

Diosta nooki yorem
nokpo

Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

Diosta nooki yorem nokpo
Mayo: Diosta nooki yorem nokpo New Testament

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mayo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
84020f7b-8f34-5f65-803f-a2c6c92b92ea

Contents

San Mateo	1
San Marcos	59
San Lucas	95
San Juan	156
Hechos	201
Romanos	257
1 Corintios	280
2 Corintios	300
Gálatas	313
Efesios	321
Filipenses	329
Colosenses	335
1 Tesalonicenses	340
2 Tesalonicenses	345
1 Timoteo	348
2 Timoteo	354
Tito	359
Filemón	362
Hebreos	364
Santiago	381
1 Pedro	387
2 Pedro	393
1 Juan	397
2 Juan	403
3 Juan	404
Judas	405
El Apocalipsis	407

Jü Evangelio San Mateota Jiojtekähui

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Lc. 3:23-38)

¹ İri libropo jiojteri Jesucristota bétana áchayhuariapo bat kat-riam, Davidta ä usiatukaï bétana entok Abrahamta bétana.

² Abraham Isaacta üusek, Isaac éntok Jacobta, Jacob éntok Judáta entok jume ä sailahuam. ³ Judá juka Faresta entok juka Zarata üusek, Ímëi éntok Tamarta áyekay. Fares juka Esromta üusek, Esrom éntok Aramta üusek. ⁴ Aram Aminadabta üusek, Aminadab éntok Naasónta, Naasón éntok Salmóna. ⁵ Salmón Boozta üusek; İri éntok Rahabta áyekay. Booz Obedta üusek, İri éntok Rutta áyekay. Obed éntok Isaíta üusek. ⁶ Isaí réy Davidta üusek, réy David éntok Salomóna İri éntok Uriasta jubekäu áyekay.

⁷ Salomón Roboamta üusek, Roboam éntok Abíasta, Abías éntok Asa ti téhuaakamta. ⁸ Asa Josafatta üusek, Josafat éntok Joramta, Joram éntok Uzíasta. ⁹ Uzías Jotamta üusek, Jotam éntok Acazta, Acaz éntok Ezequíasta. ¹⁰ Ezequías Manasésta üusek, Manasés éntok Amóna, Amón éntok Josíasta. ¹¹ Josías Jeconíasta üusek, entok ä sailahuam. Huámëi taahuarimmet éntok, jume Israeliitam úttiapo Babilooniau bíchaa nuksákahuak.

¹² Huanäi Jeconías Salatielta üusek, Salatiel éntok Zorobabelta. ¹³ Zorobabel Abiudta üusek, Abiud éntok Eliaquimta, Eliaquim éntok Azorta. ¹⁴ Azor Sadocta üusek, Sadoc éntok Aquimta, Aquim éntok Eliudta. ¹⁵ Eliud Eleazarta üusek, Eleazar éntok Matánta, Matán éntok Jacobta. ¹⁶ Jacob Joséta üusek, Maríata kuuna. Íachi éntok Jesús yeu yoremtuk, jü Cristo.

¹⁷ Júnakoy Abrahamta jiápsay naateka Davidta jiapsäu tájti guoj mamni áma naikimme, jume nat sáú tómti kateme. Davidta jiápsay naateka israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäu tájti guoj mamni áma naikimme; entok israeliitam Babilooniau bíchaa úttiapo nuksákahuakäpo naateka Cristota yeu yoremtukäu tájti kéchim guoj mamni áma naiki.

Jesucristota yeu tómtékähui
(Lc. 2:1-7)

¹⁸ Jesucristota yeu tómtékäu ínel yeu siika: Ä áyehua María Joséta kunaseka átukay; të kee jee náú am jiápsayo abe asoaka yeu siika, Espíritu Santota bétana. ¹⁹ Të José, Maríata kunasëihui Diosta bíchäpo lútüla jiápsa, huatem bíchäpo kaa tiusi ä tahuanakë béchïbo éhuil ä tö simbáarey. ²⁰ Të áapörík íneli ä éaysu Diosta ángel tenkuriapo áu yeu machiak huanäi ínel au jiaahuak:

—José, Davidta üusi, katë májhueka Maríata jubiapo mabeta; bueituk jü Maríata tómpo asoa bárëu, Espíritu Santota bétana huéiye. ²¹ Huanäi ili usi outa asoanake, entok Jesús të ä téhuaanake, bueituk Áapo ä pueblohua jínëuriata am máknake bem Dios bejrim bétana.

²² Síme İri yeu siika Señorta nokakäu chúpnaKë béchïbo profetata huámi ínel ä jíako:

²³ Én éntok jü jámut beme abe asoaka tahuanake huanäi ili outa asoanakë;

entokim Emanuel ti ä téhuaanake;
itom nokpo: “Dios itomaki”, tiau báare.

²⁴ Huanäi José búsaka, ángelta nésahui yáuhuak, ä jámut mabetaka.
²⁵ Të kaa ä jubeka bénasi amak jíápsak, bueítuk kësam huëpo ili usi outa Mariáta ä asoau tájti; huanäi Jesús ti ä téhuaatuak.

2

Jume magom ä bit báreka áu yájakame

¹ Júnakoy Jesús yeu yoremtuk Belén pueblopo jum Judea buiärapo, imechi taahuarimmet Herodes áma réytukay. Huanäi jume jita täyame magom täata yeu huë bétana kateka Jerusaléniu yájjak, ² ínel jíaka:

—¿Jáksu aane, jü judíommeu réy yeu yoremtulame? Bueítukte itom buiärapo aneka ä chókíhua bitchak, én éntokte äbo yáij-la ä yöri báreka.

³ Íkái jíkkajaka, jü réy Herodes kaa yánti ée táytek, entok síme Jerusalénpo jóakame két áamaki. ⁴ Huanäi am núnutebok jume tiöpopo chë nésahueme, jume pueblopo jiojteleerom entok jume Moiséjta ley am mamajtiame. Huanäi am nátemajek jákun yeu ä yoremtunakëhui, juka Cristota. ⁵ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Belén pueblopo Judea buiärapo; bueítuk ínel ä jiojtek, jü profeta:

⁶ Empo éntok, Belén pueblo, Judá buiärapo joome, katë chë ilitchi, jume Judea buiära pueblom násuku; bueítuk emót yeu huéenake, jü gentetapat huéenakeme, juka ín pueblo Israelta suayanakeme.

⁷ Huanäi Herodes jume magom éhuil núnnuk, símeta bétana huitti am temaj báreka, jauhuey juka chókita yeu machiakähui. ⁸ Huanäi Belén pueblou lúl-la am katchahueka, ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem sájaka símeta nátemaje, ïri ili usi outa bétana. Huanärem ä téakátek nee téjhuaanake, bueítuk áman sikane két ä yörinake.

⁹ Huanärim bempo réyta jíkkaijsuka sájjak. Jü chóki éntok täata yeu huë bétana bem bíchakäu ámepat huéesimey. Áman am yáijboy ili usita anë béppa taahuak. ¹⁰ Juka chókita bíchakam tüisi al-léiyak. ¹¹ Huanärim káriu kimuka ä bitchak. Juka ili usita ä áye Mariátamaki. Ímirim tónommia jápteka ä yörek, entokim tómita béjrek étapoka ä miikak, oro tómita, inciensota entok mirrata. ¹² Chúkula jünee huame tenkupo ámeu yeu machiak, kaa Herodestau bem nóttinakëhui. Huanärim bem buiärau bíchaa nóttek täbui böochi.

Egiptou bíchaa tennihuakähui

¹³ Chúkula bempörim sákasuko, jü Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Yejteké juka ili usita nüye, ä áyemaki. Huanäre Egiptou bíchaa siime. Ámanirë taahua, enchi ín téjhuäu tájti; bueítuk rey Herodes juka ili usita më báanake.

¹⁴ Huanäi José búsaka, juka usita entok ä áyehua nüka, huäri tukaarit Egiptou bíchaa siika. ¹⁵ Huanärim áman taahuak, Herodesta mukëu tájti, juka Señorta nokakäu chúpna ké béchibo, profetaata ínel jíakähui: “Egipto bétana nä núnnuk, juka ín Üusi.”

Rey Herodes jume ili usim súatebok

¹⁶ Huanäi rey Herodes jume magom bétana áu junneriahuak tíaka tüisi öomtek. Huanäi síme ili usi ohuim súatebok, guoy huásuktiriam kóm bíchaa huériame, pueblo Belémpo joomem entok áa chíkola, juka

tiempota magom nokakäu ámet ä jüneakä pámani. ¹⁷ Huanäi áu chúppak, juka profeeta Jeremíasta nokakähui, ínel ä jíakähui:

¹⁸ Ramá pueblopo jikkaijtuk,

jü jiokot jíahui entok buanhuame:

Raquel ä asoam béchibo buaanay,

entok kara jíapsi yejtey, bueitukim béja kókkolamtukay.

¹⁹ Të chúkula juka Herodesta muksuko, Señorta ángel tenkupo Josétau yeu machiak Egiptopo, ínel jíaka:

²⁰ —Yejteke ili usita nüye, entok ä áyehua. Huanäre Israel buiärau bíchaa huéiye, bueitukim kókkosuk, jume ili usita më báreihui.

²¹ Sep yejteka, ili usita nüka, entok ä áyehua. Huanäi Israel buiärau bíchaa siika. ²² Arquelao Judea buiärapo réytukay, ä áchay Herodesta réytukaipo. Íkai jikkajaka májhueka taahuak, áman huée béchibo. Të tenkupo jüneehuamta jípurek; huanäi Galiléa buiärau bíchaa siika. ²³ Ímí yepsaka áma jóatek, jum Nazaret pueblopo, bueituk íneli áhuä chúpanakë béchibo, jume profeetam nokakähui, nazareno tä téhuaaná béchibo.

3

Juan Bautistata gentemueu nokakähui

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Huámechi taahuarimmet Juan Bautista áma yepsak mékka ánia see päria Judeapo, Diosta noki noksiméka ² ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk téhuekapo Dios réy nésauri äbo jëla ansime.

³ Íri ájaria jü profeeta Isaíasta áa bétana nokakähui, ínel jíaka:

Mékka ánia see päriapo chay noki jikkaijtuk:

“Señorta böomem nanahuite,
éntokem jume ili böom rúttukia.”

⁴ Juan camello bóata sánkokay, entok huakäbiata huikosakay; ä buäyeu éntok buere guöchim entok mumu sitörimtukay. ⁵ Huanäi jume Jerusalénpo, Judeapo, entok Jordán bathue mayoat jóakame simetakam áu yeu sájjak. ⁶ Bem Dios bejrim am yeu buíseko, áapo am batöay jum Jordán bathuepo.

⁷ Juebena pariserom entok saduseom áu yájjay, emo batö iaaka. Juan am bíchaka ínel ámeu jiaahuak:

—¡Bakot asoarim bénnam! ¿Jábesu júkai enchim téjhuak, juka ára enchim ä tö tennëhui, juka Diosta ómtiraa äbo huémata bétana?

⁸ ¡Jü enchim jíapsi kúaktiläu, júyata türim takä bénasi enchimmet jünakiachitunake! ⁹ Katem enchim jíápsipo emo jábele: “Abrahamtatte yeu kat-ria” ti éaka, bueituk ínenne enchimueu jiaahua: Dios ímí tétampo ára áma yam kattua, jume Abrahamta üusim. ¹⁰ Entok kétchi, jume tépuam béjam jípuhua, júya nahuam chúktiä béchibo; bueituk síme júya kaa türik takame chúktiahuaka tájiu jímmana. ¹¹ Lútüriapo, ínapone báampo enchim batöa, jíapsi kúaktihuamta enchim jípunakë béchibo; të hua íno sáu huéeme, katchanne júne ä bocham huériapo yúmala, Diosta bétana Áapo ino béppa chë úttiärata jípureka nésahue. Áapo, Espíritu Santoy enchim batönake, entok tájiyi. ¹² Jü tirijkom áy huijhuijtiahuame ä mámpo óorek; erata éntok tútenake, tirijkom éntok náu tójaka, báchiam éeriahuäpo am érianake; juka tirijko ótata éntok táanake, jum táijta kaa tutukëpo.

*Jesústa batöhuakähui**(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)*

¹³ Huanäi Jesús Galiléa buiära bétana huéeka Juantau yepsak, jum Jordán bathuepo, áapörík ä batö iaaka. ¹⁴ Të Juan kaa báarey, ínel jíaka: —Émpë nee batöpo yúmala. ¿Én éntoke émpoisu inou huéiye?

¹⁵ Të Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Júnëlä ä tójja, bueituk türi simeta Diostau bíchaa lútula huémta itom chúpanakähui.

Huanäi Juan ínel ä tójjak. ¹⁶ Jesús entok batösuhuaka, bäapo yeu simlataka jikau ä huey téhueka áu étapok. Huanäi juka Diosta Espíritu bitchak, áa béppa guókouta bénasi kóm huémta. ¹⁷ Jíahui nooki téhueka bétana jíkkajtuk, ínel jíaka:

—Íri ín Üusi tüisi ín nákehui; áa bétanane tüisi al-leiya.

4*Jesús kaa türikuy jíöbilahuak**(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)*

¹ Chúkula jü Espíritu Santo Jesústa núk siika, mékka ánia see päriau bíchaa. Ímíri jü diablo kaa türikuy ä jíöbila báarey.

² Cuarenta taahuarim entok tukaarimmak náuhui kaa jíbuäk; huanäi tébäurek. ³ Huanäi jü yore jioptua báreme áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukätek, ímëi tétammeché nésahue, am páanimtunakë béchïbo.

⁴ Huanäi Áapo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Diosta nooki jïojteri ínel jiaahua: “Kaa buähuamtay jíba jíapsa, jü yoreme, ál-la síme nokta Diosta bétana huémtayi.”

⁵ Chúkula jü diablo buere joära Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huanäi tíöpot chë mejikat ä jámutuak. ⁶ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo Diosta Üusitukätek, kómë emo tójja. Bueituk jïojteri:

Ángelesim emou bíttuanake;
bem mámammea enchi tóboktianake,
em guókim kaa tétat téitinakë béchïbo.

⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—Két ínel jïojteri: “Katë juka em Dios Átchay jíöbila báare.”

⁸ Huanäi jü diablo júchi ä núk siika, jum káhuit mejikachikun bíchaa. Huanäi síme huaka ániapo réyim jípureu ä bíttuak, entok juka musála ujoyória áusülik. ⁹ Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Íkäine simeta enchi máknake, inou tónommia kíkteka enchi nee yöreko.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Simëe, Satanás! Bueituk Diosta jïojteri ínel jiaahua: “Em Dios Áchaytë yörinake, éntoke ä nésahui jíba jonake.”

¹¹ Huanäi jü diablo ä tö siika. Sep éntok jume ángelesim áu yájaka ä ania.

*Jesús Galiléapo ä ministerio tékil naatek**(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² Jesús, Juanta perreesotukäu jíkkajaka, Galiléau buiaräu nóttek. ¹³ Nazaret pueblou yeu sika, Capernáum pueblou yepsak. Huanäi ímí jóatek, bahue mayoachi, Zabulón entok Neftalí buiärapo. ¹⁴ Bueituk áhuä chúpanakë béchïbo, juka profeta Isaíasta nokakähui, ínel ä jíapo:

¹⁵ Zabulón entok Neftalíta buíya, bahuéu bíchaa böo, Jordán bathue huáytana, Galiléa buiärapo kaa judíom jóakaipo.

¹⁶ Jü pueblo kaa machikuu aneïhui, buere machiriata bitchak; entok jume mukia jékka kaa machikuu rejteka kókkolatukaihui, machiria ámeu yuumak.

¹⁷ Júnaköi naateka Jesús ámeu nok táytek, ínel jíaka:

—Emóem jíapsi kúaktia, bueituk Diosta réytaka nésahueu béja äbo jëla ansime.

Jesús naiki kuchulerom núnnuk

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Huanäi Jesús Galiléa bahue mayoat hueramaka, guoyim bitchak emo sailakame: Simmom, Peero ti téhuakäme, entok Andrés ä sailahua. Bahuepom jítërim jímmay, bueitukim kuchuleromtukai. ¹⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ino sáukem kaate; ínapone kuchuleromsi enchim yáanake, yorememehui.

²⁰ Huanäi bempo sep bem jítërim tójaka, áa sáu sájjak.

²¹ Chë huam jëla huéeka, júchi guoyim bitchak, emo saylakame: Jacobo Zebedeota üusi, entok Juanta ä saylahua. Barcopom bem áchay Zebedeotamak aaney, jítërim chäbuaka. Huanäi am núnnuk. ²² Bempo éntok barcota entok bem áchayhua tójaka, sep áa sáu sájjak.

Jesús juebena gententa majtiay

(Lc. 6:17-19)

²³ Huanäi Jesús síme Galiléapo naa siika, bem sinagogampo am majtiaka, juka tü nokta Diosta réytaka nésahue bétana huémta, entok síme kökoata entok kökosi éehuamta am úhuay, jum pueblompo. ²⁴ Türi nooki áa bétana nokhuame símekut jüneriahuak, Siria buiärapo. Huanärim áu nüpahuak síme jume ják huanteme, kaa al-leaka sirokame bem kökoa bétana, kaa pappeame, lemooniom jípureme, táij múkëram, entok káraktilame. Ímëi símem bem kökohua am úhuak. ²⁵ Huanärim yuun áa sáu sájjak, Galiléa buiärapo joomem, entok Decápolis buiära bétana, Jerusalén pueblo bétana, Judea buiära bétana, entok bathue Jordán huáytana bétana.

5

Yúmalasi al-leehuame júya káupo nokhuak

¹ Jesús juebena genteta bíchaka, káhuit jikau siika huämi yejtek. Huanäi ä discípulom áu yájjak. ² Huanäi am majtia táytek, ínel jíaka:

Jábesu yúmalasi al-lenake

(Lc. 6:20-23)

³ —Yúmalasim al-leenake, huame espíritupo poloobem, bueitukim téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo jíapsinake.

⁴ 'Yúmalasim al-leenake, jume buaname, bueituk Diosta bétanam jíapsi jóaana.

⁵ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti emo nüyeka kaa emo jábeleme, bueitukim Diosta bétana ania buíata attiapo mabetnake.

⁶ 'Yúmalasim al-leenake, jume tebäureme entok ä bäimukeme, juka lútula huémta, bueituk bempom yúmalasi ä mákna, juka ámeu bëyemta.

⁷ 'Yúmalasim al-leenake, jume yore nák jiokoleme, bueituk bempo két ä mabetnake, juka yore nák jikolihamta Diosta bétana.

⁸ 'Yúmalasim al-leenake, jume Diosta bíchäpo emo jíapsi báksialame, bueituk bempom Diosta bínnake.

⁹ 'Yúmalasim al-leenake, jume yánti jíapsihamta huatem béchibo huáatiaka jíapsame, bueituk bempom Diosta úusimpo nákiatunake.

¹⁰ 'Yúmalasim al-leenake, jume lútüriapo lútula huémata béchibo guók jájjahuame, bueituk bempom ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo.

¹¹ 'Yumálasem al-leenake eme, jikot ino béchibo kaa bíbitpehuame, ino béchibo guók jájjahuáteko entok síme hua kaa türi enchim bétana kaa lútüriataka nokhuáteko. ¹² Al-leäem chíkti enchim jíapsimaki, bueituk jü téhuekapo enchim mabetnakëu, símek béppa bėj-re, bueituk jume profetam enchimpat kat-riam, guók jájasuakam jikot bíth-uak.

Jü ímī buíapo oona

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Emem ímī buíapo oona. Të iri ona juka chökorata tärükáteko, ¿jáchisu júchi ára chökorata jípunake jáni? Kaa türika tatahua, ál-la pákun yeu guötiahuaka, yoremem át naa kannake.

Jü ániat machiria

¹⁴ 'Eme, ániachem machiria. Jü buere jóära káhuit jikat kátekame kara égotu. ¹⁵ Bueituk kaabe machiriata nuka kajonta bétuk ä mámana, ál-la jikat ä órenake, ínëli jume símem jóapo aneme ä machirianakë béchibo. ¹⁶ Machiriamem ínëli jípure, yoremem bíchäpo, bueituk bempom juka türik enchim joäu bíchaka, enchim Áchay téhuekapo kátekamtam úttileka ä yörinake.

Jesús entok jü ley

¹⁷ 'Eme jamak ley nésauta entok profetam jiojteri kaitapo tahuaria báreka nee äbo yebij-la ti éiyay. Kanne kaitapo ä tahuaria báreka yebij-la, ál-la ä huë páman ä chúpa báreka. ¹⁸ Bueitukne lútüriapo ínel jiaahua, téhuekata entok buíata ketune bíttuyo, huépul letra entok huépul punto júne kaa yeu tahuanake, juka leyta huë páman símeta áhuä chúpäu tájti. ¹⁹ Ínëli jábetaka junne, juka leypo nésauta chë ilitchik kaa yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, ilitchisi jíputa, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. Të jábetaka junne, juka ley nésauta yáakátek, entok ínëli huatem majtiakátek, huatem béppa chë ériana, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo. ²⁰ Bueitukne ínel enchimneu jiaahua, jü lútula huépo enchim joäu kaa jume escriibam entok pariserom joäu béppa chë türiakáteko, kaibem áman kimunake, jum téhuekapo réy nésauta ayukäpo.

Náu omtihamta bétana nokhuame

(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Akem ä jíkkaij-la, juka bannaataka kat-riamneu nokhuakamta: "Kaabetë mënake. Të jábe junne jábeta mäakátek, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake." ²² Tëne ínel enchimneu jiaahua, jábe junne ä sailabeu oomtekáteko, yäurata mámpo bétte noki át chúpatunake; entok jábetaka junne ä sailahua jájana, aahuame yäura conciliota mámpo yéchatunake. Entok kétchi, jü kaa suamsi bétte nokta jábetat nokakame infiernou táijta bétëu ä huéenakeu át chúpatunake.

²³ 'Bueituk empo juka Diostau bíchaa em näikiari, tiöpo altariu ä töijseka áman yebisiseka huëtek, huanäi huämi áu huáhuaatekáteko, jabetamak júne émomak kaa tüisi tahualatukähui, ²⁴ huämire ä tójja, juka Diostau bíchaa em näikiari jum tiöpo altarpo; huanäre nótteka áu emo jiockoreka áamak emo tüte. Huanäre nótteka, juka Diostau bíchaa em näikiari áu óóre.

²⁵ 'Jábeta emou omtenta ä yäura bíb báareyo, ketune böot náu kateka läuté áamak emo tüte, kee yäurata mámpo enchä yéchayo; bueituk jú emou omteme juezta mámpo enchi yéchanake; íri éntok porista mámpo, enchi páttianä béchibo. ²⁶ Lütüriapone ínel emou jiaahua, ímire kaibu yeu huéenake, bueituk simeta juka em huikiriäu em béjtuäu tájti.

Jubeka täbui jámuttamak jíapsihuatna bétana nokhuame

²⁷ 'Akem ä jíkkaij-la, juka bannaataka nokhuakamta: "Jubekame entok kunakame katem täbuimak jíapsinake." ²⁸ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua jábetaka junne täbui jámutta bíchaka ä ukulekame, ä jíapsipo ä jubeka tatahua.

²⁹ 'Íäri béchibo em bátatana puusim kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, yehuë am huíkeka mékka am jímma; bueituk chë türinake éläposë huépul pusim täru të katë síme takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake. ³⁰ Entok jume em bátatana mámmam kaa türikum bíchaa enchi am náyote máchirëteko, akë am chúktiaka mékka am jímma; éläposë huépul mámmam täru, të katë síme takaamak infiernou tájta kaa tutukëu jímmaatunake.

Divorciota bétana nokhuame

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Akem ä jíkkaij-la, bannaataka nokhuakamta: "Jábetaka junne ä jubi jímmaakame juezta bíchäpo jíösia divorciota ä máknake." ³² Të ínapone enchimneu ínel jiaahua ä jubi jíösia divorciota ára ä mákka, täbui yoremtamak áhuä náyotelatuko. Kaa ä junëlituko, ä jubi jíösia divorciota ä mákame, täbuimak emo náyotehuäpo kúlpaka ä tatahuatua; entok jábe juka jímmaata jubekame két jíba júkái kúlpata huériunake.

Lütüria huitti nokhuame

³³ 'Entok këtchi, akem ä jíkkaij-la, bannaataka kat-riamneu nokhuakamta: "Juka em nokakäu Diosta bíchäpo katë kía kaitapä tahuaria báare; ál-lë juka em nokakäu chúpa báreka úttiata yáuhua." ³⁴ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua lütüriata nok béchibo, katë yörisi machik bát kéecha. Téhuekatë kaa bát kéecha, bueituk Dios néshueka áma káttek. ³⁵ Entok buíata junne, bueituk Dios áa béppa guókeka káttek; Jerusalénta júne kaa bát kéecha, bueituk íkái buére jóäraata jú Réy símem béppa néshueme, ä áttiak. ³⁶ Em kóba júne kara bát kéecha, lütüriata nok béchibo, bueituk empo huépul chonta junne, karë tósalisi ö chukulisi ä yáuhua. ³⁷ Bueituk jú enchim nokäu huépülaytunake jíbba: "Jehui, jehui", ö "Èe, èe"; bueituk jú huate íäri béppa búruk nokhuame, kaa türik bétana huéeka tatahua.

Kökosi itou johuatna bétana nóttiriahuatna Jesús am majtiak

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Akem ä jíkkaij-la, juka nokhuakamta: "Senu jábeta pusim tärutuakame két pusimmey ä béjtuanake; entok senu jábeta támim ä tärutuakame két támimmey ä béjtuanake." ³⁹ Të ínapone ínel enchimneu jiaahua: Juka kaa türik emou joamta, katë ä béj báare; ál-la

bátatana jópemmet enchi ä chóchonak, senu jópeme áu óóre. ⁴⁰ Entok két jábeta yäurapo enchi yeu tójaka súpem enchi ä úhua báarey, em béppa súpeme két ä mákka. ⁴¹ Entok jábeta senu kilometropo püaktiriata úttiapo enchi huéria iaay, guoy kilometropë áamak huéiye. ⁴² Entok juka jita emou nétanemta, Akë ä miika; entok juka jita emou rerehuemta, Akë ä mákka.

Atam náknake, jume itom omtíame

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Akem ä jíkkaijsula, juka nokhuakamta: "Emo náapo anemtë náknake, të juka enchi bėj-reka éamta, Akë ä omtianake." ⁴⁴ Të ínapone ínel enchimieu jiaahua: Jume enchim bėj-reka éame, akem am nákke; jume béttek enchimmet nokame, Diosta tü éähuem am nétanria, jume enchim omtíame tühuatem am jorianake; entok jume jiokot enchim joame, Diostahuem am nok-ria. ⁴⁵ Huanärem itom Áchay téhuekapo kátekamta üusimtunake, bueituk Áapo tü yóremem entok kaa tü yóremem béchibo, täata yeu sisimtua; entok lútula jíápsame entok kaa lútula jíápsame béchibo júne yúyuktua. ⁴⁶ Të eme jume enchim nákeme jíba náketek, ¿jitasem áma kobanake? Bueituk jume yäura tómita náu tóij-leerom két júkái johua. ⁴⁷ Entok eme jume enchimmak huerim jíba tebotuátek, ¿jachu buére éehuäpo huétche, jü enchim joähui? Bueituk jume kaa Diosta súaleme, kéchim júkái johua. ⁴⁸ Kaita yeu bëakem yúmalasi emo jípure, juka enchim Áchay téhuekapo kátekamta yúmalasi áhuä jípurë bénasi.

6

Jesús entok jü limojnahuame

¹ 'Juka lútula huémta johuäpem emo suaya yoremem bíchäpo kía bempörim enchim bít iaaka. Ä ínëlituk juka enchim yöokahuem kaa mabetnake, enchim Áchay téhuekapo kátekamta bétana. ² Empo limojnätek, katë pito jíahuita bénasi ä chaaye, bueituk ínëlim ä jojoa, jume kaa tü yoremata emo tü yóreme tíame, bem sinagogapo entok böommechi emo bít iaaka, yoremem bétana emo úttinä béchibo. Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja ä mabet-la, juka bem kobalähui. ³ Të empo limojnätek, jü míkóri kaa júneenake, juka bátatana em joähui. ⁴ Bueituk em limojnäu kaabe ä júneríanake; ál-la Dios, Áapo kaabeta bíchäu bíchame, juka em kobakäu enchi máknake, símem bíchäpo.

Jesús entok Diostau nokhuame

(Lc. 11:2-4)

⁵ 'Empo éntok oraciompo Diostau nokátek, katë huame huitti Dios huáateme mamatomta bénasi am báare; bueituk bempom juka oraciompo nokhuamta tüisi musäule, sinagogampo jábueka entok böo ejkinampo, jume yoremem am bít iaaka. Lütüriapone ínel jiaahua, béjam ä jípure juka yölataka bem kobalähui. ⁶ Të empo, oraciompo Diostau nokátek, káripë kibakeka, puertata páttia. Huanäre oraciompo Diostau nooka. Éläposu áma aneka kaa bíttu, bueituk ínëli jü em Dios Áchay kaabeta bíchäpo bíchame, símem bíchäpo em kobari enchi máknake.

⁷ 'Empo éntok nokaka oraciónta joátek, katë kía juebénasi nát béppa nooka, huame kaa Diosta súaleme bénasi; ímëri juebenak nokaka Diostam am jíkkajä bénasi éiya. ⁸ Eme éntok katem áme bénasi aane, bueituk

enchim Dios Átchay jüneiya jita enchimneu bëyëhui, kee jee enchim áhuä aahuayo. ⁹ Bueituk eme éntok, ínëlem oraciónta jonake:

Itom Átchay téhuekapo kátekame,
em téhuam santotaka täyahua.

¹⁰ Jü em réy nésauro ito násuk itomaktunake;
jü em jo iäu ímï buíapo yáatunake, téhuekapo bénasi.

¹¹ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, én itom buänakëhue itom mákka.

¹² Itom Dios bejrimmeche itom jiokore, jáchin jume kaa türük itou yáalame,
itom jiokorë bénasi.

¹³ Katë jum juénakuu itom jijiöbila, ál-lë kaa türüku itom yeu huíkke.
Bueituk émpë ä áttiak, juka réy nésauro entok juka úttiäraata,
entok juka looriata, síme huásuktiriampo. Júnentunake.

¹⁴ 'Të eme jume huate yoremem, juka kaa türük enchimneu yáakäu, am
jiokorekäteko, jü enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame két enchim
jiokorinake. ¹⁵ Të jume huate yoremem kaa enchim jiokoreko, jü enchim
Áchay Dios jü Dios bej-ribet, két kaa enchim jiokorinake.

Jesús entok jü ayunahuame

¹⁶ 'Eme ayuunäteko, katem Dios huátateme mamato bénasi báare,
sirokamta pújbaka, bem ayuunä bétana huatem am jüneria íaaka.
Lütüriapone ínel jiaahua, bempom béja juka bem kobaläu yöla. ¹⁷ Të
empo ayuunaka Diosta yöreteko, emoë pújba báksiaka kóbat jita emót
teeka, ¹⁸ jume yoremem kaa emochä bínnakë béchíbo juka em ayuunähui;
ál-la jü em Áchay áma aneka kaa bít-huame. Íri em Áchay kaabeta bíchäu
bíchame, símem bíchäpo em kobari enchi máknake.

Símek béppa béj-reka téhuekapo aayuk

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ 'Katem ímï buíapo tómita nat yécha báare, téepärim anëpo entok jita
momoyëpo, entok jume lak-roonim áman kimuka jita ëekbuäpo. ²⁰ Ál-lem
téhuekapo náchá yétcha juka tómita béppa béj-rek; ímïri jume téepärim
entok jita junne kaitam momoiya, entok jume lak-roonim kara áman kiimu
jita ékbuä béchíbo. ²¹ Bueituk juka béj-remta enchim jípurëpo, huämi jíba
annake jü enchim jíapsi.

Jü takaahuata machiria

(Lc. 11:34-36)

²² 'Jume pusim, takaa am machiriak; júntuksan jume em pusim türiako,
síme em takahua machiriay tápuninake. ²³ Të em pusim kaa türiako,
síme jü em takaa kaa machikuu annake. Të ínëli jü machiria em takat
ayukame kaa machitukäteko, ¿jáchisu tepa chukuri jáni jü kaa machiria
emót ayukame?

Dios entok yün tómihuame

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Kaabe ára guoyim teeko, nana beu nésauro am joriaka, bueituk
huépülakuu öomtinake jü senumak éntok al-leenake. Juka senuk
yörinake; senuk éntok kaa jatterianake. Nana beu kara ä johua Diosta
nésahui entok rikotuhuamta.

Jíta johuäpo kaa pappéhuame

(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'Íäri béchïbo, ínenne enchimmeu jiaahua: Katem jáchin emo éetua jü jáchin enchim jíapsinakë béchïbo, jita enchim buänakë béchïbo, jita enchim jinakë béchïbo, entok takaahuat jita enchim sánkonakë béchïbo. ¿Jachu jü jíapsihuame kaa buähuaanta béppa chë ériahua, entok jü takahua sánkota béppa chë bát huéiye? ²⁶ Téhuekahuem remteka huikichim bitcha: Katim éecha entokim kaa etta tóboktia. Júnentaka junne enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame am jïjïbuätua. Të eme, ¿Jachem kaa chë béj-re, ímëi huikichim béppa? ²⁷ Entok, ¿Jábesu enchim násuk úttiata joaka senu téchompo ára áu yötutua jáni?

²⁸ '¿Entok jatchiakem sánkota bétana kaa yuuma? Jume liirio sehuamem bitcha: Buíapom síhuilataka yoyötu, kaa jïjjoaka entok kaa tekpanuaka. ²⁹ Tëne ínel enchimmeu jiaahua, jü réy Salomón yún uyjóriata áttiaka junne kaa áme bénasi ujyorisi áu sánkotuak. ³⁰ Të ïri júya ániat yötulataka senu táapo áma óreka yokoríapo tájiu guötiana; të Dios ä súpetua. ¡Eme yoremem kaita súalëram! ¿Jachu kaa enchimmeu chë júne ára tühuata yáa jáni? ³¹ Én éntok katem jáchin emo éetua, ínel jíaka: “¿Jítasute buänake jáni?” entok, “¿Jítasute jinake jáni?” entok, “¿Jítasute sánkonake jáni?” ³² Bueituk jume Diosta kaa súaleme, íkái ániat ayukamtam jíba jária; të enchim Áchay Dios téhuekapo kátekame jüneiya, íkái simeta enchimmeu bëyëhui. ³³ Të tua bátchu, akem ä jariunake, juka Dios réytaka ä nésahuëhui, entok lútula huémta; huanäi jü huate enchimmeu bëyeme, kía áapola enchimmeu ayu táytinake. ³⁴ Huä taahuari äbo huémtachem kaa jáchin éiya; jü yoko äbo huéeme két ä nüpanake, juka áapola kaa át yúmahuamta. Bueituk íneli jü chíkti taahuari juka obisi éehuamta huéria.

7

Béttesi huatemet nokhuame (Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Katem kía jábetat nooka, kaa enchimmet nok iäteko. ² Bueituk ïri huatemmet enchim nokäu enchimmet két nónokna, entok jü huatem enchim áy jujünaktëu emem két áy jünaktena. ³ ¿Jatchiakasë juka ili chukta täbui pújpo órekäu bitcha, juka júya chë buëuruk em pújpo órekäu éntoke kaa bitcha? ⁴ ¿Jáchisu jüntukë täbuikuu jiaunake: “Bátchu chükta pújpo em jípurëune enchi yeu huik-ria báare”, empo éntok em pújpo juka júya chë buëuruk jípureka? ⁵ ¡Empo juka Dios huáatihuaamta mamatome! Báché juka júya buëuruk em pújpo jípurëu yeu huíkke. Huanäre tüisi bíchaka tahuanake juka ili chükta täbui pújpo jípurëu yeu huik-riä béchïbo.

⁶ 'Katem juka santosi täyahuamta chüummeu guötia báare, entok katem jume perlam béj-reme kohuimmeu guötia báare, bueituk ímëri ámechim chépteka am jámtianake, entokim enchimmeu kúakteka enchim kíkkisunake.

Jü noki tómi sahualita béj-reme entok jü oración (Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Entok jibem jita aahua, huanärem ä mákna; entok jibem jita jaria, huanärem ä téunake; jiben puertata poona, huanärem ä étaporiana. ⁸ Bueituk jábe junne jíba jita aahuame, ä mabetnake; entok jíba jita jariame ä téunake, entok jü jíba puertata poname ä étaporiana.

⁹ ¿Jábe yoremesu juka ä üusihua páanim áhuä aahuayo tétata ä máknake? ¹⁰ ¿Kúchuta áhuä aahuay éntok bakotta ä máknake jáni?

¹¹ Eme, kaa tü yórememtaka junne, enchim üusimem türik mámaka, të chë junne jü itom Áchay Dios téhuekapo kátekame tühuata am máknake jume áu jita aahuame.

¹² 'Ínëli, juka simeta yoremem enchimneu yáa iäu ánëlem ámehua yáuhua; bueituk jü Moiséjta ley entok jume profetam ínëlim nookak.

Jü puerta näulay

(Lc. 13:24)

¹³ 'Puerta näulay pámanem kiimu. Bueituk jü puerta bueeka entok jü böo emo táruhuäu bíchaa yore huériame, ìri böochi juebénakam át kaate; ¹⁴ bueituk jü puerta näulay entok jü böo junne jíapsihuäu bíchaa yore huériame; íkái böotam kaa jaikikam ä téulataka át kaate.

Ä takammey täyana

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ 'Profeeta ára nókichiram bétanem emo suaya. Bueitukim kabaram bénasi sánkoka enchimneu yáijnake, tem bem sánko bétuk robom bénasi yoyolim. ¹⁶ Jíta bem joáhuem bíchaka ámet jüneenake, júya huíchärat kaibu páras takam át téuna, entok chuna takam junne. ¹⁷ Júya türi, türim tataka, të jü júya kaa türi kaa türim tataka. ¹⁸ Jü júya türi kara kaa türim taaka, entok jü júya kaa türi két kara türim taaka. ¹⁹ Sime júya kaa türik takame chúktiahuaka táijta béetëu jímmana. ²⁰ Júnëlem bem takammey am täyanake.

Jauhuey júnene kaa enchim täyak

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Katim síme huame "Señor, Señor", ti inou jíame áman kimunake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo, ál-la hua ín Áchay Dios téhuekapo kátekamta nésahui joame. ²² Júnakoy taahuata yúmako juebénakam ínel inou jiaunake: "Señor, Señor, ¿jachute kaa em téhuampo em noki profecia nokpo ámeu nookak? Entokte em téhuampo jume lemooniom yeu béebak, entokte em téhuampo juka kaa jaibu jojohuamta yáuhuak, milagro téamta." ²³ Huanäine ínel ámeu jiaunake: "Jauhuey júnene kaa enchim täyak. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jíba joo tékilekame!"

Jume guoy kári naahuam

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'Jábetaka junne ín noki jíkkajaka entok ín nésahui joame, yoreme tü éehuamta jípurementamakne ä näikianake, ä kári yáaka tétata ä nahuatukamtamaki. ²⁵ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táytek, íkái kárita; të kaa huétchek, bueituk tétatat kutti ä nahuakä béchibo. ²⁶ Të jábetaka junne ín noki jíkkajaka, të kaa ín nésahui yáakame, jü yoreme kaa tü éehuamta jípurementamakne ä näikianake, hua sëeta béppa káatekamtamaki. ²⁷ Huanäi yúk táyteka, bathuem tápunak entok jekamak huéeka ä béb táyteka ä tátabek, íkái kárita; ínëli huécheka tüisi jiokot machisi taahuak.

²⁸ Chúkula Jesústa ámeu noksuko, jume áma aneme, juka jábeta yörihuäpo ä bäsulekam taahuak, bem majtiahuakä bétana, ²⁹ bueituk Áapo yäura úttiata jípurementa bénasi am majtiay, të kaa jume escriibam bénasi.

8

*Jesús leprata jípuremta tütek**(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)*

¹ Jesústa júya káu bétana kömä siiko juebena gente áa sáú kaatey.

² Huanäi senu yoreme tüisi takahuat sáhuaka leprá tíamta jípureka áu yepsaka tónommia áu kíkteka, ínel áu jiaahuak:

—Señor, empo júnel éáteko, arë nee tüte.

³ Jesús mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Jehui, júnelne éiya; türiäe.

Huanäi jü leprata jípureme sejchúkti kaita jípureka taahuak. ⁴ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Juyú! Katë jábeta téttejhua, ál-lë áman huéiye, jü tiöpopo nésahuemtahui. Juka Diosta baysahueka tiöpou totoiijhuamtë áman huéria, Moiséjta nésahuekä pámani, bempörim júneenakë béchïbo.

*Jesús centuriónta jóapo sáyhuamta kökoremta tütek**(Lc. 7:1-10)*

⁵ Capernaum pueblou Jesústa yebisiseyo, senu centurión sontarommeu yäut áu rukteka jiokot áu jiaahuak, ⁶ ínel jíaka:

—Señor, jü ín sáhuëhui ín jóapo böka káráktilataka, kökosi kaa huéeläpo áu innëaka.

⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Ínapone áman sika kökoata ä úhuaanake.

⁸ Të sontarommeu yäut ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Señor, kane ín jóata bétuk enchi mabetpo yúmala; ál-lë kía nokta téhua; huanäi jü ín sáhuëu türinake. ⁹ Bueituk ínapone yóremtaka huatem ino béppa nésahueme jípure, entokne sontarom ín nésahue bétuk jípure. Huanäi senuk jákun nee ä jaasek áman sisime; juka senuk éntok: “Binë huéiye”, ti nee áu jiay inou sisime; juka ín sáhuëu jita nee ä yáa sáhuey, ä jojoa.

¹⁰ Huanäi Jesús ínel ä jiay ä jíkkajaka, áa bétana buére ëeak. Huanäi ínel ámeu jiaahuak, jume áa sáú katemmehui:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, pueblo Israelpo júnene kaa ä téula, juka Diostat úttesi éehuamta. ¹¹ Inenne kët enchimmeu jiaahua, juebénakam yáijnake, täata yeu huë bétana entok täata áman huéchë bétana; huanärim Abrahamtamak, Isaactamak entok Jacobtamak jotenake, jum téhuekapo Diosta réytaka nésahuepo. ¹² Të huame Diosta úsimpo näikiatukaihuim, päkunim kaa machikun yeu bébna; ímirim kökosi éaka buannake, emo tám kumeka.

¹³ Huanäi Jesús sontaro yäuttau ínel jiaahuak:

—Ámanë huéiye, bueituk em ä súalekä páman yáatunake.

Huanäi huämi orapo jü jóapo sáyhuame sep türilataka taahuak.

*Jesús Perota asu kökoremta tütek**(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)*

¹⁴ Jesús Perota jóau yepsak. Huanäi Perota asu bitchak, táij huécheka bökamta. ¹⁵ Huanäi mámpo áachä mámtek, jü táij huéchiria ä tójjak; huanäi yejteka jita am joria táytek.

*Jesús juebena kökoreme tütek**(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)*

¹⁶ Të chükula tukariu yúmako, juebénakam lemooniom jípureme áu nüpahuak; huanäi jü nokiy jume lemooniom yeu béebak, entok jume

kökoreme simem tütek, ¹⁷ jukä profeeta Isaíasta nokakäu chúpnaکہ béchibo, ínëli ä jiäpo: “Áapo juka itom kökoa nüka entok itom kökosi éäu núk siika.”

Jume Jesústat sáu kat báreïhuim

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Jesús juka genteta áa chíkola anemta bíchaka, nésahuek bahue huáyтана bíchaa kat béchibo. ¹⁹ Senu escriiba áu yepsaka ínel áu jiaahuak:

—Maestro, jákun em huëu bíchane émomak huéenake.

²⁰ Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jume ayesim buía guojökum jóuhuak; jume huikichim éntok toosak; të ínapo jü Yoremta Üusi jita mútekaka ín bönakeu júnene kaa jípure.

²¹ Täbui, ä disciipulohua ínel áu jiaahuak:

—Señor, nechë licencia áman sika bát ín áchay ín máanakë béchibo.

²² Jesús ínel ä yómmiak:

—Ino sáukë huéiye, Akë am tójja eläpo jume kókkolam bem kókkolam máanake.

Jesús buere jékata yánti tahuatuak

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Áapörík barcopo jámuko, ä disciipulom áa sáu sájjak. ²⁴ Huanäi buere jéka bahuepo áu tóboktiak; jume báa máresim éntok röakteka barcotam patpattiy; të Áapo kótchey. ²⁵ Ä disciipulom áu yájaka ä bússak, ínel jíaka:

—Señor, jítomë jínëu, bueítukte abe kókkó!

²⁶ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem májhue, eme yoremem kaita súađeram?

Huanäi yejteka, jü jekatau entok bahuetau kutti nónokak; huanäi síme yánti taahuak. ²⁷ Huanäi jume yoremem áa bétana buére éiyay, ínel jíaka:

—¿Jábesa ïri yoreme, juka jekata entok bahueta sáhueme? ¡Ímëi éntok ä nokäu johua!

Jume gadarenom lemooniom jípureme

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Ínëli bahue mayoa huáyтана ä yepsako, gadarenom buiapo, guoyikam ä nánkek, lemooniom jípureka, ánimam mamahuäpo yeu sákalataka; jujuëna jéjjeyhuiaka chuu yoyolim bénaaka. Íäri béchibo ïri böot kaabe ára áma huam huéiyey. ²⁹ Huanärim chay nónokak, ínel jíaka:

—¿Jítasë itomak jípure, Jesús, Diosta Üusi? ¿Jachë itom kaa pappeetua báreka äbo yepsa, ketune kee tiempota yúmaisú?

³⁰ Ímëi éntok ili ámeu mékka juebena kohuim áma jibuä sásakay.

³¹ Huanäi jume lemooniom jìokot áu nookak, ínel jíaka:

—Itom yeu béebakäteko, huame kohuimmechë itom kimutua.

³² Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem kaate.

Huanäi bempo yeu sájaka kohuimmet kímmuk; ínëli síme huame kohuim siba bënëku ámanim bahuéu kón huátteka áma kókkok.

³³ Huamë kohuim suayáihui éntok tennek. Huanärim buere jóärau yájaka simeta ettejhuak, jáchin jume lemooniom jípureihui jita ámeu yeu sikähui. ³⁴ Huanäi síme jume buere jóärapo jóákame, Jesústam

nankirika yeu sájjak. Huanärim ä bíchaka jioachim áu jiaahuak, bem buíaraapo yehuä huée sáhueka.

9

Jesús káráktilata tütek

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Huanäi Jesús barcopo jámuka, baubäa huáyтана bíchaa siika. Huanäi ä pueblou yepsak. ² Ímiri am aneyo, senu yoreme káráktilataka áu nüpahuak, ä jípetekpo bösimeka. Huanäi Jesús Diostat éhuamta ámet bíchaka, jü káráktilatau ínel jiaahuak:

—Katë kóm éiya, ín üusi; em Dios bejrim bétané jiokorihuak.

³ Huanäi jume escriibam bem jiápsipom ínel jiaahuay: “Íri Diosta béj-reka nooka.” ⁴ Të Jesús am jüneriaka jita éhuamta am jípureihui huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem kaa tüisi éiya enchim jiápsipo? ⁵ Bueituk, ¿jita nokisu chë kaa obiachi: “Em Dios bejrimmeche jiokorihua”, ö “Yejteke náa huéiye”? ⁶ Bueituk enchim jüneenakë béchïbo, juka Yoremta Üusi ími buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim ä jiokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káráktilatau ínel jiaahua:

—Yejteke juka em jípetekta nüka, em jóau bíchaa huéiye.

⁷ Huanäi áapo yejteka, ä jóau bíchaa siika. ⁸ Jü gente éntok ä bíchaka, áa bétanam buere éiyay. Huanärim Diosta úttiley, yoremem úttiata am mákakä béchïbo.

Mateo núnuhuak

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Jesús áma huan huéeka ä bitchak juka yoremta Mateo ti téhuaakamta, yäura tómita náu totoijhuäpo bankopo kátekamta. Huanäi ä núnnuk, ínel áu jíaka:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi kíkteka áa sáu siika.

¹⁰ Ínel yeu siika, huämi jóapo, Áapo mesau kátekay, jume yäura tómita náu totojame kéchim áma yájjak, éntok huate yoremem kaa türik joaka jiápsame. Huanärim Jesústamak mesau jotek, éntok ä discípulommaki.

¹¹ Jume pariserom íkái bíchaka, ä discípulommehum ínel jiaahuak:

—¿Jatchiaka jü enchim Maestro ámemak jïbuä, jume yäura tómita náu totojammaki éntok jume kaa türik joaka jiápsammaki?

¹² Jesús íkái jíkkajaka ínel ámeu jiaahuak:

—Jume kaa kökoreme katim mérikota huáatia; të jume kökoreme ál-la. ¹³ Sájakem át suaka ä bitcha, jáchin ä jiau bárëhui: “Emo nák jiokolihuamtane huáatia; kaa animaalim súahuamta.” Bueituk kanne huame Diosta bíchäpo lútula jíapsame jínëu báreka yebij-la, ál-la Dios bejrita joame, emo am jíapsi kúaktianakë béchïbo.

Ayunota bétana temayhuame

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Huanäi jume Juanta discípulom áu yájjak, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka ítapo éntok jume pariserom juebénasi äayuna, em discípulom éntok ëe?

¹⁵ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachu jum emo jubiahua pajkopo núnurim sirokaka áma annake jáni, juka jubemta ketune ámemak aneyo? Ëe, të taahuari yúmanake, juka jubemta bem uhuanähui, huanäi ál-lam ayuunanake.

¹⁶ 'Kaabe súpé mueram sánko bemelamey am chäbuänake; bueituk jü sánko beméla báksiahuakätek náu simnake, huanäi chë buekasi síutinake. ¹⁷ Entok kétchi jü vino bemela kaa huakäbia bóosa örapo tottöhua, ínëli yáahuakätek jü huakäbia bóosa öram síusiute; jü vino entok guötinake, entok jü huakäbia bóosa kaa türika tatahua, të jü vino bemela, huakäbia bóosa bemelaku tottöhua. Huanäi ínëli náu bibinhuatu.

Jairota maala entok jü jámmut Jesústa sánkobet mámtekame

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Të bát íkái áapörík ámeu nokaysu, senu judío sinagogapo tekiakame áma yepsaka áu tónnommea kíktek, ínel jíaka:

—In maala jübuéla muukuk; të áman sika áa béppa enchi mámtek jíapsinake.

¹⁹ Huanäi Jesús kikteka, áa sáu siika, ä discípulommaki. ²⁰ Ínëli ä huéesimey, senu jámut dooce huásuktiapo ójbo át yeu huéeka kökoreme áma bétana áu rúktek. Huanäi ä sánkobet mámtek. ²¹ Bueituk áapo ä jíápsipo ínel éiyay: “Kíane ä sánkobet mámtek junne, türilatakane tahuanake.” ²² Huanäi Jesús kúakteka ä bíchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo jámmut, katë kóm éiya. Jü Diostat em éáu enchi tütek.

Huanäi naateka jü jámut türilataka taahuak.

²³ Jesús éntok sinagogapo tekiakamtau jóau kibakeka am bitchak, jume baka kusiammey jíponame entok juka genteta naa múksi kaa huéeläpo anemta. ²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Yehuem kaate, bueituk i usi jámut kaa mukila, ál-la kótche.

Huanärim ä junneriy. ²⁵ Të juka genteta yeu sákatuasuk, áman kibakeka, mámpo ä buíssek. Huanäi yejte, jü ili jámmut. ²⁶ Jü ímí yeu sikame síme buíärat buéresi jüneriahuak.

Guoy liliptim bíchakam taahuak

²⁷ Jesústa áma huam huéeyo, guoy liliptim áa sáu sájjak, chay nokpo ínel jíaka:

—¡Itomë nák jíokole, empo Davidta Üusi!

²⁸ Të ínëli jóau ä yepsako, jume liliptim áu yájjak. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jachem ára íkái nee yáa máchile?

Huanäi bempo ínëlim áu jiaahuak:

—Jehui, Señor.

²⁹ Huanäi púppo ámet mámtek, ínel jíaka:

—Enchim ä súalekã páman enchimeu yáatunake.

³⁰ Huanäi bem pusim étapotaka taahuak. Jesús éntok tüisam téjhuak, ínel jíaka:

—Huitti nokhuäpo íkái kaabe ä jüneríanake.

³¹ Të bempo huämi buiärapo yeu sájaka, símetam nok táytek, buéresi jita ä joähui.

Senu muro nookak

³² Chúkula bempörim yeu kateyo, huépul muro áu nüpahua, lemooniota jípureka. ³³ Juka lemooniota yeu béebiak, jü muro nookak. Jü gente éntok áa bétana buére éaka ínel jiaahuay:

—Ímí Israel buiärapo, ¡jauhuey júne kaa bíttuk jü én itom bíchähui!

³⁴ Të jume pariserom ínel jiaahuay:

—Jume lemooniommeu yäutta téhuampo jume lemooniom yeu bébba.

Jü et chúpila juebenna

³⁵ Jesús ámet naa huéiyey buére pueblommet entok ili pueblom-mechi, bem sinagogampo am majtiaka juka réy nésaupo evangeliota; takaa huantiriata entok kökoata pueblopo bem jípurëu am úhuak.

³⁶ Ínëli juka genteta juebenak bíchaka, am jijiokolek, bueitukim kía tóijtaka chíbejtilatukay, kabaram kaa kabyerokä Bénasi. ³⁷ Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Lütüriapo jü et chúpila juebenna, të jume áma tekipanuame éntok kaa jaiki. ³⁸ Áhuem nooka, Señor etta áttiakamtahui, bueituk tekipanua-nakeme etta ayukäu am bíttuanake.

10

Dooce apóstolim yeu púahuak

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Huanäi jume ä dooce discípulom núnuka, úttia yäuraata am mákkak jume lemoonio espíritu chicha machim yeu am bébnakë béchïbo, entok jume huantiriam jípureka kökoreme am tütenakë béchïbo.

² Ímërimme jume dooce apóstolim téhuam: Bát huéeme jü Simmom tíame, Peero ti téhuaakame, entok Andrés ä sailahua, Jacobo Zebedeota üusi, entok Juan ä sailahua, ³ Felipe, Bartolomé, Toomas, Mateo jü publicano, Jacobo Alfeota üusi, Lebeo jü Tadeo ti két téhuaakaihui, ⁴ Símmom jü cananista entok Judas Iscariote, ä nénkinakëihui.

Jume doocem tékkil

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús ímëi doocem áman bíttuak. Huitti am téjhuak, ínel jíaka:

—Jume kaa judíom böommechem kaa kannake, entok samaritano jóärahuem kaa kimunake. ⁶ Ál-lem israelita jóammet bát kannake, jume kabaram Bénasi emo tärulamemhui. ⁷ Ámanem kateka ä nooka, ínel jíaka: “Jü téhuekapo réy nésauro äbo jëla huéiye.” ⁸ Kökoremem tüte, lepra sähuakame kétchi; kókkolamem jíabitetua, lemooniomem yeu béeba. Kíalem mikpo ä mabet-la; ínëlem huatem ä miika.

⁹ 'Enchim huikoj bóosapem juka tómi sahualita, tómi tósalita, cobre tómita, katem áma ä huériunake. ¹⁰ Éntokem kaa bóosapo nüuka boojonake, éntokem kaa guoy sánkota huériunake, entok kaa guoy páares boocham, entok bóroniata junne; bueituk jü tekipanuame buáhuamta kía ä mabetnakë béchïbo, lütüriata jípure.

¹¹ 'Të ják junne buére jóärapo, ö ili jóärapo enchim kimunakepo, nátemajëem jábesu áma Diosta bétana enchim mabetpo yúmala. Huanärem áma taahua, enchim áma yeu sákäu tájti. ¹² Entok jum jóapo enchim yájäpëm am tebotua. ¹³ Huanäi jume ímë jóakame enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éaka enchim Dios huáatëu ámemaktunake; të kaa enchim am mabetpo yúmalatuk, jü yánti éehuaka enchim Dios huáatëu enchimmeu nóttinake. ¹⁴ Të jábe ä jóapo kaa enchim mabetakätek, entok juka enchim nokäu kaa jíkkajakätek, yehuem kaate huämi jóapo ö buére jóärapo, huanärem enchim guókpo juka tóröchiata tátake, Diosta noki kaa am mabetaka béchïbo. ¹⁵ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, júnak táapo juka bette nokta chúpeyo, chë júne jiokot

machinake, jume ími jóarapo jóakame béchïbo, bueïtuk Sodoomapo entok Gomoorrapo jóakame béppa.

Itom guojajjanähui äbo yúmanakeme

¹⁶ 'Ínapone enchim kabaramtukä bénasi robom násukun enchim bíttua. Eme éntok jáchin juka bakotta ára áhuä suaya bénasem emo suaya, entok jáchin juka guókouta kaitau suaka yánti ä jiapsä bénasem emo nüye. ¹⁷ Yoremem bétanem emo suaya, bueïtukim yäura conciliou enchim yeu tóijnake, entokim bem sinagogampo enchim bemmuchatebonake. ¹⁸ Gobernadorim entok réyesim bíchäpëm yeu tóijna, enchim nee súalë béchïbo. Inëlem juka ino bétana huémta ámeu noknake, bempörimmehui entok kaa judíommehui. ¹⁹ Të yäuraata mámpo joahuak, katem jáchin éiya, jita enchim noknakëhui; bueïtuk huämi horapo akem ä mákna, jita enchim noknakëhui. ²⁰ Bueïtuk eme katem enchim éäpo noknake, ál-la jü enchim Áchay Espíritu enchim tempo yeu ä huéetuanake, juka nokta.

²¹ 'Sailakame ä sailahua yäura mámpo tóijnake ä mënä béchïbo; jü áchayri éntok ä úusihua; usiarihuam éntok bem áchayrim béj-reka jáptenake, am súaná béchïbo. ²² Simetakam enchim omtianake ín téhuam béchïbo; të jábe ä jiapsäu tájti kaa áu náyoteme, ïri jínëutuna. ²³ Ími buére jóarapo Diosta enchim súalë béchïbo omtiahuätek, täbui jóärau bichem kaate, bueïtukne lútüriapo ínel enchimyeu jiaahua: kee jee jume buére jóärau israelitammet enchim naa katchuy, jü Yoremta Üusi yebijnake.

²⁴ 'Jü majtiahuame kaibu ä majtiakamta béppa chë yörisi machinake; jü tekokame júne kaibu ä teko béppa bát huéenake. ²⁵ Jü majtiahuame ä majtiakamta bénasi áu jípu báanake; jü tekokame két ä teko bénatu báanake. Jü familiapo áchaytam Beelzebú tíiya; jume jóapo usiarim éntok chë jünem buére áuna.

Jábetasute máujnake

(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'Juari béchïbo, katem am májhue; jü éсотaka ayukame jíba jüneriana, entok kaa bíthuäpo órekame júne két jüneriana. ²⁷ Juka kaa machikuu enchimyeu ín nokäu, emëem machikuu ä nooka; entok juka lautí kaa kusisi nákampo enchim jíkkajäu, kárichem jikat jámuka huatemmeu kusisi ä nooka. ²⁸ Entok katem am májhue jume takaata ára mëame, tem juka jíapsita kara mëa; Diosta ál-lem majhuë, huaka jíapsita ára mëamta, entok juka takaata infierno béetëpo ára jímmamta.

²⁹ 'Éntokem át suuhua: ¿Jachu kaa ili guoy huikichim huépul ili tómpo nénenkihua jáni? Júnentaka junne, huépülaka júne kaibu buíau kón huénnake, itom Dios Áchayta kaa ínel éayo. ³⁰ Júnentaka junne, síme enchim kóba chonim náikiarimme. ³¹ Íari béchïbo, katem májhue; eme chë júne béj-re, yún ili huikichim béppa.

Jume yoremem bíchäpo nee täyatebome

(Lc. 12:8-9)

³² 'Entok jábetaka junne yoremem bíchäpo nee täyatebome, ínapone két ä täyatebonake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo. ³³ Të jábetaka junne yoremem bíchäpo kaa nee áu täya tíame, ínapone két kaa ino ä täya tíanake, ín Áchay téhuekapo kátekamta bíchäpo.

Jesústa béchibom emo näikimtek
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Të katem ínel emo éetua buíau kóm yebij-la yánti jíapsihumta huériaka; bueitukne kaa yánti jíapsihumta nüpa báreka yebij-la, ál-la ejparammea náu nássuahuamta. ³⁵ Bueitukne yebij-la, juka yoremta ä áchaymak nok nássuatua báreka, entok juka jámut asoahuarita ä áyemaki, entok júka jaborayihua ä asekamaki. ³⁶ Jume ä jóapo yoremтамak aanim, akim ä béj-reka áamak annake.

³⁷ 'Ä áchayhua entok ä áyehua ino béppa nákeme, kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä näikianakéhui; ánëli kétchi ä úusihua entok ä malahua íno béppa nákeme, két kaa ä jípuo yúmala, ínomak áhuä näikianakéhui. ³⁸ Entok hua kaa ä kúruj püaktiaka íno sáu huéeme, két kaa ínomak áu näikiapo yúmala. ³⁹ Ä jíapsihua jariaka ä tíakame ä tárunake; hua ä jíapsihua ino béchibo tárukame éntok ä téunake.

Yore béjtuhuame
(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'Jü enchim mabetame, nee mabeta; entok hua nee mabetame, Diosta nee äbo bíttuakamta mabeta. ⁴¹ Jü profetata mabetame ä profetatukä béchibo, profetata béjtuanä béekik mabetnake; entok hua lútula jíapsamta mabetame lútula ä jíapsä béchibo, juka lútula jíapsaka béjtuanä béekik mabetnake. ⁴² Jábetaka junne senu vaaso sébe báam jíba am mikakátek, ímëi ili usim ín discípulomtukä béchibo, lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaibu ä tárunake, juka ä béjtuanähui.

11

Jume Juan Bautista noki huériame
(Lc. 7:18-35)

¹ Chúkula Jesús ä dooce discípulom téjhuasuka jita am jonákë bétana, am majtiaseka yeu siika, ámeu nokaka bem jóäram beekatana.

² Juan Bautista cárcelpo káteka ä jíkkajak, Cristota joähui. Huanäi guoy ä discípulom áu bíttuak, ³ ä temay béchibo:

—¿Jachë empo ájária jú yebijnakeme, ö tábuikte boobinnake?

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Ámanem sájaka Juanta téjhua, juka enchim jíkkajähui entok enchim bíchähui. ⁵ Jume lilipim bitcha, jume lolöim naa kaate, jume lepra sáhuata jípureme túria, jume nanakapim jíkkaja, jume kókkolam jíabite, jume poloobemneu éntok evangelio ámeu nokhua. ⁶ Yúmalasi al-leehuamta jípunake, hua kaa inot téitekame.

⁷ Chúkula bempörim sákayo, Jesús genteta ettejoria táytek, Juanta bétana:

—¿Jábetasem bít báreka ánia see päriau yeu sájjak? ¿Bakata jekay yoohuamta? ⁸ Ö, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Yoremta musäla uyyorisi tápsiolai áu sánkotualata? Bueituk jume musäla uyyorosi emo sánkotualame, réyesim jóapom aane. ⁹ Të, ¿jitasem bít báreka yeu sájjak? ¿Senu profetata? Jehuiteriapone enchim téjhua, áapo chë profetata béppa. ¹⁰ Bueituk íári bétana jiojteri:

Ínëline ínapo áman ä bíttua, juka ín nésahui émopat huériamta;

Áapo juka böota tútenake, em huéenake pámani.

¹¹ Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, jume jámuttat yeu yoremtulame násuku, kaabe Juan Bautistata béppa chë ériahuaka áu tóboktiala.

Júnentaka junne, téhuekapo réy nésauta ayukäpo chë kaa ériahuame áa béppa chë yöhue.

¹² 'Juan Bautistata taahuarimet naateka én tájti, jü téhuekapo réy nésauri úttiata johua; jume ä nü báareme éntok úttiata joaka ä nüye. ¹³ Bueituk síme jume profeetam entok jü ley, Juanta yepsäu tájti, Diosta bétanam nookak. ¹⁴ Én éntok, eme ä mabet bárëtek, áapo ínel jü Elías äbo yebijnakëihui. ¹⁵ Jü jíkkaij béchïbo nákakame ä jíkkaijnake.

¹⁶ '¿Am jábeta bénä tánake jáni, íkai yóremraata? Jume usim jübua yoyötume bénamme; jume plaazapo joka bem jálaimmeu chayeme, ¹⁷ ínel jíaka: "Baka kúsiayte enchim jiponriak, të katem yëka; entokte siroksi enchim buik-riak, éntokem kaa buaanak." ¹⁸ Entok Juan két äbo yepsak, kaa jïbuäka entok kaita jëyeka; huanärem lemooniom ä jípurë tíiya. ¹⁹ Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi yepsak, símeta buäyeka entok símeta jëyeka; huanärem ínel jiaahua: "Jo ími aane, jü yoreme jïbuära entok vino jëyëra; Diosta bejrim joame entok yäura tómita náu totójame amiigoka." Të jü kóba súahua Diosta bétana lútula huéeme tüisi huéeka bíttunake.

Jü pueblommeu kökosi huéenakeme
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Huanäi kuttílasi ámeu nok táytek, jume buére jóärapo joomemmehui, bueituk juka buéresi yún jita ámeu ä yák junne, kaa emo am jíapsi kúaktiakä béchïbo. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

²¹ —¡Empo Corazín, jìokot machisi emou huéenake! Entok, jemohui Betsaida! Bueituk jum Tiropo entok jum Sidónpo jü buéresi johuame ámet yáahuakätek, enchimmeu ä yáahuakä bénasi, bínhua naatekam chukurik sánkoteka emo jíapsi kúaktiasu éiyey, entokim emo nápojtuaka bem sirokäu jüneriatebo éiyey. ²² Huäri béchïbone ínel enchimmeu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíh-huamta taahuari yúmayo, eme chë jünem jìokot emo bínnake, jume pueblom Tiropo entok Sidónpo jíápsame béppa. ²³ Empo pueblo Capernaum, téhuekau tájti emo tóboktia máchileka éame, bétukum infierno táijta béetëhuë kóm jímmana. Bueituk jü buéresi emo násuk yáahuakäme, Sodoomapo yáahuakätek, én tájti buére jóäraatu éiyey. ²⁴ Íäri béchïbone ínel enchimmeu jiaahua, Diosta bíchäpo yäura bíh-huamta taahuari yúmako, eme chë júne jìokot emo bínnake, Sodooma buiärapo jíápsakame béppa.

Inohuem sájaka jimyore
(Lc. 10:21-22)

²⁵ Íkai noksuka Jesús ínel jiaahuak:

—Enchine úttile, ín Átchay, téhuekapo entok buíapo símem béppa yótaka nésahueme; bueituk jume kóba súakame entok jita täyame, íkäre am ésoriak. Huanäre jume ili usimmeu yä machiriak. ²⁶ Jeehui, ín Átchay, bueituk émpë junëli ä türek.

²⁷ 'Símetaka im mámpo tój-ri, ín Áchay bétana; entok Diosta Üusiapo kaabe nee täya, ín Áchay jíbba, entok ä Áchayhua két kaabe ä täya; ál-la ä Üusihua jíbba të Áapo huame ínel ä éäpo ä täya iäu, ámeu yä machiria. ²⁸ Inohuem kaate, símetaka tekipanualataka lottilame entok püaktilame; ínapone enchim jimyoretuanake. ²⁹ Juka tékilta enchim ín mákähuem nüye, éntokem inot ä täya, juka lütüriata. Kanne béttek jíápsak, entokne yánti ino nüye; jünëlem enchim jíápsipo jimyorehuamta

téunake. ³⁰ Bueituk jü enchim ín boojoria ïau kaa obiachi; entok jü püaktiria kaa tua bétte.

12

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam chúktiy
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Huámèchi taahuarimmet Jesús tirijkom etpo áman huéiyey jimyore táapo. Ä discípulom éntok tébäurey; huanärim tirijko bújam chúktiaka am buä táytek. ² Jume pariserom am bíchaka, ínëlim áu jiaahuak:

—¡Akem am bitcha, jó! Jume em discípulom jimyore táapo kaa jojohuamtam johua.

³ Të Áapo ínel am yómmiak:

—¿Jachem kaa ä nok-la, jum jïojteripo, jáchín juka Davidta ayukähui, áapo éntok jume áamak aneïhui tebäureka? ⁴ Bueituk, ¿jáchin jum tiöpopo kibakeka, páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, áapo entok jume áamak rejteihui? Katim am buäpo yúmalatukay, ál-la jume sacerdote tékilta tiöpopo joame jíbba. ⁵ ¿Jachem kaa ä nok-la, juka leypo jïojteta, jáchin jum jimyore táapo, jume sacerdotem tiöpopom bem tékil jojoa, entokim kaa Diosta bejre? ⁶ Júntuksanne ínel enchimmeu jiaahua: Senu ímï aane, tiöpota béppa chë yörisi machika. ⁷ Bueituk eme jüniäteko jáchin ä jiau bárëhui: “Juka yore nák jíokolihuamtane huátia, kaa jume animaalim altarpö Diostau totoijhuamta”, huanäi ál-lem kaa bétte nokta ámet nok éiyey, jume kaita kúlpakammechi. ⁸ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi jimyore táhuarita béppane yaurata úttia nesauta jípure.

Jü yoreme huakiam mámakame
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Huämi áman yeu sika bem sinagoogau yepsak. ¹⁰ Ímïri senu aaney, huakiam mámaka. Huanärim Jesústa nátemajek, ä nätua báreka:

—¿Jachu lútula huëpo türi, jimyore táapo jábeta tüte béchïbo?

¹¹ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jábesu enchim násuk senu yoreme huépülak kabaraka, jimyore táapo guójöku kóm ä huéchek, jachu kaa áu mámteka yeu ä huíknake jáni? ¹² Ä ínëlitunakey, ¿jachu kaa chë júne béj-re jü yoreme, kabarata béppa? Íari béchïbo, türi jimyore táapo tühuata yáa béchïbo.

¹³ Huanäi jü yoremtau ínel jiaahuak:

—Em mámamë rútuktia.

Huanäi áapo am rútuktiak; huanärim türilatata taahuak, jume senu mámam bénasi. ¹⁴ Chúkula jume pariserom yeu sájaka, náu ettejhuak, Jesústa më béchïbo.

Diosta nésauri joame yeu púari

¹⁵ Jesús íkai jüneriaka, sékana bíchaa siika. Huanäi juebena gente áa sáu sájjak, entok kökoreme símem tütey, ¹⁶ entok kuttílasi ámeu nookak, kaa yeu áu buíjnä bétana. ¹⁷ Bueituk junëli áhuä chúpanakë béchïbo, juka profeeta Isáiasta nokakähui, ínel ä jíako:

¹⁸ Jü nésauta nee joriame ímï aane;

íkaine yeu púala, ín nákéhui;

ín jíapsi áa bétana al-leiya;

ín Espíritune áa béppa órenake.

Huanäi kaa judíommeu Dios yäura bít-huamta noknake.

¹⁹ Kaabetamak nok náassuanake, entok kaa chay noknake, entok kaabe ä nokäu jikkaijnake, jum böommechi.

²⁰ Juka sána riutilata kaa bóula kóttianake, entok kántela pabiilo buiichiamta kaa tuchanake, áapörík lütüriata jípureka ä nésahuepo ä yosüu tájti.

²¹ Jume kaa judíom éntok, ä téhuampom át éaka ä boobinnake.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Huanäi senu lemooniota jípureme áu nüpahuak, líptitaka entok múurotaka; të Jesús ä tütek. Ínëli jü lípti entok múuro bitchak, entok nookak. ²³ Huanäi síme gente át guómtilatata ínel jiaahua:

—¿Jachu iri ájaria jani jü Davidta Üusi?

²⁴ Të jume pariserom ä jikkajakam ínel jiaahua:

—Íri lemooniom yeu bébba, jü Beelzebú lemooniommeu yäutta úttiärayi.

²⁵ Jesús jünéaka jita bénak bem éaihui, ínel ámeu jiaahua:

—Síme réy nación kaa nanabeu éaka emo näikimtelame lülüte, entok buére jóära ö kía jóuhua kaa nanabeu éätek, kaibum bínhua ára náu jíapsinake. ²⁶ Entok jü Satanás, Satanásta yeu bébätek, áapo áu näikimtelatata tatahua. ¿Jáchisu jüntuk bínhuatunake jani, jü réytaka ä nésahuéhui? ²⁷ Bueituk ínapo Beelzebúta úttiäray lemooniom yeu bébätek, enchim üusim, ¿jábeta úttiäraysum yeu am bébba? Huäri béchibo, jü enchim jiop-läpo, bempom yäura juezta bénasi enchim yuktianake. ²⁸ Të ínapo Diosta Espíritu úttiäray lemooniom yeu bébäteko, tua lütüriapo enchimmeu yebij-la, jü Diosta réytaka nésahuéhui.

²⁹ 'Bueituk, ¿jáchisu senu ára áman kibake, jü yorem úttiakamta jóahui, jita ä úhuä béchibo, bueituk kaa bát ä sümakäteko? Huanäi ál-la juka jóapo ayukamta ára ä úhua.

³⁰ 'Jü kaa ínomak éame, nee béj-reka jíapsa; hua kaa ínomak jita náu tójame, ä chíbejtia.

³¹ 'Huäri béchibone ínel enchimmeu jiaahua, síme kaa tühua entok Diosta béj-reka béttek nokhuame yoremem yáari, jiokorina; të jume Espíritu Santota béj-reka béttek át nokhuame kaibu jiokorina. ³² Entok jábetaka junne Yoremta Üusi béj-reka nokakätek jiokorina; të jü Espíritu Santota béj-reka béttek át nokame, kaibu jiokorinake, ímí buíapo entok áman téhuekapo junne.

Jü júya ä takäpo täyana

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Jü júya türi, türik takanake. Të jü júya kaa türi, kaa türik takanake; bueituk jü júya ä takäpo täyana. ³⁴ ¡Eme kaa tü yóremem bakot usariem! ¿Jáchisem türik noknake, kaa tü yórememtaka? Bueituk jíapsipo tápuni jü tempo yeu huéeme. ³⁵ Jü tü yóreme ä jíapsipo türik ayukä béchibo türik johua; jü kaa tü yóreme éntok, ä jíapsipo kaa türik ayukä béchibo kaa türik johua. ³⁶ Të ínapone enchimmeu ínel jiaahua, síme nokta jájana kaa türik yoremem nokakäu, Diosta bíchäpo yäura bít-huamta taahuari yúmakim jüneenake, kaa türik bem nokakähui. ³⁷ Bueituk em nokakä bétana lütula huémata yáariana, entok em nokakä bétana bétte noki emót chúpána.

Yóremraa kaa tü éame señalta aahua

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Huanäi huate escriibam entok pariserom akim ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Maestro, juka kaa jaibu bít-huamta em joäute bít péiya.

³⁹ Huanäi Áapo am yómmiak, ínel jíaka:

—Jü yóremraa kaa türik jíapseka ä jubimak kaa huépülsi áu nüyeme, Diosta ára jita joäu señalta aahua; tem täbui señalta kaa mákna, ál-la huaka Jonás profetatau yeu sikamta jíbba. ⁴⁰ Bueituk jáchin jü Jonás báij táapo entok báij tukaapo buére kúchuta tópapo anakä Bénasi, junéli kétchi ínapo jü Yoremta Üusi báij táapo entok báij tukaapo buíata bétuk annake. ⁴¹ Jume yoremem Nínivepo joomem, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuarit yúmak, ìri yóremraa én kat-riammakim emo tóboktianake, bétte nokta ámet chúpä béchibo; bueituk bempom emo jíapsi kúaktiak, Diosta noki Jonásta ámeu nokako. Të én éntok senu ímĩ aane, Jonásta béppa chë yórihuame. ⁴² Entok senu reina suriu jometaka, jü én kat-ria yóremraatamak áu tóboktianake, Diosta bétana yäura bít-huamta taahuari yúmak, huanäi bétte nokta ámet chupánake; bueituk áapo mékka buiära bétana yepsak, juka rey Salomónta tüisi jita täyäu ä jíkkaj báreka; të én éntok senu ímĩ aane, rey Salomónta béppa chë yórihuame.

Espíritu jaiti machi nóttekame

(Lc. 11:24-26)

⁴³ 'Jü lemoonio espíritu jaiti machi yoremstat yeu sikátek, huakia buíapo ansisinnake, áma ä jimyorenakeu jariaka; të kaa ä tíakáteko, ⁴⁴ ínel jiaunake: "In jóaune nótti báare, ín yeu sikähui." Huanäi áman yepsakátek, kaabeta áma téunake, ál-la chíchikta entok musála yáata. ⁴⁵ Huanäi sika, guoy búsan lemooniom áa béppa chë mamachim núnake. Huanärim át kimuka áma jóatenake. Chúkula ìri yoreme chë júne machika tahuanake, bannaataka béppa. Ínëli kétchi ámeu yeu huéenate, jü yóremraa én kat-riammehui.

Jesústa áiye entok ä sailahuam

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Ínëli ketune gentetau ä nokayo, ä áyehua entok ä sailahuam päkunim aaney, áu nok báreka. ⁴⁷ Huanäi senu ínel áu jiaahua:

—Em áiye entok em sailam päkunim aane, émomak nok báreka.

⁴⁸ Áapo ä yómmiak, juka ínëli áu jíamta. Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiye? Entok, ¿jábessamme, jume ín sailam?

⁴⁹ Huanäi ä discípulommeu lúl-la jikau mámtaka, ínel jiaahua:

—Ímírim aane, jü ín áiye entok jume ín sailam. ⁵⁰ Bueituk jábetaka junne ín Áchay téhuekapo kátekamta nésahui joame, júri ín saila, ín huaayi, entok ín áiye.

13

Et-leerota ejemplo

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Huäri taahuarit Jesús jóapo yeu siika. Huanäi bahue mayoat yejtek. ² Huanäi juebena gente áu náu yájjak. Áapo éntok barcopo kibakeka, áma yejtek. Jü gente éntok simetaka bahue mayoa see päriapo aaney. ³ Huanäi juebenak am majtiak, ejemplommei ínel jíaka:

—Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Huanäi ä echay, huate báchia böo mayoat huáttek. Të huikichim áma yájaka ä buäka. ⁵ Huate éntok tétam násuk huáttek, kaa yún buíata ayukaipo. Huanäi läuti síhuek, kaa yún ä buíakai béchibo. ⁶ Të täata yeu sik tájjak, entok kaa ä nahuakai béchibo huaakek. ⁷ Huate éntok huícham násuk huáttek. Huanäi jü júya huíchära yótuka, ä jíabi mäak. ⁸ Të huate buía türikuu huáttek. Huanäi taakak; huépul báchia síhueka cien báchiam ámuek; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam. ⁹ ¡Jü jikkaj béchibo nákakame jikkajnage!

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiakasë ejemplommey ámeu nooka?

¹¹ Huanäi Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Bueituk eme akem ä mák-ri, juka enchim át jüneenakähui, juka téhuekapo réy nésauta obiachisi maachik. Të bempörim éntok, ëe.

¹² Bueituk jábe junne jita jípureme, chë júne huatek mákna; huanäi chë yún ä jípunake. Të jü kaita jípureme, juka ä jípurëu junne ä úuhuaana.

¹³ Huári béchibone ejemplommey ámeu nooka; bueitukim bíchaka kaa bitcha, entokim jikkajaka kaa jikkaja, entokim kaa át jüneiya. ¹⁴ Júnëli ámet áu chúppa, jü profeeta Isaíasta nokakähui, ínel jíaka:

Nákakem jikkajnage, të katem át jüneenake;

éntokem bíchaka binnake, të katem huitti át jüneenake.

¹⁵ Bueituk i pueblota jíapsi námakaka tahuala;

entokim náka páttilataka kaa jikkaja;

entokim bem pusim páttiala,

pusimmey kaa bit béchibo,

entok nákamme kaa jikkaj béchibo,

entok bem jíapsiy kaa am jüneenakë béchibo.

Të ínëline kaibu ára am anianake.

¹⁶ 'Të yúmalasi al-leeri enchimmet ayka; bueitukem puseka bitcha, éntokem nákaka jikkaja. ¹⁷ Bueituk tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, juebena profeetam entok juebena lútula Dios huáateme, akim ä bit péaka taahuak, juka én enchim bíchähui; të katim ä bitchak. Entokim ä jikkaj péiyay, juka én enchim jikkajähui, të katim ä jikkajak.

Jesús juka et-leerota ejemplo am téjhuak

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Akem ä jikkaja eme, juka ejemplo et-leerota bétana. ¹⁹ Bueituk jábe junne, juka réy nok nésauta jikkajame, të kaa at jüniátek, íri báchiat böo mayoat ethuakamta bënna; bueituk jü diablo áu yepsaka, úttiapo ä úuhuanake, juka ä jíapsipo ethuakamta. ²⁰ Entok kétchi jü tétam násuk ethuakame, íri júnen juka nokta jikkajaka, sep läuti al-leaka ä mabetnake.

²¹ Të kaa tüisi naahuak; íari béchibo kaa bíbinhuatu; bueituk Diosta noki béchibo obiachisi áu huée táytek entok kaa tüisi bit táytihuak, tëitinake.

²² Jü huícham násuk ethuakame, íri júnen juka Diosta noki jikkajakame; të jü ániat kaa yúmasi huéeme, entok jü yún bem tómi péäu, Diosta noki bem mabetakäu nánayote. Huanäi kaa tataka. ²³ Të jü türi buíapo ethuakame, íri júnen nokta jikkajaka át jünéakame. Huanäi takanake. Huépul báchia síhueka cien báchiam ámuenake; jü senu éntok sesentam; senu éntok treintam.

Júya tirijkom násuk ayukame ejemplo

²⁴ Júchi täbui ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, juka yoremta ä huajpo tü báchiata ä echakä bénna. ²⁵ Të seenu, tirijkom áttiakamta ée béj-reme, tukaapo jume yoremem kócheyo, júya kaa türi báchiata tirijkom násuk echaka siika. ²⁶ Huanäi juka etta yötuka ä taka táytek, jü júya kaa türi két áma síhueka yötuk. ²⁷ Huanäi jume huajta áttiakamtau tekipanuame ínëlim áu jiaahuak: “Señor, ¿jache kaa báchiata türik áma eechak, em huajpo? ¿Játchiaka jüntuk ket júya kaa türika áma síuhuek?” ²⁸ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak: “Jábe nee béj éame ikäi yáuhuak.” Huanäi jume áu tekipanuame ínel áu jiaahua: “¿Jachë áman sájaka itom ä popón íaa?” ²⁹ Áapo ínel ámeu jiaahuak: “Ëe, bueituk jáchin aykem juka júya kaa türik pónätek, két jume tirijkom áamak popónnake. ³⁰ Akem ä tójja; éläposu nánabeu yötunake, juka etta jójonaka ä tóboktiahuäu tájti. Huanäi jume tirijkom chúktia naatehuayo, ínapone am téjhuaanake, jume tirijkom chúktíame, báchem juka júyata kaa türik náu tójaka, lólopola ä súmma, ä táaná béchibo; të jume tirijkomem náu tójaka am ëeria, jum íari béchibo kárita ín yáaläpo.”

Mojtaasa báchiata ejemplo

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Júchi täbuik ejemplota ámeu nookak, ínel jíaka:

—Jü téhuekapo réy nésahui, mojtasa báchiata senu yoremta ä huajpo ä echakä bénna. ³² Të íri báchia lütüriapo síme báchiam béppa chë ilitchi; të yötukätek síme júya jíurim béppa chë yoyötu. Huanäi júya buëuruka tatahua. Ínëli jume huikichim téhueka bétana áu yájaka áma totosate.

Levaduura ejemplo

(Lc. 13:20-21)

³³ Júchi täbuik ejemplota ámeu nokaka, ínel jiaahuak:

—Téhuekapo réy nésahui, levaduura jámutta nükäu bénna, báisi jünakteri ariinampo ä töak. Huanäi síme náu kúteka huécheka taahuak.

Jáchin Jesússta ejemplommea am majtiähui

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús ikäi simeta ejemplommey ámeu nookak, jü gentetahui. Am majtiätek, ejemplommey jíba ä jojoay, ³⁵ bueituk ikäi profetata nokakäu áhuä chúpánakë béchibo, ínel ä jíakähui:

Ejemplommeyne ín teni étaponake,

huaka ániata kësampo naateka ésothane étapoka ä jüneriatebonake.

Jesús ä jüneriatebo, juka júya kaa türi ejemplota

³⁶ Jume gentem sákatuasuka, Jesús jóapo kibakek. Huanäi jume discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua jáchin ä jiau bárëhui, juka júya kaa türi huajpo ayukamta ejemplo.

³⁷ Am yómmiaka Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi jü tü báchiata echame. ³⁸ Huaj päria ínel jü ánia; jü báchia türi éntok, jume réy nésaupo usiarim; jü júya kaa türi éntok jü kaa tü yóreme diablo usiari. ³⁹ Jü kaa türik echákame ínel jü diablo yore béj-reka huéeme; jü tirijko chúpila tóboktiahuame éntok ánia lüteme; jume etta tóboktéame éntok ángelesimme. ⁴⁰ Jáchin juka júya kaa türik popónhuaka ä táahuakahui, ilë bénanake, jü ánia lüteme. ⁴¹ Jü Yoremta Üusi ä ángelesim áman bíttuanake, jum réytaka ä nésahuëhui,

jume kaa tühuata huatem jotuame entok jume kaa türik joame náu am tóijnakë béchïbo. ⁴² Huanärim ornota béetëu am guötianake. Ímirim emo tam kumeka buannake. ⁴³ Huanäi jume yúmalasi Diosta nésahui joame, bem Áchay réytaka nésahuepom tää machiriata bénasim bélojkosi bíttunake. ¡Jü jikkaij béchïbo nákakame jikkaijnake!

Tesooro ésori

⁴⁴ 'Entok kétchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri tómi béjhuata júya päriapo ésota bënna. Huanäi senu yoreme ä tíaka, júchi ä éssok. Íari béchïbo tüisi al-leaka simeta ä jïpurëu nénkaka, huanäi huákäi buíata jïnnuk.

Jü téta perla yún béj-reme

⁴⁵ 'Entok kétchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri juka jábeta jita jinnü bënna. Íri türi perlam jariaka am jïjinnu. ⁴⁶ Huanäi juka perlata uyyolisi musála machik téaka, sika simeta ä jïpurëu nénkaka, ä jïnnuk.

Jume jítërim

⁴⁷ 'Ínëli kétchi jü téhuekapo Diosta réy nésauri jítërim bënna. Ímëri bahuéu jïmmahuakátek, kúchum kaa nánälaim nunüye, tuttërim entok kaa tuttërim. ⁴⁸ Huanäi senu huëpo tápunakátek, mayoau bícham yeu huíhuikhua. Huämïrim joteka jume türim yeu püaka, huaripom am öore; jume kaa türim éntokim päkun yeu guöguötia. ⁴⁹ Ilë bënanake jü ánia lüteme: jume ángelesim yeu kannake; huanärim jume kaa tühuata joame näikimtenake, jume yúmalasi Diosta nésahui joame násuku. ⁵⁰ Huanärim horno béetëu guötiana; ímirim emo tam kumeka buannake.

Tómi béj-reme jauhuey huéri entok bemela

⁵¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem símekut jüniaka taahua?

Huanäi bempo ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jeehui, Señor.

⁵² Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Huäri béchïbo jü escriiba jü téhuekapo Diosta réy nésauri bëtana tüisi áu majtialame, senu áchayhuariapo famiiliata bënna. Tómi béj-remta áttiaka, bebëmelak entok kaa bebëmelak áma yeu huíike.

Jesús Nazaretpo aane (Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Ínëli huëpo chúkula, Jesús ejemplom am majtiasuka, áma yeu siika.

⁵⁴ Huanäi ä pueblo Nazareu notteka, am majtiay bem sinagogampo. Huanärim áa bëtana buére éiyay, ínel jíaka:

—¿Jáksu íri ä nüka ä jïpure, juka jita täyahuamta? Entok, ¿juka obiachik kara johuamta ä joähui? ⁵⁵ ¿Jachu kaa íri ájária, jü carpinterota üusi? ¿Jachu kaa María ti téhuak, ä áyehua; entok ä sailam, Jacobo, José, Simmom entok Judas? ⁵⁶ ¿Jachu kaa jume síme ä huayim ímï itomak aane? ¿Jákübosu jüntuk íri íkái simeta jïpure?

⁵⁷ Ä nokáhuim kaa béj jóaka éiyay. Íari béchïbo Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Síme profeta yörihua; tē ä buiärapo entok ä jóapo, ée.

⁵⁸ Huämïri kaa yún ä yáuhuak, juka obiachisi kara johuamta ä joähui, bempörim kaa ä súale béchïbo.

14

Juan Bautistata mëhuakähui

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ Júnaköri jü rey Herodes tetrarca, Jesústa bétana buéresi nokhuamta jíkkajak. ² Huanäi jume ä sáhuemmeu ínel jiaahua:

—Íri Juan Bautista kókkolam násuk jíabitelame; huári béchïbo úttiáraata jípureka ára jita johua.

³ Bueïtuk Herodes, Juanta buïseka cadenammea ä súmaka carcelpo ä yéchalatukay, jámut Herodíasta béchïbo. Íkai ä sailahua Felipe ä jubekay.

⁴ Juan éntok ínel áu jiaahuay:

—Katë ä jípuupo yúmala, juka em saila juubi.

⁵ Herodes éntok ä mëbáarey, të genteta májhuey; bueïtuk bempom Juanta täyay, ä profeetatukä bétana. ⁶ Të Heroodesta huásuktiriam taahuareka pajkoyo, jü Herodíasta jámut asoa, simem bíchäpo yëka. Huanäi Herodes ä türeka taahuak. ⁷ Íari béchïbo, ä chúpa rókaka nookak, jita ä ahuaü ä mák rókaka, ä obiachitu násuk junne. ⁸ Áapo ä áye bétana bát téjhuaataka ínel jiaahuak:

—Ími puraatopë nee ä mákka, juka Juan Bautistata kóbba.

⁹ Huanäi jü réy sirokaka taahuak; të juka nokta ä nokakäu úttiaturukäu ä chúpnakë béchïbo, éntok jume yörisi machim mesau áamak jokame bíchaka, néshuek ä máknä béchïbo. ¹⁰ Huanäi néshuek, carcelpo Juanta kóba chúktianä béchïbo. ¹¹ Huanäi jü kóbba, puraatopo nüpahuakä, jü ili jámut ä mákhuak; áapo éntok ä áyebeu ä tójjak.

¹² Huanäi ä discípulom áma yájaka, ä takaahua nüka ä maäk. Huanärim sájaka Jesústa ettejhuariak.

Mamni miilim jïbuätuahuakähui

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Jesús íkai jíkkajaka, huépul barcota nüka áma yeu siika, sékana mékka päriau bíchaa. Jü gente ä jíkkajaka guókimmeyim áa sáu sájjak, buére jóärampo naateka. ¹⁴ Huanäi Jesús yeu sika, juebena genteta bíchaka, am jijiokolek. Huanäi jume áme násuk kókoreme tütek. ¹⁵ Béja tukariu yúma táytey, ä discípulom áu rúktek, ínel jíaka:

—Ími kía päria, éntok béja kúpte; Akë am sáka sáuhue, juka juebena genteta, bueïtukim pueblommet sájaka buähuamta jinnunake.

¹⁶ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Kaa úttia bem sákanakëhui; emem am jïbuätua.

¹⁷ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Ímite kaita jípure, mamni páanin jïbba éntok guoy kútchum.

¹⁸ Áapo ínel ámeu jiaahuak:

—Äbem ínohuam huéria.

¹⁹ Huanäi juka genteta júya bájta béppa jote sáuhuek. Jume mamni páanim nüka, éntok jume guoy kútchum. Huanäi téhuekau jikau remteka, Diosta baysauhuek. Am rébektiaka discípulommeu am buíssek; ímëi éntok gentetahui. ²⁰ Símetakam jïbuäk, éntokim jóbuak. Huanäi jume rerebem yeu bëkame, dooce canastam tátapunimim náu tójjak. ²¹ Jume jïbuäkame éntok mamni mil ohuimtukay, jáamuchim éntok ili usim kaa áma näikiaka.

Jesús bahueta béppa huerama

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Jesús sep ä discípulom barcopo jãmutuaka áapat am sákatuak, bãa huáytana bíchaa. Áapo éntok jü gentetamak taahuak, am sákasuü tájti.
 23 Juka juebena genteta sákatuasuka, sékana bíchaa júya káhuit jikau sika oraciónta johuay. Huanäi tukariu yúmak, áapola huämi aaney.
 24 Jü barco éntok béja bahue násuk huéiyey, jume bãa maaresim éntok emo tóboktiaka át huehuechey. Bueituk jü jeka ä nankirika huéiyey.
 25 Të abe matchuyo, Jesús ámeu yepsak, bahue bãata béppa huéesimeka.
 26 Huanäi jume discípulom, bahueta béppa huémta bíchakam guómtaka, ínel jiaahua:

—¡Jo jü jóusi! Huanärim májhueka chay nookay.

27 Të huanäi Jesús ámeu nónokak, ínel jíaka:

—¡Katem kom éiya! Ínapone ím aane. ¡Katem majhuë!

28 Huanäi Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Señor, émpotuko, nechë emou bíchaa huéetua, bãam béppa.

29 Huanäi Áapo ínel áu jiaahuak:

—Binë huéiye.

Huanäi Peero barcopo kom chépteka, bãam béppa huée táytek, Jesústau bíchaa huée báreka. 30 Të juka jeka úttiakamta bíchaka ä mámajhuek, entok kom kikkibak táyteka, chay táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, nechë jínëu!

31 Jesús sep áu mámteka, ä buíssek, entok ínel áu jiaahuak:

—¡Yoreme kaa yúmalasi Diostat éame! ¿Jatchiakasë Diostat éehuäpo kom éiya?

32 Huanäi bempörim barcopo jãmuko, jü jeka yánti taahuak. 33 Huanäi jume barcopo anëihui áhuim rúkteka ä yörey, ínel jíaka:

—¡Tua lütüriapo empo Diosta üüsü!

Jesús Genesaretpo kökoreme tütek

(Mr: 6:53-56)

34 Huanärim bahue huáytana yájaka, Genesaret pueblou kiímuk.
 35 Jume yoremem áma jóakame ä tátáyaka, noktã áman bíttuak, sime pueblom beekatana. Huanärim sime kökoreme áu nüpak, 36 entokim jiokot áu jiaahuay, ä súpem mantom mayoat jíba mámte rókaka. Huanäi sime jume át mámtekame, türilatakam taahuak.

15

Juka yoremta jíapsi nanasontume

(Mr: 7:1-23)

1 Huanärim Jesústau rúktek, huate escriibam entok pariserom, Jerusaléniu joome, ínel jíaka:

2 —¿Jatchiaka jume em discípulom juka yoiyöturim boojoriau kaa johua? Bueituk katim bábaijma, páanim buä bárëteko.

3 Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme kétchi, juka Diosta nésahuekähuem kaa johua, yoiyöturim boojoriau enchim jo bárë béchibo? 4 Bueituk Dios nésahueka ínel jiaahuak: “Em áтчay entok em áiye, Akë am yöre, të jábe ä áchaybet entok ä áyebet, bëtte nokta am béj-reka ámet nokakátek, kaita át temajeka mëtuna.” 5 Të eme ínělem jiaahua: “Jábetaka junne ä áchaybeu entok ä áyebueu ínel jíateko, jü áy ára enchi ín aniä eyhui, Diostau bíchaa nä näikiala”, 6 huanäi íněli jíaka, béja kara am aniaka tatahua, jume áchayhuariam. Íněli jü Diosta nésahui kaita béj-reka

tatahua, juka yoiyöturi boojoriau enchim jo bárë béchibo. ⁷ ¡Eme Dios huáatihuamta bénasi emo antua! Tüisi enchim bétana nookak jü Isaías, ínel jíakari:

⁸ İri pueblo ä teniay jíba nee yöre, të bem jíapsi mékka inou aane.

⁹ Bueituk kía béjja, jü bem nee yörehui, doctriinata bénasim yore ä majtia, juka yoremem nésauta.

¹⁰ Huanäi juka juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Akem ä jíkkajaka éntokem át jüneiya. ¹¹ Kaa yoremta nasonte, jü tempo kimume; ál-la jü tempo yeu huéeme, İri ál-la yoremta nanasonte.

¹² Huanäi ä discípulom áu rúkteka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë kaa júneiya? Bueituk jume pariserom íkái nokta jíkkajaka, kaa tüisi ámeu huétchek.

¹³ Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahuak:

—Sime júya óuhuo, téhueka bétana ín Áchay kaa echakäu, nahua-mak békti popónna. ¹⁴ ¡Akem am tójja! Liliptimtakam huate lilip-tim huíksasaka. Bueituk jü líptitaka täbui líptita huíksimëteko, náhuichikam guójökun kóm huáttinake.

¹⁵ Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Itomë ä téjhua, jáchin ä jiau bárëhui, íkái ejemplota.

¹⁶ Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachu eme két juka kaa júneehuamta jípure? ¹⁷ ¿Jachem kaa át júneiya? Sime tempo kimume tónáu bíchaa huéiye; chúkula éntok yeu jujuyäutehua. ¹⁸ Të jü tempo yeu huéeme, huáijhua jíapsipo yeu huéiye; İri ál-la juka yoremta nanasonte. ¹⁹ Bueituk jíapsipom yeu huéiye, jume kaa tü éerim, jü yore suahuame, jü jubeka entok júchi täbuik jípureme, jü kaa emo jubeka kía náu jíapsihuame, jü jita ékbuahuame, jü kaa lütüriapo jábetat nokhuame, entok jü Diosta béj-reka béttek nokhuame. ²⁰ İri sime, juka yoremta nasonte; të jü kaa áu mám báksiaka jibuähuame, kaa yoremta nanasonte.

Jámut Cananeapo joometa Diostat éahui

(Mr: 7:24-30)

²¹ Jesús jumü yeu sika, Tiro entok Sidón buiärau bíchaa siika. ²² Senu jámut Canaa buiärapo yeu simlataka, chay nokaka ínel jiaahuay:

—¡Señor, Davidta Üusi, nechë nák jiokole! In jámut asoa lemoonio át aneka jiokot áhuä bíttua.

²³ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Huanäi ä discípulom jiokot éaka áu rúktek, ínel jíaka:

—Akë ä simtua, bueituk itot chäka huéeka chaysime.

²⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahuak:

—Israel kabaram emo tärulammeune jíba bíttuari.

²⁵ Huanäi áapo áu rúktek, entok tónommia kíkteka ínel áu jiaahua:

—¡Señor, nechë jinëu!

²⁶ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—Kaibu türinake, jume itom usim páanim buä éähui, am úuhuaka ili chüum am mik béchibo.

²⁷ Të áapo ínel áu jiaahua:

—Jeehui, Señor; të jume ili chüum bem teko mesapo juka lelebelaik kom huáttemta jünem buabuäye.

²⁸ Huanäi Jesús ä yómmiak, ínel jíaka:

—Empo jámmut, ¡yún emót aika, jü Dios éehuame! Emou yáatunake, tua em ä huáatiä pámani.

Huanäi ä jámut ásoa türilataka taahuak, huämi orapo naateka.

Jesús juebena kökoreme tütek

²⁹ Jesús huämi yeu sika, Galiléa bahue mayoau yepsak. Huanäi júya káhuit jikau sika áma yejtek. ³⁰ Huanäi juebena gente áu rúktek, lolöim, liliptim, múurom, kaa emo mám yekame, entok huate yún kökoreme huériaka. Huanärim Jesústau am rúktiak, ä guókpo. Áapo entok am tütek. ³¹ Ínëli jü juebena gente buére éiyay, múurom nokame bíchaka, jume kaa emo mám yekame türilame, jume lolöim naa kateme, entok jume liliptim bíchame. Huanärim Israelpo Diosta tüisi úttiley.

Jesús naiki mülim jibuätuak

(Mr. 8:1-10)

³² Jesús ä discípulom núnuka ínel jiaahua:

—Juka gentetane jiokolë, bueítukim béja báij taahuare ínomak aneka, entokim buáhuamta kaa jípure, jibuä béchibo. Kaa jibuälame sákatua béchibo éntokne kaa báare. Jáchinai júnem böot katëtek, tébäi tamu-nake.

³³ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—¿Jáksute itapo yún páanim jípure ímí mékka jóa ániapo, símem jóbosi jibuänakre béchibo?

³⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo ínel jiaahua:

—Guoy búsaním, entok ili jaiki kútchum.

³⁵ Huanäi nésahuek, juka genteta buíapo jote sáhueka. ³⁶ Huanäi jume guoybusam páanim núka entok jume kútchum, ínëli Diosta baysausuka, am rébektiaka ä discípulom am mákkak; jume discípulom éntok genteta.

³⁷ Símetakam jibuäk, entokim jóbuak. Huanäi jume lelebelaim yeu békame náu tójjak, guoybusan canajtam tátapunim. ³⁸ Jume jibuäkame éntok, naiki mil ohuimtukaiimme, jáamuchim entok ili usim kaa áma náikiaka. ³⁹ Huanäi jume gentem sákatuasuka, barcopo jámuka buiära Magdala téäu yepsak.

16

Huépul señaltam áahuak jume pariserom entok jume saduceom

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Huanäi jume pariserom entok jume saduceom áhuim rúktek, ä jioptua báreka, señalta téhueka bétana áu aahuaka. ² Të Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Tukariu yúmamta bichätek: “Türi báare jü tiempo”, tem jijia: “Bueítuk jü ánia téeka síkilisi chätu.” ³ Én kethueytana éntok: “Buére jeknake, bueítuk jü ánia téeka síkilisi namu chätu.” ¡Eme lútula Dios huáatemta mamatome! Akem ä täya, juka téeka ániata jáchin ä huëhui; të juka señal taahuata én huémta, ¡katem át jüneiya! ⁴ Jü kaa tü yóremra kaa huépülsi au nüyeme, señalta áu yáaria íaaka nooka; të kayta señalta éntok jípunake, profeta Jonásta señal jíbba.

Huanäi am tójaka siika.

*Jume pariserom levaduura**(Mr. 8:14-21)*

⁵ Jume discípulom huáytana yájaka, jume páanimim kaa nüpak, ámebia kópteka. ⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Akem ä bitcha, jó! Jume pariserom entok saduceom levaduura bétanem emo suaya.

⁷ Bempo éntok ínel éiyay, ínel jíaka:

—Kaa páanim itom nüpakä béchibo júnel jiaahua.

⁸ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem ínel éiya? ¡Yoremem kaita súalëram: “Katte páanim jipure”, ti éaka! ⁹ ¿Jachem kaa ámeu huáate, jume mamni páanimmehui, mamni mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui?

¹⁰ Entok jume guoybusan páanimmehui, naiki mil yoremem béchibo, entok jaiki canajtam enchim náu tójakähui, ¿jachem kaa ámeu huáate?

¹¹ ¿Jatchiakasem kaa át jüneiya? Kanne jume páanim béchibo ínel enchimmeu jiaahua, ál-la jume pariserom entok jume saduceom levaduura bétana; íari bétanem emo suaya.

¹² Huanärim jünëiak, kaa jü levaduura páanim bétana emo suaya sáihuähui, ál-la jume pariserom entok saduceom juka doctrinata yore majtiahuamta bétana.

*Peero Jesústa yeu buíssek, ä Cristo tíaka**(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)*

¹³ Jum Cesarea Filipino buiärau yepsaka, Jesús ä discípulom nátemajek, ínel jíaka:

—¿Akim ä jábesä tíiya, jume yoremem, juka Yoremta Üusi?

¹⁴ Bempo ínel jiaahua:

—Huate enchi Juan Bautistä tíiya; huate éntok Elías; huate éntok enchi Jeremías tíiya, ö jamak huate profetam.

¹⁵ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿nechem jábesä tíiya?

¹⁶ Símon Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Émpë jü Cristo, Dios jiápsamta Üusi.

¹⁷ Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Yúmalasë al-leehuamta jípure, Simmom, Jonásta üusi, bueítuk kaa kía jábe yoreme emou yä machiriak, ál-la ín Áchay téhuekapo kátekame.

¹⁸ Ínapone két ínel emou jiaahua, enchine Peero tíiya. Jü téta buëuruta béppa éntokne ín iglesia yöturianake; jü infierno puertam éntok kaibum áa béppa úttiata jípunake. ¹⁹ Enchine am máknake, jume réy nésauroi téhuekapo yáabem. Símeta ímí buíapo em súmäu, téhuekapo két súmatunake; entok síme buíapo em búttiakähui, téhuekapo két búttiaturunake.

²⁰ Kaabeta am téjhua sáuhuek, jume ä discípulom, áu Cristotukä bétana.

*Jesús ä muknakeu am tejhuak**(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)*

²¹ Huanäi naateka Jesús ä discípulom huitti téjhua táytek, buere jóära Jerusaléniu ä huéenakeu úttiaturunake, entok jiokot áu yáanähui, jume tiöpopo yoiyöturim bétana, entok jume sacerdote chë nésaureme entok jume escribam bétana, entok mëhuaka báij taahuata huéy áu

jíabitenakëhui. ²² Huanäi Peero áapolaik sékana bíchaa ä nuk sika áamak ettejhua táytek, ínel jíaka:

—¡Señor, emoë jiokolë; bueituk jü emou yáanäu kaa emou huépo yúmala!

²³ Të Áapo Perotau kúakteka ínel jiaahua:

—¡In bíchäpe mékka huéiye, Satanás! Kialë nee teítituabáare, bueituk Diosta nokähuë kaa bitcha, ál-la jume yoremem türëu bíchaa jíbba.

²⁴ Huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jábetaka junne ino sáu huée bárëtek, kaa áu beutireka áu tóijnake; huanäi ä kúruj püaktiaka ino sáu huéenake. ²⁵ Entok jábetaka junne ä jíapsihua jínëu báareme, ä tárúnake; entok jábetaka junne jü inot ä éä béchïbo jíapsihua tárúkame, ä téúnake. ²⁶ Bueituk, ¿jítasu áma téúnake jü yoreme, jum ániat ayukamta yöokateko, juka ä jíapsihua éntok ä tárúkateko? Entok, ¿jaikixu ára béjtua jü yoreme, ä jíapsihua béchïbo? ²⁷ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake, jum símek béppa ujjorik ín Áchay áttiäpo, entok ä ángelesimmaki. Huanäi hueuhuëpulam am béjtuanake, jita bem yáakau bétana. ²⁸ Tua lútüriapone ínel enchimmeu jiaahua, huate ímï aneme, katim kókkonake, ál-la taahuata yúmak Yoremta Üusi réytaka yepsamta bíchakátek.

17

Jesústa täbuiasi ä tahuakäihui

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Búsan taahuarim simsuko, Jesús am nüka, Perota, Jacobota, entok Juan ä sailahua. Huanäi am nuk siika, júya káhuit jikahui bempolaim. ² Huanäi bem bíchäpo täbuiasi áu yáuhuak. Ä pújbahua täata bënasi bélojkosi bíttuy; ä sánkohua éntok tósalisi aayuk, machiriata bënasi. ³ Ímïri Moisés entok Elías ámeu yeu machiak, áamak ettejhuaka. ⁴ Huanäi Peero Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¡türi ito béchïbo jü ímï anhuame! Enchi ínel éayo, báij jötamte ímï yáanake: huépülak emo béchïbo, senuk entok Moiséjta béchïbo, entok senuk Eliásta béchïbo.

⁵ Ketune áapörík ä nokayo, namu machiriaka am róptiak. Huanäi jáhui namupo jíkkajituk, ínel jíaka:

—Íri ájaria jü ín Üusi ín nákehui. Áamakne al-leiya; áapöríkem jíkkaja.

⁶ Jume discípulom íkai jíkkajakam tónommey jáptek. Huanärim buíau tájti kom kóbatek, tüisi májhueka. ⁷ Huanäi Jesús ámeu rúkteka ámet mámték, ínel jíaka:

—Jáptëem; entok katem májhue.

⁸ Huanäi bempo jikau remteka, kaabetam bitchak, Jesústa áapolaik jíbba.

⁹ Të chúkula júya káhuit kómam sájako, Jesús ám sáhueka ínel ámeu jiaahua:

—Juka enchim bíchakäu, kaabetem ä téttejhua, ál-la chúkula béja kókkolam násuk juka Yoremta Üusi jíabiteko.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiaka júntuk jume escriibam ä úttiä tíiya, júka Eliásta bát yebijnakëhui?

¹¹ Jesús am yómmiak, ínel jíaka:

—Lútüriapo, Elías bát yebijnake; huanäi simeta bemelasi yánake.
 12 Tëne ínel enchimneu jiaahua, Elías béja yebissuk, të katim ä täyak, ál-lam simeta bem yáa bárëu áu yáuhuak. Ínëli kětchi jü Yoremta Üusi áme bétana jiokot yána.

13 Huanäi jume discípulom huitti jünëiak, Juan Bautistata bétana ä nokaihui.

Jesús táij mukërata tütek
 (Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Juka genteta yún anëu am yájako, senu yoreme áu yepsaka tónommey áu kíkteka ínel jiaahua:

15 —Señor, ín üusi táij múmukemtë nák jiokolë, tüisi jiokot áu bíbicha; bueítuk juebénasi táijpo huehueche, entok juebénasi báapo. 16 Huanäine jume em discípulommeu ä nüpak, të ímëri én tájtim kara ä tüte.

17 Jesús ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Eme nat tómti kat-riam kaita súalëram, entok simekut kaa türík joame! ¿Jauhuey tájtisune ikäi enchimmet ayukamta enchimmet bit yáatinake jáni? Inohuem ä huéria.

18 Jesús kuttílasi át nésahuek, jü lemooniotachi. Huanäi íri át yeu siika, jü usitachi. Huanäi naateka türilataka taahuak.

19 Huanäi ä discípulom bempola sékana Jesústau yájaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka ítapo kara yeu ä béebak?

20 Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Diostat éehuame ilikkik enchim jípure béchibo. Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, eme mojtasa báchiata béechisi Diostat éátek, íri júya káhuittau ínel jíátek: “Sékänë emo yetcha”, huanäi sékana áu yécha éiyey. Ínëli enchim béchibo kaita kara yáataka tahua éiyey. 21 Të jü ilë béna kökoa lemoonio, ayuunopo entok oraciónimmaki jíba yeu sisime.

Jesús ä mënäü bétana júchi nookak
 (Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Galiléa buiärapo bempörim aneyo, Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yóremem mámpo tójina. 23 Huanärim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

Huanäi bempo tüisi sirokoka taahuak.

Tiöpo impuestom béjtua huame

24 Capernaum pueblou am yájako, Perotahuim yájjak, jume impuesto tómita náu totojame, ínel jíaka:

—¿Jü enchim Maestro kaa am bébejtua, jume guoy dracmam?

25 Áapo am yómmiak:

—Jeehui.

Huanäi jóapo ä kibakek, Jesús bát au nookak, ínel jíaka:

—¿Jáchisë ä bitcha, Simmom? Jume ími buíapo réyesim, ¿jábetasum ä úhua, juka impuesto tómita: jume bem jóapo uusim, ö jume kaa áma joomem?

26 Peero ä yómmiak, ínel jíaka:

—Jume kaa jóapo joomem.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Júnëli jume usim jóapo joome béja kaita béjtua. 27 Júnentaka junne, kaa am omtinakë béchibo, bahuehuë sika anzuelota áman jímma. Huanäi juka kúchuta bát em yeu huíkekäu, Akë ä nüye huanäi ä tem étapokátek.

Huanäre áma ä téunake, tómi estaterota. Íkäre nüka am mákka, íno béchïbo entok émo béchïbo.

18

¿Jábesu chë jü yöhue?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Júnaköri jume discípulom Jesústau yájaka, ínëlim áu jiaahua:

—¿Jábesu chë júne áma yörisi machi, jum téhuekapo Diosta réy nésahuepo?

² Huanäi Jesús ili usita núnuka, áme násuk ä kétchak. ³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimieu jiaahua, kaa júchi ili usim bénasi emo nukateko kaibem aman kimunake jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo.

⁴ Júnensan jábetaka junne kaa áu buérialéka ï ili usi ténasi áu nüyeme, ïri júnen chë yöhue jum Diosta téhuekapo réy nésahuepo. ⁵ Entok jábetaka junne, juka ili usita ilë bénnak ín téhuampo mabetakame, nee mabeta.

¡Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'Jábe junne usi il-lïchim nee súaleme, kaa türik am yáatuakame, chë türi éiyey, buru molino tétata kutánaapo át súmaka bahuéu kóm jímmaahuako. ⁷ ¡Jiokot maachi, jume ániat kaa türikuu yore jioptuame béchïbo! Bueítuk úttia júkai ayunakëhui, të ¡Jiokot áu huéenake, hua yoreme yore jioptuamtahui!

⁸ 'À junëlitunakey, jume em mámam entok em guókim kaa türikum bíchaa enchi am huéria báareyo, Akë am chúktiaka mékka am guötia. Bueítuk chë türinake, kaa mámaka entok kaa guókeka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, të kaa yúmalam mámaka entok yúmalam guókeka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui. ⁹ Bueítuk empo, em pusim kaa türik enchi yáatua báareyo, yeuhuë am huíkeka mékka am jímma. Bueítuk chë türinake, huépülam puseka yü jíapsihuäu em huéenakëhui, të kaa guoyim puseka táijta kaa tutukëu em jímmaanähui.

Kabara táruri ejemplo

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ '¡Tüisem át suuhua! Kaabe kía kaitapo am binnake, huépülak junne, ímei ili uusim. Bueítuk jume bem ángelesim téhuekapo ín Áchay pújapó jíbam aane. ¹¹ Bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi jume emo tárulamene jínëu báreka äbo yebij-la.

¹² '¿Jáchisem ä bitcha? Senu yoreme cienim kabaraka, të huépülak táruko, ¿jachu kaa jume noventa y nuevem tösika júyat náa huéé táytinake, huaka áu tárukamta jariaka? ¹³ Të ínëli huémta násuk ä tíakátek, lütüriapone ínel enchimieu jiau báare, chë júne al-leenake, hua kabara áu táruka tëihuakamta bétana, huame noventa y nuevem kaa emo tárukame béppa. ¹⁴ Ínëli kétchi, jü enchim áchay téhuekapo anemta nésau éeri, jume il-lïchim ímï aneme, kaabeta áu táru íaa, huépülak junne.

Jáchisu jïjïokorihua jü hermaano

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Bueítuk Cristota súalhuäpo émomak aanik, kaa türik émou ä yáako, empo éntok áapo emepolem aneka, kuttilasë áu nooka. Enchi ä jikkajako, Cristota súalhuäpo émomak anikë yölataka tahuanake. ¹⁶ Të kaa enchi

ä jikkajako, huépülak ö guoyimë émomak huéria; bueituk guoyim ö bájim jikkajäpo sime noki lütüriataska tahuanake. ¹⁷ Të bempörim kaa ä jikkajako, igleesiapo náu aneme téjhua. Huanäi igleesiapo náu anim kaa ä jikkajako, jume kaa judíom entok publicanom Bénasë ä jípunake.

¹⁸ 'Lütüriapone ínel enchimieu jiaahua, simeta ímí buíapo enchim súmakähui, áman téhuekapo két súmatunake, entok simeta ímí buíapo enchim búttiähui, áman téhuekapo két búttiatunake.

¹⁹ 'Júchine ínel enchimieu jiaahua, eme guoyika, nanabeu éaka, ímí buíapo jita júne aahuätek, akem ä yáariana, ín Áchay téhuekapo anemta bétana. ²⁰ Bueituk ják junne, guoyika ö bájika ín téhuampo náu anemmaki, huämíne ínapo áme násuk aane.

²¹ Huanäi Peero áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jaikisisune ä jiokorínake jáni, juka ín hermaano kaa türík inou ä yáako? ¿Guoy búsanisi?

²² Jesús ínel áu jiaahua:

—Èe; kaa guoy búsanisi jíbba, ál-la setenta guoy búsanisi.

Jume guoyika huikiríame

²³ 'Äri béchíbo jü téhuekapo réy nésaui senu réyta bénna. İri jume áu tékipanoame núnnuk, bempörim juka bem huikiriäu am jünerianakë béchíbo. ²⁴ Huanäi cuentam ä jo táyteko, huépülaka áu yeu tóijhuak, guoj mamni mil talentom ä huikiríame. ²⁵ İri kara áu béjtuaka taahuak. Huanäi ä tekohua át nésehuk ä nénkinä béchíbo, ä jubiahua, ä üusihuam, entok simeta ä áttiahua, junëli ä huikiriäu béjtuanä béchíbo. ²⁶ Huanäi jü tekipanuario ä tekobeu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: "In teeko, yánti jíapsekë nee boobícháihui. Ínapone simeta enchi béjtuanake." ²⁷ Huanäi jü tekipanuariota teeko, jíapsi sóokteka ä búttiatebok, entok ä huikiriäbet ä jiokorek. ²⁸ Huanäi yeu sika, senuk tékilpo ä jáláihua téhuak, cien denariom ä huikiríamta. Huanäi kutánapo át chátuka ä jíabi mëay, ínel áu jíaka: "¿Juka em nee huikiriähuë nee bejtua!" ²⁹ Huanäi jü tekohuäpo ä jáláihua, guókpo áu tónommia kíkteka, tüisi jiokot áu nookak, ínel jíaka: "Yánti jíapsekë nee boobícháihui. Ínapone simeta enchi béjtuanake." ³⁰ Të áapo kaa báarek, ál-la carcelpo ä yéchatebok, juka ä huikiriäu ä béjtuäu tájti. ³¹ Jume áamak tekipanuariom juka áma huémta bíchaka, tüisim sirokaka taahuak. Huanärim bem yoturibeu sájaka ä ettejhuariak, juka simeta áma yeu sikamta. ³² Huanäi ä tekohua ä núnuka, ínel áu jiaahua: "¿Tekipanoalero kaa tü yóreme! Simeta huaka em nee huikiriäune enchi át jiokorek, inou enchi jiokot jíakä béchíbo. ³³ ¿Jachë kaa két ínëli ä nák jiokoli máchiakay, juka em jálai, enchi ín nák jiokolekä Bénasi?" ³⁴ Huanäi ä tekohua omteka, jume yore bébebame mámpo ä tójjak, simeta ä huikiriäu ä béjtuäu tájti.

³⁵ Jesús ínëli jiaahuak:

—Ánëli këtchi, jü téhuekapo ín Átchay két ínëli enchim yáanake, juka enchim béj-reka ayukamta kaa chíkti jíapsimak enchim ä jiokóreko juka em hermanota.

19

Jesús divorciota bétana am majtia
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Chúkula Jesús íkai nokta noksuka, Galiléa buiärapo yeu sika, Judea buiärau bíchaa siika, Jordán bathue huáytana. ² Juebenara gente áa sáu sájjak. Huämiri jume kökoreme tütek.

³ Huanärim áu yájjak, jume pariserom, ä jioptua báreka, ínel jíaka:

—¿Jachu yoremta béchibo türi jáni ä jubi ä jímmaanakhui, kía jita béchibo junne?

⁴ Áapo am yómmiaka ínel jiaahua:

—¿Jachem kaa ä nok-la, juka jiojteta? Bueituk júnakoy ániata naateyo, “outa entok jámutta yáhuak”. ⁵ Entok két ínel jiaahua: “Íäri béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubibeu rúkteka áamak jíapsinake. Huanärim ínëli huépülak náu takahuanake.” ⁶ Júnëlim béja katim náapat guoyi, ál-lam náu huépülak takaanake. Juka Diosta náu rúktiakhui éntok, jü yoreme kaibu am náikimtenake.

⁷ Inëlim áu jiaahua:

—¿Jatchiaka júntuk Moisés ä jímmaaka divorcio jiösiata ä mák nésahuek?

⁸ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jíapsekä béchibo jü Moisés junëli ä yáatebok, jume enchim jáamuchim enchim guötianake bétana. Të tua kësampo naateka kaa junëli huéiyey. ⁹ Ínapone ínel enchimëu jiaahua, jábe ä jubi täbui yoremtamak áhuä náyotek ára ä jímma. Kaa ä junëlituko, ä jubi jiösia divorciota ä mákaka täbuik jubekätek, adulterio kúlpata jípureka tatahua; entok jábe juka jímmeta jubekame két jíba júkai kúlpata huériunake.

¹⁰ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Ä inëlitunakey, kaa áma huétche, jü emo jubiahuame.

¹¹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katim simetaka áma yuuma, ä mabet béchibo, ál-la huame Diosta bétana jünehuamta mabetame. ¹² Bueituk huate yoremem jauhuey júne kaa jujube; bempo júnel yeu tómtila. Huate entok tua káponim, yoremem ínel am yáalä béchibo; huate entok bempo ínel emo yáala, kaitat obisi éaka, juka Diosta tékil joo béchibo. Juka íkai mabetakame áma áu yumäu jüneriaka ä yáanake; jíba türi éläposu jauhuey júne kaa jubnake.

Jesús tühuata ili usim mákka

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanäi ili usim áu tóijhuak, áme béppa mámtëka Diostau am buanianakë béchibo; të jume discípulom kutti ámet nónokak, Jesússta kaa múksi bít iaaka. ¹⁴ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja Jume ili usim éläposum ínou kannake. Katem júkai am úhua, bueituk Diosta téhuekapo réy nésauta, bempom ä áttiak.

¹⁵ Huanäi áme béppa mámtëka yeu siika, jum ä aneipo.

Jü riko jübua yötume

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Huanäi senu áu yepsaka ínel áu jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jita tühuatasune yáanake jáni, juka yü jíapsihuamta jípu béchibo?

¹⁷ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok türi, Dios jíbba. Të empö jíapsita ayukäu kibak bárëtek, Diosta nésahuim, Akë am ëeria.

¹⁸ Júnel áu jiaahua:

—¿Jíta néosaurim?

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katë yore súuhua. Jubekë kaa täbuimak jíapsa. Katë ékbua. Katë kía jábetat nooka. ¹⁹ Juka em átchay entok em áiye, Akë am yöre; éntoke juka emo Bénasi yoremta emo Bénasë ä ériaka ä bínnake.

²⁰ Jü jübua yötume ínel áu jiaahua:

—Íkai simetane éeriala ín usitukäpo naateka. ¿Jita éntok júchi ínou bëye?

²¹ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo tua lütula jíapsi bárëteko, sikë juka simeta em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika. Huanäre äbo sika ino sáu huéiye. Inëlë simeta joaka, áman téhuekapo ä jípunake, juka juebenak béj-remta.

²² Íkai jíkkajaka jü jübua yötume, kaa al-leaka siika; buëituk yún jita jipurey, rikotukay.

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Tuane lütüriapo ínel enchimneu jiaahua, tepa obiachi jü riko jum téhuekapo réy nésehueu kibak béchibo. ²⁴ Júchine ínel enchimneu jiaunake, chë júne kaa obiachi jü kameyo jikia pusimpo áman ä huéenakë béchibo, juka rikota téhuekapo Diosta réytaka nésehueu huéenake béppa.

²⁵ Jume discípulom íkai jíkkajaka, tepam guómtilatata taahuak, ínel jíakari:

—¿Jábesu éntok béja ára jínëutaka tahuanake jáni?

²⁶ Huanäi ám bíchaka Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume yoremem béchibo iri tepa obiachi; të Diosta béchibo kaita obiachisi maachi.

²⁷ Huanäi jü Peero ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Señor ítapo ëni, simeta itom jípurëu tóij-la; huanäite emo sáu kaate. ¿Jítasute, én, jípunake?

²⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, júnakoy béja simeta bemelasi tahuako, ínapo Diosta Üusi tua réytaka bankot yejteko jum símek béppa uyorikuu, eme ino sáu rejtilame, ámanirem két jume dooce rey bankommet jotenake. Jume Israelta dooce tribum béchibem juezimtunake. ²⁹ Jábe junne juka ä jóuhua, ö áamak huéeri, ö ä áchayhua, ö ä áyehua, ö ä jubiahua, ö ä usihua entok buíata, ín téhuam béchibo ä tójakame, cientota béekisi áa béppa ä mabetnake, Diosta bétana, éntok két juka yü jíapsihuamta. ³⁰ Të juebénaka bát kateme chúkulam kannake; jume chúkula kateme éntok bát kannake.

20

Párasim etpo tekipanuame

¹ Jü téhuekapo réy nésaui éntok áchayhuari yoremta familiika benna. Iri kethueytana yeu siika, tekipanuariom tákia báreka, ä huajpo páras takam chúktianakeme. ² Huanäi am tákiaka ámemak áu nok tütek, senu táapo huépul denariota am béjtua rókaka. Huanäi ä huajpo párasim ayukäu am bíttuak. ³ Chúkula kethueytana bátanim ják jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem bitchak, kaita joaka, plaazapo jokame.

⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua: “Emem ket áman kaate, jum huajpo párasim

ín él-lähui. Ínapone juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” Huanäi bempo áman sájjak. ⁵ Abe lúl-la yejtey júchi yeu siika, entok kúpteyo abe bájim jiayo; huanäi két alë bénasi aayuk. ⁶ Entok abe mamnim jiay júchi yeu siika. Huanäi huatem kaita joame téaka, ínel ámeu jiaahua: “¿Jatchiakasem kaita joaka síme táapo ímī aane?” ⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Bueituk kaabe itom tákiala.” Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua: “Emem két áman kaate, jum huajpo párasim ayukähui; huanäine juka tua enchim kobanakeu enchim béjtuanake.” ⁸ Huanäi tukariu yúmako, jü yöturi huajpo párasim áttiakame, ä móoromabeu ínel jiaahua: “Jume tekipanuame núnuka am béjtua, huépul taahuata, jume chúkula naatekame bátchu, jume bát naatekammeu tájti.” ⁹ Huanäi jume abe mamnim jiay áman yájakaihui, hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹⁰ Jume bát tékiliu kimukame áman yájaka chem yún emo béjtua máchiley; të bempom két hueepulakam huépul denariota mabetak. ¹¹ Huanärim ä mabetaka éhuil náu nookay, juka familiatau yöturita béj-reka, ¹² ínel jíaka: “Ímēi chúkula kimukame senu orata jíbam tekipanuala, éntoke jíba ito bénasi am béjtuala, ¡táttareka entok bétte tékilta síme táapo itom yáalatuk junne!” ¹³ Huanäi áapo am yóm̄miaka huepülakuu ínel jiaahuak: “Amigo, kaitane enchi úuhua. ¿Jachune kaa nokta émomak yáuhuak, huépul denariota enchi béjtua rókaka? ¹⁴ Juka em áttia nükē siime; të ikāi chúkula kibakekamtane em mabetakāu béekiknä béjtua báare. ¹⁵ ¿Jachune kaa lütüriata jípure, juka ín áttia ín yáa bárē páman ín yáanakēhui? Ö, ¿empo envidiata jípure jāni, ín tü yóremtukā béchibo?” ¹⁶ Íneli jume bát kateme chúkulam kannake; të jume chúkula kateme, ímēi bát kannake. Bueitukim juebenna, jume núnurim; tërim ilikki, jume yeu púarim.

Jesús ä muknakeu júchi jüneriatebok

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Jesús buere joära Jerusaléniu jikau sika, ä dooce discípulom naatepola am núnnuk. Huanäi böot huéeka ínel ámeu jiaahua:

¹⁸ —Ímēte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok jume tiöpopo chē nésahueme entok escriibam mámpo tóijna. Huanärim nokta át chúp̄anake, ä mēnä béchibo, ¹⁹ entokim kaa judíom mámpo ä tóijnake. Jiokochim ä joaka ä bemmuchanake. Huanärim kúrusit ä poponnake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

Jacobota entok Juanta áye aahuähui

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Huanäi jü Zebedeota üusim áiye ä asoammaki Jesústau rúkteka, áu tónommia kíktek. Huanäi senu huém̄ta áu aahuak. ²¹ Áapo ínel áu jiaahua:

—¿Jítasē huáatia?

Jü jámut ä yóm̄miak:

—Ímēi ín guoy asoam, ámechē nésahue, bueituk réytaka em nésahuepom émomak jotenake, huépülaka bátatana, senuk éntok míkötana.

²² Huanäi Jesús ä yóm̄miaka ínel áu jiaahua:

—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. ¿Jachem juka báasopo ín jínakeu ára ínomak jēye? ¿Jachu emēe juka jiokot anhuamta ín innēnakeu ára ínomak ä innēa?

Huanäi bempo ä yóm̄miak:

—Jeehui, ámate yuuma.

²³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lútüría báasopo ín jínakeu ára enchim jínakèhui, entok juka jìokot anhuau ín innènakeu arem ínomak ä innëa. Të senuk bátatana entok míkötana, ino náapo jábem jotenakèhui, kanne ínapo ä jípure, juka jábem ín ä máknakèhui; ál-la jü ín Átchay áma am náikiala, jume íári béchìbo yeu púarim.

²⁴ Jume guojmamni discípulom íkái jíkkajaka ámehuim öomtek, jume guoyika emo sailakammehui. ²⁵ Huanäi Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Jüneäem, jume yäura tékiata naciónimmeu jípureme, bem nésahuepom úttiapo kaa türihuamta ámeu johua, entok jume buéresi emo jípureme úttiapom áme béppa nésahue. ²⁶ Të enchim násuk kaa ínëlitunake, ál-la hua enchim násuk áu yö joame, ìri jume huatem nésauta jorianake. ²⁷ Bueituk jábe enchim násuk bát huériata jípu báareme, ìri huatem hétuk áu jípunake, nésauta am joriaka. ²⁸ Ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta jabeta nee jooria íaaka, ál-la símem nésauta joria báreka; entok símem béchìbo muk báreka ä jíapsi tójjak, juebenam jínëu báreka.

Guoy liliptim bíchaka taahuak

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Jum pueblo Jericópo bempörim yeu sájako, juebena gente áme sáú sájjak. ³⁰ Jesústa áma huam huéy, guoy liliptim böo mayoat jokay. Huanäi ä jíkkajakam kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jìokolë!

³¹ Jü gente éntok ámet kutti nónokak, kaa múksi am jiau sáhueka; të bempo chë júne úttiaka chaayey, ínel jíaka:

—¡Señor, Davidta Üusi, itomë nák jìokolë!

³² Huanäi Jesús kíkteka am núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem enchimmeu nee yáa ía?

³³ Bempo ínel áu jiaahua:

—Señor, itom pusimte étapo íaa.

³⁴ Huanäi Jesús am jìokoleka, pújpo ámet mámtek. Huanärim sep bíchaka taahuak, entokim áa sáú sájjak.

21

Yölataka Jesústa buere joära Jerusaléniu kibakèhui

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Buere jóära Jerusaléniu jëla am kateyo, jum pueblo Betfagéhuim yájjak, káhui Oliivou kaa mékka. Huanäi guoy discípulom áman bíttuak, ² ínel ámeu jíaka:

—Ili jóära itobeu kátekáhuem kaate. Huanärem buruta áma chákamta téunake, ili buruta jípuremta. Akem am búttiaka äbam huéria. ³ Të jábeta jáchin enchimmeu jiy, ínëlem áu jiaunake: Jü Señor am huáatia; läutite äbam nóttianake.

⁴ Síme ìri yeu siika, áhuä chúpanakë béchìbo, juka profheetata nokakàhui, ínel ä jíako:

⁵ Inëlem áu jiaunake, jü buere jóära Siónpa jóakammehui:

“Ímì emou huéiye, jü em réy,
kaa áu chëhualéka, buru jámuttat yetsimeka,

ili buuru animal asoari ára púaktemtachi.”

⁶ Huanäi jume discípulom áman sájaka, Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak. ⁷ Huanärim juka buru jámutta nüpak, entok juka ili buruta; ímirim jume bem mántom áme béppa óorek. Huanäi Áapo áme béppa yejtek. ⁸ Jü gente éntok tüisi juebénakay. Huanärim bem mántom böot tósakay; huate éntok júya sáhuatam chúktiaka böot ä huáttiasakay. ⁹ Jü gente bát kateme entok áa sáú kateme chayekam ínel jiaahuay:

—¡Buéresi al-leehuame Davidta Üusi béchibo! ¡Jü Señorta téhuampo äbo huéeme, tüisi buére al-leehuame áa béchibo! ¡Jikat bétana huéiye, jü buére al-leehuame!

¹⁰ Jerusaléniu ä kibakeko, síme áma jóakame tüisim al-leaka áu yeu sájjak, ínel jíaka:

—¿Jábesa íri?

¹¹ Huanäi jü gente ínel jiaahuay:

—Íri Jesús, jü profeeta pueblo Nazaret Galiléa buiärapo joome.

Tiöpopo kaa türik joame yeu béebak

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Jesús jum Diosta tiöpopo kibakeka, símem jita áma nénenkame entok jita áma jínnume yeu am béebak, entok jume tómita áma nakuliamé mesam am móbektiriak, entok guókohuim nénenkame sila-bankom mékka am huötiriak. ¹³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínel jiojteri: “Jü ín káari, oración áma jojohua kári ti téhuaana”; të eme, tómi lak-ron káu guójoriata benasem ä jípure.

¹⁴ Huanärim jum tiöpopo áu yájjak, jume liliptim entok lolöim; huanäi am tütek. ¹⁵ Të jume sacerdotem chë nésahueme entok escriibam, juka buéresi jita ä joäu ä bíchaka, entok jume usim tiöpopo chay nokaka ínel jíame: “¡Buére al-leehuame Davidta Üusi béchibo!”, huanärim öomtek.

¹⁶ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jachë am jíkkaja, juka ímëi nokähui?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jeehui. ¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka jiojteta? Bueituk ínëli jiaahua:

Jume ili usim entok jume chëyeme tempo,

ímëri chë yúmalasi enchi am yörinakë béchibo tüise am buiktuala.

¹⁷ Huanäi buére jóäraapo am tójaka yeu siika, pueblo Betaniau bíchaa; huanäi huämi taahuak.

Chuna óguotat bétte nooki

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kethueytana buére jóärau nótteka tébäurek. ¹⁹ Chuna óguota böo mayoat huéekamta bíchaka, áu rúktek; të kaita át téuhuak, kía sáhuam jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¡Jauhuey júne kaa júchi takanake!

Huanäi sep huaakek, jü chuna óguo. ²⁰ Jume discípulom íkái bíchaka, buére éakam át guómtilatata ínel jiaahuay:

—¿Jáchisu íri chuna óguo sejchúkti huaakek?

²¹ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, eme Diostat éaka kaa kóm éátek, katem kía íkái chunammeu ín yáakäu jíba ára jo éiyey; ál-lem ínel áu jíakátek, í júya káhui: “Sóoktekë bahuéu emo jímma”, huanäi

junëli áu yáa éiyey. ²² Símeta oraciompo súaleka enchim aahuäu, akem ä mabetnake.

Jesústa yäura

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³ Tiöpou ä yepsako, jume chë áma nésahueme entok jume pueblopo yoiyöturi nésahueme Jesústahuim rúktek, huatem ä majtiayo. Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta yäuratasë jípureka íkai johua? Entok, ¿jábesu enchi ä mákkak, íkai yäurata?

²⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két enchim temaijnake. Enchim nee yómmiako, ínapone két enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkai ín joähui. ²⁵ Jü Juanta yore batöahui, ¿jákübosu huéiye? ¿Téhueka bétana, ö yoremem bétana?

Huanäi bempo náu nookay, ínel jíaka:

—Bueituk téhueka bétana ti itom jiayo, Áapo ínel ítou jiaunake: “¿Jatchiaka jún tukem kaa ä súalek?” ²⁶ Yoremem bétana ti itom jiaj éntok, pueblotate májhue; bueituk simetakam Juanta profeetapo jípure.

²⁷ Huanärim Jesústa yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Katte jüneiya.

Huanäi Áapo két ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone két kaa enchim téjhuaanake, jita yäurata jípureka íkai ín joähui.

Guoy usiarim ejemplo

²⁸ Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Të, ¿jáchisem ä bitcha? Senu yoreme guoyim üusekay. Jü huépülakuu rúkteka ínel áu jiaahua: “In üusi, i taahuarichë áman párasim ayukäpo tekipanua.” ²⁹ Áapo ä yómmiaka ínel jiaahua: “¡Kanne báare!” Të chükula áu temajeka ä éäpo nótteka áman siika. ³⁰ Jü senukuu rúkteka két ínel áu jiaahua. Huanäi áapo ä yómmiak, ínel jíaka: “Jeemui, Señor, ámanne huéenake.” Të kaa áman siika. ³¹ Jume guoyika sáihuakame, ¿jábesu ä áchay nésahui yáhuak?

Bempo ínel jiaahua:

—Jü bát sáihuakame.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Lütüriapone enchim téjhua, jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme enchimpachim áman kaate, jum Diosta réytaka nésahuëhui. ³² Bueituk Juan enchimneu yepsak, böot lútula huémta huériaka; të katem ä susualek. Të jume publicanom entok jume jáamuchim júyapo yorememmak rejteme, ímëi ál-la ä susualek. Eme éntok íkai bíchaka junne, katem emo jíapsi kúaktiak, ä súal béchibo.

Jume kaa tü yóreme tekipanualerom

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Akem ä jíkkaja, juka täbui ejemplota: Yoreme familiakamta bétana. Ä huajpo páras óuguom jábuaka am kóräituak. Párasim áma bähua nunühuamta yáaka, tétam náu cháiyak, mejikat tájti símeta bít béchibo.

'Huanäi huatemneu ä perentaka, mékka bíchaa siika. ³⁴ Huanäi páras takam chükütiänäu yúmako, jume ä sáhuëhuim áman bíttuak, ä huajpo párasim suayammehui, juka huajpo yeu huémta am mabet íaaka.

³⁵ Të jume tekipanualerom jume áman bíttuarim buíseka, huépülakim

tüisi kökosi yáuhuak; senuk éntokim mäak; senuk éntokim tétammey mámaasuk. ³⁶ Júchi bénasi ä sáhuëhuim chë bürum áman bíttuak; tē jume tekipanualerom jume bát áman bíttuahuakame bénasim am yáuhuak.

³⁷ 'Íkai simeta yeu simsü násuku, ä üusihua áman bíttuak: "In üusi ál-lam yörinake", ti jíaka. ³⁸ Tē jume tekipanualerom, juka huajta áttiakamta üusi bíchaka, náhuim ettejhuaka ínel jiaahua: "Íri jü símek áttiaka tahuaseme. Binem kaate; atā mēnake. Huanäite ítapo símemak tahuanake." ³⁹ Huanärím páras etpo yā huíkeka ä mäak.

⁴⁰ Jü yöturi páras etta áttiakame yepsakātek:

—¿Jáchisu am yáanake jāni, jume tekipanualerom?

⁴¹ Inēlim áu jiaahua:

—Jume kaa türík jíápsekame, kaa am jíokoleka am súanake. Huanäi juka páras etta tattābuim mámpo ä tóijnake, bueítuk tiempota yúmáak ä mabet éäu, ä béjtuanā béchibo.

⁴² Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jauhuey júne kaa ä nok-la, juka Diosta noki jiojteta? Ínel jiamta:

Jume káateme, juka tétatam türík yeu tahuariak.

Íri téta éntok ejkinapo nahuataka yeu simla.

Jü Señor íkai yáala.

Íri itom bíchāpo buériasi maachi.

⁴³ Huäri béchibone ínel enchimēu jiaahua, jü Diosta réy néosauritem úhuana. Huanäi tābui gente ä mákna, Diosta éä páman türík taka báareme. ⁴⁴ Jābetaka junne, iri tétata béppa huéhekame jámtiatunake; tē jü téta senuk béppa kóm huéhekātek jótasi ä tutujnake.

⁴⁵ Ä ejemplom jíkkajaka jume sacerdotem tiöpopo chë nésauheme entok jume pariserom jünéakam taahuak, bempörím bétana ä nokaíhui. ⁴⁶ Tē jáchin bem ä buíjnakeu áachim ä jariay; tem pueblota májhuey, bueítuk bempom ä profetatukā bétana ä táyay.

22

Pajko bóoda ejemplo

¹ Jesús am yómiaaka júchi ámeu nookak, ejemplommeyi, ínel jíaka:

² —Jü Diosta téhuekapo réy nésaui, senu réyta bóoda pajkota yáakā bēnna, ä üusi béchibo. ³ Huanäi ä sáhuëhuim náasam bíttuak, bóodau néjunrim núnu béchibo; tē ímēi katim áman kat bábarek. ⁴ Huanäi júchi huatem ä sáhuëhuim áman bíttuak, ínel jíaka: inēlem ámeu jiaahua, jume néjunrimmehui: "In toorom entok animaalim áahuikam súasuri; buähuantane béja yáatebosula. Síme béja huéchiapo óorek. Bóodahuem äbo kaate." ⁵ Tē bempo kaa áman kat báreka sájjak, senu ä huasau bíchaa, senu éntok ä tékil bí báreka siika. ⁶ Huate éntok, jume áman sáyuakame buíseka, kökosi am yáaka am súuhuak. ⁷ Jü réy íkai jíkkajaka oomtek. Huanäi ä yún sontarom áman bíttuaka am súatebok, jume huatem mäakame entok bem jóära am táariak. ⁸ Huanäi ä sáhuemēu ínel jiaahua: "Jü pajko bóoda béja yúmalasi huéchiapo óorek; tē jume néjuntaka áman kannakeu katim áma náikiapo yúmalatukay. ⁹ Ámanem kaate, jume böom pákun bíchaa yeu katem-mechi. Huanärem símem enchim tíäu bóodau núnnu." ¹⁰ Huanäi jume sáyuame böommet yeu sájjak. Símem jume bem tíakāhuim náu tójjak,

tü yöremem entok kaa tü yöremem. Huanärim áma tápunak, jume bóodau néjunrim.

¹¹ 'Huanäi jü réy áman kibakek, jume néjunrim bíchaka senu yoremta áma téuhuak, kaa bóoda súpem súpekamta. ¹² Huanäi ínel áu jiaahua: "Amigo, ¿jáchise äbo kibakek, kaa bóoda súpem súpeka?" Huanäi áapo kaa jíaleka taahuak. ¹³ Huanäi jü réy ínel ámeu jiaahua, jume sáyhuammehui: "¡Akem ä súmma, guókpo entok mámpo! Huanärem pákun bíchaa ä jímma, kut huathuattëhui. Huämiri buannake, támim kumeka." ¹⁴ Bueituk juebenamme jume núnurim; tem ilikki jume yeu púari.

Yäura impuestom

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Jume pariserom sájaka náu ettejhuak, kaa ínel ä éäpo jita ä nokay ä jaatia báreka. ¹⁶ Bem disciipulomim áu jaasek, herodianommaki, ínel jíaka:

—Maestro, jüneate lütüriata em türëhui, éntoke lútula lütüriay Diostau bíchaa huémta am majtia; éntoke kaabeta bétana emo suaya, bueituk juka yoremta, ä júlëbénapo, katë ä bíchaka át suuhua. ¹⁷ Enë itom téjhua: ¿Jáchisë ä bitcha? ¿Jachu türi jáni rey Césarta impuestom béjtua béchïbo? Ö, ¿ëe?

¹⁸ Të Jesús jünéaka kaa tü éehuamta bem jípurëhui, ínel ámeu jiaahua:

—Emëe kaa tü yörememtaka emo tü joame. ¿Jatchiakem nee jioptua báare? ¹⁹ Nechem ä bíttua, juka impuesto tómita.

Huanäi bempo huépul denariota áu buíssek. ²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábésa pújbak, entok jábesam téhuak, jume tómit jiojterim?

²¹ Bempom ä yómmiak:

—Césarta pújba.

Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia, Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntok, Diosta.

²² Íkai jikkajakam buére ëeak. Huanärim ä tójaka sájjak.

Kókkolam jíabitë bétana nátemaijhuame

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ Huäri taahuarichi jume saduceom áu yájjak. Ímëri katim ä súaley, juka kókkohuaka júchi jíabitehuamta. Huanärim Jesússta nátemajek, ínel jíaka:

²⁴ —Maestro, Moisés ínel jiaahua, jábetaka junne kaa üuseka mukukátek, ä sailahua juka jámut jókoptulata ä nüpo yúmala. Huanäi át usiakátek, ímëri ä saila mukilatachim näikiataka tatahua. ²⁵ Yoremem guoy-búsanika, emo sailaka ito násuk aaney. Huépülaka bát juubek, të kaa üuseka muukuk. Huanäi ä jubi ä sailabeu tö muukuk. ²⁶ Ínëli kétchi jü chúkula huéeme entok jü bájikun huéeme, guoy-búsanim yumäu tájtím kókkok. ²⁷ Chúkula símem kókkosuk, jü jámut két muukuk. ²⁸ Jume kókkolam jíabiteko, jume guoy-búsanika ä jubekaihui, ¿jábésu júntuk íkai jámutta jubeka tahuanake jáni?

²⁹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jiop-läem, juka Diosta noki jiojteta entok ä úttiära kaa täyaka.

³⁰ Bueituk kókkolam jíabitëpo, kaabe jubnake entok kaabe jubtuana; bueituk téhuekapom Diosta ángelesim bënasi jíapsinake. ³¹ Të jume kókkolam jíabitenake bétana, ¿jachem Diosta nokakäu jiojterita kaa

nok-la, ínel ä jiäpo?: ³² “Ínapone Abrahamta Dios, entokne Isaacta Dios, entokne Jacobta Dios.” Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jiápsammehui.

³³ Jü gente ä nokihua yore majtiahumta jikkajakam akim ä úttiley.

Jü buére nésauro

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Huanäi jume pariserom ä jikkajak, Jesústa jume saduceom kaita am noktuakähui. Huanärim huépülay bénasim emo náu tójjak. ³⁵ Senu ámemak joome, Moiséjta ley am mamajtiaihui, ä nátemajek ä jioptua báreka, ínel jíaka:

³⁶ —Maestro, ¿jita nésaurosu chë yörisi maachi, jum Moiséjta leypo?

³⁷ Jesús ínel áu jiaahua:

—“Dios em yöturië náknake, síme em jíapsiyi, entok síme em espírituyi, entok síme em éerimmeyi.” ³⁸ Íri ínel jü tua bát huéeme entok jü nésauro chë yörisi maachi. ³⁹ Jü chükula huéeme éntok két alë bénna: “Juka emo bénasi yoremtë náknake, em emo nákë bénasi.” ⁴⁰ Ímëi guoy nésaurommet huíjjüte, jü Moiséjta ley entok jume profetam jiojteri.

¿Jábesu Cristota üusek?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Jume pariserom ketune náu aneyo, ⁴² Jesús am nátemajek ínel jíaka:

—Cristota bétana, ¿jáchisem éiya? ¿Jábesä üusek?

Inëlim áu jiaahuak:

—David ä üusek.

⁴³ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasu júntuk David, Espiritu Santota úttiäray nokaka, “Señor”? Ti ä téhuak, ínel jíaka:

⁴⁴ Ínel jiaahuak jü Señor ín Señor tahui:

“In bátatanë yejte, jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti.”

⁴⁵ David “ín Señor” ti ä téhuak. ¿Jáchisu júntuk ä üussitunake?

⁴⁶ Kaabe ára ä nok yómmiaka taahuak; entok huäri taahuarit naateka kaabe júchi ä nátemajek.

23

Jesús pariserom nätua

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Huanäi Jesús gentetau nookak, entok ä discípulommehui, ínel jíaka:

² —Jume escriibam entok pariserom, Moiséjta bénasim yäurata jípureka emo bíttebo, juka Moiséjta leypo huatem majtiahüäpo. ³ Ínëli símeta huaka enchimmeu nokaka enchim ëria iau, akem ä ëria, éntokem ä yáuhua. Të juka kaa tüisi aneka bem jíapsäu, katem ä joo báare; bueítuk bempom senu huémta yore majtia, tem täbuiasi jíapsa. ⁴ Bueítuk änaatam súsuma béttesi maachik entok kara huériutumta, yoremem jénommetchim am öore; të bempom huépul sútuy júnem kaa át jálo-jálojte. ⁵ Ál-lam símeta bem joäu johua, yoremem bétana emo bít iaaka; bueítuk Diosta nooki jiojteta kóba mejëku entok mám tébiapom ä jípureka, sëbem bem mánto súpem béppa chátcha. ⁶ Entokim pajkopo násuk joka jibuähumta türe, jum sinagogampo entok bankom bát jokammet bem jotenakëhui, ⁷ entok plázapo bem tebotuanähui, entok huate yoremem bétana, “¡Maestro, Maestro!”, ti ámeu jiahuamta.

8 'Të emëe, katem "kóba yöhue" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimneu kóba yöhue, jü Cristo; eme éntok simetaka emo saylak.

9 Katem jábeta "ín Átchay" ti téttehua báare ímí buíapo; bueituk huépülak jíbate Áchayek, juka téhuekapo kátekamta. 10 Katem "Maestro" ti emo téhua íaa; bueituk huépülaka enchimneu Maestro, jü Cristo.

11 Jü enchim násuk chë yörisi maachi, íri enchim nésauta jorianake.

12 Bueituk jü jikau áu tóboktéame, kóm tahuariana; të jü bétuk áu jípureme éntok, jikau tóboktiana.

13 'Të, ¡jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Juka téhuekapo réy nésautem yoremem béchibo páttiaka, eme júne kaa áman kíkkimu, entok jume áman kimu báareme júnem kaa áman kimutua.

14 '¡Jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Jume jámut jókoptula káarim emo áttia mámaka, íachirem jáhuiteka oraciónim tettëbem johua. Íari béchibo chë bétte noki enchimmet chúpatunake.

15 '¡Jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Buíachi entok bahuechi mékka tájti náa sájaka, juka religiompo kaa enchimmak anemta enchimmakem á tahuatua. Huanärem ínëli ä yáasuka, chë júne enchim béppa béetëu bíchaa ä huéenateu, ä boo totoja.

16 '¡Jiokot maachi enchim béchibo, liliptim huatem böota téjhuame! Inëlem jiaahua: "Bueituk jábetaka junne tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka orota tiöpopo ayukamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchibo úttiataka tatahua." 17 ¡Kaa susuakem liliptim! Bueituk, ¿jítasasu chë yörisi maachi? ¿Jü oro o jü tiöpo orota Diostau bíchaa náikiame?

18 Inëlem két jiaahua: "Jábetaka junne juka tiöpo altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaitapo tatahua; të jábetaka junne juka ofrendata Diostau bíchaa náikiata altarta béppa órekamta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, ä béjtuanakë béchibo úttiataka tatahua." 19 ¡Enchim éäpem aane, éntokem liliptim! ¿Jítasu chë yörisi maachi? ¿Jü ofrenda Diostau bíchaa náikiari, ö jü altar, juka Diostau bíchaa náikiata áa béppa órekamta santosi joame? 20 Bueituk jü altarta bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchibo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la jü sime áa béppa órekamta béchibo kétchi. 21 Jü tiöpota bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, kaa íari béchibo jíba ä nokäu lütüriate, ál-la Dios áma anemta béchibo kétchi. 22 Juka téhuekata entok Diosta áma yeyesáu bát kéchaka ä nokäu lütüriateme, huaka áma kátekamta béchibo két ä nokäu lütüriate.

23 'Të, ¡jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk eme juka júya méntata, anísta, entok cominota, diezmotá áma yeu huíkeka Diostau bíchaa náikia; tem juka chë yörisi machik Moiséjta leypo huémata yeu tahuaria. Juka lütula huémata, yore nák jiokolihuamta, entok Dios éehuamta, íkäreem kaa yeu tahuaria ä yáa éiyey kétchi, të juka huatek kaa kóptiaka. 24 ¡Liliptimtakem huatem böota téjhua! ¡Juka huetëpäritem yeu baayu, të juka kameyota éntokem huíuktia!

25 'Të, ¡jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueitukem juka báasota entok puraátota, béppatana tülisem ä bábaksia; të huáijhuatana enchimmet tápuni, jü

ékbuahuame entok jü jáchin júne yún jítasu áttia péehuame. ²⁶ ¡Parisero lipti! Báché juka báasota entok puraátota huáijhua tüte; bueituk junéli béja päkutana két tütetaka ä tahuanaké béchibo.

²⁷ 'Të, ¡jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Eme kókkolam sepultura tósalisi béppa bíttu bénäem; yeutanem musäla machisi bíttu, të huáijhua éntokem mukira ótammeý tápuni, entok síme chicha máchirayi. ²⁸ Ínëli kétchi emëe, lütüriapem päkutana yoremem bíchápo, türík johuamta bénasi emo nüye; të huáijhua kaa tü yórememtakem emo tü johua; kaa tühua éntok enchimmet tápuni.

²⁹ 'Të, ¡jiokot maachi enchim béchibo, escriibam entok pariserom, kaa tü yóremtaka emo tü joame! Bueituk jume profetam sepulturamem johua, entok jume lütüriata boojoriaka kókkolame béppa monumentom sesehuatua. ³⁰ Huanärem ínel jiaahua: "Bueituk itapo itom áchayim taahuarimmet jíápsakátek, kaibute ámemak chätuka jume profetam ójbo guötia éiyey." ³¹ Inëlem emesu emo yeu buísse, jume profetam súakame enchim áchayekä bétana. ³² Eme kétchi, jume bannataka kat-riam naatekähui, ¡jakem ä chúpasu!

³³ ¡Bakochim! ¡Bakot usiataka nát tómti kateme! ¿Jáchisem emo ä guójanía máchile, juka bétte nokta infierno táijta béetëu enchim huérianakéhui? ³⁴ Huári béchibone enchimneu am bíttua, jume profetam, entok buére jita täyame, entok jiojtelerom. Ímërem huatem súanake, kúrusit am poponaka; éntokem huatem bemmuchanake, enchim singoogampo; éntokem huatem jájjanake buére jóäram bëkatana. ³⁵ Jü lütula jíápsame ójbo, buíata béppa guótekame síme enchim béppatunake, jü Abelta ójbo lütula jíápsaka mukukäpo naateka, entok Zacarías, Berequíasta üusi ójbou tájti, íkái jum tiöpota entok altarta násuk enchim mëakähui. ³⁶ Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Íri síme ámeu huéenake, jume én nát tómti kateka jíápsammehui.

*Jesús buere joära Jerusalénta jiokoleka buaanak
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ ¡Emëe Jerusalénpo joome, emëe Jerusalénpo joome! ¡Émem am memësuk, jume profetam, éntoke tétammeý am mamaasuk, jume emou bíttuarim! ¡Jaikisisune jume em üusim náu tóij bábarek, jáchin juka tótorita ili tótorim másam bétuk náhuä totoja bénasi! ¡Të katem báarek! ³⁸ Én éntok jü enchim jóhua sipa sóola kaabe áma aneka tahuanake. ³⁹ Bueitukne enchimneu júnel jiaahua: Én naatekem kaa nee bínnake, ál-la júnakoy ínel enchim jíayo: "¡Buére al-leehuamta jípureka itou yebisise, jü Señorta téhuampo huéeme!"

24

*Jesús tiöpota tátapnä tíaka nooka
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Jesústa tiöpopo yeu simlataka ä huéeyo, ä discípulom áu rúktek, jume tiöpopo káarim ä bíttua báreka. ² Áapo am yómmiaka ínel ámeu jiaahua: —¿Íkarem símeta bitcha? Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kaita ímí téta nát béppa kateka tahuanake, bueituk síme tátaptaka tahuanake.

*Ániata kee lütey señalim ayunake
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)*

³ Jesústa káu Oliivompo ä kátek, ä discípulom bempolaika áu rúktek, ínel jíaka:

—Itomë téjhua, ¿jahueysu naatenake jáni jü huéenakeme? Entok, ¿jita señalsu ayunake enchi yebijnakeyo, entok ániata lütinakeyo?

⁴ Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¡Tüisem jítat suhua! Kaabe enchim bätäunake, ⁵ bueitukim juebénaka yáijnake, ín téhuampo emo katë tíaka: “Ínapone jü Cristo”, ti jíaka; entokim juebenam bätäunake. ⁶ Éntokem náu nássuahumta jikkaijnake, entok náu nássua báahuaka náu ettejhuamta. Katem jáchim emo éetua, bueituk úttia símeta íkái huéenakëhui; të ketune kee jee yuuma, jü taahuari ániata lütinakëhui. ⁷ Bueituk huépü nación tábui nacióntamak nássua báreka áu tóboktianake, entok huépü réy nación tattábui réy naciónta bėj-reka áu tóboktianake. Tébaa entok kökoa ayunake, entok juebena bėkatana buía áu yoonake. ⁸ Íkái símeta hué násuk, én jübua naatenake, jü kökosi éehuame.

⁹ ‘Huanäi huate jiokot enchim jonakeme, yaura mampo enchim toijnake, éntokem súana, ínomak enchim katë béchibo, síme gentem enchim omtianake. ¹⁰ Juebénakam Diosta bem súalëu tóijnake. Emom bėj-reka emo yeu buíjnake, entokim kaa emo huáatiaka emo omtianake. ¹¹ Juebénakam emo tóboktianakee profetamtaka Diosta béchibo emo nokä tíaka, entokim juebenam bätäunake. ¹² Juka kaa tühuata áu büruriakä béchibo jü emo nákuame sipnake. ¹³ pTë jábe ä mukëu tájti ínot éaka jíápsakame, Diostamak jíbapo béchibo jíápsinake. ¹⁴ Íri evangelio Dios réy, síme ániat jíápsammeu nokna; bueituk jume naciónim ä jikkáijanakë béchibo. Huanäi béja yúmanake ániata lütinakëhui.

¹⁵ ‘Eme ä bichátek, juka Diosta bėj-reka kaa türík áma johuamta, jum tiöpo altar chë yórisi machiku, profeta Danielta jiojtekähui —jü jiojterita nokame, át suaka át jüneenake—, ¹⁶ huanäi jume Judeapo jóakame júya káhuu bícham tenninake. ¹⁷ Jü kárit jikat aneme, kaa kóm sika káapo huáijhua jita nü báanake. ¹⁸ Jü huaj päriapo aneme, kaa amáu nótteka béppa súpem nü báanake. ¹⁹ ¡Jiokot machinake, jume jáamuchim abe asoame béchibo, entok jume il-lichim asoaka am chítuame! ²⁰ Diostahuem buaana, bueituk juka yeu tennihuäu kaa séberiaapo entok kaa jimyore táapo ä huénakë béchibo. ²¹ Júnakoy jiokot emo bít-huame ayunake. Íri ániata jünaktehuak naateka, kaabe ä bil-la, entok chúkula junne, kaabe ä bínnake. ²² Huámëi taahuarim kaa chúktiahuakáteko, kaabe jínëutu éiyey; të jume yeu púarim ä nákë béchibo, huámëi taahuarim chúktiatunake.

²³ ‘Huanäi senuk ínel enchimmeu jíayo: “¡Akem ä bitcha! Ímí aane jü Cristo”, ö “Áman aane”, katem ä súale. ²⁴ Bueitukim emo tóboktianake emo Cristo tíaka, jume yore bätähuame, entok emo profetam tíaka buéresim señaalim entok milagrom jonake. Ínëli áma yumáteko jume yeu púarim júnem bätäu báanake. ²⁵ Bėjane bannaataka enchim téjhuaasula. ²⁶ Íari béchibo, ínel am jíayo: “¡Akem ä bitcha, jó! Áma aane, áman buéeka päriapo”, katem áman sásaka. Ö, “¡Akem ä bitcha! Buére káapo aane, kárit jikachi”, katem ä súale. ²⁷ Bueituk jáchin juka yúku béroktiriata täata yeu hué bétana kóm sika entok täata áman huéchëu tájti ä machiriä bėnasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Ũusi yepsateko. ²⁸ Bueituk ják junne takaa mukirata bökäpo, tekuem áma náu yáijnake.

*Yoremta Üusi yepsähui**(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

²⁹ 'Jiokot emo bíthua náasuk chúkula huámechi taahuarimmet sejchúkti, jü taa kaa machisi tahuanake; jü mecha júne kaa machirianake; jume chókim entok téhueka bétana kóm huáttinake. Jü téhuekapo úttiara éntok áu yoyoonake. ³⁰ Huanäine téhuekapo bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi señalo. Huanäi síme jü yóremra ánia buíapo náu huérim buanakam sirokname; entokimne bínnake, ínapo Yoremta Üusi namupo téhueka bétana äbo kóm huéteko, úttiata jípureka entok buéresi símek béppa uyoriku. ³¹ Trompeta jáhuita kuseka ä ángelesim náa bíttuanake, jume yeu púarim náu am tóijnaké béchibo, jum naiki kátana jekata huépo, jákun buíata yumäu tájti, téekata naatépo entok jákun ä chúpépo tájti.

³² 'Jume chunam bétanem ä júneria, juka ejemplota, jume mesékiriam básiu táytek, entok jume sáhuam sisiali táytek, jü tasaria béja abe äbo yuuma. ³³ Ínëli kétchi emëe, íkai símeta bichäteko, júneäm béja puertapo äbo ä yúmasëhui. ³⁴ Lútüripone ínel enchimneu jiaahua, jume én nat tómti kateme kee jee kókkoy, íri síme bíttunake. ³⁵ Jü téhueka entok jü buíya lütinake; té jü ín nooki jíbapo béchibotunake.

³⁶ 'Të juka taahuata entok orata kaabe ä júneria, jume téhuekapo ángelesim junne, ál-la ín Átchay jíbba.

³⁷ 'Të juka Noéta taahuarimpo jáchin yeu ä sikä bénasi, junëline bíttunake, ínapo jü Yoremta Üusi yepsäteko. ³⁸ Bueítuk júnakoy diluviota kee jee naateyo, jibuákam vino jéyey, emom juubey, huate entok juptuahuay; júmensu taahuari yuumak, Noéta barcopo kibaknakëhui. ³⁹ Katim jünëiak, júmensu yepsak jü diluvio huanäi símem nuksika, inëlitunake kétchi, ínapo jü Yoremta Üusi yepsäteko. ⁴⁰ Huanärim guoyika huajpo annake; huépülaka núk sákana, senu éntok áma tö sákana. ⁴¹ Guoy jáamuchim molinopom tujnake; huépülaka núk sakana, senu éntok tö sákana.

⁴² 'Katem koptel-la, bueítukem kaa júneiya, ják ániata huépo ín yebijnakëhui, ínapo jü enchim Señor. ⁴³ Entok íkarem két júneriapo yúmala: jü jóapo nésahueme júniäteko ják orapo juka lak-ronta yebijnakëhui, kaa kócheka ä kaari suaya éiyey, lak-ronta kaa áman kibaknaké béchibo. ⁴⁴ Ínëli kétchi, eme yúmalasem emo jípureka aane; bueítuk ínapo jü Yoremta Üusi kaa enchim ä boobíchäpone yebijnake.

Jü saulero tüisi tekipanuame entok jü saulero kaa tüisi tekipanuame
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵ '¿Jábesu jü sáyhuame suaka ä teko éä páman áu nüyeme? Íri jü sáyhuamta mámpo ä familihua tö simnake, tiempopo ä jibuátuanaké béchibo. ⁴⁶ Huanäi buére al-leehuame áa béchibotunake, jü tekipanualerotachi, ä teko yepsayo tekipanuamta tíakäteko. ⁴⁷ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, símeta ä áttiahua ä mámpo yéchanake. ⁴⁸ Të íri tekipanualero ä jiápsipo kaa tüisi ínel ée táyteko: "In teko kara láuti yepsa", ⁴⁹ áamak tekipanualerom béb táyteko entok vino jéyemmak jibuáka vino jü táyteko, ⁵⁰ íri yoremta teko yebijnake, hua taahuari kaa ä boobíchäpo, entok ják ániata huéy kaa ä júneäpo. ⁵¹ Huanäi bétte nokta át chúpánake. Kaa tü yóremtaka tü yóremta bénasi emo antuammak yéchatunake; huämirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.

25

Guoj mamni jámut bebemem ejemplo

¹ 'Jü Diosta téhuekapo réy nésauro guojmamni jámut bebemem bénanake. Ímëri juka jubemta mabet báreka bem lámparam nüka yeu sájjak. ² Mamnikam suamsi emo nüyey; jume huate mamni éntok kaa suamsi. ³ Jume kaa suamsi emo nüyeme bem lámparam nüka, tem aceiteta kaa nüka. ⁴ Të jume suamsi emo nüyeme, aceiteta boteampo nüka, bem lámparammaki. ⁵ Juka jubemta kaa läuti yepsako, simetakam kótchok, yetem ámeu yúmako. ⁶ Huanäi éntok tukaa násuk huéy kusisi chayhuame jíkkaijtuk: "¡Ábo huéiye, jü jubiseme! ¡Yehuem sájaka ä mabeta!" ⁷ Huanäi síme jume jámut bebemem, jotekam bem lámparam tütek. ⁸ Huanäi jume kaa suamsi emo nüyeme, jume suamsi emo nüyemmu ínel jiaahua: "Aceitetem itom mákka; bueítuk jume itom lámparam tutuke." ⁹ Te jume suamsi emo nüyeme am yómmiak, ínel jíaka: "Kaa itou ä bínakë béchíbo, entok enchimmu junne, ámanem kaate, jume aceiteta nenenkammehui. Huanärem ä jínnu, enchim béchíbo." ¹⁰ Të bempörim bát aceiteta áman jínnuyo, jü jubeme yepsak. Huanäi jume yúmalasi emo jípureme, áamaki jum pajko bóodau kímmuk. Huanäi jü puerta páttiahuak. ¹¹ Të chúkula kéchim áma yájjak, jume huate jámut bebemem, ínel jíaka: "¡Señor, señor! ¡Puertatë itom étaporía!" ¹² Të áapo am yómmiaka ínel jiaahua: "Lütüriapone ínel enchimmu jiaahua, kanne enchim täya."

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Katem koptel-la, bueítuk katem jüneiya jita táapo entok ják ániata huëpo, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Talento tómita ejemplo

¹⁴ 'Bueítuk jü Diosta téhuekapo réy nésauro, yoremta mékka bíchaa sikamta béna. Të kee símeke ä tekipanualerom núnuka, ä tómihua bem mámpo tójjak.

¹⁵ 'Huanäi huépülak mamni talentom mákkak, senuk éntok guoy talentom, senuk éntok huépul talentota, ínëli hueepulam bem áma yumäpo ámani. Huanäi mékka bíchaa siika. ¹⁶ Huanäi jü mamni talentom mákhuakame, ámey tekipanuaka júchi mamni talentom koobak. ¹⁷ Ínëli kétéchi jü guoy talentom mabetakame, júchi guoy talentom ámey koobak. ¹⁸ Të jü huépul talentota mabetakame, sika jíbuejeka ä teko tómi éssok, ä máakari.

¹⁹ 'Chúkula yún tiempota simsuko, jü tekipanualerom teko yepsak. Huanäi am núnuka am nátemajek, juka tómita bem mabetakäu bétana. ²⁰ Huanäi jü mamni talentom mabetakame áma yepsak, júchi mamni talentom huériaka, ínel jíaka: "In Señor, mamni talentomë nee mákkak; ímirim órek; júchine mamni talentom áme béppa koobak." ²¹ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Señorita al-lerihuäpë kibake." ²² Huanäi jü guoy talentom mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: "In Señor, guoy talentomë nee mákkak; ímirim órek; júchine guoy talentom áme béppa koobak." ²³ Huanäi ä Señorhua ínel áu jiaahua: "Türi, empo tü tekipanualero ára emót eetu; kaa jaikik mabetaka junne tüise tekipanuak. Én éntokne chë juebenak béppa enchi yéchanake. Em

Señorta al-lerihuäpë kibake.” ²⁴ Të hua huépul talentota mabetakame két áma yepsak, ínel jíaka: “In Señor, enchine täya, nésauta bétték em jípurëhui, entok kaa em echakäpo júne enchi jíjichupähui, entok kaita báchiata em guötiakäpo em jita náu totojähui. ²⁵ Huäri béchibone májhueka, sika buíapo ä éssok, juka em tómmi. Ímire ä jípure, juka em áttia.” ²⁶ Ä Señorhua ä yómmiaka ínel áu jiaahua: “¡Empo tekipanualero kaa türi entok obëra! Tüise júneyay kaa ín echakäpo ín jíjichupähui, entok kaita báchiata ín guötiakäpo ín jita náu totojähui. ²⁷ Júntuksan empo juka ín tómmi, jume bankerommeu ä réutebo éiyey. Huanäi ínapo yepsakátek, juka ín tómi mabet éiyey, entok ä kobarimaki.” ²⁸ Huanäi ínel jiaahua: “Juka talentotem ä úuhua. Huanärem juka guojmamni talentom jípuremta ä mákka. ²⁹ Bueítuk jú jita jípureme, huatek mákna, chë yún ä jípunakë béchibo; të jú kaita jípureme, jú ilikkik ä jípurëu junne ä úuhuatunake. ³⁰ İri tekipanualero kaita béchibo türik, pákunem kaa machikun yehüä jímma. Huämirim támim kuchichiti jiautuaka buannake.”

Naciónim yäura bíttuanähui

³¹ 'Júnakoy ínapo jú Yoremta Üusi símek béppa ujoyoriku huéekane yepsayo, entok síme jume santo ángelesim ínomaki, huanäi jum áma jojohuäpo símek béppa ujoyorikune yejtenake. ³² Huämiri jume síme naciónim áu náu tóijna. Huanäi hueepulam huatem násuk näikimtenake, juka kabyerota kabaram chivam násuk am näikimte bénasi. ³³ Huanäi jume kabaram ä bátatana jäbuanake; jume chivam éntok ä míkötana. ³⁴ Huanäi jú réy ínel ámeu jiaunake, jume ä bátatana jäbuekammehui: “¡Binem kaate, emëe ín Átchay bétana al-leeahuäpo yeu púarim! Akem ä mabeta, juka réytamak enchim béchibo näikiata nesaunakëhui, juka ániata jünaktehuak naateka. ³⁵ Bueítuk nee tébäurey, nechem jibuä miikak; nee bäa jí péay, nechem bäam miikak; ín jóau mékka nee hueramay, enchim jóapem nee mabetak; ³⁶ kaa nee sánkoko, nechem sánkotuak; nee kökorey, ínohuem nóiteka nee bitchak; cárcelpo nee kátek, ínohuem nóitek.” ³⁷ Huanäi jume lútula jíápsakame ä yómmiakam ínel jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta bíchaka enchi jíbuātuak, entok enchi bäa jí péayte enchi bäam miikak? ³⁸ Entok, ¿jauhueysute em jóau mékka enchi hueramay, itom jóapo enchi mabetak, entok kaa enchi sánkokte enchi sánkotuak? ³⁹ Entok, ¿enchi kökorey entok cárcelpo enchi kátekte emou nóitek?” ⁴⁰ Huanäi jú réy am yómmiaka, ínel ámeu jiaunake: “Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, ímëi ínomak rejteme chë bétuk emo nüyeme enchim ámeu yáakähuem, ínohuem ä yáuhuak.”

⁴¹ 'Huanäi jume míkötana anemneu ínel jiaunake: “Sékana bichem kaate, eme kaa türikun bíchaa näikiarim, táijta kaa tutukëu bíchaa; İri jú diablota béchibo chúpari, entok ä ángelesim béchibo. ⁴² Bueítuk nee tébäurey, katem nee jíbuātuak; nee bäi mukey, katem nee bäam miikak; ⁴³ kaa ín jóa bëmu nee hueramay, enchim jóapem kaa nee mabetak; kaa nee súpek, katem nee sánkotuak; nee kökorey, entok cárcelpo nee kátek, katem ínou nóitek.” ⁴⁴ Huanäi bempo két ä yómmiaka ínel áu jiaunake: “Señor, ¿jauhueysute tébäuremta enchi bitchak, bäa jí péamta, entok kaa em jóa bëmu enchi hueramay, kaa enchi sánkoko, enchi kökoreyo, entok cárcelpo enchi kátek, katte enchi aniak?” ⁴⁵ Huanäi am yómmiaka ínel ámeu jiaunake: “Lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, ímëri kaitapo bit-huamneu kaa enchim ámeu yáakäu, ínou júnem kaa ä yáuhuak.”

46 Ímëri jíbapo béchïbo bétte nokta ámet chúpëhuim kannake; jume Diosta béchïbo lútula jiápsakame éntok, jíbapo béchïbo jiápsihuáhuim yáijnake.

26

Jü náu nokhuakame Jesústa buíj béchïbo

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Jesús simeta íkái noksuka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

² —Jüniäem guoy taahuarim jíba bëyëhui, pajko pajkuata yáaná béchïbo. Huanäi ínapo jü Yoremta Üusi huatem mámpo tóijna, kúrusit ín poponnä béchïbo.

³ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, éntok jume escriibam, éntok jume pueblopo chë yö yáarim, Caifásta tebat jóapom emo náu tójjak, íri jume sacerdotemmeu kobanarotukay. ⁴ Náhuim yájaka nokta náu tütek, Jesústa bätäupo buíseka, ä më béchïbo. ⁵ Tem ínel jiaahuay:

—Kaa pajko táapo, bueítuk juka genteta kaa buére éaka emo am tóboktianakë béchïbo.

Musäla juba Jesústat huáttiahuak Betaniapo

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Pueblo Betaniapo Jesústa aneyo, Simmom Leproso ti téttehuahuamta jóapo, ⁷ jámut yepsak, botea alabastropo perfumeta tüisi béj-remta áma huériaka. Huanäi Jesústa mesau ä káteko kóbat áachä töak. ⁸ Ä discípulom íkái bíchakam öomtek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu íri kía guötiahua? ⁹ Bueítuk íri ára nénkituy, yún tómipo; huanäi jume póobem áy ania éehuay.

¹⁰ Jesús ä jüneriaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem íkái jámutta muksi bitcha? Bueítuk jü ínou ä yáakäu, tuhuata johuápo türi. ¹¹ Bueítuk jume póobem jíbem enchimmak jípunake; nee éntok ëe. ¹² Bueítuk íkái musäla jubak ín takaa béppa töak, huéchiapo ä tahuatuaka nee máaná béchïbo. ¹³ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, jákun tájti íkái evangeliota nokhuápo, síme ániachi két nokna, íkái jámutta yáakähui, áapöríkúu huáatinä béchïbo.

Judas Jesústa buíj báareme mámpo tóij rókaka nookak

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Huanäi huépülaka doocemmak náikiari, Judas Iscariote ti téhuaaka, jume tiöpopo chë yö yáarimmeu siika. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem nee máknake, Jesústa enchim mámpo nee ä tójako?

Huanäi bempo treinta tómi tósalita ä mák rókkak. ¹⁶ Huanäi naateka ä jariay, jáchin bem mámpo ä tóijnakëihui.

Yörisi machik kúptey jibuáhuamta Jesús ä yáuhuak

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Senu taahuata huéy, jume páanim kaa levaduura buáhuaka pajkohuay, ä discípulom áu yájaka ínel áu jiaahua:

—Juka pajkua jibuáhuamta yáa béchïbo, ¿jákusë itom ä yáa ía?

¹⁸ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem kaate buere jóarä Jerusalénihui, ímirem yoremta áma ténake. Huanärem ínel áu jiaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: Jü tiempo ino bétana béja yúmase; em jóapo nee pajkuata kúptey jibuáhuamta ín discípulommak buä báare.”

19 Huanäi jume discípulom Jesústa nésahuekä páman ä yáuhuak. Inëlim pajkuata buä béchïbo simeta huéchiapo tójjak.

20 Tukariu yúmak, mesau yejtek, jume doocemmaki. 21 Am jïbuä násuk ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, huépülaka enchim násuk nee yeu buíseka, huatem mámpo nee tóijnake.

22 Huanärim tüisi sirokaka, hueuhuëpulaka ínel áu jiau táytek:

—Señor, ¿jachune ínapo ájaria jáni?

23 Huanäi Jesús am yómmiaka ínel jiaahua:

—Huä puraatopo mámam sütéame ínomaki, ïri nee yeu buíseka huatem mámpo nee tóijnake. 24 Të lútüriapo ínapo jü Yoremta Üusi ino bétana ä jïjterí páman huéeka inot chúppe. Të ínapo jü Yoremta Üusi nee yeu buísekamta béchïbo, ¡Tüisi jiokot maachi! ïri outa béchïbo chë türi éiyey, kaa yeu yóremtukáteko.

25 Huanäi Judas yä buíseka huatem mámpo ä tóijnakeme ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, ¿jachune ínapo ájaria?

Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Em nokäpë empo emo ájariä tíiya.

26 Ínëli am jïbuäysu, Jesús páanim nüka, Diosta baysahueka am rébektíak. Huanäi ä discípulom am mákkak, ínel jíaka:

—Akem am nüka am buäye; ïri ín takaahua.

27 Juka copata nüka, Diostau baysausuka bempörim ä mákkak, ínel jíaka:

—Akem ä jëye simetaka. 28 Bueítuk ïri ín ójbok, nokta yéchaka Diostamak bemelasi emo tütehuäpo. ïri ójbo juebenam béchïbo guótek, bem kaa tü yáarim jiokoriná béchïbo. 29 Inenne két enchimneu jiaahua, én naatekane kaa éntok ä jïnake, íkái páras taka báhuata; ál-la júnak táapone júchi bemelasi enchimmak ä jïnake, ín Átchay réytaka ä nésahuepo.

Peero Jesústa kaa áu ä täya tíanake

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Huanärim himnom buiksuka yeu sájjak, káhui Oliivou bíchaa. 31 Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emëe simetakem ï tukaarit ínot ëhuamtem tärúnake; bueítuk ínëli jïjterí: “Kabyero kókosi yána; huanäi jume kabaram chíbejtínake.”

32 Të chúkula kókkolam násuk jíabitek, enchimpatne huéénake, Galiléa buiaräu bíchaa.

33 Peero ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Eläposum simetaka juka bem emót éäu tójja, të ínapone kaibu enchi tóijnake.

34 Jesús ínel áu jiaahua:

—Lútüriapone ínel emou jiaahua, ï tukaarichi, totorörata kee kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

35 Peero ínel áu jiaahua:

—Eläposune émomak muuke, tëne kaibu enchi tóijnake.

Huanäi jume huate discípulom két ánëli jiaahuak.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Huanäi Jesús bempörimmak Getsemaní tí tehuakäu yepsak. Huanäi ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem chúbala joye, áman oraciónta ín yäu tájti.

³⁷ Perota entok jume guoy Zebedeota üusim nüka, jiápsipo kökosi éaka sirok táytek. ³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—In jíapsi tüisi siroka ín mukëu tájti. Ímirem taahua, éntokem ínomak éaka kaa kótche.

³⁹ Chë huam jëla sika tónommia kíkteka buíau tájti müla kóm chätuka, Diostau buanaka ínel jiaahuay:

—In Átchay, juka béttesi jiokot machik inou huéenakemta ára nee úuhuátek, nechë ä úuhua; të kaa ín éäpo ámantunake, ál-la em éä pámani.

⁴⁰ Sep läuti ä discípulommeu yepsaka, kócheme téhuak. Huanäi Perotau ínel jiaahua:

—¿Jachem senu horapo júne kara ínomak taahuak, kaa kócheka?

⁴¹ Katem kótche, éntokem oraciónta johua; bueítuk kaa türikum bíchaa kaa enchim jiopnakë béchíbo. Jü espíritu jíba óusi éehuamta jípure, të jü takahua kaa áma yuuma.

⁴² Júchi áman sika, guosa huëpo Diostau buanaka, ínel jiaahua:

—In Átchay, íkai jiokot éehuamta inou huéenakemta úttiaturakey, éläpo em éäpo ámantunake.

⁴³ Júchi ámeu yepsaka kócheme téhuak, bueítuk bem pusím yetem kaa yüey. ⁴⁴ Am tójaka júchi siika. Huanäi bájikun huëpo Diostau buaanak, jíba ä nokäu nokaka. ⁴⁵ Huanäi ä discípulommeu yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Kóchëem, éntokem jimyoore. Jü hora béja yuumak; ínapo jü Yoremta Üusi kaa tü yóremem mámpo tóijna. ⁴⁶ ¡Jáptëem! ¡Jántebu! Akem ä bitcha: itou jëla huéiye, jü nee buíjtebonakeme.

Jesús pereesotehuak

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Ketune Jesústa nokay, Judas áma yepsak, jü doocemmak näikiatukaihui. Entok huate juebénaka áamak kaatey, kúkutaka entok ejpararaka, tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim bétana. ⁴⁸ Jü bem mámpo ä tóijseka huéeme sényata am máklatukay, ínel jíaka:

—Huä ín besiitonakëhui, jüri ájaria; akem ä jaatia.

⁴⁹ Huanäi sep Jesústau rúktek, ínel jíaka:

—¡Kétchë al-leiya, Maestro!

Huanäi ä besiitok. ⁵⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In amigo, ¿jítasë äbo nüsek?

Huanärim Jesústa jaatiaka, ä pereesotek.

⁵¹ Të senu Jesústamak aneihui, mámam rútuaktiaka, ejparam yeu huíkkek. Huanäi juka tiöpopo tékiakamta tekipanualerota náka chúkta béebak. ⁵² Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Em ejparamë éeria; bueítuk simetaka ejparammey nássuame, ejparameyim mëna. ⁵³ ¿Jachë én oraciónta kara nee yáa téiyey, ín Áchaybeu nokaka, huanäi áapo ángelesim dooce batallónim béppa inou bíttua eiyey? ⁵⁴ Huanäi, ¿jáchisu áu chúpa éiyey, jü noki jiojteri? Íneli ínohuä huéenakeu úttia, tä jiäpo.

⁵⁵ Huämi horapo Jesús ínel ámeu jiaahua, jume gentemmehui:

—¿Ekbualerota jariamta bénasem yeu sákala nee jaatia báreka, kúkutaka entok ejpaparaka? Enchimne majtiaka chíkti táapo tiopopo enchimmak yeyesay, të katem nee jaatiak. ⁵⁶ Sime ìri ínèli yeu siika, jume profetam jiojtekäu áhuä chúpánakë béchïbo.

Huanäi ä disciipulom simetaka ä tö sájaka tennek.

Jesús buére yäurata bíchäpo jípuhuay

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Jume Jesústa buísekame sacerdotemmu kobanaro Caifástahuim ä núk sájjak. Simetakam ámani aaney, jume escriibam entok jume pueblopo yö yáarim. ⁵⁸ Peero mékkariat Jesústa sáu huéiyey, jü sacerdotemmu kobanaro káriu kimuhuäu tájti. Huämi áman kibakeka, jume tiöpota suayame násuk yejtek, juka jáchín ä chúpnaukeu bít báreka.

⁵⁹ Huanäi jume tiöpopo chë néshueme entok jume yö yáarim, jume tiöpo buére yäurammaki, ímëri jábeta kaa lütüriata jípureka Jesústa nátuanakemtam jariay, ínèli át néshueka ä mënä béchïbo. ⁶⁰ Tem kaita át téuhuak. Ä junëlituk junne juebénakam Jesústa béj-reka kaa lütüriata nookay. Të chúkula guoyikam áma yájjak, Jesústa béj-reka kaa lütüriata nokaka, ⁶¹ ínel jíaka:

—Ìri ínel jiaahuak: “Arane íkái Diosta tiöpo tátabe, entokne báij táapo ára ä tóboktia.”

⁶² Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro kíkteka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë jáchin júne kaa am yómmia? ¿Jítasum ímëi emót nooka?

⁶³ Jesús éntok kaa jáley. Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro ínel áu jiaahua:

—Dios jíápsamta téhuampo, itomë téjhua: ¿Jachë empo jü Cristo, jü Diosta Üusi?

⁶⁴ Jesús ínel áu jiaahua:

—Émpë ínel jiaahua, entokne két ínel enchimmu jiaahua, én naatekem nee bínnake ín Yoremta Üusitukähui, juka Diosta úttiärapo ä bátam bétana kátekamta, entok téhueka bétana namupo yepsamta.

⁶⁵ Huanäi jü sacerdotemmu kobanaro, ä sánko súpem síuti huíkkek, ínel jíaka:

—Diosta béj-reka béttek nookak. ¿Jachu testiigom ketune áma bëye? Ímirem eme ä jíkkaja, Diosta béj-reka béttek ä nokähui. ⁶⁶ ¿Jáchisem ä bitcha emëe?

Huanäi bempo ä yómmiaka ínel jiaahua:

—¡Mukiapo yúmala!

⁶⁷ Huanärim pújbat át chit huáttek, entokim ä chónnay; huate éntok jópemet ä bébbay, ⁶⁸ ínel jíaka:

—¡Bueituk empo Cristotukátek itome tejhua! ¿Jábesu enchi bébak?

Peero Jesústa kaa áu täya tíya

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peero pákutana kátekay tebatpo. Huanäi senu jámut áma nésaute joame áu rúktek, ínel jíaka:

—Empo két áamak aaney, Jesús Galiléapo joometamaki.

⁷⁰ Të áapo simem bíchäpo kaa áu ä täya tíya, ínel jíaka:

—Kanne júneiya jita em nokähui.

⁷¹ Áapörík puertau bíchaa yeu ä sik, täbuika ä bitchak. Huanäi am téjhuak, jume áma aneme:

—Ìri két áamak aaney, Jesús Nazarenotamaki.

⁷² Të áapo júchi kaa áu ä täya tíiya, yörisi machik bát kéechahuamta nokaka, ínel jíaka:

—Kannä täya, júkai yoremta.

⁷³ Júchi chúkula, jume áma ják aneihui, áman rúktekam ínel jiaahua, jü Perotahui:

—Tua lütüriapo empo két ámemak aani, bueituk jü em nokäu enchi yeu buísse.

⁷⁴ Huanäi áapo jájaana nok táytek, entok yörisi machik bát kéechahuamta nookak:

—Kannä täya, ikai yoremta.

Huanäi jü totoröra kúkusek. ⁷⁵ Huanäi jü Peero áu huáhuatek, jü Jesústa noki ínel jáamtahui: “Totororata kee kúseyo, baisë kaa nee emo täya tánake.” Huanäi päkun yeu sika, ä jiápsipo chibusi éaka kókosi buaanak.

27

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kethueytana, síme jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pueblopo yö yáarim, náhuim emo tójaka nokta náu tütek, Jesústa mëtebo báreka.

² Huanärim Jesústa sümaka ä núk sájjak; ínelim Poncio Pilato gobernador-tau ä tójjak.

Judasta mukukähui

³ Huanäi Judas, yä buíseka bem mámpo ä yéchakame, juka bétte nokta át chúpëu bíchaka, áu temajek. Huanäi jume treinta tómi tósalim ámeu nóttiriak, jume tiöpopo chë nésahuemmehui, entok jume yö yáarimmehui, ⁴ ínel jíaka:

—Diosta bíchäpone kaa tüisi ayula. Juka kaita juénak yáalata yeu buíseka enchim mámpo ná tójjak, ä mënë béchïbo.

Të bempo ínel áu jiaahua:

—Ítapote kaita áma jüneria; të, jempo ál-la!

⁵ Huanäi tiöpopo juka tómi tósalita guötiaka, yeu sika áu cháyyak.

⁶ Huanäi jume tiöpopo chë nésahueme, akim ä nüka, juka tómi tósalita, ínel jíaka:

—Kaibu türinake, tiöpopo tómmak ä kuutia béchïbo, bueituk ójbo tómmi.

⁷ Chúkula náu ettejosuka, babuta tekipanuanamta huaj buía áy jínnuhuak, jume kaa áma joomem áma mäa béchïbo. ⁸ Íari béchïbo én tájti iri huaj buíya, “Ójbo Buíya”, ti téhuak. ⁹ Íneli áu chúppa, jü profeeta Jeremíajta nokakähui, ínel ä jíako: “Huanärim am nüka, jume treinta tómi tósalim (juka nákhuanamta béj-ri, israeliitam ä béjhua aahuaka pámani). ¹⁰ Babuta tekipanua huaj buía áy jínnu béchïbo taahuak, Señorta nésauta nee mákakä pámani.”

Pilato Jesústa nátemajek

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Jesús áma huéekay, gobernadortau lúl-la. Huanäi ä nátemajek, ínel jíaka:

—¿Jachu empo jü judíommeu réy?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Émpë ínel jiaahua.

¹² Jume sacerdotem kobanarom entok jume yöyoturi pueblopo chë nesahueme bétana nätuahuaka junne, entok Jesús kaa jálek. ¹³ Huanäi Pilato ínel au jiaahua:

—¿Jachë kaa am jákkaja, juebenak bétana enchi nätuame?

¹⁴ Të Jesús huépul nokta júne kaa ä yómmiak. Íari béchïbo jü gobernador tüisi buére éiyay.

*Jesústa mënäü yäura noki át chúpahuak
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Íneli huémnta násuku, pajko táapo costumbeta jípuhuä pámani, jü gobernador pueblota bíchäpo huépul pereesota butbúttiay, jábeta bem huátiáihui. ¹⁶ Júnakoy éntokim pereesota áma jípurey, Barrabás ti téhuaakamta; ìri buéresi jita yáalataka täyahuay. ¹⁷ Íneli bempörim náu emo tóij-latuk, Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem nee búttia íaa: Barrabásta, ö Jesústa, Cristo ti téhuaakamta?

¹⁸ Bueítuk júneyay, kía át kopteka áma yeu ä tóijtukáihui.

¹⁹ Juka Pilatota, jume yäura tribunalim jojoyëpo ä kátek, ä jubiahua nokta áu bíttuak: “Katë áu suuhua, hua símeku lútula huémnta joamtahui, bueítuk èni tüisine jantiachisi tenkula, áapörík béchïbo.”

²⁰ Të jume sacerdotem kobanarom entok jume pueblopo yöyoturim, juka gente juebenaratam téjhuak, chë türinake tíaka, Barrabásta búttianäü, Jesústa éntok mëtebonähui. ²¹ Jü gobernador am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasu júntukne búttianake, jume guoyim násuku?

Bempo éntok ínel jiaahua:

—Barrabásta.

²² Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem júntuk nee áu yáa ía, jü Jesús Cristo téamtahui?

Símetakam ínel jiaahuak:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²³ Huanäi jü gobernador ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta juénaksu júntuk yáala?

Të bempo chë júne chaayey, ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popontebo!

²⁴ Jü Pilato juka yáa báahuamta bát bíchaa huémnta bíchaka, entok juka kaa nanabeu éehuamta chë jikau chätuyo, huanäi bäam aahuaka áu mám báksiak símem bíchäpo, ínel jíaka:

—Kaitane áma kúlpak, íkái yoremnta ójbopo lútula huéeka ä jíápsäpo, bueítuk kaitane juénak át téuhua, ä mënä béchïbo. Enchim mámpo taahua.

²⁵ Huanäi síme pueblo áma aneme ä yómmiaka, ínel jiaahuak:

—Éläpo ä ójbohua ito béppatunake, entok itom üusim béppa.

²⁶ Huanäi Barrabásta búttiak. Jesústa éntok bemmuchateboka, bem mámpo ä tójjak, kúrusit ä poponnä béchïbo.

²⁷ Huanäi jume gobernadorta sontarom, Jesústam núk sájjak, Pretoriou bíchaa. Huämírim áa chíkola síme jume sontarom emo náu tójjak.

²⁸ Huanarim ä sánkohua ä úuhuaka, síkilik ä sánkotuak. ²⁹ Huanarim huíchata huikö päaka ä coroona yáaka kóbat áachä yétchak, ä mám bátatana éntok baka kútata. Huanarim áu lúl-la tónommia jápteka, ä junneriay, ínel jíaka:

—¡Yántë jíápsa, judíommeu réy!

³⁰ Entokim át chit huathuattey, juka baka kútata mámpo ä jípurëu nükam, kóbat ä bébbay. ³¹ Chúkula ínëli ä junneriasuka, entok kökosi ä yáasuka, jume súpe mántom ä úuhuaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim ä núk sájjak, kúrusit ä poponboka.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Huanäi yeu am kateyo, yoremtam nánkek, Cirene jóärau joometa, Simmom ti téhuaakamta. Íkärím úttiapo kúrujta püaktituak, ä huériunakë béchibo.

³³ Júnëlim kateka áman yájjak, jum Gólgota ti téhuaakähui. Íri “Mukila Kóba Káuhui”, tiau báare. ³⁴ Vinotam Jesústa jítua báarek, sikaramak kütiata; të ä jihueka kaa ä jëkak.

³⁵ Kúrusit ä poponsukam ä sánkobechi nat jäteka náchá näikimtek. Íri ínel yeu siika, juka profetata nokakäu áhuä chúpanakë béchibo: “In súpemim nat näikimtek, entokim ín sánkom nat játek.” ³⁶ Júnëlim huämi ják jotek, ä suayaka. ³⁷ Huanärim ä kóba béppa jiojteta yétkhak, jita béchibo ä mëhuakahui, ínel jáamta: “Íri Jesús jü judíommeu réy.”

³⁸ Huanäi guoy lak-ronim áamak kúrusit poponhuak, huépülaka bátatana, senu éntok míkötana. ³⁹ Jume áma huam kateme, akim ä junneriaka juénasi jíaka kóba huítuey, ⁴⁰ ínel jíaka:

—Empo juka tiöpota ára tátabeme entok báij táapo júchi ára ä yéchame, ¡émpë emo jínëu! Bueítuk empo Diosta Üusitukátek, ¡kúrusitche kóm huéiye!

⁴¹ Ínëli këtchi jume sacerdotemueu kobanarom, jume escriibam entok jume pueblopo yöyoturim, akim ä junneriaka ínel jiaahuay:

⁴² —Huatem jínëuk; ¡áapo éntok kara áu jínëu! Bueítuk áapo Israeltau réytukátek, ¡én kúrusit kón huéenake! Huanäite ä súalnake. ⁴³ Áapo Diostat áu éä tíiya; éläpo áapo ä jínëunake, ä huáatiáteko; bueítuk áapo ínel jiaula, “Diosta Üusine”.

⁴⁴ Këtchi jume lak-ronim, áamak kúrusit popontukaihui, akim ä junneriaka juénasi ä aahuay.

Jesústa mukukähui

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Lúl-la kátek naateka, kúptey bájim jiau tájti kaa machisi taahuak, síme ániachi. ⁴⁶ Kuptilamak abe bájim jiaj, Jesús kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —itom nokpo ínel jiau báare: In Dios, ín Dios, ¿jatchiakasë nee ínapola tóij-la?

⁴⁷ Jume huate áma aneka ä jíkkajame, ínëlim jiaahuay:

—Í Elíasta núnnu.

⁴⁸ Huanäi huépülaka áma aneme läuti ejponjata nuka, vinak-repo ä kómoniak. Huanäi baka tebet ä óreka, jikau áhuä nóitiriak ä jínakë béchibo. ⁴⁹ Të jume huate ínel jiaahuay:

—Akem ä tójja. Boobichäem; jamak Elías äbo ä jínëunake jáni.

⁵⁰ Të Jesús júchi huëpo kusisi cháchayeka, ä espírituhua tójaka muukuk. ⁵¹ Huanäi éntok jume velom jum tiöpopo chäkame síutekam guoyisi emo yáuhuak; jikat naateka bétukun tájtim síutek. Jü buía éntok áu yoyoak; jume buere tétam éntok riutek. ⁵² Jume sepulturam éntok emo étapok, entok Cristota sualhuäpo nau anim takahua kókkolame násukim jotek.

⁵³ Chúkula Jesústa jíabitesuk, ímëri sepulturapom yeu sájjak. Huanärim buère jóära Jerusaléniu juebenammeu yeu machiak.

⁵⁴ Jü centurión entok jume huate áamak áma Jesústa suayaihui, juka buíata junëli áu yoyoakamta bíchaka, entok simeta jita áma yeu sikamta, tüisim guómték. Huanärim ínel jiaahua:

—¡Íri tua yö lütüriapo Diosta Üusitukay!

⁵⁵ Juebena jáamuchim áma aaney, mékka jábueka ä bíchaka. Ímëri Jesústamakim rejtilatukay, Galiléapo naateka ä aniaka. ⁵⁶ Áme násuk aaney jü María Magdalena, María Jacobota áiye entok Joseta, entok jü Zebedeota üusim áiye.

Jesús mäahuak

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tukariu yúmako, senu yoreme rikotaka áma yepsak, Arimatea jóärapo jometaka. Íri José ti téhuaakay, entok két Jesús ä discípulokay.

⁵⁸ Íri Pilatota sika, Jesústa takaahua áu aahuak. Huanäi Pilato nésahuek, Jesústa takaahua ä máknä béchibo. ⁵⁹ Huanäi José juka Jesústa takaahua nuka, sábanam báksiarimpo ä bitiak. ⁶⁰ Huanäi káu guójöku sepultura bemelapo ä teekak. Íkái sepulturata José áapo áa béchibo ä yáalatukay. Huanäi tétata buëuruk röaktiaka áman kíkkimuhuäpo ä óorek. Huanäi siika. ⁶¹ Entokim két áma aaney, María Magdalena entok hua senu María; sepulturata pújapom jokay.

Jesústa sepultura sontarom ä suayay

⁶² Júchi yokoriápo jimyore táapo, jume tiöpopo chë nésahueme entok jume pariserom emom náu tójjak, Pilatota bíchápo, ⁶³ ínel jíaka:

—Yöturi, áute huáate, hua yore baitáttäusukame ketune jíápsaka ínel jiaahuak: “Báij taahuarim simsukne jíabitenake.” ⁶⁴ Íari béchibo amanë am bíttua, jume sepulturata suayanakeme báij taahuarim simsuu tájti. Jáchinay junne jume áamak rejteihui tukaapom áman sájaka ä ékbuanake. Huanärim jü gentetau ínel jiaunake: “Kókkolam násuk jíabitek.” Ä ínëlituk, jü chúkula bem öbiakäu chë obiachinake, jü bát bem öbiari béppa.

⁶⁵ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua:

—Júmürem am jípure, jume sontarom. Ámanem sájaka enchim jüneä páman ä suayatebo.

⁶⁶ Huanärim áman sájaka tüisi ä páttiak, juka sepulturata, yäura seyoy ä seyotuaka, juka téta puertata; entokim sontarom áma tö sájjak.

28

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Jimyore taahuata simsuko, entok jume guoy búsan taahuarim naatëpo, matchümakim áman sájjak, jum Jesústa maahuakäipo ä bit báreka, María Magdalena entok jü senu María. ² Huanäi jü buía tüisi áu yoyoak, bueituk jü Señor Diosta ángel, téhueka bétana kóm yepsaka, juka tétata sékana ä bíaktiaka, áa béppa yejtek. ³ Ä bíthuäpo yúku béroktiriata bënasi bélojkosi machiakay. Jü ä sánkohua éntok sápa tósalim bénaakay. ⁴ Jume sontarom ä bíchaka májhueka emo yoohuay, entokim kókkolam bënasi taahuak. ⁵ Të jü ángel am yómmiaka ínel ámeu jiaahua, jume jáamuchimmehui:

—Katem májhue emëe, bueituk ínapone jüneiya, Jesústa enchim jariähui, juka kúrusit poponhuakamta. ⁶ Kaa ím aane; kókkolam násuk jíabitek, ä jíakä bénasi. Binen kateka ä bitcha, juka Señorta mäahuakäipo. ⁷ Läutem áman sájaka ä discípulom téjhua: “Kókkolam násuk jíabitek, entok Áapo enchimpat huéenake Galiléau buiaräu bíchaa. Huämirem ä binnake.” Íkäine enchim téjhua.

⁸ Huanärim bempo yeu sájjak, jum ä mäahuakäipo, májhueka entok tüisi al-leaka. Tennekam bemela nokta Jesústa discípulom téjhua báarey, entok ínëli íkäi nokta huériaka am kateisu ä discípulom téjhua báreka, ⁹ Jesús am nankiseka ámeu yeu siika, ínel jíaka:

—¡Yántem jíapsa!

Huanäi bempo áu rúkteka guókpo ä íbaktiaka, ä yörek. ¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Katem májhue! Ámanem sájaka jume ínomak huéerim nok beme-lata am mákka, bueituk Galiléau am kannakë béchïbo. Ámanirim nee binnake.

Sontarom juka bem bíchakäu nookak

¹¹ Ímëi jáamuchim ketune boojoaïsu, jume sontarom buére jóärau bíchaa sájaka, am téjhuak, jume sacerdotemueu kobanaro, jáchin simeta yeu sikähui. ¹² Huanärim emo náu tójjak, jume pueblopo yöiyoturim. Ímëri nokta náu tüteka, jume sontarom yún tómita mákkak, ¹³ ínel jíaka:

—Inëlem jiaunake emëe: “Ä discípulom tukaapo itom kóchey äbom yájaka ä ékbuak.” ¹⁴ Të juka gobernadorta íkäi jíkkajako, ítapote áamak ettejonake, tüisi ä éenakë béchïbo; entok kaita enchimueu huéenakë béchïbo, ítapote enchim anianake.

¹⁵ Huanäi bempo juka tómita nüka ä yáuhuak, bem téjhuahuakä pámani. Íri noki täyahuak judíom násuku, júnakoy naateka én tájti.

Jesús ä majtiähui tékilta mákkak

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Të jume once discípulom, Galiléa buiaräu bícham sájjak. Ímï júya káupo Jesús ámanam núnulatakay. ¹⁷ Ä bíchakam ä yörek; të huate katim ä ajäria teiyey. ¹⁸ Jesús ámeu ruktek, huanäi nokaka ínel ámeu jiaahua:

—Sime úttiatane mák-ri, áman téhuekapo entok ímï buíapo. ¹⁹ Íäri béchïbo, sime ániachem kaate, naciónimmehui, jume gentem ín discípulomtu íaaka. Huanärem am majtiasuka am batöa, Dios Áchayta téhuampo, entok Diosta Üusi téhuampo, entok Dios Espíritu Santota téhuampo. ²⁰ Emem am majtianake, juka enchimmet ín nésahuekähui, bempörim ä boojorianakë béchïbo. Ínapo éntok nee enchimmak aane, chíkti táapo, ániata lütëu tájti. Júnentunake.

Jü Evangelio San Marcojta Jiojtekähui

Juan Bautistata nooki

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Jü tü nooki Jesucristo Diosta Üusi bétana nokhuakame ínëli naatek.

² Jü profeta Isaíasta jiojterita ínel jiäpo:

Ínapone émpat áman ä bíttua, juka ín noki huéiamta, huaka böota em huéenake páman ä tütenakë béchibo.

³ Ánia see päriapo chayemta jáhui ínel jiaahua:

“Señorta böotem tüte; éntokem jume ili böom rúttukta.”

⁴ Bueítuk, Juan, yepsaka ánia buéeka päriapo batöay, entok jíapsi kúakteka emo batöhuamta bétana ámeu nookay, bem Dios bejrimmet bem jiojkoriná béchibo. ⁵ Huanäi síme Judea buiärapo bétana entok buere joära Jerusalémpo jóakame áu yeu sájaka batöhuak jum Jordán bathuepo, bem Dios bejrim yeu buíseka.

⁶ Jü Juan éntok, camello bóata sánkoka huéiyey, entok huaka beata huikosaka. Jü ä buäyeu éntok mumu sítörim entok jume buere guöchim.

⁷ Huanäi huame géntemmeu nookay, ínel jíaka:

—Chúkula senu chë ino béppa útteakame yebisisë. Katchane júne áu rúkteka, kóm chätuka júne, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala. ⁸ Lútulay ínapo báammea enchim batöla; tē Áapo Diosta Espíritu Santoy enchim batónake.

Jesústa batöhuakähui

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Huámechí taahuarimmet Jesús Nazaret Galiléa bétana áma yepsak. Huanäi Juan ä batöak jum Jordán bathuepo. ¹⁰ Sep éntok jum bäapo yeu huéeka, juka téhuekata au étapomta bitchak, entok juka Espíritu Santota guókouta bénnak at kóm huémata. ¹¹ Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jíaka:

—Empë ín Üusi huä tua ín nákehui; émot ayka jü ín al-leähui.

Jesústa jioptua báahuähui

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Sep éntok Diosta Espíritu Santo ä núk siika huam ánia see päriau bíchaa. ¹³ Huämi aanek cuarenta taahuarimpo. Jü Satanás éntok huämi au yepsak ä jioptua báreka. Entok huämi animaalim kara búktume násuk aaney. Diosta ángelesim éntok ä aniy.

Galiléapo Jesús ä tékia naatek

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Juanta pereesotuk, Jesús Galiléau yepsaka juka evangelio Diosta bétana humentá ámeu nookak, ¹⁵ ínel ámeu jíaka:

—Béja taahuari yúmala; Dios reyta nésahueu äbo yúmase. Emóem jíapsi kúaktiaka evangeliota súale.

Jesús naiki kuchuleom núnnuk

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Huanäi Galiléa bahue mayoat huéesimeka, Símonta téhuak entok Andrésta ä sailahua jítë jímame; bueitukim kuchuleromtukai. ¹⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ino sáukem kaate. Ínapone enchim kuchulero majtianake, yoremem evangeliou enchim núnunakë béchibo.

¹⁸ Huanärim sep bem jítërim tójaka, áa sáú sájjak.

¹⁹ Huanäi huam jëla sika juka Jacobota bitchak, entok Juanta ä sailahua, Zebedeota üusim. Bempo ket bem canoapo aneka jítërim chäbuay.

²⁰ Huanäi am núnnuk. Bempo éntok bem átchay Zebedeota canoapo tekipanualerommeu tö sájaka, Jessústa sáú sájjak.

Yoreme chicha machi espírituta jípurey

(Lc. 4:31-37)

²¹ Huanärim pueblo Capernaumpo yájjak. Huanäi Jesús jum sinagogapo jimyore táapo kibakeka, am majtiay. ²² Jü gente éntok ä yörihuäpo buere éaka taahuak, jü bem majtihuäubechi, bueituk jábe tua útteakamta bënasi am majtiay, kaa huame judíom ley am mamajtiame bënasi. ²³ Senu yoreme sinagogapo aaney, chicha machi espírituta jípureka chay nokaka. Huanäi ínel jiaahua kusisi chayeka:

²⁴ —Jesús Nazareno, ¿jítasë itomak jüneria? ¿Kíalë kaitäpo itom yáa báreka yebij-la? Jüneane em jábétukähui. Empo tua jü Diosta yeu púari.

²⁵ Huanäi Jesús kutti át nónookak, ínel jíaka:

—Katë jáleka át yeu huéiye.

²⁶ Huanäi jü lemoonio náasä tápsuka entok tüisi chayeka yeu siika.

²⁷ Huanärim síme guómtaka, át emo nátemajey:

—¿Jítasa iri? ¿Jítasa i bemela yore majtihuame? ¡Tua útteak! Maasu jume lemooniom sáuhue, bempo éntok ä nok jíkkaja.

²⁸ Huanäi síme Galiléa buiära chíkola jíkkajituk jü Jessústa yáari.

Jesús Perota asu kökoremta tütek

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Huanäi Jesús Jacobo entok Juántamaki, sinagogapom yeu sájaka, Simmom entok Andrésta jóahuim yájjak. ³⁰ Huämi jóapo éntok jü Símonta asu taijhuéchecha bökay. Huanärim ä kökore bétana Jessústa ettejhuariak. ³¹ Jesús éntok áman au rúkteka, mámpä buíseka ä yétchak. Huanäi sep jü taijhuéchiria ä tójjak; huanäi jita am joria táytek.

Jesús juebena kökoreme tütek

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Huanäi huäri taahuarit täata áman huétchuko, síme huame kökoreme áu nau tóijhuak, entok huame lemooniom bem jíápsipo jípureme. ³³ Júnëli síme puéblopo jóakame áman nau rúktek jum puertahui. ³⁴ Jesús éntok juebenam tütek, kökoata jípureme. Juebena lemooniom yeu béebak, entok kaa am noktuak, bueitukim béja jüneiyay ä jábétukähui.

Jesús Galiléapo naa siika géntemmeu nokaka

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Yokoriápo kethuey, ketune unna kútkoako, Jesús yejteka yeu siika ánia see päriau bíchaa. Huämi oraciónta yáuhuak. ³⁶ Huanäi jü Simmom, entok huame áamak áma aneihuim, akim ä jariak. ³⁷ Ä téakam ínel áu jiaahua:

—Síme enchi jaria.

³⁸ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jántebu sékana pueblommeu bíchaa, bueítukne ámani ket ámeu noknake; huári béchibone yebij-la.

³⁹ Huanäi síme Galiléat naa siika ámeu nokaka bem sinagogapom, entok lemooniom yeu béebaka.

Jesús senuk leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Senu yoreme Jesústau yepsak sähua leprata jípureka. Huanäi tónommia kíkteka jìokot ínel áu jiaahua:

—Júnel éátekë ín kökoa ára nee úhua.

⁴¹ Jesús éntok ä nák jìokoleka, ä mámam áu rútuksiak. Huanäi át mámtéka ínel au jiaahua:

—Jeehui, júnelne éiya; türiäe.

⁴² Júnel ä noksuk jíbba, jú sähua lepra kökoa kaitatuk; huanäi türiak.

⁴³ Të tüisi ä téjhuasuka ä simtuak, ínel áu jíaka:

⁴⁴ —Katë jábetau jíale. Ámanë huéiye jú tiöpopo nésauhuentahui. Emoë bíttebo, éntoke jita júne áman tójja, Moiséjta nésahuekäpo bénasi, em türiakä bétana, entok bempörim júneenakë béchibo.

⁴⁵ Të jú yoreme yeu sika jíba ä nok táytek, huaka áu yáahuakamta. Huanäi símekut júneriatuk hua áu yáahuakame. Jesús béja kara júne machisi áma aaney, jum pueblopo. Mékka ániapo jíba an sísimey. Huáamirim áu yayajay símekut bétana.

2

Jesús káráktilata tütek

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Chúkula jaiki taahuarim huéy, Jesús júchi pueblo Capernáumpo yepsak. Huanäi jíkkaijhuak, jóapo anë téaka. ² Huanäi juebena gente áu nau yájjak. Jóata pújbapo júnem kaa békiakay. Áapo éntok Diosta noki ámeu nookay. ³ Huanäi naikika káráktilata nau huériakam Jesústau yájjak. ⁴ Tem genteta juebena béchibo kara Jesústau kiimuy. Huanärim jú kárit jámuka ä anëbeu béppa ä guójoktiak. Huanärim huämi áman áu kömä teekak, huaka káráktilata, áachä böyëumak chíkti. ⁵ Jesús bem Diosta súalëu bíchaka, ínel au jiaahua jú káráktilatahui:

—In üusi, bejë jìokorihuak em Dios bejrimmechi.

⁶ Jume maestrom leyta yore majtíame éntok áma jokay, bem jíápsipo ínel éaka: ⁷ “¿Jatchiaku iri junëli nooka, Diosta béj-reka? ¿Jábesu Dios bejrim ára jìokore? Dios jíbba.”

⁸ Jesús éntok ä espíritupo bem jíápsipo éäu júneriaka ínel ámeu jiaahua: —¿Jatchiakem enchim jíápsipo junëli eiya? ⁹ ¿Jáchisu chë kaa obiachi jú káráktilatau jiau béchibo: “Em kaa tü yáarimmeché jìokorihuak”; o, “Yejtekë em at böyëu tóboktiaka naa huéiye”? ¹⁰ Të enchim júneenakë béchibo, juka Yoremta Üusi ímí buíapo úttiata ä jípurëhui, jume Dios bejrim yore ä jìokoriná béchibo.

Huanäi jú káráktilatau ínel jiaahua:

¹¹ —Emoune ínel jiaahua: Yejteké em at böyëu tóboktiaka huéiye em jóau bíchaa.

¹² Huanäi áapo yejteka; entok, juka áachä böyëu nüka, símem bíchápo yeu siika. Huanäi éntok síme at guómtéka Diosta úttilek, ínel jíaka:

—Jauhuey júnete ílë bénak kaa bil-la.

Jesús Levíta núnnuk
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Jesús júchi bahue mayuau bíchaa siika. Juebena gente éntok áu náu yájjak. Huanäi am majtiay. ¹⁴ Ama huam huéeka, Levíi, Alfeota üusi, bankopo kátekamta bitchak, jum yäura tómita nau totoijhuäpo. Huanäi ínel au jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

Huanäi Levíi kíkteka áa sáú siika.

¹⁵ Íneli yeu siika: Jesústa Levíta jóapo jibuäka mesau ä káteko, juebénaka jume impuestom náu totojame entok huate Dios bejrita boojoriame mesahuim Jesústamak jotek, entok ä discípulommaki. Bueitukim juebénaka Jesústamak réjtay. ¹⁶ Huanäi huame maestrom leyta yore majtiame entok jume pariseerom ä bitchak, jume yäura tómita nau toij-lerommak entok Diosta bejri boojoriammak ä jibuäyo. Júnelim ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—¿Jatchiaka júri ámemak jibuä, jume Dios bejrita boojoriammaki, entok yäura tómita nau toij-lerommaki?

¹⁷ Jesús éntok am jikkajaka, ínel ámeu jiaahua:

—Huame kaa kökoreme kaa mérikota huátia, ál-la huame kökoreme. Kanne huame lútula jiápsame núnuseka äbo yebij-la, ál-la huame Dios bejrita boojoriame.

Jesústam ayuunota bétana nátemaje
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Jume Juanta discípulom éntok jume pariserom ayuunay. Huate gente Jesústau yájaka ínel áu jiaahua:

—¿Jatchiaka jume pariserom discípulom éntok Juanta discípulom ayuunota johua, jume em discípulom éntok, ée?

¹⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jume emo jubiahuaú núnuri ayuunanake jáni, juka jubemta ámemak aneyo? Ée; karam ayuuna, juka jubemta ámemak aneyo. ²⁰ Të taahuarim yúmanake, juka jubekamta am tö simnakéhui; huanäi ál-lam ayuunanake.

²¹ 'Kaabe bemela sánkota sanko muerapo cháchäbua, bueituk jú bemela sanko muerapo chäbuhuaú, chëhuasu síutinake. ²² Entok kaabe vino bemelata huaka bea bóosa örampo tóttöa, bueituk jú vino bemela jume bóosa öram síutianake. Huanäi éntok guötinake; jume bóosam éntok nasóntunake. Kíalíku jú vino bemela huaka bea bemelampo tóttöhua.

Jimyore táapo discípulom tirijko bújam jüusakay
(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Júnaksu jimyore táapo Jesústa et páman huey, jume ä discípulom áamak kateka jume tirijko bújamim jüusakay. ²⁴ Huanäi jume pariserom ínel au jiaahua:

—¿Jatchiaka em discípulom jimyore táapo íkái johua, kaa jo mátkhik?

²⁵ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem jauhuey júne kaa ä bit-la, juka jiojteta Davita yáakäu bétana, jiokot éaka, tébäureka, áapo éntok jume áamak aneihuim? ²⁶ Abiatarta sacerdoote tékilpo chë ä nésahuayo, David huam Diosta jóapo kibakek. Huanäi huame páanim Diostau bíchaa näikiarim buäka, huame áamak kateme kétchi. Huámëi páanim jume sacerdoote tékilta joame jíbam ára am buäyey, kaa kia jábe junne.

²⁷ Jesús két ínel ámeu jiaahua:

—Jü jimyore taahuari yoremta béchïbo yáari; të kaa jü yoreme jimyore taahuata béchïbo. ²⁸ Íari béchïbo ínapo, jü Yoremta Üusi jimyore taahuata béppane yõtaka nésahue.

3

Yoreme huakiam mámakame (Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Júchi éntok Jesús sinogapo jume judíom nau yayajäpo kibakek. Huämi éntok yoreme aaney, huépülam huakiam mámaká. ² Huate éntok Jesústachim suaka ä bïtchay, ä nätua báreka, jimyore táapo huaka kökoremta ä tüte máchileka. ³ Huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau Jesús ínel áu jiaahua:

—Yejteké ímï násuk kikte.

⁴ Huanäi jume géntem temajek, ínel jíaka:

—¿Türi jáni jimyore táapo tühuata yáa béchïbo, o kaa tühuata yáa béchïbo? ¿Türi jáni senu jíapsita jínëu béchïbo, o jábeta ä úhuä béchïbo?

Të bempo kaa jáleka taahuak. ⁵ Jesús éntok omteka entok sirokaka áme bëkatana reemtek, námakak bem jíapsekä béchïbo. Huanäi hua yoremtau ínel jiaahua:

—Jume em mámamë rútuaktia.

Ä rútuaktiak éntokim türika taahuak. ⁶ Huanäi jume pariserom yeu sájaka, noktam nau tütek Herodianommaki, Jesússta mëbáreka.

Juebena gente bahue mayuat aneme

⁷ Huanäi Jesús bahuéu bíchaa siika, ä discípulommaki. Gente éntok Galiléa buiära bétana tüisi juebénaka áman au yájjak; álë bénasi Judea buiära bétana, ⁸ Jerusalén, Idumea buiära, Jordán huáytana bétana, Tiro entok Sidónpo pueblompo chíkola jóakame. Júnëli tüisi juebénaka au nau yájjak, nokta jíkkajaka buéresi jita ä joäu bétana. ⁹ Huanäi Jesús jume ä discípulom téjhuak, juka canoata huéchiapo am jípu sáhueka, áma yejte báreka, juka genteta kaa ä pittianakë béchïbo. ¹⁰ Bueütuk Áapo juebenam kökoreme tütelatukay. Júkärím jünériaka, huame kökoata jípureme áa béppa emo tábbey, at mámtë báreka. ¹¹ Jume espíritu chïcha mamachim ä bíchakam tónommey áu japjaptey. Huanärím chayeka ínel jiaahuay:

—¡Émpë jü Diosta Üusi!

¹² Áapo éntok kutti ámeu nookak, kaa au yeu machiria nésahueka.

Huame dóoce apóstolim yeu púari (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Huanäi káhuit jámuka, huame ä huátiähuim núnnuk; bempo éntok au yájjak. ¹⁴ Huanäi ímëi dóocem au yájakame tékiata am mákkak, áamak am annakë béchïbo, entok náasam bíttua báreka, huame gentemueu am béchïbo, ¹⁵ entok áapörík bétana yäura útteata am makkak, huaka kökoata am tütenakë béchïbo, entok lemooniom yeu am bébnakë béchïbo: ¹⁶ Ímërim jume yeu púarim: jü Simmom, Peero ti ä téhuaatuakähui, ¹⁷ entok jü Jacobo entok Juan ä sailahua, Zebedeota üusim, Boanergem ä téhuaatuakähui, yúku jímmaata jáhui uusim tiaua báare, ¹⁸ entok Andrés, entok Felipe, entok Bartolomé, Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Tadeo, Simmom jü cananista, ¹⁹ entok Judas Iscariote, hua ä nénkakame.

Espíritu Santota béj-reka nokhuame
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

Chúkula, Jesústa ä discípulommak jóau ä yepsak, ²⁰ jü gente júchi au nau yájjak; junëlim kara júne ay jibuäy. ²¹ Huanäi jume áamak huérim ä jikkajaka au yájjak, yeu ä huéria báreka, bueitukim ä kóba rókotulä tíiyay.

²² Jume escriibam Jerusalén bétana áma yáij-lame:

—Beelzebútam ä jiápsipo jípurë tíiyay, entokim Beelzebú lemooniommeu yáutta téhuampo jume lemooniom yeu ä bébä tíiyay.

²³ Jesús éntok am núnuka, ejemplota ámeu yétchak, ínel ámeu jíaka:

—¿Jáchisen Satanás juka Satanásta yeu bébnake? ²⁴ Jíta rey yäura júne au náikimtelataka anétek, íri rey yäura kaibu jíba béchibo yäuratunake.

²⁵ Entok jume jóapo emo béj-reka emo náikimtelatuk, íri jóuhua kaibu bínhuatunake. ²⁶ Jü Satanás au béj-reka au tóboktiak, au náikimtenake, entok kaibu bínhuatunake, bueituk jíba luutinake.

²⁷ 'Kaabe júne jábe yorem útteakamta jóau kibakeka ára jita ä úhua, kaa bát ä súnako; të ä súnakátek ál-la ára jita ä úhua.

²⁸ 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, síme jume yoremem Dios bejri yáarimmechim jikoritunake, entok hua nooki Diosta béj-reka nokhuame; ²⁹ të kia jábe junne Espíritu Santota béj-reka nokame kaibu jikoritunake, të hua bétte noki at chúpatunake jíbapo béchibo.

³⁰ Ínel jiaahua bueituk bempom espírituta chicha machik ä jípurë tíiyay.

Jesústa áiyé entok ä sailahuam
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Chúkula, jume ä sailahuam entok ä áyehua ámam yájjak. Huanärim pákun tahuaka ä núnutbok, juka Jesústa. ³² Huanäi hua gente juebénaka áa chíkola jokame ínel au jiaahua:

—Ímírim páku aane, jü em áiyé entok jume em sailam enchi jariaka.

³³ Áapo éntok, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu jü ín áiyé, entok jume ín sailam?

³⁴ Jume áa chíkola jokame bíchaka éntok ínel jiaahua:

—Ímëi ámëria jü ín áiyé, entok jume ín sailam. ³⁵ Bueituk jábe junne Diosta eäu joame, íri ájária jü ín saila, entok ín huaayi, entok ín áiyé.

4

Et-lerota ejemplo
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jesús júchi bemelasi am majtia táytek jum bahue mayoachi. Huanäi juebena gente au nau yájjak. Jesús éntok canoapo yejteka bahuéu kibakek. Huämi aaney canoapo, síme gente éntok bää mayoachi. ² Huanäi juebenak am majtiay, ejemplom ámeu jójjoaka, huanäi nokaka ínel am majtiay:

³ —Íkarem jikkaja: Jü et-leero echíseka yeu siika. ⁴ Júnaksu éntok ä echay, jü huate báchia böo mayoat huáttek. Huanäi jume huikichim au yájaka ä buäka. ⁵ Jü huate éntok téta buíapo huáttek, huam kaa yún buíata ayukäpo. Huanäi läuti síhuek, kaa yún ä buíakä béchibo.

⁶ Täata yeu sik tájjak, entok kaa mékka kömä nahuaka béchibo huaakek.

⁷ Huate éntok júya huíchärata sísihuepo huáttek. Huanäi hua júya báchia síhueka, áapat yótuka ä jíabi mëak, huaka báchia ethuakamta. Huanäi éntok kaa taakak. ⁸ Të jü huate buía türiku huáttekame síhuek, entok

yötuka taakak. Huanäi jü senu báchia treinta báchiam nénkak, senu éntok sesentam, senu éntok cientom.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

Jume ejemplom jita béchibotukähui

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Huanäi, huaka juebena genteta sákasuk Jesústa áapola ä tahuak, jume dóoce entok jume huate áma anëhuim Jesústa temajek, hua et-lerota bétana ä nookakähui, jáchin ä jiau bárëhui. ¹¹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ä täyatuahua, juka éhuil Diosta reytaka nésahuëhui. Të huame päkun aneme éntok, ejemplommeyi simeta. ¹² Entokim bíchaka júne kaa bínnake, kaa at jünee béchibo, entokim ä jíkkajaka júne kaa at jüneenake, entokim kaa jíapsi kúaktinake, jum bem Dios bejrimmechi kaa bem jiokoriná béchibo.

Jesús el-lerota ejemplo am majtia

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Huanäi ínel ket ámeu jiaahua:

—¿Katem át jüneya i ejemplochi, et-lerota bétana huémtachi, jáchin ä jiau bárëhui? ¿Jáchisu júntukem ámet jüneenake, síme ejemplom íneli huémmechi? ¹⁴ Jü echame júri nokta eecha. ¹⁵ Íri ínel hua báchia böo mayoat huéchekeame: huame tü nokta ámeu nokhuakäu, jíkkaijsuka chúkula Satanás ámeu yepsaka, huakä nokta bem jíapsipo ethuakämta am kóptituanake. ¹⁶ Ket áma huámsu hua téta buíapo eechi: huame nokta jíkkajame, láutim al-leaka ä mabetnake. ¹⁷ Të kaa ámet naahuak, kia chúbala jíbam bem jíapsipo ä jípunake. Huanäi huakä jiokot anhuamta ámeu ayu táytek, entok nokta béchibo guojája táytek, sepim kaa al-lee táytinake, entokim ä tóijnake. ¹⁸ Ímëi éntok huame júya huíchärata násuk eechi: huame nokta jíkkajame, ¹⁹ të ím ániapo ayukamtat bem jíapsekä béchibo, entok hua buéresi ríkora yore bätättahuamtat bem jíapsekähui, entok kaa huéeläpo bem áttea péäu ámeu ayu táytek, hua noki bem jíapsipo ethuakame kaa útteaka tatahua, entok kaa chúchupe. ²⁰ Ímëi éntok jume buía türiku ethuakame: huame nokta jíkkajaka tua ä mabetakame, jü báchia ténasi bem jíapsipo chúpanake. Jü báchia chúpuk senu treintata nénkinake, senu éntok sesentata, senu éntok cientota.

Síme éhuil ayukame yeu machinake

(Lc. 8:16-18)

²¹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—Jü machiria nühuakátek, ¿jachu kajóna bétuk entok totöhua bétuk mánana jáni? Èe, ¿jachu kaa jum jita ä machiria máchiku jikat mánatunake? ²² Bueituk kaita hua ésoni kaa yeu mamachiam, entok kaita éhuil ayuka kaa jüneriatunakeme. ²³ Huä jünee báareme at suaka ä jikkaijnake.

²⁴ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, hua enchim jíkkajäubechi. Huä enchim jita jábeta ay jünakteriäubey, Dios ket enchim ay jünaktenake. Bueitukem huatek áa béppa mabetnake. ²⁵ Bueituk hua jita jípureme júchi huatek mabetnake; hua kaita jípureme éntok, júkai ili ä jípurëu júne úhuaana.

Báchia síhueka yötukame

²⁶ Huanäi Jesús júchi ínel jiaahua:

—Ílë bénna, jü Diosta reytaka nésahuëhui, jáchin jü yoreme báchiata buíapo echame. ²⁷ Huanäi áapo tukariu yúmak kótnake, yokoriápo éntok yejtenake. Huä báchia éntok kaa ä jüneäpo síunake éntok yötunake. ²⁸ Bueituk hua báchia buíata úttiäray yötuka chúchupe. Késam huëpo óguotunake, júchi éntok móanake, chúkula éntok takanake. ²⁹ Huanäi huaka báchiata chúpilatuk, huame osam au kibachana, bueituk béja yúmala, jü taahuari etta tóboktianähui.

Mostaza báchiata ejemplo
(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Jesús ínel ket jiaahua:

—¿Ä jítasute bénä tiánake jáni, juka Diosta reytaka nésahuëhui? éntok, ¿jita ejemplotate ä bénä tiánake? ³¹ Mostaza báchia ténasi maachi. Huäri báchia chë júne ilitchi, huame huate báchiam ím buíapo ayukame béppa. ³² Të ethuakátek yötunake, chë bueürusi yötunake, huate júya síarita béppa. Bueerem mesëkirianake. Júnëli huame huikichim ä jékkaa bétuk júne ára kópana, éntokim ára at tosate.

Jesús ejemplom jíba yáuhuak
(Mt. 13:34-35)

³³ Júnëli Jesús juebena ejemplom joaka ámeu ä nookay, juka nokta, bem ára ä jíkkajäpo núkisi. ³⁴ Kaa ejemplommeyi kaa am mamajtiay; të jume ä discípulom bempola aney, símeta machisi am téttejhuay.

Jesús buere yúku jékata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Huäri taahuarit, kúpteyo, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jante, huáyтана bíchaate kannake.

³⁶ Huanärim huaka gente büruraata sákatuaka, hua canoa ä kátekaípom ä núk sájjak. Éntok huate canoam ket amam jípuhuay. ³⁷ Huanäi buere jéka yúkumak au tóboktiaka, jume máarem canoam beb táytek Júnëli béja báammey tápunak. ³⁸ Áapo éntok jum canoapo áma bétana böka kótchimey, kojnim béppa kobaka. Huanärim ä búsaka ínel áu jiaahua:

—¡Maestro! ¿Jachë kaachin éiya itom kókkoy junne?

³⁹ Huanäi yejteka, jekatau kutti nónookak ä kíkte sáhueka:

—¡Empo baahue katë jiale yántë taahua!

Huanäi kíktek jü jeeka, éntok síme yanti taahuak. ⁴⁰ Huanäi Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jatchiakasem tüisi májhue, éntokem kaita súale?

⁴¹ Huanärim buéresi májhueka ínel nau jiaahua:

—¿Jábesu íritaka? Jü jeeka ä nok jíkkaja, éntok jü bahue junne.

5

Jü yoreme Gadareno lemooniom ä jíapsipo jípureme
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Huanärim bahuéu huáyтана bétana áma yájjak, jum Gadarenom buíaráhui. ² Jübuachä Jesústa jum canoapo kómä chéptilatuko, jü yoreme ä jíapsipo lemooniom jípureme ä nankirika siika, jum kau guójöku kókkolam totoijhuäpo yeu simlataka; ³ bueituk áma jóakay. Të kara jábe yánti ä jípurey, kia cadenammey ä súmaka junne. ⁴ Bueituk juebénasi sisiguokimmey éntok cadenammey súsumahuay, të am chukchuktiay,

éntok huame sisiguookim júne kotkóttiay. Ínëli kaabe ä yüey. ⁵ Bueituk jíba taahuarit entok tukaarit naa búrujti jum kau guójóku kókkolam totoiijuäpo entok jum káhuimmet chay sisimey, tétammet kókosi áu joaka. ⁶ Të Jesústa mékka bíchaka, áu tájti búiteka áu tónommia kíktek.

⁷ Huanäi tüisi chayeka ínel jiaahua:

—¿Jítasë ínomak júneria, empo Jesús, Dios jíkat téhuekapo kátekamta Üusi? Diosta béchibo, katë nee jiokot johua.

⁸ Tí jiaahuak bueituk Jesús ínel áu jiaahuay:

—Empo lemoonio, jú yoremtachë yeu huéiye.

⁹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jáchisë téhuaak?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Legión tine téhuaak, bueitukte juebenna.

¹⁰ Huanäi jú yoreme tüisi jiokot áu jiaahua kaa huämi buiärapo yeu am bep äaaka. ¹¹ Huämi kau mayoachi juebena kohuim áma rejteka jibuäy.

¹² Huanäi jume lemooniom áu jiokot jiaahua, ínel jíaka:

—Huame kohuimmehuë itom jaase; éläpote ámet kimunake.

¹³ Jesús éntok am jehuiteriak. Huanärim yoremtat yeu sájaka, kohuim-mechim kímmuk. Jume kohuim éntok, jíbatua guoy míltukay. Huámëi siba bahuëu kóm huáttek; huanärim áma kókkok.

¹⁴ Jume kohuim suayähuim éntok tenneka, jume pueblopo jóakammeu júneehuamta ámeu tójjak, entok jume huasammet jóakammehui. Huámëi éntok áma yeu sikamta bit báreka áman yeu sájjak.

¹⁵ Jesústahuim yájaka juka yoremta bitchak lemooniota jíápsipo jípureka kókoreka, Legiónim jípurëuta, sánkotelatata áma kátekamta, entok yúmalasi suaka; huanärim guómték. ¹⁶ Huanäi huame ä bíchakame am ettéjhuariak jáchin hua lemooniota jípurëitau yeu sikamta, entok huame kohuimmehui. ¹⁷ Jume áma joome éntok Jesústau jiokot jiaahuay huämi bem buiärapo yeu ä huée sáhueka.

¹⁸ Huanäi Jesústa béja sim báreka jum canoapo ä jámuyo, jú lemooniom jíápsipo jípureihui áu jiokot jiaahuay áamak an rókaka. ¹⁹ Të Jesús kaa báarek, ál-la ínel áu jiaahuak:

—Em jóahuë huéiye, em huahuaajimmehui. Akë am ettéjhuaria juka Señorta buéresi emou yáakähui, entok jáchin enchi ä nák jiokolekähui.

²⁰ Huanäi sika juka nokta chíbejtia táytek. Decapolis buiärata yúmau tájti, jáchin Jesústa buéresi jita áu yáakähui. Huanäi síme át guómtilamtaka taahuak.

*Jáirota maala, entok jámmut Jesústa sánkot jálojtekame
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Jesús júchi canoapo huéeka bahue huáyтана yeu ä yepsak. Gente éntok juebénaka áu nau yájjak, huämi bahue mayoat ä anëpo. ²² Senu éntok sinagogapo chë nésahueme, Jáirö ti téhuaakä, áma yepsak. Jesústa bíchaka ä guókpö tónommia kíktek. ²³ Huanäi tüisi jiokot ínel áu jiaahuak:

—In maala béja mukiapo aane; ámanë sika át mámte, ä türinakë béchibo, huanäi jíapsinake.

²⁴ Huanäi Jesús áamak siika; gente éntok juebénaka áamak sájjak. Júnëli ä huë páman nau ä pittiasakay. ²⁵ Senu jámmut éntok béja dooce huásuktiapo ä kökoa kaa chúkteka át huéiyey, kaa tutüriaka áma aaney. ²⁶ Tüisi jiokot au siika, juebena jittoleerom mámpo; símeta juka ä

átteahua luutialatukay. Të jíba kaita hua jittoa áu türiakay, ál-la chëhuasu kökorey. ²⁷ Të Jesússta bétana nokta jíkkajaka, amá bétana áamak kateme násuk áu rúkteka ä sánkobet jálojtek, ²⁸ bueituk ínel éiyay: “Kiane ä sánkobet jálojtek júne türinake.” ²⁹ Huanäi áachä jálojtek jíba jü ójbo kíktek. Entok ä türiakäu innëak, jü jíbebeata bétana. ³⁰ Huanäi Jesús ä takaahuapo úttiärata át yeu sikamta iinnëaka, huame áamak katemmu kúakteka ínel jiaahua:

—¿Jábesu ín sánkommet jálojtek?

³¹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka juebenaraata enchi pítpittiamtë bitcha, éntoke nátemaje, “¿Jábeta émot jálojtekähui?”

³² Të Jesús nate chíkola náasam bitchak huaka at jálojtekamta bit báreka. ³³ Huanäi jü jámmut máujrimmey, áu yoaka, entok jünéaka jita áu yáahuakähui. Huanäi áu tónommia kíktek, entok sîmeta juka ä kökoa bétana ä téjhuak, jáchin áu ä sikähui. ³⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—In maala, jü em nee súalë béchibë türiak. Én éntoke yanti jíapseka huéiye, em kökoa bétanë türikä tahuala.

³⁵ Júnälä nokaisu, huate huam bem nau yayájäpo nésauhuenta joa bétana áma yájjak ínel au jiaka:

—Em mala béja muúkuk. ¿Jatchíakasë ketune juka Maestrot muksi éetua?

³⁶ Jesús éntok íkái jíkkajakä ínel au jiaahua hua nésauhuentahui:

—Katë jachin eiya; kial jíbe nee súale.

³⁷ Huanäi kaabeta éntok áamak kat äi Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta Jacobota saíla jíbba. ³⁸ Jesús éntok hua nésauhuenta joau yepsaka, huaka naa muksi huemta bitchak, éntok buanhuamta jíkkajak, éntok jìokot jíáihuamta. ³⁹ Huanäi áman kibákeka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasu naa muksi huéiye, éntokem buaana? Jü usi jámmut kia kotche, kaa mukila.

⁴⁰ Huanärim ä junnériataitek. Të Áapo sîmem yeu béebaka, hua ili jámutta jápchimak, éntok ä áyemak, éntok huame áamak katëummak áman kibákek huam múkilata bökaihui. ⁴¹ Huanäi juka ili jámutta mampo buíseka ínel au jiaahua:

—Talita kumi —itom nokpo ínel jiaubáare: Ili jámmut, émoune ínel jiaahua, yejtë.

⁴² Jü ili jámmut éntok sep yejteka naa hueetáitek, bueituk béja dóoce huásuktiriam huériai. Huanärim tüsi at guómtek. ⁴³ Jesús éntok tüsi am téjhuak kaabeta ä ettéjhuaria nésauhueka, éntok ä jíbuätua nésauhuek.

6

Jesús Nazaretpo aaney

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Jesús huämi yeu sika ä buíarau yépsak, jume ä discípulommaki. ² Jimyore taahuata yúmak éntok jum sinagogapo am majtíataitek. Huanäi juebenakä ä jíkkajakä at guómtek ínel jíaka:

—¿Jákübo bétanasu iri íkái täya jáni? ¿Jita suáhuasa jáni iri ä jípurëhui, éntok hua milagrom ä joähui, jítasasu nok báare jáni? ³ ¿Jachu kaa iri ínel jü carpínteero, Mariáta asóa, Jacobota, éntok Joseta, Judasta, éntok Símonta saayi? ¿Jáchum kaa ket im itomak aane jume ä huáyihuum?

Huanärim áa bétana jájana jiautáitek. ⁴ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kíal jábe profeta júne yórihua, të huam ä buíaräpo, éntok ä jóapo ä huahuajim násuk ëe.

⁵ Huanäi jume milagrom júne kara áma yáuhuai, Kia huame kökoremmet kaa jáikimmet jíba mámtoka am tütek. ⁶ Huanäi kaa at al-léakä taahuak hua kaíta bem súalëubechi. Huanäi Jesús jume huate puéblommet naa siikä am majtiaka.

Jume dóoce comisionpo yeu jaahuak

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Jume dóoce yeu púarim nau núnuka, guoguóyim naa bíttuak, útteata am mákakä diáblom yoremem jíapsipo yeu bébnakë béchibo. ⁸ Éntok kaíta am huéria sauhue böot béchibo, morralta, éntok páanim junne, tómita junne; boróoniata jíba. ⁹ Éntok am béräbochate sauhue, éntok kaa guoyik sánkotam huéria sauhue. ¹⁰ Ket ínel ámeu jiaahua:

—Kia jak jóapo enchim mabethuakäpem aane, jum puéblopo enchim yeu kátëpo tajti. ¹¹ Símekut huam kaa enchim mabethuakäpo, éntok huam kaa enchim nok jikkaibahuäpo, yeu katëtekem huaka tóröchiata enchim guókimmet chätulata ámeu tátaknake, bem júneenakë béchibo kaa tüisi bem ayúkähui. Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huame Sodóma teäpo éntok Gomórrapo joomem chë jiokoritunake hua taahuari bette nokta chúpeyo, huame puéblopo kaa enchim mabethuakäpo joomem béppa.

¹² Huanäi jume dóoce yeu púari yeu sájakä géntemmu ä noktáitek, huaka yoremem emo temajeka am jíapsi kúaktinakëhui. ¹³ Éntokim juebena diáblom yoremem jíapsipo anëu yeu bebbai, éntok juebena kökoremem tütek aceiteta ámet óreka.

Juan Bautista mëhuakähui

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Jü rey Herodes éntok Jesústa bétana buériata jíkkajak, bueítuk ä téhuam símekut yeu machiak. Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Juan jü batöaíhui jíabitela, jume kókkolam násuku. Kíalíku úttiärata jípure milagrom ä jonákë béchibo.

¹⁵ Huate ä Elías tíyay. Huate éntok huame huate profetam násuk ä profeta tíyay.

¹⁶ Íkai jíkkajakä jü Herodes, ínel jiaahua:

—Íri jü Juan ín kóba chúktiatebokähui. Áapo kókkolam násuk jíabitela.

¹⁷ Bueítuk áapo juka Juanta buíjtekakä ä carcelpo ä páttiatebokay, Herodíasta béchibo, Felípeta juubi ä sailahua; bueítuk áapo, jü Herodes, Herodíasta jípurey. ¹⁸ Bueítuk Juan Herodestau ínel jiakay:

—Kaa türi juka em saila jubi em jípurëhui.

¹⁹ Herodías, éntok át kopteka ä mëpéiyay, të kaa áma yuumay, ²⁰ bueítuk Herodes Juanta bétana májhuey, bueítuk júneyay Juanta lútula entok Diostau bíchaa näikiataka ä jíapsaíhui, entok ä suayay. Ä jíkkajaka kaachin an máchika tatahuay, të tü éaka ä jíkkajay. ²¹ Taahuari yuumak, Herodesta huásuktiriam yúmariaka pajkoy. Kúptey am äbosek, huame áamak nésahueme, sontaro yäuram, entok Galiléapo chë nésahueme. ²² Huanäi Herodíasta jámut ásoa yisimeka áman kibakek. Herodes éntok túsä musäuleka taahuak, entok huame mesau áamak jokaíhuim. Huanäi jü rey hua ili jámuttau ínel jiaahua:

—Em huáatiähuë inou aahua; ínapone enchä máknake.

²³ Éntok ä nokäu bát kéchaka ä lütüriatebok, ínel jíaka:

—Simeta em inou aahuäune enchi máknake, reytaka ín nésahuëpo násuk áman junne.

²⁴ Huanäi hua ili jámmut yeu sika ä áyebeu nátemajek:

—¿Jítasune áunake jáni?

Ä áyehua éntok ínel au jiaahua:

—Juka Juan Bautistata kóbba.

²⁵ Áapo éntok sep áman kibakeka, jü reytau ínel jiaahua:

—Én läutine puraato bueürupo ä huátia, juka Juan Bautistata kóbba.

²⁶ Huanäi jü rey tüisi kaa al-lëeak. Të juka ä nookakäu ä lütüriatebokä béchibo, entok huame áamak mesau jokame tihueka, kara ëe ti au jáka taahuak. ²⁷ Huanäi sep sontarota Juanta kóba chúktiaka áu ä huéria sáuhuek. ²⁸ Jü sontaro éntok áman sika jum ä páttiatukäpo ä kóba chúktiak. Huanäi juka kóbata jum puraatopo yéchaka, jü ili jámuttau ä tójjak; jü ili jámut éntok ä áyebehui.

²⁹ Huanäi jume Juanta discípulom ä jikkajaka, áman sájaka ä takaahua nükä ä núk sájjak. Huanärim kókkolam mamähuäpo ä maäak.

Jesús mamni miilim jibuätuak

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Jume apóstolim éntok júchi Jesústau nau yájjak. Huanärim ä ettejhuariak, simeta bem yáakähui entok bem am majtiakähui. ³¹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emepolem ímin ínomak kaate ánia see päriahui; ámanïrem chúbala jimyorenake.

Bueituk juebénakam sákkay, entok juebénakam yájjay; junëlim kara júne ámey jibuäy. ³² Huanärim jum canoapo sájjak ánia see päriahui, kaabeta anëhui. ³³ Huä gente éntok am bitchak yeu am sájako, entokim am tátäyak. Huanäi juebénaka huate pueblom bétana guókimmea áman yájjak, ámepachi. Huanärim áu nau yájjak. ³⁴ Jesús éntok canoapo kom chépteka huaka juebenarata bíchaka tüisam jìokoley, bueitukim kabaram kaa kabyerokä bénasi áma aaney. Huämi juebenak am majtia táytek.

³⁵ Béja tüisi kúptey éntok, jume ä discípulom áu rúkteka ínel áu jiaahua:

—Ími ánia see päria, entok béja kúpte. ³⁶ Akë am sáka sáuhue; éläpom pueblommet entok ranchommet sájaka páanim emo jinnurianake, bueitukim ími kaita buä mätchi.

³⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Akem am jibuätua emëe.

Bempo éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachute áman sájaka guoy cien denariom béjhuay páanim jinnuka am jibuätuanake jáni?

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jaiki páanimsem jípure? Ámanem sájaka am bitcha.

Bempo éntok am bíchaka ä téjhuak:

—Mamni páanim entok guoy kútchum.

³⁹ Huanäi simem báso síaripo am jote sáuhuek, nátepolä, ⁴⁰ cicientom náuhui entok cincucuentam náuhui. ⁴¹ Huanäi jume mamni páanim entok jume guoy kútchum nüka, téhuekau reemteka, Diosta tü éäu ámet chúpaka jume páanim rébektiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, am mik sáhueka. Jume guoy kúchum éntok simemmet näikimtebok.

⁴² Huanäi sime jibuäka jóboak. ⁴³ Jume pan rérebeim entok jume kúchum

buä bëterim dooce canajtam tátapunika áma tóboktiahuak. ⁴⁴ Huame áma jibuäkame éntok mamni mil oohuimtukay.

Jesús bääta béppa huerama
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Chúkula Jesús jume ä discípulom canoau am jümütuak, ápat huáyтана pueblo Betsaidau am yaij íaaka, ápörík huaka juebenarata am sákatuäu tájti. ⁴⁶ Chúkula genteta sákatuaka, jum káhuiu bíchaa siika, Diostau oraciompo nok báreka. ⁴⁷ Huanäi tukariu yúmay jü canoa bää násukun aaney. Jesús éntok buíapo áapola aaney. ⁴⁸ Béja bájim jiäpo matchü bíchaa, canoata buaatiaka lotteme bitchak, bueítuk jü jeka am nankirika búitey. Huanäi ámeu siika, bääta béppa huéeka, áme huam sika ámepat yebij báreka. ⁴⁹ Bempo éntok bääta béppa huémта bíchaka, akim ä jóusi téyey. Huanärim cháchayek, ⁵⁰ entokim simetaka ä bíchaka sum éiyay. Të áapo sep ámeu nónookak, ínel jíaka:

—¡Óusem eiya, katem májhue, ínapone ájária!

⁵¹ Huanäi canoapo ámeu ä jümük, jü jeka yánti taahuak; bempo éntok naa muksi éakam át guómtilatukay. ⁵² Bueítukim ketune kaa jüneiyay, jáchin jume páanim búrusi yáahuakähui, bem námakak jiäpsekä béchíbo.

Jesús Genesaretpo kókoreme tütek
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Huáyтана bíchaa sákasukam Genesaret buiärau yájaka, mayoahuim yeu yájjak. ⁵⁴ Huanäi bempörim canoapo yeu sájak, jü gente Jesústa tátäyak. ⁵⁵ Huanärim huämi buiärapo simekut naa tenneka, jume kókoreme au nau toij táytek, bem ámet töyemmak chíkti, huam jak Jesústa anei tíäpo. ⁵⁶ Bueítuk jak júne ä kibakeipo, jum pueblompo entok ranchompo, jume kókoreme böo mayoat yeu totoijhuay jiokot jíaka, kia ä sánko mayoammet jálojti péaka. Huanäi síme huame át jálojtekame türiak.

7

Yoremта jíapsi nasontume
(Mt. 15:1-20)

¹ Huanäi jume pariseerom Jesústau yájjak, entok huate escriibam, Jerusalén bétana áma yáij-latukaihui. ² Huanärim huate ä discípulommet suuhuay, bueítuk kaa leyta jíä páman báijmaka páanim bem buäye béchíbo mamam chichä machimnea. Huanärim béttesi áme bétana noktaitek. ³ (Bueítuk jume pariseerom entok síme jume judíom, huame yoiyöturim boojoria páman, juebénasi kaa mam báijmakatekim kaa jíjibuäy. ⁴ Entokim plaza bétana yájak, kaa emo mam báksiako, katim jíjibuäy. Entok huate juebénaka jita aykay bem yöreihui: jume vasom ámey jíhuame, jume saarom, jume sisiguok vaasom, entok jume bem ámet töyehui.) ⁵ Huanäi jume pariseerom entok jume escribam Jesústa temajek, ínel jíaka:

—¿Jatchiakasu jume em discípulom kaa huame yoiyöturim boojoria páman kaate? Bueítukim kaa ito bénasi báijmaka páanim buäye.

⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¡Eme Dios huáatemта bénasi emo antuame! Ál-läku Dios profeta Isaíasta tempo enchim bétana nookak, entok áapo ínel ä jiojtek: Ímei gentem bem teniy jíba nee yöre,

të bem jíapsihua mékka inou aane.

⁷ Kaita béj-re jü bem nee emo yöre tíahui, bueitukim yorem nésauta Diosta nésautukä bénasi emo ä majtia.

⁸ Diosta nésahui tójakem, jume yoiyöturim boojoriauem johua: jume sarom báksiahuamta, entok vasom ámey jiji huame; entok juebenak ilë bénakem johua.

⁹ Entok ket ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem tüisi emo anë téiyey? ¡Bueitukem juka Diosta nésahui kaitápo johua, juka yoiyöturim boojoriau enchim yöri bárë béchibo!

¹⁰ Bueituk Moisés ínel jiaahua: “Em áchayë yöre, entok em áiye. Jü ä áchaybet entok ä áyebet bettek nokátek, kaita át temaijhuaka mëna.”

¹¹ Eme éntok ínel jiaahua: “Tüisi jiaunake jü yoreme ä áchaybeu o ä áyebeu ínel jíáteko: Símeta huaka ín áttea ay enchi ín ania éähui, Diosta béchibo náikiari.” (Corbánta jiau bárë bénasi.) ¹² Júnëlem huaka yoremta ä atchai éntok ä áiye kaitápem ä aniatua; ¹³ éntokem huaka Diosta nookakäu kaa béj jóuhua, huame yoiyöturim boojoriau huatem majtiaka, éntokem juebenak ilë bénak johua.

¹⁴ Huanäi síme juebena genteta núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Nechem jikkaja simetaka, át jünee béchibo: ¹⁵ Kaita ayka yeutana jü yoremtat kimuka ä jíapsi násontenakeme, ál-la hua ä jíapsipo yeu huéeme. ¹⁶ Huä jünee báareme át suaka ä jikkaijnake.

¹⁷ Huanäi juebena genteta tö sika senu jóapo kibakek. Huanäi jume ä discípulom ä temajek, juka ejemplota ámeu ä yéchakä bétana. ¹⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem eme két kaitat jüneiya? ¿Jáchem kaa jüneiya, huaka yeutana yoremtat kimumta kaabeta jíapsi násontenakëhui? ¹⁹ Bueituk jü buáhuame kaa jíapsipo kiimu, ál-la sihuampo, entok chúkula yeu huéenake.

Íkai nokaka síme buáhuamta türi tíiyay. ²⁰ Ket ínel jiaahua:

—Huä yoremta jíapsipo yeu huéeme, huäri ä jíapsi nasonte. ²¹ Bueituk jum yoremta jíapsipom yeu kaate, jume juëna éerim, omot jubihuame, éhuil jáamuchim jípuhuame, yore súahuame, ²² ékbuahuame, kaa huéeläpo jita jípu péehuame, entok juënasi anhuame, jü yore bätaihuame, jü kaa túra, senukut jita innëhuame, juënasi yoret nokhuame, hua emo buérialihuame, entok jume kaa suasi emo nühuame.

²³ Síme ímëi kaa tü yáarim yoremta jíapsipom yeu huéiye, entokim ä nasonte.

Jámmut Diostat eähui sirofenicia naciompo jometukay
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Huanäi Jesús huämi yeu sika Tiró éntok Sidón buiärau bíchaa siika. Huanäi huämi jak jóapo kibakek kaabeta ä bít iaaka. Të kara au ésoy.

²⁵ Bueituk senu jámmut áma aaney, ili jámut espíritu chücha machik jíapsipo jípuremta asoaka. Huäri jámmut áatana nokta jikkajaka, áu sika ä guókpo áu tónommia kíktek. ²⁶ Áapo griegotukay, entok Sirofeniciapo jometukay. Huanäi jìokot áu jiaahuay, juka espíritu chücha machik ä jámut asoabet yeu ä bep sáhueka. ²⁷ Të Jesús ínel au jiaahua:

—Éläpo bat jume usiarim jóbonake, bueituk kaa türi jume usiarim páanim úhuuaaka ili chüummeu am guötia béchibo.

²⁸ Áapo éntok ínel áu jiaahua:

—Ammäle jiaahua, Señor, të jume ili chüum jume pan rérebeim mesata bétuk usiarim kóm huáttilame buabuäye.

²⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Íněli em jáká béchibo noitë huéiye. Jü lemoonio béja yeu simla, jü em jámut asoabechi.

³⁰ Huanäi ä jóau yepsaka, juka ä asoahua ä böyëpo bökamta téuhuak, béja juka lemoonio át yeu simlata.

Jesús nákapi nëota tütek

³¹ Jesús júchi nóttek jum Tiro buiära bétana. Huanäi jum Sidonpo naa búrujti siika, Galiléa bahuéu bíchaa, jum Decápolis buiärapo ámani.

³² Huanäi jü gente nákapi nëota áu nüpaka jiokot au jiaahuay, áa béppa ä mámtë sáhueka. ³³ Huanäi áapolaik yeu núk sika, Jesús nákapo ä sútuteriak, entok ä suntu chítuaka nínit ä kómoniak. ³⁴ Huanäi téhuekau reemteka bueürum jábitek, entok ínel áu jiaahua:

—¡Efata! —ínel jiau báare: ¡Étapotunakee!

³⁵ Huanäi sep jume náka guójöríam emo étapok, entok ä nín jísumaria búttek. Huanäi jünakiachisi nookak. ³⁶ Huanäi Jesús juka genteta téjhuak, kaabeta am ettejoria nésahueka, juka bem bíchakähui. Të chë tüisi junëli ä nésahuey junne, chëhuasum ä ettejhuay. ³⁷ Entokim tüisi át buere eeyak, ínel jáka:

—¡Símëta tüisi johua! ¡Jume nákapim jíkkaijtua, entok múurom júne noktua!

8

Jesús naiki mílim jibuätuak

(Mt. 15:32-39)

¹ Huámëchi taahuarimmet tüisi juebena genteta áma aneyo, entok kaita am buä máchiako, Jesús jume ä discípulom núnuka ínel ámeu jiaahua:

² —Juka genteta juebenak ínomak anemtane jiokolë, bueítukim béja baij taahuare ínomak aneka, entokim kaita buä mátkhi. ³ Bueítuk kaa jibuälame bem jóau sákatuak, böochim tébäi huáttinake, bueítuk huate mékka bétana äbo yáij-la.

⁴ Huanäi jume ä discípulom ínel ä yommiak:

—¿Të jákübosu jábe páanim ámeu nüpaka am jóborianake jáni? Bueítuk ímí ánia páriapo kaita aayuk.

⁵ Áapo éntok am temajek:

—¿Jaiki páanimsem jípure?

Bempo éntok ínel jiaahuak:

—Guoy búsaním.

⁶ Huanäi huaka genteta buíapo jote sáhuek. Entok jume guoy búsan páanim nüka, Diosta baysausuka am rébëktiak. Huanäi jume ä discípulom am mákkak, genteta am mik sáhueka. Bempo éntok am nüka, juebenara gentetau am tójjak. ⁷ Ili kúchumim ilikkim ket áma jípurey. Huanäi Diosta tü éäu ámet chúpaka, ámeu am tóij nésahuek. ⁸ Huanärím jibuäka jóboak. Entok jume rérebeim yeu békame guoy búsan canastam tátapunika tóboktiahuak. ⁹ Jume jibuäkame éntok naiki miltu máchiakay. Huanäi am sákatuak. ¹⁰ Áapo éntok jume ä discípulommak canoapo yejteka siika. Huanäi Dalmanuta buiärau yepsak.

Jü señal kaa jaibu jojohuamta áyhuame

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Huanäi jume pariserom áu yájaka, áamak nok nássua táytek. Entokim séñalta áu aahuak, téhueka bétana huemta, ä jioptua báreka.

12 Huanäi ä jiápsipo bueürum jíabiteka ínel jiaahua:

—¿Jatchiaka i gente én huéeme séñalta kaibu jojohuamta aahua? Tua lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua, i gente kaita séñalta mákna.

13 Huanäi júchi jum canoau jámuka, huáyтана bíchaa am tö siika.

Jü pariserom levaduura

(Mt. 16:5-12)

14 Jume ä discípulom páanim kóptiaka, barcopom huépul páanim jíba huériay. 15 Huanäi am téjhuak, ínel jíaka:

—Jítachem suuhua, éntokem emo suaya jú pariserom levaduura bétana, entok Heródesta levaduura bétana.

16 Huanäi jume discípulom nahuim nookay, ínel jíaka:

—Páanim kaa itom nüpakä béchibo ínel jiaahua.

17 Jesús am júneriaka jita am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem páanim kaa enchim nüpakä béchibo ínel nee jíá tíiya? ¿Jachem kaa át suuhua, éntokem kaa át júneiya? ¿Ketunem námakak jíápsek? 18 ¿Pusekem kaa bitcha, entok náka guójöriakem kaa jíkkaja? ¿Jachem kaa áu huáate, 19 huame mamni páanim ín náikimtekäubehui, huame mamni mílimmechi? ¿Jaiki canastamsu rérebeimmea tátapunika tóboktiahuak?

—Dóocem kanastam —tim áu jiaahua.

20 —Entok júnak huame guoy búsan páanim naiki mílimmet náikimtehuakame, ¿jaiki canastamsu rérebeimmea tátapunika tóboktiahuak?

—Guoy búsanika —tim áu jiaahua.

21 Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchem ketune kaa át júneiya?

Betsaidapo jú lipti bíchakame

22 Sep pueblo Betsaidau yepsak. Huanärim Jesústau líptita nüpak, jiokot au jíaka áa béppa ä mánte sáhueka. 23 Áapo éntok júka líptita mámpo buíseka, huämi pueblolo yeu ä núk siika päkun bíchaa. Ámani béja ä pusimpo chít huáttek, entok áa béppa mámtaka ä temajek:

—¿Jachë ára jita bitcha?

24 Áapo éntok pujteka ínel jiaahua:

—Yorememne júyam bénasi bitcha, të naa kateme.

25 Júchi ä pusim béppa mámték. Huanäi bitchak, jú yoreme, símeta machisi. 26 Huanäi ä jóau bíchaa ä sim sáhuek, ínel áu jíaka:

—Katë pueblou kíkkibake, éntoke kaa jábetau ä ettejhua, huämíri.

Jü Peero Jesústa Crísto tíiya

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Huanäi Jesús jume ä discípulommak pueblommet siika, Cesarea Filiipo buíarahui. Huanäi ä discípulom böot am temajek:

—¿Nechim jábë tíiya, jume yoremem? —ti ámeu jiaahua.

28 Bempo éntok ínel jiaahua:

—Enchim Juan Bautistá tíiya; huate éntok enchi Elías tíiya; jume huate éntok enchi hua jábe profeta tíiya.

29 Huanäi Jesús am temajek:

—¿Emesu? ¿Nee jábë tíiya?

Peero éntok ínel jiaahua:

—Émpë jü Cristo.

³⁰ Të Jesús am téjhuak, íkai áa bétana kaabeta am ettejhuaria nésahueka.

Jesús ä mëna bétana nookak

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Huanäi am majtia táytek, juka Yoremta Üusi tüisi jiokot ä yáanähui, entok jume yoiyoturim, jume tiöpopo chë nésahueme, entok jume escriibam ä omoutenakëhui, entok mëhuaka báij taahuarim huéy ä jíabitenakëhui. ³² Íari bétana machisi nookay. Huanäi Peero áapolaik yeu núnuka kuttílasi áu nookak, kaa ä türi tíaka juka ä nokähui. ³³ Të Áapo kúakteka ä discípulom bíchaka, Perotau kutti áu nonokak, ínel jíaka:

—¡Mékkë huéiye, Satanás! Bueitukë kaa Diosta bétana huémtat suuhua, ál-la yoremem bétana huémtat jíbba.

³⁴ Huanäi juka genteta núnuka, entok ä discípulom, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe júne inot chäka huéé báareme kaa áu beutireka kúrujta púaktíaka ino sáu huéenake. ³⁵ Bueituk hua ímí buíapo ä jíapsi jínëu báareme ä tárúnake; hua ino béchibo entok evangeliota béchibo ímí buíapo ä jíapsi tárúkame, huári ä jínëunake. ³⁶ Bueituk, ¿jita túhuatasu binnake jáni jü yoreme, síme ániapo ayukamta kobakátek junne, ä jíapsi éntok tárúkateko? ³⁷ Entok, ¿jítasasu béjtuanake jáni jü yoreme, ä jíapsi béchibo? ³⁸ Bueituk hua inoy tihuekame entok jü ín nokibeyi, íri gente én huéeme kaa türík joame omot jubiahuamta türeme; entok Diosta bejreka jíápsame násuku. Ínapo jü Yoremta Üusi ket ái tiunake, júnaköri ín Átchay loriapo yepsáteko jumé santo ángelesimmaki.

9

¹ Jesús ket ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua, huate ímí aneme katim kókkonake, huaka Diosta yäura chíkti ä úttiárammak äbo yepsäu tájti.

Jesús ä takaahuapo täbuiasi aayuk

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Chúkula búsan taahuarim huéy, Jesús juka Perota, Jacobota, entok Juanta núka, bempolaím yeu núk siika, jum káhui mejikau bíchaa. Huanäi täbuiasi machisi taahuak bem bíchápo. ³ Jume ä sánkohuam bélojkosi taahuak, entok tüisi tósalsi, sá pam bénasi, kia jábe jípakialeero júne ím buíapo joome kaibu junëli am basuanake. ⁴ Huanäi bempo Elíasta éntok Moiséjta ámeu yeu machiamta bitchak, entokim Jesústamak ettejhuay.

⁵ Huanäi Peero nónokaka, Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, ¡tüisite ímí aane! Báij jótamte yáanake: huépülak emo béchibo, entok Moiséjta béchibo seenuk, entok Elíasta béchibo ket seenuk.

⁶ Junëlim áu jiaahuak jume discípulom bueitukim guómtilamtukay, Peero éntok kaachin jiau máchika. ⁷ Huanäi jü namu ámeu yúmaka ámet jëkkaatek. Jáhui éntok jum namu bétana yeu sika ínel jiaahua:

—Íri ájaria jü ín Üusi ín nákëhui; áapöríkem nok jikkaja.

⁸ Huanärim sejchúkti naa remteka, kaabeta éntokim bitchak ámemaki, Jesústa jíbba.

⁹ Huanäi jü káuhuit kóm kateka, am téjhuak kaabetau ä ettejhua nésahueka juka bem bíchakähui, juka Yoremta Üusi kókkolam násuk ä jíabitek júbua. ¹⁰ Huanärim bem jíápsipo jíba ä jípurek júkai

nokta, jáchisu jiaubáare jáni tĩ éaka kókkolam násuk ä jíabitenakēhui.

¹¹ Huanärim Jesústam temajek:

—¿Jáchisu júntuk huéeka jume judíom ley am mamájtéame útteä tíiya juka Elíasta bat äbo yebíjnakēhui?

¹² Áapo éntok am yommiaka ínel jiaahua:

—Huä Elías ál-la lútüriapo bat äbo yebíjnake, éntok äbo yepsakátek símeta huéchiapo ä órekay bénasi ä tóijnake. Të, ¿jáchisu júntuk ket jiaahua jü jjojteri Yoremta Üusi bétana? Jiokot ahuä bitna bétana, éntok kaitäpo ä bítna bétana. ¹³ Tëne ínel enchimeu jiaahua, jü Elías béja yebíssuk, éntokim símeta bem au yáabárëu au yáuhuak, áa bétana jjojteripo bénasi.

Jesús juka usita diáblota ä jiápsipo jípuremta tütek

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Huanäi jume huate ä discípulommeu yepsaka, juebena genteta bitchak áme chíkola aneme, éntok jume judíom ley am mamájtíame ámemak noknássuame. ¹⁵ Huanäi, síme jü gente Jesústam, bíchakä guómtek, éntokim au tenneka ä tebótuak. ¹⁶ Huanäi Áapo am temájek:

—¿Jítasem ámemak noknássua? —ti ámeu jiaahua.

¹⁷ Senu éntok áme násuk ä yómmiakä ínel jiaahua:

—Maestro, ín úúsine emou huéria, múuro espírituta jípuremta.

¹⁸ Huäri jak ä jaatíakäpo, ä tatabeka éntok támmim kumeka sómöchiata yeu pujpujtía. Júnëli béja nama sutalayka tatahua. Em discípulommeu éntokne nookak juka espírituta chichä machik yeä béebria sáhueka, tem kára yeä béebriakä taahuak.

¹⁹ Huanäi Áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Eme gente kaíta súalëram! ¿Jahuéi tájtisune enchimmak annake jáni? ¿Jahuéi tájtisune enchim kaíta súalëu innënake jáni? Ínohuem ä huéria.

²⁰ Huanärim au ä núk sájjak. Jü diablo éntok Jesústa bíchaka, juka jübua yotumta náasä jímmaataitek, éntok buiapä röaktitaitek, sómöchiata éntok yeu pujtíataitek. ²¹ Huanäi Jesús ä atchaihua temájek:

—¿Jahuéi naatekasu ìri au aika?

Ä áchaihua éntok ínel jiaahuak:

—Ä ílitchiak naateka; ²² éntok juebénasi jü espíritu chichä machi bäapo éntok taijpo júne ä tabbei ä mëbáreka. Të empo áma yumátek, itómë anía ito bétana jiokot éaka.

²³ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Enchä súalnakëyo, buéituk hua ä súalemta béchïbo síme kaa obíachi.

²⁴ Huanäi jü usita atchai úttiaka ínel jiaahua:

—Jeehui, anä súale; nechë anía chë ín ä súalnakë béchïbo.

²⁵ Jesús éntok juka juebena genteta au rúktëmta bíchaka, jü espíritu chichä machitau kutti nonokak, ínel jiaka:

—Empo espíritu chichä machi múuro éntok nákapi, ínapone enchi at yeu huee sáhue jü usítachi, éntoke yeu sikátek kaa júchi au nonnotte.

²⁶ Huanäi jü espíritu cháchayek, huanäi júchi tüisi náasä tápsuka, yeu siika. Huanäi jü usi mukúkamta bénasi taahuak, júntuk búrukä ä mukila tíiyai. ²⁷ Të Jesús mámpo ä buíseka, ä tóboktiak; huanäi jü usi kíktek.

²⁸ Huanäi jum jóapo Jesústa kibákek, jume ä discípulom ápolaläk áma aneyo ä temajek:

—¿Jatchíakasu ítapo kara yeä béebai jáni?

²⁹ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ilëbena diablo kaítai éntoko ára yeu beptu oraciónta juaka entok ayunahumtay jíbba.

Jesús ä mäna bétana júchi ámeu nookak

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Huanäi huämi yeu sákalamtaka, Galiléa buiära páman kaatei; të Jesús kaabeta ä jüneriä íai. ³¹ Bueituk jume ä discípulom majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yoremem mampo tóijhuaka mäna. Të ínapo mukuk, baij taahuarim hueine jíabitenake.

³² Të bempo kaa at jüneyai íri nokit jachin ä jiau bárëhui, éntokim at temae báare júne majhuëi.

¿Jábesu jü chë yöpo tahuánakeme?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Huanäi huam pueblo Capernáumpo yájaka, huam jóapo aneka, Jesús am temajek:

—¿Jítasem nau nok nássuasakai jum böochi?

³⁴ Bempo éntok kaa jálek, bueitukim jum böochi jábeta chë yöpo tahuánakëhuim nau noksakai. ³⁵ Huanäi Jesús yejteka, jume dóocem núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Jü jábe chë yöpo tahua báareme, huäri chúkula huéenake sîmem béppa, éntok sîmem nésauta joríanake.

³⁶ Huanäi ili úsita nüka, áme násuk ä kétchak. Ä íbaktiaka ínel ámeu jiaahua:

³⁷ —Huä ín téhuampo huaka ili úsita ílëbenak mabetakame, nee mabetnake; éntok hua nee mabetakame, kaa nee jíba mabetnake, huaka nee äbo bíttuakamta ket mabetnake.

Huä kaa itom béj-reme, itomak huéiye

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Huanäi jü Juan ínel jiaahua:

—Maestro, senukte bitchak em téhuampo jume espíritu chichä machim yeu bébamta, tëte júkai ä táktiriak, bueituk kaa itomak huéiye.

³⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Katem júkai ä taktiria, bueituk kaabe aane ín téhuampo milagrom joákä chúkula éntok juénasi ínot noknákeme. ⁴⁰ Bueituk hua kaa itom béj-reme itomak huéiye. ⁴¹ Éntok jábe júne ín téhuampo senu vaso báam enchim mikakame, Crístota enchim átteakä béchïbo, lütüriapo jíba ä mabetnake juka béjhuata.

Diosta bejreu yore jioptua máchika ayukame

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Kia jábe júne ili usi nee súalemta Dios bejrita yatuakame, áa béchïbo chë türi éiyey kee júkai yáaka, téta át tütujhuamta kutánaapo át súmahuaka bahuéu kóm jímmaahuako. ⁴³ Júnëli jume em mámmam Dios bejrita enchi jóotuanakey, Akë am chúktia. Bueituk chë türinake emo béchïbo huépülam mámaka yúu jíapsihuäu em huéenakëhui, guoyim mámaka infiernou táijta kaa tutukëpo em huéenakeu béppa, ⁴⁴ huam buíchiam kaa lülütëpo, éntok huaka táijta kaa jaibu tutukëpo. ⁴⁵ Éntok jume em guókkim Dios bejrikuu enchi huérianakey, Akë am chúktia. Bueituk chë türinake emo béchïbo huépülam guókeka yü jíapsihuäu

em huéenakêhui, guoyim guókeka infiernou táijta kaa tutukêpo em jímmaanäu béppa, ⁴⁶ huame bem buíchiata kaa mumukêpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukêpo. ⁴⁷ Éntok jume em pusim Dios bejrita enchi bíttuay, yehuë am huíkke. Bueituk chë türinake emo béchïbo huépulam puseka Diosta lóoriau em huéenakêhui, guoyim puseka infiernou táijta kaa tutukêpo em jímmaanäu béppa, ⁴⁸ huam buíchiam kaa lülütêpo, entok huaka táijta kaa jaibu tutukêpo.

⁴⁹ 'Bueituk sïme tájiay jiokot machisi ontuatuna, entok sïme hua Diosta bíchäpo órehuame ontuatunake. ⁵⁰ Türi jü oona, tē juka onta kaa chökoak, ¿jítasuysem ä tü tátabnake? Omtem jípureka jiápsa, éntokem al-leehuamta nau jípure.

10

Jesús divorciota bétana nookak (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Huanäi Jesús Capernaumpo yeu sika, Judea buiärau yepsak, entok bathue Jordán huáytana. Gente éntok júchi au nau yájjak, huämi júchi am majtia táytek, bannaataka bénasi. ² Huanäi jume pariserom áu yájaka ä temajek, ä jioptua báreka, jachu türi jäni, juka jubekamta ä jubi jímmaanakêhui. ³ Huanäi ínel am yommiak:

—¿Jáchisu júntuk enchim sáuhuek jü Moisés?

⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Moisés licenciata nénkak, jiösia divorciota yáaná bétana. Huanäituk senu ä jubi ára jímma.

⁵ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Enchim námakak jiápsekä béchïbo íkai nésauta enchimneu jiojtek.

⁶ Tē Dios ániata yáaka outa yáuhuak, entok jámutta. ⁷ “Íäri béchïbo jü yoreme juka ä áchayhua entok ä áyehua tösika, ä jubimak jíapsinake.

⁸ Huanäi jume guoyiakaihuim huépul takahuatunake.” Júnëlim béja kaa guoyinake, ál-lam huépul takahuatunake jíbba. ⁹ Huäri béchïbo hua Diosta nau rúktiakähui, jü yoreme kaa ä näikimtepo yúmala.

¹⁰ Jóapo ä aneyo, jume ä discípulom júchi ä temajek huäri bétana.

¹¹ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne ä jubi jímmaaka tábuik jubekätek, bát ä jubiari bėj-reka adulteriopo näikiatunake. ¹² Jü jámut júne ket ä kuna jímmaaka tábuik kunakätek, bát ä kunahua bėj-reka adulteriopo näikiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chúppak (Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Huanärim Jesústau ili usim au rúktiay, áme béppa ä mamtë iaaka. Ä discípulom éntok ámeu omtey, jume usim áu huériammehui. ¹⁴ Huanäi Jesús júkai bíchaka, kujti éaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, jume ili uusim, éläpom inou kannake. Jükärem kaa am üuhua, bueituk bempörim bénasi éame ä átteak, juka Diosta rey nésauri.

¹⁵ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, kia jábe júne kaa ili úsita bénasi éaka juka Diosta rey nésauri mabetakame, kaibu áman kibaknake.

¹⁶ Huanäi am nüka am íbaktiak, entok áme béppa mámteka tü nokta ámet chúppak.

Jü riiko jübua yötume Jesústamak nooka (Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Huanäi Jesústa yeu sika hueyo. Senu búiteka au yépsak, huanäi ä bíchäpo tónommia kíkteka, ínel au jiaahua:

—Türi Maestro, ¿jítasune yáakätek, yü jíapsihuamta jipunake jáni?

18 Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—¿Jatchiake nee türi tíiya? Kaabe éntok aane türika, huépülaika jíbba, jü Dios. 19 Jume Diosta nésahuimë täya: “Katë omot jubiata jipunake. Katë yore súuhua. Katë ekbua. Katë jábetat kia nooka. Katë jábeta bätáttähua. Em áchayë yöre, entok em áiye.”

20 Jü yoreme ä yommiak:

—Maestro, ímëi nésahuimne yáala, ín kaa yötukäpo naateka.

21 Huanäi Jesús ä bíchaka tüisi ä nákeka taahuak, éntok ínel au jiaahua:

—Senu huéeme emou bëye: sikë sîmeta em jípurëu nénkaka póobem ä miika. Huanärë áman téhuekapo yún béj-remta jipunake. Jìokot anhuäpe em kúruj püaktiaka ino sáu huéiye.

22 Të áapo ìri nokta béchïbo kaa al-leaka siika, bueítuk yún jita buéresi áttiakay.

23 Huanäi Jesús nate chíkola reemteka, ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¡Tepam obiachisi huam Diosta reytaka nésahuepo kimunake, jume yún jita buéresi áttiakame!

24 Jume ä discípulom éntok guómtek, júnël ä jákã béchïbo. Të Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—In üusim, ¡tua obiachisim Diosta reytaka nésahuepo kimunake, jume yún jita buéresi áttiaka at éame! 25 Chë júne kaa obiachi camellota jum jiikia pusim páman yeu ä huéenakëhui, yún jita buéresi áttiakamta Diosta reytaka nésahuepo ä kibaknake béppa.

26 Huanärim chë júne májhueka nau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jüntuk ára au jínëunake jáni?

27 Të Jesús am bíchaka ínel jiaahua:

—Yoremem béchïbo obiachi, të Diosta béchïbo ëe; bueítuk sîme ayukame áa béchïbo kaa obiachi.

28 Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Én ítapo sîmetate itom jípurëu tö sákalamtaka émomak rejte.

29 Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua, jábe junne juka ä jóa tö simlame, o ä saayim, ä sailam, ä ákorom, ä huaayim, ä átchay, ä áiye, ä juubi, ä üusim, ä buía junne, ino béchïbo entok evangeliota béchïbo, 30 ímï tiempopo cientopo cienim mabetnake, jume jóuhuam, sailam, ákorom, áiyem, üusim, entok buíyyam, guok jájjahuaka junne; jume taahuarim äbo huéemet éntok, juka yü jíapsihuamta. 31 Të juebénaka huame bát kateme chúkula kannake; chúkula kateme éntok bát kannake.

Jesús júchi ä múknake bétana nookak

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Huanärim buere joära Jerusaléniu, jikau kaatey; Jesús éntok ámeapat huéiyey. Bempo éntok guomtilatakam ä guojaasey, entokim májhueka áamak kaatey. Huanäi júchi jume dóocem sékana bíchaa yeu núk sika, am téjhuak huaka jita au huéenakemta. 33 Huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—Ímïte Jerusaléniu jikau kaate. Ínapo jü Yoremta Üusi éntok tiöpopo chë nésahueme entok escribam mámpo tóijtunake. Huanärim bette nokta át chúpanake, ä mëtebo béchïbo, entokim kaa judíom mámpä

tóijnake. ³⁴ Bempo éntok ä junneriasuka ä bemmuchanake. Áachim chit huáttinake, entokim ä mënake; të bajj taahuata huey jíabitenake.

Jacobo entok Juanta aahuakähui
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Huanäi Jacobo entok Juan, Zebedeota üusim, au rúktek ínel au jíaka:
—Maestro, itom aahuäute enchi itom yáaria íaa.

³⁶ Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:
—¿Jítasem nee enchim yáaria íaa?

³⁷ Bempo éntok ínel áu jiaahua:
—Em lóoria nésahuapo itom jotetua, seenu em báta bétana, senu éntok em míköri bétana.

³⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:
—Katem jüneiya jita enchim aahuähui. Juka vaasopo jikot máchiraata ín jinakeu, ¿eme ket ára ä jéye? Entok ín batöna bénasi, ¿eme ket ára emo batöa?

³⁹ Bempo éntok ínel ä yommiak:
—Amate yúma.

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:
—Tua lütüriapo, eme ä jinake, huaka vaasopo jikot máchiraata ín jinakähui, entok ín batöhuakäpo bénasi eme ket batöna; ⁴⁰ të hua enchim ín báta bétana jotenakeu entok ín míköri bétana, kárane jábeta ä mákka, huame jábem béchibo näikiari huámëi ál-la ä mabetnake.

⁴¹ Huanäi jume guojmamnika ä jíkkajaka, jü Jacobotau omti táytek, entok Juantahui. ⁴² Huanäi Jesús am núnuka, ínel ámeu jiaahua:
—Eme jüneiya jume naciónim násuk huaka chë nésahuemta au buerialëhui, entok jume buéresi emo ériame emo nésaulëhui. ⁴³ Të enchim násuk kaa junëli huéenake, ál-la jábe júne enchim násuk yösi au éria báareme, huári nésauta enchim jorianake. ⁴⁴ Jábe enchim násuk bát huée báareme, huári sëmëm nésauta jorianake. ⁴⁵ Jáchin ínapo jü Yoremta Üusi äbo yepsak, kaa nésauta nee joria íaaka, ál-la jábem jita yáariaseka, entok ä jíapsi nénka, bürum jinëu báreka.

Jesús juka lipti Bartimeota tütek
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Huanärim pueblo Jericóu yájjak. Huämi ä discípulommak yeu siika, entok yun juebena gentetamaki. Jü Bartimeo, hua lipti, Timeota üusi, böo mayoat káteka nétaney. ⁴⁷ Huanäi ä jíkkajaka Jesús Nazarenota áma hueihui, chayeka ínel jiau táytek:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë nák jikolë!

⁴⁸ Huanäi juebénakam au omtey, kaa ä jíal sáhueka. Të áapo chë úttia chayeka ínel jiaahuay:

—¡Davita Üusi, nechë nák jikolë!

⁴⁹ Huanäi Jesús kíkteka, ä núnutebok.

Huanärim líptita tejhuak, ínel áu jíaka:

—Katë jáchin éiya. Kíktëe; enchi núnnu jü Maestro.

⁵⁰ Huanäi áapo ä jíniam jímmaaka, kíkteka Jesústau siika. ⁵¹ Huanäi Jesús ä temajek:

—¿Jítasë nee enchi yáaria íaa?

Jü lípti éntok ínel jiaahua:

—Maestro, nechë bíttua.

⁵² Huanäi Jesús ínel au jiaahuak:

—Simeë; em nee súalë béchibë bitcha.
Huanäi jü lipti sep bíchaka taahua, huanäi Jesústa sáú siika jum böochi.

11

*Yólataka buere joära Jerusaléniu kimuhuame
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Huam Jerusaléniu kaa mékka aneka, Betfagé, entok Betánia pueblom náapo aneka, Oliivo káhui pújbapo, Jesús guoy ä discípulom áman bíttuak. ² Júnel ámeu jiaahua:

—Katëem, huam pueblou enchim pújbapo kátekamtahui. Ámanem yájakátek ili buru bemelata áma chákamtem téunake; huächi jábe yoreme júne kee jee át yejte. Akem ä búttiaka äbo ä huérianake. ³ Huanäi jábeta enchimneu ínel jiay: “¿Jatchiakem júkai johua?” Huanärem juka Señorta ä huáatiä tíanake, entok chúkula ä nóttiria rókka.

⁴ Huanärim áman sájaka, juka ili buruta téuhuak áma chákamta puértapo yeutana, böota tottëpo. Huanärim ä búttiak.

⁵ Huate áma aneme ínel ámeu jiaahua:

—¿Jitasem johua? ¿Jatchiakem juka ili buruta butbúttia?

⁶ Huanäi bempo Jesústa nésahuekä páman am yommiak. Huanärim am tójjak. ⁷ Huanärim juka ili buruta Jesústau nüpaka, bem sánkom at töak. Huanäi Áapo at yejte. ⁸ Gente éntok juebénaka bem sánkom böot ápat tósakay; huate éntok júya sáhuam chúktiaka, ket böot ápat am tósakay.

⁹ Jume bat kateme chay sákay entok jume amapo kateme ínel jíaka:

—¡Looria! ¡Diosta tü eäu at chúpári jü Diosta yaura úttiäray téhuampo yebisiseme! ¹⁰ ¡Diosta tü eäu áa béchibo, jü David itom áchay nésahuepo äbo huémta béchibo! ¡Buéresi al-leehuame téhuekau tájti!

¹¹ Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu yepsaka, jum tiöpou kibakek. Huanäi nate chíkola reemteka, simeta áma ayukamta bitchak. Bueítuk beja kúptey huanäi pueblo Betániau bíchaa yeu siika, jume dóoce discípulommaki.

*Chuna óguotat bette noki chúpári
(Mt. 21:18-19)*

¹² Huanäi yokoríapo Betaniapo yeu am sájako, Jesús tébäurek. ¹³ Huanäi mékka chuna óguota bitchak yún sáhuakamta. Áu rúktek takam áu téu máchileka, tē kaita at téuhuak, sáhuam jíbba, bueítuk kee jee yuumay bem takanakēhui. ¹⁴ Huanäi Jesús ínel au jiaahua hua chuna óguotahui:

—Kaibu jábe éntok em taka buänake, jíba béchibo.

Ä discípulom éntok ä jíkkajak ínel ä jíayo.

*Tiöpopo jita nénkame yeu jaase
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Jum Jerusaléniu yájaka, Jesús jum tiöpou kibakeka, jume jita áma nénkame entok jita jínnume päkun yeu bep táytek. Entok jume tómita nakuliame mesam naa guötiriak, entok jume guókohuim áma nénkame bankom kétchi. ¹⁶ Kaabeta jum tiöpopo áman kia jume vasom júne yeu huéria iay. ¹⁷ Huanäi am majtiaka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu kaa ínel jiojteri? “In káari áma Diostau oraciompo nok béchibo káari ti téhuaanake entok síme géntem béchibo.” Eme éntok lak-ron kári guójoriäpo ä tahuaríala.

¹⁸ Jume escribam éntok jume tiöpopo nésahueme ä jíkkajaka, at tekipánoa táytek, jáchin bem ä mëtebonakëhui, bueitukim ä májhuei, síme jume géntem ä yosireka at guómtilatukä béchïbo hua áapörík am majtiáubechi. ¹⁹ Tukáriu yúmak éntok Jesús áma yeu siikä jum puéblopo.

Chuna oguo béttesi at nokhuakame huakek
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Huanärim yokóriapo kethueitana böot kateka, juka chuna óuguota bitchak huakíata nahuapo naateka jikau tajti. ²¹ Huanäi Pero au huahuáateka ínel au jiaahua:

—Maestro, Akë ä bitcha hua chuuna nokta béttesi em at nokakau huakía.

²² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Dióstachem eiya. ²³ Bueituk tua lútaüriapone enchimeu ínel jiaahua, jábe júne ï kautau ínel jákame: “Sóoktekë, bahuéu emo jimma”, éntok ä jápsipo kaa täbuiasi éaka tua ä súalëtek ä nokákähui, huanäi ä nokákä páman yáatunake. ²⁴ Kíalíkune enchimeu ínel jiaahua, síme hua Diostau oraciompo enchim aahuähui, akem ä súale enchim ä mabetnakëhui, huanäi jába enchimeu ayúnake. ²⁵ Diostau oraciompo nokátekem emo jìokore, jabetamak emo béj-reka ayulaatukátek, huaka enchim Átchay téhuekau kátekamta ket enchim jìokorinakë béchïbo, huame enchim Dios bejrimmechi. ²⁶ Bueituk enchim kaabeta jìokoreyo, enchim Átchay téhuekau katekame ket kaibu enchim jìokorinake enchim Dios bejrimmechi.

Jesústa yäura úttiära
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Huanärim júchi Jerusaléniu bíchaa nóttek, éntok áapörík jum tiöpopo huaijhua hueramai, jume tiöpopo nésahueme éntok jume escribam Jesústahuim yájjak, éntok jume koba yoiyoöhuem. ²⁸ Huanärim ínel au jiaahua:

—¿Jita lütüria úttiatasë jípureka íkái johua? Éntok, ¿Jábesu enchä mak-la juka lütüria úttiata íkái em yáanakë béchïbo?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémthane enchimeu nátemajjnake ínapo kétchi. Enchim nee téjhuakne ket enchim téjhuanake jita lütüriai íkái ín joähui. ³⁰ Jü Juanta yore batöau, ¿jachu téhueka bétana nésautukai jáni, ö im buíapo yoremem bétana? Nechem téjhua.

³¹ Huanäi bempo júnen nau jiaahuay:

—Téhueka bétana tí itom jiai junne, ínel itou jiaunake: “¿Jatchíaka jüntukem kaa ä súalek?” ³² Yoremem bétana tí itom jíai éntok kaa türinake.

Ínelim jiaahuay bueitukim juka genteta majhuëi, bueituk simetakam Juanta tua lütüriapo ä proféta tíiyai. ³³ Huanärim Jesústau ínel jiaahua:

—Katte júneiya.

Huanäi Áapo ínel am yommiak:

—Ínapo ket kaa enchim téjhuanake jita lütüria úttiärai íkái ín joähui.

12

Jume tekipuanualeerom jujuëna
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Huanäi Jesús ámeu noktáitek ejemplom ámeu jójjoaka, inel ámeu jiaahuak:

—Senu yoreme párasim eechak, éntok ä kóräituak, éntok áma párasim áma chiríjtia béchibo erata yahuak. Torejta éntok áma yáuhuak, jikat káteka etta suáyä béchibo.

‘Huanäi tattäbuimmeu ä reu nénkaka mékka bíchaa siika. 2 Huanäi párasim takai, huépülak ä sáuhuëu áman jaasek etta tekipánoammehui, huaka áma chúpukamta ä nüsáuhueka. 3 Të bempo ä buíseka, kökosä yáakä éntok kayta ä makaka ä simtúak. 4 Huanäi juchéntok senuk ä sáuhuëu ámeu jaasek. Huákärim éntok mamáasukä kóbat kökosä yáuhuak, éntokim tiusi ä yáakä ä simtúak. 5 Juchéntok senuk áman bíttuak, huákärim éntok mëak; éntok huate juebenam áman bíttuak, huatémim kökosi yáuhuak, huatémim éntok súhuak.

6 ‘Të chúkula, ketune senu au bëyei, ä üúsihua ä nákehui. Ket ámeu ä bíttuak ínel jíaka: “Jamak júnem ín üúsi yörinake.” 7 Të huame etta tekipánoame júnen nau jiaahua: “Íri ájaria jú ä átteanakeme, átä mënake, huanäi itou tahuánake jú ä attea éaïhui.” 8 Huanärim ä buíseka, ä mëaka, etpo yeutana ä jímmak.

9 Huanäi Jesús am temajek:

—¿Jáchisu ayúnake jáni hua nésahueme, párasim átteakame? Äbo sika, ímëi tekipanualeerom súanake, éntok jume ä páras échim tattäbuim mampo tóijnake.

10 ‘¿Jáchem íkái jiojteta júne kaa bit-la? Ínel jíamta: Huä tetta huame káateleerom kaa huáatiakähui, huári ínel jum kari eskinapo tahuala éni.

11 Jú Señor ä yáala íkári, éntok itom bíchäpo símek béppa musäla maachi.

12 Huanärim at tekipanuatáitek jachin bem ä buíjtebonakähui, bueítukim at júneiak áme bétana ínel íkái ejemplota ä nokákähui. Tem juka juebena genteta majhuëi, huanärim ä tójakä sájjak.

Impuesto tómita bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Huanäi huate pariseerom éntok Herodíanom au bíttuak jita nokpo júne bem ä jaatíanakë béchibo. 14 Huanärim au yájaka, ínel au jiaahua:

—Maestro, júneate lütüriata em boojóoriahui, éntok kaabeta bétana emo suáyähui, bueítuk yoremta jachin ä machiakäubechë kaa suuhua, ál-lë tua lütüriai am téjhua juka Diosta böo. ¿Jachu lütüria jáni rey Césarta tómita itom maknakähui? ¿Ata maknake ote kaa ä máknake?

15 Të Jesús éntok ámet júneakä jítat júne bem ä jaatíabarëhui, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchíakasem nee jíóptua báare? Bueítukem juka tómita inou huéria ä bit béchibo.

16 Bempo éntok au ä tójjak. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábesu iri jú tómit yáari, éntok í jiojteri jábeta tehuampo yáari?

Huanäi bempo ínel au jiaahua:

—Rey César ä átteak.

17 Huanäi Jesús ínel am yommiak:

—Juka Césarta áttea Césartem ä mákka. Juka Diosta attea éntok Diostem ä mákka.

Huanärim at guómtek hua ámeu ä nokákäubechi.

Kokkolam nasuk jíabitehuau nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Huanäi huate saducéom au yájjak, jume kókkolam kaa júchi jíjiabitë tíame. Huanärim ä temajek:

¹⁹ —Maestro, Moisés ínel jiojtek, bueituk jábe ä sai mukuk, juka ä jubíahua kaa asóakamta tahuak, ä sailahua ä jubeka at usianake ä saila tehuampo. ²⁰ Guoibúsanikam emo sayekai. Jü bathuéeme jubek huanäi muúkuk, të kaa usim jípurek. ²¹ Huanäi jü áa sáú huéeme ä juúbek, të ket muúkuk; huäri júne kaa usim at jípurek. Éntok jü bájikun huéeme ket jíba bénasi. ²² Jume guoibúsanika ä juúbek, tem kaa usim at jípurek. Chúkula éntok jü jámmut muúkuk. ²³ Jum kókkolam jíabitëpo, bempörim jíabetek, ¿jábesu ä jubnake jáni, bueituk jume guoibúsanika ä jubekai?

²⁴ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Aachem tüisi jijjiobe bueituk juka Diosta nooki jiojterita kaa enchim taaya béchibo éntok juka ä úttiära. ²⁵ Bueituk kókkolam násuk jíabitehuäpo kaabe emo jubnake, éntok kialim jume Diosta ángelesim téhuekapo aneme bénasi jíba emo jípunake. ²⁶ Én éntok jume kókkolam jíabitelatunakëhui, ¿jachem kaa ä bit-la Moiséjta jiojteri, Diosta jachin au nokákähui huam ili júya, zarzapo? Júnel ä jiapo: “Ínapone Abrahamta Dios, Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios.” ²⁷ Dios kaa kókkolámeu Dios, jíapsámeu ál-la. Júnëlem tüisi jiób-la.

Huä nésauro chë bathuéeme

(Mt. 22:34-40)

²⁸ Huanäi senu escriba áma yépsak nau am noknássuai am jíkkajlataka, éntok Jesústa tüisi am yómmiakau jünériaka, huanäi ä temajek:

—¿Jítasu jü Diosta nésauro bat huéeme símem béppa?

²⁹ Huanäi Jesús ínel ä yommiak:

—Jü nésauro símem béppa bathuéeme ìri ájária: “Íkäre jíkkaja Israel, jü Señor itom Dios, jü Señor huépulai jíbba. ³⁰ Éntoke em Dios Átchay náknake chikti em jíapsimaki, éntok síme em ái jünéribeyi, éntok síme em úttearammea.” Ìri ínel jü nésauro bathuéeme. ³¹ Jü áa sáú huéeme éntok ket álë benna: “Emo bénasi yorémtë náknake em emo ériä bénasi.” Kaíta éntok nésauro chë bej-re ímëi béppa.

³² Huanäi jü judíom ley am mamájtíame ínel au jiaahua:

—Türi, Maestro, lütüriate nooka Diosta huépulaitíaka, bueituk kaabe éntok aane áapörík béppa. ³³ Éntok jü ito bénasi ä náknä bétana chikti itom jíapsimaki, éntok síme itom ái jita jünériäubeyi, éntok síme itom úttearammea, éntok ito bénasi yoremta náknähui itom ito ériä bénasi, chë júne bej-re síme hua Diosta bíchäpo naïkiari éntok animáalim taijpo tattahuame béppa.

³⁴ Huanäi Jesús tüisi ä yómmiakäu jíkkajaka, ínel au jiaahua:

—Katë mékka áu aane Diosta reytaka nésehuebeyhui.

Huanäi naateka kábe jita au nátemaij báreka taahuak.

¿Cristota jábesä ä üusek?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Huanäi Jesús tiöpopo am majtiaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisu júntuk jume escribam juka Crístota Davidta üusi tíiya?

³⁶ Bueituk jü Espíritu Santo Davidta teniai ínel jiaahua:

Jü Señor ínel ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bata bétanë yejte, huame enchi béj-reme em guókkim bétuk ín tahuáriäpo tajti.”

³⁷ Jü David, áapo ä Señor rókka, ¿jáchisu júntuk ä üúsek téehua?
Huä gente juebenara éntok tua al-léakä ä jíkkajai.

Jesús escribam nätuak

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua am majtíaka:

—Émoem suáya jume escribam bétana, téttëbem súpeka rejteka emo türeme, éntok jum plázapo bem tetébotuahuäu musäuleme.

³⁹ Éntok jume baankom bat jokame türeme bempörim béchibo jum nau yayáijhuäpo, éntok jibuähuäpo junne; ⁴⁰ éntok huame jámut jókoptulam bem attea üuhuame, éntok emo bit-íaka téebesim oraciónim jojohua. Ímechi chë júnee noki jikot machisi ámet chúpatunake.

Jü jámut jókoptulata ofrenda

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Huanäi Jesús huam tiöpopo tómita nau totoiijuapo pújapo káteka am bitchay, jachin huaka genteta tómita áma órehui jum kajompo, éntok juebena rikom yún tomita áma óreme. ⁴² Jü jámmut éntok póobetakä éntok jókoptulatakä áma yépsak. Huanäi guoi tómi kaa jaikik bejremta áma jóiyak. ⁴³ Huanäi Jesús ä discípulom núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimieu ínel jiaahua, i jámmut póobe jókoptula chë yún áma ä jóiyak simem béppa jum kajompo; ⁴⁴ bueítuk síme huaka bem ámeu yeu bílata áma órek; íri éntok ä póobétukä násuk juka símeta ä jípurëu áma jóiyak, juka áy ä jibuä éäu junne.

13

Jesús tiöpota tátaptna bétana nooka

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Huanäi tiöpopo Jesústa yeu sik, huépul ä discípulo ínel au jiaahua:

—¡Maestro, ímëi téttame bitcha éntok jume káarim!

² Jesús éntok ínel au jiaahua:

—¿Jachë am bitcha ímëi bueere káarim? Kaíta téttam nat béppa joka tahananake síme kom tataptunake.

Ániata luutísey séñalim ayúnake

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Tiöpota beu Oliivo káuhuit ä kátek, akim ä temajek bempóla aneka Peero, Jacobo, Juan, éntok Andrés, ínel jíaka:

⁴ —Ítómë téjhua, ¿jahueisu íri ayúnake, éntok jita séñasu ayúnake béja símeta íkai hueenakeyo?

⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jítachem suuhua kaabe enchim bätäunake. ⁶ Bueítukim juebenakä yáijnake ín téhuampo. Huate ínel jáunake: “Ínapone jü Cristo”; éntok juebenam bätäunake.

⁷ Nássuahuä téamtem jíkkajátek, o nássuabaahuä tí jáihuamta, katem emo maujtua, bueítuk junëli huéenake; teé ke taahuari yumánake ániata luutínakëhui. ⁸ Bueítuk jume naciónim, emo béj-reka emo tóboktianake, éntok yauram emo béjreka. Buía éntok au yoyóonake símekut jak junne; éntok tüisi tébaatunake, éntok kia naa muksi huéenake. Íri huéeme kia jita innëtáitihuäpo bénasi maachi.

⁹ Émoem suáyä bueítukem jume nésauhueme mampo tóijituna, éntok sinagogapom bemmúchatunake. Réyim éntok gobernadorim bíchapem

yeu núnuna ino béchiibo, huämi enchim ino bétana noknákë béchiibo. ¹⁰ Uttea íkái evangelio síme naciónimmeu bat noktúnakëhui. ¹¹ Éntokem áman yeu tóijhuaka bem mampo jóahuako, katem at jachin eiya hua jita enchim noknakebechi. Huaka nokta huämi orapo Diosta enchim mikähui, huákärem noknake; bueituk kaa emé ínel noknake, jü Espíritu Santo ál-la noknake enchim teniyi. ¹² Huámechi taahuarimmet senu ä sailahua mëtebonake, éntok áchaihuarim bem üusim súatebona; usíarim éntok bem atchaim béj-reka emo tóboktianake, éntokim am súanake. ¹³ Éntok kaabe enchim huáatianake ín téhuam béchiibo; të ä jíápsäpo tajti tüisi áma yeu sikame, huäri jíapsi jínëutunake.

¹⁴ 'Akem ä bínnake juka juéna yóremta tühuata kaitäpo tahuariamta. Profeta Daniela jáká bénasi kaa ä öörëpo órenakeme —jü jiojteta nokame at jüenake—, huanäi jume Judéa buíaräpo joome juya kauhui bícham tenninake. ¹⁵ Jü kari jikat aneme éntok kaa kóm sika kariu kibákeka jita áma núnake; ¹⁶ éntok jü huajpo tékipanoame kaa ä joau nótteka ä kaapam núnake. ¹⁷ Jiokot machínake huame abe asoame béchiibo, éntok huame ili ússim chítuame béchiibo huámëi taahuarimmechi. ¹⁸ Dióstahuem buaana kaa séberiaapo íkái yumánakëhui huaka enchim yeu tennínakëhui. ¹⁹ Bueituk huámëi taahuarim kókosi machínake, hua jakhuéi júne kaa ayúakähui Diosta ániata yáakäpo naateka én tajti, éntok kaa jaibu júchi ayúnake. ²⁰ Juka Señorta kaa huámëi taahuarim ilíkisi yáako, jábe júne kaa jíápseka tahua eiyei. Të huame áapörík yeu púakäu béchiibo kaa jáikisi am yáuhuak.

²¹ 'Jábeta enchimeu ínel jái: “Akema bitcha, ímí aane jü Cristo”, o “Huämi aane ta jíayo, katem ä súale.” ²² Bueituk Cristom ára nókíchim yáijnake, éntok ket profeta aranókíchim, éntok señaalim jonake éntok jita júne ániat yeu machíriana jábeta bätäu báreka, áma yumátek jume yeu púarim junne. ²³ Të eme, jitachem suuhua; simetane enchim téjhuala bat huëpo naateka.

Yoremta Üusi yebísiseyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Huámëi taahuarimmet hua jiokot éehuamta simsuko, jü täa kaa machisi tahuánake éntok jü meeça kaa machírriata jípunake; ²⁵ jume chókkim éntok téeka bétana kóm huáttinake; hua útteara téekat ayúkame éntok au yoyóonake. ²⁶ Huanärim ä bínnake huaka Yoremta Üusi namupo äbo kóm huentä, tüisi útteakamta éntok ujjorisi machírriakamta. ²⁷ Huanäi jume Diosta ángelesim naa sáunake jume yeu púarim nau am tóijnakë béchiibo norte bétana, sur bétana, täata yeu huë bétana, éntok täata áman hueché bétana, buíata yumäu núkisi éntok téekata yumäpo tajti.

²⁸ 'Jü chuná óguochem suuhua júnee béchiibo jachin ä machíakähui: hua chuná otta basíhueka sáhuatunake, huanärem jünéenake béja kaa mékka ä bëyehui juka tebujriata síme juyam takanakëhui. ²⁹ Júnëli ket íkái bichátekem jünéenake béja kaa jaiki taahuarim ín yebíjnakeu bëyehui. ³⁰ Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, jü gente én kat-ria kaa luutínake simeta íkái ayuäu tajti. ³¹ Jü téeka éntok jü buíya luutínake, të jü ín nooki ëe.

³² 'Huaka taahuata éntok orata áachä yebíjnakeu kaabe ä jüneria; kial huame Diosta ángelesim áman téhuekapo aneme junne, éntok ínapo jü Usíari junne. Áapo jíbba, jü áchaihuari.

³³ 'Áachem suuhua, katem koptel-la, éntokem Diostau buaana, bueitukem kaa jüneiya jahuéi íkái hueenakèhui. ³⁴ Yoremta ä jóa tö sika mékka bíchaa sikamta bénasi maachi; jachin jü yoreme ä sáhuëu lútüriata máknake ä jóapo am nésaunakè béchibo, éntok nátepola tékilta bem jonákëu am máknake; puértata suáyamta junne kaa kotcháunake, bueituk au boobit íaaka. ³⁵ Huámëi bénasi emé kaa koptélnake, bueitukem kaa jüneiya jahuéi juka jóakamta yebíjnakèhui, jamak kúpteoyo, o tukáa násuk huéeyo, o totorórata kuseyo, o kethueí bíchaa; ³⁶ Huanäi Áapo yepsákätek bueituk kaa enchim kócheme téunake. ³⁷ Enchimmeu ín nokákähui simemmeunä nooka: katem koptel-la.

14

Noki nau tütehua Jesústa buíjnä béchibo

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Guoi taahuarim bëyei pájko paskuata huenakeyo, éntok jume páanim kaa lévaduuraka áma buäbuame. Jume tiöpopo nésauhueme éntok jume escribam áachim tekípánoai jachin Jesústa báitahuaka bem ä buíjnakèhui ä më béchibo. ² Huanärim ínel jiaahua:

—Kaa pajko táapo türi buíjbéchébo, bueituk jü gente jachinaik júnne au tóboktianake.

Jamut, bää musäla jubak Jesústat töak jum Betániapo

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Huanäi Jesús jum pueblo Betániapo Simmom jü sähua leprata jípurëuta jóapo aneka jíbuái. Senu jámmut éntok áma yépsak nardo báhuata musäla jubak ili teta sótöpo huériaka, tüisi béj-remta. Huanäi juka ili sótöta teníapo jámtiaka, kóbat aachä töak. ⁴ Huanäi jume huate áma aneme omteka ínel nau jiaahuay:

—¿Jatchíakasu í ili bää íneli kia guötiahuak? ⁵ Bueituk í bai cien taahuari tékilta bejhua béekipo nénkitu éehuai, póobem ania béchébo.

Huanärim jámutta bétana kaa türík nookai.

⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Akem ä tojja. ¿Jatchíakasem muksi ä éetua? Tühuata inou yáala íri jámmut. ⁷ Jume póobem jibem enchimmak jípunake, éntok ínel éátekem ára tühuata ámeu yauhua; të nechem kaa jíba im jípunake. ⁸ Íri jámmut ára ä joäu inou yáuhuak, bueituk au bamijtuaka juka ili báata takahuat ínot töak ín máánä béchébo. ⁹ Tua lútüriapone enchimeu ínel jiaahua, kial jak júne íkái evangeliota nokhuäpo, síme ániachi, íkái jámutta yáakäu ket noktúnake au huáatinä béchébo.

Judas, Jesústa bejreme bem mampo ä toijrokak

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Huanäi Judas Iscariote, jume dóocemmak náikiatukähui, jume sacerdotem chë áma nésauhuemmeu siika, Jesústa bem mampo toij báreka. ¹¹ Huanäi bempo ä jíkkajakä tüisi al-lëiak, éntokim tómita ä makrókakä taahuak. Huanäi Judas jachin Jesústa bem mampo ä tóijnakeu jaríai.

Santa Ceenata jo néσαιhuame

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Huanäi jume páanim kaa lévadurakame buähuä taahuarim naatëpo, kabáram súahuakä pajkota béchébo, jume ä discípulom ínel au jiaahua:

—¿Jákusë itom ä tütëia pajkóata em buänakepo?

¹³ Huanäi guoyim ä discípulom áman jaasek ínel ámeu jíaka:

—Ämanem kaate huam puéblohui. Enchim nankínake jü yoreme bäam bächiaapo huériaka. Akem ä guojáanake. ¹⁴ Ä kibákekäpo jóakamtauem ínel jíaunake: “Jü Maestro ínel jiaahua: ¿Jákusu káttek jü kari áma yore mamábethuame, pajkóata áma ín buanakëhui ín discípulommaki?”

¹⁵ Huanäi Áapo enchim ä téjhuanake juka buëuru kárit jikachi béja tüteta. Huämirem ito béchïbo juka buähuaamta yáanake.

¹⁶ Huanäi ä discípulom buere joaräu yájaka. Bem ä téjhuahuaka páman símeta téhuak. Huanärim paskuata béchïbo ä tütek.

¹⁷ Huäri kúpteyo, tukáriu yumái áman siikä jume dócemmaki.

¹⁸ Huanäi mesáu jokä am jïbuäi, Jesús ínel jiaahua:

—Tua lütüriapone enchimeu ínel jiaahua, huépülakä enchim násuk ínomak jïbuáme kaa nee huatíame mamponë toijnake.

¹⁹ Huanäi bempo siróктаitek, éntokim símetaka huépülaka júnelim nau jiaahua:

—¿Ínapo ájäria jäni?

Éntok jü täbuika kétchi:

—¿Ínapo ájäria jäni?

²⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jüri ájäria jü huépülaka enchim dóocem násuku puraatopo ínomak páanim kómoníame. ²¹ Tua lütüriapo, ä böot huéiye jü Yoremta Üusi, ä bétana jïojteripo bénasi, të jïokot hua yoreme ä bejreme mamponë ä tojame juka Yoremta Üusi! Türi eiyei huäri yoremta béchïbo jahuéi júne kaa yeu tómtëko.

²² Huanäi bempörim jïbuäi, Jesús jume páanim nüka, Diosta tü eäu ámet chúpaka am rébëktiak, éntok am miíkkak ínel jíaka:

—Akem am buäye; ïri jü ín takahua.

²³ Juka vásota nüka éntok Diostau buanaka, ket am miíkkak, huanäi símetakam áma ä jëka. ²⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ïri jü ín ojbo, juka bemela nokta itom nau lütüria yáari útteata máknakeme, éntok búrum béchïbo guótinakeme. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimeu jiaahua, kanne júchi íkái páras báhuata jïnake júnak jübuwa bemélasí áman hua taahuarit Diosta rey néshuëpo anëteko.

Peero Jesústa kaa au täya tíanake

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Huanärim huëpul buikim buiksuka, Oliivo káuhuiü bíchaa sájjak.

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Símetakem inoi májhueka nee töteénninake én tukáapo, buëituk ínel jïojteri: “Kabyerótane kökosi yáanake, huanäi jume kabáram chíbejtínake.” ²⁸ Të chúkula béja jíabitekne enchímpat huéenake buiära Galiléau bíchaa.

²⁹ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Éläposu símetaka emoi majhuë, të ínapo ëe.

³⁰ Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, émpë, én tukáapo, totorörata kee guosa kuséi, baisë kaa nee emo täya tíanake.

³¹ Të áapo chë júne jiaahuay ínel jíaka:

—Émomak júnene ket muknake, tëne kaíbu kaa enchi ino täya tíanake.

Sime ket ánëli jíba jiaahuay.

Jesús Getsemanipo oraciompo Diostau nookak

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Huanärim huerto Getsemaníu ti tehuakähui yájaka, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Ímirem joye huäm Diostau ín oraciompo nokäu tajti.

³³ Huanäi juka Perota, éntok Jacobota, éntok Juanta núnuka, yam núk siika, huanäi tüisi sirókaka ä jíapsipo kökosi eetaitek, ³⁴ éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tepa tüisi sirokä jü ín jíapsi. Béjane mukém cheiya. Ímirem nee boobíchaïhui. Katem kókoche.

³⁵ Huanäi huam jëla sika, buíau tajti mülaa chatuka Diostau oraciompo nookak: Ínel éätek huákäi orata kaa au ä yumátua sáhueka, ³⁶ ä oraciompo ínel jíaka:

—Abba, ín Átchay, sime jita júne kaa obíachi emo béchïbo. Katë nee ä jitua juka jìokot emo bit huapo vásota; të kaa ínel ín éä béchïbo, ál-la em ä türë pámanë ä yauhua.

³⁷ Huanäi discípulommeu yepsaka, kócheme téuhuak. Perotau entok ínel jiaahua:

—Simmom, ¿jáchë kotche? ¿Jáchë senu oram júne kara kotcheka aane?

³⁸ Katem kókoche, éntokem oraciompo Diostau nooka juëna éerita kaa enchímet ayúnakë béchïbo. Jü jíapsi lütüriapo óusi éä jiöbe, të jü takahua kaa útteak.

³⁹ Huanäi júchi áman nótteka, Diostau oraciompo nookak, huakäi jíba nokaka. ⁴⁰ Huanäi nótteka, júchi kócheme téuhuak, buéituk yetem útteakä ámet huéchilatukai. Huanärim kaachin ä yommia máchiakai.

⁴¹ Huanäi bájikun júchi nótteka, ínel ámeu jiaahua:

—Kóchëem én ál-la, éntokem jimyore. Béja, jü ora yúmala. Ímì, jü Yoremta Ûusi jume Diosta bejreme mampo toijna. ⁴² Jáptëem, jántebu: hua nee nénkakame äbo jëla huéiye.

Jesústa peréesotehuakähui

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Ketune ä nokaisu Judas áma yépsak, jume dóocemmak näikiatukaihui. Juebena gente éntok áamak kaatei esparaka éntok kúkutaka. Ímëi jume juebena gente éntok áamak kaatei esparaka entok kúkutaka. Ímëi tiöpopo nésauhueme bétana kaatei, éntok escribam bétana, éntok jume yoiyöturim bétana. ⁴⁴ Huä ä nénkinakeme éntok séñata am máklatukai ínel jíaka:

—Huä ín besíitonakëhui, huäri ájaria; akem buíseka, kuttílasi ä huéria.

⁴⁵ Huanäi Judas áma yepsaka, au rúkteka ínel au jiaahua:

—Maestro, Maestro.

Huanäi ä besíitok. ⁴⁶ Huanäi bempo at jaateka ä peréesotek.

⁴⁷ Senu éntok áma aneme ejparam yeu huíkeka juka tiöpopo chë nésauhemta sauleero nakä chukti mámäkok. ⁴⁸ Huanäi Jesús gentetau ínel ámeu jiaahua:

—¿Ékbualata buij báaremta bénasem esparakä éntok kúkutaka yeu sákala nee buij báreka? ⁴⁹ Chikti táapone enchimmak aaney jum tiöpopo enchim majtiaka, tem kaa nee peréesotek. Të ìri ínëlituk juka Diosta noki jìojteri chúpnaKë béchïbo.

⁵⁰ Huanäi sime jume discípulom Jesústam töténnek.

Jübua yötume yeu búitekame

⁵¹ Të senu jübua yötume ä guojáasek kia sábanampo au bitialataka, huate áma aneme éntok ä buíssek; ⁵² të áapo au yeu huíkeka sábanam ámeu töbúitek. Huanäi kaa sánkokä búitek.

Jesús yäurapo yeu toijhuak

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Huanärim Jesústa hua sacerdote tékilta buéresi nésahuemta mampo ä tojjak. Huanäi jume sacerdosio tékilpo chë nesahueme, jume yoiyoturim, éntok jume escribam emom nau tojjak. ⁵⁴ Peero éntok mékkäriat ä guojáasei huam sacerdote tékilpo buéresi chë nésahuemta tebat huaijhua tajti. Huanäi tájimmeu kátekai súkkähueka jume porisimmaki.

⁵⁵ Jume sacerdote tékilpo buéresi chë nésahueme éntok sime jü concilio yäura; nokta Jesústa ä bej-reka huemta ä kobnákemtam jariai, ä mëtebo béchibo; tem kara ä teuhuai. ⁵⁶ Bueituk juebenakä ä béjreka aranókichiata nookai, të hua bem nokihua kaa nánancha hueiyei.

⁵⁷ Huanäi huate jápteka, aranókichiata áatana nookak ínel jiaka:

⁵⁸ —Ítapote ä jkíkkaijla ínel jiamta: “Íkäine tiöpota mámammea yáata tátabnake, éntok baij taahuata hueine tábuik yáanake kaa mámammei yáata.”

⁵⁹ Të kia junëli júne jíba kaa nánancha chätui jü nooki.

⁶⁰ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme áme násuk kíkteka, Jesústa temajek:

—¿Jachin júne kaa am yommia? ¿Jítasu ímëi émo bétana nooka?

⁶¹ Të Áapo jíba kaa jáleka. Kaa am yommiak. Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme júchi ä temajek:

—¿Jache empo jü Diosta yeu púari Cristo titéhuaakame, jü chë Yörihuamta Üusi?

⁶² Huanäi Jesús ínel au jiaahua:

—Ínapone ájaria. Akem ä binnake huaka Yoremta Üusi Dios tua útteakamta bata bétana kátekamta, éntok namupo äbo huemta téhueka bétana.

⁶³ Huanäi jü sacerdosio tékilpo chë nésahueme ä supem siutiaka ínel jiaahua:

—¿Jítasu éntokte at boobinnake ä bejreme nokame jariaka? ⁶⁴ Akem ä jikkaijsuk juka juena nokta Diosta bej-reka ä nokakähui, ¿jachisem ä bitcha?

Huanäi simetakam bettek at nonokak, ä türinake tiaka ä mëna béchibo.

⁶⁵ Huanäi huate at chit huatti taitek entokim ä puj summaka ä chonnay, ínel au jiaka:

—¿Diosta bétane nooka jabeta enchi chonähui!

Jume alguacilim entok jopemmet ä chonnai.

Peero Jesústa kaa au taaya tíiya

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Perota tebatpo bétuk ä aaneyo, jü jamut sumo sacerdoteta, tékil nésauta joriame áma yepsak. ⁶⁷ Huanäi Perota sukkahuemta bíchaka ínel jiaahua:

—Empo ket Jesús Nazarenotamak aaney.

⁶⁸ Të Peero kaa ä lütüria tíiya ínel jiaka:

—Kanne ä täya, éntokne kaa jüneiya jita em nokähui.

Huanäi pakun bíchaa yeu sika, totoröra entok kukusuk. ⁶⁹ Jü áma saihuame entok júchi ä bíchaka, jume áma aanemmeu ínel jiautáitek:

—Íri ámemak joome.

⁷⁰ Të áapo júchi kaa ä lütüria tíiya, të chúkula jume áma anëihui júchim Perotau ínel jiaahuay:

—Tua lütüriapo empo am jáläek, bueituk empo Galileo; em nokaü entok bem nokaü benna.

⁷¹ Huanäi juënasi jiautáitek, ä nokihua bat kechaka kaa ä lütüria tiaka: —Kannä täya íkai yoremta enchim áa bétana nokähui.

⁷² Huanäi jü totoröra júchi kúkusuk. Huanäi Peero juka Jesústa au nokákäubeu huahuáatek ínel au ä jíakäubehui: “Kee jee juka totorórata guosa kúseyo, baisë kaa nee emo täya tíanake.” Huanäi jünéaka, kaa at al-lëakä tüisi buaanak.

15

Jesús Pilátota bíchäpo aane

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yeu máтчuk jíbba, jume tiöpopo chë nésauhueme, yoiyöturimmaki, escibammaki, éntok jü concilio, sime nau rúktek nokta nau tüte báreka. Huanärim Jesústa sümaka, Pilátota mámpo ä tójjak. ² Huanäi Pilato ä temajek:

—¿Empo ínel jü judíomeu rey?

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Jéehui, em jiä bénasi.

³ Jume tiöpopo chë nésauhueme éntok juebenak bétanam ä nätuai. ⁴ Jü Pilato entok júchi ä temajek:

—¿Jachin jünë kaa am yommia? Jita chikti bétanam enchi nätua.

⁵ Të Jesús jíba kaa ä yommiak. Jü Pilato éntok at guómtek kaa ä jíalekä béchïbo.

Jesústat noki chúpahuak ä mëna béchïbo

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Jü Pilato pajko táapo jíba huépul perésota butbúttiai, kia jábeta junne bem aahuähui. ⁷ Senu áma aaney Barrabás ti tehuaka, perésotakä ä jáläimmaki; yäurata béj-reka emo tóboktiahuakäpo yore súalataka. ⁸ Huanäi jü gente juebénaka Pilátotau kimuka, au nookak jíba bénasi huaka ámeu ä jojóäu ä yáasáuhueka. ⁹ Huanäi jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Huaka judíomeu réytem búttia ía?

¹⁰ Bueituk jüneiyai jume tiöpopo chë nésauhueme kia huaka buéresi jita ä jóäu at innéaka au ä tóijtükäihui. ¹¹ Të jume tiöpopo chë nésauhueme juka juebena genteta nok téjhuak chë ä türinake tíakä huaka Barrabásta ä búttiana béchïbo. ¹² Huanäi jü Pilato júchi am temajek:

—¿Jítasem júntuk nee au yáa ía hua judíomeu réipo enchim täyäbehui?

¹³ Huanäi bempo juchéntok chaitáitek ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁴ Të jü Pilato ínel ámeu jiaahua:

—¿Jita juénaksu júntuk yáala?

Bempo éntok chë júne chaayey ínel jíaka:

—¡Kúrusichë ä popóntebo!

¹⁵ Huanäi jü Pilato huakä genteta al-leetua báreka, Barrabásta yeu béebak; Jesústa éntok bemmúchateboka, bem mámpo ä tójjak kúrusit ä popónnä béchïbo.

¹⁶ Huanäi jume sontaarom áman huaijhua paláciopo ä tójjak, pretoriopo; huanärim síme huate sontarom nau núnnuk. ¹⁷ Huämirim lilata ä sánkotuak, éntokim huíchata huíköpäaka ä corona yáaka, kóbat áachä yétchak. ¹⁸ Huanärim éntok ä tetébotuataitek ínel jíaka:

—Jíbë jíapsinake judíomeu rey!

¹⁹ Éntokim bakai kóbachä bebbai. Achim chithuathuattei, éntokim tónommia jápteka au mujtei. ²⁰ Huanärim tüisi ä junnériasuka éntok lila sánkota ä úhuaaka, ä sánkohua ä sánkotuak. Huanärim yeu ä núk sájjak kúrusit ä popómboka.

Jesús kúrusit popontakä muúkuk

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Huanärim senú yoremta huasá bétana huemta, Simmom Cireneu joometa, Alejandro éntok Rúfota atchai, jukarim kúrusta püaktituak ä huériunakë béchibo.

²² Huanärim Jesústa Gólgota tí tehuakäu bíchaa núk sájjak, itom nokpo Mukila koba kauhui tí jiaubáare. ²³ Huanärim vinota mirrámak nau kuutíata ä jítua báarei, të Áapo kaa ä jëka. ²⁴ Huanärim huämi kúrusit ä popónsuka, ä sánkohuam näikimtek nat ä sortiároaka, jábesu ä átteanake jáni tí jiaka.

²⁵ Huanäi kúrusit ä ponhuái béja bátanim jiaahuay kethuétana. ²⁶ Huä nooki kúrusit jiojtetukähui jita béchibo ínel ä yáahuakähui, ínel jiaahuay: “Íri jü judíomeu Rey.” ²⁷ Guóyika éntok ékbualatakä ket áa beu kúrusit popónhuak, seenu ä batatana, senú éntok ä míkkótana bétana. ²⁸ Huämi chúppuk hua jiojteri ínel jíame: “Éntok jume juëna yórememmak naïkiatuk.”

²⁹ Huanäi jume áma huam kateme ä junneriai koba huúteka éntok ínel jíaka:

—Jajáa, empo Diosta tíöpo tátabeka éntok baij táapo júchi ä yéchanakeme, ³⁰ émoë jínëuka. Kúrusit kóm huéiye.

³¹ Alë bénasi jume tíöpopo chë nésahueme ket ä junnériaka ínel nau jiaahuay jume escribammaki:

—Huatem jínëuk, Áapo éntok kara au jínëu. ³² Jü Cristo, Israéltau au Rey tíame, éläpo ëni kúrusit kóm huéenake, huanäi të ä bichátek ä súalnake.

Jume áamak kúrusit popóntukähui éntok, kéchim ä junneriai.

Jesústa mukukähui

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Huanäi dóocem jiai, kaa machisi taahuak síme ániachi bájim jiäu tajti.

³⁴ Huämi bájim jiai, Jesús tüisi kusisi cháchayek ínel jíaka:

—Eloí, Eloí, ¿loma sabaktani? —itom nokpo ínel jiaubáare: In Dios, In Dios, ¿jatchíakasë nee ínapola toijla?

³⁵ Huate áma aneme éntok ä jikkajaka, ínelim jiaahuay:

—Jó, Elíastau chaaye.

³⁶ Huanäi senú áman búiteka, juka espónjata vinágrepo kómoniak, éntok bakat ä óreka ä jítuak ínel jíaka:

—Boobíchäem, átä bínnake juka Elíasta jachu au yepsakä kómä yéchanake jáni.

³⁷ Të Jesús tüisi kusisi chachayeka muúkuk. ³⁸ Huanäi jü cortina tíöpopo órekau násuk áman síutek, jikat naateka kóm tajti. ³⁹ Huanäi jü capitán romapo joome Jesústa pújbapo huekäihui, kusisi chachayeka ä mukuk bíchaka, ínel jiaahuak:

—Lütüriapo i yoreme ájariatukai jü Diosta Üusi.

⁴⁰ Jaamuchim éntok ket mékkariat aneka ä bitchai. Ímëi násuk aaney jü María Magdalena, éntok María Jacobo jü chë ilitchi, Salomé, éntok Joseta áiye. ⁴¹ Ímëi jáamuchim Jesústa jum Galiléa buiärapo ketune anéi áamakim rejtei, éntokim nésauta ä joría. Éntok huate jáamuchim ket juebenakä áamak buere joära Jerusaléniu jikau sájakäu áma aaney.

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Huäri taahuarit tukariu yúmako, simeta tüisi toijbárekam obisi aaney, bueítuk jimyore taahuari yokoriapo yúmasey. ⁴³ Kíalíku José, pueblo Arimateapo joome, yäuraapo tékiakame tüisi täyahuakä éntok yörihuame. Ket huaka Diosta reytaka nésahueu boobíchaíhui, áma yepsaka, kaa májhueka Pilátotau kibákek; huanäi Jesústa takahua aahuak. ⁴⁴ Pilato at guómték Jesústa lauti mukuk tiaka. Të juka capitanta núnuka, ä temajek ä múksuka bétana. ⁴⁵ Capitanta ä téjhuak jíbba, huanäi Joseta mámpo ä tójjak juka Jesústa takahua. ⁴⁶ Huanäi José sábanam jínuka, kömä yéchaka, áma ä bitiak. Huanäi sépultuura, téta buéjtukaipo, ä teekak. Tétata éntok sépultuura puertau bíaktiakä ä páttiak. ⁴⁷ María Magdalena, éntok María Joseta áiye, akim ä bitchai jak ä tekhuakähui.

16

Jesús kókkolam násuk jíabitek

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Juka jimyore taahuata simsuk, María Magdalena, Salomé, éntok María Jacobota áiye, juka musäla jubakim jínuk Jesústa takahuat ä óre báreka. ² Huanäi kethuéitana, lominko táapom jum sépulturau yájjak, béja täata yeu simsulatuko. ³ Huanärim nau ínel jáahuay:

—¿Jábesu juka téta sépultuurata puértapo kátekamta itom mékka bíaktirianake jáni?

⁴ Huanärim áman remteka juka tétata mékka bíaktiata bitchak; jü teta éntok tüisi buëuruakai. ⁵ Huanärim sépulturapo kimuka, senu yoremta jübua yótumta batatana bétana áma kátekamta bitchak, tósalik tebek sánkokamta; huanärim guómték. ⁶ Të áapo ínel ámeu juahua:

—Katem majhuë. Jesús Nasarénotem jaría, huaka kúrusit popónhuakamta. Béja jíabitela; kaa imi aane. Akem ä bitcha im ä tekhuákaipo. ⁷ Ámanem sájakä juka Perota téjhua, éntok jume huate ä discípulom. Ínelem ámeu jáahuay: “Áapo enchímpat huéiye áman pueblo Galiléau bíchaa; huämirem ä bínnake, enchimeu ä jíakäpo bénasi.”

⁸ Huanäi bempo jum sépultuurapo yeu sájakä teénnek, mauj-rimmei emo yoáka. Tem kaabetau jálek, guómtilatata.

Jesús María Magdalénatau au yeu machíriak

(Jn. 20:11-18)

⁹ Jesús éntok jü lominko táapo kethuéitana jíabitelatata, María Magdalénatau bat yeu machiak, iachi éntok guoibusan lemoniom yeu béblatukai. ¹⁰ Áapo éntok sika huame áamak anlatukammeu jünéehuamta am makkak; huámëi éntok sirókakä éntok buanaka áma

aaney. ¹¹ Të bempo ä jíabitelatukäu jíkkajakä, éntok áapörík au ä bil-la tíau júnem kaa ä súalei.

Jesús guoi ä discípulommeu au yeu machíriak
(Lc. 24:13-35)

¹² Chúkula, tábuiasi guoyímmeu au yeu machíriak, huaj páman am kateyo, sékana pueblou bíchaa. ¹³ Huanäi huámëi ket áman sájaka jume huaatem tejhuak; të bempörím júne kaa súsualek.

Jesús, apóstolim huatem majtiasimeka ániat am katchauhue
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Chúkula béja óncemmeu, au yeu machíriak mesáu jokammehui. Huanäi kuttílasí ámeu nokak bem kaíta súalë béchíbo, éntok námakak bem jíapsekä béchíbo. Bueítukim kaa am súaley huame ä jíabitelatukäu ä bíchakame. ¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Síme ániachem kaate, éntok íkái evangeliotem ámeu noknake síme géntemmehui. ¹⁶ Huä ä súalekame éntok au batötebokame jínëutunake. Huä kaa ä súalekame éntok jìokot machisi noki at chúpatunake. ¹⁷ Éntok ímëi señalim huérianake huame ä súaleme: In téhua úttearammeay lemoniom yeu bébnake; éntokim bemela nokta noknake; ¹⁸ bakóchimim mámammea buijnake; éntokim óijta jëk júnem kachin ayunake; jume kókoreme béppa mámtëkim am tütenake.

Jesús téhuekau jikau siika
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Huanäi jü Señor junëli ámeu noksuka, áman téhuekapo jikat mabethuak, éntok Diosta bata bétana yéjtek. ²⁰ Huanäi bempo yeu sájaka, juka tü nokta nookak símekuchi. Jü Señor éntok am aníai juka nokta lütüría jóakä huame señáalim bem joaíbeyi. Júnentunake.

Jü Evangelio San Lucajta Jiojtekähui

Lucasta Teófilotau jiojtekähui

¹ Juebénaka éaka áu kikkimusula tua lútula ä jiojte báreka juka ími ito násuk tua yö lütüriapo yeu sikamta, ² jume kësampo naateka bem pusimnea ä bíchakame jume itom ä majtiakame, éntokim ä tekipanuay íká Diosta nooki. ³ Ínapo éntok chúkula béja át nátemaijsuka jáchin ä naatekähui éntok símekut tüisi suasuka, kétne émou ä jiojte báreka taahuak ä huépo bénasi, empo Teófilo huatem násuk yörihuame, ⁴ em ä täyanaké béchibo huaka em majtiahuakähui ä lütüriatukähui.

Jü Juanta yeu tómtinake bétana nokhuame

⁵ Juka Heroodesta Judeapo reytuko, senu sacerdote Zacarías ti téhuaaka tiöpopo tékiakay, Abíasta géntepo jometukay. Ä jubi éntok Arónta familiapo jometukay, éntok Elisabet ti téhuaakay. ⁶ Náhuichikam lútula jiápsay Diosta bíchäpo, éntok kaita juénasi jita áme bétana nokhuay, bueitukim Señorta nésauro johuay. ⁷ Të katim üusekay, bueituk Elisabet kaa äasoay, éntokim, béja yoiyötukay.

⁸ Sejtul táapo, sacerdoote tékil hué páman Zacaríasta tiöpopo Diosta bíchäpo jita ä joaysu, ä tékiakä pámani, ä yoiyoturim ä huériapo bénasi, ⁹ jume tiöpopo tékiakame ä huéria pámani, Zacarías áma yuktiahuak, juka inciensota ä táanaké béchibo, Señorta altariu huáijhua kibakeka. ¹⁰ Huanäi síme jü pueblo päku aneka Diostau oraciompo nokay, inciensota táahuayo. ¹¹ Huanäi Diosta ángel Zacariastau yeu machiak, incienso altarta bátam bétana hueka. ¹² Huanäi, Zacarías ä bíchaka guómték, éntok kaachin an máchika majhuëy. ¹³ Të jü ángel ínel áu jiaahua:

—Zacarías, katë májhue, jü em nétanëu Dios enchi jíkkajak. Jü em jubi Elisabet ili outa asoanake. Juan të ä téhuaatuanake. ¹⁴ Huanäi tüisi al-leehuame émou ayunake, éntok juebénaka al-leaka tahuanake yehuä tómtékä béchibo, ¹⁵ bueituk jü em üusi yörisi jíputunake Diosta bíchäpo. Vinota o jita ái nanaa kóhuamta kaa ä jínake, éntok kee yeu yoreka Espíritu Santoy tápunitunake. ¹⁶ Juebena Israelitam Dios Señortau bíchaa am jíapsi kúaktianake. ¹⁷ Huäri Espíritu úttiära Elías profheetat aneí bénasi áamak annake, huäri úttiäray Señortapat huéenake, jume áchayhuarim bem üusimneu bíchaa kaa béttek jíapsitam jípunaké béchibo, éntok huame kaabeta yöreme jábetam yörinaké béchibo. Júnëli béja jume Señortau rúktinakeme tüisi majtianake tülisi Señorta am mabetnaké béchibo.

¹⁸ Zacarías ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisune íkai jüneríanake? Bueitukne öla, éntok ín jubi júne jámyöla.

¹⁹ Ä yömmiaka ínel áu jiaahua jü ángel:

—Ínapone Gabriel, Diosta bíchäpo aneme. Äbone bíttuari íkai bemela nokta enchi téjhua sáyhuaka. ²⁰ Enë kara noknake, éntoke múurotaka tahuanake, íkai ínel yeu simëu núkisi, kía juka ín émou noki kaa em súalekä béchibo. Íri síme lütüriataka yeu huéenake, taahuata yúmako.

²¹ Huä génte éntok Zacaríasta boobíchaihuiy, éntok emom temajey huaijhua tiöpopo ä bínhuatü béchibo. ²² Të Zacarías päkun yeu sika béja kara ámeu nokaka taahuak. Huanärim béja jünëiak jita áu yeu

machiakähui jum santuariopo, áapo éntok séñampo ámeu nookay, junëli béja múurotaka taahuak.

²³ Huanäi juka ä tékia áma yáasuka, jume taahuarim yúmariasuka, béja ä jóau bíchaa siika. ²⁴ Chúkula huame taahuarim simsuko, béja ä jubiahua Elisabet abe asoaka yeu siika. Huanäi ä jóapo kaa yeu siika, mamni metpo, ínel jáakari: ²⁵ “Íkäi inou yáuhuak, jü Señor ímëi taahuarim huëpo, béja nee ä úhuak, juka tiusi máchiraata sîmem bíchá násuku.”

Jü Jesústa yeu tómtinake bétana nokhuame

²⁶ Búsan mecham huéeyo, jü ángel Gabriel áman bíttuahuak Diosta bétana, Galiléa buere joarahui Nazaret ti téhuakähui, ²⁷ jámut bemetahui. Huäri éntok áuritukay, ili yoreme jübua yötume ä jubisey, José ti téhuaakame. Davidta familiampo jometukay. Jü jámut beeme éntok María ti téhuaakay. ²⁸ Huanäi ä anëpo kibakeka, ínel áu jiaahua jü ángel:

—¡Dios enchi ania al-leäe! Señor émomaki. Áapo tühuata emo bétana náikiala sîme jáamuchim násuku.

²⁹ Të áapo ángelta bíchaka, kaachin an máchika taahuak, juka ä nokakä béchïbo. Huanäi ínel éiyay:

—¿Jíta teboterisa jáni ïri?

³⁰ Huanäi jü ángel ínel áu jiaahua:

—María, katë májhue. Diosta tü eähue jájamla. ³¹ Én éntok abe asoake tahuanake. Usi outë asoanake, éntok JESÚS të ä téhuaatuanake. ³² ïri buéresi ériana. Jikat bétana usiari ti téhuaana, jü Dios Señor éntok juka ä átchay David Rey nésauro ä máknake. ³³ Huanäi Jacobtamak huéerimmak reytaka nésaunake jiba béchïbo. Huä ä reytaka ä néshueu éntok kaa lütinake.

³⁴ Huanäi María ínel áu jiaahua jü ángeltahui:

—¿Jáchisu éntok ïri huéenake, buëituk ínapo kennee kuuna?

³⁵ Huanäi jü ángel ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jü Espíritu Santo emo béppatunake. Huanäi jü jikat anemta úttiära ä jékkay enchi jékkatunake. Huäri béchïbo jü santo ili usi yeu yoremtunakeme, Diosta Üusi ti téhuaana. ³⁶ Éntok két jü em huahuaji Elisabet, áapo két abe asoaka tahuala, ä jámyölatukä násuku, én béja búsan meeche, abe asoakari, jü kara asoame ti täyahuame, ³⁷ buëituk Diosta béchïbo kaita obiachisi maachi.

³⁸ Huanäi béja María ínel jiaahua:

—Ímîne aane, Señorta nésau yáa báreka. Éläpo inot chúpatunake jü enchi inou nokakähui.

Huanäi béja jü ángel ä tö siika.

María Elisabetta jóau nōitisek

³⁹ Huámechi taahuarimmet María bamsipo yeu siika, buere joära Judeau bíchaa; ïri pueblo júya kähui násuk taahuay. ⁴⁰ Huanäi Zacaríasta jóau kibakeka, Elisabetta tebotuak. ⁴¹ Huanäi jü Elisabet Maríata teboteri jíjikkajaka, jü ili usi tómpo chéptek. Huanäi éntok Elisabet Espíritu Santoy tápunak, ⁴² éntok tüisi kusisi ínel jiaahua:

—Diosta tü eäu emo bétana náikiari sîme jáamuchim násuku, éntok ä tü eäu tápuni jü em tómpo yoremtulame. ⁴³ ¿Jatchiakasu ínapo áma yeu púari, juka ín Señorta áye nee äbo bínnakë béchïbo? ⁴⁴ Bueitukne em teboteri jáhuia im nakammeu yúmako, ili usi al-lerimmea ín tómpo chéptek. ⁴⁵ Úttesi al-leehuamta jípunake jü ä súsualekame, buëituk lütüriataka yeu huéenake juka Señorta bétana émou nokakähui.

⁴⁶ Huanäi María ínel jiaahuak:
In jíapsi buéresi Señorta úttile.

⁴⁷ In espíritu éntok al-leiya, Dios ín jínëulerotachi.

⁴⁸ Bueituk kaita nee béj-riay junne, nee yeu púuhuak, áapörík nésau jíba joamta,
éntok, én naatekam Diosta tü eäu nee jájamlä tíanake síme nat tomti kateme.

⁴⁹ Bueituk jü Dios jita jo árahueme buere tühuata inou yáuhuak.
Santomme, jume ä téhuam.

⁵⁰ Diosta yore nak jiokolëu jíba síme nat tomti kateme béchïbo.
Jume ä majhuëka ä yöreme.

⁵¹ Ä mámammea yún jita bueere yáala,
am chíbejtiak jume bem jíápsipo kaa tü eerim emo buérialeka aneme.

⁵² Jume úttiakame reyta yeyesäpo yeu am jaasek;
éntok jume hétuk emo nüyeme éntok jikau tóboktiak.

⁵³ Huame tébäureme buéresi tühuata miikak;
huame rikom éntok kaita am makaka am sákatuak.

⁵⁴ Juka nación Israelta ä nésahui joamta aniak,
yore ä nak jiokolibeu kaa koptiaka ä jiokek.

⁵⁵ Júkai ámeu nookak, itom yoiyöhuammehui,
Abrahamtamaki, éntok jume ä üusimmaki, jíbapo béchïbo.

⁵⁶ Huanäi María báij metpo jáni Elisabetamak taahuak. Chúkula béja ä jóau nóttek.

Juan Bautistata yeu tómtékähui

⁵⁷ Jü Elisabet jume taahuarim yúmariasuka, outa asoak. ⁵⁸ Diosta jüneli ä nak jiokekaleka béchïbo. Huanäi jume áa chíkola jóakame éntok jume ä huahuayriam ámanim ä bitchak. Huanärim úttesi al-leakam taahuak, Diosta juneli ä jiokekakau béchïbo. ⁵⁹ Guoj naiki taahuarim yúmak, ä circuncidaroatebok, juka ili usita. Huanärim ä átchay téhuam, Zacaríasim, ä téhuaatua báarey. ⁶⁰ Të jü ä áyehua ínel ámeu jiaahua:

—Ëe; Juan ti téhuaanake.

⁶¹ Huanärim ínel áu jiaahuak:

—¿Jatchiaka? Kaabe juneli téhuak enchim huahuayrim násuku.

⁶² Huanärim séñampo juka ä áchaytau nátemajek, jáchin juka ili usita ä téhuaatua bárëhui. ⁶³ Huanäi ili tablata aahuaka, ínel át jiojtek: “Juan ti téhuak.” Huanäi simetaka át guómtilataka taahuak. ⁶⁴ Senu huéchiapo áu étapok jü teeni. Júchi ára nokaka taahuak, éntok Diosta úttil táytek. ⁶⁵ Huanäi síme jume áme chíkola jóakame át guómteka taahuak. Síme jume Judea buiärapo káu jómem, íari bétanam jíba nookay. ⁶⁶ Síme ä jíkkajakame bem jíápsipo ä ériasakay, ínel jíakari:

—¿Jábese jáni iri uusi?

Señorta mámam éntok jíba áamak aaney.

Zacaríasta profetisarukähui

⁶⁷ Huanäi Zacarías, ä áchayhua, Espíritu Santoy tápunika, Diosta bétana nookak, ínel jíakari:

⁶⁸ Úttesi türi jü Senor, jü pueblo Israelta Dios.

Ä pueblou yebij-la, ä jínëu báreka.

⁶⁹ Itom jínëunakemta tua úttiakamta itom násuk toboktiak,
jukä nésauta ä yáarialamta Davidta familiapo.

- 70 Jume santo profeetam tenimmeyi nokakä bénasi, jume kësamriapo kateme:
- 71 itom omtíame násuk itom yeu jäbuak; jume kaa itom bíbit péäu mámpo itom yeu huíkkek.
- 72 Juka itom yoiyöhuam jiokolinake bétana ä noki kaa koptiak, éntok huaka nokta ä yechakähui, tühuata itou ä yáa rókähui.
- 73 Abraham itom áchaymak nokta chúpala, juka itom ä mák rókähui,
- 74 itom omtíame násuk yeu huíktaka, kaabeta májhueka, áapörík itom jo äau itom jonákë béchïbo,
- 75 santosi ito núyeka, éntok lútüla jíapsihuamta jípureka, áapörík béchïbo, itom kókkou núkisi.
- 76 Émpë éntok, ili uusi, hua jikat anemta bétanë profeetapë täyana, bueítukë Señortapat huéenake ä böom rúktiasimeka.
- 77 Éntoke ä téjhuaanake juka pueblota, jáchin ayuka ä jinëutunakë béchïbo,
Diosta bejrimmet am jiokorina béchïbo.
- 78 Dios tüisi ä jíapsipo huáijhua naateka itom nákke, jikat bétana bemela taahuari machiriata itom miikak,
- 79 huame kaa machiku aneme éntok mukia jékkaapo aneme, machiria báreka,
türi böou itom yeu jäbua báreka, kaa huanti jíapsihuäpo böochi.
- 80 Huä ili usi éntok yötusimey, éntok ä espírituhua úttiata nüsimey, éntok mékka ániapo jóakay Israelta pueblou áu yehuä machiriäpo tájti.

2

Jáchin Jesústa yeu tómtékähui (Mt. 1:18-25)

1 Huamechï taahuarimmet ínel yeu siika síme ániat rey Augusto César nésahuek símem áu censaruak sáuhuek. 2 İri censo bat yáahuak Cireniota Síriapo gobernadortuko. 3 Huanäi síme bem pueblom bëkatana sájjak emo censarua báreka. 4 İaribéchïbo, José Nazaret pueblo bétana Galiléa buiärapo jikau siika, Judea buiaräu bíchaa, Davidta pueblou Belén ti téhuaakähui, Davidta familiampo ä jomë béchïbo. 5 Ámanim sájjak, emo censaruateboseka. Mariäta juubiapo ä máktaka ä huériay, tè kee ä juubey, áapo éntok abe asoay. 6 Bempörím áma aneysu jume taahuarim yúmariak, ä asoanakëhui. 7 Huanäi béja ä jípurek, juka kësam asoata, sánkompo ä bëtiak. Éntok pesebrepo animaalim jíjïbuäpo ä teekak. Bueítuk síme hotelim tátapuniakay.

Jume ángelesim éntok jume pastorim

8 Huämi buiärapo két pastorim aaney, tukaapo kabaram suayaka, kaa kocheka. 9 Huanäi éntok Señorta ángel ámeu yeu machiak. Jü Diosta lóoria éntok natechíkola, am machiriak. Huanärim tüisi guómték. 10 Të jü ángel ínel ámeu jiaahua:

—Katem májhue, bemela tü noktane enchim téjhuaasek, úttesi al-leehuasi maachi, símem béchïbo. 11 Davidta pueblopo, enchim béchïbo yeu tómték, ëni, jü yore jínëunakeme, jü CRISTO jü Señor. 12 Ímirem át suanake, ä jüneria béchïbo: İli usitem sánkompo bëtiata téunake, pesebrepo animaalim jíjïbuäpo bökamta.

¹³ Huanäi ángeltamak senu huéchiapo juebena huate ángelesim, Diostamak téhuekapo aneme, áma yeu machiak, yörisi Diosta úttileka éntok ínel jíaka:

¹⁴ ¡Looria Diosta béchibo téhuekapo!

¡Buíapo yánti jíapsihuame, entok tü eeri yoremem béchibo!

¹⁵ Huanäi jume ángelesim téhuekau bíchaa am sájjako. Jume pastorim ínel náu jiaahua:

—Jánte pueblo Belénihui, ámate ä binnake juka áma yeu sikamta, juka Señorta itou yeu machiriakähui.

¹⁶ Tüsim bamsipo yeu sájjak. Huanärim Mariáta éntok Joséta téuhuak, éntok juka ili usita pesebrepo bókamta. ¹⁷ Ä bíchaka, akim ä jüneriatebok, juka ili usita bétana ámeu nokhuakähui. ¹⁸ Simetaka ä jikkajakame áachim guómtilatata taahuak, jume pastorim ámeu nokähui. ¹⁹ Të María simeta ä jíápsipo ériasimey, áu huáateka. ²⁰ Huanäi jume pastorim tüisi Diosta looria úttileka entok al-leaka nóttek simeta buere jita bem bíchakähui, éntok bem jikkajakäu béchibo, bueituk síme bem téjhuaripo áman chüppuk.

Jesústa tiöpou nüpahuakähui

²¹ Guoj naiki taahuarim yúmako, usitam circuncidaroa báreka. Huanäi Jesús tim ä téhuaatebok. Ímei téhuam jü ángel ä mákakay, ketune kee jee Mariáta tómpo ä yoremtuyo.

²² Jume taahuarim yúmako, Moiséjta ä nésahuekä páman chichä machiku yeu sika türika tahuak, buere joära Jerusalénihui ä nüpak, Señorta mámpo ä tóij báreka. ²³ Señorta leypo ä jiojteri bénasi: “Síme ili ou késampo yorekame, Santopo náikiatunake Señortau bíchaa.”

²⁴ Señortau am toij béchibo, leyta jíä bénasi, guoy möelim o guoy guókohuim, sacrificiata béchibo.

²⁵ Senu yoreme, Simeón ti téhuaaka, Jerusalémpo aaney. İri yoreme lütüla jíápsay, éntok Dios huáatey. Israelta jíapsi yechanäu Diosta ä jínëunakähui boobíchaïhui. Espíritu Santo éntok áa béppa aaney.

²⁶ Espíritu Santo au yeu ä machirialatukay, kee jee mukeka juka Señorta bétana yeu púata, ä pusimnea ä binnakähui. ²⁷ Jü Espíritu Santo ä innëtuak, huanäi tiöpou bíchaa sika. Ä áchayhuam ili usi Jesústa tiöpou ä nüpako, áu ä yá béchibo juka leyta jíápamani. ²⁸ Jü Simeón, juka ili usita mámpo ä nüka, Diosta baysahueka, ínel jiaahua:

²⁹ Én ál-la, ín Señor, ín simepë.

Yanti nee jíapsitua, em noki jíápamani,

³⁰ bueituk ín pusim ä bitchak, juka em jínëuria.

³¹ Síme pueblom bíchápo, itomë ä téjhuaasuk:

³² Áapo jü machiria, jume kaa Israeltamak huérim, am machirianakë béchibo,
jü gente Israelita yorihuame.

³³ Ä áyehua éntok José, guómtilatamak ä jikkajay, simeta júkai áa bétana nokhuayo. ³⁴ Jü Simeón Diosta tu eäu am makkaka. Jü Mariáta, Jesústa áyebeu, ínel jiaahuak:

—Én éntok i usi juebenam kóm tátab béchibo, huatem éntok tóboktiä béchibo, jume pueblo Israelpo joomem. Éntok ími jünakiachitunake: juebénakam ä omoutenake. ³⁵ Ínëli yeu huénake: ejparam em jíápsipo

naa búrujti emót kíktenake. Juebenak jita éhuil jiápsipo éehuamta yeu buíjtunakë béchibo.

³⁶ Ama aaney, kétchi, senu jámmut, juka bát bíchaa ayunakemta jüneriame. Aana ti téhuaaka, Fanuelta maala, Aserta familiapo jometukay. Áapo béja tüisi jámyölatukay. Bemetaka kunak huanay guoy búsan huásuktiapo jíba amak jouhuak. ³⁷ Të béja jókoptulataka ochenta áma naiki huásuktey. Buere tiöpopo kaa yeu huéiyey, taahuarit tukaarit naa búrujti, Señorta tekipanuariaka, ayuunaka éntok oracionim joaka. ³⁸ Ana huämi horapo, Diosta baysahueka, jü ili usi Jesústa bétana ámeu nok táytek, sime huame Jerusalénta jínëunakemta boobíchaihuimmehui.

Nazareu bícham, júchi nóttek

³⁹ Chúkula juka Señorta leypo huémta áma yáasuka, Galiléahuim nóttek, buere joära Nazareu bíchaa. ⁴⁰ Jü ili usi yötuy, éntok úttiata nüyey, éntok yún jita täyasimey. Diosta tü eäu éntok áamaktukay.

Jü ili üsi Jesús tiöpopo

⁴¹ Jume ä áchayhuam chíkti huásuktiapom jum Jerusaléniu yayajay pajko pájcuapo an báreka. ⁴² Pájcuca pajkota yúmak, bem ä boojoria bénasi, Jerusaléniu bícham sájjak. Jesús béja dooce huásuktiriam yúmariay. ⁴³ Pajkota chúpuko, nottilataka am kateyo, jü usi Jesús Jerusalémpo taahuak. José éntok ä áyehua katim jüneyay. ⁴⁴ Béja senu taahuapom boojouhuay, genteta násukim ä huë téiyey. Kaa ä téaka éntok, akim ä jariu táytek, bem huahuayrim éntok bem täyame násuku, ⁴⁵ tem kaa ä téaka, Jerusaléniu bíchaa nóttek, ä jariuboka.

⁴⁶ Chúkula báij taahuarim huéy, akim ä téuhuak jum tiöpopo, jume maestrom leyta yore majtiame násuk káteka, am nok jíkkajaka éntok ámeu nátemajeka. ⁴⁷ Huanärim sime át guómtilataka ä jíkkajay tüisi jita ä täya tíakari, éntok tepa áma huéchiasi jíba am nok yómmiä béchibo.

⁴⁸ Huanärim ä bíchaka, át guómték. Huanäi jü ä áyehua ínel áu jiaahuak:

—In asoa, ¿jatchiakasë ínel itom yáuhuak? Ínapo, éntok em áchay, tüisite jiápsipo kökosi éaka enchi jariay.

⁴⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem nee jaria? ¿Jachem kaa jüneya ín Átchay tékilpo ín annakëhui?

⁵⁰ Të bempo kaa jüneyay jita ámeu ä nokakähui.

⁵¹ Huanäi ámemak nóttek, Nazareu bíchaa. Huanäi jíba áme bétuk áu nüyeka yötuy. Ä áyehua éntok, simeta íkäri ériasimey ä jiápsipo. ⁵² Jesús éntok chëhuasu éntok ä takahuapo yötusimey, éntok Diosta tü eäpo éntok yoremem bíchäpo.

3

Juan Bautista géntemmeu nookak

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Quince huásuktiriampo juka rey Tiberio Césarta yäura Romapo néshueyo, jum Judea buiärapo éntok Poncio Pilato gobernadortukay, Herodes éntok Galiléa buiärapo yäuratukay, ä saila Felipe Itureapo éntok Traconite buiärapo, Lisantias éntok Abiliniapo yäuratukay. ² Anasta éntok Caifásta sumo sacerdotetuko, Diosta bétana noki áu yepsak, Juan, Zacaríasta üusibehui, mékka ánia see päriapo ä aneyo. ³ Huanäi áapo sime Jordán bathue mayoamak géntemmeu noksimeka huéiyey,

batöhuamta éntok Diostau bíchaa jíapsi kúaktiahuamta jume bem Dios bejrim jiokorinä béchibo. ⁴ Isaías profheetata jiojteri Bénasi ínel ä jiäpo: Jiahui mékka ánia see päriapo chaaye:

“Señorta böömeme tüte,
ili bööm éntokem rútuaktia.

⁵ Síme huame buía jójoroim nanahuittena,
jume chopöriam, éntok káuhuim,
jume böo chachakuim éntok rútuaktiana;
éntok jume böo rúrumuyim tütena.

⁶ Huanäi síme génte ä binnake Diosta jínëuria.”

⁷ Juebena yóremra au yeu sájjak emo batö iäka, huanäi ínel ámeu jiaahuak:

—¡Eme géntem bakot usiarim! ¿Jábesu enchim majtiala emo ä tö tenni sáhueka huaka Dios omtirata yebijnakemta? ⁸ Türi takame jípu báreka eiya, emo jíapsi kúaktiaka. Éntok katem enchim jíapsipo ée taite: “Béjate Abrahamta itom áchaypo jípure”; senu huémtane enchimemeu nooka, Dios kía ímí tétampo júne ára am toboktia, jume Abrahamta üusim. ⁹ Bueituk két jume tépuam béja júyam nahuapo kéchari, síme jü júya kaa türik takame chúktiahuaka tájiu jímmana.

¹⁰ Huanäi jü génte béja ä temajek, ínel áu jíakari:

—¿Jítasute, jüntuk yáanake?

¹¹ Huanäi Juan am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Jü guoyik sánkokame, juka kaita jípuremta huépülam máknake; jü buáhuamta jípureme, juka kaita jípuremta miknake.

¹² Jume yäura tómita náu tótojaihui két áu yájjak emo batö iäka. Huanärim ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jítasasute yáanake?

¹³ Áapo ínel ámeu jiaahua:

—Katem úttiapo jita aahua enchim sáyhuakäpo áman jíbba.

¹⁴ Huate sontarom két ä nátemajek ínel jíakari:

—Ítaposu, ¿jítasasute yáanake?

Huanäi ínel am yómmiak:

—Katem jabetau kaa huéeläpo jita aahua, ál-la enchimmet nésayhuakäpo áman jíbba. Katem yäurapo emo tekipanoä tíaka, jábeta guómtiaka jítasu ä úhua. Enchim béjtuahuä beyem al-leiya.

¹⁵ Jü gente éntok át suaka ä bitchay símeta juka huémta, bem jíapsipo éntokim emo nátemay, ínel jíakari: “Jamak Juan ájaria jáni jü Cristo.”

¹⁶ Huanäi Juan símemmeu ínel jiaahua:

—Lútulay ínapo báampo enchim batöa; të äbo huéiye senu ino béppa chë yörisi maachi, éntok chë néshue. Huakäi béja ínapo katchanne júne áu kóm chätuka bocha huíkyam ä búttiriapo yúmala. Huäri béja enchim batönake Espiritu Santoyi éntok tájiyi. ¹⁷ Ái huijhuijtiahuame ä mámpo óorek, juka erata tülisi ä tüte báreka. Chúkula éntok jume tirijkom érianake jum kaa am nasontenakepo, juka pajata éntok náu yéchaka jum táijta kaa tutuképo ä táanake.

¹⁸ Íkäiri éntok huate jita ámeu nokaka, am téjhuay, juka genteta tühua bemela nokta bétana. ¹⁹ Huanäi jü Juan kuttílasi áu nookay jü rey Herodestahui ä saila Felipeta jámut ä jípurë tíaka (Í jámut Herodias ti téhuaakay), éntok huate jita búruk kaa türik ä yáalä béchibo. ²⁰ Júnëli jita kaa huéchiasi yáalataka jü Herodes, júchi áa béppa, Juanta páttiatebok jum cárcelpo.

Jesús batöhuak
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Júnaköri sime pueblota emo am batöayo, Jesús két batöhuak. Huanäi Diostau oraciompo ä nokayo, jü téhueka áu étapok. ²² Espiritu Santo át kóm siika, guókouta bénasi takahuaka. Téhuekau bétana éntok áu nokhuak, ínel jíakari:

—Émpë ín Üusi ín yeu púari, éntok ín nákehui.

Jesústa yoiyöhuam bannaataka kateme
(Mt. 1:1-17)

²³ Áapo jü Jesús ä tékilhua naatekari, jíba tua jamak treinta huásuktiriam huériay. Huä Joséta üusi tí ériahuame. José éntok Elíta áchayekay. ²⁴ Elí éntok Matatta áchayekay. Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Janata áchayekay. Jana éntok Joséta áchayekay. ²⁵ José éntok Matatíasta áchayekay. Matatías éntok Amósta áchayekay. Amós éntok Nahumta áchayekay. Nahum éntok Eslita áchayekay. Esli éntok Nagaita áchayekay. ²⁶ Nagai éntok Maatta áchayekay. Maat éntok Matatiasta áchayekay. Matatías éntok Semeita áchayekay. Semei éntok Joséta áchayekay. José éntok Judáta áchayekay. ²⁷ Judá éntok Joanata áchayekay. Joana éntok Resata áchayekay. Resa éntok Zorobabelta áchayekay. Zorobabel éntok Salatielta áchayekay. İ Salatiel éntok Nerita áchayekay. ²⁸ Neri éntok Melquita áchayekay. Melqui éntok Adita áchayekay. Adi éntok Cosamta áchayekay. Cosam éntok Elmodamta áchayekay. İ Elmodam éntok Erta áchayekay. ²⁹ Er éntok Josuéta áchayekay. İ Josué éntok Eliezerta áchayekay. Eliezer éntok Jorimta áchayekay. Jorim éntok Matatta áchayekay. ³⁰ Matat éntok Levíiita áchayekay. Levíi éntok Simeónta áchayekay. Simeón éntok Judáta áchayekay. Judá éntok Joséta áchayekay. José éntok Jonánta áchayekay. Jonán éntok Eliaquimta áchayekay. ³¹ Eliaquim éntok Meleata áchayekay. Melea éntok Mainánta áchayekay. Mainán éntok Matatata áchayekay. Matata éntok Natánta áchayekay. ³² Natán éntok Davidta áchayekay. David éntok Isaíta áchayekay. Isaí éntok Obedta áchayekay. Obed éntok Boozta áchayekay. Booz éntok Salmónta áchayekay. Salmón éntok Naasónta áchayekay. ³³ Naasón éntok Aminadabta áchayekay. Aminadab éntok Aramta áchayekay. Aram éntok Esromta áchayekay. Esrom éntok Faresta áchayekay. Fares éntok Judáta áchayekay. ³⁴ Judá éntok Jacobta áchayekay. Jacob éntok Isaacta áchayekay. Isaac éntok Abrahamta áchayekay. Abraham éntok Taréta áchayekay. Taré éntok Nacorta áchayekay. ³⁵ Nacor éntok Serugta áchayekay. Serug éntok Ragauta áchayekay. Ragau éntok Pelegta áchayekay. Peleg éntok Heberta áchayekay. Heber éntok Salata áchayekay. ³⁶ Sala éntok Cainánta áchayekay. Cainán éntok Arfaxadta áchayekay. Arfaxad éntok Semta áchayekay. Sem éntok Noéta áchayekay. Noé éntok Lamecta áchayekay. ³⁷ Lamec éntok Matusalénta áchayekay. Matusalén éntok Enocta áchayekay. Enoc éntok Jaredta áchayekay. Jared éntok Mahalaleelta áchayekay. Mahalaleel éntok Cainánta áchayekay. ³⁸ Cainán éntok Enósta áchayekay. Enós éntok Setta áchayekay. Set éntok Adánta áchayekay. Adán éntok Diosta áchayekay.

4

*Satanás Jesústau jibek ä jioptuabáreka**(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Jesús, Espíritu Santoy tápunika, Jordán bathue bétana yepsak. Huanäi mékka ániau see päriau bíchaa ä núk siika, jü Espíritu, ² cuarenta taahuarimpo. Huanäi jü diablo tepa áamak aaney, ä jioptua báreka, kaa tühuata ä yáa íaka. Síme huameri taahuarimmechi kaa jibuäk, huamei taahuarim simsuko tébäurek. ³ Huanäi jü diablo ínel áu jiaahuak:

—Bueítuk empo Diosta Üusituko, íkái tétatë emo pan yáa sáuhue.

⁴ Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Júnel jiojteri: “Kaa kía páanimmea jíba jíapsinake jü yoreme, ál-la síme Diosta nokiyi.”

⁵ Huanäi jü diablo káhuit chë jikat ä núk siika, huanäi chúbalaposu rey nesaupo attiata ä bíttuak, pueblo tüisi ujyorim éntok bueerem, ä bíttuak.

⁶ Huanäi ínel áu jiaahuak jü diablo:

—Enchine ä máknake síme úttiárata, enchi ä sáunakë béchïbo. Entok juka bem looria. Bueítuk ínapo ä mak-ri; entok jabeta ín ä makbareu ä maknake. ⁷ Të ál-lë inou tónommia kíkteka nee yörinake. Huanärë simeta íkairë áttianake.

⁸ Huanäi Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Mékkë siime, Satanás, bueítuk ínel jiojteri: “Juka Señorta em Diostë yörinake, éntoke áapörík jíba nésauta jorianake.”

⁹ Huanäi buere joára Jerusaléniu bíchaa ä núk siika. Huämi béja buere tíopot chë jikat ä kéchaka ínel áu jiaahuak:

—Empo Diosta Üusituko, buíahuë emo kóm tójja, ¹⁰ bueítuk ínel jiojteri: Dios jume ä ángelesim émou bíttuanake, enchi am anianakë béchïbo.

¹¹ Éntokim mámammea enchi tóboktianake, em guókim kaa tétat tēitinakë béchïbo.

¹² Jesús ä yómmiaka ínel áu jiaahuak:

—Ínel két nok-ri: “Katë Diosta em Señorta jioptuanake.”

¹³ Huanäi jü diablo, kaachin béja ä bāitāu máchika, chubala ä tö siika.

*Jesús ä tékilhua naatek**(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)*

¹⁴ Huanäi Jesús, Espíritu Santota úttia huériaka, Galiléa buiárau nóttek. Buéresi tayahuay, síme buíachi ä chíkola. ¹⁵ Huanäi éntok bem sinagogampo am majtiay. Simetakam ä úttiley ä looriapo.

*Jesús jum pueblo Nazaretpo**(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)*

¹⁶ Bueítuk Nazaretpo yepsak, ä yötuläpo. Jíba ä boojoriapo bénasi, jimyore táapo sinagogapo kibakek, huanäi jiojterita nok báreka kíktek.

¹⁷ Huanäi éntok profeeta Isaíasta librom áu tóijhuak, librom étapoka, ínel jiojteta áma bitchak:

¹⁸ Señorta Espíritu ino béppa aane,

áapo nee áma yeu púala tühuata bemelasi huémta jume poloobemneu nee ejtejhüä íaaka.

Jume jikot sirokamta jíápsekame nee tüte íaaka nee ábo bíttuak,

pereesommet éntok chay íaaka jáchin bem búttiatunakëhui,

éntok liliptim puj etaponakë béchïbo,

éntok jume jikot nühuame am búttiaseka,

¹⁹ jume türi huásuktiriam Señorta bétana ámeu yebijnakëhui, ámeu nee nok ïaaka.

²⁰ Huanäi jume librom páttiaka, jü áma tékiakamtau am buíssek. Huanäi yejtek. Sime jume sinagogapo aneme áachim puseka taahuak,

²¹ huanäi inel ámeu nok táytek:

—Én ímï enchim bíchápo lütüriataka chúppe, ïri jïojteri.

²² Éntok simetaka ujjorisi jíba áa bétana nookay, éntokim át guómtilatata ä jíkkajay, juka nokta tua huéchiasi huémta jíba ä tempo ä yeu huë tíaka. Huanärim inel jiaahua:

—¿Jachu ïri kaa Joséta üusi?

²³ Huanäi Jesús inel ámeu jiaahuak:

—Jamakem juka nokta inel huémta inou nok báare: “Mérico, émpë emo jítto. Yúnte jita jíkkaij-la pueblo Capernaumpo em yáakähui. Ímïre em buiärapo két ä yáuhua.”

²⁴ Huanäi éntok két inel jiaahuak:

—Kaabe profeta tüisi mabethua ä buiärapo. ²⁵ Tua huitti nokhuäpone inel jiaunake, jum nación Israelpo juebena jáamuchim jókoptulame aaney, profeta Elíasta taahuarimmechi. Júnaköri báij huásukti áma búsan metpo kaita yúkutuko, buéresi tébaa siika, sime ániachi. ²⁶ Të kaabetau éntok bíttuahuak jü Elías, huäri huépul jámut jókoptula, Sarepta Sidón buiära tíapo jometau jíbba. ²⁷ Éntok juebena lepra sähuata jípureka Israelpo aaney, Eliseo profetata taahuarimmechi. Kaabe éntok áma türiak, huäri Naamán Síriapo joome jíbba.

²⁸ Íkäi jíkkajaka sime jum sinagogapo aneme, tüisim öomtek. ²⁹ Huanärim emo tóboktiaka, pueblopo yeu ä jaasek. Huanärim káhuit jikau ä núk sájjak, ámani káhuit jikat kóm ä jímmaa báreka. Bempo juka bem pueblota huäri káhuichim ä yáalatukay. ³⁰ Të áapo áme násuk yeu sika, siikak.

Huépül yoreme, lemooniota ä jiápsipo jípurey

(Mr. 1:21-28)

³¹ Jesús pueblo Capernaumpo yeu yepsak, Galiléa buiärapo. Huanäi sácala jimyore taahuarit am majtiay. ³² Tepam ä yosireka ä bitchay, jáchin yore ä majtiä bétana, bueítuk jü ä nokihua, yäura nokta úttiära jípurey.

³³ Huépül yoreme sinagogapo aaney, lemoonio espíritu chicha machik jípureka. Huäri béja tüisi kusisi tēka:

³⁴ —Itomë tójja; ¿jítasë empo itomak huátia, Jesús Nazareno? ¿Jachë itom lütiaseka äbo huéiye? Ínapo enchi täya, enchi jábétukähui Diosta Santöe.

³⁵ Huanäi Jesús kutti áu nónokaka, inel áu jiaahuak:

—¡Múksë kaa jiaahua, éntoke át yeu huéiye!

Huanäi jü lemoonio, áme násuk buíapo ä tátabeka, át yeu siika, éntok kaa kókosi ä yáuhua. ³⁶ Huanärim sime át guómtilatata taahuak, éntokim náu nookay, inel jáakari:

—¿Jíta nokisa ïri? ¡Yäurata úttiäray am sáuhue, jume lemoonio espíritu chicha maachim, éntokim yeu sásaka!

³⁷ Huanäi jü buéresi ä bétana hueme jíkkaij táytihuak, sime jume pueblo natechíkola tahuammechi.

Jesús juka Perota aasu, kökoata úhuak

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Huanäi Jesús kíkteka sinagogapo yeu siika. Huanäi Símonta jóapo kibakek. Jü Símonta asu éntok tüisi táijhuétchey, huanärim Jesústau ä nok-riak. ³⁹ Huanäi Jesús, át müla kóm chätuka, táijhuéchiriatat kusisi át nónokak, huanäi ä tójjak, jü táijhuéchiria. Läutiposu yejteka, jita am joriay.

Jesús juebena kökoreme tütek
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Täata áman huécheyo, génte yún buere jita kökoata jípureka áu nüpahuak. Áapo béja huehuépulammet mámtoka am tütek. ⁴¹ Juebenammet éntok két lemooniom yeu kaatey, tepa chayeka, ínel jáakari:

—¡Émpë Diosta Üusi!

Të áapo lemoniommet kutti nookay, éntok kaa yún am noktuay, bueituk bempo tüisi jüneiyay, áapo jü Cristo äbo yebisnakëihui.

Jesús, Galiléa buiärapo naa hueiyey am majtiaka
(Mr. 1:35-39)

⁴² Béja taahuapo, Jesús kethueysu, mékka päriau bíchaa siika. Jume géntem éntok ä jariay, áu yájaka éntok. Katim ä sim äaaka, tepa áamak jiaahuay. ⁴³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Të úttia huate buere jóärammeu ín huéenakeu két íkái tühua bemelasi nokta, Diosta reytaka nésahue bétana ámeu nokpo yúmala. Bueitukne huäri béchibo äbo bíttuari.

⁴⁴ Huanäi Galiléa sinagogampo, juka Diosta nooki ámeu nookay.

5

Kaa júnel machisi kúchum yun buíjhuakähui
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Júnëli yeu siika: Genesaretta baubäa mayoat Jesústa aneyo, juebena génte áu náu yájaka buéresi ä pítpittiy, Diosta noki jikkaj báreka. ² Huanäi guoy canoam bitchak, baubäa mayoachi, éntok jume kúchureom báapo jábuekame, bem jítërim báksiaka. ³ Huanäi Jesús, Símonta canoapo jámuk. Huanäi mayoat huáijhua jëla báau ä rúktia sáuhuek. Huanäi Jesús canoapo káteka am majtiay jume géntem. ⁴ Noksuka béja, Símontau ínel jiaahua:

—Canoatem báa násukun bíchaa huéria. Huanärem enchim jítërim áman jímma kúchum buíj béchibo.

⁵ Símon éntok ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Maestro, síme tukaatate tekipanauak éntokte kaita buíssek; tëne én em nokpo áman am jímmanake jume jítërim.

⁶ Áman am jímmaaka, juebena kúchum áma jaatiak jume jítërim éntok béja abe síutey. ⁷ Huanärim senu canoapo rejtemmeu buáktek, emo ania äaaka. Huanäi jume huate ámeu yájaka, am aniak. Huanärim guoy canoam tápuniak ímëi tapunika abe róptey. ⁸ Símon Peero, íkái bíchaka, Jesústau tónommia áu kíkteka, ínel jiaahuak:

—¡Katë inou rukrukte, Señor! Bueitukne yóremtaka Dios bejrita jípуре.

⁹ Bueituk jume kúchum yún bem buísekä béchibo, jü máuj-ra ä jaatiak, éntok simetaka áamak aneme két guómtek. ¹⁰ Jacobo éntok Juan, Zebedeota üusim, jümëi két tepa guómtek. Bempo Símontamakim tekipanauay. Të Jesús Símontau ínel jiaahua:

—Katë májhue; én naatekë kúchu jaasem tenasë yoremem nununake Diosta béchïbo.

¹¹ Huanäi jume canoam päkun yeu tójaka, simetam tö sájaka, Jesústam guojaasek.

Jesús leprata jípuremta tütek

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Jesústa senu buere joärapo aney, yoreme sime takahuat leprapaka áu yepsak. Huanäi Jesústa bíchaka, áu tónommia kíktek, éntok ä pújba buíau kóm yúmarialataka jiokot ínel áu jiaahuak:

—Señor, ínel éätek, empo ára ín kökoa nee úhua.

¹³ Huanäi Jesús áu mám rútukteka át mámtek, ínel jíaka:

—Enchine türi íaa. Türiäe.

Ínel ä jíak, jíba jü kökoa ä tö siika. ¹⁴ Huanäi éntok ínel ä sáuhuek katë jábeta téttejhua. Ínel jiaka:

—Ál-lë tiöpou huéiye áma nésahuemtahui, éntoke huaka Moiséjta nésahuekäu yáanake em türiakäu béchïbo, juka genteta jüneenakë béchïbo em túrialatukä bétana.

¹⁵ Të jü sime jita ä joäu jüneria táytihuak, simekut chíbejtek mékka jákun tájti. Juebena génte náu yayajay ä jíkkaij báreka, éntok kökoata emo úhua íaaka. ¹⁶ Të áapo mékka bíchaa sisimey, kaita genteta anëu bíchaa, orciompo Diostau nok báreka.

Jesús káraktílata tütek

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Séjtu táapo ínel yeu siika Jesústa am majtiayo, jume pariseerom éntok jume leyta am mamajtiame áma jokay jümëi béja ili pueblom bëkatana jometaka áma yáij-latukay, Galiléa buiära bétana éntok Judea éntok Jerusalén bétana; Diosta úttiära éntok áamak aaney kökoreme tüte báreka. ¹⁸ Júnensu huate yoremem áma yájjak, jípetampo senu yorem káraktílatam huériay, huáijhuam ä núk kimuka, Jesústa guókpom ä óre báreka éiyay. ¹⁹ Të karam áma kimuka taahuak, juka genteta tüisi büru béchïbo. Huanärim kári jikat jámuka, tejampo guójöriata yáaka, áma huämim kóm ä yétchak, chíkti ä jípetekimaki, áme násuk, Jesústa pújbapo. ²⁰ Jesús, Diostat ehuamta ámet bíchaka, kokoremtau ínel jiaahuak:

—Empo yoreme, jume em Dios bejrimmeche jiokoritu.

²¹ Huanäi jume leyta am mamajtiame éntok jume pariseerom kaa tüisi áatana éaka taahuak, ínel éakari: “¿Jábese íri Diosta bėj-reka nokame? Kaabe ára Dios bejrita jiokore, ál-la Dios jíbba.”

²² Të Jesús bem éerita jüneriaka, ínel ámeu jiaahuak:

—¿Jatchiakasem enchim jíápsipo kaa yánti éiya? ²³ ¿Jítasu chë júne kaa obiachi, ínel jiau béchïbo: “Em Dios bejrimmeche jiokorituk”, o ínel jiau béchïbo: “Kíktekë, huerama”? ²⁴ Enchim júkai jünerianakë béchïbo, ínapo jü Yoremta Üusi ímï buíapo yáurata ín jípurë bétana jume Dios bejrim jábeta ä jiokorinakë béchïbo.

Huanäi jü káraktílatau ínel jiaahua:

—Emoune ínel jiaahua, yejtekë em jípetekta nüka em jóau bíchaa huéiye.

²⁵ Senu huéchiapo, jü káraktíla, simem bíchäpo kíkteka, juka ä jípetekta tóboktiaka, ä jóau bíchaa siika Diosta úttílsimeka. ²⁶ Huanäi

símetaka át guómtilatata taahuak, éntokim yörisi Diosta looriata makkay, tüisim májhueka, ínel jiaahuay:

—Énte bejja ä bitchak juka kaa jaibu bíbithuamta.

Jesús juka Levíita núnnuk

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Chúkula íkái simsuko Jesús yeu siika, senu yäura tómita náu tóij-lerota bitchak, Levíi tí téhuakamta, jum tómita tótoijhuäpo kátekamta. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Ino sauke huéiye.

²⁸ Huanäi kíkteka, símeta tójaka, áa sáu siika.

²⁹ Chúkula éntok, Levíiii ä jóapo buéresi pajkok, Jesústa béchibo, huanäi juebénaka jume yäura tómita náu tóij-leerom mesahuim jokay, éntok huate yoremem ámemaki. ³⁰ Huanäi jume leyta am mamajtíame éntok jume pariseerom jume discípulom junneria jíaka, ínel ámeu jiaahuay:

—¿Jatchiakem jume yäura tómita náu tóij-lerommak éntok jume juéna yorememmak jibuä, éntok jita jéye?

³¹ Jesús am yómmiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Jume kaita ják innéame katim mérikota huáatia, të jume kökoreme ál-la. ³² Ínapo kaa huame lütüla jíápsame núnuseka äbo siika, ál-la Dios bejrita joame, am jíapsi kúaktiná béchibo.

Ayuunota bétana natemaijhuame

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Huanäi bempo ínel Jesústau jiaahuak:

—¿Jume Juanta discípulom éntok jume pariseerom discípulom kaa jjiibuä ayuunaka éntokim élaka Diostau oraciompo nooka, jume em discípulom éntok ée? ¿Jatchiakasu?

³⁴ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachem jum bóodau núnurim buähuamta emo táktiria máchile, juka jubemta ámemak áma aneyo? ³⁵ Të taahuarim yúmanake, juka jubemta núk sákaahuako. Huanäi ál-la huamei taahuarimmechim kaa jibuánake.

³⁶ Íkái ejemplota két ámeu yétchak:

—Kaabe súde bemelampo ili sánkota áma chúkchuktia, súde öram chäbuä béchibo. Të ínel ä yák éntok, jume súde bemelam nasontenake, éntok kaa jüri jíbba, kaa áamak útti jü sánko bemela öramaki. ³⁷ Kaabe jü vino bemelata huaka bea bóosa örapo ä tóttöa. Áma ä kimakátek éntok, jü vino bemela ä sútianake juka huaka bea bóosata. Huanäi éntok, jü vino guótinake, éntok jume huaka bea bóosa júne kaa türika tahuanake. ³⁸ Júnen béchibo, jü vino bemela huaka bea bóosa bemelapo tottöhua. Júneli náhuichikam kaachin ayunake. ³⁹ Jábe júne juka vino jauhuey huémata jéyeteke, kaibu júchi juka bemelasi yáata jü báanake. Bueituk ínel jiaunake: “Jü vino jauhuey naateka ëriari chë türi.”

6

Jumé Jesústa discípulom jimyore táapo tirijko bújam chúktiak

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Séjtul sábalá táapo, Jesústa jum etpo aman huéy, jume ä discípulom tirijko bújam chúktiaka; mámammea am biitiaka am buäyey. ² Huanäi huate pariseerom ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem jum jimyore táapo juka kaa jojuhuamta johua?

³ Jesús am yómmiak:

—¿Jachem íkai júne kaa jum jiojtepo ä nok-la juka Davidta yáakähui júnakoy jauhuey áapo tüisi tébäureka éntok jume áamak aneme? ⁴ Jáchin jum Diosta jóapo kibakeka jume páanim Diosta bíchäpo órekame, buäka, éntok jume áamak aneme két am miikak, huame páanim kaa kía jábe júne am buabuäye jume tiöpopo nésahueme jíbba.

⁵ Ínel két ámeu jiaahua:

—Ínapo jü Yoremta Üusi chë nésahue sábalata taahuarita béppa.

Jü yoreme huakiam mámakame

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Chúkula sábalata táapo két ínel yeu siika, Jesús jum sinagogapo kibakeka am majtiay. Huanäi yoreme áma aaney jum bátam bétana huakiam mámaka; ⁷ huanäi jume judíom ley am mamajtiame éntok jume pariseerom Jesústat suaka ä bitchay, ä bít báreka jachu jum sábalapo ä tútenake jáni ti éaka, huáachí jáhuiteka ä nätua báreka. ⁸ Të áapo tüisi bem éerim täyay, huanäi jü yoreme huakiam mámakamtau ínel jiaahua:

—Kíktëe, násukë emo kétcha.

Huanäi áapo kíkteka, áme násuk huéeka taahuak. ⁹ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Senu huémtane enchimmeu nátemaj báare: ¿Jachu türi jáni sábalapo tühuata yáa béchibo, o kaa tühuata yáa béchibo? ¿Jíapsita jínëu béchibo, o jíapsita úhua béchibo?

¹⁰ Huanäi jume áa chíkola aneme bíchaka, jü yoremtau ínel jiaahua:

—Em mámamë rúttukta.

Huanäi áapo ínel am yáuhuak. Huanärim türika taahuak. ¹¹ Huanäi jume pariseerom éntok jume judíom ley am mamajtiame tepam kujtiaka taahuak. Huanärim náu ejtejuay, jáchin ayuka juka Jesústa kaa tüisi ä tahuaria báreka.

Jume dooce apóstolim yuktiahuakähui

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Huamëi taahuarimmechi Jesús béja júya káhuiu siika, áman Diostau oraciompo nok báreka. Síme tukaapo Diostau nookak. ¹³ Yeu máttchuk béja, jume ä discípulom núnnuk. Huanäi senu loseenam áma símem násuk yeu púuhuak. Huanäi béja jume apóstolim ti am téhuaatuak: ¹⁴ Jü Símon, Peero ti ä téhuaatuak, éntok jü Andrés ä sailahua, Jacobo éntok Juan, Felipe éntok Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Toomas, Jacobo Alfeota üusi, Símon Zeloote ti téhuaakame, ¹⁶ Judas Jacobota saila, éntok Judas Iscariote, áamak anekasu ä nénkakame.

Jesús juebena géntemta aniak

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Huanäi ámemak kóm yepsak. Huämí béja bueka päriapo taahuak, ä discípulommaki éntok huate géntemmak jume Judeapo jomeme, Jerusalémpo éntok bahue mayoat Tiropo éntok Sidónpo jomemtaka. Jesústam jikkaj báreka áma yáij-latukay, éntok bem kökoa emo úhua iaaka. ¹⁸ Jume kaa yánti jiápsekame, lemoonio espíritu chicha machik bem jípurë béchibo tütehuay. ¹⁹ Huanäi síme jü génte át jálojti báreka tepa éiyay, buéituk jü úttiära át yeu huéiyey. Júnëli béja síme kökoreme türiay.

Jü al-leehuame éntok sirokhuame

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Huanäi Jesús jikau remteka ä discípulom bíchaka, ínel jiaahuak:

—Al-leäem eme jume poloobem, bueituk eme ä áttiak juka Diosta reytaka nésahuéhui.

²¹ 'Al-leäem jume én tébäureme, bueitukem jóboriana.

'Al-leäem eme én buaname, bueitukem chúkula atnake.

²² 'Al-leenakëem eme jume yoremem enchim omtiayo, éntok enchim am omouteyo, éntok enchim am bueere aahuayo, éntok enchim téhuam júne kaa jikkaij péehuayo, Yoremta Üusi, enchim súalë béchibo. ²³ Tüisem emo al-leetua hua taahuarichi, bueitukem buéresi tühuata mabetnake jum téhuekapo. Bueituk bem yoiyoturim két ínel ámemak aayuk, jume profetammaki.

²⁴ 'Të jiokot machi enchim béchibo, riikom, bueitukem ímí buíapo béja ä jípusuk, juka enchim al-leähui.

²⁵ 'Të jiokot machi enchim béchibo, eme én jojóborime, bueitukem chúkula tébäurinake.

'Të jiokot machi enchim béchibo, eme én acheme, bueitukem chúkula sirokaka buannake.

²⁶ 'Të jiokot machi enchim béchibo, eme síme genteta tühuata jíba enchim bétana nokayo, bueitukim junëli ámemak aaney, jume bem áchayhuarim jume profetam ára nókíchimmaki.

Itom omtíame nák sáyhuame

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Të eme íkái jikkajame, enchimmeune ínel jiaahua: Enchim kaa bíbit péame, akem am nákke. Jume enchim omtíame éntok, tühuatem ámeu johua. ²⁸ Juka Diosta tuhua am makka, jume béttesi enchimmet nokame. Jume emo bétana kaa tüisi nokame, oraciompo Diostahuem am nok-ria. ²⁹ Jábeta jópemet enchi chóchonako, jume senu jópeme au óóre. Jábeta sakom enchi úhuak, éläposu két em súpem huériunake. ³⁰ Jábeta émou nétaneyo, Akë ä miika. Em áttia enchi ä úhuak junne, katë áu ä äahua. ³¹ Jíta enchimneu yáaria iähui, júkarem ámeu yáuhua, jume huatemmehui.

³² 'Eme jume enchim nákeme jíba nákëteko, ¿jita tühuatasem chë áa béppa johua? Bueituk jume juëna yóremem két íkái johua. ³³ Éntokem huaka genteta tühuata enchimneu joamta, huame jíba tühuata joätek, ¿jita tühuatasem áma jájamnake? Bueituk jume juëna yóremem két íkái johua. ³⁴ Éntokem huaka enchim ä nóttirianakemta jíba jita réreuhuäteko, ¿jita tühuatasem áma jájamna? Bueituk jume juëna yóremem jita emo réreuhua, ánëli beekik mabet báreka. ³⁵ Bueitukem am nákke, jume kaa enchim bíbit péame, tühuata ámeu joaka. Jítem réutebo, kaita ámet jita boobíchaka. Júnëli hua buéresi tühuatem jájamnake. Éntokem jü Dios chë símem béppa nésahuemta üussitunake. Bueituk áapo tua türi, huame kaita baysahuemneu bíchaa, éntok huame juëna yorememneu bíchaa. ³⁶ Jábetem jiokolë, itom Dios Áchayta jábeta jiokolë bënasi.

Kaita huitti jüneriaka jábetat nokhuame

(Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Katem jabetat bettesi nooka, huanärem kaa Dios yäurata bínnake. Katem jábetat bettek nooka. Huanärem Diosta bétana kaa bette nokta mabetnake. Jábetem jiokore. Huanäi Dios két enchim jiokorinake. ³⁸ Jábemem jita mímika. Huanärim két enchim miknake. Kojtalimpo, tüisi

yoyoata éntok pittiatá kía abe guótemta enchim mámampo ä máknake. Bueítuk Dios jü ili kútay enchim jujünakteyi, huayirem jünaktena.

³⁹ Jesús íkái ejemplota ámeu yétchak:

—¿Jachu jü lípti senu líptita ára huériunake jáni? ¿Jachum kaa náhuichika guójöku kóm huáttinake? ⁴⁰ Jü disciipulo kaibu ä maestra bépapatunake. Të hua ä maestra ä majtiakäu ä chúpako, ä maestra bénanake.

⁴¹ '¿Jatchiakasë juka ili chúkita jabetat pújpo órekamta bitcha, huaka kúta buëuruta em pújpo bökamta éntok, ée? ⁴² Të huaka kúta buëuruta em pújpo órekamta kaa bitchatek. ¿Jáchisintuke ínëli áu jiaunake em sailabehui: “In saila, juka ili chúkta em pújpo em jípurëu, enchine yáa huík-ria báare”? ¿Dios huatihuamta mamatome! Báché juka kútata em pújpo órekamta yeu huikke. Huanäi ál-lë tüisi bíchaka juka ili chúkta em saila pújpo ára yeu ä huikrianake.

Jü júya ä takam béchïbo táyahua

(Mt. 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Jü júya türi kaibu kaa türim takanake. Jü júya kaa türi éntok, kaibu türim takanake. ⁴⁴ Bueítuk síme jü júya juka takata béchïbo táyana: Jume chunam kaa júya huíchakame am tataka; jume párasim júne táchïno kaibu am takanake. ⁴⁵ Jü tü yóreme tühuata johua, bueítuk jü ä tü éerihua ä jíápsipo ayka. Huä juëna yoreme éntok, kaa tühuata johua, bueítuk jü juëna éeri ä jíápsipo ayka. Bueítuk hua ä noki ä tempo yeu huéeme hua jíápsipo ä jípurë bétana huéiye.

Jume guoy kaari nahuam

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Jatchiakasem, “Señor, Señor”, ti inou jiaahua, ín nésau kaa joaka junne? ⁴⁷ Enchimne téjhua báare, huaka inou yepsaka nee nok jíkkajamta éntok ín nésau joamta, jábeta bénasi ä machiakähui: ⁴⁸ hua senu yoremte káatë bénasi maachi. Huäri béja mékka kóm jíbuejeka, juka kárita tétachä nahuatua. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü baa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi, të kaa ä tátabek, bueítuk jü kári tétat nahuakäy. ⁴⁹ Të hua ín nooki jíkkajame éntok kaa ín nésau joame, hua yoreme buía buálkopo kári kaa nahuakamta ä yáakamta bénasi maachi. Huanäi baniata yepsako, bathue jikau siika. Huanäi jü baa tepa úttia át yeu siika, jü kárichi. Huanäi mójti huétchek, éntok kaita béj-reka taahuak.

7

Jesús centuriónta sáulero tütek

(Mt. 8:5-13)

¹ Chúkula Jesús jü gentetau noksuka, pueblo Capernaumpo kibakek. ² Senu sontarommeu yäut áma jóakay iri éntok nésaulerota áma jípurey íkái éntok áapo tüisi ä nákkey, të mukiapo kökorey. ³ Jü centurión, Jesússta bétana nokhuamta jíkkajaka, yorem yoiyöturim gente Israelpo joomem áu bíttuak áman ä núnuka ä nésaulerota ä jítto íaaka. ⁴ Huanärim bempo Jesússta yájaka, jìokot áu jiaahua, ínel jíakari:

—Íri capitan íkái át ä buanáhuë áu yáapo yúmala, ⁵ bueítuk áapo juka itom génte nákke; huépü sinagogata itom yáariala.

⁶ Huanäi Jesús ámemak siika. Të abe ä jóau ä yebisisey, jü centurión huete ä amiigohuam áu bíttuak, ínel jíakari:

—Señor, kate jáchin éiya, kanne áma náikiapo yúmala jum ín jóa jöta bétuk inou em nóitinakëhui. ⁷ Huári béchibo ínapo kanne áman émou siika kaa tüisi ino ériaka. Ímire ín jóa päku nésauta nooka, huanäi béja jü ín jóapo ín sáulero türinake. ⁸ Ínapo két yäurata bétuk káttek, éntokne yäurata jípure. Huanäine huépü sontarotau ínel jiaunake huée, huanäi huéenake; senukuhui éntok binë huéiye, huanäi inou huéenake; éntok ín sáulerota jita nee ä yáa sáhuëu, ä yáanake.

⁹ Huanäi Jesús, íkai jíkkajaka át guómtek, huanäi jume géntem ä guojaassemmeu kúakteka ínel jiaahua:

—Ínapone én ínel jiaahua, Israelpo júnene kaa ínëli úttesi Diostat ehuamta téula i yoremtat bénasi.

¹⁰ Huanäi jume áman sáyhuakäme jóau nótteka, huaka kökoremta türilata téuhuak.

Jesús jámut jókoptulata asoa jíabitetuak

¹¹ Chúkula Jesús jü pueblo Naín tí téhuakäu bíchaa huéiyey, jume ä discípulommaki éntok juebena gentetamaki. ¹² Puebloпо áman kikkimuhuäpo ä yepsako, mukilata hueriyhuamta bitchak, ä mäabokam kaatey, i mukila jámut jókoptula ä asoakay kaabeta éntok jípurey. Juebénaka huate áamak kaatey puebloпо jóakame. ¹³ Huanäi Señor ä bíchaka, ä jiokeleka, ínel áu jiaahua:

—Katë buaana.

¹⁴ Huanäi jü ánimatau rúkteka kajat mámtek; huanäi jume ä huériame jáptek. Huanäi Jesús mukilatau ínel jiaahua:

—Jübua yötume, émoune ínel jiaahua: ¡Yejtëe!

¹⁵ Huä mukilatukäu yejteka nok táytek, huanäi Jesús ä áyehuata ä mákkak. ¹⁶ Íkai bíchaka, simetaka guómtilataka taahuak, éntokim Diosta úttíl táytek, ínel jiaka:

—Senu profeta kaa náksi yörisi machika ito násuk áu tóboktiala.

Ínëlim ket jiaahua:

—Dios ä pueblo ania báreka äbo kóm yebij-la.

¹⁷ Huanäi síme Judea buiärapo éntok áa chíkola jíkkaijhuak juka Jesústa yáakähui.

Juan Bautistata bétana Jesústau sáyhuakäme (Mt. 11:2-19)

¹⁸ Juan Bautistata íkai jita simeta bemelasi huémata ä jüneriak, bueítuk jume ä discípulom ä ejtejhuariak. Huanäi guoy ä discípulom núnnuk, ¹⁹ huanäi Jesústau am jaasek ä temaij iaaka: ¿Jachu áapörík ájáriatukähui jü Cristo yebijnakeme, o tábuik bem boobinnakëhui? ²⁰ Jume Juanta áman jaasekäu, Jesústahuim rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Juan Bautista itom émou bíttuak enchi itom temaij iaaka: ¿Jachë émpotuk ájária jáni jü Cristo yebijnakeme, öte tábuik boobinnake?

²¹ Sep huämi horapo, Jesús juebena kökoreme éntok juéna kökoata jípureme tütek, éntok kaa türi espíritum jípureme yeu am béb-riak, éntok két juebena liliptim bíttuak. ²² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Sájakem juka enchim bíchakäu ä ejtejhuaria juka Juanta éntok enchim jíkkajakähui. Jume liliptim bitcha; jume lolöim naa kaate; éntok huame sähua lepra téamta jípureme türía, nanakapim jíkkaja, kókkolam jíabite, éntok huaka nokta yore jínëhuamta bétana huémata poloobemmeu nokhua. ²³ Tühuata jájamla jü nee súaleka kaa áu náyoteme.

²⁴ Jume Juanta áman jaasekäu am sákasuk, Jesús jume géntemmeu nok táytek jü Juanta bétana, ínel jíaka:

—¿Jítasem bít báreka éiyay jum see päriapo? ¿Júya bakuliata jekay yoohuamta jáni? ²⁵ Éntok jútchi, ¿jitasem bít báreka áman yeu sájjak? ¿Senu yoremta túlisi sánkokamta jáni? Të jume uyyorisi túlisi sánkokame, éntok jume túlisi kaitat obisi éaka, éntok simeta jípureka ímí buíapo jíápsame, reyim jóapom aane. ²⁶ Të, ¿jitasem bít báreka áman yeu sájjak? ¿Senu profeeta Diosta bétana nokamta jáni? Jeehui, tua lútüriapo senu profeetata béppa chë yörisi maachik. ²⁷ Íri Juanta bétana huéeme jiojteri: In noki huéiriamtane emopat jaase, juka böota em huéenate páman tütenakë béchibo.

²⁸ Enchimmeune nooka síme géntem násuk kaabe chë yörisi maachi jü Juan Bautistata béppa; të jünentaka junne, huam Diosta reytaka nésahuepo jü chë ilitchisi ériahuame huári chë yörisi maachi áa béppa.

²⁹ Huanäi íkái jíkkajaka, síme gente éntok jume impuestom tómi náu totojame, Juanta batöhuamta mabet-latukäihui, Diostam súsualek éntokim ä lütüria tíaka taahuak. ³⁰ Të jume pariseerom éntok huame leyta am mamajtíame, katim Juantau emo batötebokähui, inélim béja kaitapo ä yáuhuak juka Diosta áme bétana näikiari. ³¹ Huanäi Señor ínel jiaahua:

—¿Jábeta bénasine am bínnake jáni, jume yoremem én kat-riame? ¿Éntok, jita bénamsamme? ³² Jume usim plázapo jokame bénasim ántuari entok náu nokaka éntok ínel jíame: “Baka kusiaite enchim jiponriak të eme kaa yékak. Buikimte siroksi machisi jíame enchimmeu buiikak jiojbe të eme kaa buaanak.” ³³ Bueituk Juan Bautistata yepsak, kaa páanim buáyey éntok kaa vino jëyey, huanärem Juanta lemooniota ä jíápsipo jípurë tíiya. ³⁴ Huanäi jü Yoremta Üusi ím yepsak, jibuäka éntok vino jëyeka; huanärem ínel jiaahua, i yoreme tepa jíjibuä éntok vino jejëye. Jume yäura tómita náu tóij-lerommaki éntok jume kaa Diosta yöremmaki tüisi áu huéria. ³⁵ Jü kóba súahua Diosta bétana huéeme ä üusimmet bíttu.

Jesús, Símon pariserota jóapo aane

³⁶ Senu parisero juka Jesústa jibuä núnnuk, huanäi ä jóau kibakeka mesau yejtek. ³⁷ Huanäi senu jámut áma pueblopo jóakame kaa tühuata boojoriaka, jünéaka Jesústa Símonta jóapo mesau kátekäü, ili téta sótöpo perfumeta musäla jubak, áma nüpak. ³⁸ Áma bétana áu sika ä guókpö áu yejtek, buanaka ópuammea ä kómoniria táytek jume guókkim. Éntok ä chonimmea am huaachaka, am bebesiitoy éntok bäa musäla jubak ámet töak. ³⁹ Jü parisero Jesústa jibuä núnulame íkái bíchaka, ä jíápsipo ínel éiyay: “Í yoreme tua profeetatuko, ä jüneria éiyey ä jábe jámuttukähui, i jámut chicha machik jíápsak, éntok kaa tü böota boojoria, éntok áachä mámmatua.” ⁴⁰ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Símon, senu huémtane émou nok báare.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—Nokäe, Maestro.

⁴¹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Senu yoreme guoy yoremem tómita am réuhuakäy. Huépülaka mamni cien denariom ä huikiriyyay, senu éntok cincuentam. ⁴² Huanärim kaitay ä béjtua máchika taahuak. Të áapo náhuichim jiojorek junélim béja kaita ä huikiriaka taahuak. Nokäe, ¿bueituk jábesu jüntuk chë júne ä nákeka taahuak?

⁴³ Símon ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Jíba tua jü chë juebena tómit jiokorihuakame.

Jesús ínel áu jiaahua:

—Tepë tüisi ammáli jiaahua.

⁴⁴ Huanäi Jesús, jámuttau kúakteka, Símontau ínel jiaahua:

—¿Íkái jámuttë bitcha? Em jóaune kibakek, të bäam júne kaa nee miikak ín guókim béchibo; të i jámut ín guókim ä ópuammea kómoniala, éntok ä chonimmea am huaachak. ⁴⁵ Katë nee besiitok, të i jámut éntok, nee ím yepsak naateka, kaa chúkteka ín guókim bebesiito. ⁴⁶ Katë aceiteta júne kóbat inot huáttiak; të i jámut bäa musála jubak ín guókimmet huáttiak. ⁴⁷ Huäri béchibone ínel émou jiaahua, jume ä yún Dios bejrimmet jiokorituri; bueituk tüisi kaa béttek ä jíapsekä béchibo. Bueituk hua jábe kaa jaiki béchibo jiokorihuakame, kaa tua jábeta nákke.

⁴⁸ Huanäi Jesús jü jámuttau ínel jiaahua:

—Béjé jiokorihuak em Dios bejrim bétana.

⁴⁹ Huanäi jume mesau áamak jokame, náhuim ínel jiau táytek:

—¿Jábese ïri, jume Dios bejrim júne jábeta jiokoreme?

⁵⁰ Të áapo jámuttau ínel jiaahua:

—Jü chíkti em jíapsimak Diosta em súalekäu enchi jínëuk. Kaitachë jáchin éaka huéiye.

8

Jume jáamuchim Jesústa aniakame

¹ Chúkula ínel yeu siika. Jesús síme buere pueblommechi éntok il-líchimmechi ámeu noksisimey éntok am téjhuaasimey juka bemela nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta. Jume dooce discípulom éntok áamaki. ² Éntok huate jáamuchim kaa türi espíritummea éntok kókoammey türialame áamakim kaatey, áme násuk entok María jü Magdalena ti téhuaakame, íachiri guoy búsan lemooniom át yeu sákalatukay; ³ Juana, jü Chuuzata juubi, Heroodesta móoroma, éntok Susana, éntok huate jáamuchim bem jita jípurëmakim ä aniaiy.

Et-leerota ejemplo

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Juebena génte áma joome, éntok sékana joome, áma áu náu yájjak, Jesústahui ä bít báreka, huanäi íkái ejemplota ámeu nookak, ínel jíakari:

⁵ —Jü et-leero yeu siika juka ä báchiahua echíseka. Ä echay éntok, huate böo mayoat huáttek huanäi át chéptihuak, éntok huikichim jikat bétana yájaka ä buäka. ⁶ Huate báchia tétao huáttek. Huanäi síhuek, të huaakek, bueituk buía kaa báaritukay. ⁷ Huate báchia éntok júya huíchata sisihuëpo huáttek. Huanäi jü júya huícha áamak síhueka ä jíabi mëak. ⁸ Huate éntok türi buíapo huáttek. Huanäi yótuka tüisi chúppuk, huépü báchia cien báchiam nénkak.

Íkái noksuka, Jesús tüisi kusisi ínel ámeu jiaahuak:

—¡Jükä ín nooki jíkkaij báareme ä jíkkaijnake!

Jíta béchibosum türi jume ejemplom

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Huanäi jume ä disciipulohuam ä temajek:

—¿Jáchisu ä jiau báarehui ikäy ejemplota?

¹⁰ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Eme yeu púari ä jüneria iaahuaka juka kara át jünee huamtachi Diosta reytaka ä nésahuapo ayukamta. Të jume huatemmeu éntok, jita ámeu nok bárëteko, ejemplommey jíbba. Bueituk bíchakam júne kaa bínnake, éntok jíkkajakam júne kaa át jüneenake.

Jesús el-lerota ejemplo ámeu nooka
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Ínel jiau báare, jü ejemplo: Jü báchia jü Diosta nooki; ¹² jü báchia böo mayoat huátekame jume ä jíkkajame, huanäi sep jü diablo ámeu yepsaka, juka noki bem jíápsipo ayukamta am úhuaanake kaa ä súaleka bem jínëutunakë béchibo. ¹³ Jü báchia tétao huátekame, jume ínel ä jíkkajame. Al-leakam ä mabeta, të katim naahuak; ímëi chúbala ä sússuale, huanärim ili obiachisi ä huée táytek amáu bícham nóttinake. ¹⁴ Jü báchia huíchapo huátekame ímëi ínel jume ä jíkkajame të katekasum jü yún jitat obisi éehuame, jü yún jita kaa naksi jípu péehuame éntok jü ujoyória tüisi ímí át jíapsihuame ä jíabi mënake, huanäi béjam kaa takanake. ¹⁵ Të jü báchia türi buíapo huátekame ímëi ínel jume türi jíapsimak éntok yö lúl-la nokita bem jíkkaij-läu ëerriame, ímëi ínel yü tutti takata nénkame.

Jü machiriata ejemplo
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Kaabe machiriata bébeetia sótöriy ä páttia báreka, éntok kaibu tariimata hétuk júne ä órenake; ál-la metjikat chöla ják ä órenake, áman kimume ä machirianakë béchibo. ¹⁷ Bueituk kaita jita ják éhuil óorek síme jauhuey júne yeu machinake; éntok kaita ják éhuil ésori, kaa jüneriatunake ti kaa maachi, bueituk síme yeu machinake.

¹⁸ 'Áachem suaka, ä jíkkaja; bueituk síme jume jita jípureme, júchi huatek mákna, të jü kaita jípureme, éntok juka ä jípu máchirëu júne úhuaana.

Jesústa áiye éntok ä sailahuam
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Huanäi jü ä áyehua éntok jume ä sailahuam áu yájjak, tem karam áu rúktey juka genteta büru béchibo. ²⁰ Huanäi senu ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—Em áiye éntok em sailam päkum aane enchi bit báreka.

²¹ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume Diosta noki jíkkajame éntok ä joame, ímëi ámëria jü ín áiye éntok ín sailam.

Jesús jekata yánti tahuatuak
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Séjtul táapo Jesús canoapo ámemak huéeka ä discípulommaki, ínel ámeu jiaahuak:

—Baubäa huáytanate kannake.

Huanärim áman bíchaa sájjak. ²³ Të áman bíchaa am katey, Jesús kótchok. Huanäi senu huéchiapo jeka úttiaka naatek, bäa násuku. Jü canoa éntok báam jajjayu táytek, éntok rópti machisi jínhua aaney.

²⁴ Huanärim Jesústa bússak, ínel áu jíaka:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Béjate abe rópte!

Huanäi áapo yejteka, úttiaka áu nónokak jü jekatahui éntok jume máaremehui; huanäi síme kiktek éntok síme yánti taahua. ²⁵ Huanäi béja ä discípulommeu ínel jiaahua:

—¿Jáksu ayka jü enchim Diostat éhuame?

Të bempo, at guómtilatata, kaa jáchin an máchika taahuak huanärim náu ínel jiaahuay:

—¿Jábese ì yoreme, báata éntok jekata júne sáuhue, éntokim ä nok jíkkaja?

Jü yoreme gadareno lemoonio kame

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Gadarenom buiärapom yeu yájjak, baubäa huáyтана, Galiléau lul-la. ²⁷ Jesússta canoapo kóm chéptek, senu yoreme áma pueblopo jometaka ä nankirika siika. Ìri bínhua naateka lemooniota jípurey. Kaa sánkokay, éntok kaa ä jóapo jíápsay; ál-la kókkolam mamáhuäpo násuk jíba aaney.

²⁸ Huanäi Jesússta bíchaka, guókpo tónommia áu kíkteka, kusisi chayeka: —¿Jítasé inomak jípure, Jesús, Dios jikat kátekamta Üusi? Emoune íkái aahua, katë nee jiokot johua.

²⁹ Jesús éntok béja kutti át nónokak jü kaa türi espíritutachi yoremtat yeu ä huée sáhueka. Béja bínhua át jóakay jü kaa türi espíritu; jü gente cadeenamnea ä susumay guókpo éntok mámpo; të áapo am chúkchuktiay huanäi jü lemoonio ä núk sisimey mékka ánia see päriahui.

³⁰ Huanäi Jesús ä nátemajek:

—¿Jáchisè téhuak?

Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Legión tine téhuak.

Bueituk juebena lemooniom át kimulataka át jóatelatukay. ³¹ Huanärim Jesússtaui jiokot jiaahuak, kaa jum kaa machikun guójöria mékka kömi emo bíttua íaaka. ³² Ámanim káupo büru koohuim rejtey ámam jíbuásasakay, huamechirim kimu rókaka áu nookak; Jesús éntok am jehuiteriak ámecham kimunakë béchíbo. ³³ Huanäi jume lemooniom yoremtat yeu sájaka kohuimmechim kimuk ímëi éntok simetaka jum sibapo emo kóm guótiaka báapo kóm huáttekam, áma ropteka kókkok.

³⁴ Huanäi jume kohuim suayame, íkái bíchaka, guómtilamtaka tennek huanärim am téjhuak jum pueblopo éntok ranchommechi. ³⁵ Huanäi jü génte yeu sájaka ä bitchak juka jita áma yeu sikamta. Huanärim Jesússtaui yájaka, juka yoremta áma téhuak juka lemooniom át yeu sákalatukäuta, Jesússta guókpo kátekamta, sánkokamta éntok yúmalasi suakamta. Huanärim májhueka taahuak. ³⁶ Jume ä bíchakame, am ejtejhuariak jáchin ä tütehuakähui juka lemooniom jípurëuta. ³⁷ Íäribéchíbo, síme jü génte juebénaka áma aneme jü Gadara buiärapo éntok huíkola ják jóakame, Jesússtaui sim sáhueka áamak jiaahuay, bueitukim tüisi májhuey. Huanäi jü Jesús, canoapo kibakeka, siika. ³⁸ Jü yoreme lemooniom yeu béb-riari áamak jiaahuay, áamak huée rókaka. Të Jesús ä simtuak, ínel áu jíakari:

³⁹ —Em jóahué nótte; Akë am ejtejhuaria jáchin machisi buere jita Diosta émomak yáakähui.

Huanäi áapo siika, ä noksimeka síme pueblopo jita buéresi Jesússta áamak yáakähui.

Jairota maala éntok jü jámut, Jesússta mantommet jalojtekame

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Juka Jesússta nótteko, büru génte al-leaka ä mabetak, bueituk simetaka ä boobíchähuiy. ⁴¹ Senu yoreme Jairo ti téhuaaka áu yepsak, tíöpopo kóba yöturi. Jesússta guókpo tónommia kíkteka, jiokot áu

jiaahuay ä jóau ä kibak iaaka. ⁴² Bueituk huépülak jíba malakay, dooce huásuktiriam jamak ják huériay; únna kökoreka béja abe muukey. Huanäi juka Jesústa áman bíchaa ä huéesimeyo, büru gentetamaki huanärim tüisi ä pítpittiy.

⁴³ Të senu jámut éntok béja dooce huásuktey mecha kökoata bénasi ójbo kaa chükteka át huéiyey síme juka ä tómita ä jípurëu am mák-latukay jume mérikom, të kaabe ára ä úhuay juka kökoata. ⁴⁴ Amatana Jesústau sika jume ä mantommet át jálojtek, huanäi senu huéchiapo áma horapo kíktek jü ójbo át yeu huéeme.

⁴⁵ Huanäi jü Jesús ínel jiaahua:

—¿Jábesu inot jálojtek?

Kaabeta béja áu yeu buísek, jü Peero éntok jume huate áamak aneme ínëlim jiaahua:

—Maestro, jü génte büruka enchi pítpittia éntok enchi yuyüa jákübo junne, éntoke nátemaje: “¿Jábeta emót jálojtekähui?”

⁴⁶ Të Jesús ínel jiaahua:

—Jábe inot jálojtek, bueituk ínapo ä innëak, úttiärata inot yeu sikähui.

⁴⁷ Huanäi jü jámut, ä bíchaka áu jüneriahuakähui, áu yoosimeka áu rüktek huanäi Jesústa guókpo tónommia kíktek. Síme genteta jíkkajäpo áu yeu buíssek jita béchibo áachä jálojtekähui, éntok jáchin bénasi läutipó áu türiakähui. ⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—In maala, jü em Dios eäu enchi tütela. Yánti jíapsekë huéiye.

⁴⁹ Ketune Jesústa nokaysu, senu áma yepsak, tiöpopo kóba yöta jóa bétana, Jairotau ínel jíakari:

—Em mala béja muukuk; katë juka Maestrotá múksi bitcha.

⁵⁰ Jesús ä jíkkajaka ínel áu jiaahuak:

—Katë májhue; chíkti em jíapsimake nee súale, huanäi türianake.

⁵¹ Jum jóau yepsaka, kaabeta tábuik éntok áamak áman kibaktuak, Perota jíbba, Jacobota, Juanta, ä paahua, éntok juka ili usi jámutta áiye.

⁵² Símetakam buaanay, éntokim tüisi ä sirok-riay. Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Katem buaana. Kaa mukila jü ili usi jámmut, kía kótche.

⁵³ Tem kía ä akbuay, bueituk bempo tüisi jüneyay ä mukilatukähui.

⁵⁴ Të áapo, mámpo ä buíseka úttiaka áu nónokak ínel jíakari:

—Empo ili usi jámmut, yejtëe.

⁵⁵ Huanäi jü jíapsi áu nóttek, éntok sep yejtek; huanäi Jesús ä jíbuätua nésahuek. ⁵⁶ Jume ä áchayhuam éntok tepam át puj jáptek; të Jesús tüisi am téjhuak kaa jábetau am jáal sáhueka juka áma yeu sikamta bétana.

9

Jume dooce yeu bíttuahuakäme tekkil

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús jume ä dooce discípulom náu tójaka, yäura úttiata am mákkak, jume lemooniom yeu am bébnakë béchibo, éntok kökoreme tütenakë béchibo. ² Huanäi yeu am bíttuak, huaka Diosta reytaka nésahue bétana géntemmeu am nok iaaka, éntok kökoreme am tüte iaaka. ³ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Katem jita huéhueria böot béchibo, borooniata junne, bóosata, páanim, tómita junne. Huépülam jíbem súpeka kaate, kaa guooyim.

⁴ Já k jóapo enchim yájakäpem aane, enchim sájäu tájti. ⁵ Já k pueblopo

kaa enchim mabethuakäpem yeu kaate, enchim guókim ámeu tóröchiata tátakeka, bem jüneenakë béchibo kaa tüisi bem ayukähui.

⁶ Bempo éntok yeu sájaka, síme pueblom bëkatana naa kaatey, juka tü nokta Diosta bétana huémta ámeu nokaka éntok símekut jume kókoreme tüteka.

Juan Bautistata mukukä bétana nokhuame

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Jü rey Herodes kobanaro nésahueme Jesústa bétana nokhuamta jikkajak, jita benak ä jo sisimëhui. Huanäi át guómtilatukay. Bueituk huete ínel jiaahuay: “Juan kókkolam násuk jíabitela.” ⁸ Huate, juka profeeta Eliásta yeu machiak tíiyay. Huate éntok, jábe profeetam jume bannaataka kat-riam jíabitek tíiyay. ⁹ Huanäi Herodes ínel jiaahua:

—Tësune ínapo juka Juanta kóba chúktiatebok. ¿Jábese júntuk íri jü juebena jita ín áa bétana jikkajähui?

Júnëli jü Herodes ä bít báreka éiyay.

Jume mamni mil jibuätuahukame

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Jume apóstolim júchi yeu yájaka ä ejtejhuariak juka Jesústa símeta juka bem yáakä bétana. Huanäi am nüka, am núk siika, mékka ánia päria pueblo Betsaida ti téhuaakähui. ¹¹ Të jü génte ä jüneriaka, áa sáukim sájjak. Huanäi am mabetaka juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana huémta ámeu nookak, éntok huame tua jikot éame kókoata am úhuak.

¹² Të huanäi éntok kúpti táytek. Huanäi jume doocem Jesústau rúkteka, ínel áu jiaahuak:

—Juka géntetë sákatua. Élöpom sájaka pueblom o ranchom jariunake, buáhuamta éntok ják bem jimyorenakëhui. Bueituk mékkate aane, ánia päriapo, kaabeta jóakäpo.

¹³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Emem am jibuätua.

Huanärim ínel jiaahua:

—Mamni páanim éntok guoy kúchum jíbate jípure. Jëitu, jamak itapo áman sájaka buáhuamta am jinnurianake, íri büru genteta béchibo.

¹⁴ Jíba tuam jamak mamni mil yorememtukay. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua jume ä discípulommehui:

—Móchalem náu am jóiya, sincuecuentam.

¹⁵ Júnëlim símem náu jóiyak. ¹⁶ Huanäi jume mamni páanim éntok jume guoy kúchum nükarí, téhuekau jikau remteka, tü nokta ámet chúppak. Huanäi am näikimteka, jume ä discípulom am mákkak, jü gentetacham näikimte nésahueka. ¹⁷ Huanäi síme jibuäk, éntokim jóbuak. Huanärim dooce canastam tápuniak, yeu bëkamtayi.

Peero, Jesústa Cristo tíiya

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Júnakoy júnen yeu siika. Jesústa áapola Diostau buanayo, jume ä discípulom áamak aaney. Huanäi am temajek, ínel jíakari:

—¿Nechim jábë tíiya?

¹⁹ Bempo ä yómmiak:

—Huete enchi Juan Bautistá tíiya. Huete, Eliás. Huete éntok, jábe profeeta jauhuey huéria mukilatata jíabitelame.

²⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emesu, ¿jáchisem ino bétana jiaahua? ¿Nechem jábë tíiya?

Huanäi Peero ä yómmiaka, ínel jiaahua:
—Émpë jü Diosta Cristo äbo yebisnakëhui.

Jesús ä muknakeu bétana am téjhuak

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Të Jesús kúttilasi am téjhuak, kaabetau íkái am nok sáhueka jáchin huéy junne, ²² éntok két ínel jiaakari:

—Ínapo jü Yoremta Üusi yún jita kökosi kaa béj máchika inou huéenake. Jume yoiyoturim bétana, éntok jume tiöpopo chë áma nésahueme, éntok jume escribam nee omoutenake. Huanärim nee mënake, të báij taahuarim huéyne jíabitenake.

²³ Huanäi simemmeu ínel jiaahua:

—Jábe júne ino sáú huée bárëteko, tókti áu nénkaka, chíkti táapo ä kúrus püaktiaka, ino sáú huéiye. ²⁴ Bueituk síme juka ä jíapsi jínëu báareme, ä tärúnake, éntok síme jábe ino béchïbo ä jíapsi tärúkame, ïri ä jínëunake. ²⁵ ¿Bueituk jítasu áma téunake jü yoreme síme ániata yöoko, áu lütiátek, o áu tärúkäteko? ²⁶ Bueituk jü inot tihueme éntok ín nokiyi, ínapo jü Yoremta Üusi kétne ái tiunake, júnakoy lóoriapo yepsateko, éntok ín Átchay lóoriapo, éntok jume santo ángelesim lóoriapo. ²⁷ Tëne én tua lütüriapo ínel jiaahua, jume huate imí aneme, katim bát kókkohuamta bínnake, Diosta reytaka nésahueu bíchákatek júbuá.

Jesústa takahua tábuiasi aú yáuhuak

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Jesústa íkái noksuko, guoj naiki taahuarim simsuko, ínel yeu siika. Perota, Juanta éntok Jacobota núk siika, káhuit jikau bíchaa, áman Diostau buan báreka. ²⁹ Diostau ä buanayo, jü ä pujba tábuiasi bíttuk. Á sánkohua éntok tósalisi éntok bélojkosi aayuk. ³⁰ Huanäi éntok guoy yoremem áma yeu machiak, áamak ejtejhuaka. Moisés éntok Elíastukay. ³¹ Huanäi áme chíkola Diosta lóoria am machirialatukay. Jáchin Jesústa simnake bétanam nookay, Jesús buere joára Jerusalémpo ahuá chupátuanakëhui. ³² Peero éntok jume áamak aneme, tüisim yetem jípurey. Tem búsalataka, Jesústa lóoria ujoyória bitchay, éntok jume guoy yoremem áamak aneme. ³³ Huanäi bempörim Jesústa tö sájako, jü Peero ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¡türi imí ito béchïbo! Báij jótamte imí cháanake, huépülaik emo béchïbo, senuk Moiséjta béchïbo, senuk éntok Elíasta béchïbo.

Të Peero kaa júneyay jita ä nokähui. ³⁴ Íkái ä nokaysu, namu áme béppa yéjtekam páttiak. Huanärim guómtek, namupo kimuka. ³⁵ Huanärim jáhuita jíkkajak jum namupo, ínel jáamta:

—Íri ín Üusi ín nákéhui; áapöríkem nok jíkkaja.

³⁶ Chúkula juka nokta jíkkaijsukam juka Jesústa áapolaik áma anemta bitchak. Bempo kaabeta ejtejhuaariak. Huanäi huámechi taahuarim-mechim kaabetau jálek juka bem bíchakä bétana.

Jesús usita lemooniota jípuremta túutek

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yokoriapo, káhuit kóm sájaka, génte juebénaka am nankirika sajjak. ³⁸ Huanäi jume géntem násuk senu yoreme tüisi kusisi ínel jiaahuak:

—Maestro, émounä nétane ín usië nee bít-ria. Júkái huépülaik jíbane üusek. ³⁹ Íkái jípure, huépul lemoonio espíritu ä jaajaatia. Senu huéchiapo chay tátayte. Huanäi huéchecha sútatäti an tátayte. Tempo áman sósomöchia. Huanäi jü lemoonio espíritu kökosi ä tátabeka

kaa ä tóij bábbare. Júneli jiokot ä antuasuka béja ä tótoja. ⁴⁰ Em discípulommeune jiokot jiausuk lemoniota yeu ä jaaria sáhueka, të katim áma yuumak.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—¡Eme géntem kaita súalëram éntok jujuëna! ¿Jauhuey tájtine enchimmak annake jäni, éntok enchimmet kaa yúmaka? Inohuë ä huéria juka em üusi.

⁴² Huanäi juka usita áu yebisiseyo, jü lemoonio buíapo ä tátabeka, úttia sútatäti ä antuak. Të jü Jesús juka lemoonio espíritu jaiti machik béj-reka nónokak. Huanäi ä tütek juka usita. Huanäi ä áchaytau ä nóttiriak.

⁴³ Síme ä yosireka taahuak, juka buéresi Diosta joähui.

Jesús ä múknake bétana am téjhua

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Síme át guómtilataka ä bitchay, juka Jesústa joähui. Huanäi éntok ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁴ —Íkãrem tüisi jíkkaja, éntokem kaa ä koptia. Ínel yeu huéenake: ínapo, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, yoremem mámpo yéhana.

⁴⁵ Të bempo kaa át jüneiyay, ìri nokichi. Dios ketune kee am pujtetuay, íkãi nokta bem jünerianakë béchïbo; át nátemay báreka jünem májhuey ìri nokichi.

¿Jábesu chë yöhue?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Huanäi jume discípulom náu nok nássua táytek, jünee báreka jábesu áme násuk chë júne nésaunake jäni tíaka. ⁴⁷ Huanäi Jesús am jüneriaka jita benak am éähui bem jíápsipo, ili usita nüka, áa náapo ä këtchak.

⁴⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jábe júne íkãi ili usita ín téhuampo mabetako, nee mabeta; jábe júne nee mabetakame, juka nee äbo bíttualata mabeta. Bueítuk jü enchim násuk hua kaa áu jitaleme, huäri chë yörisi maachi.

Huä kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Huanäi jü Juan ä yómmiaka, ínel jiaahua:

—Maestro, senukte kët bitchak, lemooniom yeu jaasemta em téhuampo. Të kaa itomak huéiye; kíalíkute ä táktiriak.

⁵⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem ä taktaktiria; bueítuk jü kaa itom béj-reka huéeme, ito bétana huéiye.

Kuttilasi ámeu nookak, jü Jesús, Jacobotahui éntok Juantahui

⁵¹ Jesús, téhuekau jikau ä mabennäu tiempota yúmasey, jíápsita tutti yéchaka, kíkteka böota nüka Jerusaléniu bíchaa huémta. ⁵² Jume nokta huériame áapat bíttuak, sájakam Samaritanom pueblou kíimuk, áa bia símeta tüte béchïbo jum ä yebijnakepo. ⁵³ Të katim mabethuak, bueítuk böo Jerusaléniu bíchaa huémtat bem katë béchïbo. ⁵⁴ Ä discípulom íkãi bíchaka, Jacobo éntok jü Juan, junëlim jiaahua:

—Señor, ¿jache táijta jikat bétana itom ámet kóm bíttua ìaa, júnak táapo Elíasta am yáakã bénasi?

⁵⁵ Huanäi áapo ámeu kúakteka, tepa béttesi ámeu nónokak, ínel jíakari:

—Eme kaa jüneiya jita espírituta enchim jípurèhui. ⁵⁶ Jü Yoremta Üusi kaa jume yorem jíapsim mëseka äbo siika, ál-la am jínëuseka. Huanärim sékana pueblou bíchaa sájjak.

Jume Jesústa guojaa báareme

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Böot am boojoay, Jesústau senu ínel áu jiaahuak:

—Señor, jákun em huëu bíchaa júnene emót chäka huéenake.

⁵⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Jume ayesim guojöríam jípure, jume huikichim jikat rejteme, toosam; të jü Yoremta Üusi jitat ä mutekaka ä bönakeu júne kaa jípure.

⁵⁹ Senukuu éntok ínel jiaahuak:

—Ino sáukë huéiye.

Áapo éntok ínel ä yómmia:

—Señor, nechë licencia bátne ín átchay mäa báare.

⁶⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë am tójja; éläpo jume espíritupo kókkolam bem kókkolam maanake. Émpë yeu sika juka tü nokta Diosta reytaka nésahue bétana nooka.

⁶¹ Huanäi täbuika két ínel áu jiaahuak:

—Señor, enchine guojaa báare, Señor, të bächë nee tójja amanne ín jóapo aneme tebotuaka sim báare.

⁶² Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—Jábe júne arau manseeram buísek, amáu remtekäteko, kaibu tüisi áma huéenake jum Diosta reytaka nésahuepo böochi.

10

Jume setentam áman bíttuahuakähui

¹ Chúkula simeta íkái simsukäpo, jü Señor setentam áma yeu púuhuak. Huanäi béja guoguoyim náu áman bíttuak áapachi, síme pueblompo o jákun ä yebijnakèhui. ² Ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapo jü echi chúpeme juebenna, jume tekipanualerom éntok kaa jaiki. Huäri béchïbo jü etta áttiakamtahuem nooka, huate tekipanualerom áman ä bíttuanakë béchïbo, jukam etta tóboktianake. ³ Ámanem kaate. Ínapone enchim áman bíttua, kabara asölam robom násukun bénasi.

⁴ Katem nüuta áma huéhueriahumta, tómita éntok bocham junne, kaa huéhueria. Katem jápteka böot jábeta tetebotua. ⁵ Jáak jóapo enchim kimukäpo, ínélem bát jiaunake: “Yánti jíapsihuame ïri jóata béchïbo.”

⁶ Huanäi jábe yánti jíapsekamta áma aneyo, jü enchim yánti jíapsekähui áa béppatunake. Kaa júnentukäteko, enchim yánti tü jíapsi, júchi enchimneu nóttinake. ⁷ Éntokem huäri jóapo jíba tahuanake, jita enchim mikhuamtem buäye, éntokem jëye. Bueituk jü tekipanuaame jíba jita kobapo yúmala. Katem huate jóahuammet an sásaka. ⁸ Jáak pueblopo junne, enchim kimukäpo, éntok enchim mabethuakäpo, enchim äbojhuakämtem buäye. ⁹ Éntok jume kókoreme áma anemem tüte, éntokem ínel ámeu jiaahua: “Huä Diosta reytaka ä nésahuepo kaa mékka enchimneu aane.”

¹⁰ Të jáak pueblopo enchim kimukäpo, éntok kaa enchim mabethuakäpo, böommehuem yeu sájaka, ínel jiaunake:

¹¹ “Jü tóröchia ímï pueblopo ayukame junne, itom guókpo chätulame, enchim béj-rekate ä tatakna. Ál-lem íkái jüneríanake, jü Diosta reytaka

ä nésahuepo kaa mékka enchimneu aane.” ¹² Tëne enchim téjhua hua taahuari nokta chúpey, chë júne noki béttesi chúpatunake, huäri pueblotachi, hua pueblo Sodoomä téamta béppa.

Huame pueblom kaa emo jíapsi kúaktia báareme

(Mt. 11:20-24)

¹³ ‘Jiokot maachi, emo béchïbo, empo pueblo Corazín! ¡Jiokot maachi, emo béchïbo, empo pueblo Betsaida! Bueítuk huam Tiropo éntok Sidón pueblolo huaka kaa jaibu jojuhuamta áma yáahuak, enchim násuk yáahuakamta, jauhuey bétanam emo jíapsi kúaktiasu éiyey, éntokim chukurim súpete éiyey, éntok kóbat emo nápojtua éiyey. ¹⁴ Të hua taahuari nokta chúpey, eme chë júne jiokot máchiraata bínnake, hua génte pueblo Tiropo éntok Sidón pueblolo joomem béppa. ¹⁵ Éntok empo pueblo Capernaum, ¿jache téhuekau tájti emo tóboktia máchile? ¡Të áman tájta kaa tutukëpo tájtë kóm jímmana!

¹⁶ ‘Jü enchim nok jíkkajame, nee nok jíkkaja; jü enchim omouteme, nee omoute; jü nee omouteme éntok, juka nee äbo bíttualata omoute.

Jume setentam yeu yájjak

¹⁷ Huame setentam tüsim al-leaka yeu yájjak, éntokim ínel áu jiaahuak: —Señor, jume lemooniom júne itom nok jíkkaja, em téhuampo.

¹⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Jehui, ínapo juka Satanásta bitchak téhueka bétana kómhuéchemta yúku jímmaa bénasi. ¹⁹ Ínapone én úttiata enchim mákka bakochim éntok machilim béppa enchim rejtinakë béchïbo, éntok síme kaa Dios huáatemem kobanake, éntok kaita enchim kókosi yáanake. ²⁰ Katem jume lemooniom emo yeu jajjasë béchïbo al-leaka chépte; al-leakem jikau chépte, jume enchim téhuam áman téhuekau jïojteri béchïbo.

Jesús buere al-leiya

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Huämi horapo Jesús Espíritu Santopo tüisi al-lëiak. Huanäi ínel jiaahuak:

—Ínapone enchi úttile, ín Átchay, téhuekata éntok buíata áttiakame, jume tüisi jita täyame éntok jítat suame empo íkai am ésoriala jume ili usimmeu yeu ä machiria báreka. Jeehui, ín Átchay, empo júnël ä huáatiak.

²² ‘In Átchay símeta ín mámpo tóij-la. Kaabe ä täya juka Dios Usiarita, ä Áchayhua jíbba; éntok jábeta Dios Áchaytukähui, ä Üusihua jíbba; éntok ä téjhua bárëu ä téjhuaanake, ä Üusihua.

²³ Ä discípulommeu bempolammeu kúakteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Al-leehuamtam jájamla jume ä bíchame juka enchim bíchähui; ²⁴ bueítukne én ínel jiaunake, juebena profetam éntok reyim tüsim ä bít péiyay, juka én enchim bíchähui, të katim ä bitchak; enchim jíkkajahuim jíkkaij péiyay, të katim ä jíkkajak.

Samaritanota ejemplo

²⁵ Séjtu senü tüisi leyta täyame kíkteka ínel áu jiaahuak, Jesústa tiusi tahuaria báreka:

—Maestro, ¿jítasune yáakátek juka yü jíapsihuamta jípunake?

²⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahuak:

—¿Jáchisu áma jïojteri jum leypo? ¿O jáchise ä bitcha juka áma jïojteta?

²⁷ Huanäi áapo, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—“Em Señor Dioste tüisi náknake, chíkti em jíapsimaki, éntok chíkti em kóba súäramaki, éntok chíkti em úttiärammaki, éntok chíkti em jüneerimaki. Juka yoremta emo beu anemte em emo ériä bénasi ä náknake.”

²⁸ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Tüise ä yómmiak. Íkäre yáuhua; huanäre jíapsinake.

²⁹ Të áapo tüisi áu tahuaria báreka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jábesu jü yoreme ino beu aneme?

³⁰ Jesús, ä yómmiaka, ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme buere joära Jerusalén bétana pueblo Jericóu kóm huéiyey, huanäi jume lak-ronim mámpo huétchek júmëi béja simeta ili ä huériäu ä úhuak; kökosim ä yáaka sájjak, huanärim tamurata áma tö sájjak. ³¹ Huanäi éntok sacerdoote tiöpopo tékiakame Jerusalén bétana két huäri böot kóm huéiyey. Huanäi ä bíchaka ä naj-riak. ³² Huanäi két senu leviita tiöpopo tekípanuame áman áu jëla huéekasu, éntok ä bíchaka, sékana áman siika. ³³ Të senu Samaria buiärapo jometaka, két boojoakari, áu jëla yepsak, éntok ä bíchaka, ä jíapsipo tüisi ä jiokoleka taahuak. ³⁴ Áu rúkteka kökosä ayuläpo, aceitey éntok vinoy ä jítok. Huanäi ä kábäit jikachä yéchaka, ä núk siika. Mesooniu ä tójjak, éntok ä suayak. ³⁵ Yokoríapo béja sim báreka, tómita ä bóosapo yeu huíkkék, guoy taahuari tékilta huéeläpo. Huanäi juka mesompo tékiakamta ä mákkak, éntok ínel áu jiaahuak: “Nechë ä suayaria. Bueítuk huate tómita át kimako, ínapone nóttek enchi ä béjtuanake.” ³⁶ Bueítuk, ¿jábesu ímëi bájimpo chë emo beu aane jume lak-ronim mámpo huéchékamtau huám sájakame?

³⁷ Áapo ínel jiaahuak:

—Jü ä jiokoleka tühuata áu yáakame.

Huanäi béja jü Jesús ínel áu jiaahua:

—Sikë két ánëli áayu.

Jesús Martata éntok Maríata jóapo äbojhuak

³⁸ Júnel két yeu siika: Jesústa böot huéekasu, senu pueblou yepsak. Senu jámut Marta ti téhuaaka ä jóapo ä mabetak. ³⁹ Ìri María tíamta huayekay. Huäri béja Jesústa guókpo yejteka, ä nokäu jikkajay. ⁴⁰ Të jü Marta éntok kaa yúmaka jita johuay, yún jita tékilta jípureka. Huanäi áu rúkteka, ínel jiaahua:

—Señor, ¿jache kaa át suuhua, jü ín huayibeche? ¡Kaa nee aniaka jita johua! Nechë ä ania sáuhue.

⁴¹ Jesús ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—Marta, Marta, yünë jita kaa náksi joaka, kaa át yuuma, ⁴² të senu huéeme jíba chë bát huéiye. Jü María juka chë türík áma yeu púala. Júkai béja kaabe kaibu ä úhuaana.

11

Jesús jü Diostau bíchaa nokhuamta am majtia

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séjtul Jesús Diostau nookay. Huanäi béja áu noksuka, senu ä disciipulo ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë Diostau nok majtia, Juanta ä disciipulom ä majtiakä bénasi.

² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme Diostau nokäteko, ínëlem jiaunake:

Itom Átchay téhuekau kátekame,
em téhuam yöreka am noknake.

Éläpo em reytaka nésahuepo äbo ito násuk yebijnake.

Em nésau yáatunake, téhuekau bénasi, ímí buíapo két jíba ánëli, áman
bénasi.

³ Jume páanim chíkti táapo itom buäyëhui, entok én itom buänakëhui
itome am mákka.

⁴ Itom Dios bejrimmeche itom jioke, bueituk ítapo két am jioke jume
itom huikiriame.

Katë kaa türikum bíchaa itom táktia, ál-lë itom áma yeu huíkke.

⁵ Jesús ket ínel jiaahuak:

—Jábesu eme senu amiigota jípureka, tukaa násuk ä jóau ä yepsako
ínel áu jiaunake: “In amigo, báij páanime nee réuhua. ⁶ Bueituk senu
ín amigo ín jóapo yebij-la, mékka bétana huéeka, éntokne kaita ä äboj
mátchi.” ⁷ Huanäi huäri, béja huáijhua jákun ä yómmianake, ínel áu
jíaka: “Katë múksi nee bitcha. Jü puerta béja páttiari, éntok jume ín
usimne núk böka. Karane yejteka enchi ä mákka, juka em huáatiähui.”

⁸ Ínapo én ínel jiaahua: Éläposu kaa yejteka kaa ä mákka, ä amiigoka
junne. Të jamak múksi ä bíchá béchíbo, yejteka ä máknake, simeta juka
ä huáatiähui. ⁹ Bueituk ínapo én enchimneu ínel jiaahua: Jítem aahua
huanärem mikna; jítem jaria, huanärem ä téunake; puertatem popona,
huanärem ä étaporiana. ¹⁰ Bueituk síme jita aahuame, ä mabetnake; jü ä
jariame ä téunake; jü puertata poname, ä étaporiana.

¹¹ ‘¿Jachu jábe júne áchayhuari enchim násuk, ä üusi páanim aahuayo,
tétata ä miknake jáni? O, ¿ché kúchuta ä aahuayo, kúchuta ä mik íaakasu,
bakotta ä miknake jáni? ¹² O, ¿tótori kábata ä aahuayo, machilta ä
miknake jáni? ¹³ Eme jujjuënaka junne, ára türik enchim usim miika.
¡Hua itom Átchay téhuekau kátekame chë ä miknake, juka Espíritu
Santota jume áu ä aahuame!

Jesústam nätua diablota úttiära ä jípurë tíaka

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Jesús yorem múurotat lemooniota yeu jaasey. Huanäi juka lemooniota
át yeu simsuko, jü múuro ára nokaka taahuak. Jume áma aneme éntok
tüisi át guómtilataka taahuak. ¹⁵ Të huate bempörim násuk ínel jiaahuak:

—Íri yoreme, Beelzebúu lemooniommeu yäurata úttiäray yeu am
bébba, jume lemooniom.

¹⁶ Huate éntok kaa tüisi ä tahuaria báreka, téhuekau bétana señalta
áu aahuay. ¹⁷ Të áapo am jüneriaka jita éerita am jípurëu, ínel ámeu
jiaahuak:

—Jábe reyta nésahuepo kaa tülisi náu éaka tekipanoäteko
mójaktinake. Két senu familia élaka náu nássuame, emo näikimtena.
¹⁸ Júnëli két jü Satanás áu näikimtekátek, ¿jáchisu ä reytaka ä nésahuepo
jíba béchíbotunake? Bueituk ínëlem jiaahua emëe: Beelzebúuta úttiäray
nee jume lemooniom yeu bébä tíiya. ¹⁹ Enchim jíapo ámani, ínapo
Beelzebúuta téhuampo yeu am bébäteko, jume lemooniom, ¿jume
enchim üusim jábeta nokposum yeu am bébba? Huäri béchíbo,
bempo enchimneu yäuchimtuake; juka enchim kaa tüisi yári enchim
yuktirianake. ²⁰ Të ínapo Diosta úttiäray jume lemooniom yeu bébäteko,

kaa báreka júnem tüisi át suuhua, jü Diosta reytaka ä néshueu enchimmeu yebij-la.

²¹ 'Jü yoreme úttiakame, tüisi huíköreka, ä kári suaya. Síme jita áma ayukamtau, kaita áu huéenake. ²² Të senu áa béppa chë úttiakame áu yepsakátek, ä kobanake. Huanäi huaka sontaro áttiata éntok huiköta ámechá éäu ä úhuaanake. Huanäi huatemmet ä näikimtenake, juka nássuaka ä yöökähui.

²³ 'Jü kaa ínomak huéeme, nee béj-reka huéiye. Jü kaa ínomak jita náu yéchame, ä chíbejtia.

Jü lemoonio chicha machi yoremnat yeu sika júchi nóttekame

(Mt. 12:43-45)

²⁴ 'Jü lemoonio chicha machi yoremnat yeu sikátek, jum huaki ániapo naa huéenake, ják ä jimyorenakeu jariaka. Kaita téak éntok, ínel jiaunake: "Júchine ín jóau huée báare, ín yeu sikähui." ²⁵ Huanäi áman yepsakáteko, chíchikta éntok huechiasi túlisi yáata téunake. ²⁶ Huanäi sika júchi guoy búsan lemooniom chicha machim áa béppa chë juejuenam nüpanake. Huanäi síme huame yoremnat kimuka, ä jíápsipo jóatenake. Huanäi huári yoremtau chë júne kaa tüisi huéenake, bannaataka béppa.

Jü tua lütüriapo al-leaka jíapsihuame

²⁷ Juka Jesústa ínëli nokaysu, senu jámut jum genteta násuk cháchayek: —¡Tua úttílsi maachi, enchi yeu tómtiriakame, éntok enchi chítuakame!

²⁸ Të áapo ínel áu jiaahuak:

—¡Úttílsi maachi, chë junne, jume Diosta noki jíkkajame, éntok ä joame!

Huä génte juëna, señaalta kaa jaibu jojohuamta bít rókka

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Jü génte jíba bënasi Jesústau náu yájjay. Áapo éntok ínel ámeu jiaahuay:

—Í génte én huéeme tüisi juëna, kíalíku señaalta kaa jaibu johuamta bít rókka; të kaachin tábui señaalta bíttuana huaka PROFEETA Jonásta señaal jíbba. ³⁰ Jáchin hua Jonás jume géntem buere joära Nínivepo joomem béchíbo señaaltukaihui, alë bënasi két ínapo, ínapo jü Yoremta Úusi ket jü génte én kat-riata béchíbo señaaltunake. ³¹ Jü reina suuriu joome áu tóboktianake, ímëi yoremem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntok nokta béttek ámet chúpanake. Bueítuk áapo ániata nahuau bétana áman yepsak, juka rey Salomóna uyyorisi jita täyäu jíkkaijseka. Ímí éntok aane, huépülaika Salomóna béppa chë yörisi machika. ³² Jume yoremem Nínivepo jomeme emo tóboktianake, ímëi géntem én kat-riam béj-reka, juka lütüriata am yuktiria báreka, éntokim két nokta ámet chúpanake: Bueítuk hua génte Nínivepo joome jíapsi kúaktek, Jonásta huaka nokta Diosta bétana huémata ámeu ä nokako. Të én ímí chë Jonásta béppa yörisi machika aane.

Jum machiriapo kaita tukaari

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Kaabe juka machiriata táalataka ä éeso, éntok cajóna bétuk junne, kaa ä öore. Ál-la jum jikat chöla ä órenake; jume áman kimume juka machiriata bínnake. ³⁴ Em pusim senu lámparata bënasi maachi, em takahua béchíbo. Jume em pusim türiako, em takahua két símekut túlisi machiriata jípunake. Të jume em pusim kaa türiako, jü em takahua két

kaa machiku annake. ³⁵ Áachë suuhua, jü machiria emót ayukame em emo jípurë tíau jamak kía kaa machiria. ³⁶ Júnëli béja, juka sime em takahua machikuy tápuniatuko, kaita senu lébelay júne kaa machiriata jípurëteko, sime tülisi kálajkosi machitunake, lámparata tüisi úttiaka enchi boojoria bénasi.

Jesús jume pariseerom éntok leyta mamajtiame yeu am buissek
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Juka Jesústa ámeu noksuk, senu pariseero ä jóau ä jibuä núnnuk. Jesús éntok áman yepsaka, jum jóau kibakeka, mesau yejtek. ³⁸ Jü pariseero át guómtilatata taahuak, kaa áu báijmatuaka, ä jibuä táyteká béchibo. ³⁹ Të jü Señor ínel áu jiaahuak:

—Eme jume pariseerom juka vaasota yeutana jiba ä bábaksia, éntok juka puraátota. Të jum huáijhuatanam ái tápuni jü kaa tíurayi, éntok jita juëna éeriya. ⁴⁰ ¡Tóktek kaa susuak! ¿Jachem kaa júneiya, huaka yeutana huémta yáakamta két huaka huáijhua huémta yáala? ⁴¹ Të eme enchim tü jíapsipo ayukamtayi, jábetem jita miika. Júnëli sime tü huénnake.

⁴² ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueitukem huaka sehua óguota menta, jum cientopo guoj mamnik Diostau bíchaa nanäikia. Alë bénasi juka rúuda tíamta, éntok sime ili júya buabuáhuamta. Tem huaka lütüriata omoutela, éntok huaka Diosta nákhuaamta. Íkari éntok juka senuk júne katem ä koptia éiyey, simetem nanahuit boojoria éiyey.

⁴³ ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme pariseerom! Bueitukem jum tiöpopo náu yayaijhuäpo jume bankom bát órekame nákke, éntokem huam böommet yörisi machisi emo tebotua íaa.

⁴⁴ ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta am majtiame éntok pariseerom, ára nókichiaram! Bueitukem huame cajón ánimakame máari bénasi maachi. Jume yoremem éntok áme béppa naa rejte, kaa jünéaka.

⁴⁵ Huanäi senu leyta mamajtiame ínel ä yómmiak:

—Maestro, empo íkai nokaka itomë két tiusi bëa.

⁴⁶ Jesús ínel jiaahuak:

—¡Obiachisi enchimneu chäka, eme leyta majtiame! Bueituk huame yoremem bëttesi püaktitua. Júkai püaktita jábe yoreme júne kaa ä yuuma. Eme éntok, kía huépul sútuy júnem kaa át jálo jálojte.

⁴⁷ ¡Obiachisi enchimneu chäka! Bueitukem jume profetam béchibo bóoberam jojoa, huame enchim yoiyöhuam súakähui. ⁴⁸ Bueituk eme ä bitchak, enchim yoiyöhuam yáarimmak emo al-leä tíá báare. Bueituk bempo am súhuak, eme éntok bóoberam am joria.

⁴⁹ 'Kíaliku jü Dios ä júneeräpo ínel jiaahua: “Profetam éntok apóstolimne ámeu bíttuanake. Tem huatem súanake. Huatem éntokim guojajjanake.” ⁵⁰ Júnëli béja í génte én kat-riammet béppa yéchatunake, jume sime profetam ójbo guötialame jauhuey ániata naatekäpo naateka, ⁵¹ Abelta ójbopo naateka Zacariasta ójbou tájti, altarta éntok buere tiöpota náu násuk mukukame. Jeehui, éne ínel jiaahua, jü génte én kat-riat át huénnake; huamei ä yómmianake.

⁵² ¡Obiachisi enchimneu chäka, eme jume leyta mamajtiame! Bueitukem jita täyahuamta llavem ésola. Të eme júne kaa áman kiimu, éntok kía huatem júne kaa áman kimutua.

⁵³ Juka Jesústa íkai ámeu nokay jume leyta am majtiame éntok jume pariseerom tüisim áu öomteka taahuak. Huanärim juebenak jita áu

nátemajey, éntokim tüisi yún ä noktuay. ⁵⁴ Akim ä aamuy jita ä nokähui, ili ä rábiktek ä nokäpo, jümüri béja ä nätua báreka.

12

Jü Jesús ia bétana am majtiak, jü kía áu úttil äaaka jita joame

¹ Tepa may kaa náksi büru génte náu áu tójjak. Kíalim nat tétteney. Huanäi Jesús ínel jiau táytek, të jume ä discípulommeu bátchu:

—Jume pariseerom levaduura bétanem emo suaya; jüri ínel kía áu tü yórem tíaka täbuiasi áu nüye. ² Bueituk kaita éhuil éсотaka ják ayka, kaa yeu machinakeme. Éntok kaita éhuiltaka ayka, kaa jüneriatunakeme.

³ Huanäri, simeta kaa machiku enchim nok-läu, machiku jíkkajitunake. Éntok sime nákapo éhuil nok-ri, mékka kárit jikat jáptehuaka chayna.

¿Jábetasute máujpo yúmala?

(Mt. 10:26-31)

⁴ Éntokne két ínel jiaahua, ín amiigom: Katem juka takahuata meámta májhue. Huári béppam béja kaita éntok ára yáaka taahua. ⁵ Tëne enchim majtianake, jábeta enchim máujnakëhui. Huakärem májhue, huaka jápsita enchim úhuaasuka, ä úttiarimmea jum tájiu ára enchim kóm jímma. Jeehui, ínapone enchimmeu ínel jiaahua, íkarem májhue.

⁶ ¿Jachu kaa mamni huikichim guoy tómipo nénenkihua? Të jü Dios kía huépülai júne kaa koptia. ⁷ Bueituk jume em chonim júne sime näikiari. Katem májhue, bueituk eme chë júne béj-re, juebena huikichim béppa.

Jume kaa emo ésome yoremem bíchäpo Cristota súalhuäpo

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Énne ínel jiaunake, hua jábe junne yoremem anëpo nee áu täya tíame, ínapo jü Yoremta Üusi inone ä täya tíanake, Diosta ángelesim bíchäpo, ⁹ të jü kaa nee áu täya tíame yoremem anëpo, ámani Diosta ángelesim bíchäpo két kaa täyana.

¹⁰ Kía jábe junne Yoremta Üusi béj-reka nokame, jiokoritunake. Të hua Espíritu Santota béj-reka nokame, jauhuey júne kaibu jiokoritunake.

¹¹ Huam tiöpopo náu yayaijhuäpem yeu tóijhuak, yäurata bíchäpo, katem jáchin éiya, jáchin enchim am yómmianakëhui, éntok jáchin enchim jiaunakëhui, ¹² bueituk horata yúmak jü Espíritu Santo enchim majtianake, jita enchim noknakëhui.

Jínhua maachi, hua kaa náksi jita jípuhuame

¹³ Senu juebenam násuku, Jesústau ínel jiaahuak:

—Maestro, ín sayibehuë nooka. Juka itom átchay itou tö mukukähui, ínomake ä näikimte sáuhue.

¹⁴ Të áapo ínel ä yómmiak:

—Ómme, ¿të jábesu jita näikimte béchibo enchimmeu nee yäut yéchala?

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Tüisem át suuhua. Katem úttesi jita yún jípuhuamtat kopti báare. Jü yoremta jápsähui kaa yún jita jípuhuamtat aayuk.

¹⁶ Huanäi íkái ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme rikotaka ím aaney; ä buíampo tüisi jíchupaka. ¹⁷ Huanäi hua riko juebenak ée táytek: “¿Jáchisune ayunake jáni? ¿Kaitäpone ä kima máchi, juka ín chúpakähui!” ¹⁸ “Én ál-lane júneiya jita ín yáanakëhui”, ti éiyak. “Jume kárim ín jípurëu áma jita ín kíkkimähui,

anam tátabeka chë júne bueerem yáanake. Huanäine simeta huaka ín chúpakäu ërianake, éntok simeta huaka ín én jípurëhui. ¹⁹ Huanäine ín jíapsibeu ínel jiaunake: In jíapsi, juebenak jíte ërialala, juebena huásuktiriam béchïbo. Jimyorëe, jïbuäe, jëyëe, emoë al-leetua.” ²⁰ Të Dios ínel áu jiaahuak: “¡Kaa suära! Én ï tukaarichi em jíapsi äbo émou aübaahua. Jú jita em náu tóij-ri, ¿jábese ättiaka tahuanake jáni?” ²¹ Júnëli áu huéenake hua yoremtau buéresi jita áa béchïbo náu tójamtahui. Diostau bíchaa éntok, jita júne kaa jípure.

Dios simem ä üusihuam suaya
(Mt. 6:25-34)

²² Huanäi sep ä discípulommeu ínel jiaahuak:

—Huäri béchïbone ínel enchimmeu jiaahua: Katem úttesi kaa yúmasi emo éetua: “Ímï jíapsihuamta bétana, ¿jítasute buänake? ¿Takahuata béchïbo junne, jítasute sánkonake?” ²³ Huä jíapsihuame chë béj-re, buähuamta béppa; éntok hua takahua chë béj-re, sánkota béppa. ²⁴ Jume kaaktërammechëm suuhua. Kaa ëechaka junne, éntokim kaa etta tobotoboktia. Éntokim kaitapo ä nü machik jípure. Toroosam ják bem ä huättia machikim kaa jípure, éntok Dios am jïbuätua. ¿Jachem kaa chë béj-re huikichim béppa? ²⁵ ¿Jábese hua enchim násuk aneme tüisi áu bamijtuaka méedio metropo ára áu yöturia? ²⁶ Bueituk kía huaka ilikkik jünem kara joätek, ¿jatchiakem huatekut emo bamijtua?

²⁷ ‘Áachem suuhua, jáchisu jume sehuam líiriam yötu. Huame kaa tekipanua, éntokim kaa jíjjoa. Tëne ínel enchimmeu jiaunake, hua rey Salomón kía síme ä ujoyóriay júne kaa huame bénasi áu sánkotuak. ²⁸ Të ínëli Dios ä sásankotua juka júyata huajpo ayukamta. Yokoriapo éntok ornopo táana. ¿Jachu eme kaa chë júne tülik sánkotuana, yoremem kaita súalëram? ²⁹ Eme, bueituk, katem jáchin át éiya, jita enchim buänakëhui, éntok jita enchim jinakëhui. Katem kaa yúmasi emo éetua. ³⁰ Bueituk síme jú génte ím ániapo jíapsame, íkái simeta guojaase. Të eme huépülak Áchayek, jüneamta jita enchimmeu bëyëhui. ³¹ Juka Diosta reyta néosauritem bát jaria. Huanäi síme jú huate béja kía áapo élaka enchimmeu yebijnake.

Jum téhuekapo buéresi jita jípuhuame
(Mt. 6:19-21)

³² ‘Katem májhue, eme ín kabaram. Eme ilikki, të jú enchim Átchay reytaka ä néshuepo enchim ä mák péaka enchim ä mákka. ³³ Huaka enchim jípurëu nénkakem poloobem miika. Júnëlem bóosam kaa momoyeme emo yáarianake, éntok chë béj-rek téhuekapo ayukame kaa lülütenta, áman lak-ronta kara kibakepo, éntok téepärim kaa ä momoiyäpo. ³⁴ Bueituk jita enchim áttiata jípurëpo, huämi annake, jú enchim jíapsi.

Itote suayaka jíapsinake

³⁵ ‘Katem koptel-la. Tülisem sánkotelataka, enchim lámparam táalataka aane. ³⁶ Huame sáyhuame bénasem emo jípure, bem teko jubiahua bétana nóttëu boobíchaihuimta bénasi. Ä yepsak puertata ä poponak sep ä étaporianake. ³⁷ Al-leenakemme, huame sáyhuame, jú bem tekohua yepsaka kaa kócheme téako. Lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Huä bem tekohua, áapöisu jita áu huikojuaka, mesau am jóaka am äbojnake. ³⁸ Kía tukaa násuk huéy yepsak junne, éntok kía

marikaroapo yepsak junne, kaa kócheme tíakátek, huame sáyhuamet al-leehuari áme béchibotunake. ³⁹ Senu huémtachem suuhua: Jü yoreme jóapo nésahueme jüneátek ják horapo juka lak-ronta áma yebijnakeu, kaibu kónnake, éntok kaibu juka kári puertata étapona, áma ékbuaná béchibo. ⁴⁰ Eme kéchem kaa kótche. Bueítuk kaa ínel enchim éäposu, ínapo jü Yoremta Üusi yebijnake.

Jü jóapo sáyhuame kaitat jiápsekame
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Huanäi jü Peero ínel ä temajek:

—Señor, ¿jache íkai ejemplota ito béchibo nooka, o sîmem béchibo?

⁴² Jü Señor ínel ä yómmiak:

—Bueítuk, ¿jâbesu júntuk hua móoroma nésauta joame éntok jitat jüneame, ä tekohua jume ä jóapo aneme béppa yechanâhui, huam tua horapo am jîbuátuanakê béchibo? ⁴³ Huâ sáyhuame tua tüisi al-leenake, ä teko yepsako, huaka nésauta joaka téihuakame. ⁴⁴ Tê lútüriapone ínel ji-aahua, sîmeta ä áttia béppa ä mámpo ä yéchanake. ⁴⁵ Tê huári sáyhuame ä tekohua kaa läuti yebij máchileka, jume tekipanualerom éntok jume jáamuchim jóapo sáyhuame béttesi ámemak huée táytekátek, éntok kía buáhuamta huítia táytek, éntok vino jëyeka naamuk táyteko, ⁴⁶ huanäi jü ä tekohua yebijnake, hua taahuari kaa áachâ boobit-huäubechi, éntok ják horapo jáni kaa ä jüneriahuäpo. Huanäi béttesi nokta át chúpanake, éntok jum kaa túhuata joammak ä näikianake.

⁴⁷ 'Huâ sáyhuame jüneame jita ä tekohua huáatiâu, éntok kaa ä sáyhuâ páman anétek, tüisi bépsunake. ⁴⁸ Tê jü kaita täyaka kaa huéchiasi ayukame, két bépsunake, tê kaa tua tüisi. Bueítuk hua jábesu yún jita mákhuakame, yún jita áu huátiana, éntok hua yún jita suayatuahuame, chë yún jita áu auna.

Jesús jume géntem emo näikimtetua
(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'Ínapo táijta yáaseka ím ániau äbo kóm siika. ¿Jítasune huáatia? ¡Bueítuk jamak béja béete! ⁵⁰ Senu batörihuat kaa báreka júnene batónake. ¡Tepane kaa al-leiya inochâ chúpëu tájti! ⁵¹ ¿Jachem yánti anhuamta ím ániapo nee nüpakâ bénasi éiya? Èe, tine enchimieu jiaahua. Ál-la jume géntem chíbela emo näikimtehuamtane nüpa. ⁵² Én ímî naateka, huépü jóapo mamnika annake, kaa náu anisi éaka. Bájika jume guoyimmak kara jíapsinake, jume guoyika éntok, jume bájimmak két alë bénasi. ⁵³ Jü áchayhuari ä úusimmak kara emo bínnake; hua usiari éntok, ä átchay két alë bénasi. Huâ áyehuari ä jámut asoamak kara emo bínnake; hua jámut asoari éntok, ä áyemak kétchi. Jü asuhuari ä jakaray két kara bínnâ; hua jakarayria éntok, ä asu két alë bénasi.

Íkai tiempota, katem ä jüneria báare
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús jü gentetau éntok két ínel jiaahuak:

—Jum täata áman huéchë bétana, namuta yeu huéy, sepem ínel jiaunake: “Bää äbo huéiye.” Éntok ínel yeu sisime. ⁵⁵ Sur bétana jekay éntokem ínel jiaunake: “Tátta báare.” Huanäi ínel yeu sisime. ⁵⁶ ¡Eme ára nókichiram! Jüneäem jita huéenakeu jum téhuekapo, éntok jum buíapo. ¿Maasem íkai tiempota én ito át anëhui kaa ä jüneria?

Jábeta kökosi yáakáteko chúkulë ámak ejtejhua
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ '¿Jatchiaka eme kaa náu nokaka lütüriata emo yáaria? ⁵⁸ Jábetë yáurau enchi nátuak böochë bát áamak ejtejhua, ä tüte béchïbo, juka kaa enchim át yumähui, huam yáurata bíchäpo kaa enchi yeu ä tóijnakë béchïbo. Bueituk júneltuk hua yáura policiata mámpo enchi yéchanake. Huári policia éntok cárcelpo enchi páttianake. ⁵⁹ Enchine téjhua, huämire kaa yeu huéenake, kaa huaka síme tómita em áma huikiriähui em béjtuäu tájti.

13

Emóem jíapsi kúaktia, örem kókkonake

¹ Huámechi taahuarimmet huate Jesústau yájaka, áhuim ejtejhua jáchin juka Pilatota jume huate yoremem Galiléa buiärapo joomem ä súakähui, éntok jáchin juka bem ójbohuata animaalim ójbomak ä kuutiakähui, jum bem animaalim sússuaahuäpo. ² Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachem ínel éiya, ímëi galileommeu kaa tühua ámeu siika, bem kaa tü yóremem béchïbo, síme galileom béppa? ³ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake. ⁴ O, ¿huame dieciochotaka kókkokame, Siloépo kári buëuru nat béppa jokame, ámet huéchékähui, eme huamei chë júne cúlpaq téiyey, jume huate yoremem Jerusalémpo jóakame béppa? ⁵ Ëe tine enchimmeu jiaahua. Eme júne kaa jíapsi kúaktek, kéchem símetaka áme bénasi kókkonake.

Huä chuna óuguota kaa tatakamta ejemplo

⁶ Jesús huanäi ikäi ejemplota ámeu yétchak:

—Senu yoreme chuna óuguota ä buiäpo kéchalatukay. Huanäi áman sika takata át jariaka, kaita át téuhuak. ⁷ Huanäi hua yoremtau buiata suayamtau ínel jiaahuak: “¡Juyu! Báij huásuktiapone nat chätuka äbo yeyepsa, i óuguou, jume takam jariaka. Tëne jauhuey júne kaita át téuhuak. Akë ä chúktia. ¿Jáchisen kía béja buiata jínëulatunake?” ⁸ Të hua buiata suayame ínel ä yómmiak: “Señor, Akë ä tójja, iäri huásuktiriat junne. Buíatane ä buálkoteria báare, éntokne ä tü tátabnakemta áu óre báare. ⁹ Takak júne türinake, kaa ä takak éntoke ä chúktianake.”

Jesús jimyore táapo juka jámutta müläita rútkiak

¹⁰ Sábalapo jimyore táapo am majtiay jü Jesús jum tiöpopo. ¹¹ Senu jámut áma aaney, lemoonio kökoata jípureka dieciocho huásuktiapo; ókola chäka jíba hueramay. Kaachin ayuka áu rútktia máchiakay. ¹² Jü Jesús éntok ä bíchaka, áu ä rúkti sáuhuek. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, em kökoa bétanë búttiaritaka taahua.

¹³ Huanäi áa béppa mámték. Huämi horapo hua jámut rútktek. Huanäi Diosta úttíl táytek. ¹⁴ Të jü tiöpopo tua nésahueme, Jesústa sábalapo ä tütek tíaka, jume símemmeu ínel jiaahua:

—Búsan taahuarim aayuk, ámet tekipanoä béchïbo. Huamechü taahuarimmechem äbo kaate. Huanäem emo jittotebo, të kaa jimyore táapo.

¹⁵ Huanäi jü Señor ínel ä yómmiak:

—¿Empo ára nókichira! ¿Eme jábe júne jachem kaa enchim bues o buruta butbúttia jimyore táapo, báam ä jítua béchïbo? ¹⁶ Íkai jámutta,

két Abrahamtat yeu simlamta Satanásta súmalatukaihui jum dieciocho huásuktiapo, ¿jachu kara búttiatui jäni i kökoata bétana, jum jimyore táapo?

¹⁷ Juka Jesústa ínëli jáak, sime huame áu omteme titihuek. Të hua sime génte al-leiyay, huaka Jesústa buéresi ä joäu bíchaka.

Jü mostaaza báchia ejemplo

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jíta bénasa, jü Diosta reytaka ä néshuepo? ¿Éntok jita bénasite ä bínnake? ¹⁹ Jü mostaaza báchiaata senu yoremta ä buíapo echakä bénasi maachi. Yötuka béja júya bueürusi ayka, jume huikichim jikat rejteme ä mésëkiriammechi tosatek.

Jü levaduurrata ejemplo

(Mt. 13:33)

²⁰ Ínel két ámeu jiaahua jü Jesús:

—¿Jíta bénasite ä bínnake jäni, juka Diosta reytaka ä néshuepo? ²¹ Juka levaduurrata senu jámut senu quintal hariinammak náu kuutiakä bénasi maachi, juka sime hariinata buaatiata huénnakë béchïbo.

Jü puerta näulay

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Jesús pueblommechi éntok ranchomet huéiyey, am majtiasimeka, buere joära Jerusaléniu bíchaa, éntok laulauti ansimey. ²³ Senu éntok ínel ä temajek:

—Señor, ¿katim jaiki jume jínëurim?

Áapo éntok ínel jiaahua:

²⁴ —Úttiatem yáuhua jum puerta ilikkani páman kimu béchïbo, bueituk ínel enchimmeune jiaahua, juebénakam áman kimu báanake, tem kaa áma yúmanake. ²⁵ Chúkula juka jóakamta yejteka juka puertata ä páttiak, eme páku tahualame juka puertata ponaka ínel jiaunake: “Señor, Señor, Akë ä étapo.” Të áapo ínel enchim yómmianake: “Kanne jüneiya jákunem joome jäni, éntokne kaa enchim täya.” ²⁶ Huanärem ínel jiau táytinake: “Émomakte jïbuála, éntokte émomak jïla, éntok empo itom majtiala huam itom pláazapo.” ²⁷ Të áapo ínel enchim yómmianake: “Béjane enchim téjhuak, kanne jüneiya jákun enchim jometukähui, éntokne kaa enchim täya. ¡Mékkem kaate, eme kaa türik jíba joame!”

²⁸ Ámanï béja huéenake jü buanhuame éntok támim kumhuame, juka Abrahamta bíchaka, Isaacta, Jacobta, éntok sime huame profetam Diosta bétana nokame jum Diosta reytaka ä néshuepo aneme. Eme éntok páku yeu tahuanake. ²⁹ Bueituk génte yáijnake täata yeu huë bétana, täata áman huéchë bétana, norte bétana, éntok sur bétana jum mesau jote báreka jum Diosta reytaka ä néshuepo. ³⁰ Huanäi huate jume amáu kateme bát kannake. Huate bát kateme éntok amáu kannake.

Jesús jü Jereusalénta béchïbo buaana

(Mt. 23:37-39)

³¹ Huäri taahuarit huate pariseerom yájaka ínel áu jiaahua:

—Ímë yeu huéiye, bueituk jü rey Herodes enchi mëbáare.

³² Të áapo ínel am yómmiak:

—Ámanem sájaka ínel áu jiaahua jü kaa tihueratahui: “Ëni éntok yokone jume lemooniom yorem jíápsipo yeu bébnake, éntokne jume

kökoreme tútenake. Huanäine báij taahuarim huéy ín tékil chúpanake.”
³³ Júnentaka junne, éni éntok yoko, éntok machuko jíbane huéepo yúmala ín böo huériaka, bueituk kaa áma huétche, juka profetata Jerusalémpo päku ä muknakèhui.

³⁴ ‘¡Jerusalén pueblo, Jerusalén pueblo, émpë jume profetam Diosta bétana nokame sússuame, éntoke tétammea am mamaasula jume émou bíttuarim! Jaikisisune kaa émou jiop-la em usim náu tóij báreka jáchin juka tótorita ä masam bétuk ä asölam náu ä totojá bénasi, enchimne náu tóij bábarek, të katem báarek. ³⁵ Áachem suuhua, eme, bueituk enchim jóa silasoola tahuanake, éntokne enchim téjhua, katem júchi nee bínnake, júnak taahuata yúmak júbua, ínel enchim ino bétana jiaunakèhui: “¡Tüisi mabettunake jü Señorta téhuampo äbo huéeme!”

14

Jü Jesús juka yoremta takahuapo baa bóosam jípuremta tütek

¹ Senu huéeme yeu siika, jum jimyore táapo. Jesús senu pariseero nésahuemta jóau ä jibuäsek. Huate pariseerom ä jojottuay. ² Huämi két senu yoreme aaney, ä bíchäpo kökoreka, ä takahuapo baa bóosam jípureka. ³ Huanäi jü Jesús jume leyta am mamajtiammeu éntok jume pariserommeu nookak, ínel jákari:

—¿Jachu áma huéche jáni jimyore táapo senuk tüte béchibo?

⁴ Huanäi bempo kaa jálek. Huanäi áapo, juka kökoremta nüka, ä tütek. Huanäi ä simtuak. ⁵ Jume pariserommeu ínel jiaahuak:

—¿Jábetaka junne, enchim násuku, juka ä buruhua o buesta posopo kóm huétchek, kaa läuti yeu ä huíknake jáni? Éläposu jimyore taahuari.

⁶ Huanärim kaachin ä yómmia máchika taahuak.

Jume bóodau núnurim

⁷ Jü Jesús jume néjunrim bíchaka jáchin huame bankom chë nésahueme béchibo näikiarim yeu púay, íkái ejemplota ámeu yétchak, ínel jákari:

⁸ —Empo bóodau núnutuko, katë banko bát jokammet yeyejte, bueituk jamak senu yoreme emo béppa chë yörihuame áma yebijnake. ⁹ Huanäi áma ä yepsako jü enchim náhuichim néjúnekame ínel émou jiaunake: “Íkæe júkái bankota mákka.” Huanäre titihueka mékka amáu yejtenake.

¹⁰ Ál-lë néjunhuak, áman amáu yejte, huaka enchi néjúnekamta yepsak ínel émou jiaunakë béchibo: “Empo ín amigo, äbe huéeka jume banko yeu púarim näikiarimmet yeesa.” Huanärë ä mabetnake, hua chë em yörihuähui, huame mesau émomak jokame bíchäpo. ¹¹ Bueituk hua chë áu buérialeme kóm tahuanake, hua bétuk áu jípureme éntok tóboktiatunake.

¹² Inen két áu jiaahua hua ä jibuä núnukamtahui:

—Senukë jibuä núnukátek, katë em amiigom, em saayim, em huahuayim, em veciino rikom náu núnnu, bueituk bempo két enchi jibuä núnunake. Huanärë ä béjtuatunake. ¹³ Ál-lë äboj bárëteko buähuamta yáaka, póobeme náu núnnu, éntok jume mám lolöim, guók lolöim, éntok jume liliptim. ¹⁴ Huanärë tüisi tahuanake, bueituk bempo kara enchi béjtua. Tërë huame kókkolam tühuata jájamlame jábite taahuarit ä mabetnake, juka béjtuahuamta.

Jü kuptey buere jibuähuame ejemplo

(Mt. 22:1-10)

¹⁵ Senu mesau áamak kátekame íkái jikkajaka, ínel áu jiaahuak:

—Tühuata jájammake jü Diosta reytaka ä nésahuepo páanim buäkame.

¹⁶ Huanäi jü Jesús ínel áu jiaahuak:

—Senu yoreme kúptey buáhuamta yún yáuhuak. Huanäi juebenam áman núnnuk. ¹⁷ Huanäi kúptey jübuä éhuay horata yúmak, hua ä sáulerommak ínel nokta ámeu bíttuak, huame néjunrimmehui: “Binen kaate, bueituk síme béja chúpila.” ¹⁸ Të simetaka kaa áma emo yumä tía táytek. Huä bát téjhuaahuakame ínel jiaahuak: “Jübua jíbane haciendata jínnuk. Én éntokne áman ä bít báare. Nechë át jiokore, kaa ín áman yumä béchïbo.” ¹⁹ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane mamni yúnta buéesim jínnuk. Én éntokne áman am jüneria báare jáchin machisim ára jíhuike jáni. Nechë át jiokore, kaa ín áma yumä béchïbo.” ²⁰ Senu éntok ínel jiaahua: “Jübua jíbane juubek; kíalíkune kaa áma yuuma.” ²¹ Jü sáyhuame nótteka, íkái símeta ä téjhuak, juka ä tekohua. Huanäi oomtek, jü jóapo áchayhuari; jü ä saulerotau ínel jiaahuak: “Läutë huéiye jume pláazammechi éntok jume pueblo böommechi. Jume poloobemem äbo nüpa, jume lolöim éntok jume lilipim.” ²² Huanäi jü sáyhuame ínel jiaahua: “Señor, em nésahuekäpo ámannä yáuhuak, éntok ketune áma aayuk, ják bem jotenakëhui.” ²³ Jü ä tekohua béja ínel áu jiaahua jü sáyhuamtahui: “Böommechi éntok ranchommechë huéiye. Úttiapë áman am kiima, éläpo tápunnake jü ín káari. ²⁴ Bueitukne enchimneu ínel jiaahua, kía jábe júne ín bát núnnukäü kaa ä buänake, juka buáhuamta ín yáatebokähui.”

Béttesi maachi, Cristota guojaa béchïbo
(Mt. 10:37-38)

²⁵ Túisi yún juebena génte Jesústamak kaatey. Huanäi kúakteka ínel ámeu jiaahuak:

²⁶ —Kía jábe júne ino sáu huée bárëtek, ä áтчay kaa tójaka, ä áyehua, ä jubiahua, ä úusim, ä saayim, ä huáyihuam, kíal ä jíapsihua junne, kaibu ín éä páman huéeka ín disciipulotunake. ²⁷ Éntok jü ino béchïbo jiokot aú huemakemta kaa huatiatek püaktiaka ino sáu sikame, kara ín disciipulopo náikiatu. ²⁸ Jachu eme jábe júne juka kári túisi buëuruta yáa bárëtek kaa huam yejteka báchä jüneria báanake, ¿jaiki tómita áma kimunakëhui, éntok jaikik ä jípurëu ái ä chúpánakëhui? ²⁹ Jáchinaik junne, chúkula kári nahuata chúpasuko, juka huatek kara ä chúpánake. Huanäi síme jume ä bíchame ä junneria táytinake, ³⁰ ínel jíakari: “Í yoreme káate táytek; én éntok kara ä chúpaka taahuak.” ³¹ O jábe reysu, tábui reytamak nássuaseka yeu sikátek, ¿kaa huam yejteka báchä jüneria báanake? ¿Jachu guojmamni míl sontarommak ä kobanake jáni, huaka veinte míl sontarom jípuremta? ³² Kaa áma yumáteko, juka senuk ketune mékka ä aneyo, nokta áu bíttuanake kaa áamak nássua rókaka. ³³ Bueituk jábe junne eme kaa juka símeta ä jípurëu kaa tójáteko, kara ín disciipulopo náikiatu.

Jü ona juka chökorata täruk kaa türinake
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Jü ona türi; të juka chökorata ä täruk, ¿jítaisu júchi chökosi ayunake?
³⁵ Buíata béchïbo júne kaa türi, éntok kía huate jítamak náu kuutiahuak junne, kía guötiana ál-la. Jü jíkkaij béchïbo nákakame jíkkaijnake.

15

Ili kabara tärurita ejemplo

(Mt. 18:10-14)

¹ Sime huame yäura tómita náu tóij-leerom éntok jume juëna yóremem Jesústau rúktey, ä nok jikkaij báreka. ² Jume pariseerom éntok leyta am mamajtíame áa bétana nokaka ä kítëbuay, ínel jíaka:

—Í yoreme jume juëna yórememmak au türe, éntok ámemak jïbuä.

³ Jesús íkai ejemplota ámeu yétchak, ínel jíaka:

⁴ —¿Jábe yoremesu enchim násuk, cienim kabaraka, huépülaik áma täruka, kaa jume noventa áma bätanim mékka see päriapo tó sika juka ä täruri jariuseka simnake ä tíau tájti? ⁵ Huanäi ä tíaka, tüisi al-leaka jöot ä püaktianake. ⁶ Huanäi ä jóau yepsaka, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka kabara ín täruri ín téakä béchïbo.” ⁷ Enchimmeune én ínel jiaunake, junëli két chë júne al-leehuame ayunake jum téhuekahui, huépul juëna yóremta jíapsi kúaktek, huate noventa áma bätani tü yóremem kaa jíapsi kúaktihuamta ámeu bëyeme béppa.

Jü ejemplo tómi tärurita bétana

⁸ 'O kétchi, ¿jábe jámutsu guojmamni taahuari tékil tómita jípureka, huépu tékil taahuarita tärukátek, kaa juka machiriata táaka, jíchikeka át jíápseka ä jariunake ä téau tájti? ⁹ Ä téakátek, ä amiigohuam éntok áa chíkola jóakame núnuka, ínel ámeu jiaunake: “Ínomakem al-leiya, juka tómita ín täruri ín téakä béchïbo.” ¹⁰ Júnëli kétchi tine enchimmeu jiaahua, al-leehuame ayunake jume Diosta ángelesim násuku, huépul juëna yóremta jíapsi kúakteko.

Jü ejemplo jübua yötumta ä jóapo yeu sikamta

¹¹ Két ínel jiaahuak:

—Senu yoreme guoyim üusekay, ¹² huanäi jü chë kaa yöhue ä áchaybeu ínel jiaahuak: “In átchay, sime juka herenciata ín áttia, nechë ä mákka.” Huanäi simeta bem áttiahuamta ámet näikimtek. ¹³ Chúkula kaa jaiki taahuarim huéy, jü ä üusihua chë kaa yöhue simeta huaka ä jípurëu náu tójaka siika, mékka buiärau bíchaa. Ámani béja juka tómita kía guótiak, kaa tühuata joaka. ¹⁴ Të béja simeta ä tejalsuk, buere tébaa siika, huämi buiärapo. Huanäi tébäuri táytek. ¹⁵ Huanäi senu yoremtau huämi buiärapo jometau rúktek. Huäri ä buíammeu ä jaasek, kohuim ä suaya sáhueka. ¹⁶ Huanäi béja jume kohuim buä bëteri kóm huáttemta júne buä péaka am bitchay, të kaabe ä mimikay. ¹⁷ Huanäi béja áu temai táytek, éntok ínel ée táytek: “¡Juebena tekipanualerom ín átchay jóapo yún buähuamta jípure! ¡Ínapo éntok ímï tébäi muuke! ¹⁸ Kíktekane ín áchaybeu huéé báare. Huanäine ínel áu jiaunake: In átchay, kanne tüisi tahuala Diosta bíchäpo éntok em bíchäpo junne; ¹⁹ béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala; kía huate em tekipanualerom bénasë nee bitcha.” ²⁰ Huanäi kíkteka, ä áchaybeu bíchaa siika.

'Huanäi jü ä átchay, ketune mékka ä huéysu, ä téuhuak. Huanäi tüisi ä jiokoleka ä bitchak. Huanäi búiteka ä nankirika siika. Ä íbaktiak, éntok ä besiitok. ²¹ Huanäi hua ä üusihua ínel áu jiaahuak: “In átchay, Diosta bíchäpone kaa tühuata yáala, éntok em bíchäpo. Béjane kaa em üusi ti júne ino téhuaapo yúmala.” ²² Të jü ä áchayhua jume ä sáyhuammeu ínel jiaahuak: “Sánkotem chë áma türik yeu huíkeka ä sánkotua, éntokem

mámpo aniota át yétcha, éntokem ä bochatua. ²³ Huaka beceerota ché áhuikem yeu tójaka ä mäa. Jibuänakete, jéntokte al-leerimmea buere pajkonake! ²⁴ Bueituk iri ín üusi mukilata bénasi näikiahua; én éntok jíabitela. Tärutukay; të béja téuri.” Huanärim al-leerimmak äboj táytek.

²⁵ 'Jü ä késam üusi áman jákun huasau aaney. Huanäi ä yepsayo, ä jóau kaa mékka ä huéyo, juka jiponhuamta éntok juka yihuaamta jikkajak.

²⁶ Huanäi senuk áma sáyhuamta temajek jita áma huéhui. ²⁷ Áapo ínel áu jiaahuak: “Jü em saila yepsak. Huanäi jü em áтчay beceero áhuik mäak, al-leaka türik yúmalata yepsakä béchibo.” ²⁸ Të hua usiari ché yöhue öomtek. Huanäi éntok kaa áman kibak báarey. Ä áchayhua yeu sika jiokot áu jiaahuak, áman ä kibak sáhueka. ²⁹ Áapo éntok ä áchaybeu ínel jiaahuak: “Empo jüneiya jaiki huásuktiapone enchi aniala, em nésau joaka, të jauhuey júne kaa chiva asölaata júne nee mik-la ín amiigom ín äbojnakë béchibo. ³⁰ Të íká em üusi jume jáamuchim kaa titihueme büru yorememmak rejteme, huaka em tómita ámet tejalek. Én éntok ä yepsako, juka beceero áhuiriahuaamta júne mëtebok, áa béchibo.” ³¹ Huanäi jü ä áchayhua ínel áu jiaahuak: “In üusi, empo jíba ínomak aane, éntok simeta huaka ín áttia, empo ä áttiak. ³² Të ëni tua türi al-leerimmea pajko béchibo, bueituk jü em saila mukpotä näikialatukay, të júchi jíabitek. Täruritukay, të béja téuri.”

16

Jü móoroma kaa tüisi tahuakamta ejemplo

¹ Jesús ä discípulommeu két ínel jiaahua:

—Senu yoreme rikotaka móoromata jípurey. Huanäi ejtejhuariahuak íkáí móoromata huaka ä áttiahua kía ä guötiä bétana. ² Huanäi hua ä tekohua ä núnuka ínel áu jiaahua: “¿Jítasu iri emo bétana ín jikkajähui? Jume jíösiam cuentam áma em jípurëu inou tójja, bueitukë béja kaa móoromatunake.” ³ Huanäi hua móoroma büruk ée táytek: “¿Jáchisune annake jáni ëni ín teko béja tékilta nee úhuak? Kanne úttiak jibuejeka buíata ín tekipanuanakë béchibo, éntokne tiihue júne ín nétannakë béchibo. ⁴ Béjane jüneiya jita ín yáanakëhui, huatem bem jóapo nee bem mabetnakë béchibo, béja kaa nee móoromatuko.” ⁵ Huanäi jume ä tekohua huikiriame hueuhuëpulaím núnnuk. Jü bát huémtau ínel jiaahua: “¿Jaikiksë ä huikiriíya juka ín teeko?” ⁶ Áapo éntok ínel áu jiaahua: “Cien barril aceiteta.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímí jíosiapo jiojteri jü em ä huikiriähui. Läütë yejteka, cincuenta barrilim jíba áma jiojte.” ⁷ Chúkula júchi senuk temajek: “Émposu, ¿jaikiksë ä huikiriíya?” Áapo éntok: “Cien sako tirijkom ti au jiaahua.” Huanäi ínel áu jiaahua: “Ímí jíosiapo jiojteri jü em ä huikiriähui. Läütë yejteka, ochenta sakom jíba áma jiojte.” ⁸ Huanäi hua ä tekohua juka móoroma kaa tüisi huémta úttileka taahuak, ä kóba súakä béchibo. Jume géntem én kat-riame tüisim kóba súhuak, jume Diosta úsusim machiriata jípureme béppa.

⁹ 'Éntokne két ínel jiaahua: Ím ániapem kaa tü tómita huämem am kooba, jume amiigom. Huanäi béja íkáí simeta lütek, ámanem mabetna, enchim yü jíapsinakepo.

¹⁰ 'Huä kaa jaikik jita jípureka júne tüisi áu huériame, kía juebenak jita jípureka júne tüisi áu huérianake; éntok hua kaa jaikik jita jípureka júne kaa tüisi áu huériame, két juebenak jita jípureka júne kaa tüisi áu

huérianake. ¹¹ Bueituk kaa tü rikoapo kaa tüisi enchim ayuk, ¿jábesu juka tua tü rikorata enchim mámpo yéchanake jäni? ¹² Huaka kaa enchim áttia kaa enchim suayako, ¿jábesu huaka tua enchim áttia enchim mák báanakejäni?

¹³ Jü senu sáyhuame kara guoy tekemmeu tekipanua; bueituk huépülaik omtianake; juka senuk éntok náknake. Juka huépülaik chë érianake; juka senuk éntok, kaitäpo ä bínnake. Karem Diosta nésau johua, éntok tómit jíba éaka jíapsa.

¹⁴ Simeta ikäim jikkajay jume pariseerom, bueitukim tüisi tómit jíapsekay. Huanärim ä junneriay. ¹⁵ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínel jume emo tü yóremem tíame jum genteta bíchäpo, të Dios enchim jíapsi jüneria; bueituk jume yoremem chë ériäu, Diosta bíchäpo jaiti maachi.

Diosta reytaka nésahueui

¹⁶ 'Moiséjta ley éntok jume profeetam Juan Bautistatau tájti jíba siika. Huanäi naateka jü tü noki Diosta reytaka ä nésahue bétana huéeme nokhua. Büruka éntok úttiata johua, áman kimu báreka.

¹⁷ 'Chë kaa obiachi téhuekata éntok juka buíata lütinakëhui, huaka huépul léetrata leypo huémta kaa chúpanakeu béppa.

Jesús emo jubeka guötiahuaamta bétana nooka

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Sime jábe ä jubiahua jímmaakame, éntok júchi tábuik jubekäteko, Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala. Éntok jü jámut jímmaarita nükame junne, két Diosta bíchäpo kaa tüisi tahuala.

Jü riiko éntok jü Láazaro

¹⁹ 'Senu yoreme riko aaney, tüisi finok sásankoka éntok béj-remta, éntok chíkti táapo buéresi ujoyorisi äbojteboka. ²⁰ Senu két aaney netaneka jíapsay, Láazaro ti téhuaaka, huakaí puertapo au huiksisimey simet takahuat sähuaka. ²¹ Rikota mesapo kóm huáttemta júne buä péiyay jobobáreka. Chüum júne béja áu sájaka, jume sähuam ä tetëbuariay. ²² Jauhueka muukuk, jü netanëra. Huanäi jume ángelesim ä núk sájjak, áman Abrahamta anëhui. Jü riko éntok két muukuk; huanäi mähuaak. ²³ Áman táijpo jiokot éaka, jikau remtek. Huanäi béja mékka jákun juka Abrahamta bitchak, Láazarota éntok áamak kátekamta.

²⁴ Huanäi chaayeka ínel jiaahua: “¡In átchay Abraham, nechë jiokolë! Jukë Láazarota ä suntu púnta bäapo kómoniaka nee äbo nínta síparia sähue. Bueitukne tüisi jiokot éiya ímí béetëpo aneka.” ²⁵ Të jü Abraham ínel áu jiaahua: “Üusi, áahuë huáate, empo sime tühuata jípurey áman buíapo jíapsaka, jü Láazaro éntok jiokot máchiraata bitchak. Én éntok, áapo juka tühuata mabet-la, empo éntok juka jiokot máchiraata. ²⁶ Éntok két senu huéeme áma aayuk: Siba tüisi mékka kömitaka áma óorek enchim éntok ito násuku. Júnëli béja jume ímí áman bíchaa enchimmeu kat báareme, kara áman kaate. Huannäbotana bina bíchaa jünem kara äbo kaate.”

²⁷ Huanäi ínel áu jiaahua: “Emoune nok buaana, ín átchay Abraham, jukë Láazarota ín átchay jóau jaase, ²⁸ bueitukne mamnim sailak. Áman ikäi ámeu noknake, kaa ímin jiokot machikun am téunakë béchíbo.”

²⁹ Huanäi Abraham ínel áu jiaahua: “Moiséjta éntok jume profeetamim jípure; ¡huamerim jikkajay!” ³⁰ Huanäi áapo ínel jiaahua: “Èe, ín átchay Abraham, të senuk jume kókkolam bétana ámeu yepsakim jíapsi

kúaktinake.” ³¹ Të Abraham ínel áu jiaahua: “Juka Moiséjta éntok jume profeetam kaa am nok jikkaj báretek, kéchim huaka kókkolam násuk jíabitekamta bíchak júnem kaibum emo jíapsi kúaktianake.”

17

Jioptuahuamta bétana jiojteri

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jíba ayunake huaka genteta jioptuaka kaa türiu bíchaa ä núnume. ¡Të jiokochia hua yoremta béchibo jábeta jioptuame! ² Chë tüisi áu huéé éiyey, juka téta át tutujhuamta kutánaapo át sümahuaka bahuéu kóm jímmaahuako, të kaa am jioptua éiyey ímëi ili uusim. ³ ¡Emem emo suaya!

‘Juka em saila kaa tüisi émomak tahuak kuttilasë áu nooka; áu ä jíapsi kúaktek éntok, Akë ä jiokore. ⁴ Senu táapo guoy búsanisi kaa tüisi émomak ä tahuako, guoy búsanisi émou ä nótteko: “Kanne júchá yáanake tä jíay”, Akë ä jiokore.

Huaka jita súalhuamta jáchin machisi úttiakähui

⁵ Jume apóstolim Señortau ínel jiaahua:

—Diosta súalhuamtë itot büruria.

⁶ Huanäi jü Señor ínel jiaahua:

—Tua lütüriapem Dios ehuamta súalëtek, kía mostaaza báchiata beletchisi junne, arem ínel jiäu éiyey jü júya sicómoro téamtahui: “Emoë póponaka bahuepo emo këtcha”, huanäi jü júya enchim nésahuepo áman ayu éiyey.

Sáyhuamta yä éähui

⁷ ‘Jábesu eme, senu enchim sáhuemta möitemta o chë animaalim suayamta, huasa bétana ä yepsayo, ¿sep ínel áu jiaunake: “Binë huéiye, mesahuë yejte”? ⁸ Èe, ál-la ínel áu jiaunake: “Buáhuamtë yáuhua, täbui sánkompë kóbate. Huanärë nee miika. Nee jibuäsuko éntok nee jita jisuko, béjë jibuä, éntoke jita jëye.” ⁹ ¿Jachu ä Dios buánianake, huaka ä sáhuëhui ä nésahui ä yák tíaka? Jíba tua èe. ¹⁰ Júnëli két eme síme juka Diosta nésahui enchim át sáyhuä chúpak, ínëlem jiaunake: “Ítapo nésauta joame kaita béchibo türi; itom át sáyhuäu jíbate yáuhuak.”

Guoj mamni leprosom

¹¹ Jü Jesús jum buere joära Jerusaléniu bíchaa huéeka, jü Samaria éntok Galiléa buiärata náu násuk áman siika. ¹² Senu pueblou yebisiseka ä huéiyo, guojmamni yoremem sáhua leprä téamta kókoaka ä nankirika yeu sájjak. Huanärim ili mékka jápteka, ¹³ kusisi chayekam ínel jiaahua:

—¡Jesús, Maestro, itomë jiokore!

¹⁴ Áapo éntok am bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Ámanem tiöpopo tékiakammeu kaate.

Huanärim katekasu türiak. ¹⁵ Huanäi huépülaka áu bíchaka éntok áu türi jüneriaka, tüisi kusisi chayeka éntok Diosta úttileka áu nóttek. ¹⁶ Jesústau tónommia kíkteka, ä pújba buíau kóm yúmariak, ä Dios buaníaka. Í yoreme éntok huam Samariapo jometukay. ¹⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—¿Jachum kaa guojmamniakay jume türiakame? ¿Jáksun aane, jume huate bátan yoremem türiakame? ¹⁸ ¿Jachu ïri huépülaika kaa itom pueblopo jomesu nóttek, Diosta baysahueka?

¹⁹ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Diosta em súalëu enchi jínëuk. Yejteke siime. Tüiriläe.

*Jächin juka Diosta reytaka nésahuëhui itou yebijnakëhui
(Mt. 24:23-28, 36-41)*

²⁰ Jume pariseerom juka Jesústa temajek, jauhuey juka Diosta reytaka ä nésahueu yebijnake bétana. Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Juka Diosta reytaka ä nésahueu yepsay kaachinte itom pusimmea ä bínnake. ²¹ Kaabe ínel jiauna: “Ímī aane”, o “Júmū aane”; bueituk jü Diosta reytaka ä nésahuepo én ímī enchim násuk aane.

²² Huanäi jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Të tiempo yúmanake ínapo Yoremta Üusi kía huépül taahuata júne enchim bít peenakëhui, të katem ä bínnake. ²³ Huanäi ínëlim enchimmeu jiaunake: “Ím aane”, o “Áman aane.” Të katem áman sásaka, éntok katem áme sáú rejte. ²⁴ Bueituk juka yúku béroktita téhueka bétana sejchúkti ániata nahuau tájti ä machiriakäpo bénasi, junëline bíttunake ínapo jü Yoremta Üusi taahuarita yepsayo. ²⁵ Të úttia ketune juebena jìokot máchiraata ín bínnakëhui, éntok huaka génte én huémta nee omoutenakëhui. ²⁶ Noéta taahuarimpo bénasi, ánëli két huéenake, jü Yoremta Üusi yepsayo. ²⁷ Jibuähuay, éntok vino jihuay, emo jubiahuay éntok emo kunahuay, Noéta arcau kibakeu tájti. Huanäi béja yepsak, jü buere bánia diluuvio. Huanäi sîmetaka kókkok. ²⁸ Ánëli két siika, jume Lotta taahuarimmet: jibuähuay, jita jihuay, jita jinnuhay, jita nénkihuay, éntok ethuay, éntok káatehuay; ²⁹ të juka Lotta jum Sodoomapo yeu ä sik jíbba, táji yúkkuk, éntok azufre téhueka bétana. Huanäi sîmetaka kókkok. ³⁰ Júnëli huéenake júnakoy táapo Yoremta Üusi yepsayo.

³¹ ‘Huäri taahuarit hua jábe kárit jikat aneme, éntok juka áttiahuata káapo jípurëtek, katem kóm sika áman kibakeka ä nü báanake; senu éntok áman huajpo anëtek, kaa ä jóau nótti báanake. ³² Huä Lotta jubiaheu yeu sikamtahuem huáate. ³³ Sîme jume ä jíapsi jínëu báareme ä tärúnake. Éntok sîme jume ä tärúkame ä jínëunake.

³⁴ ‘Énne enchimmeu ínel jiaahua, huäri tukaariachi guoyikam jípetampo náu tónake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana. ³⁵ Guoy jáamuchim nanahuit jábueka tujnake. Huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana. ³⁶ Guoy yoremem huajpo annake; huépülaka núk sákana; senu éntok áma tö sákana.

³⁷ Huanärim ä yómmiaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jákusu huéenake jáni ïri, Señor?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Jum mukirata bökäpo, huämirim náu yáijnake, jume tekuem.

18

Jámut jókoptulame éntok jü juez kaa lütüriata joame

¹ Jesús senu ejemplota ámeu yétkhak, jíba Diostau buanhuamta itou bëyë bétana, kaa kóm éaka, ² ínel jíakari:

—Senu pueblopo yäut aaney, Diosta kaa májhueka éntok yoremem kaa yöreka. ³ Huämi pueblopo két aaney, senu jámut jókoptulataka, élaka hua jueztau yeyepsaka, lütüriata áu yáaria ïaaka jü áamak nok peleytamtamaki. ⁴ Jü juez éntok kaa báarey; juebena taahuarim béja huéiyey. Të chükula béja ä jíapsipo ínel jiaahua: “Éläposune kaa Dios

huáate, éntokne kaa jábe yoremta yöre, ⁵ të i jámut jókoptula múksi jíba nee bitcha. Júnel béchibone ä anianake, jamak koloptune nee öomtituanake.”

⁶ Huanäi ínel jiaahua jü Señor:

—Akem ä nok jíkkaja, juka juezta námakak jiápsekamta. ⁷ ¿Jachu jü Dios kara lütüriata am yáaria jáni jume ä eriähuim, jume taahuapo éntok tukaarit naa búrujti áu buaname? ¿Jachu tebe tiempota simsuko, béja am nok mabetnake jáni? ⁸ Enchimmeune inel jiaahua läuti lütüriata am yáarianake. Të juka Yoremta Üusi yepsak, ¿jachu ketune ayunake jáni jü Dios eehuame ími buíapo?

Pariserom éntok tómita náu tóijleero

⁹ Jesús täbui ejemplota ámeu yétchak, jume huate emo tü yóremem tíaka, huatem éntok kaa tüisi bíchammehui. Ínel ámeu jiaka:

¹⁰ —Guoy yoremem tiöpou kiímuk, Diostau buanboka. Senu parisero-tukay, senu éntok yäura tómita náu tóij-lerotukay. ¹¹ Jü pariseero huéeka ínel ä jíápsipo Diostau buaanay: “Dios, enchine baysauhue bueítukne kaa jume huate yoremem bénna; ékbualerom, éntok kaa lütüriata boojoriame. Kanne kía ják jáamuchim jípure, éntok i yäura tómita náu tóij-lerota bénasi júnene kaa ántuari. ¹² Semanapone guosa ayuuna, entok síme ín kobäune diezmo.” ¹³ Të jü yäura tómita náu tóij-leero éntok, mékka tónommia huéeka, jikau júne kaa remti báarey. Táhuít jíba áu chónaka, ínel jiaahuay: “Dios, nechë jiokore, nee kaa tü yóremtukä béchibo.” ¹⁴ Ínapo ínel jiaahua íri ä jóau kóm siika béja jiokoritaka, të jü pariseero ée. Bueítuk hua áu buérialeme kóm tahuariana; hua áu kóm tahuariame éntok tóboktiana.

Jesús ili usimmet tü nokta chuppak

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Jume ili usim áu nüpahuak, ámecham mámte iaaka. Jume discípulom, júkai bíchaka, ámehuim öomtek, jume áu am nüpakammehui. ¹⁶ Të Jesús am núnuka ínel ámeu jiaahua, ä discípulommehui:

—Akem am tójja, éläpo jume ili usim inou kannake, éntokem katem jukaram taktiria; bueítuk juka Diosta reytaka ä nésahuepo júmëi bénasi emo nüyeme ä áttiak. ¹⁷ Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, hua kaa ili usita bénasi éaka Diosta reytaka ä nésahueu mabetakame, kaibu Diosta reytaka nésahuepo annake.

Jü jübua yótume riiko

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Senu yoreme yäurapo kátekame ä temajek, ínel jíakari:

—Tü Maestro, ¿jítasune yáanake, juka yü jíapsihuaamta jípu béchibo?

¹⁹ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jatchiakasë nee tü yóreme tíiya? Kaabe éntok chë türi ími buíapo, jü Dios jíbba. ²⁰ Jume mandamientomë täya: “Katë kía ják jáamuchim jípunake; katë jábeta mëa; katë ékbua; katë jábeta bétana ára nókichiata nooka; em áchayë yöre, éntok em áiye.”

²¹ Huanäi áapo ínel jiaahua:

—Símetane íkai huéria ín usitukäpo naateka.

²² Jesús íkai jíkkajaka ínel áu jiaahua:

—Ketune senu huéeme émou bëye: simete juka em jípurëu nénkaka, poloobem ä miika; huanäre téhuekapo rikoata jípunake; éntoke inou rúkteka nee guojaase.

²³ Huanäi áapo íkái jíkkajaka kaa al-leaka taahuak, bueituk tüisi yún tómekay. ²⁴ Jesús ä bíchaka, sirokaka taahuak. Huanäi ínel jiaahua:

—¡Tepa tüisi obiachi Diosta reytaka ä nésahuepo am kimunakë béchïbo, jume riikom! ²⁵ Chë júne kaa obiachi jïikia pusimpo camellota áma huam yeu huénakë béchïbo, jü yún tómekamta Diosta reytaka ä nésahuepo ä kibaknakëhui.

²⁶ Huanäi huate íkái jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—Huanäisu, ¿jábese júntuk jínëutunake?

²⁷ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jum yoremem kara árahuëpo, Diosta béchïbo kaa obiachi.

²⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ítapo simeta itom jípurëu tö sájjak, enchi guojaa báreka.

²⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Lútüriapone ínel enchimëu jiaahua, kía jábe júne ä jóa tö sikame, ä áchayhuam, ä sailahuam, ä jubiahuata, éntok ä üusim, Dios reytaka ä anëpo an báreka, ³⁰ chë júne áa béppa ä jípunake ímï ániapo; huame taahuarim äbo huémmet éntok, yü jíapsihumta jípunake.

Jesús ä muknakeu ámeu nooka

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Jesús jume doocem bempolaim móchala núnuka, ínel ámeu jiaahua:

—Énte buere joära Jerusaléniu bíchaa jikau kannake, simetaka jume profëetam Diosta Üusi bétana jïojtekäu chúpnakë béchïbo. ³² Bueituk jume kaa judíom mámpo tóijna. Huanäi ámanim béja tüisi ä junnerianake, éntokim ä buere áunake, éntokim át chít huáttinake. ³³ Huanärim tüisi ä bëmmuchaka, akim ä mënake; të báij taahuarim huéy jíabitenake.

³⁴ Të bempo tóktim kaa át jünéaka taahuak, jita ä nokähui. Í noki áme béchïbo kaa jünakiachitukay; katim át jüneiyay jita ámeu ä nok bárëhui.

Senu lípti bitchak, Jericópo joome

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ínel yeu siika: Jesústa pueblo Jericóu yebisiseyo, senu lípti böo mayoat káteka nétaney. ³⁶ Juka genteta juebenak katemta jíkkajaka, jü lípti nátemajek jita huëhui. ³⁷ Huanärim ä téjhuak, juka Jesús Nazarenota áma huam huë bétana. ³⁸ Huanäi kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Jesús, Davidta Üusi, nechë jiokore!

³⁹ Jume bát kateme éntok ä nok pappattiyay, kaa múksi ä jiau sáhueka. Të áapo chëhuasu úttia chaayey:

—¡Davidta Üusi, nechë jiokore!

⁴⁰ Huanäi Jesús kíkteka ä núnutebok, ä anëu bíchaa. Huanäi áu ä yepsako, ä temajek:

⁴¹ —¿Jítasë nee émou yáa ía?

Huanäi jü lípti ínel jiaahua:

—Señor, bít-huamtane huáatia.

⁴² Jesús ínel áu jiaahua:

—¡Akë ä mabeta! Em nee súalë béchïbë bíchaka taahua.

⁴³ Huämi horapo jü lípti bíchaka taahuak. Huanäi éntok juka Jesústa guojaasek, Diosta baysahueka. Jü síme génte íkái bíchaka két Diosta úttileka taahuak.

19

Jesús éntok jü Zaqueo

¹ Jericóu kibakeka jü Jesús, jum pueblopo násuk áman huéiyey. ² Huanäi ínel yeu siika: Senu yoreme Zaqueo ti téhuaakame, jume tómita náu tóij-lerommeu yáuttukay, éntok rikutukay. ³ Jesústa bít báreka éiyay, jünee báreka ä jábétukähui. Të kaa áma yuumay, juka genteta büru béchibo, bueituk tüisi kómelatukay. ⁴ Huanäi ä bít báreka, áapat búiteka júya buëurukut jámuk, sicómoro téamtachi, Jesústa huéenakepo ámani. ⁵ Jesús béja áman yepsaka, jikau remteka ä bitchak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Zaqueo, emoë bamijtuaka kóm huéiye, bueitukne em jóau yebijnake éni.

⁶ Huanäi jü Zaqueo läuti kóm sika tüisi al-leaka ä mabetak. ⁷ Íkái bíchaka, simetaka kaa türík Jesústa bétana nok táytek, senu kaa tü yóremta jóapo ä tahuak tíaka. ⁸ Huanäi Zaqueo kíkteka, Señortau ínel jiaahua:

—Juyu, Señor, jume poloobem násuk áman juka ín jípurëune am mik báare; senuk báitáhuaka ä ékbuariak junne, naikisi áa béppane ä nóttirianake.

⁹ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Én íari taahuarit ímí jóapo yepsak, jü yore jínëiuhuame, áapörík két Abrahamta úusitukä béchibo. ¹⁰ Bueituk ínapo jü Yoremta Üusi äbo siika, juka áu tárulata jariuseka ä jínëu báreka.

Jü yoreme tómita mákhuaka ä büruria iaahuaka ejemplo (Mt. 25:14-30)

¹¹ Íkái am jíkkaijsuk, jü Jesús ejemplota ámeu yétchak, Jerusaléniu kaa mékka ä anei béchibo. Bempo éntok ínel éiyay: Jü Diosta reytaka nésahueu én ímí horapo abe yepsa. ¹² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Senu yoreme yäura usiarimmak huéeritaka ím aaney. Huanäi mékka senu buiärau bíchaa siika, ámani reytu báreka, chúkula éntok äbo nótti báreka. ¹³ Huanäi béja sim báreka, guoj mamni ä tekipanualerom núnnuk. Yún tómita nátepola am mákkak, ínel ámeu jíaka: “Íkarem tómita tekipanuatua ín yepsäu tájti.” ¹⁴ Të jume áma pueblopo joome katim ä huáatiay. Huanärím genteta náu tójaka áa sáu am jaasek nokta huériame, ínel áu jíakari: “Katte íkái ito béppa yáuttu íaa.” ¹⁵ Huanäi béja áapo nótteka, juka yäurata mabetchulataka, am núnutebok huame ä tekipanualerom jume tómita nülame, am jüneria báreka jáchin machisi am tekipanuakähui. ¹⁶ Senu bát áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, jü em tómi, guojmamnik áa béppa koobak.” ¹⁷ Huanäi áapo ínel áu jiaahua: “Türi, tüise ára sáutu; jum ilikkiku tüisi em tekipanuakä béchibo, guojmamni pueblommehuë yäuratunake.” ¹⁸ Senu júchi áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, jü em tómi mamnik áa béppa koobak.” ¹⁹ Huanäi íau két ínel jiaahua: “Empo kétchi mamni pueblom béppë yáuttunake.” ²⁰ Senu júchi áu yepsak, ínel jíakari: “Señor, ímí óorek jü em tómmi; payumpone kutti ä súmmak, ²¹ bueitukne enchi májhuey, em yórem juénatukähui, kaa em ják óreri nunüyë tíaka, kaa em echakáu júne tobotoboktiä tíaka.” ²² Huanäi jü rey ínel áu jiaahua: “¡Empo kara sáutu! Juka nokta em tempo yeu sikamta, júkáine emót kúaktianake. Tüise jüneiya nee yorem juénatukähui, kaa ín ják ëriari ín nunüyëhui éntok kaa ín echakápo nee jita tobotoboktiähui. ²³ Jatchiakasu çjúntukë kaa juka ín tómi bancopo

óorek, én juka bancotane yore bebejtuäu mabet éiyey?”²⁴ Huanäi jume áma anemmeu ínel jiaahua: “Juka tómitem ä mák-ri ä úhua; juka guojmamni tómita áa béppa kobalatem ä mákka.”²⁵ Bempo éntok ínel áu jiaahua: “Señor, béja juka guojmamni tómita jípure.”²⁶ Áapo éntok ínel am yómmiak: “Inelne enchimmeu jiaahua, hua jita jípureme júchi huatek máktunake; hua kaita jípureme éntok, hua ilikkik ä jípureü júne ä úhuaatunake.”²⁷ Éntok két huame nee béj-reka kateme, jume kaa áme béppa nee yäuttu íaame, júmei éntok inohuem am huéria. Huanärem ín bíchápo am kóba chúktia.”

Jesús tüisi mám tájtirihuaka buere joära Jerusaléniu kibakek

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Íkäi noksuka, bát kíktek buere joära Jerusaléniu jikau böochi. ²⁹ Béja abe huame pueblommeu yepsaka, Betfagéu éntok Betaniahui, jú káhui Oliivo téamta náapo aneka, guoyim ä discípulom áman jaasek, ³⁰ ínel ámeu jíaka:

—Huä pueblou ito beu kaa mékka kátekamtahuem nóite. Áman yájakem buruta áma chákamta téunake; kaabe jee át jote. Akem ä búttiaka, äbo ä huéria. ³¹ Jábeta enchim temajek jita béchíbo enchim ä búttiähui, ínëlem áu jiauna: “Jü Señor ä huátia.”

³² Jume ä discípulom sájaka, ä téhuak, Jesústa am téjhuaakäpo Bénasi. ³³ Huanäi juka buruta am búttiay jume ä áttiakame am temajek, ínel ámeu jíaka:

—¿Jatchiakem juka buruta butbúttia?

³⁴ Bempo éntok ínel jiaahua:

—Bueítuk jú Señor ä huátia.

³⁵ Huanärim Jesústau ä nüpak. Jume bem sánkomim burutat óreka, Jesústa át jikat yétchak. ³⁶ Huanäi ä huë pámani jume sánkomim áapat guótiasakay. ³⁷ Béja áman jëla kóm kateka kahui Oliivo ti téhuaakapo, síme jume ä discípulohuam áa sáu kateme chay táytek, al-leaka éntok Diosta úttileka, jume jauhuey kaa bíbithuame bem bíchakä béchíbo. ³⁸ Inëlim jiaahua:

—¡Yörisi maachi, jú Rey Diosta téhuampo itou yepsame! ¡Yánti jíapsihuame áman téhuekahui, éntok lóoria jikachi!

³⁹ Huanäi huate pariseerom jume genteta násuk aneka áu ínel jiaahua:

—Maestro, em discípulome chay yáatiria.

⁴⁰ Áapo am yómmiak, ínel jíakari:

—Enchimmeune ínel jiaahua, ímei kaa jíaleyo, jume tétam chay táytinake.

⁴¹ Béja kaa mékka áman huéeka, juka buere joära Jerusalénta bíchaka, áa béchíbo buaanak, ⁴² ínel jíaka:

—¡Empo júneátek kía íari em taahuarit junne, jítasu hua yánti jíapsihuamta yore mákka! Të én huári ésoni, éntoke kara ä bitcha.

⁴³ Enchimmehuim huéiye jume taahuarim, jume enchi omtíame enchi kóräituanake. Huanärim enchi kóntiaka nate chíkola émou kimunake.

⁴⁴ Huanärim buíau enchi tátabnake; jume em úusim éntok simeta juka em áttiak, kaitapo ä tahuarianake. Kaita téta nat béppa joka tahuarianake, kía juka émou bíttuata, enchi jínëunakemta kaa em ä mabetakä béchíbo.

Buere tiöpopo jita nénkiriom yeu jaahuakame

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Huanäi tiöpopo kibakeka, jume áma jita nénkame éntok jita áma jínnume päkun yeu am bep táytek, ⁴⁶ ínel jákari:

—Júnel jiojteri: “In kári Diostau áma nok béchibo”; të eme lak-roonim áma éusu béchibem ä jípure.

⁴⁷ Huanäi chíkti táapo tiöpopo am majtiay; të jume tiöpopo nésahueme, leyta am mamajtiame, éntok jume yoremem jum pueblopo chë yörihuame, ä mebüreka jíba éiyay. ⁴⁸ Të kaitachim jiahuite máchiakay, bueítuk sime jü génte tüisim át suaka ä jikkajay.

20

Jü Jesústa yäura

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Séjtul táapo Jesús jum tiöpopo juka genteta am majtiayo entok tü nokta yore jínëhuamta bétana huémta ámeu am nookay, ámam náu yájjak jume tiöpopo tékiakame, jume judíom leyta mamajtiame, éntok jume ou yoiyöturim. ² Huanärim ínel áu jiaahua:

—Itomë téjhua, ¿jábeta téhuamposë íkái johua? O, ¿jábe yäurasu íkái licenciata enchi mák-la?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapone két senu huémta enchimneu nátemaijnake. Nechem ä yómmianake: ⁴ ¿jábese juka Juanta äbo bíttuak ä batónakë béchibo? ¿Dios, o jume yoremem?

⁵ Huanärim bempo náu nok táytek, ínel jákari:

—¿Jáchinsutä yómmianake? Ítapo Diosta bétana huéiye ti ä yómmiako, ínel itou jiaunake: “¿Jatchiaka jüntukem kaa ä súsualek?” ⁶ Yóremraata bétana huéiye, jü pueblo itom mamaasunake; bueítuk sime juka Juanta profetapo ä täyay.

⁷ Huanärim kaa emo jüneä tíaka taahuak, jábeta juka Juanta yäurata ä mák-latukähui. ⁸ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo júne kaibu enchim téjhuaanake jita yäurata nee ä licenciakähui.

Jume tekipanualero jujuënam ejemplo

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Sep íkái ejemplota ámeu nok táytek jume géntemmehui:

—Senu yoreme párasim eechak, yorem tekipanualerom ä réuhuak. Huanäi mékka jákun buiärau bíchaa siika éntok bínhua áman aanek.

¹⁰ Huanäi béja juka etta chúpey, senuk ä sáhuëu áman jaasek huame tekipanualerommehui, juka áma chúpemta ä jájamëu ámeu ä au sáhueka. Të bempo tüisi ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak. ¹¹ Huanäi jü etta áttiakame júchi senuk ä sáhuëu áman jaasek. Íkärím éntok, buere áusuka kéchim ä bépsuka, kaita ä mákaka ä simtuak. ¹² Júchi béja bájim huëpo senu ä sáhuëu áman bíttuak; íkärím júchi kókosi ä yáaka päkun yeu ä béebak.

¹³ Huanäi jü huaj etta áttiakame ínel jiaahua: “¿Jítasune jüntuk én yáanake? Juka ín üusi chë ín nákéune én áman bíttuanake; jamak jünem íkái bichäteko ä yörinake.” ¹⁴ Të jume etta suayame ä bíchaka, náhuim nookak, ínel jákari: “Íri jü sime ettamak tahuaseka huéeme. Atä mënake. Huanäi jü echi itom mámpo tahuanake.” ¹⁵ Huanärim huajpo päkun yeu ä tójaka, ä meäk.

Huanäi Jesús am natemajek:

—¿Jáchisu júntuk am yáanake jáni, jú páras etta áttiakame? ¹⁶ Äbo sika síme huame tekipanuaareom súaka, huanäi ä buía täbuik ä máknake.

Huanärim bempo íkái jíkkajaka, ínel jiaahua:

—¡Dios áapo itom áma yeu huíknake!

¹⁷ Të áapo am bíchaka, ínel jiaahua:

—Huanäi ¿jáchisu júntuk jiau báare jáni jú jïojteri? Ínel jiaka:

Jume kárita joame jú téta bem omoutekähui, huári téta tua jum ejkinapo káata naatenäpo huéiye.

¹⁸ Kía jábe júne huári tétat huéhekame, chíbela kóttinake; júri téta éntok jábetat kóm huécheke, tókti ä jótanake.

Jume impuestom béjtuahuame

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Jume tiöpopo tékiakame sáhueme, éntok jume judíom ley am mamajtiame Jesústa buíj bábarekay huämi horapo, bueitukim át jünëiak bempörim bétana ä nokakäu juka ejemplota ä yéchakähui. Tem juka genteta májhuey. ²⁰ Huanärim éhuil huatem äu jaasek, tü yöremem bénasi emo am nü sáhueka, áamak ejtejuaka jita nokpo júne yäurata béj-reka huëpo ä jaatia báreka, yäuratau ä nätua báreka. ²¹ Huanärim ä nátemajek, ínel jíakari:

—Maestro, júneate tua juka lütüriata enchi nokähui, éntok huéchiasi enchi am majtiähui, kaabeta áma yeu púaka juka Diosta böo lütüria em majtiähui. ²² Itome tejhua: ¿jachu ítapo juka rey Césarta jume impuestom mákpo yúmala, jehui o ëe?

²³ Të áapo, ámet jünéaka jáchin am jiau báreka júkái am nokähui, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka eme junëli nee huite cháaria áma nee tátab báreka?

²⁴ Huépul tómitem nee bíttua. ¿Jábesu íkái pújbak, éntok jábesu am téhuak jume áma jïojterim?

Huanärim ínel ä yómmiak:

—Bueituk jú César.

²⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Césarta áttia Césartem ä mákka; juka Diosta áttia éntokem Diosta ä mákka.

²⁶ Huanärim kaitachä jaatia máchika taahuak, jita nokpo júnem kara ä jaatiay, jú genteta jíkkajäpo. Áachim guómtilatata taahuak, ä jíkkajaka jáchin am nok yómmiakähui. Huanärim kaa jáleka taahuak.

Júchi jíabitehuamta bétana nátemaijhuame

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Huanärim áma yájjak huate saduceom, jume kókkolam júchi jíabitenakeu kaa súaleme. Huanärim ä temajek:

²⁸ —Maestro, jú Moisés ä jïojteri tö sikäpo ínel jiaahua: Senu yoremta ä jubiahua tö mukuk áa bétana kaa usim jípurek, ä sailahuatuk ára ä nüye huaka jámut jókoptulata, usim áachä jípunakë béchibo ä saihua mukukamta béchibo. ²⁹ Bueitukim ímí aaney, guoy búsanika emo sailaka. Huä bát huéeme juubek; të muukuk, kaa üuseka. ³⁰ Jú ä saila áa sáu huéeme juka jámutta tö kókkota nüka. Huanäi két muukuk, kaa üuseka.

³¹ Huä bájim huëpo júri kéchá nüka. Júnëli síme jume guoy búsanikam ä juubek, éntokim kókkok, kaa usim át jípureka. ³² Chúkula éntok két jú jámut muukuk. ³³ Huanäisu júnakoy jum kókkolam jíabitëpo, ¿jábesu júntuk hua tua ä jubnakeme? Bueituk síme jume guoy búsanika ä jubekay.

³⁴ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímí ániapo jume óhuim jujube; jume jáamuchim éntok kukuna. ³⁵ Të huame tüisi tahualame, áman téhuekau yúmakame éntok kókkolam jábitehuamta jájamekame, ámani kaabe emo jujube, nim kaabe kukuna, ³⁶ bueitukim kara júchi kókkoka tahuanake; ángelesim benanakemme. Kókkolam násuk bem jábitekä béchibo, Diosta úusimtunakemme. ³⁷ Áapo, jü Moisés junne, jum ä jiojteripo jü zarza béetemta bétana ä nokäpo, itom ä téjhua kókkolam júchi jiabitenakëhui. Huämi ínel jiaahua: Jü Señor Áapo Abrahamta Dios, éntok Isaacta Dios, éntok Jacobta Dios. ³⁸ Bueituk Dios kaa kókkolammeu Dios, ál-la jiápsammehui; bueituk áapörík béchibo simetaka jiápsa.

³⁹ Huanäi huate judíom ley am mamajítame ínel jiaahua:

—Maestro, huéchiasë ä nookak.

⁴⁰ Kaitam éntok áu nátemajj péaka taahuak.

¿Jábesä üusek juka Cristota?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jáchisuntukim juka Cristota Davidta úusí tüiya? ⁴² Bueituk David Salmompo ínel jiaahua:

Jü Señor ín Señorbeu ínel jiaahua:

“In bátam bétanë yejte,

⁴³ jume enchi béj-reka kateme em guókim bétuk ín tójäu tájti.”

⁴⁴ ¿Jáchisu júntuk jü Cristo Davidta úussitunake, áapörík Davidta áu ä Señor tíateko?

Jesús jume judíom ley am mamajítame nätuaka nookak

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Sime Pueblo ä jikkajay, huanäi Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

⁴⁶ —Jume judíom ley am mamajítame bétana, tüisem emo suaya. Tüisim ä musäule juka tettebek bem sánkonakëhui, áman pláazapo yörisi bem tetebotuahuähui, jum tiöpopo bát bankommet bem jonakëhui, éntok jum jjíbuähuäpo jume bankom bát jokammet bem jotenakëhui; tüisim ä bäsule. ⁴⁷ Jume jámut jókoptulame simeta ili bem jípurëhuim am üuhuaka, bempola jíba ä nüye, éntok bem kaa tühua yáarim éso báreka bínhua Diostau buabuana. Ímëi ínel jume chë jikot máchiraata mabetnakeme.

21

Jü jámut jókoptulata limojnari

(Mr. 12:41-44)

¹ Jum tiöpopo Jesús jume yún tótomekame bitchak, jum kajapo tómitam joayo, limojna tómita öorehuäpo. ² Huanäi senu jámut jókoptulata tüisi poloobeta bitchak, guoy ili cobre tómita áma ä joayo. ³ Huanäi ínel jiaahua:

—Lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, i jámut jókoptula póobe simem béppa chë yún ä nénkak; ⁴ bueituk sime jume huate áma ä óorek, Diosta ofrenda béchibo, juka nakulia ámeu yeu bilata. Të áapo ä poloobétukä násuk junne, simeta ä jípurëu ái ä jíapsinakeu áma óorek.

Jesús juka tiöpota tátabnä bétana nookak

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Huate jü tiöpota bétana náu ejtejuay, ujjorisi ä bíttu bétana téta ujjoyorimmea ä yáari béchibo, éntok huate jítasu jáni áma Diostau náikiaritayi. Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

⁶ —Taahuari yúmanake íkái simeta enchim bíchäu tátabnähui. Kía huépul téta júne kaa nat béppa joka tahuanake.

Jume señalim ániata lütiseyo

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Huanärim ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jahueysu ayunake iri? ¿Jíta señalsu ayunake íkái huée báareyo?

⁸ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Jítachem suuhua, kaabe enchim bätäunake. Bueituk büruka yáijnake ín téhuampo, ínel jíaka: “Ínapone jü Cristo”, éntok ínel jíaka: “Íri ájaria jü taahuari.” Të eme katem am guojaanake. ⁹ Éntokem juka nássuahuamta bétana nokhuay jikkaijnake. Éntok genteta emo béj-reka emo tóboktiay, katem guómte; bueituk jíba iri bát huéenake; të kee jee yuuma, juka ániata luutinakähui.

¹⁰ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónim huate naciónim béj-reka emo tóboktianake; jume reyim éntok huate reyim béj-reka náassuanake. ¹¹ Jü buía buere áu yoyoonake; tüisi tébaatunake; gente éntok máujnake. Kökoa ayunake kía ják junne; jum téhuekapo éntok buere señalim ayunake.

¹² Të simeta íkái kee huéy, enchimim buijnake, éntokim enchim guojajjanake. Huanärem sinagogammeu yeu tóijna, éntokem páttiana cárcelimpo. Reyimmehuem yeu tóijna, éntok gobernadorimmehui, ín nésahui enchim jo bárë béchibo. ¹³ Íri enchimmeu huéenake enchim ino bétana tühuata ámeu noknakë béchibo. ¹⁴ Katem át obisi éiya enchim jiápsipo, jáchin o jita enchim noknakeu emo jínëu báreka. ¹⁵ Bueituk ínapo huaka nokta enchim téjhuaanake, éntok jüneeahuamta enchim miknake. Huämäkirim béja am kóba jáptetuanake; karam enchim nok béj-reka tahuanake. ¹⁶ Të kía enchim áchayim junne, enchim sailam, enchim huahuajim, éntok enchim amiigom yäura mámpo enchim jóanake. Huatemim enchimmak kateme súanake; ¹⁷ simetaka enchim kujti érianake, ín nésahui enchim jo bárë béchibo; ¹⁸ të hua huépul chonita júnem kaa tárúnake. ¹⁹ Yánti enchim jiapsä béchibem yönake, yü jíapsi béchibo.

²⁰ Eme béja juka buere joära Jerusalénta sontarommea kóntiata bichäteko, jüneäem läuti ä tátabnähui. ²¹ Huanäi jume Judea buiärapo aneme éläpom káhuui huáttinake. Huame Jerusalémpo aneme éläpom áma yeu kannake; huame bem et buiápo aneme kaa áman nóttinake. ²² Bueituk ímëi jume taahuarim jiokot máchiraata ámet huéenakähui, simeta ä jiojteri jiápo áman yeu chúpanake. ²³ ¡Poloobesitomme, huame abe äasoame, éntok huame ili usim ujüume huamechi taahuarimmechi! Bueituk tüisi jiokot máchira huéenake ímë ániapo; Diosta omtira iri pueblota béppatunake. ²⁴ Ejparammeyim mëna. Huate peresomtaka núk sákana, sékana buiärau bíchaa. Huanäi béja jü Jerusaléntat jume kaa judíom át chéptisunake, jume kaa judíom tiempota yumäu núkisi.

Jáchin jü yoremta üusi yebijnakähui

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ 'Huanäi jum täapo señal ayunake, éntok mechapo, éntok chókimpo; jum buíapo éntok jume naciónim jiokot éenake, éntokim guómtilatata annake, hua máusi machisi bahueta omtëu jíkkajaka, éntok jume máarem. ²⁶ Huä génte máuj kókkonake, hua ím ániapo huéenakemta bíchaka; bueituk hua téhuekapo úttiära ayukame júne áu yoyoonake. ²⁷ Huanärim ä bínnake, juka Yoremta Ūusi, namupo yepsamta ä lóoriamaki, éntok ä úttiäramaki. ²⁸ Íkai huée táytekem emo óusi éetua, éntokem jikau kóbate, bueituk enchimmeu jëla ansime jü tü taahuari Diosta bétana enchim jínëuria.

²⁹ Két íkai ejemplota ámeu yétchak:

—Jukem chuna óuguotat suuhua, éntok kía täbui júyatat junne. ³⁰ Béja jume ili sáhuam yeu basihuey, emem júneenake, juka tebuj-riata yebijnakeu kaa mékka bëyëhui. ³¹ Júnëli két eme, íkai jita huémata bichäteko, júneenakeem itou jëla ä ansimëhui, juka Diosta reytaka ími nésaunakëhui.

³² 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua, síme ìri huéenake, kee juka genteta én huémata luuteyo. ³³ Jü téhueka éntok jü buíya luutinake, të ín noki jíba bënasi huéenake.

³⁴ 'Emóem suaya; katem juka enchim jíapsi námakasi johua, kaa huéeläpo jíbuähuamtay éntok vino jíhuamtay, éntok buere kaa yúmahuamtayi, kaa huakäi taahuata enchim jaatianakë béchïbo kaa ínel enchim éäpo. ³⁵ Bueituk huiteriy am choílakamta bënasi áme béppa huénnake, jume síme ími buíapo anemmechi. ³⁶ Katem kótche. Jíba yü tutti Diostahuem nokaka jíapsa, ìri huéenakemta bétana enchim áma yeu yorenakë béchïbo. Júnëlem kaitat jáchin éaka, Yoremta Ūusi bíchäpo emo yeu jábuanake.

³⁷ Jesús jum tiöpopo taahuapo am majtiay; tukaapo éntok káhui Oliivo ti téhuaakamtau bíchaa sisimey. ³⁸ Kethueytana éntok síme génte áu náu yayajay, tiöpopo ä nok jíkkaj báreka.

22

Náu nok tütehua Jesústa mëe béchïbo

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Béja kaa jaikika bëyey juka buere pajkota yúmanakëhui, jume páanim kaa levaduura buabuähuähui, pájcu ti téhuaakame. ² Jume tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme, éntok huame leyta am mamajtiame át tekipanuy jáchin juka Jesústa bem mëtebonakëhui, bueitukim juka genteta májhuey.

³ Huanäi jü Satanás Judastat kibakek, hua Iscariote ti téhuaakamtachi, hua dooce apóstolimmak näikiatukaihui. ⁴ Ìri huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahuemmeu nookak, éntok huame yäuchimmeu tiöpota suayammehui, jáchin juka Jesústa bem mámpo ä tóijnake bétana.

⁵ Bempo al-leaka taahuak, éntokim tómita ä mák rókaka nookak. ⁶ Áapo béja júkai yáa rókaka taahuak. Huanäi át tekipanua táytek, jáchin ayuka kaa büru genteta bíchäpo bem mámpo ä tóijnakëhui.

Señorta Santa Cena jo nésayhuame

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Jü taahuari páanim kaa levaduura buabuähuäu yuumak, huaka ili kabarata át mënhui, pájcu ti téttehuaahuame. ⁸ Huanäi Jesús juka Perotau éntok Juantau ínel jiaahua:

—Ámanem sájaka juka abe jëla itom buänakeu yáabo, pájcuata.

⁹ Bempo éntok ä temajek:

—¿Jákusë itom ä yáa ia?

¹⁰ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Huam pueblou kimütekem senu yoremta bínnake, sótöpo bäam huérianata. Áa sáukem kaate, ä jóau ä kibakeu tájti. ¹¹ Huanärem jü jóakamtau ínel jiaunake: “Jü Maestro ínel nokta émou bíttuak: ¿Jáksu júntuk káttek, jü káari juka pájcuata áma buä béchïbo ín discípulommaki?” ¹² Huanäi áapo enchim ä téjhuaanake, juka cuartota buëuruk jikat kátekamta béja tüteta. Huämirem ä yáanake huaka itom buänakëhui.

¹³ Bempo éntok áman sájaka ä téhuak, juka simeta Jesústa am téjhuakä bénasi, éntokim ä yáuhuak, pájcuata bem buanakëhui.

¹⁴ Juka horata yúmak, jü Jesús jume apóstolimmak mesau yejtek.

¹⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepane íkái pájcuata enchimmak bua péiyay, ketune kee jìokot nee yáahuayo! ¹⁶ Bueítukne ínel enchimneu jiaahua, kanne júchi pájcuapo jìbuänake, júnakoy jùbua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo áu ä chúpayo.

¹⁷ Huanäi juka vaasota nüka Diostau baisáusuka ínel jiaahua:

—Ikärem nüka nachä näikimte; ¹⁸ bueítukne enchimneu ínel jiaahua, kanne júchá jinake, íkái páraj taka báhuata, júnakoy jùbua áman Diosta chë yótaka ä kátekäpo äbo kóm ä yepsayo.

¹⁹ Chúkula jume páanim nüka, Diostau baisáusuka, ámecham näikimtek, ínel jíaka:

—Íri jü ín takahua enchim béchïbo nénkitunakeme. Íkärem johua, inou enchim huáatinakë béchïbo.

²⁰ Két jíba ánëli, chúkula jìbuäsuka, juka vaasota nüka, ínel jíakari:

—Íri vaaso ínel jü bemelasi Diostamak nokta náu yáarime; ín ójbo guótekamtay béjhuata jípunake, enchim béchïbo guótekame.

²¹ ‘Të én ín mesapo ínomak aane, jü nee nénkinakemta mámmam.

²² Tua lútulay jü Diosta Üusi jíba huéesime juka áa bétana näikiarita jíapo ámani; ¡të tepa jìokochia huári yoreme jü bem mámpo ä tóijnakeme!

²³ Huanäi bempo emom temaj táytek, ä jábétukähui jáni hua ä nénkinakeme.

Jábeta chë yöpo tahuanakëhui

²⁴ Huanärim náu nok nássua táytek, jábeta chë yöpo tahuarianähui.

²⁵ Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—Jume naciónimneu reyim tüisim buéresi emo nésaule simem béppa, éntok síme jume géntemneu yäuchim áme béppa nésaheueme, huamerim ínel tü yóremem tíiya. ²⁶ Të eme kaa junëli emo núnake. Ál-la hua chë yöpo áu jípureme, usi jùbua yótu sáyhuamta bénasi áu érianake; hua nésaheueme éntok, két sáyhuamta bénasi áu érianake. ²⁷ Bueítuk, ¿jábesu jü chë yörihuame, hua mesau yejteka jìbuäme, o buáhuamta áu totojame? ¿Jachu kaa lütüriapo ájária hua mesau kátekame? Të ínapo enchim násuk aane, hua sáyhuamta bénasi.

²⁸ ‘Eme ámëria huame jíba ínomak aneme, huam jìokot máchiraata inou sikäpo. ²⁹ Ínapone ínëli enchim ä mákka, juka rey nésaute enchim jípunakëhui, ín Átchay nee ä mákakä bénasi, ³⁰ enchim huam ín mesapo ínomak jìbuanakë béchïbo éntok ínomak jìnakë béchïbo ín

reytaka nésahuepo, éntok huam yörisi machiku joteka jume dooce Israelta üusimmet yeu kat-riammet nokta enchim chúpanakë béchïbo.

Jesús, Perota kaa ä täya tia bétana nookak
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Ínel két jiaahuak jü Señor:

—¡Símon, Símon, áachë suuhua! Jü Satanás enchim áula, tirijkom yoohuä bénasi naa múksi enchim emo bít iaaka; ³² të inapo enchi nok-riak Diosta em sualëu kaa émou binakë béchïbo. Empo éntok nóttekäték, jume émomak huéerimmeu nooka, óusi am éenakë béchïbo.

³³ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, huittine eiya cárceliu ín huéenakë béchïbo, éntok émomak ín muknakë béchïbo.

³⁴ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Peero, émoune inen jiaahua, ëni kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.

Jesústau jïokot máchira áu yúmase

³⁵ Huanäi jü Jesús am temajek:

—Júnak nee enchim yeu jaaseko kaa morraaleka, kaa tómeke, éntok kaa bochaka, ¿jachu jita enchimmeu bëka?

Bempo ínel au jiaahuak:

—Kaita.

³⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Të én ál-lem hua morraalim jípureme am huérianake, éntok juka tómi bóosata; hua kaa ejparam jípureme ä kapam nénkaka am jínnunake.

³⁷ Bueitukne ínel enchimmeu jiaahua, inot chúpatunake hua jïojteri inen jíame: “Jume juëna yórememmak näikïahuak.” Bueituk síme hua ino bétana jïojteri chúpanake.

³⁸ Huanäi bempo ínel jiaahuak:

—Señor, ímï guoy ejparam óorek.

Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—Júmемak türi.

Jesús Getsemanípo oraciónta yáuhuak

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Huanäi Jesús Oliivo káuta kátekäu bíchaa siika, jíba ä aánë bénasi. Jume ä discípulom éntok ä guojaasek. ⁴⁰ Aman yepsaka ínel ámeu jiaahua:

—Diostahuem oraciompo nooka, kaa jum jïobilahuápo huet béchïbo.

⁴¹ Huanäi Jesús ili mékka bíchaa siika, tétata jímmä bëmu. Huanäi tónommia kíkteka, Diostau oraciompo nookak, ⁴² ínel jíakari:

—In Átchay, empo ínel íáteko, ímëi báam kókosi ín innënakeu, nechë ä táktiria kaa ín am jínakë béchïbo. Të kaa ín ä huáatiápo ámantunake, ál-la em ä huáatiápo ámani.

⁴³ Huanäi ángel áu yeu machiak téhueka bétana, úttiata ä mák báreka.

⁴⁴ Huanäi tüisi jïokot aneka, chëhuasu úttiaka Diostau oraciompo nookay. Huanäi jü ä báarútti kía ójbo ténasi chákteka buíau tájti kóm huáttey.

⁴⁵ Huanäi Diostau oraciompo noksuka kíkteka, ä discípulommeu bíchaa siika. Huanäi kócheme téuhuak, bueituk kaa al-leerimmea yetem ámet huéchilatukay. ⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakasem kótche? Jotekem, Diostau oraciompo nooka huaka enchim jïoptua báaremta kaa enchim ä yúmanakë béchïbo.

Jesús pereesotaka núk sákahuak
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Jesús ketune nookay, juka genteta juebenak áma yájako. Huä Judas ti téhuakame, jume dooce ä discípulommak näikiatukaihui, ámeapat huéiyey. Huanäi Jesústau rúkteka ä besiito bábarek.

⁴⁸ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo Judas, ¿jache besiitoy ä nénka, juka Yoremta Üusi?

⁴⁹ Jume áamak aneme juka huée báaremta bíchaka, áu ínel jiaahua:

—Señor, ¿jachute ejparammea kókosi am yáanake?

⁵⁰ Huanäi huépülaka juka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu mámäkoka nákam báta bétana huéeme ä chúktiriak. ⁵¹ Huanäi Jesús am yómmiaka ínel ámeu jiaahua:

—Akem am tójja, béjja.

Huanäi Jesús hua náka chúktiahuakamtat mámteka ä tütek.

⁵² Huanäi Jesús jume tiöpopo nésahuemmeu éntok tiöpota suayammeu yäuchimmeu, éntok ou yoiyöturim pueblou yeu púarimmeu, áman ä nübokammeu ínel jiaahua:

—¿Nee lak-rontukä bénasi eme ejparaka éntok kúkutaka inou yeu sájjak? ⁵³ Huam tiöpopo chíkti táapone enchimmak aaney. Kía júnem inou kaa mám rútukteka nee jaatiak. Të íkái horata, eme ä áttiak; jü kaa máchiraa nésahue.

Jü Peero juka Jesústa báisi kaa áu ä täya tíiya
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Huanärim Jesústa pereesoteka, ä núk sájjak, jü tiöpopo chë nésahuemta jóau bíchaa. Peero éntok mékkäriat ä guojaasey. ⁵⁵ Huanäi jume sontarom tebat násuk náaka, nate chíkola áma jotek. Peero éntok két áme násuk yejtek. ⁵⁶ Të senu jámut jóapo sáyhuame, Perota tájimmeu kátekamta bíchaka, ínel jiaahua:

—Í yoreme két áamak aaney.

⁵⁷ Të áapo “ëe” ti áu jiaahua:

—Empo jámmut, kannä täya.

⁵⁸ Chúkula júchi senu ä bíchaka ínel jiaahua:

—Émpë két ámemak joome.

Të Peero ínel jiaahua:

—Ómme, ínapo kaa ájária.

⁵⁹ Jíba tua senu horata simsuko, tábuika két áu ä täya tíaka nookak, ínel jíaka:

—Tua lütüriapo ïri két áamak aaney, bueítuk Galiléapo joome.

⁶⁰ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—Ómme, kanne jüneiya jita em nokähui.

Huärit chäka, ketune áapörik nokaysu, jü tótoröra kukusek. ⁶¹ Huanäi jü Señor kúakteka juka Perotat suuhuak. Huanäi jü Peero jü Señorta áu nokakäubeu huahuaatek, ínel áu ä jíakähui: “Kee juka tótorörata kusey, baisë kaa nee emo täya tíanake.” ⁶² Huanäi jü Peero päkun yeu sika tüisi siroksi buaanak.

Jesús bépsuhuak éntok buere áusuhuak
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Jume yoremem Jesústa suayame tüisim ä junneriay, éntokim ä bébbay.

⁶⁴ Éntokim ä puj sümaka, pújbachä bébbay. Huanärim ä nátemajey, ínel áu jíakari:

—Akë ä seetaroa, ¿jábesu enchi bébba?

⁶⁵ Éntok huatek bürukim juénasi ä pújbapo áa bétana nookak.

Jesús judíom yáurau yeu tóijhuak

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Yeu matchukim emo náu núnnuk, jume ou yoiyöturim judíom pueblopo yeu púari, jume tiöpopo nésahueme, éntok jume leyta am mamajtiame. Huanärim juka Jesústa bem bíchäpo yeu tójjak. Huanärim ä temajek:

⁶⁷ —Ítomë téjhua, ¿empo ájaria jü Cristo?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Jeehui ti nee jíay junne, kaibem nee súalnake. ⁶⁸ Enchimmeu nee nátemay junne, kaibem nee yómmianake, éntokem kaibu nee búttianake.

⁶⁹ Të én naateka jü Yoremta Üusi juka Diosta simem béppa úttiakame bátam bétana yejtenake.

⁷⁰ Huanäi sep síme ä nátemajek:

—¿Huanäi empo jü tua Diosta Üusi?

Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme lütüriapo nee ájariä tíya.

⁷¹ Huanäi bempo ínel jiaahua:

—¿Jíta béchibosute testiigom huáatia? Ítapote ä tempo ä jíkkajak.

23

Jesús Pilatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Huanäi jü génte juebénaka áu tóboktiaka, Jesústam Pilatotau núk sájjak. ² Huanärim ä nátua táytek, ínel jíaka:

—Íkäite téula, juka naciónta tábuiasi majtiamta. Rey Césarta kaa impuestom mák nésahue. Áapo Cristopo áu nanäikia; junéli éntok áu rey tíya.

³ Huanäi jü Pilato ä temajek, ínel jíaka:

—¿Jachë empo jume Israelpo judíommeu Rey?

Huanäi Jesús ä yómmiak:

—Empo lütüriapo ínel jiaahua.

⁴ Huanäi Pilato ínel ámeu jiaahua jume tiöpopo nésahuemmehui, éntok jume géntemmehui:

—Kaitane juénak át téuhua, i yoremachi.

⁵ Të bempo chë úttiata johuay, ínel jíaka:

—Juka genteta síme Judea buiärapo jometa áu tóboktitua jü ä majtiäubeyi. Jum Galiléa buiärapo naateka, éntok jíba ä josimey, äbo tájti.

Jesús rey Heroodestau yeu tóijhuak

⁶ Huanäi jü Pilato, Galiléa buiärapo ti jíayhuamta jíkkajaka, nátemajek:

—¿Jachu i yoreme Galileo?

⁷ Huanäi jeehui ti áu jiaihuak, Heroodesta nésahuempo joome. Huanäi Heroodestau ä bíttuak. Huámechi taahuarimmet éntok jü Herodes buere joära Jerusalémpo aaney. ⁸ Herodes juka Jesústa bíchaka, tüisi al-leaka taahuak. Bínhua naateka ä bítt péiyay. Yún jita áa bétana jíkkaij-latukay, éntok kaa jaibu johuamta ä bíchäpo ä yáanakeu ä bítt péiyay. ⁹ Juebénasi ä temajek, të Jesús kaa ä nok yómmiak. ¹⁰ Ámam aaney, két jume tiöpopo tékiakammeu nésahueme éntok judíom ley am mamajtiame.

Katim chüktemta nokaka ä nätuay. ¹¹ Huanäi jü Herodes éntok jume ä sontarohuam kía kaitäpo ä bít táytek. Huanärim ä junneria báreka reyta bénasi ä sánkotuak, béj-remta éntok ujjorik. Huanäi jü Herodes júchi jü Pilatotau ä bíttuak. ¹² Huanärim náu türi táytek Pilato éntok Herodes huäri taahuarit naateka; bueituk bannaatakam kaa náu türiakay, náhuim öomtilatukay.

Jesústat chüppuk, jü noki ä muknakëhui
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Huanäi jü Pilato jume tiöpopo tékiakammeu yäuchim náu núnuka, éntok huate yäuraata, éntok juka genteta, ¹⁴ ínel ámeu jiaahua:

—Eme íká yoremta inou nüpak, genteta áu ä tóboktituä tíaka; tē ínapo búrusine ä temajek enchim jíkkajäpo; béjem jüneiya kaitane juénak át téuhuak, enchim áa bétana ä nätuähui. ¹⁵ Éntok Herodes junne, kíalíku itou ä bíttuak. Béjem ä bitcha; kaita béttesi yáala, juka nokta mukiapo át chüpanakë béchíbo. ¹⁶ Anä bemmuchateboka ä búttia báare.

¹⁷ Jü Pilato jum pajko táapo huépul pereesota butbúttiay, jíba bem ä boojoriapo bénasi. ¹⁸ Tē sime jü génte senu huéchiapo huépülay bénasi jíjiak, ínel jíakari:

—¡Páknem yeu ä huéria júkári, áman ä mē béchíbo! ¡Barrabásta éntoke itou ä búttiatebo!

¹⁹ Íri cárcelpo jípuhuay. Yäurata béj-reka huatemma áu tóboktialatukay jum pueblopó; senuk éntok két mēlatukay. Huäri béchíbo páttiatukay. ²⁰ Jü Pilato juka Jesústa búttiatebo báreka, júchi ámeu nookak, ²¹ tē bempo júchi chē kusisi chay táytek, ínel jíakari:

—¡Kúrusichem ä popontebo! ¡Kúrusichem ä popontebo!

²² Bájikum huépo, jü Pilato júchi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiaka jita juénaksu yáala? Ínapo kaita át téula mukiapo nokta át chüpnakë béchíbo. Anä bemmuchateboka ä búttianake.

²³ Tē bempo jíba júchi chē kusisi chay táytek, kúrusit ä popon nésahueka. Huanäi jü bem jiahuia éntok jume tiöpopo chē nésahueme jiahuia, akim ä yúyüuk. ²⁴ Huanäi béja jü Pilato nokta át chüppak, ä mēna béchíbo bempörim ä aahuäpo ámani. ²⁵ Huanäi béja ä búttiak, juka yäurata béj-reka huatemma áu tóboktiakäuta, éntok senuk mēlataka cárcelpo yéchatukäuta. Jesústa éntok bem mámpo yétchak, bem ä yáa bárëpo áman ä yáa iaka.

Jesústa kúrusit poponhuakä ä mukukähui
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Jukam Jesústa huériaka kúrusichä poponboka, senu yoremtam buissek, Cireene buiärapo jometa Símon téamta, huasa bétana huémta. Huanärim juka kúrujta ä püaktituaka, Jesústa sáú ä huériutuay.

²⁷ Huanäi génte tüisi búruka pueblopó jometaka áa sáú kaatey, éntok jáamuchim ä buanria sákame, éntokim ä sirok-riay. ²⁸ Tē Jesús ámeu kúakteka ínel ámeu jiaahua:

—Jerusalémpo malariam, katem ino béchíbo buaana, ál-lem enchim béchíbo buaana, éntok enchim üusim béchíbo. ²⁹ Bueituk taahuari yúmanake, ínel jiaunähui: “Al-leenakemme, jume kaa asoame éntok jume jauhuey júne kaa asoalame, jume kaabeta chítuakame.” ³⁰ Huanärim káhuimmeu ínel jiau táytinake: “¡Ito béppem huátte!” Jume ili júya káhuimmeu éntok: “¡Itomem éssó!” ³¹ Bueituk jü kúta síarita íneli joatek, ¿jítasum áu yáanake jáni jü kúta huakiahui?

³² Guoy juëna yórememim huériay kétchi, Jesústa béucham mēboka.
³³ Áman mukila kóba káhuí téäu yájakam juka Jesústa kúrusit poponak, éntok huame guoy juëna yóremem áa béuchi, huépülak ä bátam bétana, senuk éntok ä míkōri bétana. ³⁴ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—In Átchay, Akē am jiokore, bueitukim kaa jüneiya jita bem joähui.

Jume sontarom éntok, juka Jesústa sánko näikimtek. Huanäi náhuim ä jätek. ³⁵ Jü génte éntok ä bitchay, éntok jume kobanarom júne két ä junneriay, ínel jíakari:

—Jume huatem jínëuk. Én éntok éläpo áu jínëunake, áapo tua jü Cristotuko, jü Diosta yeu púari.

³⁶ Jume sontarom júne ä junneriaka áu rúkteka, báa chibuta ä jítuay, ³⁷ ínel áu jíaka:

—Empo judíommeu reytuk, emoë jínëu.

³⁸ Jü jiojteri éntok ä kóba béppa yáatukay. Griego nokpo jiojteritukay, latínpo éntok hebreopo, ínel jíaka: “Íri ájária jü judíommeu Rey.”

³⁹ Senu juëna yoreme áabeu chäkame ä junneria jiaahuay, ínel jíaka:

—Empo jü Cristotukätekē emo jínëu, éntok itom kétchi.

⁴⁰ Tē jü senu áu omteka ínel áu jiaahua jü senukuhui:

—¿Jachē kaa Diosta májhue, empo két jíba alē bēnasi jiokot machisi nokta emót chúpilatuk junne? ⁴¹ Lutüriapote itapo ä ínnēa, juka tüisi itou johuamta. Kaa tühuatate mabeta juka itom yáakä béchibo; tē i yoreme kaita juēnak yáala.

⁴² Huanäi Jesústau ínel jiaahua:

—Inohuē huáate, béja reytaka äbo yepsäteko.

⁴³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Lütüriapone ínel émou jiaahua, enē sep ínomak annake, áman paraísōpo.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Jíba tua béja lúl-la kátekay. Huanäi síme ániat kaa machika taahuak, bájim jiäu tájti. ⁴⁵ Huanäi jü taa kaa machisi taahuak. Jum tiōpopo éntok, jü cortina násuk áman síutek. ⁴⁶ Huanäi Jesús tüisi kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—In Átchay, em mámpone juka ín espíritu yétcha.

Ínēli jiausuka muukuk.

⁴⁷ Huanäi hua romapo sontaro yäut íkái bíchaka, Diosta úttileka taahuak, ínel jíaka:

—Lütüriapo i yoreme lütüla jíapsihumta jípurey.

⁴⁸ Síme jü génte juebena áma aneihui, íkái ínēli huémta bíchakame, táhuit emo chónaka sájjak. ⁴⁹ Tē síme jume Jesústa täyáhuim, éntok jume jáamuchim Galiléau naateka áamak kateihum, mékkäriat tahuaka ä bitchak, juka huémta.

Jesús mähua

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Senu yoreme áma aaney, tü yóremtaka éntok lütüla jíapsaka, José tī téhuaka, jum pueblo Arimateapo jometaka, Judea buiärapo. Áapo jum judíom buere yäurapo tékiakay. ⁵¹ Íri két juka Diosta reytaka ä nésaunakeu boobíchaihuiy. Kaa ámebeu ä türey, juka jita benak Jesústau am yáakähui. ⁵² Pilatotau sika Jesústa takahua áu aahuak. ⁵³ Kúrusit kóm

ä yéchaka, sábanampo ä bitiak. Huanäi téta guójöria bemelapo étapopo ä óorek; kaabe áma jee órehuay. ⁵⁴ Huäri taahuarit síme huéchiapo óorehuay, bueituk jü jimyóre taahuari abe naatey.

⁵⁵ Jume jáamuchim Jesústamak áma yáij-latukaïhuim Galiléa bétana, ámanim sájaka ä bitchak, jum téta guójöriapo ä maahuakäpo; éntokim át suuhuak, ják ä tekhuakähui juka ä takahua. ⁵⁶ Huanärim bem joau nótteka, yünim jita musäla jubak yáuhuak, éntok unhuentom. Huanärim jimyore taahuapo jimyoorek, Diosta leyta ä jiäpo bénasi.

24

Jesústa mukilataka ä jíabitekähui

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Lominko taahuata yúmak, kethueysu, jume jáamuchim ä maahuakäpo yájjak, juka báata musälam jubak huériaka bem yáakähui. Huate jáamuchim éntok, ámemak kaatey. ² Huanärim juka téta guójöriata étaporita téuhuak. Jü téta ái páttiari sékana órekamtam bitchak. ³ Huanärim áman kimuka, juka Señor Jesústa takahua kaa áma téuhuak. ⁴ Guómtilamtakam kaachin an máchiakay. Huanärim guoy yoremem bitchak, áme náapo jábuekame bélojkok sánkokame. ⁵ Bempo májhueka, buíau tájti kóm müla chätuk. Huanärim ínel ámeu jiaahuak, jume yoremem:

—¿Jatchiakasem kókkolam násuk juka jiápsamta jaria? ⁶ Kaa ím aane; béja jíabitek. Áhuem huáate jita enchimmeu ä nokakähui, ketune Galiléa buiärapo aneka, ⁷ ínel jíakari: “Tepa jíba jume yoremem jujuenam mámpo tóijna jü Yoremta Ūusi, éntok kúrusit mētunake. Huanäi éntok báij taahuarim huéy mukilataka jíabitenake.”

⁸ Huanäi bempo áu huahuaatek, jü Jesústa nokibehui. ⁹ Huanäi bempo campo santo bétana nótteka, jume once apóstolimmeu símeta íkái nookak, éntok jume huatemmehui. ¹⁰ Jume íkái nokta apóstolimmeu tójakame: jü María Magdalena, Juana, María Jacobota áiye, éntok huate jáamuchim. ¹¹ Të jume apóstolim íkái nokta kaa ä súaratukä bénasi ä ériay; kíalikum kaa am súaley.

¹² Të jü Peero yejteka, ä mäariu bíchaa búitek. Huanäi béja huáijhua kibakeka, jume sánkom bempolaim bitchak. Huanäi juka áman yeu sikamtat bíchaka, guómtilataka ä jóau bíchaa siika.

Jum Emaús böochi

(Mr. 16:12-13)

¹³ Bueituk huäri taahuarichi, guoyika Jesústamak rejteïhuim náhuim kaatey, pueblo Emaús ti téhuaakäu bíchaa; once kilometropo Jerusaléniu taahuay. ¹⁴ Juka símeta áma yeu sikamta, náhuim ä ejtejhuaasakay. ¹⁵ Júneli náu am nok sákaysu éntok náu am nok nássuay, Jesús ámeu rúktek. Huanäi ámemak boojo táytek. ¹⁶ Të ä bíchaka, jünem kaa jüneiyay ä jábétukähui, bueituk lütüriata bem jüneríanakeu kee jee ámeu yeu machiay. ¹⁷ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasem náu ejtejhuaasime, éntok jatchiakasem siroka?

¹⁸ Jü senu ä yómmiak, Cleofas ti téhuaakame. Huanäi ínel áu jiaahua:

—¿Jachu empo jíba kaa ími jometaka juka én ími taahuarimmet Jerusalémpo jita yeu sikamta kaa jüneria?

¹⁹ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítasu áma yeu siika?

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Jü Jesús Nazarenota bétana, bueituk áapo senu profeetatukay, tua úttiata jípureme jume jita ä joäpo éntok ä nokäpo, Diosta bíchäpo éntok síme pueblota bíchäpo; ²⁰ éntok jáchin huame tiöpopo tékiakammeu chë nésahueme éntok itom yäuram nokta át chüppak, ä mënä bétana kúrusichä poponteboka. ²¹ Ítapo ä boobíchaihuiy, áapörik juka Israelta jínëunakëhui. Ëni íäri béppa, béja báij taahuarim huéiye, íri simlataka. ²² Të két jume huate jáamuchim ito násuk aneme két itom guómtiak, bueituk marikaroapom ä maahuakäu nóitek. ²³ Huanärim éntok juka ä takahua kaa áma téaka, itou yájaka itom ejtejhuariak, Diosta ángelesim bénom emo bíchak tíaka. Ímëi éntok Jesústa jiapsä tíiya. ²⁴ Jume huate itomak joome áman nóitek, jum campo santohui, ä maahuakäpo. Huanärim jume jáamuchim jákäpo áman emo ä bíchak tíiya, tërim áapörik kaa bitchak.

²⁵ Huanäi áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Tepem kaitat suuhua, éntokem kara jita súale enchim jiápsipo, símeta jume profeetam nokakähui! ²⁶ ¿Jachu kaa junëli kökosi áu ä huéenakeu úttiaturukay jáni jü Cristotahui, kee jee lóoriau ä kibakeyo?

²⁷ Huanäi béja juka jiojteta áa bétana nokamta ámeu nok táytek, Moiséjta librompo naateka jume profeetam librommeu tájti.

²⁸ Jum pueblou bem sájakäu yájaka, Jesús jíba ä böo huéria báarem ténasi ayka. ²⁹ Huanäi bempo kía úttiapo bénasi ä tahuariak, ínel jákari:

—Itomake taahua, emo bia kúpte, jü tää béja áman huétche.

Huanäi Jesús áman kibakek, ámemak tahua báreka. ³⁰ Huanäi béja ámemak huam mesau káteka, jume páanim nüka Diosta tü eáu ámet chüppak. Huanäi am näikimteka, bempörim miikak. ³¹ Ímëri jume bem pusim étapotuk. Huanärim ä tatäyak, të áapo sep áma kaabétuk.

³² Huanärim ínel náu jiaahuay:

—¿Lútula huëpo, jachute kaa itom jiápsipo táijta bénasi ä ínnëay, itou ä nokayo jum böochi, éntok juka jiojteta itom ä téjhuayo?

³³ Huanäi huämi horapo jáptekam, Jerusalénihum nóttek. Huanärim jume once discípulommeu éntok jume ámemak anemmeu yájjak. ³⁴ Ímëi ínel jiaahuay:

—Jü Señor tua yö éaka jíabitek; Símontau yeu machiak.

³⁵ Jume guoyika éntok két am ejtejhuariak jita jum böot ámeu sikähui, éntok jáchin emo ä tatäyakähui, jume páanim ä näikimteko.

Jesús jume ä discípulommeu áu yeu machiriak

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ketune bempörim íäri bétana náu nokay, Jesús áme násuk áu yeu machiriak, ínel ámeu jíaka:

—Yánti jíapsihuame enchimmaktunake.

³⁷ Huanärim guómtéka éntok májhueka, espíritutam emo bíchä bénasi éiyay. ³⁸ Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—¿Jatchiakem guómtila? ¿Jítasa jáni ti emo éetua? ³⁹ In mámamem bitcha, éntok ín guókkim. Ínapone ájaria. Inochem mámte, éntokem nee bitcha; bueituk jü espíritu kaa tekhuak, éntok kaa óttak, enchim nee bíchäpo bénasi.

⁴⁰ Huanäi ínel ámeu jíaka, jume mámam éntok jume guókim am bíttuak. ⁴¹ Të bempörim ketune kaa ä súalë béchibo huame al-leerimnea éntok bem át guómtilamtukä béchibo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jítem buä máchik ím jípure?

⁴² Huanärim kúchu jísobata rébbeik ä mákkak, éntok mumu sítörim.

⁴³ Huanäi am nüka, am buäka bempörim bíchäpo. ⁴⁴ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Íkái noktane enchimieu nookak, ketune enchimmak aneka: Símeta huaka Moiséjta leypo jiojteta ino bétana chúpnakéhui, éntok huame profeetam libropo jiojteta éntok libro salmompö.

⁴⁵ Huanäi juka jüneehuamta am étaporiak, jume jiojteritat am jüneenaké béchïbo. ⁴⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínëli jiojteri: juka Cristota jiokot yáanahui, éntok ä muknakéhui, ⁴⁷ éntok áapörík téhuampo síme géntemieu ä noknä bétana, Jerusalémpo naateka, ámeu nokaka bem jíapsi kúaktinake bétana, éntok bem Dios bejrim jíokörina béchïbo. ⁴⁸ Emem íkái bit-lataka én testiigom.

⁴⁹ Áachem suuhua, ínapone enchimieu ä bíttuanake, juka ín Átchay nokaka enchimieu ä bíttua-rokakähui. Të ímem taahua, Jerusalémpo, huaka úttiata jikat bétana huémta enchim mabetäu tájti.

Jesús téhuekau jikau siika

(Mr: 16:19-20)

⁵⁰ Huanäi Jesús päkun yeu am núk siika, pueblo Betaniau bíchaa. Huanäi jikau mámteka, Diosta tü eáu ámet chúppak. ⁵¹ Huanäi Diosta tü eáu ámet chúpasuka, am tö siika. Téhuekau jikau bíchaa núk sákaahuak. ⁵² Bempo chúkula ä yörisuka, Jerusaléniu nóttek, tüisi al-leaka. ⁵³ Huanärim tiöpopo jíba aaney, Diosta úttileka entok jikau ä chatchaka. Júnentunake.

Jü Evangelio San Juanta Jiojtekähui

Jü Diosta noki áu yorem yáuhuak

¹ Késam huëpo jü Noki béja aaney. İri Noki Diostamak aaney, éntok ínëli jíba Diostukay. ² İri jü késam huëpo jíba Diostamak aneihui. ³ Sime ayukamta áapo ä yáala. Kaa áapörík béchibotuk kaitatu éiyey. ⁴ Áapörikut aykay, jü jíapsihuame. Jü jíapsihuame éntok, jü yoremem jíapsita machiriame. ⁵ İri machiria tachiriata Bénasi kaa machiku béete; jü kaa machiria éntok kara ä tuucha.

⁶ Senu yoreme Diosta bétana äbo bíttuataka ímï aaney, Juan ti téhuaaka. ⁷ İri machiriata bétana nok iaahuaka äbo bíttuahuak, sïmem ä súalnakë béchïbo, áapörík huämi. ⁸ Juan kaa jü machiriatukay; ál-la hua machiriata bétana ä noknakë béchïbo äbo bíttuatukay. ⁹ Huä tua lútüriapo machiria, sime yoremem machiriame, ím ániau kóm yebisisey.

¹⁰ Ímï ániapo aaney; Dios éntok íkäi ániata áapörík huam ä yáuhuak. Të huame ímï ániapo joome, katim ä tatäyak. ¹¹ Ä géntemmeu yepsak; ímëi éntok, katim ä mabetak. ¹² Sime huame ä téhuam súaleme, éntok ä mabetakame, áa bétanam Diosta usiarimtaka taahua. ¹³ Ímëri katim yorem áchayhuariapo usiarim Bénna, éntokim kaa ímï buíapo yoremem yeu totomtëpo Bénna, éntokim kaa yorem éerim ínel éä béchïbo. Ál-lam tua Diosta bétana yeu yoremtula.

¹⁴ Éntok iri Noki áu yorem yáuhuak, éntok ito násuk jíápsak. Éntok ä loriatate bitchak, Áchayta looria huépülay Usiaritachi. Sime tua lútüria éntok tühuara át ayka. ¹⁵ Jü Juan áa bétana nookak. Chayeka ínel jiaahua:

—İri ájária hua ínel áa bétana ín jíähui: Huä chükula ino sáu yebijnakeme, chë nésahue ino béppa, bueituk áapo béja ínopat jíápsay.

¹⁶ Éntok jü yún ä jípurëu bétana, nat béppate ä mabeta. ¹⁷ Bueituk Moiséjta huámte juka leyta mákhuak, të jü tua tühua éntok jü lútüria Jesucristota huämi, itou yepsak. ¹⁸ Jauhuey júne kaabe Diosta bil-la; ál-la hua huépul Usiari jíbba, tüisi nákhuame, áapo itom ä täyatuala.

Juan Bautista Jesucristota bétana nookak

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ İri ájária jü Juanta nokakähui, júnak jume judíom buere joära Jerusalén bétana jume sacerdotem, éntok leviitam áu bíttuahuako, ä temaj-iaahuaka ä jábétukaihui. ²⁰ Áapo éntok huitti nokaka, áu yeu buíssek:

—Ínapone kaa ájária jü Cristo.

²¹ Huanärim ä temajek:

—Empo, ¿jábésäe jüntuko? ¿Jachë Elías?

Huanäi Juan am yómmiak:

—Ëe, kanne Elías.

Huanärim ä temajek:

—¿Huanäisu empo hua profeeta yebijnakeme jáni?

Am yómmiaka:

—Ëe, ti ámeu jiaahua.

²² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesäe jüntuko? Itomë téjhua itom äbo sáhuekame jüneetua béchibo.

²³ Huanäi ínel jiaahua:

—Ínapone jü júya ánia bueka päriapo yeu kíkteka chayemta jáhui Bénasi jiaahua: “Böotem lútulaik étapo Señorta huéenake pámani” —profeeta Isaíasta jáká Bénasi.

²⁴ Jume áu bíttuahuakame éntok, pariseromtukai. ²⁵ Huanärim ä temajek, ínel jáka:

—¿Jatchiakasë jüntuk batöa, empo kaa Cristotaka, éntok kaa Elíastaka, éntok kaa profetataka?

²⁶ Juan éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo bäammea batöa; të enchim násuk aane, senu kaa enchim täyähui. ²⁷ İri ínel jü chúkula ino sáu yebijnakeme. Áapo ino béppa nésahue; katchanne júne áu kóm chätuka, ä bocha huíkyam búttiapo yúmala.

²⁸ İri áma yeu siika Betábarapo, Jordán bathue mayoa huáitanachi, Juanta batöaipo.

Jesús, jü Diosta İli Kabara

²⁹ Yokoriápo jü Juan juka Jesústa áu bíchaa huémata bitchak. Huanäi ínel jiaahuak:

—İri, ájaria jü Diosta İli Kabara, jü én ím ániapo huaka kaa tühua yáarita yore úhuaame. ³⁰ İri ájaria hua ín áa bétana ínel jákaihui: “Chúkula senu yoreme yebijnake, ino béppa chë úttiata jípureme; bueituk áapo ínopat béja jíápsay.” ³¹ Ínapone kaa ä täyay; tëne huäri béchibo yepsak, bäammea yore batöaka İsrailitammeu yeu ä machinakë béchibo.

³² Ínel két jiaahuak, jü Juan:

—Ínapone ä bitchak, juka Espíritu Santota guókouta bénak téhueka bétana át kóm sika áa béppa tahuakamta. ³³ Ínapo kaa ä täyay; të hua nee äbo bíttuakame bäammea ín batónakë béchibo, huäri ínel inou jiaahuak: “Huä jábetachë Espírituta át kóm huémata bíchakätek, éntok át ä tahuako, İri ájaria jü Espíritu Santoy yore batöame.” ³⁴ Ínapone ä bitchak, éntokne áa bétana nooka, tua Diosta ä Üusitukä bétana.

Jume kësampo discípulom

³⁵ Yokoriápo jü Juan júchi áma aaney, éntok guoy ä discípulohuam.

³⁶ Huanäi Juan, Jesústa huämi ják hueramay ä bíchaka, ínel jiaahua:

—¡Juyú! ¡İri ájaria jü Diosta İli Kabara!

³⁷ Jume guoyika Juanta majtiähui, Jesústam jíkkajaka, áa sáu sájjak.

³⁸ Huanäi Jesús amáu remteka áa sáu kateme bíchaka, ínel jiaahuak:

—¿Jítasem jaria?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jáksë jóuhuak?

³⁹ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Bínem kateka ä bitcha.

Huanärim áamak sájaka ä bitchak, ják ä jóakaipo. Huanärim áamak áma taahuak, huäri taahuarichi; bueituk kúpteka náikim ják jiaahuay.

⁴⁰ Jü Andrés, Símon Perota saila, İri jume guoyim násuk juka Juanta nok jíkkajaka Jesústa sáu sikame. ⁴¹ İri béja juka Símonta ä sailahua bát téuhuak. Huanäi ínel áu jiaahuak:

—Juka Mesíastate téuhuak —Cristo ti téhuaakamta.

⁴² Huanäi Andrés Símonta Jesústau tójjak. Jesús éntok ä bíchaka ínel áu jiaahua:

—Empo jü Simmom, Jonásta üusi; émpë Cefas ti téhuaanake. (Ímëi téhuam éntok Peero tim jiau báare.)

Jesús, Felipeta éntok Natanaelta núnnuk

⁴³ Yokoríapo Jesús Galiléa buiarähui bíchaa sim báreka, Felipeta téaka ínel áu jiaahua:

—Ino sáukë huéiye.

⁴⁴ İri Feliipe Betsaida pueblopo jometukay. İmi két jometukay jü Andrés éntok Peero. ⁴⁵ Feliipe juka Natanaelta téaka ínel áu jiaahuak:

—Béjate ä téula huaka Moiséjta áa bétana huam leypo jiojtekähui, éntok két huam profetam jiojtekäpo, huaka Jesústa, Joséta üusi, Nazaretpo jometa.

⁴⁶ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachu Nazaret joärapo jita tühua yeu huée mátkhi?

Huanäi ínel áu jiaahua jü Feliipe:

—Äbe sika ä bitcha.

⁴⁷ Jesús éntok Natanaelta áu jëla huémnta bíchaka, ínel áa bétana jiaahuak:

—İmi aane, jü tua israelita; i óutachi jü ára nókíchiria kaita át ayka.

⁴⁸ Natanael éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë nee tatäyak?

Huanäi jü Jesús ínel ä yómmiak:

—Felipeta kee enchi núnuyo, chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak.

⁴⁹ Huanäi Natanael ínel ä yómmiak:

—Maestro, ¡émpë jü tua Diosta Üusi! ¡Émpë jü israelitammeu Rey!

⁵⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë kíal chunam bétuk enchi kátekne enchi bitchak ti nee emou jíakä béchibo nee súale? Én éntoke huatek chë íari béppa machik junne bínnake.

⁵¹ Jesús két ínel au jiaahuak:

—Lútüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Én naateka téhuekatem áu étapomta bínnake, Diosta ángelesim Yoremnta Üusi béppa kóm kateme, éntok áa béppa jikau kateme.

2

Jü bóoda Caná Galiléa buiärapo

¹ Báij taahuarim huéy, pueblo Caná Galiléa buiärapo boodatukay. Jü Jesústa áiye két áma aaney. ² Jesús éntok ä discípulom, kéchim áman núnuritukay, jum boodahui. ³ Juka vinota lütek, Jesústa áiye ínel áu jiaahuak:

—Kaitam vinota jípure.

⁴ Jesús ínel ä yómmiak:

—¿Jítasë ínomak jípure jámmut? Ketune kee jee yuuma, jü ín hora.

⁵ Ä áyehua éntok ínel ámeu jiaahua, huame áma sáyhuammehui:

—Símetem áapörík enchim yáa sáhuëu yáuhua.

⁶ Huämi éntok búsan téta sótörim báam béchibo áma mánekay, bem ä boojoriapo bénasi, báam áma jípureka, jume judíom bem sáyhuakä

pámani emo bábaksiahuäpo. Huämi huépul sötöpo ochenta o cien litrom bäam áma bekiakay. ⁷ Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ímëi sötörimem bäammea tápunia.

Huanärim jikau tájti am tápuniak. ⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ílkkikem nüka, jü áma nésahuemtau am huéria.

Huanärim áu am tójjak. ⁹ Huä áma nésahueme éntok, jume bäam vinosi ayulame jihueka ä tütürek, kaa jünéaka jákun ä nütukaihui. Të jume áma sáyuame ál-la jüneiyay, jume bäam jákun bem nükaihui. Huanäi juka jubemta núnuteboka, ¹⁰ ínel áu jiaahua:

—Sime yoremem juka vino türik bácham jítua; chúkula béja yünam jilatuk, huaka kaa tua türik am jítua. Të empo huaka vino chë türik érialatukay, én tájti.

¹¹ Jesús ímëi señaalim bát huéeme yáhuak, jum Caná Galiléapo, éntok yeu ä machiriak juka chë yörisi machik át ayukáhui. Huanäi huame ä discípulom ä súaleka taahuak.

¹² Chúkulam Capernaum pueblou kóm sájjak, Jesús éntok ä áyehua, ä sailahuam, éntok ä disciipulohuam. Huämirim kaa jaiki táapo áma anek.

Jesús tiöpopo jita nénkiriom yeu béebak

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Jü taahuari abe yuumay, pájcuá téamta béchibo, judíom boojoriáhui. Huanäi Jesús buere joära Jerusaléniu jikau siika. ¹⁴ Huanäi jum buere tiöpopo kibakeka, jume buéyesim áma nénenkame téhuak, éntok kabaram, éntok guókohuim, éntok jume tómita nanakuliaka áma jokame. ¹⁵ Huanäi huiteri jibebiata yáaka, tiöpopo simem yeu béebak, bem kabarammaki, éntok bem buéyesimmaki. Jume tómita áma nakuliame chíbela am guötiriak; mesam éntok chíbela tátabek. ¹⁶ Huanäi jume guókohuim nénkammeu ínel jiaahua:

—Ílkärem mékka huéria, éntokem ín Áchay kári kaa mercado káapo jípure!

¹⁷ Huanäi ä discípulom jiojtetau huáhuaatek, ínel ä jiäpo: “Em káari ín yöre béchibo ín jiápsipo nee sasábuania.”

¹⁸ Huanäi jume judíom ä yómmiak ínel áu jiaka:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, íkai em joä béchibo?

¹⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íkai tiöpotem mójaktia; huanäine báij taahuata huéy júchi ä tóboktianake.

²⁰ Huanäi jume judíom yauchim ínel áu jiaahua:

—Cuarenta áma búsan huásuktiriapo yáari iri tiöpo; ¿empo éntok báij táapo emo ä tóboktianake tíiya?

²¹ Të áapo ä takaahua tiöpo bétana nokaka ínel jiaahuay. ²² Huäri béchibo jume kókkolam násuk ä jíabitek, jume ä discípulom áu huáhuaatek, íkara nokakaihui. Huanärim juka jiojteta súaleka taahuak, éntok Jesústa nokakaihui.

Jesús sime yoremem jíapsi jüneria

²³ Jesús Jerusalémpo aneka, judíom kabara jisobahuakä papajköpo. Huanärim juebénaka ä téhuam súualeka taahuak, huame señaalim ä joay ä bíchaka. ²⁴ Të Jesús kaa tua am súaleka taahuak, bueituk simem jíápsipo jüneriay, ²⁵ éntok kaabeta ä téjhuaanakeu boobíchaihui, jume yoremem bétana; bueituk áapo jüneiyay yoremta jíápsipo jita ayukáhui.

3

Jesús éntok Nicodemo

¹ Senu yoreme pariserom násuk aaney, Nicodemo ti téhuaaka. İri chë yörihuay, jume judíom násuku. ² İri tukaapo Jesústau yepsak. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Maestro, jüneate Diosta bétana em äbo yebij-latukähui; bueituk kaabe ímëi señaalim em joäu ára johua, kaa Diosta áamaktuko.

³ Jesús éntok ä yómmiaka ínel áu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, huä kaa bemélasi yeu yorem-tukame, téhuekapo rey néosaurita kaa bínnake.

⁴ Nicodemo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen jü yoreme yótaka júchi ára yeu tómté? ¿Jachu júchi ä áye tómpo ára kibake jáni? ¿Júchi yeu ä yorem-tunakë béchïbo?

⁵ Jesús ínel ä yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, kía jábe junne bäapo éntok Espíritu Santota bétana kaa yeu yórem-tukátek, téhuekapo rey néosauripo kaibu áman kibaknake. ⁶ Yoremta bétana yeu yorem-tulame yoreme; të Espíritu Santota bétana yeu yorem-tukame éntok espíritu. ⁷ Katë át emo guómtia ínel nee emou jáká béchïbo: “Úttea júchi bemélasi enchi yeu yórem-tunakëhui.” ⁸ Jü jeka ä huée bárëu bíchaa huéiye. Ä jáhuitë jíkkaja. Të jákübo ä huëu, éntok jákun bíchaa ä huëu kaibute jüneenake. İlë bénomme, sime huame Diosta bétana Espíritupo yeu yorem-tulame.

⁹ Nicodemo éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jáchisu İri ára yáatu?

¹⁰ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo, israelitam mamajtiaka, íkai kaa täya? ¹¹ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Juka itom täyáute ettejhua, éntok huaka itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka; të íkai itom enchimmeu nokäu, katem ä súale. ¹² Eme juka ímï buíapo ayukamta bétana nee enchimmeu nokayo, katem nee súale. ¿Jáchisu júntukem ä súalnake jáni, huaka téhueka bétana huém-ta nee enchimmeu nokayo?

¹³ ‘Kaabe téhuekau jikau simla, hua téhueka bétana äbo kóm yebij-lame jíbba, hua Yoremta Üusi äbo bittuari, áman téhuekapo kátekame.

¹⁴ Jáchin juka Moiséjta mékka ánia see päriapo sisiguok bakotta ä tóboktiakä bénasi, junëli úttea, juka Yoremta Üusi tóboktiatunähui, ¹⁵ bueituk simetaka ä súalekame, katim emo tärúnake; ál-lam yü jíapsihuamta jípunake.

Dios sime genteta ániat jíápsame nákke

¹⁶ ‘Dios, jume ímï ániapo jíápsame úttesi am nákeka, huépülak jíba Üuseka sime genteta mámpo ä tójjak, bueituk jábetaka junne ä súsualekame kaa muknake, ál-la jíbapo béchïbo jíapsinake. ¹⁷ Dios ä Üusihua ániau kóm bíttuak, huame ániat jíápsammet kaa béttesi nokta ámet ä chúpánakë béchïbo, jume bem Dios berjim am jókörinakë béchïbo áapörík huämi.

¹⁸ ‘Huä áapörík súaleme kaa noki béttesi át chúpila; të hua kaa ä súaleme, béja noki béttesi át chúpila, bueituk Diosta huépül Üusi téhuam kaa ä súalekä béchïbo. ¹⁹ Íari béchïbo jü noki béttesi yorememmet chúpári, bueituk jü machiria ím ániau kóm yepsak; të huame yoremem huaka kaa máchiraata chë türeka taahuak, bueituk huaka bem joäu kaa

türi béchibo. ²⁰ Bueituk sime huame kaa tühuata joame juka machiriatam kaa türe, éntokim machiriau kaa ruk-rukte, juka bem joäbet kaabeta béttesi ámet ä nok iaaka. ²¹ Të hua lütüriata joame machiriatau rükte, bueituk huaka ä joäu ä jüneriatunakë béchibo, Diosta bétana ä huëhui.

Jü jubemta amigo

²² Íkai noksuka, Jesús jume ä discípulommak Judea buiärau yepsak. Huanäi ámemak aneka batöay. ²³ Juan két jum Enón ti téhuaakapo batöay, Salim ti téhuaakä náapo, bueituk huämi bäam büruakay. Huanäi jü génte áu yájaka batöhuay. ²⁴ Bueituk jü Juan ketune kee peresotehuay.

²⁵ Huanärim náu nok nássuak, Juanta discípulom éntok jume judíom, emo bábaksiahua bojóriahua bétana. ²⁶ Huanärim Juantau yájaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, hua Jordán bathue huáyтана émomak aneïhui, hua áa bétana em itou nokakähui, batöa éntok sime áu yájja.

²⁷ Huanäi Juan ínel am yómmiak:

—Jü yoreme kaita ára mabeta, kaa Diosta bétana ä máktuko. ²⁸ Emem nee jíkkajak ínel nee jíako: Ínapone kaa ájaria jü Cristo yebijnakeme, ál-lane áapat hue iaahuaka äbo bíttuari. ²⁹ Huä jubekame ä jubi jíba jípunake, të hua jubekamta amigo ä chákäku huéeka ä nok jíkkajame tüisi al-leaka tahuanake, ä noki jíkkajako; ánëli két jü ín al-leäu béja chúpila. ³⁰ Áapo jikau bíchaa huéenake, ä yörihuäpo; ínapo éntokne kóm bíchaa huéenake.

Jü jikat bétana äbo yebij-lame

³¹ 'Huä jikat bétana äbo yebij-lame simem béppa nésahue. Huä buíapo joome éntok buíyya, éntok jíba ím buíapo ayukamta bétana nooka. Huä téeka bétana huéeme simem béppa nésahue. ³² Huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu bétana nooka, të kaabe ä nokakäu súale. ³³ Huä ä nokihua súaleme, íri juka Diosta noki lütüria tíiya. ³⁴ Bueituk hua Diosta äbo bíttuakäu Diosta noki nooka; Dios éntok juka Espírituta kaabeta ámpolsi ä mákka. ³⁵ Jü ín Átchay juka ä Üusi nákke, éntok sime ayukamta ä mámpo tóij-la. ³⁶ Jü ä Üusi súaleme jíbapo béchibo jíapsihumta jípure; të jü Diosta Üusi kaa súal báareme kaibu huaka jíapsihumta jájamnake, ál-la hua Diosta ómtira jíba áa béppatunake.

4

Jesús éntok jü jámmut samaritana

¹ Jü Señor jünëiak jume pariserom ínel jíayhumta jíkkajakaïhui: Jesús chë yún am majtia éntok am batöa, Juanta béppa. ² (Të huitti nokhuäpo, Jesús kaa am batöay jíöbe, ä discípulom ál-la.) ³ Huanäi Judea buiärapo yeu siika, naa búrujti Galiléa buiärau bíchaa.

⁴ Éntok Samaria buiära páman ä huéenakeu útteatukay. ⁵ Huanäi senu pueblo Samaria buiärapo kátekame Sicar ti téhuaakäu yepsak. Íri pueblo kaa mékka taahuay, Joséta herencia Jacobta ä mik-latukaï náapo. ⁶ Huämírim mánekay Jacobta poozom. Huanäi Jesús, boojo lottilatata, jum pozom náapo yejtek. Abe lúl-la yejtey jëla. ⁷ Senu jámut Samariapo jometaka áma yepsak, bächiseka. Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Bäämë nee miika.

⁸ Ä discípulohuam éntok pueblou bíchaa sákalatukay, buähumta jínuboka.

⁹ Jü jámut samaritana éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisen empo judíotaka báam inou nétane, nee jámut samaritanotuk junne?

(Bueituk jume judíom éntok jume samaritanom katim emo huátia.)

¹⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo jüneäteko Diosta jita yore mák bárëu éntok jábeta báam emou nétanëhui, émpë inou am au éiyey. Huanäine baa jíápsame enchi mik éiyey.

¹¹ Jü jámut éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, jume pozom mékka kömi, éntoke kaitay yeu am huík mátkhi. ¿Jáksë júntuk am jípure, jume báam yore jíapsituame? ¹² ¿Jachë empo chë yöturi jáni, itom áchay bát kat-riam Jacobta béppa? Ímëi pozom itom miikak, áapörík áma baa jëkähui, ä üusihuam éntok ä huakasihuam.

¹³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kía jábe júne ímëi báam jëkame, júchi bénasi bäi muknake; ¹⁴ të hua báam ín ä miknakeu jëkame, kaibu júchi bäi muknake, ál-la huame báam ín ä miknakeu, ä jíápsipom tápunika búitinake, ä yü jíápsinakë béchïbo.

¹⁵ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, júmëi báamë nee miika, kaa bäi muk béchïbo éntok kaa äbo sika yeu am huík béchïbo.

¹⁶ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Ámanë em kuna núnuka, äbo huéiye.

¹⁷ Jü jámut éntok ínel ä yómmiak:

—Kanne kuunak.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Lütüriatë nooka, kanne kuunak ti jíaka; ¹⁸ bueitukë mamnim béja kunala; juka én em jípurëu éntoke kaa kuunak. Lütüriatë nooka, ínëli jíaka.

¹⁹ Huanäi jü jámut ínel áu jiaahua:

—Señor, jíbatua empo Diosta profeta. ²⁰ Itom áchayim bát kat-riame ímëi káupom Diosta yörek; eme éntok ä yöri béchïbo, Jerusalémpo ä ájariä tíiya.

²¹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jámmut, nechë súale, taahuari yúmanake, juka Dios Áchayta enchim yörinakëhui, kaa ímëi káupo, éntok kaa buere joära Jerusalémpo jíbba.

²² Eme huaka kaa enchim täyähuem yöre; ítapo éntokte huaka itom täyäu yöre, bueituk jü jínëuria judíom bétana huéiye. ²³ Të taahuari yúmanake, éntok én ájaria: jume lútula huëpo Dios Áchayta yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake; bueituk jü Dios Átchay junëli áu yöri íaa. ²⁴ Dios Áapo Espiritu. Jume ä yöreme, espíritupom lütüriapo ä yörinake.

²⁵ Huanäi jü jámmut ínel áu jiaahua:

—Jüneane juka Mesíasta yebijnakëhui, Cristo ti téhuaakamta. Áapo yepsak, simeta itom téjhuaanake.

²⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Jü Mesías ti téhuaakame, ínapone ájaria, jü émomak nokame.

²⁷ Júnëlam nokaysu, jume ä discípulom áma yájjak. Huanärim át guómtek, jámuttamak ä ettejoä tíaka. Të kaabe ä temajek: “¿Jítasë áu nátemaje?” o, “¿Jítasë áamak ettejhua?” ²⁸ Huanäi jü jámmut, ä bächia áma tö sika, pueblou bíchaa siika. Huanäi áman yepsaka, jume yorememeu ínel jiaahua:

29 —Äbem kateka ä bitcha, juka senu yoremta. ¡Bueituk simeta ín josukäu huitti nee ettejhuariak! ¿Jachu jü Cristo yebijnakeme jäni?

30 Huanärim jum pueblopo yeu sájaka áu yájjak. 31 Jume ä discípulom éntok chë júne áu nookay, ínel jíaka:

—Maestro, jibuäe.

32 Áapo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapo senu buähuamta ín buänakeu jípure, enchim kaa täyähui.

33 Jume ä discípulom éntok ínel náu jiaahuay:

—¿Jachu jábe áu jibuä tójak jäni?

34 Jesús éntok ínel ámeu jiaahuak:

—Íri ájaria jü ín buähuame: jü nee äbo bíttuakamta nésahui ín yáanakëhui, éntok ä tékil ín chúpnanakëhui. 35 Inëlem jijia emëe: “Ketune naiki mecham bëye, juka huajpo etta chúpnanakëhui.” Të ínapo ínel enchimneu jiaahua, jikau remtekem huasam bitcha, bueituk jü echi béja saa bíakteka jójoni. 36 Jü jíchupata tóboktéame béjtuana, éntok jíbapo béchïbo jíapsihuamta ä jípunakë béchïbo náu ä tóijnake, hua echákamtamak nánancha bem al-leenakë béchïbo. 37 Bueituk ímï lütüria hua noki ínel jiame: “Jü echame seenu, jü ä tóboktéame éntok, täbui.” 38 Bueituk ínapo naa bëkatana enchim bíttuala, huaka kaa enchim echakäu enchim tóboktianakë béchïbo. Huate bát echaka áma tekípanuak, eme éntok bem tekípanuakäpo tühuata mabeta.

39 Huämi pueblopo juebena samaritanom Jesústa súaleka taahuak, jámutta ínel jíakä béchïbo: “Simeta ín yáari nee téjhuak.” 40 Huanäi jume samaritanom áma yájaka jikot áu jiaahua, áma ámemak ä tahua sáhueka. Huanäi guoy táapo áma taahuak. 41 Huanärim júchi chë júne juebénaka ä súsualek, áapörík ámeu nokakä béchïbo. 42 Huanärim jámuttau ínel jiaahua:

—Béjate kaa kía ínel em jáä béchïbo ä súale, bueitukte ítapo itom nákammea ä jíkkaja, éntokte júneiya tua lütüriapo íkái ájariatukähui, jü yore jínëunakeme, jü Cristo.

Reytau tékiakamta üusi tütek, jü Jesús

43 Chúkula guoy taahuarim simsuko, huämi yeu siika, Galiléa buiärau bíchaa. 44 Bueituk Jesús áapo ínel jiaahua, juka profetata tua ä buiärapo, kaa ä yörihuä tíiya. 45 Jume áma jomeme ä mabetak, Galiléau ä yepsako, simetaka Jerusalémpo ä yáakäu bíchaka jum pájcua taahuaripo, bueituk bempo két áman nótilatukay, jum pajkohui.

46 Jesús júchi Caná Galiléa buiärau yepsak, huam bäam ä vino yáakäpo. Senu yoreme yäurapo reytau kóba yöhue, ä üusihua tüisi kókoremta jípurey, jum pueblo Capernaumpo. 47 Íri juka Jesústa jum Judea bétana Galiléau ä yepsak ä jíkkajaka, ä üusi mukiapo anemta ä jítto iaaka áman siika, jikot áu jíaka. 48 Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Katem jume señaalim éntok kaa jaibu johuamta bichätek, kaibem nee súal éiyey.

49 Huanäi jü reytau kóba yöhue ínel áu jiaahua:

—Señor, ámanë kóm huéiye, kee ín üusi mukeyo.

50 Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Bamsekë huéiye, jü em üusi béja türiak.

Huanäi jü yoreme Jesústa nokakäu súsualeka siika. 51 Jume ä sähühuim áman kómä huéy, yehuim sájaka ä nánkek. Huanärim ä téjhuak, ínel áu jíaka:

—¿Béja türiak, jü em üusi!

⁵² Huanäi am temajek, ják horapo ä türi táytekähui.

—Tuuka, senu horam jáy jü táij huéchiria ä tójjak —tim áu jiaahuak.

⁵³ Huanäi jü ä áchayhua jünëiak huämi horapo juka Jesústa ínel áu jákähui: “Em üusi béja türiak.” Huanäi ä súsualeka taahuak, áapo, éntok síme ä jóapo joomem.

⁵⁴ Jesús íkái señalta yáuhuak, guosa huëpo Judea bétana Galiléau yepsaka.

5

Jü yoreme káraktila Betesdapo joome

¹ Chúkula íkái jita simsuko jume judíom bem papajkou áma jo-huay. Huanäi Jesús jum buere joära Jerusaléniu jikau siika. ² Huämi Jerusalémpo, jum kabaram puerta ti téttehuakäu kaa mekka, ili baubäa áma mánnek, hebreo nokpo Betesda ti téhuaaka. Huäri éntok mamni portaalim jípurey. ³ Ími juebena kökoreme tökay, liliptim, lolöim, káraktilam, jume bäam náu kuutemta boobíchaka. ⁴ Bueítuk senu Diosta ángel jamak huéytuk jum baubäau kóm sisimey; huanäituk jume bäam náu kuukuutiay. Ínëli jume bäam náu kuutiahuak, jü bát áman kóm sikame türikatuk tatahuay, kía jita kökoata ä jípurë bétana junne. ⁵ Huämi éntok senu yoreme aaney, béja treinta áma guoj naiki huásukteka kökoreka. ⁶ Huanäi Jesús bökamta bíchaka, éntok jünéaka junëli béja juebena tiempota ä huériähui, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë türi péiya?

⁷ —Señor —ti ä yómmiak jü kökoreme—, kaabe jum bäau nee kóm huéria mátxi, náu am kuutiahuako. Bueítuk nee áman huéyo, tábuika jáibusu ínopat áman kóm sisime.

⁸ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Yejteke, em át bökäu nüka huéiye.

⁹ Huanäi laütiposu jü yoreme türika taahuak, éntok áachä bökäu nüka naa huée táytek. Huäri taahuarit éntok jimyore taahuaritukay. ¹⁰ Huanäi jume judíom ínel áu jiaahua hua kökoreka türilatukähui:

—Jimyore taahuari ëni; katë ä püanampo yúmala, juka em át boböyëhui.

¹¹ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Huä nee tütekame, áapo ínel inou jiaahuak: “Em át böyëhuë nüka huéiye.”

¹² Huanärim ä temajek:

—¿Jábesa jüri: “Em át böyëhuë nüka huéiye”, ti emou jákame?

¹³ Jü türialame éntok kaa jüneiyay ä jábétukaihui, bueítuk Jesús jume géntem áma aneme tö sika sékana bíchaa siika. ¹⁴ Chúkula Jesús jum buere tiöpopo ä téaka, ínel áu jiaahua:

—Béjë türila; Dios bejritë kaa éntok johua, kaa chë béttesi machik jita emou nóttinakë béchïbo.

¹⁵ Huanäi hua yoreme sika jume judío yauchim téjhuak, ä tütekamta Jesús tíiya. ¹⁶ Íari béchïbo jume judío yäuchim juka Jesústam guójjajasey ä mebáreka, bueítuk íkái ä joä béchïbo, jimyore táapo. ¹⁷ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—In Átxay én tájti tekipanua, éntok ínapo két tekipanua.

¹⁸ Íäri béchïbo jume judío yäuchim chë júne át koptey ä mëbáreka, bueituk juka jimyore taahuata béj-reka jíba ä huë tíaka, të két juka Diosta tua áu ä Áchayek tíä béchïbo, éntok Diosta bénasi áu ä joä béchïbo.

Jü Usiarita yäura

¹⁹ Huanäi Jesús ínel am yómniak:

—Tua lütüriapone enchimmeu ínel jiaahua: Jü Usiari kara ä éä páman jita yáuhua, ál-la huaka Áchayta joäu bíchau jíbba. Éntok simeta juka Áchayta joähui, jü ä Üusihua két alë bénasi ä johua. ²⁰ Bueituk jü Áchayhuari ä Üusi nákke, éntok simeta ä yáa bárëu áu yeu ä machiria. Éntok chë buéresi machik áu yeu machirianake, enchim át guómtisi maachik. ²¹ Bueituk hua Áchayhuarita kókkolam ä tobotoboktiä bénasi, éntok jíapsihuamta am mámakä bénasi, junëli kétchi jü usiari huame ä mák bárëhuim jíapsihuamta am mábaka. ²² Bueituk jü Áchayhuari áapo kaabetat nokta chúppa, ál-la ä Üusihua simeta jábetat nokta ä chúpanakë béchïbo, yäurata ä mák-la, ²³ simem Diosta Üusi bem yörinakë béchïbo, Áchayhuarita bem yörë bénasi. Huä Üusi kaa yöreme két huaka Áchayhuarita kaa yöre, äbo ä bíttuakamta.

²⁴ 'Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Huä ín noki jíkkajame, éntok nee äbo bíttuakamta súaleme, jíbapo béchïbo jíapsihuamta jípure, éntok kaa noki béttesi át chúpatunake, ál-la mukilatata jíapsihuamta jájamla. ²⁵ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Taahuari yúmanake, éntok én ájaria: huame kókkolam Diosta Üusi noki jíkkaijnake, huámëri jíapsinake. ²⁶ Bueituk jáchín jü Dios Áchayhuaritat ayka jü jíapsihuame, junëli két ä Üusi ä mák-la, jíapsihuamta át ayunakëhui, ²⁷ éntok két yäura úttiata ä mák-la, jábetat bette nokta ä chúpanakë béchïbo, bueituk áapörík Yoremta Üusiaritukä béchïbo. ²⁸ Katem íari nokit emo guómtitua; bueituk taahuari yúmanake: sime jume kókkola máarim ä noki jáhuita jíkkaijnake. ²⁹ Huanäi huame türík yáalame yeu sájaka jíbapo béchïbo jíapsinake; huame kaa türík yáalame éntok yeu kannake, të nokta béttesi ámet chúpatunakë béchïbo.

Cristota testiigom

³⁰ 'Kía ín éäpo kaitane ára yáuhua; ín ä sáyhuaka pámanne jíba nokta chuppa. Huä noki ín chupaü yäura éntok lütüria, bueitukne kaa ín éäu jo báreka éiya, ál-la hua nee äbo bíttuakamta éähui, jü ín Áchayhuari. ³¹ Ínapo ino bétana jíba nokäteko, hua ín nokäu kaa lütüria. ³² Täbuika ino bétana nooka, éntokne jüneiya huaka ino bétana ä nokäu lütüriatukähui. ³³ Eme huatem Juantau bíttuak, ä nátemaij íaaka; áapo éntok lütüriata bétana nookak. ³⁴ Të kaa inou bëye, juka jábe yoremta ino bétana noknakëhui. Ál-la íkäine nooka, ínëli enchim jínëutunakë béchïbo. ³⁵ Juan jü lámpara béetemta bénaka, tájeka machiriay. Eme éntok huam ä machiriapo chúbala emo al-leetuak. ³⁶ Të ínapo chë türík nokta jípure, Juanta noki béppa. Bueituk huaka tékilta ín Áchay nee mákakähui ín ä yáanakë béchïbo, huäri tékil ín joäu, nee täyatebo, juka Dios Áchayhuarita nee äbo bíttualatuka bétana. ³⁷ Két hua Dios Áchayhuari nee äbo bíttuakame ino bétana nooka. Jauhuey jünem kaa ä jáhui jíkkaij-la, éntokem kaa ä bil-la, ä jáchínatukähui. ³⁸ Ä nokihua éntok kaa enchim jíapsipo jíapsa; bueituk áapörík äbo bíttuakäü, katem ä

súale. ³⁹ Elakem Diosta nooki jiojterita bitcha; bueitukem jümü emo ä téu máchile, juka jíbapo béchibo jíapsihumta. Të ál-la jü Diosta noki jiojteri ino bétana jíba nooka. ⁴⁰ Të katem inou rúkti báare, jíbapo béchibo enchim jíapsinakë béchibo.

⁴¹ 'Juka looria yoremta bétana huemta kannä mabeta. ⁴² Bueituk, ínapo enchim täya entokne jüneiya Diosta kaa enchim nákehui. ⁴³ Ínapone ín Átchay bétana äbo yebij-la, éntokem kaa nee mabeta. Të täbuika kia ä eäpo äbo yepsakäteko, jükäi ál-lem mabetnake. ⁴⁴ ¿Jáchisu jüntuk eme nee súalnake, enchim emo buérialëu nat mamabetaka? Éntok huaka úttihumta Diosta bétana jíba huemta, ¿katem ä jaria! ⁴⁵ Katem jü Dios Áchayhuaritau enchim ín nätuanake bénasi éiya. Ál-la hua Moisés ájaria, jü enchim nätuanakeme, hua enchim áa bétana tühuata boobichähui. ⁴⁶ Bueituk eme Moiséjta súalëtek, nee súal éiyey, áapörík ino bétana jiojtekä béchibo. ⁴⁷ Tem áapörík jiojtekäu kaa súalëtek, ¿jáchisu jüntukem ín noki súalnake?

6

Jesús mamni mil yoremem jibuätuak

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Chúkula Jesús Galiléa bahue huáyтана bíchaa siika, Tiberiäu bíchaa. ² Huanäi tüisi juebénakam áa sáú kaatey, bueituk jume señaalim ä joäu bíchaka, jume kökoremmechi. ³ Huanäi Jesús júya káhuit jikau siika, ä discípulommaki. Huanärim áma jotek. ⁴ Abe áu yuumay, pájcuahui, jume judíom pajkohui. ⁵ Huanäi Jesús jikau remteka juebena genteta áa sáú katemta bíchaka, Feliipetau ínel jiaahua:

—¿Jákusute páanim jinnunake jáni? ¿Ímëi jibuätua béchibo?

⁶ Të ínel jiaahuak, kia ä jiöbila báreka; Jesús béja jüneiyay jita áu yáanakëhui. ⁷ Feliipe éntok ínel ä yómmiak:

—Guoy cien denario tómiy páanim jinnuk, hueuhuëpulammet kia ili rérebeim júne kaibu ámet yúmanake.

⁸ Senu ä discípulohua, Andrés, Símon Perota saila ínel áu jiaahua:

⁹ —Senu usi ím aane, mamni cebada páanim jípureka éntok guoy ili kútchum; të ¿jaiki jáku ímëi juebenam béchibo?

¹⁰ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Jume géntemem jote sáuhue.

Huämi éntok ili júya síari búruakay. Huanärim áma jotek, bueituk jamakim mamni mil oohuimtukay. ¹¹ Huanäi Jesús jume páanim nüka Diosta baysausuka, huanäi béja am näikimtek jume ä discípulommechi, huámëi éntok jume jokammechi; ánëli këtchi huame kútchum, bem jóboäpo tájti. ¹² Béja am jóboasuk, Jesús ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jume rérebeim yeu bëkamem náu tójja, kaita táru béchibo.

¹³ Huanärim jume rérebeim náu tójaka, dooce canastam ámey tápuniak, huame mamni cebada páanim kaa buäsuhuakame. ¹⁴ Huanäi jume yoremem, juka señaalta Jesústa yáakäu bíchaka, ínel jiaahua:

—Tua lütüriapo íri ájaria hua profeeta ímí ániau yebijnakëihui.

¹⁵ Të Jesús jünëiak útteapo buíjhuaka reypo áu yecha báahuaihui; huanäi áapola káhuiu bíchaa siika.

Jesús báam béppa hueramak

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tukariu yúmay, jume ä discípulom bahuehuim kóm sájjak.
 17 Canoapom jámuka, bahuet naa búrujtim kaatey, Capernaum pueblou bíchaa. Béja kaa machiakay; Jesús éntok jíba kee ámeu yepsay. 18 Jü bahue éntok áu jikau tóboktiay, jü jeka úttea huémtayi. 19 Béjam jamak mamni o búsan kiloometropom kaatey canoata hueriaka, huanärim Jesústa bitchak. Bahue báata béppa huéesimeka canoau jëla ansimey. Huanärim májhuey. 20 Të áapo ínel ámeu jiaahua:

—¡Ínapone, katem májhue!

21 Huanäi bempo al-leaka ä mabetak jum canoapo. Huanäi sep lautëlam áman yájjak, jum bem sájakähui.

Jü génte Jesústa jariay

22 Yokoriapo jü génte bahue huáyтана aneme íkai jüneriak: huépul canoata jíba áma bókaïhui. Jesús éntok ä discípulommak kaa áma jámuk, ál-la ímëi bempola sájjak. 23 Të huate canoam áma yájjak, pueblo Tiberia bétana. Huanärim áman yájjak, jum Diosta baysausuka páanim bem buakä náapo. 24 Huä génte jünéaka juka Jesústa kaa áma aneïhui éntok jume ä discípulom junne, canoapom jámuka sájjak, Capernauniu bíchaa, Jesústa jariuboka.

Jesús, jume páanim ámey jíapsihuame

25 Huanärim bahue huáyтана ä téaka ínel áu jiaahua:

—Maestro, ¿jahueysë äbo yepsak?

26 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone enchimëu ínel jiaahua: Eme nee jaria, kaa jume señaalim enchim bíchakä béchïbo, ál-la páanimëa enchim jóboakä béchïbo. 27 Tekipanoäem, kaa hua buähuame lülütemta béchïbo, ál-la hua buähuame jíbapo béchïbo ayunakeme. Jü Yoremta Üusi enchim ä máknake; bueïtuk íkai yeu púhuak, jü Dios Átchay.

28 Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jítasute yáanake jáni, juka Diosta tékil yáa béchïbo?

29 Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Íri jü Diosta tékkil, hua áapörík äbo bíttuakäu enchim súalnakëhui.

30 Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jíta señaltasë itom bíttua, ä bíchaka enchi itom súalnakë béchïbo? ¿Jíta tékiltasë johua? 31 Itom áchayim juka manáta buäka mékka ánia see päriapo, Diosta noki jïojteri jíä bénasi: “Páanim téhuekapo joomem am buätuak.”

32 Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimëu jiaahua: jü Moisés kaa enchim am miikak, jume páanim; ál-la jü ín Átchay tua lütüriapo páanim téhuekapo joomem enchim miika. 33 Bueïtuk jume páanim Diosta yore mímikäu, júmëi tua ájaria: jü téhueka bétana kóm sikame, éntok ím ániapo joomem jíapsihuamta mikame.

34 Huanärim ínel áu jiaahua:

—Señor, ímëi páanim jíbe itom mímika.

35 Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jume páanim ámey jíapsihuame. Huä inou rúktekame jauhuey júne kaa tébaurinake, éntok hua nee súaleme kaibu éntok júchi bäi muknake. 36 Tëne béja enchimëu ínel jiaula: Nechem bil-lataka júne katem nee súale. 37 Sime huame ín Áchay nee mákäu inohuim

rúktinake; éntok kaibune yeu am bébnake, huaka inou rúktekamta. ³⁸ Bueitukne téhueka bétana äbo kóm yebij-la, kaa ín éäu jo báreka, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta éäu chúpa báreka. ³⁹ İri éntok jü Dios Áchayta éähui, hua nee äbo bíttuakame: huame simem nee ä mákakäu, kaabetane tärúnake, ál-la huaka taahuata äbo huémta yúmakne am jíabitetuanake. ⁴⁰ İri éntok hua nee äbo bíttuakamta éähui sime huame Diosta Üusi bíchame éntok ä súaleme, jíbapo béchïbo jíapsinake; ínapo éntokne am jíabitetuanake huaka taahuata äbo huémta yúmakno.

⁴¹ Huanäi jume judíom kaa tüisim ä bétana nookay, Jesústa ínel ä jíakä béchïbo: “Ínapone jume páanim téhueka bétana äbo kóm yebij-lame.”

⁴² Huanärim ínel jiaahuay:

—¿Jachu kaa İri jü Jesús, Joséta üusi, ä áchayhua éntok ä áyehua itom täyähui? ¿Jáchisu júntuk İri téhueka bétana áu kóm yebij-la tíiya?

⁴³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Katem enchim násuk ino bétana kaa túisi náu nooka. ⁴⁴ Kara jábe inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta nee äbo bíttuakamta inou ä rúktituayo; ínapo éntokne ä jíabitetuanake, huaka taahuata äbo huémta yúmakno. ⁴⁵ Jum profetam librompo ínel jïojteri: “Dios simem majtianake.” Júntuksan sime huame Diosta noki jíkkajame, éntok áa bétana jita täyame, inou rúkte.

⁴⁶ 'Kaabe Dios Áchayta bil-la jïöbe, ál-la hua Diosta bétana äbo yepsakame. İri ä bil-la, juka Dios Áchayta. ⁴⁷ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Huä nee súaleme jíbapo béchïbo jíapsihuamta jípure. ⁴⁸ Ínapone jume páanim ámey jíapsihuame. ⁴⁹ Enchim áchayim mékka ánia see päriapo manáta buäka junne, tem jíba kókkok. ⁵⁰ İri ájaria jume páanim téhueka bétana kóm yepsakame, bueituk jábe am buäkame kaa muknake. ⁵¹ Ínapone jume pan jíápsame téhueka bétana kóm yebij-lame; jábe júne ímëi páanim buäkame jíbapo béchïbo jíapsinake. Jume páanim ín am máknakëhui, ín takaahua. Íkäine am miknake, jume sime ániapo jomeme bem jíapsinakë béchïbo.

⁵² Huanäi jume judíom náu nok nássuay, ínel jíaka:

—¿Jáchisen İri ä takaahua itom buätuanake?

⁵³ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Eme juka Yoremta Üusi takaahua kaa buäkátek éntok kaa juka ä ójbo jëkátek, katem jíapsinake. ⁵⁴ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jëkame jíbapo béchïbo jíapsihuamta jípure; ínapo éntok ä jíabitetuanake, jü taahuata äbo huémta yúmakno. ⁵⁵ Bueituk jü ín takaahua tua jü buähuame; jü ín ójbo éntok tua huame bäam jijihuame. ⁵⁶ Huä ín takaahua buäkame éntok ín ójbo jëkame ínot jíápsa, ínapo éntok áachi. ⁵⁷ Huä Dios Áchay jíápsame nee äbo bíttuak, ínapo éntok Dios Áchayta béchïbo jíápsa; kíaliku juka ín takaahua buäkame két ínoy jíapsinake. ⁵⁸ Ímëi jume páanim téhueka bétana äbo kóm yepsakame. Kaa huame enchim áchayhuarim buäkäu bënna, bueitukim jíba kókkok. Të hua ímëi páanim buäkame jíbapo béchïbo jíapsinake.

⁵⁹ Pueblo Capernaumpo íkäi nookak, am majtiaka jum sinagogapo.

Jíbapo béchïbo nooki áy jíapsihuame

⁶⁰ Jume juebena discípulom ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—¡Béttesi maachi, İ nooki! ¿Jábeseu én ä jíkkaj báanake?

⁶¹ Jesús éntok ä discípulom jüneriaka, kaa tüisi náu am nokayo, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu iri enchim kaa al-leetua? ⁶² ¿Jáchisem éenake jäni, juka Yoremta Üusi bannaataka ä anëu nótteka jikau ä huéy ä bíchäkateko? ⁶³ Jü Espíritu Santo ínel juka jíapsihuamta yore miika; jü takaahua éntok kaita yánti jíapsihuamta yore mákka. Huä nooki ín enchimneu nokakäu, jüri Espíritu éntok jíapsihuame. ⁶⁴ Të huate enchim násuk aane, kaa ä súaleme.

Bueítuk Jesús béja jüneyay kësampo naateka am jábétukähui jume kaa ä súaleme, éntok jábeta ä nénkinakëihui. ⁶⁵ Huanäi ínel jiaahua:

—Íari béchibone ínel enchimneu jiaula: Kía jábe júne kara inou rúkte, kaa juka Dios Áchayta ínel éayo.

⁶⁶ Júnakoy naateka juebena ä discípulom amáu nóttek; béjam kaa áamak rejtey. ⁶⁷ Huanäi jü Jesús jume doocemneu ínel jiaahuak:

—¿Jachem eme két sáka báreka éiya?

⁶⁸ Huanäi jü Símon Peero ínel ä yómmiak:

—Señor, ¿jábetausute kannake? Empo jíba ä jípure, juka jíbapo béchibo jíapsihuamta. ⁶⁹ Ítapo éntok ä sual-la, éntokte jüneya enchi jü Cristotukähui, jü Dios jíbapo béchibo jíapsamta Üusi.

⁷⁰ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínapo jume doocem yeu púala? ¡Të huépülaka enchim násuk diablo!

⁷¹ Judas Iscarioteta bétana nookay, Símonta üusi, jume doocemmak náikiatukaihui; iri jü ä nénkakame.

7

Jesústam kaa súaley, jume ä sailahuam

¹ Chúkula íkai simsuko, Jesús Galiléa buiärapo naa huéiyey; kaa Judea buiärapo naa huée báarey, bueítuk jume judío yauchim ä mēbáreka éiyay. ² Kaa jaikika bëyey jume judíom pajkou yúmanakē béchibo, pajko tabernáculohui. ³ Huanäi jume ä sailahuam ínel áu jiaahua:

—Ímire yeu sika Judeau bíchaa siime, jume em discípulom áman aneme juka em tékil am bínnakē béchibo. ⁴ Bueítuk jábe júne áu täyatebo báareme kaa éhuil jita jojoa. Empo íkai joátek, síme genteta ániat jomemtau emo yeu buij éiyey.

⁵ Bueítuk jume ä sailahuam júne kaa ä súaley. ⁶ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jü taahuari ino béchibo kee jee yuuma, të jü enchim taahuari jauhuey júne jíba türi. ⁷ Jü génte kaibu enchim kaa bibitpenake, të nee ál-lam kaa bibitpeiya, bueítuk ínapo áme bétana nooka, bem boojoriau kaa türiakähui. ⁸ Emem áman jikau kaate jum pajkohui; ínapone chúkula áman huée báare, bueítuk ín taahuari kee jee yuuma.

⁹ Íkai ámeu noksuka, jum Galiléapo taahuak.

Jesús pajko jötampo aaney

¹⁰ Të chúkula jume ä sailahuam áman jikau sákasuk, áapo két áman jikau siika jum pajkohui, të éhuili kaa símem bíchäpo. ¹¹ Jume judíom éntok jum pajkopo ä jariay, ínel jíaka:

—¿Jákusu aane jäni huäri?

¹² Huanäi buéresi áa bétana náu nokhuame huéiyey juebenara genteta násuku. Bueituk huate ínel jiaahuay: “Áapo tü yóreme”; të huate entok ket ínel jiaahuay: “Èe, kía genteta bätättähua.”

¹³ Të kaabe huatem jíkkajäpo áa bétana nookay, judíom májhueka.

¹⁴ Të huam pajkota násuk huëpo, Jesús buere tiöpou jikau siika huämi am majtia táytek. ¹⁵ Huanäi jume judíom yauchim át guómteka taahuak, ínel jíaka:

—¿Jáchisu ìri am täya jume letram, kaa majtiataka?

¹⁶ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Jü ín am majtiäü kaa ino bétana huéiye, hua nee äbo bíttuakamta bétana ál-la. ¹⁷ Jü Diosta éä páman huée báareme, jüneenake juka ín am majtiähui Diosta bétana huèhui ö kía ino bétana. ¹⁸ Jü áa bétana nokame ä úttihuaata jaria; të jü äbo ä bíttuakamta úttihuaamta jariame, ìri tua lütüriata nooka, éntok jü kaa lütula jíapsihuame kayta át ayka.

¹⁹ ‘¿Jachu kaa jü Moisés juka leyta enchim mák-la? Të eme kía jábe júne, huákäi leyta nokä páman kaa ä boojoria. ¿Jatchiakasem nee më báare?

²⁰ Huanäi jü génte juebenara ínel ä yómmiak:

—Lemooniotë jíapsipo jípure. ¿Jábesu enchi më báare?

²¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Senu tékiltane yáuhuak jimyore táapo, eme éntok át guómtek.

²² Lütüriapo jü Moisés juka circuncisiónta enchim mákkak. Jü circuncisión entok (jü ili usi ou bicho bia punta chuktirihuame), të kaa Moisés ä átteak, ál-la jume itom áchayhuariam bát kat-riam, të eme jum jimyore táapo junne ili usita circuncisiónta joria. ²³ Të èni, eme juka circuncisiónta ä jojoria jimyore táapo juka ili usita, Moiséjta ley kaa béj-re báreka. ¿Jatchiaka júntukem inou omte, jimyore táapo juka yoremta yúmalasi ín tütekä béchibo? ²⁴ Katem kía jábetat bíchaka nooka kaa huiti jünéaka, ál-lem juka tua lütüriata jíba yáa báreka éiya.

¿Jachu ìri ájaria jü Cristo?

²⁵ Huate éntok buere joära Jerusalémpo joome ínel jiaahua:

—¿Jachu kaa ìri, hua më báahuaka jariuhuame? ²⁶ Áachem suuhua, kaa éhuil nooka, éntok kaabe áu jíale. ¿Jachum lütüriapo ä tatäyak jáni jume nesahueme íkái Cristotukähui? ²⁷ Ítapote jüneiya íkái jákun jometukähui; të juka Cristota yepsak, kaabe jüneenake jákun ä jometukähui.

²⁸ Huanäi ikái jíkkajaka, Jesús, jum tiöpou am majtiaka kusisi ínel jiaahua:

—Jamakem nee täya jáni, éntokem jüneiya jákun ín jometukähui; tëne kaa ín éäpo äbo yebij-la; ál-la jü tua lütüriata jípureme nee äbo bíttuak, hua kaa enchim täyähui. ²⁹ Të ínapo ä täya bueitukne áapörikut yeu simla, éntok áapo nee äbo bíttuak.

³⁰ Huanärim ä peresote báreka éiyay, të kaabe ä buíssek, bueituk kee jee ä taahuari yuumay. ³¹ Huä génte juebenara násuk búrukam ä sússualeka taahuak, éntokim ínel jiaahuay:

—Jü Cristo äbo yepsakätek, ¿jachu huate señaalim yáanake jáni íkái yáakäu béppa?

Jume pariserom Jesústaú sontarom áu bíttuak ä peresote iaka

³² Jume pariseerom juka genteta jíkkajak Jesústa bétana éhuil am nokayo; Huanäi jume tiöpou tékiakame éntok jume pariseerom sontarom áman áu bíttuak ä buíj iaaka. ³³ Huanäi Jesús ínel jiaahua:

—Ketunene ili jaiki táapo enchimmak annake; huanäine hua nee äbo bíttuakamtau júchi huéenake. ³⁴ Nechem jariunake jiöbe të katem nee téunake. Bueituk eme kara áman yáijnake huam ín annakepo.

³⁵ Huanäi jume judío yäuchim náu ínel jiaahua:

—¿Jákunsu huée báare jäni ii, jachute kara ä téunake jäni? ¿Jamak jume judíom griegom násuk chíbejtilammeu huéenake? Éntok, ¿jume griegom majtianake jäni? ³⁶ ¿Jáchisu jiau báare jäni ínel ä jíakähui? “Nechem jariunake, të katem nee téunake, ti jiaahuak; éntok, jeme kara áman yáijnake, huam ín annakepo!”

Bääm ámey jíapsihuame

³⁷ Pajkota chúpëpo i buere taahuarichi, Jesús kíkteka kusisi nónokak, ínel jíaka:

—Kía jábe junne bäi mukeme, inou rúkteka bää jínake. ³⁸ Huä nee súaleme, Diosta noki jiojteta jáä bénasi, bathue bää jíápsame bénasi ä jíápsipo búitinake.

³⁹ Iayiri Jesús ínel jiau báarey juka Espíritu Santota am mabetnake bétana jume ä súaleme; bueituk kee jee äbo yepsay jü Espíritu Santo, bueituk Jesús kee jee lóoriapo mabethuay.

Juka genteta kaa nánanCHA éähui

⁴⁰ Huanäi juebena genteta násuk, huate íkäi jíkkajaka, ínel jiaahuak:

—Lútula huëpo iri ájaria jü profeeta yebijnakeme.

⁴¹ Huate éntok ínel jiaahuay:

—Íri ínel jü Cristo yebijnakeme.

Huate entok két ínel jiaahuay:

—¿Jachu jü Cristo Galiléa buiära bétana yebijnake jäni? ⁴² Jü Diosta noki ínel jiaahua Davidtamak huéerim, éntok pueblo Belén Davidta jomëpo ä yebijnake tíiya, juka Cristota.

⁴³ Huanäi jü génte katim nanabeu ée táytek, Jesústa bétana. Huanärim emo näikimtek. ⁴⁴ Huate éntok ä buíjtebo báreka éiyay; të kaabe át mámtek.

Jü yaura katim Jesústa súaley

⁴⁵ Jume sontarom tiöpota suayame jume áma nésahuemmeu nóttek, éntok pariserommehui, huanärim ínel ámeu jiaahua, jume porisimmehui:

—¿Jatchiakem kaa ä nüpak?

⁴⁶ Jume sontarom entok ínel am yómmiak:

—¿Jauhuey júne kaa jábe yoreme ínëli nok-la íkäi yoremta nokä bénasi!

⁴⁷ Huanäi jume pariseerom ínel am yómmiak:

—¿Eme két bätaihuak? ⁴⁸ ¿Jachu jábe yäurapo nésahueme o jábe pariserom ä súsualek jäni? ⁴⁹ Të i génte Diosta ley kaa täyame, bétte noki ámet chúpári.

⁵⁰ Nicodemo, hua tukaapo áu nóitekaïhui, ket pariserotukai; éntok ínel ámeu jiaahua:

⁵¹ —Jü itom ley jia pámani katte yoremta yäura bíchäpo nätuanake kee bát ä nok jíkkajaka éntok kee jünéaka jita ä yáalatukähui.

⁵² Huanärim ínel ä yómmiak:

—¿Jachu empo két Galiléapo joome? Diosta jiojteritë bitcha éntoke át suuhua, jauhuey júne jum Galiléapo profeeta kaa áu tóboktiala.

Jámut täbuik éhuil kunakame

⁵³ Huanaäi hueuhuëpulakam bem jóau bíchaa sájjak.

8

¹ Huanäi Jesús júya káhui Oliivou bíchaa siika. ² Kethueytana éntok tiöpou yepsak. Huanäi büru génte áu yájjak. Áapo huämi káteka am majtiay. ³ Huanäi jume leyta am mamajtíame éntok jume pariseerom jámuttam tábui yoremta éhuil áu kunatualata téaka áu ä nüpak. Huanärim násuk ä kéchaka, ⁴ Jesústau ínel jiaahua:

—Maestro, i jámut ä kuna kaa ä bíchäpo tábui yoremtamak böka téihuak. ⁵ Jü Moiséjta ley éntok ínel jiaahua: Jume jáamuchim junëli emo nüyeme am mamaasuka am súa nésahue. Émposu, ¿jáchise jiaahua?

⁶ Bueitukim ínëli jíaka, ä jioptuaka ä nätua báarey. Të Jesús, buíau kóm chätuka, súttuy buíapo jiojte táytek. ⁷ Tem naa múksi kaa nok yáateka, élaka ä temajey. Huanäi kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Huä enchim násuk kaa juënak yáalame, huäri tétata bát nüka áu jímma.

⁸ Júchi éntok kóm chätuka jum buíapo jiojte táytek. ⁹ Të bempo, íkäi jíkkajaka, bem jíápsipo nätuahukame bénasim emo innëay, bem Dios bejri bétana. Huanärim hueepulaka yeu kat táytek, ou yoiyöturimpo naateka chë kaa yoiyöhuemmeu tájti. Huanäi Jesús áapola áma taahuak, jü jámut éntok áa náapo. ¹⁰ Huanäi Jesús kíkteka, kaabeta áma bitchak, huaka jámutta jíbba. Huanäi ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jáksu aane jume enchi nätuame? ¿Jachu kaabe nokta béttesi emót chúppak?

¹¹ Huanäi ínel ä yómmiak:

—Èe, kaabe, Señor —ti áu jiaahua.

Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapo júnene kaa bétte nokta emót chúppa. Simëe, të katë júchi Dios bejrita johua.

Jesús jü ániata machiriame

¹² Jesús éntok júchi gentetau nookak, ínel ámeu jíaka:

—Ínapone jü ániata machiriame; hua ino sáu huéeme kaibu kaa machiku hueramnake, ál-la huaka machiriata áy jíapsihuamta jípunake.

¹³ Huanäi jume pariseerom ínel áu jiaahua:

—Empo emo bétana jíba nooka. Huä em emo bétana nokäu kaa lütüria.

¹⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eläposu ínapo ino bétana nooka, të ín nokäu lütüria; bueitukne jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. Të eme katem jüneiya jákübo ín äbo yebij-latukähui, éntok jákun bíchaa ín huéenakëhui. ¹⁵ Eme kía yoremem ä türë páman nokta jábemmet chúchupa. Ínapo éntok kaabetat nokta chúchupa. ¹⁶ Të ínapo jábetat nokta chúpátek, jü ín nokäu lütüria; bueitukne kaa ínapola jíba jábetat nokta chúppa. Ál-la hua nee äbo bíttuakame, jü Dios Átchay, jábetat ínomak nokta chúppa. ¹⁷ Enchim leypo ínel jiojteri: Guoy oóhuim nánälaisi nokäu jíba lütüria. ¹⁸ Ínapone jü ino bétana nokame; hua ín Átchay nee äbo bíttuakame két ino bétana nooka.

¹⁹ Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jü em Átchay?

Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Eme katem nee täya, éntok ín Áchayta junne. Nechem täyátek, ín Áchaytem két täya éiyey.

²⁰ Jesús íkai nokta nookak, tiöpopo am majtiaka jum tómita náu totoijhuäpo. Të kaabe ä buíssek, bueituk ä taahuari kee jee yuumay.

“Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja”

²¹ Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone siime, éntokem nee jariunake; tem huam enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.

²² Huanäi jume judío yäuchim ínel jiaahuay:

—¿Jamak áapo áu më báare? Huäri béchïbo ínel jiaahua: “Áman ín huëu bíchaa, eme karem áman yájja.”

²³ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme ím buíapo joome; ínapo éntok jikat téhuekapo joome. Eme ím ániapo joome; ínapo éntok kaa ímí ániapo joome. ²⁴ Kíalíkune ínel enchimneu jiaahuak: Enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake. Bueitukem kaa nee súalëtek ín ájáriatukäu, enchim kaa tühua yáarimpem kókkonake.

²⁵ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Émposu, ¿jábesäe?

Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Béjane kësampo enchim téjhuaasuk. ²⁶ Juebenakne jita enchimneu nok machik jípуре, éntokne enchimmet nokta chúpanake. Të hua nee äbo bíttuakame tua lütüriata jípуре. Ínapo éntok huaka ín áa bétana jíkkaj-läu ím ániapo anemneu nooka.

²⁷ Tem kaa jünéaka taahuak, Dios Áchayta bétana ámeu ä nokaihui.

²⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Júnak jübua huaka Yoremta Üusi jikau tóboktiahuakem jüneenake ín ájáriatukähui, éntok kaa kía ín éäpo ín jita joähui; ál-lane hua Dios Áchayta nee majtiakäu jíba nooka. ²⁹ Bueituk hua nee äbo bíttuakame ínomak aane; kaa nee ínapola tóij-la, jü Dios Átchay, bueitukne áapörik türëu jíba johua.

³⁰ Íari bétana ä nokayo, juebénakam ä súaleka taahuak.

Jü lütüria jísumariata ára itom búttiria

³¹ Huanäi Jesús jume judíom ä súalekamneu ínel jiaahua:

—Emëe huam ín noki huë páman jíba anëtek, tua lütüriapem ín discípulomtunake; ³² Éntokem lütüriata täyanake. Huä lütüria éntok súmaripo enchim búttianake.

³³ Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo Abrahamtatte yeu sákala, éntok jauhuey júne kaabeta bétukte ito jípұla. ¿Jáchisu júntuk empo ínel jiaahua: “Búttiatunakëem”?

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme huame kaa tühuaata joame, kaa tühuaata bétukim jíapsa. ³⁵ Huä tekoka sáyhuame kaibu jíba béchïbo jóapo tahuanake; të hua usiari ál-la jíba béchïbo áma tahuanake.

³⁶ Júnëli juka Diosta Üusi jísumapo enchim búttiako, lütüriapem jísumapo búttiataka tahuanake. ³⁷ Júnëane Abrahamtat enchim yeu sákalatukähui; tërem nee mëbáreka éiya, bueituk ín noki kaa enchim jíapsipo huétche.

³⁸ Ínapo huaka Dios Áchaytamak aneka ín bíchakäu enchimneu nooka; eme éntok huaka enchim áchay bétana huémata enchim jíkkajäu johua. Eme diablota áchayek.

³⁹ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Abrahamtate áchayek.

Të Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme Abrahamta üusimtuk, Abrahamta bojoriähuem jo éiyey. ⁴⁰ Tem én nee mëbáreka éiya, lütüriata enchimieu ín nokakä béchibo, hua Diosta bétana ín jikkajakähui. ¡Abraham íkái kaa yáuhuak! ⁴¹ Eme huaka enchim áchay joäu johua.

Huanärim ínel áu jiaahua:

—Ítapo kaa kía ják éhuil usiari; huépülak jíbate áchayek, juka Diosta.

⁴² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Eme juka Diosta Áchayeko, lütula huëpem nee nák éiyey, bueituk ínapo Diostat yeu simlataka äbo yebij-la. Kanne ín éäpo äbo yebij-la; áapo nee äbo bíttuala. ⁴³ ¿Jatchiakem kaa ín nokibet jüneiya? Bueituk kaa ín noki enchim jikkaj bärë béchibo. ⁴⁴ Eme diablota átteam, jü enchim áтчay; éntok áapörík éähuem johua. Bueituk áapo yore súhua, kësam huëpo naateka, éntok jauhuey júne kaa lütüriata yáala, bueituk kaita lütüria át ayka. Bueituk ára nókíchiriata nokátek, ä áttea bétana nooka; bueituk áapo ára nókichi, éntok ára nókichi áchayhuaria. ⁴⁵ Nee éntok lütüriata nokay junne, katem nee súale. ⁴⁶ ¿Jábesu enchim násuk ára nee nätua, kaa türík nee yáalä tíaka? Bueituk lütüriata nee nokay, ¿jatchiaka eme kaa nee súale? ⁴⁷ Huä Diosta áttea Diosta noki jikkaja; íári béchibem kaa ä jikkaja, bueitukem kaa Dios áttearim.

Cristo Abrahamtapat bát huéiye

⁴⁸ Huanäi jume judío yäuchim ínel ä yómmiak:

—¿Jachute kaa tüisi jiaahua ítapo, enchi samaritano tíaka, éntok lemooniota enchi jipurehúi?

⁴⁹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Ínapo kaa lemooniota jipure. Ál-lane ín Áтчay jikau chátcha; eme éntok kía kaitapo nee bitcha. ⁵⁰ Juka símek béppa musäla machik, kanne ino béchibo ä jaria. Të aane, hua ino béchibo ä jariame. Áapo hua nokta yoret chúpame. ⁵¹ Tua lütüriapone ínel enchimieu jiaahua: Huä ín noki huë páman áu jipureme, kaibu muknake.

⁵² Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Én ál-late tua jüneiya lemooniota em jipurehúi. Abraham muukuk, éntok jume profetam júne kókkok. Empo éntok ínel jiaahua: “Jü em noki huë páman áu jipureme, kaibë ä múknake tíiya.” ⁵³ ¿Jachë empo chë yöhue itom áchay Abrahamta béppa, jü mukukame? Éntok profetam júne kókkok. ¿Jábeta bénasisë emo éria?

⁵⁴ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Inapoisune ino úttiletek, ín ino úttileu kaita bėj-re. Huä ín Áтчay, Áapo nee úttile, hua enchim emo Diosek tíähui. ⁵⁵ Të eme kaa ä täya. Ínapo ál-la ä täya. Kanne ino ä täya tíátek, kiane ára nókichitu éiyey, enchim bénasi. Tëne ä täya, éntokne ä nokihua yöre. ⁵⁶ Abraham enchim áтчay áu al-leetuak, huaka ín taahuari áu bínnake tíaka. Huanäi éntok ä bíchaka, al-leaka taahuak.

⁵⁷ Huanäi jume judío yäuchim ínel áu jiaahua:

—Empo kee cincuenta huásukturiam huéria, ¿éntoke Abrahamta emo bit-la tíiya?

⁵⁸ Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: Kee jee Abrahamta yeu tómtey, ínapone huéiye.

⁵⁹ Huanärim téttam nüka ä mamaasu báarey. Të Jesús am éusuriaka, tiöpopo yeu siika, áme násuk ámani.

9

Jesús líptita pujtetuak

¹ Áma huam huéeka Jesús senu yorem líptita yeu yoremtulata bitchak.

² Huanäi ä discípulom ínel ä temajek:

—Maestro, ¿jábesu Dios bejrita yáuhuak, íkai ínëli líptitaka yeu ä yoremtukä béchïbo? ¿Áapo, o ä áchayhuam?

³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Kaa áapo éntok ä áchayhuam junne, katim Dios bejrim yáuhuak, líptitaka yeu ä yoremkunakë béchïbo; ál-la Diosta tékilta át bittunakë béchïbo. ⁴ Úttea hua nee äbo bíttuakamta tékil ín yáanakëhui, huaka taahuata kee simeyo. Tukaari yebijnake; huanäi jábe júne kara tekipanuanake. ⁵ Ím ániapo ín anëpo tájti, íkai ániatane machiria.

⁶ Íkai noksuka, buíapo chít huátteka, techoata yáuhuak. Huanäi súttuy ä nüka, líptita pusimmet ä teekak. ⁷ Huanäi ínel áu jiaahua:

—Ámanë sika emo báksia báam mánëkãpo Siloë teãpo. (Siloë “áman bíttuari” tiau báare.)

Áapo áman sika áu báksiak; huanäi entok bíchaka nóttek. ⁸ Huanäi jume áa náapo jóakãhui, éntok jume bannaataka ä täyäu ä líptitukau, ínëlim náu jiaahuay:

—¿Jachu ïri kaa áman káteka nénetaneïhui?

⁹ Huate ínel jiaahuay:

—Áapo ájária.

Huate éntok:

—Ëe, kaa ájária. Alë bénna.

Áapo éntok ínel jiaahuay:

—Ínapone ájária.

¹⁰ Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáchisë ayuka én ára bitcha?

¹¹ Huanäi ínel am yómmiak:

—Huä yoreme Jesús tíame techoata yáaka pusimpo ínot teekak, ínel inou jíaka: “Ámanë báam mánëkãu Siloéu sika emo báksia.” Huanäine áman sika ino báksiaka bíchaka taahuak.

¹² Huanärim ínel áu jiaahua:

—¿Jáksu aane, jú yoreme?

Áapo éntok:

—Ínel jiaahua —kane júneiya.

Jume pariseerom ä temajek juka líptitukäuta

¹³ Jume pariserommeu yeu tóijhuak, jú líptitukãhui. ¹⁴ Jimyore taahuaritukay, juka Jesússta techoata yáaka, juka líptita pujtetuakãhui.

¹⁵ Huäri béchïbo, júchi bénasim ä temajek, jume pariseerom, jáchín ä pujtekä bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Techoata pusimpo ínot teekak. Huanäine ino báksiaka bitchak.

¹⁶ Huanäi huate pariseerom ínel jiaahuay:

—Jü yoreme kaa Diosta bétana huéiye, bueituk jimyore taahuata kaa yöre.

Huate éntok ínel jiaahuay:

—¿Jáchisen juëna yóremtaka ímëi señaalim jonake?

Júnëlim kaa nanabeu éaka náu nok nássuay. ¹⁷ Huanärim júchi ínel áu jiaahua, jü líptitukäutahui:

—¿Jáchisë jiaahua empo, hua enchi pujtetuakamta bétana?

Áapo éntok am yómmiak:

—Ínapo, ä profeeta tíiya.

¹⁸ Të jume judíom katim ä súaleka taahuak, kaa bíchaka ä pujtekä bétana. Huanärim juka líptitukäuta áchayim núnotebok. ¹⁹ Huanärim am temajek:

—¿Jachu ïri jü enchim üusi, hua kaa bíchaka enchim yóremtula tíähui? ¿Jáchisu júntuk én bitcha?

²⁰ Jume ä áchayim entok ínel am yómmiak:

—Jüneate íkái itom üusekähui, éntok líptitaka yeu ä yóremtukähui;

²¹ të én jáchin ä bícháu, éntok jábeta ä pujtetuakäu, katte jüneiya. Áapo béja yöhue; akem ä temaje. Áapo noknake.

²² Ä áchayhuam ínëli jiaahuak, judíom májhueka. Bueituk ímëi nokta náu yáalatukay, ínel jíaka: “Kía jábeta junne Jesústa Mesías tíayo, jum tiöpopo yeu béeptunake.” ²³ Huäri béchibom ínel jiaahuay, jume ä áchayim: “Béja yöhue; áapöríkem nátemaje.”

²⁴ Huanärim júchi juka yoremta líptitukäuta núnoteboka, ínel áu jiaahua:

—Diosta bíchápe lütüriata itom téjhua. Ítapote jüneiya íkái yoremta juëna yóremtukähui.

²⁵ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Ä juëna yóremtukäu, ínapo kaa jüneiya. Të senu huémtane ál-la jüneria: ínapo kaa bitchay, tëne én ál-la bitcha.

²⁶ Júchim éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Jítasu emou yáuhuak? Éntok, ¿jáchisu enchi pujtetuak?

²⁷ Áapo éntok ínel am yómmiak:

—Béjane enchim téjhuaala, të katem nee nok jíkkaja. ¿Jatchiakasem júchi ä jíkkaj báare? ¿Jachu két eme ä discípulomtu báare?

²⁸ Huanärim áu omteka ínel áu jiaahua:

—Empo jü yoremta discípuulo; të ítapo Moiséjta discípulomte. ²⁹ Ítapo jüneiya Diosta Moiséjtau nokakähui; të íari bétana, katte jüneiya jákun ä jometukähui.

³⁰ Jü yoreme éntok ínel am yómmiak:

—Ïri tua át guómtisi maachi, áapörík nee pusim étaporiakähui, éntok enchim kaa ä jüneriähui jákun ä jometukähui. ³¹ Jüneate jume Diosta bejri joame Diosta kaa am nok jíkkajähui; të jábe junne Diosta yöreka, entok ä éä páman áneme, huákái nok jíkkaja. ³² Jauhuey júne kaabeta bétana jíkkaj-ri líptitaka yeu yóremtulataka ä bíchakä bétana. ³³ Ì kaa Diosta bétana huétek, kaita ára yáa éiyey.

³⁴ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Empo Dios bejriipo yeu yóremtulataka junne, ¿itomë majtia báare? Huanärim áma yeu ä jaasek.

Jü Diosta noki kaa täyame líptita bénnä

³⁵ Jesús ä jíkkajak, áma yeu ä simtuahuaka bétana. Huanäi ä téaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo Diosta Üusi súale?

³⁶ Áapo éntok ínel ä yómmiak:

—Señor, nechë téjhua ä jábétukähui, ín ä súalnakë béchïbo.

³⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Akë ä bil-la; ínapone ájãria, jü émomak nokame.

³⁸ Huanäi tónommia kíkteka ä yörek, ínel jíaka:

—Señor, enchine súale.

³⁹ Jesús éntok ínel jiaahua:

—Bette nokta chúpa bárekane ím ániau yepsak, huame kaa bíchame bínnakë béchïbo, huame bíchame éntok kaa bíchamta bénasi am tahuanaké béchïbo.

⁴⁰ Huanäi huate pariseerom áamak anëu, íkãi jíkkajaka, ínel áu jiaahua:

—¿Jachu ítapo két liliptim?

⁴¹ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Liliptimtukem, jü Dios bejri kaa enchimmet ayu éiyey. Të én enchim emo bíchã tíã béchïbo, jü Dios bejri enchimmet taahua.

10

Jume kabara kórãim ejemplo

¹ 'Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: jü kaa kabara kórãi puerta páman kibakekame, të sékana áman túbuktekame, lak-ron, éntok útteapo jábeta jita üuhua. ² Të hua puerta páman kibakekame, áapo jü kab-yeero. ³ Jü puertata suayame, íkãi ä étaporía. Jume kabaram éntok juka kab-yeerota nok täya. Áapo éntok jume ä kabaramneu bem téhuampo ámeu nokaka, yeu am béeba. ⁴ Huame síme ä átteahuam yeu am bebaka ámepat huéenake. Jume kabaram éntok ä guojaanake, bueítukim ä nok täya. ⁵ Të kaa bem täyãhuim kaibu guojaanake, ál-lam ä tö tennínake, bueítukim tábuik nok jáhuita kaa täya.

⁶ Íkãi ejemplota ámeu yétchak, jü Jesús; të bempo kaa jünéaka taahuak, jita bétana ámeu ä nokãihui.

Jesús, jü tü kab-yeero

⁷ Jesús éntok júchi ámeu nookak, ínel jíaka:

—Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Ínapone ájãria jü kabara kórãi puerta. ⁸ Síme huame ínopat äbo yájakame, útteapom jábem jita üuhua, éntokim éekbua; të jume kabaram katim am nok jíkkajak. ⁹ Ínapone jü puerta; hua ínot éaka kabara kórãiu kibakeme, jínëutuna. Kórãipo kíkkibaknake, éntok yeu hueramnake, éntok básota téunake.

¹⁰ 'Jü lak-ron kía ékbua báreka yebijnake, éntok jábeta mëbáreka éntok jita chíbejtiaka ä tejal báreka. Të ínapo äbo yebij-la jíapsihumta enchim jípunakë béchïbo, éntok búruk béppa yún enchim ä jípunakë béchïbo.

¹¹ Ínapone jü tü kab-yeero. Huã tü kab-yeero ä jíapsi nénkinake ä kabaram béchïbo. ¹² Huã tómipo kabaram suayame, kaa tua tü kab-yeero, éntok kabaram kaa átteak. Robota áu huémata bichátek, kabaram tö búitinake. Huanäi jü robo ámeu yepsaka am kíkkisuka chíbelam am jaanake. ¹³ Júnëli hua tákiataka kabaram suayame búitinake, bueítuk kía tómipo am suaya. Kabaram táruk junne, kaita áma táru.

¹⁴ 'Ínapone ájãria jü tü kab-yeero. Jume ín kabaramne täya; huame ín kabaram éntok, nechim täya. ¹⁵ Alë bénasi jü ín Áchay nee täya,

éntok ínapo két ín Áchayne täya. Éntokne ín jíapsi nénka jume kabaram béchibo. ¹⁶ Huate kabaramne jípure, të huámëi kabaram kaa ímï kóräipo joome. Huámëine két äbo huérianake, éntokim két nee nok jíkkaijnake. Huépul bénasim náu anna; éntok huépü kab-yerotunake.

¹⁷ 'Jü ín Áchay huäri béchibo nee nákkë, bueítukne simem béchibo ín jíapsi nénka; chükula éntokne júchi ára ä nüye. ¹⁸ Kaabe nee ä úhua; ál-lane ínel ín éä béchibo muuke. Útteatane jípure ín múknakë béchibo, éntokne útteata jípure júchi jíapsita ín nünakë béchibo. Íkai nésautane mabetak, ín Áchay bétana.

¹⁹ Kaa nanabeu éaka, júchim náu nok nássua táytek, jume judío yäuchim, iri nokta béchibo. ²⁰ Juebénakam ínel jiaahua:

—Lemooniota jípure. Rokotula. ¿Jatchiakem ä nok jíkkaja?

²¹ Huate éntok ínel jiaahua:

—Jábe lemooniota jípureme kaibu ilë bénasi noknake. ¿Jachu jü lemoonio ára pusim am étaporía, jume lilipitim?

Jume judíom Jesústa omoutek

²² Buere tiöpota chúpukäu huáatihuaú pajkotukay, jum buere joära Jerusalémpo. Huamëi taahuarimmechi éntok sébe tiempotukay. ²³ Jesús éntok áma naa huéiyey, tiöpopo, Salomóna portaalimpo. ²⁴ Huanäi jume judíom ä kóntiaka ínel áu jiaahua:

—¿Jauhuey tájtisë itom jíapsi kaa al-leetuanake? Empo jü Cristotukátek huittë itom téjhua.

²⁵ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Enchimne ä téjhuaasula, të katem nee súale. Huä tékil ín yáari ín Áchay téhuampo, huäri ino bétana nooka; ²⁶ të eme kaa ä súale, bueítukem kaa ín kabaram, ín enchimmeu jákä bénasi. ²⁷ Jume ín kabaram nee nok täya; ínapo éntok am täya, éntokim nee guojaase. ²⁸ Ínapo éntok jíbapo béchibo jíapsihuamta am miika. Bempo kaibu emo tárúnake jauhuey junne, éntok kaabe ín mámpo yeu am huíknake. ²⁹ Huä ín Átchay nee am mikakame, chë simem béppa nésahue, éntok kía jábe júne kara ín Áchay mámpo yeu am huíkke. ³⁰ Ínapo, éntok ín Átchay, náute huépülay.

³¹ Huanäi jume judíom júchi tétam nüka, ä mamaasu báreka. ³² Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Juebenakne türi tékilta enchim bíttuala, ín Áchay bétana huémta. ¿Jíta tékilta béchibosem nee mamaasu báare?

³³ Jume judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Huä tü tékilta béchibote kaa enchi mamaasu báare, ál-la Diosta béj-reka em nokakä béchibo; bueítuk empo yöremtaka junne, Diosta bénasi emo johua.

³⁴ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachu kaa ínel jïojteri enchim leypo: “Ínapo ínel jiaahua, emem diosim”? ³⁵ Huame Diosta noki mabetakame diosim tíya. Huaka jïojterita kaabe ára täbuiasi ä yáuhua. ³⁶ Bueítuk Dios Átchay nee yeu púhuak; ím ániau nee kóm bíttuak. ¿Jatchia jüntukem Diosta béj-reka nee nokä tíya, ínapo Diosta Üusi ti nee jákä béchibo? ³⁷ Juka ín Áchay tékil kaa nee joay, katem nee súalpo yúmala. ³⁸ Të nee ä joay ál-la, éläposem nee kaa súale, të huaka tékilta ín joähuem súale, enchim jüneenakë béchibo,

éntok enchim ä súalnakë béchïbo, juka Dios Áchayta ínot anëhui, éntok ín át anëhui.

³⁹ Júchim éntok mámpo ä tatab báreka tekipanuary, të áapo bem mámpo áu yeu huíkkek.

⁴⁰ Huanäi Jesús júchi siika, Jordán bathue huáytana bícha, áman kësam huëpo Juanta batöaïpo. Huanäi huämi taahuak. ⁴¹ Huanärim juebénaka áu yájjak, ínel jíaka:

—Juan lütüriapo kía jita señalta júne kaa yáuhuak; të síme Juanta íäri bétana nokakäu lütüriatukay.

⁴² Huanäi huämiri juebénaka ä súsualeka taahuak.

11

Láazarota mukukä bétana nokhuame

¹ Senu yoreme Láazaro tí téhuaka júnaköri kökorey, Betaniapo jometaka, María éntok Marta ä ákorohua pueblopo. ² María, Láazaro kökoremta huaayi, íri ínel jü Señortat juka perfuumeta át töak, éntok ä chonimmey guókpo ä huaachak. ³ Láazarota huaayim Jesústau nokta bíttuak, ínel jiamta:

—Señor, jü em nákéu kökore.

⁴ Jesús éntok ä jíkkajaka ínel jiaahua:

—Í kökoa kaa áy kókko béchïbo, ál-la juka Diosta looria át bíttunakë béchïbo, éntok két ä Üusibet ä bíttunakë béchïbo.

⁵ Jesús éntok Martata náckey, éntok ä huayihua, éntok Láazarota. ⁶ Të íkái jíkkajaka, ä kökorë bétana, júchi guoy táapo áma taahuak, ä aneïpo.

⁷ Huanäi chúkula jume ä discípulommeu ínel jiaahua:

—Jánte jum Judea buiärau bíchaa.

⁸ Huanäi jume ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Maestro, én jume judíom enchi jariay, tetammey enchi mamaasu báreka. Entok, ¿júché áman huée báare?

⁹ Jesús ínel am yómmiak:

—¿Jachu jü taahuari kaa dooce horam jípure? Huä taahuapo huera-mame kaibu tëitinake, bueítuk ímí ániapo machiriay bitcha; ¹⁰ të hua tukaapo hueramame tëitinake, bueítuk jü machiria kaa át aika.

¹¹ Íkái noksuka, chúkula ínel ámeu jiaahua:

—Huä itom amigo Láazaro kótche; tëne áman huéiye ä búsa báreka.

¹² Huanäi jume ä discípulom ínel jiaahua:

—Señor, kóchétek, yún éenake.

¹³ Jesús ínel jiaahua, Láazarota mukila bétana. Të bempo kócheka jimyorehuamta bétana ä nokä téiyey. ¹⁴ Huanäi Jesús huitti ínel ámeu jiaahua:

—Láazaro béja muukuk. ¹⁵ Enchim béchïbone al-leiya, kaa áman itom anakä béchïbo, enchim nee súalnakë béchïbo. Të ámate áu kannake.

¹⁶ Huanäi hua Toomas, Guoguöri téame, ínel jiaahua huame áamak discípulommehui:

—Ítapo kette áamak kannake, áamak kókko béchïbo.

Jesús jü júchi jíabitehuame éntok jíapsihuame

¹⁷ Jesús áman yepsaka tejhuahuak: Láazaro béja naiki taahuarey, mäataka. ¹⁸ Betania pueblo éntok kaa mékka Jerusaléniu taahuay, jíba tua batte báij kilómetro. ¹⁹ Juebena judíom ámeu yáij-latukay Martatau éntok Maríatahui, am yánti jíapsi joa báreka, bem ábachi mukukä

béchiibo. ²⁰ Huanäi Marta Jesústa áman huë tíay ä jikkajaka, ä nankiseka yeu siika; María éntok jóapo taahuak. ²¹ Huanäi Marta Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, enchi ím aney ín ábachi kaa muk éiyey. ²² Të éenne két jüneiya, símeta Diostau em aahuäu, Dios enchi ä máknake.

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Em ábachi jíabitenake.

²⁴ Marta éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapo jüneiya ä jíabitenakëu júnak símem jíabiteyo, huaka taahuata yúmako.

²⁵ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü yore jíabitetuame éntok jü jíapsihumta yore mákame. Huä nee súaleme mukilatata júne júchi jíapsinake. ²⁶ Éntok síme hua jíapsaka nee súaleme jíbapo béchiibo kaibu muknake. ¿Jachë íkái súale?

²⁷ —Jeehui, Señor —ti áu jiaahua—. Ínapo ä súale, enchi Cristotukähui, jü Diosta Üusi ím ániau kóm yebij-lame.

Jesús Láazarota määriipo huéeka buaanak

²⁸ Marta éntok íkái noksuka áman sika, juka Maríata ä huayhua núnnuk, éhuil ínel áu jíaka:

—Jü Maestro ím aane; éntok enchi núnnu.

²⁹ Áapo íkái jikkajaka, bamsipo kíkteka áman áu siika. ³⁰ Jesús ketune kee huam ili pueblou kibakey, Martata ä nankekäpo ketune aney. ³¹ Huanäi jume judíom jóapo áamak aneka ä sirok aniaihui, Maríata bamsipo yeu ä sik, akim ä guojaasek, ínel jíaka: “Áman siika, ä mäariu buanseká.”

³² María jum Jesústa anëu yepsaka, ä bíchaka, guókpo áu tónommea kíktek, ínel jíaka:

—Señor, enchi ím aney, ín ábachi kaa muk éiyey.

³³ Jesús ä buanay ä bíchaka, éntok két huame judíom áamak kateihum buaname bíchaka, jíapsi sóokteka espíritupo áu yoyoak, tüisi siroksi.

³⁴ Huanäi ínel jiaahua:

—¿Jáksem ä maäak?

Bempo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, äbe sika ä bitcha.

³⁵ Huanäi Jesús buaanak. ³⁶ Huanäi jume judíom ínel jiaahua:

—¿Akem ä bitcha, tepa ä nákkey!

³⁷ Huate éntok áme násuk aneme ínel jiaahuay:

—¿Jachu ïri kara jita yáuhuai, Láazarota kaa múknakë béchiibo, jáchin juka líptita ä pujtetuakä bénasi?

Láazarota mukilata jíabitetuak

³⁸ Jesús, ä jíapsipo júchi tüisi siroksi éaka, ä mäariu bíchaa siika. Téta guójöriatukay; ï guójöria éntok téta buëurukuy páttiaritukay. ³⁹ Jesús ínel jiaahua:

—Juka tétatem mékka oóre.

Marta, jü mukukamta huaayi, ínel áu jiaahua:

—Señor, béja chicha juuba, béja naiki taahuare mukilatata.

⁴⁰ Jesús ínel áu jiaahua:

—¿Jachune kaa enchi téjhuaala, ä súalëtek, Diosta looria enchi bínnake tíaka?

⁴¹ Huanärim tétata mékka oórek, juka mukilata áy páttiatukaïhui. Huanäi Jesús, téhuekau jikau remteka, ínel jiaahua:

—In Átchay, enchine baysauhue enchi nee jíkkajä tíaka. ⁴² Ínapone jüneiya, jíba enchi nee jíjikkajähui; tene ínëli jiaahuak huaka génte juebenaraata ino chíkola aneme béchïbo, enchi nee äbo bíttuakäu bétana am súalnakë béchïbo.

⁴³ Íkai noksuka, kusisi cháchayek:

—Láazaró, ¡pakunë yeu huéiye!

⁴⁴ Huanäi jü mukilatukäihui yeu siika, mámpo éntok guókpo sánkommea súmataka. Ä pújbahua éntok sánkommea bëtiatukay. Jesús éntok ámeu ínel jiaahua:

—Akem ä búttia, ä huéenakë béchïbo.

Noktam náu yáuhuak, Jesústa mëbáreka

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Huanäi juebena judíom Mariátamak ambáreka áma yáij-latukay. Huanärim Jesústa yáakäu bíchaka ä súsualek. ⁴⁶ Të huate éntok jume parisierommeu sájaka, Jesústa yáakäu am téjhuak. ⁴⁷ Huanäi jume sacerdotem tiöpopo chë nésahueme éntok jume pariseerom juka conciliotam náu núnuka, ínel jiaahua:

—¿Jáchisute annake? Bueítuk ï yoreme juebena señaalim johua. ⁴⁸ Kía ínëli itom ä tójak, síme ä súsuálnake. Huanäi jume romaanom äbo yájaka juka itom tiöpo tátabnakë, éntokim huaka itom nación luutianake.

⁴⁹ Huanäi jü Caifás ámemak joome, huäri huásuktiriat sumo sacerdotetukai, huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emem kaita jüneria, ⁵⁰ éntokem kaa jüneiya, ito béchïbo jita chë türiakähui, huépü yoremta itom pueblota béchïbo muknakëhui, të kaa síme naciónta kókkonakëhui.

⁵¹ Kaa ä éäpo íkai nookak, Jesústa bétana, ál-la huäri huásuktiriat áapo sumo sacerdotetukä béchïbo, profetisaruaq hua naciónta béchïbo Jesústa muknakëihui, ⁵² éntok kaa kía naciónta béchïbo jíbba, két huame Diosta üusim chíbejtilam lópola náu am rúktia béchïbo. ⁵³ Júnëli huäri taahuarit naateka náhuim nokta yáuhuak, ä mëtebo báreka.

⁵⁴ Huäri béchïbo Jesús béja kara machisi jume judíom násuk naa huéiyey, ál-la mékka bíchaa siika, senu buiärau see päria, náapo, hua pueblo Efraín téähui. Huämi taahuak, jume ä discípulommaki.

⁵⁵ Éntok béja kaa jaikika bëyey, judíom pascua pajkota yúmanakëhui. Huanärim juebénaka buere joära Jerusaléniu jikau sájjak, kee pascua pajkota yúmáyo emo báksia báreka. ⁵⁶ Huanärim juka Jesústa jariay. Jum tiöpopo aneka, ínëlim emo nátëmajey:

—¿Jáchisem éiya? ¿Jachu kaa äbo pajkou yebijnake jáni?

⁵⁷ Huanäi huame tiöpopo chë nésahueme éntok huame pariseerom át nésahuek, hua jábe júne ä jüneriame, ják ä anëhui, yeu ä buis sáyhuak, ä peresote béchïbo.

12

Jesústat perfuume huáttiahuak Betaniapo

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Búsan taahuarim bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yánañhui. Jesús pueblo Betaniau yepsak, Láazarota jóapo. Ìri mukilatukay, të Jesús kókkolam násuk ä jíabitetuak. ² Béja kúptey Jesústam tepa buere äbosey.

Marta éntok jita am joriay. Láazaró éntok Jesústamak mesau kátekay. ³ Huanäi María batte medio litro perfuumeta Jesústat guókimmet töak, éntok ä chonimmea ä huaachak. Jü kári éntok musäla júbay tápunak. Ì perfuume tüisi béj-retukay. ⁴ Huanäi senu ä disciipulo ínel jiaahua, hua Judas Iscariote tíame, Símonta üusi, hua ä nénkinakëihui:

⁵ —¿Jatchiakasu kaa ì perfuume báij cien taahuari tékil béjhuapo nénkihuaka, póolobem ä müikhuak?

⁶ Judas ínëli jiaahuak, kaa póobem ä jiokolë béchïbo; ál-la ékbua ára jita nüyey; bueituk juka tómi bóosata jípureka, juka áma öorehuamta nunüyey. ⁷ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Akë ä tójja. Áapo ín máanä taahuari béchïbo ä bëlatukay. ⁸ Bueituk jume póolobem jíbem enchimmak am jípunake; ínapo éntokne kaa jiba enchimmak tahuanake.

Noktam náu tütek, Láazarota jaatia báreka

⁹ Juebena judíom Jesústa áma aney jüneriaka, ámanim yájjak, kaa áapörík jiba bíb báreka, të Láazarota këtchi, juka kókkolam násuk ä jíabitetuakáihui. ¹⁰ Të huame tua chë nésahueme nokta náu lütüria yáuhuak, juka Láazarota kët mënä béchïbo, ¹¹ bueituk áapörík béchïbo juebena judíom emo näikimtey, Jesústa súaleka.

Jesús mám tájtirihuaka Jerusaléniu kibakek (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yokoriápo génte buéresi juebénaka jum pajkou yáij-latukaïhui, Jesústam jum Jerusaléniu yebisisë téamta jíkkajak. ¹³ Huanärim jume tako sáhuam nüka, ä nankiboka yeu sájjak, éntokim ínel chaayey:

—¡Tüisi mabettunake! ¡Ì santo, jü Señorta téhuampo yebisiseme, jü Israeltau Rey!

¹⁴ Huanäi Jesús juka buru asölaata téaka át jikat yejtek, jïojteta jíä bënasi:

¹⁵ Katë májhue, buere pueblo Siónta maala;
ímí huéiye jü em Rey,
buru asölaatat yejsimeka.

¹⁶ Íachirim kaa jünéaka tahuakay, jume ä discípulom kësam huëpo; të juka Jesústa jíabitek buéresi úttilhuaka ä mabethuak. Huanäi jübuam áu huáhuaatek, áa bétana íkai jïojtetukáihui, éntok áachä chúpahuakáhui.

¹⁷ Jü génte áamak anëihui, áa bétanam nookay, jáchin Láazarotau chachayeka jum ä máaripo kókkolam násuk ä jíabitetuak. ¹⁸ Huäri béchïbo kët jü génte ä mabet báreka áma yájakay, bueitukim ä jíkkajak, áapörík íkai señalta yáakä bétana. ¹⁹ Të jume pariseerom, bempo náu ínel jiaahuay:

—Béjem ä bitcha, kaitate ára yáuhua. Áachem suuhua, ¡sime génte áamak kaate!

Griegom ket kaa jaikika ama aneka Jesústa jaria

²⁰ Griegom ket kaa jaikika áme násuk aaney, huame áman pajkou Diosta yöri báreka jikau sákalam násuku. ²¹ Ímëi Feliipetau rúktek, pueblo Betsaida Galiléa buiärapo jometahui. Huanärim jïokot áu jiaahuay, ínel jíaka:

—Jesústate bíb péiya.

²² Feliipe éntok Andrésta ettejhuariak. Huanäi jü Andrés éntok Feliipe Jesústam téjhuak. ²³ Jesús éntok ínel am yómmiak:

—Tiempo béja yúmase, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta úttilnähui.
²⁴ Tua lütüriapone enchimneu ínel jiaahua: Jü tirijko báchia kaa buíapo kóm huécheke mukuka síhuekäteke, áapola tahananake; të mukuka síhuekäteke, yún takanake. ²⁵ Huä ä jíapsi beutireme ä tärúnake; të ím ániapo ä jíapsi kaa beutireme, ä yü jíapsinakë béchïbo ä ëria. ²⁶ Jü nésauta nee joria báareme nee guojaanake. Huanäi huam ín anëpo két annake, hua nésauta nee joriame. Jü nésauta nee joriame, ín Átchay ä úttilnake.

Jesús ä mëna bétana nooka

²⁷ Huanäi Jesús ínel jiaahuak:

—¡Tepa kaa al-leeri ín jíapsit aayuk! ¿Jáchisune jiaunake jäni? Karane ínel jiaahua: “In Átchay, ¡inou huéenakemta bétanë nee jínëu!” ¡Bueituk íkai ín chúpanakë béchïbone äbo yepsak! ²⁸ In Átchay, em téhuame looriasi bíttebo.

Huanäi jáhui téhueka bétana kóm yuumak, ínel jáika:

—Béjane looriasi am bíttebok, éntokne júchi looriasi am bíttebonake.

²⁹ Huanäi hua génte juebenara áamak anëu juka jáhuita jikkajaka, yúkuta ínel omtë tíiyay. Huate éntok ínel jiaahuay:

—Diosta ángel áu nookak.

³⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahuak:

—Í jáhui kaa ino béchïbo äbo kóm yuumak, ál-la enchim béchïbo. ³¹ Ëni ájaria í ániapo anemmet nokta chúpatunakëhui. Én hua diablo ím ániapo buéresi ä nésahue násuk júne yeu béptunake. ³² Ínapo éntok buíapo jikau tóboktiahuak, símemne inou rúktianake.

³³ Ínëli jiaahuay, jáchin ä muknakeu am júneria íaaka. ³⁴ Huä génte ínel ä yómmiak:

—Ítapo jum Diosta leypo ä júneriak, Cristota jíbapo béchïbotunakëhui. ¿Jáchisu júntukë ä tóboktianä tíiya, juka Yoremta Üusi ti téhuaakamta? ¿Jábese júntuk, íri Yoremta Üusi?

³⁵ Huanäi jü Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Ketune chúbala enchim násuk annake, jü machiria. Náasem kaate, ketune machiriata enchimneu ayuako, kaa máchiraata kaa enchim jaatianakë béchïbo; bueituk hua kaa machiku hueramame kaa júneiya jákun bíchaa ä huëhui. ³⁶ Ketune machiriata jípurekem ä súale, juka machiriata, machiriapo enchim usiarimtunakë béchïbo.

Íkai nookak jü Jesús; huanäi sika am éusuriak.

Jume judíom kaita súalëram

³⁷ Të juebena señaalim bem bíchäpo ä yáak junne, katim ä súaley, ³⁸ profeeta Isaíasta nokakäu chúpnakë béchïbo, ínel jáamta:

Señor, ¿jábetasu ámeu itom nokakäu súale jäni?

Éntok, ¿jábetausum emo yeu machiriake jäni, huame Señorta mámmam?

³⁹ Íari béchïbom kaa ä súaley, bueituk két ínel jiaahua jü Isaíasta jïojteri:

⁴⁰ Bempörim puj páttiak,

éntok bem jíapsi námakasi yáuhuak,

pusimmea kaita bem bínnakë béchïbo,

éntok jíapsiy kaita bem júnerianakë béchïbo,

junëli kaa jíapsi kúakteka,

kaa nee am jínëunakë béchïbo.

⁴¹ Isaías ínel jiaahuak, Jesússta looria bíchaka, bueituk áa bétana nookak.

⁴² Kía júnentaka junne, yäuram juebénaka ä súaleka taahuak. Të pariserom béchibo katim emo yeu buíssey, kaa huam bem náu yayájäpo emo yeu bep äaaka. ⁴³ Bueitukim chë ä türey, juka yoremta úttilhuä bétana bem máknäu, Diosta úttilhuäu béppa.

Jesústa nooki yorememet béttesi chupanake

⁴⁴ Jesús kusisi nokaka ínel jiaahua:

—Huä nee súaleme kaa nee jíba súale, ál-la huaka nee äbo bíttuakamta kétchi. ⁴⁵ Huä nee bíchame, huaka nee äbo bíttuakamta két bitcha. ⁴⁶ Ínapo, jü machiria, äbo ániau kóm yebij-la, síme huame nee súaleme kaa machiku aneka áma kaa am kókkonakë béchibo. ⁴⁷ Jábe júne ín noki jíkkajaka, të ín éäü kaa joame, ínapone kaa bette nokta át chuppa; bueitukne huame ím ániapo aneme kaa bette nokta ámet chupabáreka äbo kóm yebij-la, ál-la am jínëu báreka. ⁴⁸ Huä kaa nee mabetakame, éntok ín noki kaa jíkkaj báareme, jábeta bette nokta át chupanakemta jípure. Jü noki ín nokakähui, taahuata yúmá, bette nooki át chupanake. ⁴⁹ Bueituk ínapo kaa kía ín éäpo ä nok-la; hua Áchayhuari nee äbo kóm bíttuakame, áapo nee át sáuhuek jita ín noknakähui, éntok jita enchim ín majtianakähui. ⁵⁰ Éntokne jüneiya ä néosaurihua yü jíapsihuantukähui. Júnëline huaka ín nokäü nooka, huaka ín Áchay nee ä téjhuaka pámani.

13

Jesús ä discípulom guók báksiak

¹ Senu taahuari bëyey, kabara jisobahuaka pájcuata yúmaseihui. Jesús jüneiyay, tiempota áa béchibo yúmalatukaihui ím ániapo yeu ä huéenakëihui, ä Áchaybeu bíchaa. Ä átteahuam ím ániapo aneme jíba am nákkek, ä mukëpo tájti.

² Huanäi tukaapo am jíbuäy, jü diablo Judasta jíapsipo kibak-latukay, Jesústa ä nénkinakë béchibo. İri Judas Iscariote, Símonta üusitukay.

³ Jesús jüneiyay ä Áchayhua símeta ä mámpo ä tóij-latukaihui, éntok Diosta bétana áu hueihui, éntok Diostau bíchaa áu huéenakëihui. ⁴ Júnëli kíkteka, jume súppem béppa huéeme áu úhuak. Toallam éntok nüka, am huikojtek. ⁵ Huanäi buere puraatopo báam yeu töaka ä discípulom guók báksia táytek, éntok jume toallam ä huikosakábey am huaachak.

⁶ Huanäi Jesús jü Símon Perotau rúktek; Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jache empo nee guók báksia báare?

⁷ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Jü ín jóäbet empo kaa át jüneiya én läuti; të chúkula ál-lë át jüneenake.

⁸ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Katë nee guók báksianake, jauhuey junne.

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa nee enchi guók báksiak, kaitë ínomak jípunake.

⁹ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ä junëlitunakey, kaa ín guókim jíbba, ín mámmam éntok ín kóba júne báksia.

¹⁰ Të Jesús ínel áu jiaahua:

—Jü bemélasí baksiari kaa júchi báksiana, jume guókim jíbba, bueituk béja baksiari. Eme éntok béja báksiari, të kaa síme.

¹¹ Bueituk jüneiyay jábeta ä nénkinakëihui; huäri béchibo: “Kaa síme báksiari”, ti áu jiaahuak.

¹² Júneli, chúkula am guók báksiasuka, júchi ä súppem nüka, mesau rúktek. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu eme júneiya jita ín enchimneu yáakähui? ¹³ Eme nee Maeströ tíiya, éntokem nee Señor tíiya. Túisem ínel jiaahua, bueituk enchim jiauläpo, ínapone ájaria. ¹⁴ Të ínapo Señor taka éntok Maestrotaka júne enchim guók báksiak, eme kétchi náu emo guók báksiapo yúmala. ¹⁵ Bueituk ejemplotane enchim mákkak, ín enchimneu ayuka bénasi enchim két náu ä jonákë béchibo. ¹⁶ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä sáyhuame kaa ä teko béppa chë yórhua; éntok hua jákun bíttuahuakame júne kaa chë yórhua áman ä bíttuakamta béppa. ¹⁷ Íkarem júneriátek, al-leakem jíapsinake ä joáteko.

¹⁸ 'Kanne simem bétana nooka. Bueituk ínapone júneiya jábem ín yeu púalatukähui. Të úttea huaka jiojteta ínel jámta chúpnakë béchibo: “Huä páanim ínomak buáyeme nee béj-reka áu tóboktiak.” ¹⁹ Én naatekane enchim ä téjhua, kee jee huéenakemta chúpeyo, béja ä chúpey enchim ä súalnakë béchibo ín ájariatukähui. ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä ín jákun bíttuari mabetakame, nee mabeta; hua nee mabetakame éntok, huaka nee äbo bíttuakamta két mabeta.

Jesús Judasta ä nénkinakeu bétana nookak

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Jesús íkai noksuka, ä jíapsipo túisi sirokay. Huanäi huitti ínel jiaahua: —Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua, senu enchim násuk aneme nee nénkinake.

²² Huanäi huame ä discípulom emo naa bíchaka taahuak, kaa jünéaka jábeta bétana ínel ä jíähui. ²³ Senu discípuulo, Jesústa chë nákeihui, áa náapo káteka chákala bökay. ²⁴ Íähui señam yáuhuak, jü Simmom Peero, ä temaij iaaka ä jábétukaïhui huaka áa bétana ä nokaihui. ²⁵ Huanäi áapo, Jesústau jëla rúkteka, ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jábesa júri em áa bétana nokähui?

²⁶ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Huä jábeta páanim kómoniaka ín ä miknakeu, huári ájaria.

Huanäi jume páanim kómoniaka, Judas Iscarioteta, Símonta üusi, am miikak. ²⁷ Huanäi sep Satanás ä jíapsipo kibakek. Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Juka em yáa bárëu, bamsekë ä yáuhua.

²⁸ Të huame mesau jokame katim jünéaka taahuak, jita béchibo Judastau ínel ä jákähui. ²⁹ Bueituk huate ínel éiyay: Judasta tómi bóosata jípurë béchibo, Jesús ínel áu jiaahua: “Pajkopo itom huátianakeuë jínnu mátkhi”, éntok: “Poloobeme mikpo yúmala”, tim éiyay. ³⁰ Áapo jume páanim buäsuka siika. Huanäi éntok béja tukaaritukay.

Jü bemela nésauro

³¹ Huanäi Judasta yeu simsuk, Jesús ínel jiaahua:

—Én buéresi úttilna, jü Yoremta Üusi ti téhuaakame, éntok Dios Átchay áa béchibo úttilna. ³² Jü Dios áapörík béchibo úttilhuátek, áapo Dios kéchá úttilnake, ä éäpo; éntok láuti ä úttilnake. ³³ In usiälam, ketunene kaa bínhua enchimmak annake. Nechem jariunake, të jume judíommeu ín jáa bénasi, enchimmeune két ínel jiaahua: Huam ín huëu bíchaa, eme karem áman kaate. ³⁴ Bemela nésaurotane enchim mákka: Emóem nákke. Nee enchim náképo bénasi, emem két nánancha emo náknake. ³⁵ Ímirim

sïmetaka enchimmet jüneenake, ín enchim majtialatukä bétana, nanabeu éaka enchim emo nákeyo.

Jesús juka Perota kaa áu ä täya tianakeu bétana nookak
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Huanäi jü Símon Peero ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jákusë huée báare?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Áman ín huëu bíchaa, empo kara ínomak huéiye ëni; të chúkula arë ino sáu huéenake.

³⁷ Peero éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, ¿jatchiakasune kara emo sáu huéiye ëni? ¡In jíapsi muknakey júnene ára ä tójja, emo béchïbo!

³⁸ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë em jíapsi ä muknakey júne ára ä tójja, ino béchïbo? Tua lütüriapone ínel emou jiaahua, juka totorórata kee jee kuseyo, baisë kaa nee emo täya tianake.

14

Jesús jü Böo Dios Áchaytau bíchaa

¹ 'Katem enchim jíapsi jáchin éetua. Diosta enchim súalë bénasi, nechem két súale. ² In Átchay jóapo juebena káarim ayka; të kaa junëlitukätek ínapone enchim téjhua éiyey. Ámanne huée báare, huam enchim annakëpo túlisi ä tüte béchïbo. ³ Huanäine téhuekau yepsak, huam enchim annakëpo ä tútenake. Huanäine júchi yebijnake. Huanäine júchi enchim äbo núnake, bueítuk huam ín anëpo, ínomak enchim annakë béchïbo. ⁴ Bueítukem jüneiya jákun bíchaa ín huéenakeu, éntok juka böota júnem täya.

⁵ Huanäi jü Toomas ínel áu jiaahua:

—Señor, katte jüneiya jákun bíchaa em huëhui; ¿jáchisute juka böota täyanake?

⁶ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Ínapone jü böo, jü lütüria, éntok jü jíapsihuame; kaabe ín Áchaybeu huéenake, kaa ino béchïbotuko. ⁷ Nee täyátekem két ín Átchay täya; éntokem én naateka ä täya, éntokem ä bil-la.

⁸ Feliipe éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, itomë ä bíttua, huaka Dios Áchayta. Júnëlite kaitat jáchin éaka tahananake.

⁹ Huanäi Jesús ínel áu jiaahua:

—Béjane bínhua enchimmak aane, ¿éntoke jíba kaa nee täya, Feliipe? Huä nee bil-lame, juka Dios Áchayta bil-la. Ä junëlituk junne, ¿jatchiakasë júntuk Dios Áchayta nee enchim bíttua sáuhue? ¹⁰ ¿Jachë kaa ä súale, Dios Áchaytamak nee huépülatukähui?, éntok, ¿juka Dios Áchayta júne ínomak huépülatukähui? Huä noki ín nokäu, kane kía ín éäpo ä nooka; hua Dios Átchay ínot aneme, áapo juka tékilta johua. ¹¹ Nechem súale, Dios Áchaytat ín anëhui, éntok két Dios Áchay ínochi; o hua tékil ín joäu, huäri béchïbem nee súale. ¹² Tua lütüriapone ínel enchimneu jiaahua: Huä nee súaleme, huaka tékilta ín joäu áapo két ára ä jonake, éntok ín joäu béppa chë yörisi machik júne jonake, bueítuk Dios Áchayta anëu nee huë béchïbo. ¹³ Éntok sïmeta juka ín téhuampo Dios Áchaytau enchim

aahuäu, anä yáanake, juka Dios Áchayta Üusi úttilnä béchibo. ¹⁴ In téhuampo jita júne enchim aahuay, ínaponä yáanake.

Jü Espíritu Santo äbo bíttuaname

¹⁵ 'Nee náketekem juka ín nésauri johua. ¹⁶ Huanäine ínapo Dios Áchaytamak noknake, täbui jíapsi jotehuamta enchim máknakemta, yü tütti enchimmak ä annakë béchibo. ¹⁷ İri Espíritu tua lütüría. Të jume ímí ániapo joome, karam ä mabeta, bueítukim kaa ä bitcha, éntokim kaa ä täya; të eme ä täya, bueítuk enchimmak aane, éntok enchim jíapsipo annake. ¹⁸ Kanne kía usi lepemtukä bénasi enchim tö simnake. Júchine enchimmeu yebijnake. ¹⁹ Ketune ili bëye; huanäi jume ím ániapo aneme kaa nee bínnake; të eme ál-la júchem nee bínnake; bueítuk ín jíapsä béchibo, eme két jíapsinake. ²⁰ Huäri taahuarit eme júneenake Dios Áchaytat ín anëhui; eme éntok ínochi, ínapo éntok enchimmechi. ²¹ Huä ín nésaurim jípureme éntok am joame, İri ájaria jü nee nákeme; hua nee nákeme, ín Áchay kéchá náknake. Éntok ínapo két ä náknake, éntokne áu ino yeu machirianake.

²² Huanäi jü Judas ínel áu jiaahua, kaa hua Iscariote:

—Señor, ¿jatchiakasë itou jíba emo yeu machirianake, të kaa huame ímí ániapo anemmehui?

²³ Huanäi Jesús ínel ä yómmiak:

—Huä nee nákeme ín noki yörínake; éntok hua ín Áchay ä náknake. Huanäite áu yájaka áamak jóatenake. ²⁴ Huä kaa nee nákeme ín noki kaa yörínake; hua noki enchim jíkkajakäu, ínapone kaa ä átteak. Huä Dios Átchay nee äbo bíttuakame, Áapo ä átteak.

²⁵ 'Íkäine enchimmeu nookak ketune enchimmak aneka. ²⁶ Të hua jíapsi jotehuamta yore mákame, jü Espíritu Santo, hua Dios Áchayta äbo bíttuanakëhui ín téhuampo, huäri simeta enchim majtíanake, éntok enchim áu huáatítuanake, simeta huaka ín enchimmeu nokakähui.

²⁷ 'Yánti jíapsihuantane enchimmeu tö siime. In yánti jíapsekäune enchim miika, të kaa hua ím ániapo jometa bénasi. Katem enchim jíapsi kaa al-leetua, éntokem kaa emo máujtua. ²⁸ Béjane enchim téjhuaala, ínel jíaka: Simnakene, tëne júchi enchimmeu yebijnake. Nee náketekem emo al-leetuä éiyey, Dios Áchaytau nee ino simë tíayo; bueítuk jü Dios Áchay chë yörisi maachi, ino béppa. ²⁹ Enchimne téjhuak, kee jee ä yúmayo, bueítuk nokta chúpey enchim ä súalnakë béchibo.

³⁰ 'Kanne júchi yún enchimmak ettejhuánake, bueítuk jü ím ániapo buéresi genteta béppa chë úttiakame äbo huéiye; të áapo kaita ínomak jípure. ³¹ Të junëlitúnake, ím ániapo aneme júneenakë béchibo Dios Áchayta ín nákehui éntok Dios Áchayta ín ä sáhuë páman ín ä joähui. Jáptëem; ímite yeu sákanake.

15

Jesús jü tua páras óguo

¹ 'Ínapone jü tua lutüríapo páras óguo, ín Átchay éntok jü et-leero. ² Simeta huaka mesëkiriata ínot yeu simlata kaa takakamta chúktíanake; éntok simeta huaka takakamta tútenake, chë yún ä takanakë béchibo. ³ Eme béja chicha machik úhuari jü noki enchimmeu ín nokakäubeyi. ⁴ Inot jíbem aane; ínapo éntok enchimmechi. Jáchin hua mesëkiria áapola

kaa tataka, kaa hua óguotat huéekáteko, enchimmak két junëlitunake, kaa enchim ínot jíba aneyo.

⁵ 'Ínapone jü páras óguo, eme éntok jume mesëkiriam. Huä ínot aneme, ínapo éntok áamaki. Íri yún takam huériunake; bueítuk eme kaa ínomak anëtek, kaitem ára yáuhua. ⁶ Huä kaa ínot aneme, mesëkiriata bënasi päkun yeu jímmaahuaka huaknake. Huanäi náu tóijhuaka tájiu guötiana, ä béetinakë béchïbo.

⁷ 'Eme ínot anëtek, éntok juka ín noki enchimmet aneyo, simeta enchim huáatiähuem aahua; huanärem ä mákna. ⁸ Íari béchïbo loriapo úttilna, jü ín Átchay, yún enchim takakä béchïbo. Huanärem junëli ín discípulomtunake. ⁹ In Áchayta nee náké bënasi, ínapone két enchim nákke. Ínëlem enchim ín náképo jíba aane. ¹⁰ Eme ín nésauri joátek, enchim ín náképem jíba aane; ínëline ín Áchay nésauri johua, éntokne áapörík nee náképo aane.

¹¹ 'Íkäine enchimmet nooka, ín al-leäu enchimmet ayunakë béchïbo, éntok hua enchim al-leäu yúmalasi enchim ä jípunakë béchïbo. ¹² Íri ájária jü ín nésauri: Jü enchim nánancha emo náknakeu, ín enchim náképo bënasi. ¹³ Kaabe chë júne yore nákke, ál-la hua ä amigom béchïbo ä jíapsi nénkame. ¹⁴ Eme ámëria jume ín amigom, huaka ín enchim át sáhuëu joáteko. ¹⁵ Kanne éntok ín tekipanualero ti enchim téttehuaanake, bueítuk hua nésauta joaka tekipanuame kaa júneiyya, juka ä teko yáa bárëhui. Të ínapo enchim amigok, bueítuk simeta huaka ín Áchay bétana ín jíkkajakäune enchim téjhuaala. ¹⁶ Eme katem nee yeu púala, ál-la ínapo enchim yeu púhuak, éntokne enchim yuktiak áman sájaka yún takaka enchim jíapsinakë béchïbo. Huä enchim taka éntok kaa lütinake. Huanäi huaka simeta ín téhuampo Dios Áchaytau enchim aahuäu, áapo enchim ä máknake. ¹⁷ Nésautane enchim mákka, enchim emo náknakë béchïbo.

Ím ániapo enchim omtiame

¹⁸ 'Huame ím ániapo aneme enchim omtiay, áahuem huáate nee bácham omtiakä bétana. ¹⁹ Eme ím ániapo jométuk, huame ím ániapo joome enchim nák éiyey. Të eme katem ím ániapo joome; ínapone ím ániapo enchim yeu púhuak. Huäri béchïbo bempo, ím ániapo joome, katim enchim huáatia. ²⁰ Áahuem huáate, hua noki ín enchimmet nokakähui: "Huä tekipanualero kaa chë yórhua ä teko béppa." Nechim guojajjasëtek, enchimmet két guojajjanake; ín noki jíkkajätekim, enchimmet két jikkajjnake. ²¹ Të simeta íkärím enchimmet yáanake ín téhuam bem omtiä béchïbo, bueítukim huaka nee äbo bíttuakamta kaa täya.

²² 'Kaa nee äbo yepsak, éntok kaa nee ámeu nokak, jü bem Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ënim kaachin jiau mátkhi, jü bem Dios Bejri ámet ayuka bétana. ²³ Huä nee omtiame, ín Áchay két omtia. ²⁴ Áme násuk huaka tékilta kaa jábem júne joäu nee yáak, jü Dios bejri kaa ámet ayu éiyey; të ëni juka ín joäu bil-lataka junne, nechim omtia, éntok juka ín Áchay jünem omtia. ²⁵ Të íri ínëli huéiye, juka Moiséjta leypo jiojteta chúpnaakë béchïbo, ínel jíame: "Kaita béchïbom nee omtiaka taahuak."

²⁶ 'Të huaka jíapsi yéjtehuamta yore mákamta yepsak, ín Áchay bétana ín enchimmet bíttuanakeu, jü Espiritu lütüriata yore majtiame, Dios Áchayta bétana huéeme, huäri ino bétana noknake. ²⁷ Eme éntok két ino bétana noknake, bueítukem jíba ínomak aane, kësam huëpo naateka.

16

¹ 'Íkaine jíba enchimmeu nok-la, bueituk Diostat éehuäu kaa enchim tóijnakē béchibo. ² Bueituk bem sinagogampom enchim yeu bébnake. Taahuari yúmanake, jábe júne enchim súakame Diosta nésaui áu joä bénasi éenake. ³ Íkärím jonake bueitukim Áchayhuarita kaa täya éntok nee junne. ⁴ Tëne íkái enchimmeu nooka, huaka taahuata yúmak enchim áu huáatinakē béchibo béja ín enchimmeu ä nok-latukähui.

Jü Espiritu Santota tékkil

'Íkaine kaa kësam huëpo enchimmeu nookak, bueitukne enchimmak aaney. ⁵ Të éne áman siime, hua nee äbo bíttuakamtahui; të jábe júne kaa nee temaje: "¿Jákusë siime?" ⁶ Ál-la íkái enchimmeu ín nokakä béchibo enchim jíapsi tüisi siroka. ⁷ Të ínapo lütüriata enchimmeu nooka: Chë türi enchim béchibo ín simnakëhui; bueituk kaa nee sik hua jíapsi yéjtehuamta yore mákame kaa enchimmeu yebijnake; tëne sikátek enchimmeu ä bíttuanake. ⁸ Huanäi áapo yepsakátek, huame ániat jíapsame Dios bejrimmet am júneetuanake, lútula jíapsihuamtachi, éntok bétte nokta chúpebechi. ⁹ Dios bejrichi, kaa bem nee súalë béchibo; ¹⁰ lútula jíapsihua bétana, Áchayhuaritau ín huée béchibo, éntokem kaa entok nee bínnake; ¹¹ éntok bétte nokta bétana, bueituk jü buéresi ániat néshueme bétte noki át chúpari.

¹² 'Ketunene juebenak jípure, jita ín enchimmeu noknakëhui, të énem kara ä huéria. ¹³ Të jü lütüriapo Espiritu yepsakátek, áapo síme lütüriau bíchaa enchim hueriunake; bueituk kaa áapo ä éäpo noknake, ál-la huaka simeta ä jíkajäu noknake; éntok enchim júnetuana huaka chúkula yebijnakemta bétana. ¹⁴ Áapo loriapo nee úttilnake; bueituk ín átteapo ä nüka, enchim ä júneriatuanake. ¹⁵ Simeta hua ín Áchay jípurëu, ínapone két ä átteak; kíalíkune ínel jiaahua, ín átteapo ä nüka enchim ä júneriatuanake.

Al-leehuäu bíchaa kúaktianake, jü sirokuame

¹⁶ 'Enchim kaa nee bínnakeu, kaa jaikika bëye; të júchi kaa jaikika bínnake, enchim nee bínnakëhui; bueituk ínapone Áchaytau bíchaa huéiye.

¹⁷ Huanäi huate ä discípulom ínel náu jiaahuay:

—¿Jítasa íri itou ä nokähui? Kaa jaikika bëye kaa itom ä bínnakëhui, të júchi kaa jaikika bëye, chúkula itom ä bínnakëhui; bueituk Áchaytau bíchaa áu simë tíiya! ¹⁸ Inélim jiaahuay: ¿Jáchisu jiau báare jáni, "kaa jaikika bëye", tíaka? Katte át júneiya, ä nokibechei.

¹⁹ Jesús júneiyay bempörím ä temaij bárëhui; huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Béjane enchim téjhuak: kaa jaikika bëye, kaa enchim nee bínnakëhui, éntok júchi kaa jaikika bínnake, enchim júchi nee bínnakëhui. ¿Jachem íachi náu nátemaje? ²⁰ Tua lütüriapone ínel enchimmeu jiaahua: buannakeem, éntokem jìokot jiaunake; jume ániat jíapsame éntok al-leenake. Të ínëli jü enchim sirokäu násuk junne, jü enchim sirokäu al-leeriu bíchaa áu kúaktianake. ²¹ Jü jámut asoa bárëtek huantiriam ínnënage, horata áu yúmak; të chúkula ili outa asoak huantiriam koptianake, al-leaka ím ániapo outa yeu yoremtukä béchibo. ²² Ánélem két én siroka; tëne júchi enchim bínnake. Huanäi jü enchim jíapsi al-leaka tahuanake, éntok kaabe ára enchim ä úhuaanake, juka enchim al-leähui.

²³ 'Huámei taahuarimmechem kaita inou nátemaijnake. Tua lútüriapone ínel enchimneu jiaahua, síme jita júne Dios Áchaytau enchim aahuäu ín téhuampo, Áapo enchim ä máknake. ²⁴ Ketunem kaita áula ín téhuampo, én tájti. Jítem aahua, enchim ä mabetnakë béchïbo, éntok huaka enchim al-leäu yúmalatunakë béchïbo.

Jesús yöla, ániat aneme béppa

²⁵ 'Íkäine enchimneu nok-la, ejemployi; të taahuari yúmanake, kaa ejemplomney ín enchimneu noknakëhui; ál-lane jünakiachisi enchimneu noknake, jü Áchayhuarita bétana. ²⁶ Huäri taahuarichem ín téhuampo jita áunake; ínapo éntok kanne jita enchim áurianake, jü Áchayhuaritahui enchim béchïbo, ²⁷ bueituk jü Dios Átchay enchim nákke, bueituk eme nee nákke, éntokem Diostat ín yeu simlatukä bétana nee súalek. ²⁸ Dios Áchayta anëpone yeu sika, i ániau kóm yepsak. Júchine íka ániata tö sika, jü Dios Áchaytau huéenake.

²⁹ Huanäi ä discípulom ínel áu jiaahua:

—Enë jünakiachisi nooka, kaita ejemplota itou nokaka. ³⁰ Én ál-late jüneiya, simeta em jüneriähui; kíalikute kaita emou temaij mátkhi. Huäri béchïbote ä súale, Dios Áchayta bétana em yeu simlatukähui.

³¹ Jesús éntok ínel am yómniak:

—¿Jachem én ä súale? ³² Taahuari yúmanake, éntok béja yúmala, sákatuahuaka enchim chíbejtinakëhui, huépülaka ä böochi; éntokem nee ínapola tö sákanake. Tëne kaa ínapola taahua, bueituk jü Dios Áchay ínomak aane. ³³ Íkäine enchimneu nok-la, ino bétana yánti jíapsihuamta enchim jípunakë béchïbo. Ími ániapem jìokot emo bínnake; të katem kóm éiya: ínapone íkäi ániata kobala.

17

Jesús oraciompo ä discípulom Diostau nok-riak

¹ Jesús íkäi noksuka, téhuekau jikau remtek, ínel jíaka:

—In Átchay, béja taahuari yúmala. Loriapë ä úttile, juka em Üusi, áapörik két loriapo enchi ä úttílnakë béchïbo; ² bueitukë símem jíápsame béppa yäurata ä mák-la, huame síme em ä mákkim jíbapo béchïbo jíapsihuamta am máknakë béchïbo. ³ Íri éntok ájária, jü jíbapo béchïbo jíapsihuame: Enchi bem täyanakëhui, huaka huépülaik éntok tua lútüriapo Diosta, éntok juka Jesucristota, em äbo bíttuakähui.

⁴ 'Ínapo ími buíapo aneka loriapo enchi úttilek. Bëjane ä chúppak, juka tékilta em nee yáa sáhuëhui. ⁵ Én éntok, ín Átchay, loriapë nee úttile em anëpo, huaka loriata émomak ín jípurekäihui, ániata kee yáahuay naateka.

⁶ 'Em téhuamne am täyatuala, jume yoremem ím ániapo em nee mákkim. Émpë am átteaka nee am mákkak, éntokim em noki ériak. ⁷ Énim jünéaka tahuala, simeta juka em nee mákki emo bétana huëhui; ⁸ bueituk huaka nokta em nee mákakäu nam téjhuak. Bempo éntok ä mabetak, éntokim lútüriapom jünëiak emo bétana ín huëhui, éntokim enchi nee äbo bíttuakäu súale.

⁹ 'Ínapone áme béchïbo emou nooka. Kanne huame huate ím ániapo aneme béchïbo nooka, ál-la huame em nee mákakäu béchïbo; bueituk

émpë am átteak, ¹⁰ éntok simeta huaka ín átteakäu, émpë ä átteak, éntok juka em átteakäu, ínapone két ä átteak; éntokne áme béchïbo úttïluhak.

¹¹ 'Ínapone kaa ím ániapo tahuanake; të ímëi ál-la ím ániapo taahua; ínapo éntokne emou huéiye. In Átchay, empo tühuay tápuni. Jume nee enchi mák-rim, em úttearaë am ëeria, bempörim náu huépülaítunakë béchïbo, itom náu huépülaítukä bénasi. ¹² Ínapone em téhuam úttiarimmey am suayak, ímí ániapo ámemak aneka. Huame em nee mákakäune suayak, éntok kaabe áu tárük, hua áu ä tárúnakë béchïbo usiari jïbba, juka jïojterita át chúpna-kë béchïbo.

¹³ 'Tëne én emou huéenake; éntokne junëli nooka, ím ániapo aneka, juka ín al-leeri bempörimmet yúmalasi ayunakë béchïbo. ¹⁴ Ínapo huaka em noki ámeu nok-la; éntok jume ím ániapo aneme am omtia, bempörim kaa ím ániapo jometukä béchïbo, bueítuk ínapo két kaa ím ániapo joome. ¹⁵ Kanne ímí ániapo enchi yeu am huéria ïaaka nooka, ál-la juënarata bétana enchi am suaya ïaaka. ¹⁶ Katim ím ániapo joome, ín kaa ím ániapo jometukä bénasi. ¹⁷ Santosë am jíapsítua, em noki; tua lütüria. ¹⁸ Ím ániau em nee bíttuakä bénasi, ínapone két áman am bíttua, jume ániat jíapsammehui. ¹⁹ Ínapone bempörim béchïbo santosi jíapsa, bempörim lütüriapo santosi am jíapsinakë béchïbo.

²⁰ 'Kanne ímëi béchïbo jíba nooka, ál-la bempörim nokay, nee súalnakeme béchïbo kétchi, ²¹ simem náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. Empo, ín Átchay, ínochi, ínapo éntok émochi; junëlim két itomak huépülatunake, jume ím ániapo aneme ä súalnakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana. ²² Huaka loriata em nee mákakäu, ínapone két am mákkak, bempörim náu huépülatunakë béchïbo, itom náu huépülatukä bénasi. ²³ Ínapo ámechi, empo éntok ínochi, bempörim yúmalasi huépülatunakë béchïbo, jume ím ániapo aneme júneenakë béchïbo, enchi nee äbo bíttuakä bétana, éntok enchi am nákekähui, em nee nákekä bénasi.

²⁴ 'In Átchay, jume em nee mákakäune ín anëpo két inomak am an-ïa, huaka loriata em nee mákakäu am bínnakë béchïbo; bueítukë nee nákkek, béja ketune juka ániata kee jee yáahuay naateka. ²⁵ Lútula huëpo Achayhuari, huame ím ániapo joome katim enchi täyala, të ínapo enchi täyala. Ímëi éntok júneiya em nee äbo bíttuakähui. ²⁶ Éntokne em téhuam am täyatuala enchi jabétukähui, éntokne jíba am täyatebonake, bueítuk jú em nee nákekau ámet am ayunakë béchïbo, ínapo éntok ámechi.

18

Jesús pereesotehuak

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Jesús íkái noksuka yeu siika, ä discípulommaki, áman jakia Cedrón ti téhuaakau huáytana bíchaa, huam huertata órekaïpo; huämi kibakek ä discípulommaki. ² Éntok Judas kétchi, huatem mampo ä toijnakëihui, áma täyay, bueítuk Jesús juebénasi ä discípulommak ámam náu yayajay. ³ Huanäi Judas áman yepsak, juebena sontarom huériaaka, éntok tiöpopo alguacil tékilta joame. Jume pariseerom éntok tiöpopo chë nésahueme áman am bíttualatukay. Machiriaka, kúkutaka, éntok esparakam áman yájjak. ⁴ Të Jesús, simeta juka áu huéenakemta júneriaka, bát ámeu yeu kíkteka, ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábetasem jaria?

⁵ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

Jesús éntok ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria.

Judas éntok ámemak huéiyey, hua bem mámpo ä tóijnakeme.

⁶ “Ínapone ájaria” tä jiay, amayim sájaka buíapo huáttek. ⁷ Jesús júchi éntok am natemajek:

—¿Jábetasem jaria?

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Juka Jesús Nazarenota.

⁸ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Enchimne téjhuaasula ín ájariatukähui. Nechem jariätek, ímërem tójja; élapom sákanake.

⁹ Íkai nookak, huaka ä noki ä nokakäu chúpnaکہ béchibo: “Huame em nee mákakäu, huépülak júnene kaa tárük.” ¹⁰ Huanäi jü Símon Peero, ejparam yeu huíkeka, huaka tiöpopo chë nésahuemta sáhuëu bátatana náka chúkti mámákok. Íri éntok Malco ti téhuaakay. ¹¹ Huanäi Jesús Perotau ínel jiaahua:

—Em ejparamë huaka bea bóosapo kibacha. Juka vaasota ín Áchay nee mákakäu, çjachune kaa ä jinake jáni?

Jesús sumo sacerdoteta mámpo tóijhuak

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Huanäi huame sontarom, jü tribuno yäura, éntok jume alguacilim sáhuëhui, Jesústam buíseka ä súmmak. ¹³ Huanärim bát huëpo Anástau yeu ä tójjak; buëituk ikäri Caifás ä asëbuakay. Huäri huásuktiapo Caifás sumo sacerdotetukay. ¹⁴ Jü Caifás ínel jume judío yäuchimneu nok-latukay, huépul yoremta muknakeu türinake tíaka, jü pueblota béchibo.

Peero Anásta tebatpo aaney

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Huanärim Jesústa sáu kaatey, jü Símon Peero éntok senu ä disciipulo. Íkai disciipulota éntok sumo sacerdote ä täyay. Huanäi Jesústamak ä teebat jóapo kibakek; ¹⁶ të Peero éntok päkun puertata bía aaney. Huanäi jü disciipulo sumo sacerdoteta täyäu yeu siika. Huanäi huaka jámut puertata suayamtau nokaka, juka Perota áman kibaktuak. ¹⁷ Huanäi jü puertata suayame Perotau ínel jiaahua:

—¿Émpë két jü yoremta disciipulo?

Huanäi áapo ä yómmiak:

—Èe, kanne ájaria.

¹⁸ Ámam jäbuekay, huame áma sáyhuame éntok huame alguacilim. Náalatakam súkkähuey, buëituk sébiakay. Peero éntok két ámemak áma huéeka súkkähuey.

Anás juka Jesústa temajek

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Huanäi jü sumo sacerdote Jesústa temajek, ä disciipulom bétana éntok jita am majtiähui. ²⁰ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo simem jíkkajäpo huame géntemneu nok-la. Jíbane jum sinagapapo éntok tiöpopo am majtiala, jum sime judíom náu yayájäpo.

Kaitane éhuil nok-la. ²¹ ¿Jatchiake nee temaje? Huame nokta jikkaj-lamë temaje jítasune ámeu nok-la. Bempo jüneiya jita ín ámeu nok-latukähui.

²² Juka Jesústa ínëli nónokak, senu alguacil áma anëhui ä chóchonak, ínel jáaka:

—¿Jachë ínel ä yómmia, juka sumo sacerdoteta?

²³ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaa türik nee nónokak, nokäe, ¿jáksu kaa türi jü ín nokakähui? Të tühuata nee nokay, ¿jatchiake nee chónna?

²⁴ Huanäi Anás sümata, Caifás sumo sacerdotetau ä bíttuak.

Peero Jesústa kaa áu täya tüya

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Jü Peero tájimmeu huéeka súkkähuey, huanäi nátemajhuak:

—¿Jachë empo két ä discipulommak huéiye?

Huanäi áapo am yómmiak:

—Ëe, kanne ájária —tiahua.

²⁶ Senu éntok sumo sacerdoteta sáhuëu Perota náka chúktiakäu huahuaji ínel áu jiaahua:

—¿Enchine bíchakam ténna, áman huertapo áamak enchi aneyo!

²⁷ Peero éntok júchi kaa áu ä täya tíaka nookak. Huanäi sep jü totoröra kúkusek.

Jesús Pilaatotau yeu tóijhuak

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jesústam Caifásta jóapo yeu núk sájjak, palacio romaanou bíchaa. Ketune kethueytukay. Huanäi palaciohuim kaa kiímuk, bem jiöri bäre béchibo, pájcuá buáhuamta buä báreka. ²⁹ Huanäi jü Pilaato ámeu yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—¿Jíta betanasem ä nätua, íká yoremta?

³⁰ Huanärim ínel ä yómmiak:

—Íká yoremta kaa juënak yáalatukte kaa em mámpo ä tóij éiyey.

³¹ Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka, enchim ley nésahue páman ä yáuhua.

Judíom éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo kaita lütüriata mákki, jábeta itom mënakë béchibo.

³² Inëlim jiaahuak, Jesústa nokakäu chúpnakë béchibo, am jünee íaaka jáchin ä muknakëihui. ³³ Huanäi jü Pilaato júchi palaciou kibakeka, Jesústa núnuka ínel áu jiaahua:

—¿Jachë empo jume judíommeu Rey?

³⁴ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachë empo em éäpo ínel jiaahua, o tattäbuika ino bétana ínel emou jiaula?

³⁵ Pilaato éntok ínel ä yómmiak:

—¿Jachu ínapo judío? Huame em pueblopo joome éntok huame sacerdotem chë nésahueme ín mámpo enchi tóij-la. ¿Jítasë yáala?

³⁶ Jesús ä yómmiak:

—Jü reytaka ín nésahueu kaa ími ániapo joome. Të reytaka ín nésahueu ími ániapo jométuk, jume ín sáhuëu nássua éiyey, kaa judíom mámpo ín tóijna béchibo. Të hua reytaka ín nésahueu kaa ími joome.

³⁷ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Huanäisu empo reytaka nésahue?

Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Empo reytaka nee nésahue tíiya. Ínapo íari béchïbo yeu yoremtula, éntokne íari béchïbo ím ániapo yebij-la, lútüriata bétana ín noknakë béchïbo. Sime huame lútüriat kateme ín nokim jíkkaja.

³⁸ Huanäi Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jítasa jüri lútüria?

Jesústa muknakeu bétana bette nooki at chupari
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Íněli jiausuka júchi yeu siika, judíommehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:
—Kaita kúlpata nee át téula. ³⁹ Të eme ínel ä boojoria, pájcuapo senuk ín búttianakëhui. ¿Jachem juka judíommeu Reyta nee búttia íaa?

⁴⁰ Huanäi júchi bemélasí simetaka nónokak, ínel jíaka:

—Júkai ee, Barrabásta ál-la.

Jü Barrabás éntok lak-rontukay.

19

¹ Huanäi Pilaato, Jesústa nüka ä bépsutebok. ² Jume sontarom éntok huíchata huiköpäaka, ä coroona yáaka, kóbat áachä yétchak. Huanärim lilata ä sánkotuak; ³ éntokim ä chónaka, ínel áu jiaahuay:

—¡Jál-la maachi, judíommeu Rey!

⁴ Huanäi Pilaato júchi yeu sika ínel ámeu jiaahua:

—Áachem suuhua, enchimmeune yeu ä tójja, enchim jüneenakë béchïbo kaita juénak ín át teähui.

⁵ Huanäi yeu siika jü Jesús, huíchata coronaka éntok lilata sánkoka. Huanäi jü Pilaato ínel ámeu jiaahua:

—¡Ími huéiyek, i oöou!

⁶ Huanäi huame Sacerdotem chë nésahueme éntok áma alguacilim ä bíchaka, söti tēka, ínel jiaahua:

—¡Kúrusichē ä popona! ¡Kúrusichē ä popona!

Pilaato éntok ínel ámeu jiaahua:

—Emem ä huériaka kúrusit ä popona, bueituk ínapo kaita kúlpata át téuhua.

⁷ Huanäi jume judíom ínel ä yómmiak:

—Ítapo senu leyta jípure, éntok jüri leyta jiäpo ámani, úttea ä muknakëhui, bueituk áapo áu Diosta Üüsü tíiya.

⁸ Jü Pilaato íkai jíkkajaka, chë júne máuj táytek. ⁹ Huanäi júchi palaciou kibakeka, Jesústau ínel jiaahua:

—¿Jákusē joome?

Të Jesús kaa ä yómmiak.

¹⁰ Huanäi jü Pilaato ínel áu jiaahua:

—¿Jachē nee kaa yommiak? ¿Jachē kaa jüneiya yäurata ín jípurēhui, kúrusit ín enchi poponakë béchïbo, éntok enchi búttia béchïbo?

¹¹ Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Kaitē yäurata jípu éiyey nee béj-reka, kaa jikat bétana ä máktuko. Jüntuk hua em mámpo nee yéchakame chë júne Dios bejrim jípure.

¹² Huanäi naateka jü Pilaato ä búttia báreka éiyay. Të jume judíom jíba söti nokaka, ínel jiaahuay:

—Íkäre búttiakātek, ¡kaa Césarta amigok! Huä jábe áu rey joame, Césarta béj-rekam kaate.

¹³ Huanäi jü Pilaato íkai jíkkajaka, juka Jesústa päkun yeu núk sika, yäurata yeyesäpo yejtek, huam Enlosado tí téhuaakapo; yorem nokpo

éntok téta chíbelay tíau báare. ¹⁴ Kabara jisobahuakä pajko buähuäu, senu taahuari áu bëyey. Huäri taahuarit lúl-la kátekay. Huanäi judíommeu ínel jiaahua:

—¡Ími aane, jü enchimmeu rey!

¹⁵ Të bempo chayeka ínel jiaahuay:

—¡Yehuë ä huéria! ¡Yehuë ä huéria! ¡Kúrusichë ä popontebo!

Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—¿Jachem juka enchim rey kúrusit nee popon íaa?

Huanäi jume sacerdotem nésahueme ínel ä yómmiak:

—Kaabetate éntok reyek, ¡Césarta jíbba!

¹⁶ Huanäi bem mámpo ä tójjak, kúrusichä poponnä béchibo. Huanärim Jesústa núk sájjak.

Jesús kúrusit poponhuaka muukuk

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Jesús éntok ä kúruj püakteaka yeu siika, Calaverau bíchaa, hebreo nokpo éntok Gólgota. (Yorem nokpo éntok mukila kóba káuhui tíau báare.) ¹⁸ Huämirim kúrusit ä poponak, éntok guoyim áamaki; huépülaka míkötana, senu éntok bátatana, Jesús éntok áme násuku. ¹⁹ Huanäi Pilaato titulo jiojteta yáaka, kúrusit ä yétchak; huäri jiojteri ínel jiaahuay: “Jesús Nazareno, judíommeu Rey.” ²⁰ Huanäi juebena judíom íkái jiojteta nokak, buéituk jum Jesústa kúrusit poponhuakapo buere jóära kaa mékka taahuay. Huäri jiojteri éntok, hebreo nokpo éntok griego nokpo éntok latín nokpo jiojtetukay. ²¹ Huanäi jume sacerdote judíom chë nésahueme Pilaatotau ínel jiaahua:

—Judíommeu Rey të kaa ä jiojte; ál-lë ínel ä jiojte: “Áapo judíommeu áu Rey tíiya.”

²² Pilaato éntok ínel am yómmiak:

—Huä ín jiojtekähui, béja jiojteri.

²³ Huanäi jume sontarom juka Jesústa kúrusit poponsuka ä sánkohuam nüka, naikisim ä chúktiaka, náchá näikimtek. Juka béppa sánkota éntokim nüka. Huäri éntok kaa náu jüiktukay; senu huëpo síme náu jüjjoatukay, jikat naateka kóm tájti. ²⁴ Huanärim ínel náu jiaahua:

—Katta näikimtenake, ál-late náu ä jätenake; jábe tua áamak tahua-nake.

Íri ínëli siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnakë béchibo, ínel jáamta: “Juka ín huáijhua súpem nat näikimtek, éntok ín béppa súpem éntokim náu jätek.” Júnëlim ä yáuhuak, jume sontarom.

²⁵ Jesústa kúruj náapo ä áyehua áma huéekay, éntok ä áyehua ákoro, éntok jü María Cleofasta juubi, éntok María Magdalena. ²⁶ Huanäi jü Jesús, ä áiye bíchaka éntok ä discipulo chë ä náküu két áma anemta, ä áyebeu ínel jiaahua:

—Empo, jámmut, júmü aane jü em ásoa.

²⁷ Chúkula ä discipulobeu éntok ínel jiaahua:

—Júmü aane jü em áiye.

Huäri taahuarit naateka jü discipulo ä jóapo ä mabetak.

Jesús muukuk

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Chúkula íkái simsukäpo, jü Jesús, jünéaka símeta chúpilatukähui, ínel jiaahuak, juka Diosta noki jiojteri chúpnakë béchibo:

—Bäi mukene.

²⁹ Vaaso vinagrey tápunika áma mánekay. Huanäi bempo vinagrepo esponjata kómoniaka, kútachä súmaka tempä órieriak. ³⁰ Jesús, juka vinagreta jisuka, ínel jiaahua:

—Béja chúppuk.

Huanäi kóm kóbateka muukuk.

Jesús sánä chakäku naa búrujti sóahuak

³¹ Pájcuata béchibo jita nau toijhuayo senu taahuarita bëye béchibo, huanäi jume judíom jimyore táapo jume kókkolam takahuam kaa kúrusimet am tahua iaaka, bueituk ìri taahuari tüisi yörisi machiakay. Huäri béchibom Pilaatotau kimuka áu nookak, guók óttam am kóttiria iaaka, kóm am jóaná béchibo. ³² Huanäi jume sontarom áman yájaka, huépülak bát guók kóttiak, alë bénasi huaka senuk két áamak kúrusit poponta. ³³ Huanärim Jesústau yájaka béja ä mukilatukäu ä bíchaka, katim ä guók kóttiak.

³⁴ Të senu sontaro ä lansammea sánä chakäku naa búrujti ä sóiyak. Huanäi sep ójbo át yeu búitek, éntok bäam. ³⁵ Ä bíchakame íkai nooka; ä nokäu éntok lütüria. Áapo éntok jüneiya lütüriata áu nokähui, enchim két ä súalnakë béchibo. ³⁶ Bueituk ínëli yeu siika, juka Diosta noki jiojteri chúpnakë béchibo, ínel jáamta: “Kaita ä ótahuam kóttiatunake.” ³⁷ Éntok két täbui jiojteri ínel jiaahua: “Akim ä bínnake, huaka naa búrujti lansammea sóata.”

Jesús mäahuak

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Chúkula simeta íkai simsuko, José Arimatea pueblopo joome, éhuil Jesústa disciipulotukay jume judíom májhueka, Pilaatotau nookak licenciata áu aahuakä, juka Jesústa takaahua núk sim báreka. Pilaato éntok ä licenciak. Huanäi ä núk siika, juka Jesústa takaahua. ³⁹ Jü Nicodemo, hua bannaataka Jesústau tukaapo nóitekaihui, két áma yepsak, juka mirra éntok áloe náu kütílata huériaka, batte cuarenta kilotukay. ⁴⁰ Huanärim Jesústa takaahua nüka, sábanampo áa bitiak perfumeta át huáttiaka, jume judíom kókkolam mamähua, bem ä boojoria pámani. ⁴¹ Huerta áma órekay, jum kúrusit ä poponhuakapo. Ímí éntok ánimata mäa béchibo guójöria bemelataka áma buéijtukay; huämíri kaabe jee mäahuay. ⁴² Imíri judíom pájcuata yabahuakä jita nau toijhua béchibo, éntok juka ánimam mamähuäpo kaa mékka óreka béchibo, Jesústam huämi máak.

20

Kókkolam násuk jíabitehuame

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Júnakoy lominko táapo, jü María Magdalena kethueysu ánimam mamähuäu bíchaa siika, ketune ili kútkuako; huanäi juka tétata áy ä páttiari mékka bíaktiata bitchak. ² Huanäi búiteka ámeu yepsak Símon Perotahui, éntok huä disciipulo Jesústa nakëibehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Juka Señortam jum ánimam mamähuäpo yeu núk sákala, éntokte kaa jüneiya jákun ä toijhuakähui.

³ Huanärim ánimam mamähuäu bíchaa sájjak, jü Peero éntok jü senu disciipulo. ⁴ Náhuim teenney, të jü senu disciipulo chë úttia búitek Perota béppa; huanäi áapo bát áman yepsak. ⁵ Huanäi áman kóm sika, jume sábanam áma órekame bitchak, të kaa tua huáijhua kibakek.

⁶ Huanäi Símon Peero áa sáu áman yepsak. Huanäi ánimam mamáhuäpo guójöriau kibakeka, jume sábanam áma órekame bitchak; ⁷ éntok jume sánkom Jesústa kóbat ámey bítiatukaihui. Ímëi kaa sábanammak órekay, ál-lam náu tóttiataka sékána órekay. ⁸ Huanäi hua senu disciipulo két áman kibakek, huam ánimam mamáhuäu bát yepsakame. Íri Jesústa jiabitekau bíchaka, huanäi ä súsualek. ⁹ Të jiojteritachim kee jee jüneiyay, kókkolam násuk ä jíabitenakeu úttiatakaihui. ¹⁰ Huanäi jume disciipulom nóttek, huame ámemak anemmehui.

Jesús María Magdalénatau áu yeu machiriak
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Të María, kókkolam mamáhuäpo päku aneka, buaanay. Huanäi buanakasu kóm reemtek, ánimam mamáhuäu guójöriau bít báreka. ¹² Huanäi guoy ángelesim totösalik sánkoka áma jokame bitchak, seenuk ä kóbaka bökai bétana, seenu éntok ä guókeka bökai bétana, huam Jesústa takaahua tektukaipo. ¹³ Huanärim ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana?

Áapo éntok ínel am yómmiak:

—In Señortam núk sájjak; én éntokne kaa jüneiya jákun ä tóijhuakähui.

¹⁴ Ínëli jiausuka, kúakteka Jesústa áma anemta bitchak; të kaa jüneiyay ä Jesústukaihui. ¹⁵ Jesús ínel áu jiaahua:

—Empo jámmut, ¿jatchiakasë buaana? ¿Jábetasë jaria?

Áapo éntok, jü huertata suayame jáni tí eäka, ínel áu jiaahua:

—Señor, empo ä núk simlatuk, nechë téjhua jákun em ä tóij-latukähui.

Ínapone áman ä nüka ä núk sim báare.

¹⁶ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—¡María!

Áapo éntok kúakteka ínel áu jiaahua:

—¡Raboni! —Maestro tiau báare.

¹⁷ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Katë ínot mámma, bueituk ketunene kee ín Áchaybeu jikau siime. Të jume ín sailammehuë sika am téjhua: “In Áchaybeu éntok enchim Áchaybeune jikau huée báare, ín Diostahui éntok enchim Diostahui.”

¹⁸ Huanäi María Magdalena áman siika, jume disciipulommehui, juka nokta ámeu huériaka Señorta ä bil-latukä bétana, éntok áapörik, Señorta, ínel áu jákähui.

Jesús ä disciipulommeu áu yeu machiriak
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Huanäi huäri lominko taahuarit tukariu yúmay, jume disciipulom judíom májhueka náu rúktilatukam puertam páttialatukay. Huanäi Jesús ámeu yeu machiak. Huanäi áme násuk kíkteka, ínel ámeu jiaahuak:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁰ Ámeu tebotesuka, mámam am bíttuak, éntok sánärim lansammeu ä sóahuakäpo. Huanäi jume ä disciipulom tüisi al-lëiak, juka Señorta bíchaka. ²¹ Huanäi Jesús júchi ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake. Juka ín Áchay nee äbo bíttuakä bënasi, ínapone két enchim áman bíttua.

²² Íkäi noksuka am pujiaka, ínel ámeu jiaahua:

—Espíritu Santotem mabeta. ²³ Huame jábem Dios bejri béchibo enchim jiokorekäu jiokoritunakemme; huame jábem Dios bejrim béchibo enchim kaa jiokorekäu, katim jiokoritunake.

Jü Toomas kaita súalëra

²⁴ Të jü Toomas, doocemmak näikiatukaïhui, Guoguöri tíame, kaa ámemak aaney, Jesústa ámeu yeu machiako. ²⁵ Huanäi huame huate discípulom ínel áu jiaahua:

—Juka Señortate bitchak.

Ápo éntok ínel ámeu jiaahua:

—Kanne jum mámpo laavosim át jábuekaïpo señam bichátek, éntok kaa huam laavosim át jábuekaïpo át sútutek, éntok huam sánärim chákäku lansammey ä sóapo kaa át mántekateko kaibune ä súalnake.

²⁶ Chúkula guoj naiki taahuarim huéy áma huáijhuam aaney, Toomas éntok ámemaki. Huanäi Jesús áma yepsak, jume puertam éntok páttiatukay. Huanäi áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Yánti ehume enchimmaktunake.

²⁷ Huanäi Tomastau ínel jiaahua:

—Ímire ínot sútute, éntoke ín mámam bitcha; éntoke ínot mámte ín sánärim lansammey sóapo. Katë kaita súalëra. ¡Nechë súale!

²⁸ Huanäi Toomas ínel ä yómmiak:

—¡In Señor, éntok ín Dios!

²⁹ Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—Toomas, em nee bíchakä béchibë nee súale. ¡Diosta tü erimmeyim tápuni, huame kaa nee bíchaka nee súaleme!

Jume librom jita béchibotukähui

³⁰ Jesús juebena señaalim yáhuak, chë ímëi béppa, jume ä discípulom bichäpo; huámëi éntok katim ímëi libropo jiojteri. ³¹ Të ímëi jiojtehuak enchim ä súalnakë béchibo, juka Jesústa Cristotukähui, hua Diosta Üusi, bueituk ä súaleka enchim jíapsinakë béchibo, áapörik téhuampo.

21

Jesús guoy búsan discípulommeu áu yeu machiriak

¹ Chúkula Jesús júchi ä discípulommeu áu yeu machiriak, Tiberia bahue mayoachi. Íneli yeu siika: ² Náhuim aaney, jü Símon Peero, Toomas jü Guoguöri tíame, Natanael pueblo Caná Galiléa buiärapo joome, jume Zebedeota üusim, éntok huate guoyika ä discípulohuam. ³ Símon Peero ínel ámeu jiaahua:

—Kúchumne buij báare.

Bempo éntok ínel ä yómmiak:

—Ítapo két émomak kat báare.

Huanärim canoapo jámuka sájjak. Të huäri tukaarit kaitam buíssek.

⁴ Béja matchuu bíchaa, Jesús ámeu yepsak, jum bahue mayoachi. Ä discípulohuam éntok kaa ä täyay, ä Jesústukaïhui. ⁵ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Uusim, ¿jachem jita jípure buä máтчik?

—Ëe —tim áu jiaahua.

⁶ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Canoata báta bétanem jítërim jímma; huanärem kúchum buijnake.

Huanärim áman am jímmaaka, kara yeu am huíkkey, yún kúchum bem játiakä béchibo. ⁷ Huanäi hua disciipulo Jesústa nákeihui, Perotau ínel jiaahua:

—¡Jü Señor!

Símon Peero, Señorta jíay ä jikkajaka, ä sánkohua huikojtek, bueituk áu ä úhuaalatukay. Huanäi báau áu jímmak. ⁸ Huanäi jume huate disciipulom canoamak yeu yájjak, jítërim kúchummea tápunik huík sákaka; bueituk kaa mékkatukay jum bahue mayoahui, jíba tua cien meetrotukay. ⁹ Buíahuim kóm chépteka óbam téuhuak, éntok huépü kúchuta áma béppa tekta, éntok páanim áma órekame. ¹⁰ Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Jume kúchum enchim buísekáhuem äbo huéria.

¹¹ Huanäi jü Símon Peero áma jámuka jume jítërim buíau yeu huíkkek, ciento cincuenta áma báij buere kúchummaki; të am juebenamtuk junne, jume jítërim kaa síutek. ¹² Huanäi Jesús ínel ámeu jiaahua:

—Äbem sájaka jibuä.

Jume disciipulom bem át guómtia béchibo, kaabe ä temajek ä jábétukaihui, jünéaka ä Señortukaihui. ¹³ Huanäi Jesús áman sika jume páanim nüka am miikak. Alë bénasi kúchuta kétchi.

¹⁴ İri béja jü bájikuntuka huéiyey, juka Jesústa ä disciipulommeu áu yeu ä machiriähui, kókkolam násuk jíabitesulataka.

“In kabaramë suaya”

¹⁵ Huanäi jibuäsukam jü Jesús Símon Perotau ínel jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache empo chë nee nákke, ímëi béppa?

Huanäi ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁶ Júchi éntok guosa huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Peero éntok ínel ä yómmiak:

—Jeehui, Señor, empo jüneiya nee enchi nákehui.

Huanäi ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya.

¹⁷ Bájikun huëpo ínel áu jiaahua:

—Símon, Jonásta üusi, ¿jache nee nákke?

Huanäi jü Peero kaa al-lëiak, báisi junëli áu ä jíakä béchibo. Huanäi ínel ä yómmiak:

—Señor, émpë simeta jüneria; émpë jüneiya enchi ín nákehui.

Jesús éntok ínel áu jiaahua:

—In kabaramë suaya. ¹⁸ Tua lütüriapone ínel emou jiaahua: Jübua yótuke empo emo sásankotuay, éntoke em huée bárëu bíchaa sisimey; të béja ölatuka, em mámamë rutuktianake, éntok tábuika enchi sánkotuanake, éntok kaa em huée bárëu bíchaa enchi huériunake.

¹⁹ Ínëli nokaka ä jüneetebok, jáchin mukuka Diosta ä úttlnakëihui. Íkäi noksuka ínel jiaahua:

—¡Ino sáukë huéiye!

Huä disciipulo chë nákhuame

²⁰ Jü Peero, amáu remteka, juka disciipulota Jesústa chë nákeü bitchak, áme sáu huémata, hua áman tukaapo jibuáhuay át huijjüteka kátekaihui,

ínel áu jíakäihui: “Señor, ¿jábese hua enchi nénkinakeme?” ²¹ Peero ä bíchaka Jesústau ínel jiaahua:

—Señor, ¿isu? ¿Jítasu áu huéenake jáni?

²² Jesús éntok ínel ä yómmiak:

—Ínapo ínel éátek, áapörík tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jitasë áma táru? Émpë ino sáu huéiye.

²³ Huanäi íri noki chíbejtek jume hermaanom násuku, huákäi disciipulota kaa muknakëihui. Të Jesús kaa junëli jiau báarey jiöbe, ál-la ínel jiaahuak: “Ínapo ínel éátek áapörík tahuanakeu júchi ín yepsäu tájti, ¿jitasë áma táru?”

²⁴ Íri ájária jü disciipulo íari bétana nokakame, éntok íari bétana jiojtekame; éntokte júneiya, ä nokihua lütüriatukähui.

²⁵ Jesús huatek juebenak yáuhuak. Huámëi hueuhuëpulaka nátepua jiojtetukátek, íenne éiya, jamak ím ániapo júnem kaa beeki éiyey, huame librom jiojterim. Júnentunake.

Jume Apóstolim Yáari

Juka Espíritu Santota ám makrokähui

¹ Empo Teófilo, huam bat ín emou jiojtekäpone simeta jiojtek, ínapo jü Lucas, juka Jesústa yáakähui éntok yore ä majtiakähui, ä tékil ä naatekäpo naateka, ² téhuekau ä sikäpo tajti. Kee jee téhuekau huéeka jü Espíritu Santota úttiäray jume apóstolim yéu ä púakäu tüisi téjhuak jita bem yáanakähui. ³ Mukuka, chúkula jiápsaka ámeu au yeu machiriak. Jum cuarenta taahuarimpo núkisi machisi ámeu au yeu machiriak, am jünee iaaka ä jiapsä bétana, éntok Diosta nésauhué bétana ámeu nokaka.

⁴ Ketune jume apóstolimmak aneka, Jesús bempörim, jume apóstolim, téjhuak kaa jum buere joära Jerusalémpo yéu am katchahueka. Ínel ámeu jiaahua:

—Jukem ín Átchay enchim téjhuari boobícháihui, huaka áa bétana ín enchimmeu nokakähui. ⁵ Lútula huépo Juan báammea yore batöak, të chúkula kaa jaiki taahuarim huei Dios täbuiasi enchim batönake, jü Espíritu Santoyi.

Jesús téhuekau jikáu siika

⁶ Jesústahuim nau yájaka ínel au jiaahua:

—Señor, ¿jatchë én juka Israelta yäura bannaataka bénasi tahuárianake jáni?

⁷ Huanäi Jesús ínel am yómmiak:

—Kaa enchimmeu chäka enchim ä jünérianakähui juka jauhuey Dios Áchayta jita yáanakähui, huaka áapörík jíba jüneriähui. ⁸ Të juka Espíritu Santota enchimmeu kom yumáko útteatem jípunake, huanärem yeu sájaka huaka ín yári enchim bíchakäu jume géntemmeu noknake jum buere joära Jerusalémpo, éntok sime Judea buíaräpo éntok Samária buíaräpo, éntok jakum buíata yumäu tajti junne.

⁹ Íneli jiáusuka, bempörim ä bíchaisu, Jesús téhuekau jikáu siika. Huanäi jü namú au yúmaka ä páttiak. Huanärim kaa júchi ä bitchak. ¹⁰ Bempörim téhuekau puseka Jesústa am bíchaisu, guoi yorémem totösalik sánkoka áme náapo yeu machíak. ¹¹ Huanärim jume apóstolimmeu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Galiléapo joome, ¿jatchiakem huépüsi téhuekau bitcha? İri Jesús enchim násuk téhuekau jikau sikame júchi äbo kom yebijnake jikau ä huey enchim ä bíchakäpo bénasi.

Jü Matías yeu púahuak Judasta tekia ä mabetnakë béchïbo

¹² Huanärim jü kauhui Oliivo téamtat kóm sájaka buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. Kaa tua mekka, senu kilometrotu máchiakay, jimyore táapo rerejtihua bémütukay jíbba. ¹³ Huanärim jum pueblou yájaka, jü kari nat béppa jokäpo jikat kiímuk, huam jíba bem anéipo. Jume áma nau anéihuim: Jü Peero, éntok Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Toomas, Bartolomé, Mateo, Jacobo Alféota üusi, Simmom jü cananístammak huéeme, éntok Judas Jakóbotamak huéri. ¹⁴ Sime ímëi éntok Jesústa sailam, éntok ä áyehua María, éntok huate jaámuchim, áma nau yayajai oraciompo Diostau nok báreka.

¹⁵ Huámechi taahuarimmet jum Jesucristota súalhuäpo nau huérim jibatuum ciento veintetukay, jume áma náu aneihui; jü Peero áme násuk kíkteka ínel ámeu jiaahua:

¹⁶ —Eme ín hermaanom, tua útteatukay huaka bannaataka Espíritu Santota noki jiojteta chúpnakēhui, huaka Davidta ä noktuakāhui Judasta bétana, hua Jesústa perezotekame am aniakame. ¹⁷ Bueituk i Judas itomak näikiatukai, éntok tékiata itomak jípurei jiöbe, ¹⁸ të áapo yeu siika. Huanäi hua tomi juënak yáaka ái ä béjtuahuakäubei buía jínnuhuak. Huanäi chükula au cháiyak. Áu cháaka éntok, sihua pejti kón huétchek. ¹⁹ Huame Jerusalémpo joome íkái jünériaka, juka buíata jínnuhuakamta bem nokpo Acéldama ti téhuaatuak, jü buía ójbota béjhuai jínhuri tiau báare. ²⁰ Kíalíku jü Espíritu Santo juka Davidta ínel jiojtetuak jum libro Salmompo:

Éläpo jü ä jóuhua jímmaatunake;
kaabe éntok áma jóanake.

Éntok ket ínel jiaahua:

Éläpo täbuika juka ä tékia mabetnake.

²¹ Úttea senuk itom yeu púanakēhui itomak ä tékianakē béchibo, Jesústa jíabitekä bétana ä noknakē béchibo. ²² Jü tahuari Juanta ä batöakäpo naateka téhuekau ä sikäpo tajti huepülaka itomaktunake, Jesústa kókkolam násuk ä jíabitekäu bíchakame.

²³ Huanärim áme násuk guoyim yeu púuhuak: Juka Matíasta, éntok José Barsabasta, Justo titéhuaakamta. ²⁴ Huanärim oraciompo Diostau nookak:

—Señor, empo síme yorémem jíapsi jünériame, itómē tejhua ímēi guoyim násuku jábetasē yeu púala, ²⁵ huaka apóstolta tekia ä jonákē béchibo Judasta tarukāhui, bueituk áapo Diosta áa yáaka béchibo ä näikiariu bíchaa siika.

²⁶ Huanärim am sortiaroahuak, Matiastat huétchek, jü tékia. Huanäi naateka huame once apóstolimmak näikiahua.

2

Espíritu Santota yepsakāhui

¹ Juka Pentecostés pajkota yumáko, síme jume Jesuristota súaleme náu lópola aaney; nánancha éaka. ² Huanäi jáhui tehueka bétana jíkkajtuk, jekata úttea huē bénasi jáka. Huanäi jü kári bem anéipo jáhuiy tápunak. ³ Huanäi jume nínnim bénaka éntok taij rupáktiriata bénaka ámeu yeu machiak, huepülaka símem bëkatana emo näikimtelataka. ⁴ Huanäi síme Espíritu Santoy tapunak, éntokim täbui nokpo noktáitek jum Espíritu Santota am noktúä pámani.

⁵ Huámechi taáhuarimmet jum buere joära Jerusalémpo judíom aaney, Diosta nésahui joame, síme ániat bétana áma yáij-lataka. ⁶ Huaka jáhuita kusisi jáamta jíkkajaka jü génte nau rúktek. Huanärim búruk eiyai, bueitukim huëpulaim bem noki am nokái am jíkkajai ⁷ áachim guómtilataka tahuaka ínel nau jiaka:

—Jachum kaa Galiléapo joome síme imi nokame, ⁸ ¿jáchisu júntukim huepülaka itom yoiyöhuam nokpo nooka? ⁹ Ímim ito násuk aane jume géntem Pártiapo joome, Médiapo, Elampo, Mesopotámiapo, Judea bétana, Capadocia bétana, Ponto bétana, éntok Asia buiära bétana, ¹⁰ Frigia bétana, Panfilia bétana, Egipto bétana, éntok África buiaräpo Cirene

pueblo chíkola joómem. Romáanom júne im aane im jóakame. Huate tua judíomtaka im aane, huate éntok, kia bem boojóriäpo ámemak kimúlamtaka. ¹¹ Huate ket Creta bétana im aane, éntok buiära Arabia bétana. Të símete tua itom nokpo juka kaa jaibu johuamta Diosta yáari bétana nokame jíkkaja.

¹² Síme at guómtilatata kaachin anmáchiakai. Huanärim nau emo nátemaje:

—¿Jítatu báaresa jáni iri?

¹³ Huate éntok, am junnériaka ínel jiaahua:

—Bempo kíalim naakolam.

Kësam Perota géntemmu nokakähui

¹⁴ Huanäi jü Peero kíktek, jume once apóstolimmaki. Huanäi kusisi jume géntemmu ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Judéapo joome éntok síme buere joära Jerusalémpo jóakame, ikärem júneria, éntokem tüisi ä jíkkaja íka ín enchimmu nokbárëhui. ¹⁵ Ímëi oóhuim katim naakolam enchim am ériä bënasi, bueituk kethuéeyo, én jübua jamak bätanim jiaahua. ¹⁶ Í enchim jíkkajäu júnen hua profeta Joelta nokakähui ínel jáme:

¹⁷ Jume taahuarim lüteyo, tiahua jü Dios, juka ín Espíritune síme yorémemet chibejtianake.

Huanäi jume enchim üusim éntok enchim mälam juka ín Espiritu am noktúähuim noknake, jume jübua yoyötume éntok, tenkumta bënasi éaka Diosta bétana huenta bínnake.

Jume öolamm entok tenkunake.

¹⁸ Tua lütüriapo huámechi taáhuarimmetne ín sáuhuëhuimmet ohuim entok jamuchimmet ín Espiritu amet chibejtianake, huanärim juka ín Espirituta am noktúäu noknake.

¹⁹ Áman téhuekapone at guómtisi machik yeu machírianake, imi buíapo éntokne ímëi señaalim ayutuanake: ójbo, taji éntok buichía jaahua.

²⁰ Jü tää kaa machisi tahuanake, jü mecha éntok, ójbota bënasi síkilisi, kee juka täahuata yúm Mayo juka Señorta, buéresi ujyorisi yepsayo.

²¹ Huanäi síme huame Señorta téhuam yöreka am tehuame jínëutunake.

²² 'Júntukem ikäy nokta jíkkaja eme oóhuim Israelítam, Dios juka Jesús Nazarenotat enchim tayatuak, buéresi at guómtisi machik señaalim yakari áapörík huämi. Bueituk ä kókkohuame kara jíbba ä úttiäray bétuk ä jípurey. ²³ Júnentaka junne huam Diosta bannaataka áachä jünaktekäpo áman enchim mampo ä tóijhuak, eme ä pereesoteka jujjuëna yöremem mampo ä yétchak, kúrusit ä poponaka bem ä mënakë béchibo. ²⁴ Të Dios júchi ä jíabitetuak, hua kókkohuamta útteara bétana áma ä yorétuaka, bueituk hua kókkohuame kara jíba ä útteara bétuk ä jípurei. ²⁵ Bueituk David Jesússta bétana nokaka ínel jiaahua:

Ínapone jíba juka Señorta bitchay ínomak anemta. Bueituk áapo ínomak ín báta bétana ínomak aane, kayta ára nee tatabnake.

²⁶ Kíalíkune tüisi jíápsipo al-leaka tahuak ín niní junne ál-leaka nooka. Éntokne kaítat jachin eiya ín takahua muknakey junne át boobíchaka,

²⁷ bueituk empo ín jíapsi kaibu huam kókkolam násuk tahuárianake, éntoke hua em nákeu santosi au nükamta takahua kaybu nasóntunake.

²⁸ Empo nee téjhuak jachin ayuka ín yu jíapsinakèhui, éntoke buéresi nee al-leetuanake inomak aneka.

²⁹ 'Eme inomak huéerim, tua machisi jüneriahua juka itom yoyöhua Davidta mukilatukähui bóoveda ketune ími buíapo óorek. ³⁰ Tè jü David profetatukay; kíalíku jüneyai juka Diosta au ä nátuakähui éntok ä lütüria yáakähui senuk áapörikut yeu simriata Cristotunakèhui, ä nésauhuëpo ä nésaunakè béchibo. ³¹ Kíalíku jü David profetataka chë bannaataka ä bil-lataka juka Crístota jíabitenake bétana nookak, entok huaka ä jíapsihua kaa kókkolam násuk tahuánake bétana, entok ä takahua júne kaa nasontunake bétana. ³² Júnëli jü Dios íkái Jesústa jíabitetuak, éntok iári bétana síme ítapo testiigom. ³³ Dios ä báta bétana ä yétchak yörisi machiku. Huanäi juka Espíritu Santota mabétaka, huaka Dios Áchaita nátuari, áapo itou ä bíttuak. Júntuk i enchim bíchähui éntok enchim jíkkajähui áa bétana huéiye. ³⁴ Bueituk kaa áapo jü David téhuekau jikáu siika; bueituk áapo, jü David, ínel jiaahua:

Jü Dios ín Señorbeu ínel jiaahua:

"In báta bétanë yeesa yörisi machiku,

³⁵ jume em béj-rim em útteara bétuk ín tahuáriäu tajti."

³⁶ Júntuk eme síme jü pueblo Israel, akem ä jüneria lütula huëpo íkái Jesústa enchim kúrusit popóntebokäuta jü Dios Señorpo ä tahuáriak éntok Crístopo, bueituk áapo yéä púhuak ä nésaunakè béchibo.

³⁷ Íkärím jíkkajaka, bem jíapsipo ä jímmaaka, tüisi kaa al-léaka taahuak. Huanärim Perotau ínel jiaahua éntok jume huate apóstolimmehui:

—Eme itomak huéerim, ¿ensu, jáchisute ayúnake?

³⁸ Huanäi Peero ínel am yómmiak:

—Emóem temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, éntokem síme emo batótebo Jesucrístota téhuampo, enchim kaa tühua yáarimmet enchim jíókoriná béchibo. Huanäi jü Dios juka Espíritu Santota enchimmet kom jünaktenake. ³⁹ Bueituk hua Diosta nátuari enchim béchibo náikiari, éntok enchim üusim béchibo, éntok kia síme huame mekka aneme béchibo junne; kia jábeta béchibo juka itom Señor Diosta nunubárehui.

⁴⁰ Jü Peero íkái noksuka, éntok huátek ámeu nokaka, ínel am téjhuak:

—Ime génte én kat-riame jujuëna násukem yeu kaate, bueituk jü noki béttesi machika ámet hüechila.

⁴¹ Júnëli huame íkái tü nokta súalekame batóhuak. Huanäi huáchü taáhuarit baj miltumáchika jume Jesucrístota súalemmeu rúktek.

⁴² Huanäi síme jíba huame apóstolim am majtiá páman kaatei, nánancha éaka éntok Diostau buanaka. Éntokim nau rúkteka jume páanim nat nánáikimtei Señorta am sáhuekä bénasi au bem huáatinakè béchibo.

Jume Jesucrístota bat súalekame jachin emo nükähui

⁴³ Síme jü génte at guómtilatata taahuak. Jume apóstolim éntok, juebena señáalim kaa jáibu johuame johuai. ⁴⁴ Síme jume Jesucrístota súaleme huépulai bénasi nau aaney, éntokim bem áttea nau átteakai.

⁴⁵ Bem áttea, jita júne bem jípurëhuim nénenkai, huanäi huame jábesu jítasä ámeu bëyë huéeläpom juka tómita ámet nánáikimtei. ⁴⁶ Chikti táapom jíba bénasi éaka jum tíöpopo nau aaney, éntokim jum bem jóapo nau yájaka al-léaka nau jíbuäi, kaachin emo ériaka. ⁴⁷ Diosta bétanam tühuaata nookai ä baisáuhueka, éntok síme jü génte am nakkei. Jü

Señor entok, chikti táapo jume ä jínëusimëu huame huate ä súalemmeu rúktiasimey.

3

Jü yorem guok löitaka tómtilataka türiak

¹ Séjtuł bájim jiäpo kupteu bíchaa jü Peero éntok Juan nau kateka jum tiöpou jikáu sájjak Diostau buabuánhuäu orapo, judíom ä boojoria bënasi. ² Chikti táapo senu yoreme guok löitaka yeu tómtilataka huämi tiöpo puértaapo totóijhuai, Hermoosä teäpo, limojnata áu iaahuaka, jume áman kimummehui. ³ Huanäi jü löi juka Perota éntok Juanta tiöpou kimúi am bíchaka, limójnata ámeu aahuay. ⁴ Huanäi jü Peero entok Juan jáptekam tua ä bitchak. Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ítochë suuhua.

⁵ Huanäi jü yorem löi ámet puseka taahuak jita júne áu mik máchileka.

⁶ Të jü Peero ínel au jiaahua:

—Kanne tómek jiöbe, tëne ín jípurëumak enchi aníanake: Jesucristo Nazaretpo jometa úttearammeyë kíkteka naa huéiye.

⁷ Huanäi jü Peero mampo bata bétana ä buíseka ä ketchak. Sep lauti éntok, jum térökiampo útteaka taahuak éntok síme jum guókkimpo.

⁸ Huanaí jü löi jikáu chépteka kíktek éntok naa huee táitek. Huanäi ámemak jum tiöpou kibákek. Huéeka éntok jikáu chéptisimeka, Diosta úttiley. ⁹ Síme hua génte áma anéihui ä bitchak ä huéeyo, éntokim ä jíkkajak Diosta ä úttileyo. ¹⁰ Huanärim at guómtilataka taahuak hua au sikamta béchibo, bueítukim jüneiyai huákäi yoremta ájáriatukähui huam tiöpo puerta Hermósä teäpo yeyésaihui limójnata aahuakä.

Perota jum Salomonta portalpo nokakähui

¹¹ Huä yoreme löitukaihui béja türiaka jü Peerótat éntok Juántat chätuka kaa am tóttójai. Síme jü génte áma anëu éntok, at guómtilataka ámeu bíchaa teénnek jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakäu bícha.

¹² Jü Peero íkái bíchaka, jü gentetau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israeliitam, ¿jatchiakem át guómte jü enchim bíchakäubechi, éntokem ítotchu suuhua? Eme jamak itom útterai éntok itom tü yórememtukä béchibo íka yoremta itom naa hüeetua bënasi eiya. ¹³ Èe kaa huäri béchibo. Huame itom yoiyöhuam Abraham, Isaac, éntok Jacobta Dios juka ä Üusi Jesústa tóboktiaka buéresi útteata ä mákkak. Të eme huákäi yaurata mámpo tójjak, éntokem juka Pilátota ä búttiabarei júne kaa báreka taahuak. ¹⁴ Huaka tü yóremta éntok lütüriata joamta búttia nésau éäkasem huaka juëna yóremta yore súalata búttiatebok. ¹⁵ Júnëlem huaka jíapsihuatma yore mikamta mëtebok. Të jü Dios huam kókkolam násuk ä jíabitetuak. Íahuíte itapo testiigom. ¹⁶ Jesústa tehuan itom súalë béchibo Dios íka yoremta enchim bíchäu éntok enchim täyäu útteata mákkak kíkteka náasä huéenakë béchibo. Jüri Jesústa súalhuame ínel yúmalasi ä tütek íkái yoremta, enchim símem ä bíchäpo bënasi.

¹⁷ 'Eme ínomak huéerim, ínapo jüneiya eénchim éntok huame enchim yauram juka Jesústa mëtebokähui kaa jünéaka Diosta yeu ä púakähui.

¹⁸ Të jü Dios ímiri ä chúppak juka bannaataka jume ä profétam ä noktúakähui: juka yeu ä púari, Cristota, jìokot máchirata bínnake bétana. ¹⁹ Júnentukem emo temajeka jíapsi kúakte Diostau bíchaa, huame enchim Dios bejrim ä tuchánakë béchibo. Huanäi jü Señor

al-leehuamta enchimneu ayutuanake, ²⁰ entok juka Jesústa, Cristota, enchimneu bíttuanake, huaka bannaataka enchim béchibo yeu ä púakähui ä nésaunakë béchibo. ²¹ Të én ketune jü Jesucristo téhuekapo annake juka Diosta simeta bemélasí tü yäu tajti, huame profétam yéa púakäu bannaataka yájakame ä noktúakápamani. ²² Bueítuk jü Moisés ínel jiaahua itom yoiyöhuammehui: “Dios jü Señor enchimneu senu profetata bíttuanake enchimmak huérita, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jikkajinake enchim at sáihuäu joaka, ²³ bueítuk síme hua génte kaa júkái profetata nésauhui yáakame kókkonake, éntok hua pueblo Israelta násuk yeu béptunake”, ti ámeu jiaahua jü Moisés.

²⁴ ‘Síme huame profétam Samuelta anéi naateka pujbau bíchaa ímëi taáhuarimmet ayúnakemta bétana nooka. ²⁵ Júntuk eme ámëriam jume pofétam nokákäu mabénnakeme, éntok enchim tühuata jájamnakë béchibo jü Dios huame itom yoiyöhuammak nokta lütüria yáuhuak, jü Abrahamtau ínel jíaka: “Síme jü génte ániat aneme tühuata jájamnake hua émot yeu simríata béchibo”, tau jiaahua. ²⁶ Kíaliku jü Dios juka ä Üusi jíabitetuaka enchimneu báchá bíttuak, tühuata enchimneu yáa báreka, huépüilai bénasi enchim huaka juénaraata tóij íaaka.

4

Peero éntok Juan jum yäurapo yeu tóijhuak

¹ Peero éntok Juan ketune gentetau nookai jume tiöpopo nésauhueme ámeu yájayo, jü tiöpota suáyammeu yäuttamaki, éntok jume saduceom-maki. ² Bempo oómtei juka Perota éntok Juanta juka genteta majtíä béchibo jume kókkolam jíabitenake bétana Jesústa jíabitekä béchibo. ³ Huanärim am peréesoteka cárcelpo am jóiyak yokóriapo nokta ámet chupa báreka, bueítuk béja kuptei. ⁴ Të büruka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jikkajakame ä súaleka taahuak. Huanäi síme nau jume Jesucristota súaleme, oóhuim jíba näikiaka, jíba tua batte mamni miltukay.

⁵ Yokóriapo jume judíom puéblolo nésauhueme, jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame, buere joära Jerusalémpo nau yájjak. ⁶ Ama aaney kétchi jü Anás, jü tiöpopo chë nésauhueme, Caifás, Juan, Alejandro, éntok síme huame tiöpopo chë nésauhueme famíliapo joome. ⁷ Huanärim juka Perota éntok Juanta áman bem jokäu nütebok. Huanärim áme násuk yéu am jábuaka ínel ámeu jiaahua:

—¿Jábeta nésaupo, éntok jábeta úttearammeasem íkái yoremta tütek?

⁸ Huanäi jü Peero, Espíritu Santota útteara at ayúkä béchibo, ínel am yómmiak:

—Eme puéblolo yäuram, éntok eme pueblo Israelpo yoiyöturim: ⁹ béjasem itom temajeka senu yoreme kókoremtau tühuata yáahuakä bétana jachin ä türiakähui, ¹⁰ enchimte ä téjhuanake síme genteta Israelpo jometa ä jünérianakë béchibo. Í yoreme yúmalasi türilataka enchim bíchäpo aane hua Jesucristo Nazaretpo joome kúrusit enchim popóntebokäuta úttearammea, hua Diosta kókkolam násuk jíabitetuakähui. ¹¹ Eme huame káarim jojoame juka tétata chë türík omoutekä bénasi maachi, bueítukem juka Jesústa kaa türeka ä omoutek. Én éntok jü Dios júkái Jesústa simem béppa nésauhuak, jachin hua tetta yeu púari kari naahua eskinapo yéchari, álë bénasi. ¹² Kaabe éntok ára

itom jinëu, Jesucristo jibba; bueituk Dios kaábeta éntok im ániau kom bíttuak itom ä jínëunakë béchïbo.

¹³ Huame yäuchim juka Perota éntok Juanta kaa májhueka am nokayo tüisim at guómtek, jünéaka kaa tüisi jiösiam am täyähui, éntok am polóobemtukähui. Huanärim ámet jünëak Jesústamak am rejtilatukähui.

¹⁴ Tem juka yoremta türilata áme násuk huéekamta bíchaka, kaachin am nok bejmáchiakai. ¹⁵ Huanärim jum bem anëpo yéu am sákatuak, bempo nau ettéjhua báreka. ¹⁶ Huanärim ínel jiaahua:

—¿Jáchisute am yáanake jáni ímëi yorémem? Bueituk síme jume Jerusalémpo jóakame jüneiya íkai kaa jaibu johuamta am yáalatukähui, éntokte kara ä esso. ¹⁷ Të íkai bem joäu kaa simat jünérianä béchïbo, atam taktirianake én naateka kaa júchi Jesústa bétana jábetau am noknáke béchïbo.

¹⁸ Huanärim am núnuka kuttílasi ámeu noókak kia jachin éntok huei júne kaa Jesústa bétana jábemmeu am nok sáhueka. ¹⁹ Të jü Peero éntok Juan ínel am yómmiak:

—Áachem emo temaje eme, ¿jachu türi jáni Diosta bíchäpo enchim nesauhui yáa béchïbo, juka Diosta nésauhui tójaka? ²⁰ Bueituk ítapo kara ä esso, huaka itom bíchakähui éntok itom jikkajakähui.

²¹ Huanäi jume yäuchim am mauj téjhuak, tem jiba am sákatuak. Kaítam béttesi machik ámeu yáa máchika taahuak, bueituk síme hua génte Diosta bétana tühuata nookai, éntokim ä úttilei hua yáarita béchïbo. ²² Huä yoreme türika tahuakame kaa jaibu johuamta at chúpahuakähui cuarenta huásuktiriam béppa am huériay.

Jume Jesucristota súaleme yorem éehuamta éntok óusi éehuamta Diostau nétane

²³ Jü Peero éntok Juan búttiahuakam sájjak huame ámemak kateme anëu bícha. Huanärim ámeu yájaka am ettéjhuariak jachin huame tiöpopo chë nésahueme ámeu jákähui, éntok huame yoiyöturim.

²⁴ Huanärim am jikkajaka, síme nau ínel Diostau buänak:

—Itom Señor, empo tua jita árahueme, empo ájaria jü Dios téekata yáakame, buíata, bahueta, éntok síme huaka ayúkamta. ²⁵ Empo jü em Espíritu Santoy Davidta ínel noktúak:

¿Jatchíakasu jume naciónim emo tóboktia,

huame géntem éntok, bem kara joäu yáa báreka eiya?

²⁶ Jume réeyim im buíapo nésahueme emo tóboktiak,

jume puéblommeu yäuchim nau emo tójjak,

Diosta bėj-reka éntok ä Cristohuata.

²⁷ 'Bueituk lütüriapo jü rey Herodes éntok Poncio Pilato náhuim emo tójjak imi puéblopo jume gentiilimmak éntok israeliitammaki, em Üusi Jesús tü yóremta bėj-reka, ä nésaunakë béchïbo em yeu púakähui.

²⁸ Bempo simeta huaka bannaataka naateka em mampo entok em nokakähui em at jünaktekäu chúppak. ²⁹ Én éntoko, Señor, huaka bem itom máujtuahuäubechë suuhua, éntoke óusi éehuamta itom jume em sáuhuëhuim miika, kaa májhueka em noki itom noknáke béchïbo. ³⁰ Em úttearë yeu machíria huame kökoreme türinakë béchïbo, éntok señaalim

kaa jaibu johuame jotúnakë béchïbo em Üusi Jesús tü yóremta úttiärayi.

³¹ Júnëli Diostau am buansuk, huam bem nau anëpo jü kari au yoyóak. Huanäi síme juka Espíritu Santota úttiära mabétaka juka Diosta noki kaa májhueka nookai.

Sïme hua bem áttea nau átteatukai

³² Sïme huame Jesucristota súalekame senulhua jíba eiyai, éntok nánancha emo ériai. Kaabe juka ä átteahuata áapola au átteak tíiyai, ál-la sïme nau ä átteakai. ³³ Jume apóstolim éntok, tüisi útteäta jípureka jíba juka Señor Jesústa kókkolam násuk jíabitekä bétana nookai. Dios éntok, sïmemmeu buéresi tühuata johuai. ³⁴ Kaabe áme násuk jíókot eiyai, bueítuk sïme huame buíam jípureme, éntok kárim jípureme, am nénkaka juka tómita ³⁵ jume apóstolimmeu ä totojai. Huanärim huëpulammechá nánäikimtei bem ámeu bëyëu huéeläpo. ³⁶ Júnëli aayuk, senu yoreme levíita usíarimpo jométake, Josë téaka, isla Chípëpo yeu tómtilatata, jume apóstolim Bernabem téhuaatuakähui. Yore sirok yáatituame tiau báare. ³⁷ Ìri yoreme buíata ä jípurëu nénkaka juka tómita jume apóstolimmeu tójjak.

5

Jü Ananíasta éntok Safírata kaa tühua yáari

¹ Të senu yoreme Ananías téaka, ä jubí Safíra téamtamak éaka, buíata nénkak. ² Ìri yoreme ä jubímak éaka huate tómmak taahuak, juka huatek éntok, jume apóstolimmeu tójjak, ìri sïme hua buíata bejhua ti ámeu jíaka. ³ Huanäi jü Peero ínel au jiaahua:

—Ananías, ¿jatchíake juka Satanásta nésauhui yáuhuak juka Espíritu Santota emo bäitäu máchileka éaka? Bueítukë huate tómmak tahuaka huátek jíba äbo tójjak, ìri sïme hua buíata bejhua tíaka. ⁴ ¿Jatchu kaa empo ä átteakai juka buíata ke ä nénkaka? Ä nénkisuka éntok, ¿jatchë kaa jíba empo ä átteaka tatahua juka tómita, em yáa bárëu ái em yáanakë béchïbo? ¿Jatchíake íkái kaa tühuata yáa báreka ëak? Díostahuë aranókichiata nooka, kaa yorémemmehui.

⁵ Huanäi jü Ananías ínel ä jiai ä jíkkajaka jíba, huéchecha muúkuk. Huanäi sïme jume íkái jíkkajakame tüisi májhueka taahuak. ⁶ Huanäi huate yorëmem jübua yoyötume jápteka, sánkompo ä bëtiaka yéä nuksájaka ä maäk.

⁷ Chúkula baij orata huei jáni jü Ananíasta jubí áma yépsak, kaa jünéaka jita bénak áma yeu sikähui. ⁸ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jachem ia béekipo juka buíata nénkak enchim jíakä bënasi?

Áapo éntok ínel au jiaahuak:

—Jehui, júari béekipote ä nénkak.

⁹ Huanäi jü Peero júchi ínel au jiaahua:

—¿Jatchíakem nánancha éaka juka Señorta Espíritu baitäu bábarek? Júmun äbo kaate jume em kuná máakame. Én éntokim enchi ket yeu huérianake mukílata.

¹⁰ Huanäi seep Perota guokpo huéchecha muúkuk. Huanäi huame yorëmem jübua yoyötume áman kimuka, juka Safírata mukílata téuhuak. Huákái éntokim ket yeu núk sájaka ä kunamak lópola ä maäk. ¹¹ Huanäi sïme jume Jesucristota súaleme tüisi májhueka taahuak, éntok sïme huame íkái jünériakame.

Juebena señalim kaa jaibu johuame júne yáahuak

¹² Jume apóstolim jü genteta bíchäpo juebenna señáalim kaa jaibu johuame johuai. Jume Jesucristota súaleme éntok, sïme, jum tiöpopo Salomonta portal titéhuaakapo nau yayajjai. ¹³ Të jume kaa Jesucristota

súaleme májhueka kaa ámemak emo kuúkuútiái, tem jíba buéresi túhuata áme bétana nookai. ¹⁴ Júnentaka junne juebena génte juka Señorta súaleka taahuak, oóhuim éntok jaámuchim junne. ¹⁵ Íri Señorta bem súalëu buériaú yuumak. Jume kókoreme júnem bem ámet töyëumak chikti böóu yeu totójjai, juka Perota áma huam huei kia júne juka ä jékkaahuata ámeu yúma íaaka am túrinakë béchíbo. ¹⁶ Huame pueblom chíkola jokame bétana juebena génte jum Jerusaléniu yájjak, kókoreme huériaka, éntok yoremem espíritu jaiti machim jípureme. Huanäi síme túriak.

Jü Peero éntok jú Juan guok jájahuaimme

¹⁷ Huanäi hua tíöpopo chë nésauhueme, éntok huame saducéom titéhuaakammak kateme, áa bétana éame, ä ínnëaka taahuak. ¹⁸ Huanärim jume apóstolim buíjteboka am peréesotetebok, éntokim cárcelpo am jóiyak. ¹⁹ Të jú Señorta ángel tukaapo ámeu yepsaka, juka cárcelta puerta étapoka, yeu am sákatuak, éntok ínel ámeu jáahua:

²⁰ —Sájakem áman tíöpou kimuka jú gentetau nooka í bemela jíapsihuatma bétana.

²¹ Íkái jíkkajakam yokóriapo kethuéitana tíöpopo kimuka am majtíataitek.

Huanäi hua tíöpopo chë nésauhueme, éntok huame áamak éame, ímin juka buere yáurata nau núnnuk, síme huame Israelpo yoiyoturim. Huanärim jume apóstolim jum cárceliu nuú nésauhuek. ²² Të jume tíöpota suáyame áman jaahuákame cárceliu yájaka kaábeta áma téuhuak. Huanärim sájaka áman am téjhuak, ²³ ínel jíaka:

—Lútüriapote juka cárcelta tüisi páttiatau yájjak, éntok jume sontarom ä suáyame puértam bëkatana jábuekammehui. Tëte ä étapoka éntok, kaábeta áma huáijhua téuhuak.

²⁴ Íkái jíkkajaka jú tíöpopo chë nésauhueme, éntok jume huate áma tékiakame sáuhueme, kaachin anmáchika taahuak, álë bénasi jú tíöpota suáyammeu yäut, éntokim emo nau nátemaje ínel jíaka:

—¿Jákusa tua íri chúpnake jáni?

²⁵ Júnëlam nokaisu senú yoreme áma yépsak ínel ámeu jíaka:

—Huame yorémem enchim pereesotekäu áman tíöpopo aneka jume géntem majtíay.

²⁶ Huanäi hua tíöpota suáyammeu yäut ä sáuhuëummak sika áman am núka, të kaa bëttesi ámemak aneka, bueítuk juka genteta májhuey emo mamaasu máchileka. ²⁷ Huanärim am nüpaka huam buere yáurata bíchäpo yéu am jábuak. Huanäi jú tíöpopo chë nésauhueme jume apóstolimmeu ínel jáahua:

²⁸ —Ítapo chë, kuttílasi enchim téjhuaakai kaa júchi Jesústa bétana huemta jábeta enchim majtía sáhueka. Tem kaa itom nésauhui yáuhuak. Chë tüisisem simát jum Jerusalémpo am majtiasasaka, éntokem juka juëna nokta itot jimma báare juka yoremta itom mëtebok tíaka.

²⁹ Huanäi jú Peero éntok jume huate apóstolim ínel am yómmiak:

—Ítapo ä lútüriak juka Diosta bat itom nok chúpnanakëhui yorémem itom nok chúpnanakepo béppa. ³⁰ Eme juka Jesústa kúrusit popónteboka ä mëtebok, të jú itom yoiyöhuam Dios ä jíabitetuak kókkolam násuku. ³¹ Jú Dios éntok, ä tóboktiaka ä bata bétana yörisi machiku ä yétchak, síme yáurata béppa ä nésaunakë béchíbo, éntok yore ä jínëunakë béchíbo, jum pueblo Israelpo jömem ä jíapsi kúakti íaaka, bem kaa túhua

yáarimmecham jiókorinä béchibo. ³² Júahuíte itapo testígom, éntok jü Espíritu Santo, hua Diosta huame ä nok jíkkajame mikähui.

³³ Íkärím jíkkajaka, öómteka am sua báarei. ³⁴ Të jum yäurata násuk senú pariseero aaney Gamaliél téaka, judíom ley am mamájtíame. Huäri kíkteka noókak jume apóstolim chúbala päkun yeu huéria nésauhueka. ³⁵ Huanäi yéu am nuksákahuak, jü yäuratau ínel jiaahua:

—Eme oóhuim Israelpo joomem, tüisem at suuhua jita ímëi oohuimneu enchim yáanakëubechi. ³⁶ Bueitukem jíba tua au huáate eme, jaiki huásuktiria jan huéiye senu yoreme Téudas téaka au tóboktiak buéresi jita au tékiak tíaka. Jume yoremem éntok, naiki cientotu máchika áamak chätuk. Të mëhuak huäri yoreme, huame áamak chätukäu éntok, síme chíbejte. Huanäi huämi luútek jü ä huéetuähui. ³⁷ Chúkula jume géntem jiösiapo kimahuata taahuarimmet senu Júdas téaka, Galiléapo jométaka, ket au tóboktiak. Huanäi juebena génte ket áamak chätuk. Të ket mëhuak, huame áamak chätukäu éntok, chíbela näikim sájjak. ³⁸ Kíalikune enchimneu nooka ímëi oóhuim kíal enchim toij sáhueka. Bueituk íkái íneli huentá yorémem bétana ä huei, jíba luutínake; ³⁹ të Diosta bétana ä huéeyem kaachin ä yáanake. Jítachem suuhua; jachin aika júnem Diosta béj-reka ayúnake.

⁴⁰ Huanäi síme áa beu éaka taahuak. Tem chúkula jume apóstolim núnuka tüisi am bépsuk, éntokim kaa éntok Jesústa bétana jábemneu am nók sáhueka am téjhuak. Huanärim am búttiak. ⁴¹ Huanäi jume apóstolim yäurata mampo yeu sájaka, tüisi al-léaka taahuak juka Diosta junëli Jesústa béchibo jíokot máchirata am bíttuak tíaka. ⁴² Të bempo jíba chikti táapo jum tiöpopo am majtíaka taahuak, éntok jóahuat junne, juka tü nokta Jesucristota bétana huentá ámeu nokaka.

6

Guoibúsan diáconom yeu púahuak

¹ Huámechi taahuarimmet jume Jesucristota súaleme chë bürutáitek, jume griego nokta nókame jume hebreo nokta nokame béj-reka noktáitek bem jámut jókoptulam kaa tüisi bíthua tíaka jum chikti táapo buáhuamta näikimtehuäpo. ² Huanäi jume dóoce apóstolim síme jume Jesucristota súaleme nau núnuka ínel ámeu jiaahua:

—Kaibu türínake itapo juka Diosta noki itom am majtíäu tójako, buáhuamta itom näikimtebare béchibo. ³ Júnentuk, eme itom hermáanom, guoibusan oóhuimem yeu púuhua enchim násuku, huame enchim símem yörëhui éntok jítat jünéame, éntok Espíritu Santota útteara ámet ayúkähui. Huanärem íkái tékilta am máknake bem ä jonákë béchibo. ⁴ Itapo éntokte jíba oraciompo Diostau noknake, éntokte Diosta tü noki jíba am majtíanake.

⁵ Huanäi síme áamak al-léaka tahuaka Estebanta yeu púuhuak, chikti ä jíapsimak Diosta noki súalemte éntok Espíritu Santota útteara jípuremta, éntok Felípeta, Prócorota, Nicanorta, Tímonta, Parménasta, éntok Nicolasta Antioquíapo jometa bannaataka judíom bétana éäuta. ⁶ Huanärim jum apóstolim anëu am tójjak, huamei béja choapo áme béppa mámtéka Diostau mampom am tojjak.

⁷ Jü Señorta noki chëhuasu chíbejte, jume Jesucristota súaleme éntok chëhuasu büruakai jum Jerusalémpo. Juebénaka jume tiöpopo tékiakame júne Jesucristota súaleka tahuak.

Esteban pereesotehuak

⁸ Esteban Diosta tühua at ayúkã béchïbo, éntok ä útteara ä jípurë béchïbo, señaalim kaa jaibu johuame júne johuai genteta bíchäpo. ⁹ Huanäi huate yorémem, jum sinagogampo ínel téhuaakapo jométaka: Sáihuame bem teko mámpo yeu huik-ri, huate Cireenepo jomemmaki, éntok Alejandríapo, Ciliiciapo, éntok Ásiapo jomemmak náu Esteban-tamak nok nássua táitek. ¹⁰ Tem kaa ä nok kóbbak, bueituk áapo tüisi jünéaka nookay, éntok jü Espíritu Santota útteara at ayúakai. ¹¹ Huanärim huate yorémem béjtuak Moiséjta béj-reka ä nokái emo ä jíkkajak ti jiau iaaka, éntok Diosta béj-reka. ¹² Júnëlim ayuka juka genteta emo tóboktituak, éntok jume yoiyötori yäut jóarim, éntok jume judíom ley am mamájtíame. Huanärim Estebantau hüanteka, ä buíseka, bem buere yäurau yéu ä tójjak. ¹³ Huanärim jume testígom aranókichi bem tákiarim jariak. Huámëi béja ínel jiaahua:

—Íri yoreme kaa yáateka juénak nooka i tiöpo yörihuamta bétana, éntok Moiséjta ley béj-reka. ¹⁴ Ítapo ä jíkkajak juka Jesús Nazaretpo jometa ika tiöpota au tátabnake tíamta, éntok juka Moiséjta itom boojória sáuhuëu itom au úhuanake tíamta.

¹⁵ Huanäi hua yäura entok síme jume áma jokáihui, jü Estebántat suaka Diosta ángel bénak pújbakamta bitchak.

7

Esteban áu nok-riay

¹ Huanäi jü tiöpopo chë nésauhueme jü Estebantau ínel jiaahua:

—¿Jatchu lútulai jü emo bétana nokhuame?

² Áapo éntok, ínel ä yómmiak:

—Eme ínomak huéerim, éntok eme ín áchayim, nechem nok jíkkaja. Jü itom Dios, jü tua yörisi maachi, jü itom yoyöhua Abrahamtau au yeu machíriakai Mesopotamia buíaräpo áa aneyo, ketune kee jum Haraniu ä jóateyo. ³ Huanäi ínel au jiaahua: “Em buíarapë yeu huéiye, éntok em huáhuaijrame tösime, buíarata ín enchi téjhuanakeu bíchë huéiye.” ⁴ Huanäi Abraham Caldea buíaräpo yeu sika Haraniu jóatek. Chúkula béja ä áchaihua múkuk. Dios éntok, juka Abrahamta äbo nüpak i buíarahui én enchim jóakäpo. ⁵ Të huanäi kaita buíata ä miíkkak ímï ä átteanakëhui, kía áma ä chéptiläpo belékkanik junne Të ál-la ä mik rókaka nookak, éntok áapörík muksukäpo jume ä üusihua ä átteanake tíaka. Të huámechi taahuarimmet Abraham ketune kaabeta üusekai. ⁶ Éntok Dios kéchá téjhuak jume at yeu sákariam kaa bem buíaräpo am jóanake tíaka, tattäbuim bétuk am jíapsinakëhui, éntok jíókot am jonähui naiki cien huásuktiapo. ⁷ Të Dios ínel ket au jiaahua: “Ínapone chúkula hua nación jiokocham josúkamtat nokta béttesi machik chúpanake Huanäi bempo huämi yeu sájaka ímï buíaräpo jóateka ín nésauhui jonake.” ⁸ Dios Abrahamtamak nokta yetchak, juka circuncisión téamta señaalpo ä mákaka, jünákiachinakë béchïbo íkái nokta nau tütehuakamta bétana. Kíaliku juka ä üusi Isaacta yeu tómték, Abraham guojnaiki taáhuarim huei ä circuncidarook. Álë bënasi ket jü Isaac juka ä üusi Jacobta circuncidarook. Jacob éntok, ket jíba jume ä dóoce üusim ínel jume dóoce pueblo Israelta yoiyöhuam.

⁹ Ímëi Jacobta üusim, bannaataka itom yoiyöhuamtukaihuim, ímëri bem saiy José béppam jita jípupeiyay iäri béchïbom ä nénkak. Jume ä

jínukame éntok, Egiptou bíchaa ä nuksájjak. Të Dios Joseta aníak, ¹⁰ éntok síme hua jíókot ä josúakä bétana ä jínëuk. Súahuata ä miíkkak, éntok juka Faraonta, Egíptopo reyta, au bíchaa türík jíapsita ä jípunakë béchíbo ä aníak. Huári éntok ä yäut yétchak jum Egíptopo ä nésaunakë béchíbo, éntok ä jóapo junne.

¹¹ 'Huámechi taáhuarimmet buere tébaa siika éntok jíókot máchira jum síme Egipto buíaräpo éntok Canaán buiärapo. Jume itom yoiyöhuam kaa bem buänakeu téu máchiakay. ¹² Të Jacob jünéaka jum Egiptopo tiríjkom ayukähui, jume ä úusim bannaataka itom yoiyöhuakäihum áman sáuhuek bát huëpo. ¹³ Júchi huëpo áman am jaahuak, José béja ámeu au täyatebok jume ä sayímmehui. Júnëli jü Faraón jünëiak jábeta yoremiampo juka Joseta jometukähui. ¹⁴ Huanäi José ä áchay Jacobta áman núnotebok éntok síme jume nau huérim at yeu sákariam, síme náu setenta y cincotukay. ¹⁵ Ínëli yeu sikäpo jü Jacob jum Egiptou bíchaa siika áman jóaseka. Ámani muúkuk éntok ä úúsihuam bannaataka itom yoiyöhuakäihum. ¹⁶ Huanäi chúkula jume bem ótahuam jum Siquem téau tóijhuak. Ámanírim máahuak jum sépultura Abrahamta jinnukäpo jume Hamor téamta úusimmehui.

¹⁷ 'Béja Diosta Abrahamtamak ä nokakau yechari chúpisei, jü pueblo Israel jum Egíptopo chëhuasu au büruríai. ¹⁸ Huámechi taáhuarimmet éntok, jum Egíptopo täbui rey nésaútaitek Joséeta bétana kaita jünériaka, éntok ä yáarihuata bétana junne. ¹⁹ Íri rey jume itomak huérim báitautáitek, éntok huame itom yoiyöhuam jíókot jotáitek, útteapo bem úusim jübua tómteme am guótituaka am kókkko íaaka, kaa emo am bürurianakë béchíbo. ²⁰ Huámechi taáhuarimmet Moisés yeu tómték. Íkai ili úsita Dios ámak al-léaka taahuak. Jume ä áchaihuam baij metpo núkisi bem mampo ä jípurek. ²¹ Të bempörím sékána ä ésook jü Faraonta malá ä téaka ä núka, ä yóturiak ä asóakamta bénasi. ²² Kíalíku jü Moisés símeta majtíahuak jume Egíptopo jomem täyähui. Túisi jítat jünéaka nonokai, éntok jita tékilta jüne túisi boojóriai.

²³ 'Béja cuarenta huásuktiriam yúmariaka jü Moisés jume áamak huérim bitbábarek, jume Israelta úusim. ²⁴ Huämi aneka juka senuk Egíptopo jometa Israelta úusimmak huéeri jíókot joamta bitchak. Të ä jínëu báreka, éntok ä jujut-ria báreka, jü Moisés juka Egíptopo jometa mëak. ²⁵ Bueítuk áapo jume áamak huérim Israelpo joomem jünéemáchilei juka Diosta jum mampo bem jípuhuä bétana am jínëunakëhui áapörík béchíbo. Të bempo kaa at jünéaka taahuak. ²⁶ Yokóriapo jü Moisés guoi yorémem Israelpo joomem ket nau nássuame téuhuak. Huanäi emo am tójaka, nau am al-leé íaaka, ínel ámeu jiaahua: "Eme nau huéeri; ¿jatchíakem nau nassua?", ti ámeu jiaahua. ²⁷ Huanäi hua seenu ä sai bébame Moiséjta yúaaka ínel au jiaahua: "¿Jábesu enchi itou yäut yéchala? ²⁸ ¿Játchë nee ket më báare, tuuka huaka Egíptopo jometa em mëakä bénasi?", tau jiaahua. ²⁹ Íkai jíkkajaka jü Moisés búitek Madián buíarau bícha. Huämi aanek kaa áma jométaka, éntok huämi guoyim úúsek.

³⁰ 'Chúkula júchi cuarenta huásuktiriam huéy, jum kaa jóata bëmu Sinaí káuhui téamta náapo ä aney, jü Diosta ángel áu yeu machiriak juya zarzá téamta béetëpo. ³¹ Jü Moisés at guómték hua ä bíchakäubechi. Huanäi au rúkteka túisi ä bít báarey, jü Señor ínel au jiaahua: ³² "Ínapone jü em yoiyöhuam Dios, Abrahamta, Isaacta, éntok Jacobta Dios", tau jiaahua.

Huanäi jü Moisés májhueka au yöö táitek, éntok kaa ä bít báarey. ³³ Jü Señor éntok, júchi ínel au jiaahua: “Emoë bocha yétcha, bueituk jü buíya em at huéekäu yörisi maachi. ³⁴ Ínapo jum Egiptopo juka jiókot máchiraata ín génte bícháu jüneria, éntok jiókot jíamtane jíkkajaka, äbo kóm siika am jínëu báreka. Júnükë inou rukte. Énchine áman jaa báare jum Egíptohui”, táu jiaahua. Bempo Moisejta omoutek ínel au jiaka jabetesu enchi itou yaurapo yechala.

³⁵ 'Junaköri bempo juka Moiséjta omóutek, ínel au jiaka: “¿Jabetesu enchi itou yauräpo yechala?”, kaa ámeu ä yäuttu íaaka junne, jü Dios jíba ä yäut yáaka ámeu ä bíttuak am jínëunakë béchibo, hua ä ángelhua juya zárzata béetëpo au ä nokákápámani. ³⁶ Íri Moisés ínel jume itom yoiyöhuam jum Egíptopo yeu núk siika, señaalim kaa jaibu johuame joaka huämi buíapo, éntok Mar Rojopo, éntok huám júya ániapo, cuarenta huásuktiapo ä núnübuakäpo. ³⁷ Íri Moisés ínel jume Israelta üusimneu ínel jíahuak: “Jü Dios senu profetata enchimneu bíttuanake enchim sailammet yeu simriata, ín enchimneu bíttuahuakä bénasi. Huákärem nok jíkkaja”, ti ámeu jiaahua. ³⁸ Íri Moisés ínel ket hua áman júya ániapo itom yoiyöhuammak anakame, éntok jü Diosta ángeltamak ettejhuakäme jum Sinaí káhuichi, nokta áy jíapsihuamta áa bétana mabetaka itou ä tö sinnakëhui.

³⁹ 'Të huame itom yoiyöhuam juka Moiséjta kaa nok chupa báreka ä béj-reka sájjak, éntokim notti báreka eiyai Egiptou bícha. ⁴⁰ Huanärim Aróntau noókak ínel au jíaka: “Diosimte enchi itom yáaria íaa böota itom téjhuanakeme, bueitukte kaa jüneya jita bénak jü Moiséjtau sikähui, hua Egipto buíaräpo itom yeu nuksikámtahui.” ⁴¹ Huanärim becerota yáaka ä dios yáuhuak, éntokim animaalim súaka áu am buíssek, ofrendapo. Huanärim tüisi al-leaka taahuak huaka bem mámammea yáata yöreka. ⁴² Huanäi jü Dios bempólaim tójjak. Jume chókkim téhuekapo ayúkame am yörinakë béchibo júne kíal am tójjak, jum profétam librompo ínel ä jíä bénasi:

¿Jatchu eme, génte Israelpo joome, animaalim súaka inou am buíjnake jáku

áman juya ániapo cuarenta huásuktiapo rejteka?

⁴³ Katem inou am buísse, ál-lem juka enchim dios yáarítan am buíjnake, éntokem juka enchim yári Molók téamta áma kátekäu núnübuak, éntok juka dios Renfán téamta chokki, huámëi enchim yáarim yöri báreka.

Júkai enchim yáakä béchibone enchim buíaräpo enchim yeu béebaka jum Babiloniä teäpo huám bíchaa enchim bíttuanake.

⁴⁴ 'Huämi mekka aniapo jume itom yoiyöhuam juka karpa káata jípurei jume tetta cháchaij-rim leyta áma jíojteri bem áma ériähui. Íri yáahuak Diosta juka Moiséjta sáhuekä pámani bueituk jü Dios hua ápörík, Moiséjta, bíchakäu bénak ä yáa saúhey. ⁴⁵ Íká kárita jume itom yoiyöhuam mabétak, éntokim Josuétamak kateka júne jíba ä huériai huate naciónim buíarau kimuboka, Diosta yeu béebakähui bempörim juka buíata mak báreka. Júnëlim jíba ä jípurek juka rey Davidta nésauhuëu tajti. ⁴⁶ Jü rey David éntok, Diosta bétana túhuata jájamek. Huanäi tíöpota yáa bábarek juka Jacobta Dios áma jóanakëhui. Të Dios kaa ä yaä íak. ⁴⁷ Huanäi jü Salomón ä yáuhuak juka Diosta kári. ⁴⁸ Juka Dios síme béppa yörisi machik kaa kari yorem yáaripo ä jójjoaí junne, profetata áa bétana ínel jíä bénasi:

⁴⁹ Jü téhueka kia hua ín áma yeyésäu bénasine ä eria, juka buíata éntok, ín at guóguokëu bénasi.

¿Jáichinakësa júntuk jü káari enchim nee yáarianakëhui?, ti jiaahua jü Señor,

éntok, ¿jáichinakësa jü ín at jimyórenakëhui?

⁵⁰ ¿Jatchu kaa ínapo simeta juka ayúkamta yáala jáku?

⁵¹ 'Të emëe —ti ámeu jiaahua jü Esteban— jíbem ínel kaa Diosta noki jíkkaij báare, huame Diosta kaa täyame bénasi, éntokem áme bénasi jíápsa. Jíbem enchim yoiyöhuam bénasi mamachi. ⁵² ¿Jábe profétatasum kaa jíókot yáuhuak huame enchim yóyöhuam? Bempo huaka tua lütüriata joamta yebíjnake bétana bannaataka nokakame súuhuak. Én éntok, huákäi yepsak, eme yäurata mámpo ä yéchaka ä mëtebok. ⁵³ Eme jume Diosta ángelesim mampo leyta mabétaka júnem kaa ä nésau páman kaate.

Jü Esteban sussutti máahuakä mëhuak

⁵⁴ Íkärím jíkkajaka, jü Estebantau öómtëka támim kumëka tahuak.

⁵⁵ Të jü Esteban, Espíritu Santota at anë béchïbo, téhuekau reémtëka juka Diosta ujoyória bitchak, éntok juka Jesústa Diosta bátam bétana huéekamta. ⁵⁶ Huanäi ínel jiaahua:

—¡Juyú! Áman téhuekapone juka Yoremta Üusi titéhuaakamta Diosta bata bétana huéekamta bitcha.

⁵⁷ Të bempo emo naka páttiaka, kusisi cháchayëka áu huántek. ⁵⁸ Huaärim ä buíseka, jum puéblopo yeä nuksájaka, áman päkun ä mamáataitek ä mëbáreka. Jume ä nátuakame éntok, juka bem sanko béppa huemta jóiyak, senu yorem jübua yötumta, Saulo téamta, guokpo ä jóiyak ä suaya íaaka. ⁵⁹ Huanäi jü Esteban mamáahuaka ínel Diostau buaanak:

—Señor Jesús, ín jíapsine em mampo yétcha, aké ä mabeta.

⁶⁰ Huanäi tónommia kíkteka, kusisi chayëka ínel jiaahua:

—Señor, íkái kaa tühuata am yáakä násuk junne, Akë am jìokore.

Íneli jíaka muukuk.

8

Saulo jume Jesucristota súaleme guók jájasey

¹ Saulo éntok, ámemak ä türek Estebanta mënë bétana.

Huari taahuarit jume Jesucristota súaleme buéresi guokjájja táitek jum buere joära Jerusalémpo. Huanäi síme áachim chíbejtek jum Judéapo éntok Samaria buiärapo, të jume apóstolim jíba kaakum sájjak.

² Huate yorémëm tü jíápsëkame juka Estebanta maäk, éntokim tüisi ä buan-riak. ³ Saulo éntok, jíba bénasi jume Jesucristota súaleme guok jájjasei jóahuat kikkibákeka; oóhuim éntok jaámuchim júne áma yeu huiikei am huíksimeka cárceliu am toij báreka.

Jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jum Samáriapo nókhuak

⁴ Të jume Jerusalémpo yeu tennékame juka Diosta tü nooki kia jak bem katë páman ä noksakai. ⁵ Felipe, ket ámemak anëihui, jum senu pueblo Samariau bíchaa siika ámani Crístota bétana ámeu noktáitek. ⁶ Huanäi jü génte au nau yayájaka, síme jü Felípeta nokáubë suaka ä jíkkajai, juka kaa jaibu johuamta ä joäu bíchaka. ⁷ Bueítuk juebena géntëm diáblom ámet kimúlatukäu tütüriai. Huámëi diáblom éntok, kusisi chayëka ámet

yeu sásakai. Entok juebena genteta káráktilamtaka, éntok lolöimtaka junne tútüriai. ⁸ Júneli béja huämi puéblopo síme tüisim al-léaka jíápsai.

⁹ Senu yoreme áma aaney Simmom téaka, bannaataka juka móriata tekipánoaka huämi puéblopo, éntok juka genteta Samáriapo jometa baitáttáhuakä, buere jita au täya tíaka. ¹⁰ Símetaka at suaka ä jíkkajai, ríikom éntok polóobem junne, ínel jíaka:

—Ï yoreme tua juka Diosta útteara jípure.

¹¹ Túisim ä nok jíkkajai, bueítuk móriay bínhua táapo am baitáttáhuai. ¹² Tëm ä susualek juka tü nokta Felípeta ámeu nokako, Diosta bem jíápsipo nésaunake bétana, éntok Jesucristota téhuam bétana, oóhuim éntok jaámuchim júne emo batötebok. ¹³ Huanäi jü Simmom kéchá súsualeka au batötebok. Huanäi jü Felípetamak naa hueetáitek, huame señáalim kaa jaibu johuámmet guómtilataka ä mabéttuanake.

¹⁴ Jume apóstolim buere joära Jerusalémpo aneme jünéaka jume Samáriapo joomem ket juka tü nokta Jesucristota bétana huentá am mabétakähui, Perota éntok Juántam áman jaásek. ¹⁵ Ámanim yájaka Diostau buaanak jume Samariapo joomem tü nokta súsualekammet juka Espíritu Santota ayunaké béchíbo. ¹⁶ Bempo juka Señor Jesústa súaleka emo batötebolatukai, të jü Espíritu Santo ketune kaabetau jee kom yuumai. ¹⁷ Huanäi juka Perota éntok juka Juanta choápo áme béppa mámték, jü Espíirtu Santo ámeu kom yuumak.

¹⁸ Huanäi jü Simmom jume apóstolim bíchaka jü gentetat choápo béppa mámtéka juka Espíritu Santota am mabéttuayo, tómita am makróktaitek ¹⁹ ínel ámeu jíaka:

—Nechem kéchá makka júkái uttearata, éläpone ínapo ket jábetat choápo béppa mámték juka Espíritu Santota ä mabéttuanake.

²⁰ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Jü em tomme emo beu kaitäpo tahuánake, bueítuké juka Diosta yore mikäu tómiay jíjinuhuä bénasë eiya. ²¹ Ï tékil kaa emo béchíbo näikiari, bueítuk jü em jíapsi kaa türi Diosta bíchápo. ²² Émoë jíapsi kúaktia kaa tühuata em éä béchíbo. Dióstahuë buaana, jamak júne enchi jíókorinake em juëna éerim béchíbo. ²³ Bueítukne jüneiya síkara chibúraapo bénaku em anëhui, kaa türiku, éntok juka juënaraata peréesota súmatuka bénasi enchi jípurëhui.

²⁴ Huanäi Simmom ínel ä yómmiak:

—Ino béchíbem Señortau oraciompo buan-ria juka enchim inou nokákäu kaa inou huéenaké béchíbo.

²⁵ Chúkula jume apóstolim juka Jesucristota yákäu bem bíchakäu bétana noksuka, éntok Diosta noki bétana, yeu sájaka jum Samaria buíaräpo juebena puéblom bëkatana juka tü nokta Jesucristota bétana huentá noókak. Huanärim júchi nóttek Jerusaléniu bícha.

Jü Felipe éntok jü yoreme Etiopíapo joome

²⁶ Chúkula, jü Señorta ángel Felípetau yepsaka ínel au jiaahua:

—Jum suriu bíchë huéiye, jü böo Jerusalémpo kom bókamtachi, pueblo Gazä téäu bíchaa huémtachi.

Ïri ájária jü böo jum juya ániapo áman huéeme. ²⁷ Huanäi Felipe áman bíchaa siika. Jum ä huë páman éntok, senú yoremte Etiopíapo jometa bitchak. Ïri yoreme eunuko ti téttehuaahuai. Áapo buéresi tékiakai, jum Etiopíapo jámut yäut, Candace téamta, tomi suayai, të Jerusaléniu aaney áman oraciompo Diostau nok báreka. ²⁸ Ïri yoreme nóttilatata hueiyei

ä buíaräu bícha. Ä carropo yejsímeke jü libro profeta Isaíasta jïojtekäu noksimei. ²⁹ Huanäi jü Espíritu Santo Felípetau ínel jiaahua:

—Jü karohuë rukte.

³⁰ Huanäi jü Felipe au rúkteka juka nokta jíkkajak jum Isaíasta libropo ä nokähui. Huanäi ä temajek:

—¿Játchë at jüneiya jü em nokäubechi?

³¹ Huä yoreme éntok, ínel ä yómiak:

—Ëe, ¿jachisune at júnenake, bueituk kaabe nee ä téjhua mátxhi?

Huanäi Felípetau noókak áma ä jämuka áa náapo áa yejte sáhueka.

³² Huä jïojteri ä noksímëu éntok, ínel jiaahua:

Kabarata bénasi mëboka huériuhuay.

Juka kabárata síkahuakä kaa áa buaná bénasi, kaa jálek.

³³ Ä tü yóremtukánásuk júne jïokot jo súuhuak, éntok kaa lütüriata yáariahuak.

¿Jábësu huame at yeu sákariam bétana noknake jáni?

Bueituk ímï buíapo ä jíapsi úhuaahuak, tiahua hua jïojteri.

³⁴ Huanäi jü eunuko titéttehuaahuame Felípetau ínel jiaahua:

—Nechë tejhua, ¿jábëta bétanasu íkái nooka jü profeta, áa bétana o jábe táabuik bétana?

³⁵ Huanäi Felipe jïojterita ä nokäumak au ä naatek juka tü nokta Jesústa bétana huentä. ³⁶ Huanäi huam bäam ayúkä páman kateka jü eunuko titéttehuaahuame ínel jiaahua:

—Imi bäam aika, ¿játchune kara imi batöhua?

³⁷ Felipe ínel au jiaahuak:

—Anáka chikti em jíapsimak enchi ä súaleyo.

Huanäi hua yoreme ínel ä yommiak:

—Jéehui, ínapo ä súale juka Jesucristota Diosta tua ä Üusitukähui.

³⁸ Huanäi juka carrota kéchateboka, kom chéptekam náuhuichika báau kiímuk. Huanäi Felipe ä batöak. ³⁹ Huam bäpo yéu am sájak, jü Señorta Espíritu juka Felípetä sékána bíchaa nuksiika. Jü eunuko éntok, kaa júchi ä bitchak, të al-leaka júchi ä böo nüka. ⁴⁰ Jü Felipe éntok, jum Azótöpo aneka jünëak. Huanäi jum puéblom bëkatana huerámaka juka tü nokta Jesucristota bétana huentä nookai. Júnensu pueblo Cesareau yépsak.

9

Saulo Diostau bíchaa jíapsi kúaktek (Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Saulo éntok, jíba bénasi huame Señorta súaleme suabáreka eiyai. Kíalíku hua tiöpopo chë nésauhuentau siika, ² jiösiata áu mak iäka útteata ä máknakemta Damascopo judíom nau yayajäpo kibákbáreka jume tü nokta Jesucristota bétana huentä súaleme áma járiubáreka, am pereesoteka buere joära Jerusaléniu am huéria béchïbo, oóhuim, éntok jáamuchim junne. ³ Të béja böot huéeka, huam pueblo Damascou jëla ä huéi, sej chukti téhueka bétana jü machiria útteaka kom sika, nate chíkola ä machíriak. ⁴ Huanäi Saulo buíapo huétchek, éntok senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?

⁵ Huanäi Saulo nátëmajek:

—¿Jábësaë empo, Señor?

Huári éntok, ínel au jiaahua:

—Ínapone Jesús, hua em guokjásasihui. Kíalë émpöisu kökosi emo johua, juka buesta sísiguok buahuita témmü bénasi.

⁶ Saulo éntok, mauj-rimmea au yoaka ínel jiaahua:

—Énsu Señor, ¿jítasune yáanake?

Jü Señor éntok, ínel au jiaahua:

—Yejtékë áman pueblou huéiye. Huämire téjhuaana jita em yáanakëhui.

⁷ Jume yoremem Sáulotamak katëu éntok, tüisi guómték juka nokamta jikkajaka të kaábeta bíchaka. ⁸ Huanäi Saulo yejteka au puj étapok jiöbe, të kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume áamak katéihuim mampo ä buíseka ä nuksájjak jum Damascou bícha. ⁹ Huämi aaneka baj táapo kaa bíchaka, kaa jibuäka, éntok kaa jëyeka.

¹⁰ Damascopo éntok, senu yoreme Jesucristota súaleka jóakai Ananías ti téhuakä, huáahui Señor au yeu machíriak tenkupo bénaku, éntok ínel au jiaahua:

—¡Empo Ananías!

Áapo éntok ínel ä yommiak:

—Imne aane, Señor.

¹¹ Huanäi jü Señor júchi ínel au jiaahua:

—Huä böo Derecha ti téhuaakamtau bíchë huéiye. Huanäre Judasta jóapo senu yoremta nátemaje Társopo jometa, Sáulo ti téhuakämta. Áapo oraciompo Diostau nooka éëni, ¹² éntok senu yoremta Ananías ti téhuakämta, tenkupo bitchak au kibákeka choápo béppa at mámtékamta júchi ä bínnakë béchïbo.

¹³ Íkäi jikkajaka Ananías ínel jiaahua:

—Señor, juebénakam nee ettéjhuaríala iri yoremta bétana, jáchin machisi huaka kaa tühuata jume enchi súalemmeu ä yáakä bétana jum Jerusalémpo. ¹⁴ Én éntok imí äbo yebísise útteata máktaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana síme huame enchi yöreme peréesoteka am huéria báreka.

¹⁵ Të jü Señor ínel au jiaahua:

—Ámanë huéiye, bueitukne júkäi yoremta yeu púala ino bétana ä noknakë béchïbo, jume judíommehui, éntok kaa judíommeu junne, éntok bem réyimmehui. ¹⁶ Ínapone au ä yéu machírianake símeta ä jünérianakë béchïbo jáchin machisi yuun jiókot máchiraata ä bínnakëhui nee ä súalekä béchïbo.

¹⁷ Huanäi Ananías áman siika jum Sáulota anëhui. Au yepsaka, choápo béppa at mámtéka, ínel au jiaahua:

—Empo Saulo ín hermáano, jü Señor Jesús, hua böot em huë páman emou au yeu machíriakame, nee äbo emou jaásek júchi bénasi enchi bínnakë béchïbo, éntok juka Espíritu Santota émot ayúnakë béchïbo.

¹⁸ Huanäi seep puj beata bénaka sóokteka kom huáttek, ínëli júchi bíchaka taahuak. Huanäi Saulo kíkteka batöhuak. ¹⁹ Chúkula béja jibuäka júchi úttéutuk. Huanäi jaiki táapo jáni jume Jesucristota súaleme Damascopo jóakammak taahuak.

Saulo jum Damascopo noókak

²⁰ Huanäi béja Saulo jum judíom nau yayajäpo jume géntemmeu noktáitek juka Jesústa tua Diosta Üusi tíaka. ²¹ Síme jume ä jikkajakame at guómtéka tahuak, éntokim ínel jiaahua:

—¿Jatchu kaa ìri yoreme ínel jum Jerusalémpo jume Jesústa súaleme guokjájaseihui? ¿Jatchu kaa ìri hua äbo yepsaka am peréesoteka am huéria báareihui jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme mampo am joa báreka?

²² Të Saulo chëhuasu kaa májhueka ámeu nooka, am jünéetuaka juka Jesústa Crístotukähui Diosta yeu púari. Júneli jume judíom Damascopo jóakame béja kaachin anmáchiakai.

Saulo judíom mampo au yeu huikkeek

²³ Juebena taáhuarim simsuk, jume judíom nau ettéjhuakä juka Sáulota mëbábarek, ²⁴ të áapo ä jüneriak. Taáhuarit tukáarit naabúrujtim jum puértampo pueblou kíkimuhuäpo ä jójottuai ä mëbáreka. ²⁵ Të jume Jesucristota súaleme jum buëuru huäripo ä yéchaka, tukáapo jü taapia yari puéblota chíkola bökamta huáitana kömä yétchak. Júnelim áma yeu ä huikkeek.

Saulo Jerusalémpo aaney

²⁶ Saulo Jerusaléniu yepsaka jume Jesucristota súalemmeu rúkteka ámemak anbáarei jiöbe, të sime ä majhuëi kaa jünéaka áapörik béja juka Jesucristota súalëhui. ²⁷ Të jünentaka júne Bernabé áman ä nuk sika jume apóstolimmeu ä täyatebok, am ettéjhuariak jachin Saulota Señorta bíchakähui jum böochi, éntok jachin Señorta áapöriku, Sáulotau, ä nokákähui, éntok jachin áapörik, Sáulota, kaa májhueka Jesústa bétana géntemmeu ä nokákähui jum Damascopo. ²⁸ Huanäi jübua Saulo Jerusalémpo taahuak, éntok ámemak naa hueetáitek. ²⁹ Kaa májhueka Señorta bétana nookai jume griego nókammak ettéjhuakä, éntok ámemak nok nássuaka. Të ímëi jachin ayuka bem ä mënakeu jaríai. ³⁰ Huame hermáanom éntok, íkäi jüneriakam Sáulota buere joära Cesareau tójjak, huämi éntokim buere joära Tarsou bíchaa ä bíttuak.

³¹ Huanäi huámechi taáhuarimmet jume Jesucristota súaleme jum Judea buíaräpo, Galiléa buíaräpo, éntok Samaria buíaräpo aneme yantelakam al-leaka jiápsay, éntokim chëhuasu óusi eiyay. Diosta yörekam jiápsay, éntokim Espíritu Santota úttiäray chëhuasu emo büruriay.

Eneas káraktilataka türiak

³² Peero jume Jesucristota súaleme bëkatana huerámaka jume pueblo Lídapo jóakammeu ket nóitek. ³³ Huämi senu yoremta bitchak Enéas ti téhuakamta, guojnaiki huásuktiapo kökoreka bökai, buëituk káraktilatukai. ³⁴ Huanäi Peero ínel au jiaahua:

—Empo Eneas, Jesucristo em kökoa bétana enchi tüte. Yejteke em at böyëu tóboktia.

Huanäi Eneas sep yéjtek. ³⁵ Ínëli sime pueblo Lídapo jóakame ä bitchak, éntok jume pueblo Saronpo jóakame, éntokim juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

Dorcas múkuka júchi jíabitek

³⁶ Huámechi taáhuarimmet jum pueblo Jópë teäpo senu jámmut aaney Jesucristota súaleka Tabítä ti téhuaka, griego nokpo Dórcas tíau báare. Ìri jámmut jíba tühuata joaka jiápsai jume jiókot éame aníaka. ³⁷ Júnaksu éntok huámechi taáhuarimmet Dórcas kökori huécheka muúkuk. Chúkula jü ä takahua úbahuaka jum kari senuk béppa kátekäpo tékhuak. ³⁸ Jü pueblo Jópë tíame Lidau kaa mekka taahuai jum Perota

anéipo. Huanäi jume Jesucristota súaleme jünéaka áapörík áma anéihui, guoi yorémemim au jaásek ínel au jiáu nésauhueka:

—Lauté äbo huéiye ími pueblo Jópehui.

³⁹ Huanäi Peero ámemak siika. Áman ä yepsákim jum kariu takáhuata bökäü ä nuk kiímuk. Huanäi síme huame jámut jókoptulam áa chíkola tápunaka sóoti buaanai, éntokim huaka sánkota Dorcasta ketune jiápsaka ä supe yáarim ä bíttuak. ⁴⁰ Huanäi Peero síme huame áma aneme yeu sákatuaka, tónommia kíkteka Diostau oraciompo nookak. Huanäi huaka mukilata bíchaka ínel jiaahua:

—Empo Tabita, yejtée.

Áapo éntok pujteka, Perota bíchaka, yéjtek. ⁴¹ Huanäi mampo ä buíseka ä kétchak. Huanäi jume hermáanom éntok jámut jókoptulam núnuka bem bíchápo ámeu ä kétchak jiápsamta. ⁴² Íri síme jü pueblo Jópepo jüneriatuk. Huanäi juebénakam Señorta súaleka taahuak. ⁴³ Büru taahuarimpo huämi pueblopo taahuak, Peero, senu yoreme huaka beata búabualkotemta jóapo, Simmom ti téhuakame.

10

Peero éntok Cornelio

¹ Jum Cesarea puéblopo senu yoreme Cornéliö ti téhuaka jóakai, sontaróapo senu batallón Italiana ti téhuaakapo capitántaka. ² Huäri yoreme tüisi tü yóremtukai, Diosta yörei, éntok síme ä familiahua junne. Jume judíommeu yún tómita lilimójnay, éntok chikti táapo oraciompo Diostau nonokay. ³ Séjtul kuptei, bájim jiai jáni, tenkumta bénasi éaka machisi juka Diosta ángel bitchak jum ä anéu au kibákeka, ínel au jáamta:

—¡Empo Cornelio!

⁴ Júnéli au ä jiai Cornelio éntok, tua at puseka taahuak tüisi guómtilatata. Chúkula béja ínel au jiaahua:

—¿Jáchisē jiaahua, Señor?

Jü Diosta ángel éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Huä oraciompo Diostau em nókähui, éntok limojna em yáari póobem béchibo, Diosta bíchápo türi. ⁵ Láuté áman pueblo Jópe téäu yorémem jaáseka Símonta am núnutua, jú Peero ti ket téhuakamta. ⁶ Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahue mayoat jóakame. Huäri enchi téjhuaanake jita em yáanakéhui.

⁷ Juka Diosta ángel simsuk, Cornelio guoi yorémem ä sáuhuëhuim núnnuk, éntok huépul sontarota tüisi Dios huáatemta éntok át ä jiapsekähui. ⁸ Huámēi simeta huaka ä bíchakäu éntok ä jíkkajakäu am ettéjhuariasuka áman pueblo Jópē téäu am jaásek, Simmom Perota anéihui.

⁹ Yokóriapo ímēi yorémem béja hua pueblo Jópē téäu kaa mekka katéi, tua lúl-la káteko Peero kárit bem áma kókocheú jikáu jámuk oraciompo Diostau nók báreka. ¹⁰ Huanäi tüisi tébäureka jibuä báarei, tē juka buáhuamta kee buasei, tenkumta bénasi éaka jita bitchak. ¹¹ Kia sábanam bénom naiki eskinapo huitérekame téhueka bétana kom huéeme bitchak. ¹² Huämi sábanam bénaku huikíchim, éntok bakóchim, éntok síme animáalim náikim guókekame kaatei. ¹³ Huanäi senuk au nokamta jíkkajak ínel jáamta:

—Peero, júmēi animáalimē súaka am buäye.

¹⁴ Tē Peero ínel ä yómmiak:

—¿Jatchíaka, Señor? Ínapo jauhuey júne Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.

¹⁵ Huanäi júchi ínel au jíamta jíkkajak:

—Juka Diosta tütekahui katë jaiti máchi tíiya.

¹⁶ İri báisi nat chätuka au kom yúmak. Huanäi huame sábanam bënaka júchi téhuekau jikáu nóttek. ¹⁷ Huanäi juka Perota jü ä bíchakäubet kaa ä al-leai jítasu bënak huákäi nokbárëihui, jume yorémem Corneliota bétana au jaahuakame juka Símonta jóa nátemajeka kateme jü kári puertau yájjak. ¹⁸ Huanärim áman yájaka kusisi nokaka nátemajek senuk Simmom ti téhuakamta áma anë bétana, ket Peero ti téhuakame. ¹⁹ Të juka Perota hua ä bíchakäubet ketune kaa ä al-leai, jü Espiritu Santo ínel au jiaahua:

—Baij yoremem im enchi jaría. ²⁰ Kömë siká ámemak huéiye kaítat jachin éaka, bueituk ínapone emou am jaásek.

²¹ Huanäi Peero ámeu kom siika huame yorémem Cornéliota au jaásekäumehui. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Ínapone ájaria jü enchim jariähui. ¿Jítasem nübok?

²² Bempo ä yómmiak:

—Jü capitán Cornélio äbo itom jaásek, İri yoreme tü yóreme éntok Diosta yöre íkäi síme jume judíom ä tü éttejhua, éntokim ä nakke. Senu Diosta ángel ä téjhuak enchi ä núnotebo sáhueka ä joau enchi hueë iaaka.

²³ Huanäi Peero kariu am kimaka, áma am tahuáriak áamaki huäri tukarichi. Yokóriapo béja ámemak siika, éntok huate hermáanom Jópepo joome.

²⁴ Júchi yokoriapom béja Cesareau yájjak. Huämi Cornelio am boobíchaihui ä huahuájim éntok amiigom ä nákehüim áman nau núnulataka. ²⁵ Juka Perota ä joau yepsak, Cornelio au yeu siká ä mabétak, éntok tónommia kíkteka ä yörek. ²⁶ Të Peero ä ketchak ínel au jiaka:

—Kíktë. Katë inou mújmujte. Ínapo ket emo bënasi yoreme.

²⁷ Huanäi au noksímeka, kariu kibákeka juebena géntem áma nau yájj-lame téhuak. ²⁸ Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya itom jume judíom, hua itom boojóriäü béchïbo, kaa ä türiakähui jume kaa judíommak itom ito türinakëhui, éntok bem joau itom kikkimunakëhui. Teé én jü Dios nee téjhuak íkäi ínëli huentta au tü yáak tíaka, itom kaachin ito érianakë béchïbo. ²⁹ Kíalikune téjhuaahuaka sep äbo siika kaachin éaka. Én éntokne júnee péiya jita béchïbo ín äbo núnuhuakahui.

³⁰ Huanäi Cornelio ínel au jiaahua:

—Naiki taáhuarim huéiye ínapo imi ín jóapo aneka ayúunai, éntok kupteu bícha, ínneak jáni, nee Diostau oraciompo nokayo, itom ä boojóriä bënasi, senu yoreme béloj tópapäti anemta sánkoka inou au yeu machíriak. ³¹ Huanäi ínel inou jiaahua: “Empo Cornelio, hua Diostau oraciompo em nokähui, éntok hua em limojna yári póbem béchïbo Diosta bíchäpo türi. ³² Láuté áman pueblo Jopë téäu yorémem jaaseka Símonta am núnutua, huaka ket Peero ti téhuakamta. Áapo senu Simmom huaka beata búabualkotemta jóapo aane, bahué mayóat jóakame. Huäri äbo yepsak enchi téjhuanake jita em yáanakëhui.” ³³ Júnëline sep áman enchi jariutebok. Én éntoke itou yépsak. Tüisite enchi ä baisahue. Ente síme imi aane Diosta bíchäpo enchi nok jíkkaj báreka simeta juka Diosta enchi itou nok iähui.

Peero jume Corneliota jóapo anemmu nookak

³⁴ Huanäi Peero ínel ámeu jiaahua:

—Én ál-lane jüneiya lútula huëpo juka Diosta síme yorémem nánancha ériähui, ³⁵ éntok jita naciónpo ä jométuk junne juka ä yöremta éntok tühuata joamta ä nákehui. ³⁶ Dios juka Jesucristota jume Israelítammeu kom bíttuak, huaka símem béppa nésauhuenta, ámeu ä nok iaaka yanti jíapsihuamta bétana. ³⁷ Eme béja tüisi ä jüneria huaka judíom buíaräpo síme át yeu sikamta jum Galiléa buíaräpo naateka juka Juanta jume géntemmeu noksuko éntok am batösuko. ³⁸ Éntokem jüneiya ketchi jachin Diosta Jesús Nazaretpo jometa Espíritu Santota útteara ä mikákähui, éntok jachin áapörík huaka tühuata josúkähui jum náasä sikäpo, éntok huame diáblota mampo aneka kökoreme ä tütekähui. Íkäi johuai bueítuk Dios áamak aaney. ³⁹ Ítapote símeta juka Jesústa yáakäu bitchak, kia huam Judea buíapo éntok Jerusalén puéblopo junne. Chúkula éntokim kúrusichä popónaka ä mäak. ⁴⁰ Të Dios júchi ä jíabitetuak baij taáhuata huéeyo, éntok itou yéä machíriatuak. ⁴¹ Kaa síme géntemmeu au yeu machíriak, itou jíbba, huame bannaataka Diosta yeu púari én áa bétana nok iaahuame. Ítapote kókoolam násuk ä jíabitesuk áamak jibuäk, éntokte áamak baa jëka. ⁴² Éntok itom téjhuak géntemmeu itom nok sáhueka, juka Diosta Jesústa ä yäut yéchakä bétana jume jíápsammet nokta ä chupa iaaka, éntok jume kókkolammechi. ⁴³ Éntok chë bannaataka ket síme jume profétam íri Jesústa bétana noókak síme jume ä súaleme bem Dios bejrimmet bem jíókoriná tíaka.

Jü Espíritu Santo jume kaa judíommeu júne kom yuumak

⁴⁴ Ketune juka Perota ámeu nokaisu, jü Espíritu Santo síme huame ä nok jíkkajammeu kom yuumak. ⁴⁵ Huame Israelítam Jesucristota súaleme Perotamak áma yáij-latukäu éntok, at guómtilamtaka taahuak juka Espíritu Santota ket huame kaa judíommeu júne kom yumák tíaka. ⁴⁶ Júnëlim ámet jüneiyai juka Espíritu Santota ámeu kom yumákä bétana, täbui nokpo am nokái am jíkkajaka, éntok buéresi Diosta am úttileyo. ⁴⁷ Huanäi Peero ínel jiaahua:

—¿Jatchu jábe ára ëe támeu jiaahua ímëi yorémem emo batönakë béchïbo? Bueítuk jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kömä yúmakä bënasi.

⁴⁸ Huanäi Jesucristota bem súalekä béchïbo am batö nésauhuek. Chúkulam Perotau nookak elapo jaiki tápo júne ámeu ä tahuá sáhueka.

11

Peero ä tékil ministerio jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä ettejhua buere joära Jerusalénpo

¹ Jume apóstolim, éntok jume huate hermáanom Judea buíaräpo anéihum, juka noktam jíkkajak kaa judíomtaka junne ket juka tü nokta Jesucristota bétana huemta súalekähui. ² Huanäi juka Perota júchi Jerusaléniu yepsak, jume judíom Jesucristota súaleme ä béj-reka nookai.

³ Akim ä temajek:

—¿Jatchiáke huame kaa ito bënasi judíommak aaney, éntoke ámemak jibuäk?

⁴ Huanäi jü Peero ä naatekäpo naateka símeta huaka áma yeu sikamta am ettéjhuariaka, ínel jiaahua:

5 —Ínapo jum pueblo Jópë teäpo aaney, huanäine Diostau buanaka tenkumta bënasi éaka jita bitchak. Huämïne kia jita buëuru sábanam bënám bitchak téhueka bétana kom huéme, naiki eskinampo huitérekame, inou kom nóinoiteme. 6 Huanäine am bíchaka jítasu áma ayuk jáni ti éaka ámet suúhuak. Júmëisune animáalim náikim guókekame júyapo joomem áma bitchak, éntok bakóchim, éntok huikíchim. 7 Huanäine senuk ínel inou jáamta jíkkajaka: “Peero, ímeí animáalimë súaka am buäye.” 8 Tëne ínel au jiaahuak: “Èe Señor, ínapo jauhuey júne juka Diosta bíchäpo jaiti machik kaa buäla.” 9 Huanäine júchi ínel inou jáamta jíkkajak: “Juka Diosta tü yákähuë kaa jaiti máchí tíiya.” 10 Ìri báisi nat chätuka inou ayúak, huanäi sep huame sábanam bënaka júchi téhuekau jikáu siika. 11 Huanäi huämi orapo baij yorémem jum jóapo ín anëpo yájjak, pueblo Cesarea bétana áman jaataka nee jaríu sáihuaka. 12 Huanäi jü Espíritu Santo ámemak nee huee sáuhuek kaítat jachin éaka. Imey busan hermáanom éntok, ínomak sájjak. Símetakate senu yoremta jóapo yájjak. 13 Huäri itom ettéjhuariak jachin juka Diosta ángel ä jóapo huéekamta ä bíchakähui ínel au jáamta: “Yorémeme áman pueblo Jópë téäu jaase. Simmom Peero ti téhuakamtam núnunake. 14 Áapo enchi téjhuanaake jachin em emo jínëunahuëhui, enchi éntok síme em familia.” 15 Ínëli nee ä ettéjhuariasuk, ínapo ámeu noktáitek. Huanäi sep jü Espíritu Santo ámeu kom yuumak itou kómä yúmakä bënasi júnak jübua ä naateyo. 16 Huanäine hua Señorta nokibeu huáhuaatek ínel jáamtahui: “Jü Juan báammey yore batöak, të Dios täbuiasi enchim batönake juka Espíritu Santota enchimneu kom yumátuaka.” 17 Juka Diosta junëli nánancha itom ériaka bempörim juka Espíritu Santota makkak, ket itom ä mikakä bënasi Jesucristota itom súaleko, ¿jábese ínapo Diosta béj-reka ín huéenakë béchïbo?

18 Huanäi jume hermáanom buere joära Jerusalémpo aneme íkäi jíkkajaka nok yáatek, éntokim Diosta úttileka taahuak ä yáari béchïbo ínel jiaka:

—¡Júnëli ket Dios huame kaa judíomneu júne juka bem jíapsi kúaktinakeu ámeu yumátuak yu jíapsihuatma am jájamnakë béchïbo!

Jume Jesucristota súaleme pueblo Antioquíapo aneme

19 Juka Estebanta mësuak jume huate Jesucristota súaleme guok jájataitiak. Huanäi huate maujhueka ténnek Fenícia buiärau bícha, isla Chipreu bícha, éntok Antioquíau bícha. Ámanírim juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nookai, teé judíomneu jíbba. 20 Të huate Jesucristota súaleme Chíprepo jométaka, éntok Cirénepo jométaka, jum Antioquía pueblou yájaka béja kaa judíomneu júne ä noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huemta. 21 Jü Señorta uútteara ámet ayukai, kíalíku juebënaka juka bannaataka bem súalëu tójaka juka Señorta súaleka taahuak.

22 Jume Jesucristota súaleme Jerusalémpo anéihuim íkäi jíkkajaka juka Bernabeta jum Antioquíau jaasek. 23 Bernabé áman yepsaka ä bitchak juka jachin machisi juka Diosta tühuata ámeu yáalatukähui. Huanäi tüisi al-léaka taahuak, éntok símemneu noókak bem jíapsi tutti yécharika Señorta éä páman am katchahueka. 24 Bueítuk áapo, jü Bernabé, tü yóremtukai, éntok jü Espíritu Santoy tapuniakai, éntok chikti ä jíapsimak Señortat éiyay. Júnëli juebena géntem jíapsi kúaktituak Señortau bícha.

²⁵ Chúkula Bernabé pueblo Tarsou bíchaa siika Sáulota áman jariuseka. Huanäi ä téaka Antioquíau bíchaa ä nuk siika. ²⁶ Ámanirim jume Jesucristota súalemmak aane huásuktiapo, juebena genteta majtiaka. Huämi Antioquíapom kësam huëpo cristiánom ti téhuatuhauak jume Jesucristota súaleme.

²⁷ Huámechi taáhuarimmet huate profétam Jerusalém bétana Antioquíapo yájjak. ²⁸ Senu yoreme Agabo ti téhuaka, jume hermáanom násuk kíkteka, Espíritu Santota éapo noókak buere tébaata síme buíarat ayúnake tiaka. Huäri buere teba lútula huëpo siika rey Claudiota nésauhuë taáhuarimmechi. ²⁹ Huanäi jume Jesucristota súaleme Antioquíapo anéihuim, hueepulaka bem yumäpo, huame Jesucristota súaleme Judéa buiärapo aneme anía rókaka taahuak. ³⁰ Júnëlim ayuka, juka ofrendata nau tójaka huame yoiyöturi Judéa buiärapo anemmeu jäbuekammeu ä bíttuak Bernabétamaki éntok Saulotamaki.

12

Jacobo mëhuak, Peero éntok, perezotehuak

¹ Huámechi taáhuarimmet jü rey Herodes huate Jesucristota súaleme guokjájataitek. ² Jacobota juka Juanta saayi ejparammea mëtebok. ³ Huanäi jume judíom al-léaka tahuák tiaka, juka Perota ket peréesotebok. İri yeu siika tua pajko táapo, jume páanim kaa levadúrakame buabuähuä táapo. ⁴ Të jü rey Herodes juka Perota cárcelpo yéchtebok dieciséis sontarom ä suáyatuaka, ínel éaka, chúkula pajkota chúpuk puéblota bíchäpo yéä tóij báreka. ⁵ Júnëli jü Peero páttiatukai éntok tüisi suáyahuai, teé jume Jesucristota súaleme jíba Diostau oraciompo ä nok-riay chikti bem jíapsimaki.

Dios juka Perota jum cárcelpo yeu simtúak

⁶ Yokoríapo juka Heródesta jum puéblota bíchäpo yéä tóijnakei, huäri tukáarit Peero kotchei guoi sontarom násuk bökari, guoi cadenammea súmataka. Huate sontarom éntok, puértapo jäbueka cárcelta suayai. ⁷ Huanäi sej chukti jü Diosta ángel áma yepsaka, juka cárcelta machíriaka, jü Perotat sánäpo mámteka ä bússaka, ínel au jiaahuak:

—Lautë yejte.

Huanäi jume cadenam mampo ámey ä súmatukau bútteka kom huáttek, ⁸ Jü ángel éntok ínel au jiaahua:

—Emoë huikojtua, éntoke em berä bochampo guókke.

Juka Perota au bochátuasuk jü ángel ínel au jiaahua:

—Jínteke ino sáu huéiye.

⁹ Huanäi Peero ángelta sáu yeu siika, kaa jünéaka tua ä lütüriatukähui juka ángelta joähui. Kíal ä tenkutukä bénasi ä ériai juka ä bíchähui.

¹⁰ Te jume sontarom bat jäbuekame huam sájaka, éntok júchi huam jëla jäbuekame huam sájaka, sísiguok puertauhuim yájjak bööu yeu kathuäpo. Huanäi hua puerta au étapok. Huanärim yeu sájjak. Chúkula senu cálleta sákasuka jü Diosta ángel ápolalaik tösiika. ¹¹ Huanäi Peero jünéaka ínel éeak:

—Én ál-lane jüneiya ä lütüriatukähui Señorta ä ángel inou bíttuakähui Heródesta mampo nee ä jínëunakë béchibo, éntok hua síme bétana judíom inou yáa bárëhui.

¹² Ínëli éaka jü Peero Maríata joau bíchaa siika, jü Juan Márcos téamta áiye, ámani juebena géntem nau rúktilatata Diostau oraciompo nookay.

¹³ Áman yepsaka, juka puértata ä ponái, senu jámmut beme, Ródeé ti téhuaka, áman yeu siika ä bit báreka ä jábétukähui. ¹⁴ Të juka Perota nok tátäyaka, juka puértata kaa étapoka, chikti ä al-léerimmak búitek áman huaijhua bíchaa am téjhua báreka juka Perota jum puértapo huéktiaka.

¹⁵ Huanärim ínel au jiaahua jü ili jámuttahui:

—¡Rokótuläe!

Të áapo ä lütüria tíiya ä ájáriatukähui. Të bempo júchi ínel au jiaahua:

—Kaa ájária, ál-la jü ä ángelhua.

¹⁶ Të jü Peero áma huéeka jíba puértata poonai. Huanärim juka puértata étapoka ä bíchaka guómtek. ¹⁷ Të áapo mámammea séñata ámeu yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi am ettejhuariak jachin juka Señorta cárcelpo yéä nuksikähui:

—Juka Jacobotem ettejhuaria íno bétana éntok jume huate hermáanom. Huanäi yeu siika sékána bícha.

¹⁸ Yokóriapo yeu mátkuk, buéresi jíáihuai jume sontarom násuku, buéitukim kaa jüneyai jachin juka Perota jum cárcelpo yeu sikähui.

¹⁹ Huanäi jü rey Herodes ä jaríutebok. Kaa ä téihuak éntok, jume sontarom ä suáyaihuim núnuteboka am temájek jatchiaka bem yéu ä simtúakähui. Kaa emo am jüneä tiaí éntok, am súatebok. Chúkula jü Herodes Judéapo yeu siká, jum Cesaréau bíchaa áman joa báreka.

Heródesta mukúkä bétana huéeme

²⁰ Jü Herodes huame géntem puerto Tiropo jomemmeu tüisi oómtei, éntok puerto Sidonpo jomémmehui. Huanäi bempo juka buáhuamta reyta buíapo bem mabétä béchibo au sájjak áamak ettejhua báreka. Huanärim Blástotamak emo nok tütek, hua rey Heródestau nésauhuemtahui, éntokim al-léaka jíapsirókaka au noókak. ²¹ Huanäi Herodes taáhuata am yéchariak nau am nunurókaka. Juka taáhuata yúmak, béja yörisi machisi sánkoteka huam ä nésauhuépo yejteka ámeu noókak. ²² Huanäi jü génte ä úttileka ínel chaáyek:

—¡Í nokame kaa kia jábe yoreme, áapo jü dios!

²³ Huämi orapo jü Señorta ángel juka Heródesta kökori tátabek, buéituk Diosta bénasi au ä ériai tíaka, éntok Diosta kaa yörek. Huanäi buíchiatuka muúkuk.

²⁴ Të jü Señorta noki jíba símekut nokhuai, éntok jume ä súalekame chéhuasu búrusakai.

²⁵ Bernabé éntok Saulo, jukam nésauta chúpaka, buere joära Jerusalém bétana pueblo Antioquíau nóttek, Juanta huériaka Márcos ti ket tehuakamta.

13

Bernabé éntok Saulo bem tekil ministerio naatek

¹ Jum pueblo Antioquíapo jume Jesucristota súalemmakim aaney jume profétam éntok huate am majtíame. Jume áma anéihuim Bernabé, éntok Símon, Négrö tíame, éntok Lucio, pueblo Cirénepo joome, éntok Manaén jü Herodes Galiléa buiärapo nésauhuemtamak yótukame, éntok Saulo. ² Séjtu ímëi ayúunaka entok oraciompo Diostau am nokayo, jü Espiritu Santo ínel ámeu jiaahua:

—Bernabetem nee yeu púaria, éntok Sáulota, hua tekia ín áme béchibo náikiata bem yáanaké béchibo.

³ Huanärim ayúunasuka éntok oraciompo Diostau noksuka, choápo áme béppa mámtaka Diosta mampo am joaka áman am bíttuak.

Jume apóstolim isla Chíprepo noókak Jesucristota bétana

⁴ Huanäi Espíritu Santota éäpo Bernabé éntok Saulo Seleuciau bícham sájjak. Huämírim barcopo báau huáttek isla Chípneu bícha. ⁵ Jum puerto Salamínau yájaka juka Diosta noki jume géntemmeu noókak jum judíom sinagogapo. Juan éntok, am aníasimeka ket ámemak huéiyey. ⁶ Huämi íslapom naa burujti sájaka Páfou yájjak. Huämírim senu judío Barjesús ti téhuakamtau yájjak. Īri móriäkai, éntok profeta aranókíchitukai. ⁷ Īri móriära hua áma nésauhuemtamak aaney, Sergio Páulö téamtamaki. Ī Sergio Paulö éntok, tüisi koba súakai. Áapo, jü nésauhueme, juka Bernabeta núnutebok, éntok juka Sáulota, juka Diosta noki jíkkaij báreka. ⁸ Të jü móriära Barjesús, Elímas ti téhuakame, am bėj-reka kíktek, juka nésauhuemta kaa Diosta noki sual íaaka. ⁹ Huanäi jü Saulo, ket Páblo ti téhuakame, Espíritu Santoy tapunika, tua pújpo ä bíchaka, ¹⁰ ínel au jiaahua:

—¡Empo aranókichi, juëna yóreme, díablota yoremia, síme tühuata bėj-reka huéeme! ¿Jatchíake jíba kaa ä tojja juka Señorta noki lútula huemta em kaa lütüriä tíahui? ¹¹ Ēn éntok, jü Señor jíókot enchi yáanake. Kaa bíchake tahuánake. Jaiki táapë täata kaa bínnake.

Huanäi sep láuti kaa máchira au yuumak. Huanäi jábeta júne jaríai mampo ä buíseka ä huérianakemta, bueítuk kaa bitchai. ¹² Huanäi jü gobernador íkäi bíchaka, ä súaleka taahuak, bueítuk hua yore majtíahuame Señorta bétana huémtat guómtek.

Pablo éntok Bernabé Antioquía Pisidiapom aanei

¹³ Pablo éntok jume áamak réjtëhuim isla Páfou barcopo báau huátteka jum pueblo Pérgehuim yeu yájjak Panfília buíaräpo. Të Juan am tösiká buere joära Jerusaléniu bíchaa nóttek. ¹⁴ Chúkula bempo jum pueblo Pérgepo yeu sájaka pueblo Antioquíau bícham sájjak, Pisidia buíarähui. Huämírim jimyore táapo judíom nau yayajäpo kimuka áma joótek. ¹⁵ Huanäi juka Moiséjta ley noksúak, éntok jume librom profétam jiojtekäü noksúak, jume áma tékiakame ínel nokta ámeu bíttuak:

—Eme itomak huéerim, nokta türík jume géntemmeu enchim nokmátchik huériätekem ámeu ä nooka ëni.

¹⁶ Huanäi Pablo kíkteka, mámammea séñata yáuhuak kaa am jíal sáhueka. Huanäi ínel jiaahuak:

—Íkem nokta jíkkaja, eme Israelítam éntok síme jume Diosta yöreme: ¹⁷ Jü pueblo Israelítata Dios jume itom yóyöhuam bannaataka kateme yeu púuhuak, éntok buëuru pueblosí am yáuhuak ketune Egiptopo am aneyo, huam kaa bem buíaräpo. Huämi buíaräpo yéu am nuksiika ä úttiärayi.

¹⁸ Dios cuarenta huásuktiapo see päria ániapo am núnúbuaka tüisi am ujük, ¹⁹ éntok guoi busan naciónim tejálek Canaán buíaräpo anéihuim, juka buíata itom yóyöhuam mak báreka. ²⁰ Juka buíata am máksuka, naiki ciento cincuenta huásuktiapo yäuram am jóariaka am sáuhuek, juka profeta Samuelta yeu machíakäpo tajti. ²¹ Huanäi bempo reyta áahuak am sáunakemta. Dios éntok, juka Sáulta reypo am yéchariak cuarenta huásuktiapo, huaka Cis ti téhuakamta üusi, Benjaminta huáhuairapo jometa. ²² Chúkula Dios jum tékiapo juka Saula yeu jímmaaka, Davidta reypo am yéchariak, huaka ínel áa bétana ä nokákähui: “Davidtane jüneria síme ín nésauhui ä jonákëhui. Īri yoreme hua tua ín türëu benna.”

²³ Īri Jesús ínel Davidta huáhuairapo jométukai, jü Diosta tóboktiakähui jume Israelítam ä jínëunakë béchíbo, bannaataka ä nokakä bënasi.

²⁴ Kee jee juka Jesústa yepsái, jü Juan síme jü pueblo Israéltau noókak útteatukähui jíapsi kúakteka bem batöna bétana. ²⁵ Jü Juan béja ä muknákëu bítkhimei ínel jíáhuak: “Eme jamak nee jü Crísto tíiya, jü Diosta yeu púari, të ínapo kaa ájaria. Chúkula yebíjnake huári, hua kaa júnen machik jotúahuamta bénasi maachi ä bíchäpo. Kíane ä bocha huíkyam júne kaa búttiapo yúmala.”

²⁶ 'Eme ínomak huéerim, Abrahamta huáhuairapo joome, éntok síme huame Diosta yöreme: itou símemmeu bíttuari í tü nooki ái itom ito jínëunakähui. ²⁷ Jume Jerusalémpo jóakame éntok bem yäura júne kaa júneyai juka Jesústa jábétukähui, éntokim hua nókit júne kaa júneyai profétam jiojtekäbechi chikti jimyore táapo jum bem sinagogampo ámeu nonókuhamtachi. Të Jesústam mëtebok, huámi chúppuk hua nooki bem jíjikkajaihui. ²⁸ Kia kaita bëttesi machik ä mëtebonakemta at téaka júnem Pilátotau noókak ä mëtebo sáhueka. ²⁹ Huanärim béja símeta huaka jiojtepo áa bétana nokamta chúpukim kúrusit ä poponaka ä maäak. ³⁰ Të Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak. ³¹ Huanäi juebena táapo Jesús huame yorémemmeu au yeu machíriak, huame Galiléa buiärapo naateka buere joära Jerusaléniu tajti áamak rejtsukammehui. Huámëi ínel jume én géntemmeu nokame áa bétana.

³² 'Júnëlituk, ítapo enchim ä jünériatua juka tühuata Diosta itom yöyöhuammeu nátuakähui. ³³ Bueítuk ítohui, jume ámet yeu sákariammeu ä chúppak juka ä nokákähui juka Jesústa jíabitetuaka, libro Salmo teäpo guoyiku ínel jíäpo bénasi: “Empo ájaria jü ín üusi. Én táapone símemmeu enchi yeu buíssek enchi ín üüsitukä bétana.” Júnëli jiojteri. ³⁴ Jü Dios jünéehuamta nénkilatukai áapörík jum kókkolam násuk ä jíabitetuanake bétana ä takahua kaa nasóntunakë béchïbo, jum jiojteripo ínel jíaka: “Enchímmeune ä chúpanake juka tühuata Davidtau ín nátuakähui.” ³⁵ Éntok täbui libro Sálmpo ket ínel jiaahua: “Júkë em yeu púari takahua suáyanake kaa ä nasóntunakë béchïbo.” ³⁶ Júnéate lútula huëpo juka Davidta huame áa beu jíápsakäihuimmet ä tekipánoakähui Diosta ä sáhuekä pámani, éntok mukuka ä mäáhuakähui ä yöyöhuam bénasi, éntok ä takahua nasóntukähui. ³⁷ Të hua Diosta jíabitetuakäu takahua kaa nasóntuk. ³⁸ Júnentukem júneya, eme ínomak huéerim, áapörík, Jesústa, béchïbo huame enchim Dios bejrimmet enchim jíókorinä bétana enchimmeu nokhuähui. ³⁹ Bueítuk jü Jesústa béchïbo ínel síme huame ä súaleme jíókorihua bem Dios bejrimmechi, Moiséjta ley bétuk aneka kaa bem at jíókorihuakähui. ⁴⁰ Áachem suuhua kaa enchimmeu chúpanake hua profétam jiojtekäu ínel jíame:

⁴¹ Jítachem suuhua, eme jábeta junnériäram.

Áachem guómteka kókkö.

Bueítuk ínapo, jü Dios, jume taáhuarim enchim ámet jíapsáubet buériata yáanake kaa súalmatchik,

emë éntok, kaibu ä súalnake juka ín yáanakähui, jábeta enchimmeu ä ettejhuay junne.

⁴² Juka Pablota éntok jume áamak rejteme jum judíom nau yayajäpo yeu sájak, huame kaa judíom ámeu noókak júchi áma jimyore táapo íari bétana jíba ámeu am nok sáhueka. ⁴³ Huame bem nau yáij-läpo huemta chúpuk, juebénaka jume judíom éntok huame Dios huátame judíommak éaihüim Pablota sau sajjak, éntok Bernabeta. Bempo éntok, ámeu nökek jíba Diosta tühua ámeu yáaribet chäka am jíapsi sáhueka.

⁴⁴ Júchi jimyore taáhuata yúmak, jume puéblopo jóakame síme jëla áma nau rúktek Diosta noki jíkkaij báreka. ⁴⁵ Të jume judíom juka juebena genteta nau rúktekamta bíchaka ä innëaka taahuak, éntokim juka Pablota béj-reka noktáitek, éntokim jájana ä aahuai. ⁴⁶ Huanäi jü Pablo éntok Bernabé kaa májhueka ínel ámeu jiaahua:

—Útteatukai jiöbe juka tü nokta Jesucristota bétana huentta enchim-meu, eme jume judíommeu, bat itom ä noknákëhui. Të béjasem kaa ä jíkkaij báare, éntokem juka yu jíapsihumta kaa huáatia, huame kaa judíommeu bíchate kannake. Huámehuíte ä noknake. ⁴⁷ Bueítuk jü Señor junëli itom sáuhuek, ä noki jiojteripo ínel jáka:

Machiriata bénasine enchi tahuárialala jume kaa judíom béchïbo, huaka tü nokta ái bem emo jínëunakeu enchi huérianakë béchïbo jakun buíata yumäu tajti, tiahua.

⁴⁸ Íkai jíkkajaka, jume kaa judíomtukáhuim al-léaka taahuak, éntokim juka tü nokta Señorta bétana huentta türitíyái. Huanäi síme huame yu jíapsinake téaka näikiari juka nokta súaleka taahuak. ⁴⁹ Júnëli jü Señorta tü nooki síme huaa buíarat nókuak. ⁵⁰ Të jume judíom huate jaámuchim Dios huáateme éntok chë áma täyahuame nok téjhuak am béj-reka japte sáhueka, álë bénasi ket jume yorémem puéblopo chë yörihuame. Huanärim juka Pablota guokjájaseka, éntok Bernabeta, bem buíaräpo yéu am béebak. ⁵¹ Huanäi jü Pablo éntok jü Bernabé juka tóröchiata guokpo ámet chätulata ámeu tátakek señalpo bénasi bem kaa áma türihuá béchïbo. Huanärim sájjak Iconiö téau bícha. ⁵² Të jume Jesucristota súaleme áma aneme jíba al-leiyái éntok jü Espíritu Santo ámet ayukay.

14

Pablo éntok Bernabé jum pueblo Iconiopom aaney

¹ Jum Iconiopo, Pablo éntok Bernabé jume judíom sinagogapo nau kiímuk, huanärim tüisi jíapsipo huéchemta jume géntemmeu noókak, junëli juebena judíom éntok kaa judíom júne ä súaleka taahuak. ² Të huame judíom juka nokta kaa súalekame huame kaa judíommeu nokaka jume hermánommeu bíchaa juénak am èetuak. ³ Të bempo jíba áma taahuak büru táapo, éntokim jíba kaa májhueka ámeu noókak Señórtat éaka. Jü Señor éntok, juka tü nokta Diosta bétana huentta bem nokäu lütüria johuai útteata am mákaka kaa jaibu johuamta at guómtisi machik am jotúaka. ⁴ Të hua génte áma puéblopo joome au näikimtek. Huate jume judíom beu eiyái, huate éntok, jume apóstilim béuchi. ⁵ Huanäi huame judíom éntok huame kaa judíom junne, yäurammak nau nokaka, nánancha èeak buere am áusuka am mamáasu báreka. ⁶ Të jü Pablo éntok Bernabé jünéaka áma yeu sájjak pueblo Lístrau bícha, éntok Derbeu bícha, Licaónia buíaräpo jokámmehui, éntok huate buiära áa chíkola tahuámtau bícha. ⁷ Ámanirim ket juka tü nokta ái yore jínëihumta bétana noókak.

Pablo pueblo Lísträpo máamasuhuak

⁸ Jum Lístrapo senu yoreme aaney kara huerámaka. Ìri yoreme kia kátekai bueítuk löitaka yeu tómtilatukay. ⁹ Ìri juka Pablota nokäu jíkkajak. Jü Pablo éntok, at pujteka at suuhuai, éntok Diosta ä súaleka au ä türinakeu bétana ä jünériaka, ¹⁰ kusisi ínel au jiaahua:

—Tüsë ámet kikte jume em guókimmechi.

Huanäi jü yoreme jikáu chépteka huéeka taahuak éntok naa hueetáitek.
 11 Huanäi hua génte juka Pablota yáakäu bíchaka, chaitáitek Licaónia nokpo ínel jíaka:

—¡Diósim yorémem bébénaka itou kom yájjak!

12 Jukam Bernabeta jü dios Júpiter tíiyai, Pablota éntokim dios Merkúriö tíiyai báchá nonokä béchibo. 13 Jum pueblou kimúhuäpo jü Júpiterta tiöpo katekay. Huä áma tiöpopo nésauhueme éntok, jume torom áma yeu tóijtebok éntok sehuata koróona yáata. Áapo, éntok hua génte, buéresi am yörí báreka, toromim súa báarei ámeu am limójnaka am pajkória báreka. 14 Të jume apóstolim, Bernabé éntok Pablo, íkái jüneriaka, kaa ä tütüreka bem sánkom síusíuti huíkeka chayeka genteta násuk kiimuk:

15 —¡Ee, oóhuim! ¿Jatchiakem íkái johua? Ítapo ket yorémem enchim bénasi. Ítapo äbo sájjak enchim téjhuaboka íkái enchim boojóriäu kaita béj-remta tójaka huaka Dios jíápsamta enchim yörinakë béchibo, huaka téhuekata yáakamta, buíata, bahueta, éntok síme huaka áma ayúkamta. 16 Bannaataka Dios síme huame kaa judíom kia tójjak, huanäi naatekam jita júne yoritáitek. 17 Të jíba tühuata ámeu joaka am téttejhui am jüneenakë béchibo áapörík jábétukähui. Áapo juka yúkuta itou bibittua, éntok áapörík béchibo hua echi chúchupe. Huaka itom buänakeu itom mímika, éntok símeta ái itom al-lénakähui.

18 Ínëli jume géntemmeu jíaka júnem batte kaa am tóijtuak juka torom áme béchibo bem súanakähui, éntok bem buéresi am pajkórianakähui.

19 Huanäi huate judíom Antioquía bétana éntok Iconio bétana áma yájaka, juka genteta kúaktiak am béj-reka am kannákë béchibo. Huanärim juka Pablota sussutti máiyak. Béjam emo ä mäak tíaka, huam puéblou päkun yeu ä tójjak ä huík sákaka. 20 Të jume Jesucristota súaleme emo nau tójaka áman áa chíkola nau am rúktek, yejteka júchi ámemak jum pueblou kibákek. Yokóriapo béja jü Bernabétamak siika Dérbé téäu bícha.

21 Jum Dérbeipo juka tü nokta ái emo jínëihuamta bétana noksuka, éntok juebena jíapsim kúaktiaka, pueblo Listrau bíchaa nóttek, pueblo Iconiou bíchaa éntok pueblo Antioquíau bícha. 22 Huämi puébloupo jume Jesucristota súaleme óusi éetuak, éntokim ámeu noókak jíba bénasi juka Jesucristota am súal sáhueka. Éntokim am téjhuak jum Diosta nésauhuépo anbárëtek, imi buíapo juebena jíókot máchiraata bem bínnakähui. 23 Jume Jesucristota súaleme anëbëkatanam éntok, jume yoiyoturim yäut jóiyak. Huanärim ayúunasuka, Diostau nokaka jü Señor bem súalëuta mampo am jóiyak.

Jü Pablo éntok Bernabé Antioquíau bíchaa nóttek, Siria buíärähui

24 Chúkulam jum Pisidia buiära páman sájaka Panfília buíarau yájjak. 25 Jum Pérge puébloupo juka tü nokta Jesucristota bétana huemta nokaka puerto Atáliu bíchaa sájjak. 26 Huämirim barcopo báau huátteka pueblo Antioquíau bíchaa sájjak, áman íkái tékiata én bem chúpakäu yä äaahuaka, Diosta mampo bem jóahuakähui. 27 Jum Antioquíau yájjakam jume Jesucristota súaleme nau núnnuk. Huanärim símeta huaka Diosta am aniakä béchibo bem yáakäu am ettéjhuariak, éntok jachin machisi juebena kaa judíom júne juka Señorta súalekähui. 28 Huanäi Pablo éntok Bernabé huämi tahuak juebena táapo jume Jesucristota súalemmaki.

15

Jume apóstolim jum buere joära Jerusalémpo emo nau tójaka nau nookak

¹ Huámechi taáhuarimmet huate yorémem Judéa bétana Antioquíau yájaka jume hermáanom áma jóakame ínel majtia táytek: “Jínëutu bäretekem emo circuncidarotebo, Moiséjta nésauhuekä pámani.”

² Huanäi Pablo éntok Bernabé buéresi huámëi yorémemmak nok nássuak íkäi bem am majtiä béchïbo. Júnensu bempo, Pablo éntok Bernabé, éntok huate yorémem, yeu púahuak jum Jerusaléniu kat iaahuaka íkäi yore majtíahuamta bétana huame apóstolimmak éntok jume Jesucristota súalemmeu yäut yóyarimmak nau áa ettéjhua sáihuaka.

³ Huanäi huame Jesucristota súaleme Antioquíapo jóakame am boo tójjak. Bempo éntok, sájaka Fenicia buiära páman kateka, éntok Samaria buiära pámani, am ettéjhuariak jachin huame kaa judíom júne huaka bannaataka bem súalëu tójaka Diosta bem súalëhui. Huanäi síme huame hermáanom tüisi al-léaka taahuak íkäi nokta türik jíkkajaka.

⁴ Huanäi Pablo éntok Bernabé Jerusaléniu yájaka tüisi mabéthuak jume Jesucristota súaleme bétana jume apóstolim bétana éntok huame yoiyöturi yäut jóarim bétana. Huanärim símeta am ettéjhuariak huaka bem yáakäu Diosta am aníakä béchïbo. ⁵ Të huate pariseerom éntok, Jesucristota súaleme, jápteka ínel jiaahua:

—Úttea jume kaa judíom Jesucristota súaleme emo circuncidarotebonakëhui, éntok juka Moiséjta nésauhueu itom am boojoria sáunakëhui.

⁶ Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyöturi yäut jóarim nau emo tójjak íkäi nau lütüria yáa báreka. ⁷ Huanäi juebénasi nau noksúak, jü Peero kíkteka ínel ámeu jiaahua:

—Eme júneiya, ín hermáanom, juka Diosta jakhuéy nee yeu púakähui enchim násuku, huame kaa judíommeu íkäi tü nokta ái bem emo jínëunakeu nee nok iaaka, bempörim ä súalnakë béchïbo. ⁸ Dios jume jíapsim jünériame jünéehuamta nénkak áapörík am nákéhui, juka Espíritu Santota am mikaka ket itom ä mikákäpo bénasi. ⁹ Dios kaábeta yeu púaka símem nánancha itom eria. Bempörim jíapsi ket tü yáuhuak Jesucristota bem súalekä béchïbo. ¹⁰ Ensu, çjatchíakem juka Diosta béj-reka kateka imey Jesucristota súaleme íkäi béttesi machik jotúa báare, juka ito béchïbo béttesi maáchik, éntok itom yoiyöhuam béchïbo júne bettiakäuta? ¹¹ Bueítuk ítapo juka Señor Jesústa ito béchïbo áa jíapsi ä nénkaka itom jínëutukäu súale, éntok bempörim júne junëli jínëutukähui, kaa juka Moiséjta nésauhueu joaka junne.

¹² Huanäi síme nok yáateka juka Bernabeta éntok Pablótam nok jíkkajak huaka at guómtisi machik kaa jaibu johuamta bétana am nokayo, Diosta úttiäray bem yáakähui huame kaa judíom násuku. ¹³ Am nok yáatek, Jacobo ínel jiaahua:

—Eme ín hermáanom, nechem jíkkaja: ¹⁴ Simmom Peero béja itom ä ettéjhuariasuk jachin juka Diosta bat huëpo huame kaa judíommeu tühuata yáakähui, éntok jachin bempörim násuk juka puéblota yéä púakähui ä yörinakemta. ¹⁵ Ìri ínëli huéeme huame profetam jïojtekä páman huéiye, ínel jíame:

¹⁶ Íari sáune júchi yebijnake;

huanäine juka Davidta yäura huéchilata tóboktiaka júchi ä nésautuanake.

Huaka tahuakamtane tóboktiaka bemelasi ä yéchanake,

¹⁷ simë jume huate yoremem jü Señortau am rúktinakë béchibo, éntok sime jume kaa judíom ín yeu püakähui.

¹⁸ Ínëli jiaahua jü Señor: “Íkai jünériatebome, jáksä táapo naateka jáni.”

¹⁹ 'Júnëli jiojteri: Kíaliku ínapo ä türi máchileka, huame kaa judíom kaa muksi éetua néshue, huaka bannaataka bem súalëu tójaka, Diostau bíchaa jíapsi kúakte. ²⁰ Kíal ámeu jiojtehuak, júnene türi máchile, am téjhuaaka kaa éntok huaka ídolum béchibo näikiata bem buänake bétana, éntok kaa emo jubekátek kaa emo am huátianake bétana, éntok animal bámsuata huakas kaa bem buänake bétana, éntok kia ójbota junne. ²¹ Bueituk sime huam pueblom jokäpo, jáksä táapo naateka aaney, huame Moiséjta ley am mamajtiame, íari bétana nokamta, hua chíkti jimyore táapo judíom sinagogapo nonokhuame.

²² Huanäi jume apóstolim éntok jume yoiyötori yäut jóarim, jume huate Jesucristota súaleme nau yáij-lammak nau nokaka, huátem áme násuk yeu puarókaka taahuak, jü Pablótamak éntok Bernabétamak Antioquíau am kannákë béchibo. Huanärim juka Judas Barsabasta yeu púhuak, éntok juka Silasta, jume hermáanom násuk tüisi yörihuame. ²³ Huanärim juka jiösiata ámemak áman bíttuak ínel jáamta:

“Ítapo jume apóstolim, éntok jume yoiyöturi yäut jóarim, éntok huate hermáanom, jume itom hermáanom kaa judíommeute tebote, jum Antioquíapo jomémmehui éntok jum Siria buíaräpo jomémmehui éntok Cilicia buíaräpo. ²⁴ Júnéate huate yoremem ími bétana áman enchimneu sákalatukähui kaa itom nésaupo éntok bem nokíai enchim muksi am éetuähui, éntok echim áma jioptua báreka úttiä tíaka enchim emo circuncidaroatebonakähui, éntok Moiséjta ley nokäu enchim boojorianakähui. ²⁵ Kíalíkute nánancha éaka ä türeka taahuak huate yoremem ito násuk yeu púaka enchimneu itom am bíttuanakähui, jü Bernabétamaki éntok Pablótamiki, jume hermáanom tüisi itom nákëhuimmaki, ²⁶ jume bem jíapsi nénkilame itom Señor Jesucristota tékil bem boojóriabarë béchibo. ²⁷ Júnëlite juka Judasta éntok Silasta enchimneu jaase bempörim ket jíba íari bétana enchimneu noknákë béchibo. ²⁸ Bueituk jü Espíritu Santo ínëli itom ä téjhuak, ítapo éntok, ä türeka taahuak, kaa huátek béttesi machik enchimmet yéchatunakähui huaka enchimneu türík machik jíbba: ²⁹ kaa juka animal huakajta ídolum im buíapo diósimeu limójnata enchim buänakähui, kia ójbota junne, éntok animal bámsuata huaakas; éntok kaa emo jubekátek kaa enchim emo huátianakähui. Íkai ínëli huemta kaa jóátekem tüisi annake. Áapo, Dios, enchim aníanake.”

³⁰ Huanäi jume íkai jiösiata huériame sájaka Antioquíau yájjak. Huämirim sime hermáanom nau núnuka juka jiösiata am mákkak.

³¹ Huanäi jume hermáanom huákai jiösiata nokaka tüisi al-lëak türík nokta áma hué tíaka. ³² Jü Judas éntok Silas profétamtukaimme, kíalikum jume hermáanom al-léetuak, éntokim óusi am éetuak juebénak türík ámeu nokaka. ³³ Chúkula jaiki táapo áma am anéi, jume hermáanom al-léaka Diostau am buaníaka júchi bíchaa am sákatuak huame áman am jaásekammeu bícha. ³⁴ Të jü Silas áma taahuak. ³⁵ Jü Pablo éntok Bernabé kéchim áma taahuak jum Antioquíapo, yore majtiaka huate juebénammaki, éntok juka tü nokta Jesucristota bétana huemta ámeu nokaka.

Jü Pablo júchi yeu siika ä tekia chupa báreka

³⁶ Chúkula jaiki taáhuarim huéi, jü Pablo Bernabetau ínel jiaahua:

—Júchi éntokte jum puéblompo Diosta noki itom noksúkäu nóitinake jume hermáanom jüneria béchibo jachin bem emo bíchähui.

³⁷ Jü Bernabé juka Juan Márcosta ámemak hueë ïai, ³⁸ të jü Pablo kaa ä türimáchilei, bueituk áapo jum buiära Panfíliapo am tösiká kaa juka tékilta bem huériäu ámemak chúppak. ³⁹ Bürukim nau noókak kaa nánancha éaka, júnensum emo näikimtek. Jü Bernabé juka Juan Márcosta nuksiká Chíprë bíchaa barcopo bäau huétchek. ⁴⁰ Pablo éntok, juka Silasta yeu púaka, yeu siika hermáanom bétana Señorta mampo yéchahuaka. ⁴¹ Huanäi Siria buiära páman siika éntok Cilicia buíarapámani, jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

16

Timoteo jü Pablotamak siika, éntok Sílastamaki

¹ Jü Pablo éntok Silas jum pueblo Dérbeu yájjak éntok pueblo Lístrahui. Huämirim senu yoreme Jesucristota súalemtau yájjak Timotéo téamtahui, jámmut judía Jesucristota súalemta asóabehui, të jü ä áchaihua griégotukai. ² Jume hermáanom Listrapo joome éntok Iconiopo joomem türik áa bétana nookay. ³ Huanäi jü Pablo juka Timoteota ámemak huë ïaaka ä circuncidarotebok, jume judíom áma aneme kaa omti ïaaka, bueituk bempo jüneiyay, juka ä áchaihuata griegotukähui. ⁴ Huanäi síme puéblompo bem katë pámanim jume hermáanom téjhuak juka apóstolim yáa nésahuëhui éntok jume yoiyötori yäut jóarim buere joära Jerusalémpo aneme yáa nésahuëhui. ⁵ Júnëli huame Jesucristota súaleme chë júne ä súaleka tahuaka chëhuasu útteata nüyei, éntokim chikti táapo chëhuasu emo büruriai.

Jü Pablo tenkumta bënasi éaka juka yoremta Macedoniapo jometa bitchak

⁶ Jü Espíritu Santo jum Asia buíaräpo juka tü nokta Jesucristota bétana huenta kaa am nok ïay. Júnëli jü Pablo éntok jume áamak kateme Frigia buiära páman sájjak éntok Galacia buíarapámani. ⁷ Huanärim Misia buiärata yumäu yájaka Bitíniä buiärau bíchaa katbábarek, të Jesússta Espíritu kaa áman am kat-ïay. ⁸ Huanärim Míisiapo bóula sájaka, Troas puertou kom yájjak. ⁹ Huämi jü Pablo tukáapo tenkumta bënasi éaka juka yoremta bitchak Macedónia buíaräpo jometa au huéeka jiókot ínel au jáamta: “Macedooniahuë siká itom anía.” ¹⁰ Juka Pablota júkai bíchak, itote líjtaroa táytek, Macedooniau bíchaa kat báreka, lütüriapo juka Diosta itom áman núnü tíaka juka tü nokta Jesucristota bétana huenta áman itom nok ïaaka.

Jü Pablo éntok Silas Filipospom aaney

¹¹ Ínëlite jum pueblo Tróaspo barcopo bäau huátteka jum isla Samotracia lúl-la sájjak. Yokoriapote béja pueblo Neápolisü yájjak. ¹² Huämite jum pueblo Filíposü bíchaa sájjak. Ìri éntok colonia romáanotukai, jum Macedonia buíaräpo jü pueblo chë buëuru. Huämite jaiki táapo jáni aanek. ¹³ Séjtul jimyore táapote jum pueblopo yeu sájjak bathué mayoau bícha, huam chikti jakhuéi genteta Diostau oraciompo nonokhuähui. Huämite joteka jume jaámuchim áma nau yájakammeu juka tü nokta Jesucristota bétana huenta noókak. ¹⁴ Huépülaka Lídia téhuaka pueblo Tiatírapo jométaka. Áapo juka sanko finota lilata nénenkai. Ìri jámmut Diosta yöreme tüisi jü nókit suaka ä jíkkajai. Jü Señor éntok, juka Pablota

nokäu ä jiápsipo yumáriak tüisi ä suálnakë béchïbo. ¹⁵ Huanäi áapo batöhuak síme ä famíliammak nauhui. Chúkula béja ínel itou jiaahua:

—Eme tua chikti ín jíapsimak nee Señorta sualmáchilëtekem ín joau sájaka jaiki táapo júne áma aane.

Huanäi útteapo jëla áma itom tahuáriak.

¹⁶ Séjtul, Diostau oraciónta jojohuäu bíchaa itom katéi, senu ili jámmut itom nankírïka siika diáblota at anë béchïbo yore jünériaka. Áapo ä teko jóapo sáihuai éntok jábeta jünériaka yuun tómita kokobai ä tékom béchïbo. ¹⁷ Ìri ili jámmut jü Pablota sáu naa hueetáitek éntok ito sauku, chayeka ínel jíaka:

—Ímëi yorémem ínel juka Diosta yörïsi máchik nésahui joléerom, éntokim jachin ayuka enchim jínëutunake bétana enchim tejhua.

¹⁸ Büru táapo ínëli aaney, júnensu Pablo kaa tua al-léaka, au nótteka hua diáblota at anemtau ínel jiaahua:

—Jesucrístota nésaupone jü ili jámutat enchi yeu huee sauhue.

Huanäi jü diablo huämi orapo áa tójjak.

¹⁹ Të huame ili jámutta tékom kaa éntok tómita ái bem kóbanakeu jünériaka, juka Pablota éntok Silasta buíseka yäurau yéu am tójjak.

²⁰ Huämïrim yäurapo yéu am tóij-lataka ínel jiaahua:

—Ímëi oóhuim judíomtaka itom pueblo au tóboktitua, ²¹ éntokim huaka kaa itou chákamta itom majtía itom ä boojoria íaaka, bueítuk ítapo romaanom.

²² Huanäi jü génte am béj-reka jáptek. Jü yäura éntok, am sanko joateboka jibebiammey tüisi am bemmuchatebok. ²³ Am bemmuchasukam cárcelpo am jóiyak, juka cárcelta suáyamta tüisi am suaya sáhueka. ²⁴ Ìri éntok íkái nésauta mabétaka chë huáijhua am kíimák éntok tabla guójöku am guóktetuak, kaa bem sákanakë béchïbo.

²⁵ Të tukáa násuk huei jü Pablo éntok Silas Dióstahuim oraciompo nookai, éntokim hímnom buiikai Diosta úttileka, huate pereesom éntok, am jikkajai. ²⁶ Huanäi sej chukti jü buía tüisi áu yoyoak, éntok jü cárcel junne. Huanäi jume cárcel puertam síme emo étapok éntok jume cadeenam síme pereesom ámey súmatukau júne búttek. ²⁷ Jü am suáyame éntok, búsaka jume puértam emo étapolame téaka, ejparam yeu huíkkék au mëbáreka, jume peréesom yeu ténnek jáni tíaka. ²⁸ Të jü Pablo at cháchayeka ínel au jiaahua:

—Kátë jachin emo johua. Símete ím aane.

²⁹ Huanäi jü am suáyame machíriata aáhuaka, búiteka ámeu kibákek, éntok máuj-rimmea au yoaka Pablota éntok Silasta guokpo ámeu au jímmak. ³⁰ Huanäi yéu am nuksiká ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, nechem tejhua, ¿jáchisune ayúnake jáni ín jínëutunakë béchïbo?

³¹ Bempo éntok ínel ä yómïiak:

—Juka Diosta itom Señor Jesucrístota bétana nokáhuë súale, huanäre jínëutunake, empo éntok jü em familia.

³² Huanärim juka tü nokta Jesucrístota bétana huemta au noókak éntok síme jume ä jóapo anémmehui. ³³ Huämi orapo tukáapo jü am suáyame jum bem kókosi yáapo am báksiak. Huanäi áapo éntok síme ä famíliahua batöhuak. ³⁴ Chúkula ä joau am nuksiká am jïbuátuatebok. Huanäi áapo éntok jü ä famíliahua tüisi al-léaka taahuak Diosta noki bem súalekä béchïbo.

³⁵ Yeu matchuk jü yäura jume porisim áman jaásek jü am, suáyamtahui am búttia nésahueka. ³⁶ Jü am suáyame éntok, Pablotau ínel jiaahua:

—Yäurata bétana noki inou bíttuahuak enchim búttia sáihuaka. Júnentukem ára yeu kaate kaítat jachin éaka.

³⁷ Të jü Pablo jume porisimeu ínel jiaahua:

—Itom románomtuk jünem síme puéblota bíchäpo itom bemmúchatebok, éntokem cárcelpo itom jóatebok kaa bat juka nokta itot chúpaka. ¿Én éntokem éhuil itom búttia báare? Kaa junéli huéiye. Éläpo bempo äbo sájaka itom yeu bébnake.

³⁸ Jume porícim jume yäuram íkäi téjhuak, bempo májhueka taahuak am románomtukä bétana jünëaka. ³⁹ Huanärim jü Pablotau noókak éntok Silástahui emo jiókori nésahueka. Huanärim yéu am sákatuak, éntokim jiókot ámeu jiaahua jum puéblopo yéu am katcháhueka. ⁴⁰ Cárcelpom yeu sájaka Lídiata joau bíchaa sájjak. Huanärim jume hermáanom bíchuka éntok kaa kóm am ée sáhueka ámeu noksuka sájjak.

17

Jum Tesalóncapo buere naa muksi huéeme yeu siika

¹ Jü Pablo éntok Silas jum Anfípolis buiärapo áman sájjak éntok Apolóniä buiärapámani, jü pueblo Tesalóncäu bícha. Huämi kari kátekai jume judíom nau yayajäpo. ² Jü Pablo jíba ä boojóriä Bénasi áman siika jum judíom nau yayajähui. Huämi baij semáanapo ámeu noókak chikti jimyore táapo, áa béucham ée íaaka. ³ Diosta noki jiojteripo nokamta ámeu nookai juka Crístota, Diosta yeu púari, jiókot ayúnake bétana éntok mukuka ä jíabitenake bétana:

—Júntuk íri Jesús ín áa bétana enchimmeu nokäü ájária Cristo, Diosta yeu púari.

⁴ Huanäi huate judíom ä súaleka tahuaka jü Pablótamak chätuk éntok Silástamaki. Éntok juebena griégom Dios huáateme ket ä súaleka taahuak, éntok juebena jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame. ⁵ Të huame judíom kaa ä súalekame ámechá ínnëaka taahuak. Huanärim jume juëna yöremem kaita tékilekame nau núnuka, emo am tóboktituak. Huanäi jum puéblopo buéresi naa muksi huéeme siika. Jü yoreme Jasón téamta jóapom útteapo kiímuk juka Pablota jariaka éntok Silasta, áma yéu am huíkeka jü genteta mampo am joa báreka. ⁶ Tem kaa am téaka juka Jasonta buíseka ä huíksakaka ä nuksájjak, éntok huate hermáanom, yäurau yéu am tóijboka. Huanärim chayeka ínel jiaahuay:

—Ímëi yöremem síme ániat juka genteta kaa al-léetuame äbo ket yáij-la.

⁷ Jü Jasón éntok, ket ä jóapo al-léaka am mabétak. Síme bempo juka Césarta romapo reyta ley béj-reka kaate, bueitukim täbui reyta nésauhuë tíiya, juka jábe Jesús téamta.

⁸ Íkäi jíkkajaka jume géntem éntok jume yäuram júne emo tóboktiak.

⁹ Të jü Jasón éntok jume huate hermáanom juka Pablota éntok Silástam sákatuarókaka noókak. Huanärim tómita nénkak jum yäurapo ä tóij báreka bem am sákatuäu tajti áma ä órenakë béchibo. Huanärim búttiahuak.

Pablo éntok Silas jum Bereapom aaney

¹⁰ Huanäi jume hermáanom seep huäri tukáarit juka Pablota éntok Silasta áma yeu sákatuak pueblo Beréäu bícha. Bempo éntok, áman yájaka jíba jum sinagogau bíchaa sájjak. ¹¹ Ímëi judíom áma joome

éntok, chë tü jiápsekai huame Tesalónicapo joomem béppa. Kíalikum juka tü nokta al-léaka mabétak. Huanärim chikti táapo juka Diosta noki jiojterit suhuai huaka nokta ámeu nokhuamta áma jünéria báreka lütüria jäni ti éaka. ¹² Júnëli juebena judíom ä súaleka taahuak, éntok griégo jaámuchim jum puéblopo chë yörihuame éntok juebena oóhuim. ¹³ Të jume judíom Tesalónica pueblopo joome jünéaka juka Pablota jum Beréapo tü nokta Jesucrístota bétana huentta nokähui, ámanim sájaka buéresi naa muksi huentta áma yáuhuak. ¹⁴ Të jume hermáanom bamsipo juka Pablota bahué mayoau bíchaa simtúak. Jü Silas éntok, áma taahuak jum Beréapo, éntok jü Timoteo. ¹⁵ Jume Pablótamak sájakaïhuim jum buëuru pueblo Aténas teäpo ä tójjak. Huanärim nóttek nokta huériaka juka Silasta éntok Timotéota lauti jëla áman Pablota am yáijnakë béchïbo.

Jü Pablo jum pueblo Atenaspo aaney

¹⁶ Jü Pablo jum Atenaspo aneka juka Silasta boobíchaka éntok Timotéota, tüisi kaa al-leiyai jum puéblopo juebena dios yorem yáarim ayúk tíaka, éntok juka genteta áma jometa am yöre tíaka. ¹⁷ Kíaliku jume judíommeu nookai jum sinagogapo éntok huate ámemak chäkammehui, Diosta emo yöre tíammehui, áa béucham ée íaaka. Éntok jíba chikti táapo huame plázapo nau yayájammeu ket nonokai. ¹⁸ Huate yorémem juka epicúreota yore majtíau huériame. Éntok jume estóicosta yore majtíahui, áamak noktáitek. Huate ínel jiaahua:

—¿Jáchisu itou jia jäni i yoreme nónnokame?

Huate éntok, ínel jiaahua:

—Kia tattábui diósim bétana nokamta benna.

Júnëlim jiaahuay bueítuk juka tü nokta Jesústa bétana huentta ámeu nookai éntok jume kókkolam jíabitenake bétana. ¹⁹ Huanärim áman Areópago ä nuksájjak, huam bem nau yayájaka nokta bem lütüria jojoähui. Huanärim ínel au jiaahua:

—Itómë tejhua ä jítatukähui íkái bemela yore majtíahuamta em huériähui. ²⁰ Bueítukë kaa itom jíjjakajäu itou nooka, ítapo éntok, ä jünéria báare jachin em itou jiaubärëhui.

²¹ Júnëlim au jíahuak bueítuk síme jume Atenaspo joome, éntok jume kaa áma jométaka áma jóakaihuim, kaítat éntokim chë jiápsekai hua bemela huentta bem jikkaijnakeu jíbba éntok bem ä ettejhuanakëhui.

²² Huanäi jü Pablo huame Areópagopo aneme násuk kíkteka ínel jiaahua:

—Eme öhuim Atenaspo joome, enchímmetne suhua tüisi enchim dios huáatëhui. ²³ Bueítukne jum diósim enchim yöyöre bëkatana huerámaka senu altárit jiojteta ínel jíamta bitchak: “Jü Dios kaa täyahuamta béchïbo yári iri altar.” Iri Dios kaa enchim ä täyaka júne enchim ä yöre bétanane enchimmeu nooka.

²⁴ 'Iri Dios íkái ániata yáuhuak éntok síme at ayúkamta. Áapo juka téhuekata átteak éntok juka buíata, éntok kaa tíöpo yorem yáaripo jóuhuak. ²⁵ Kaa huame yorémem jita áa béchïbo yáanakeu huáatia, jita au bëye bénasi. Bueítuk áapo ájária jü jíapsihuamta yore mikame, jekata éntok símeta juka itom huáatiähui.

²⁶ 'Áapo huépul yoremte im buíapo jünakteka síme genteta at yeu sákatuak, síme ániat am jóanakë béchïbo, jaiki taáhuarim bemámet jíapsinakeu am téjhuaaka, éntok nátepoa jak tua bem jóanakëhui.

²⁷ Im buíapo am jünaktek áapörík, juka Diosta, jariaka bem ä téunakë

béchiibo. Lútüriapo áapo itou huëpulammeu kaa mekka ane jiöbe. ²⁸ Bueituk áapörík úttiärayte jíapsa, naate kaate, éntokte ketune im buíapo aane. Ket huate koba súakame chë bannaataka imi enchim buíaräpo anéihuim ínel jíakä bénasi: “Diosta famíliapote joome”, tíakame. ²⁹ Júntuksan ítapo Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta famíliapo jométuk, katte juka Diosta oropo yáatukä bénasi éepo yúmala, éntok tomi tósaliipo, éntok tétapo junne, juka yoremta ä éakápamani. ³⁰ Jü Dios banaataka kat-riapo jume yorémem jíókorek kaa áapörík bem täyáubechi, të ëni síme yorémem ániat anemmeu nooka am jíapsi kúakti sáhueka. ³¹ Bueituk áapo taáhuata yéchala síme ániat anémmet juka nokta chuparókaka lütüriata huëpamani, juka yoremta yéu ä púari yäut yéchaka. Íkai nokta lütüria yáuhuak símem ä jünérianakë béchiibo kókkolam násuk ä jíabitetuaka.

³² Juka kókkolam násuk jíabitehuamta bétana nokamta jíkkajaka, huate ä junnériali, huate éntok, ínel jiaahua:

—Jauhueeka jübuë íari bétana itou noknake.

³³ Huanäi jü Pablo am tösiika. ³⁴ Të huate yorémem ä súalekame áamak sájjak. Huámëi násuk aaney jü yoreme Dionísiö ti téhuaka jum Areópago tókikiaka, éntok senu jámmut Dámaris ti téhuaka, éntok huaate.

18

Jü Pablo jum pueblo Corintopo aaney

¹ Chúkula, jü Pablo jum buere joära Atenaspo yeu siká jum pueblo Corintou bíchaa siika. ² Huämi senu judío Aquilä ti téhuakamta téuhuak, Ponto buíaräpo jometa. Kaa bínhuatuka jü Aquila éntok ä jubíahua Priscilä ti téhuaka Italia bétana áma yáij-latukai. Ámanim yeu sájjak bueituk jü áma nésauhueme, rey Claudio ti téhuakame, síme jume judíom jum romapo yeu sákatuak. Jü Pablo áman bem joau siika am bit báreka. ³ Huanäi éntok ámemak áma taahuak ámemak tekipanua rókaka, bueituk áapo ket juka bempörim tekia tókikiakai, jume lona kárim jojoai. ⁴ Chikti jimyore táapo jü Pablo jum sinagogapo. Huämi ámeu nonokai áa béucham ëe íaaka, jume judíom éntok kaa judíom junne.

⁵ Huanäi juka Silasta éntok Timotéota Macedonia bétana áma yájak, jü Pablo kaita éntok joaka juka tü nokta Jesucristota bétana huemta jume géntemmeu nookai, machisi jume judíom tettéjhuaka juka Jesússta jü Cristotukähui bempörim boobíchähui. ⁶ Të bempo ä béj-reka japtetáitek, éntokim áa bétana jájana jiautáitek. Huanäi jü Pablo ä sanko tátakek; huári séñatukai ä simbárë bétana. Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—Emeisu enchímnet ä tátabnake huaka nokta bétesi machik enchímnet chúpanähui. Ínapo béja juka Diosta nee enchimmeu nok íäu enchimmeu nóksuk. Én éntokne huame kaa judíommeu bíchaa huéenake; huámëhuine juka tü nokta noknake.

⁷ Huanäi jum sinagogapo yeu siká senu yoreme Jústo ti téhuakamta joau bíchaa siika. Áapo ket Diosta yöyorei éntok jum sinagoga naapo jóakai. ⁸ Huanäi jü Crispö ti téhuakame, sinagogapo nésauhueme, juka Diosta noki jíkkajaka juka Señorta súaleka taahuak éntok síme jü ä famíliahua. Éntok ket juebénaka jum pueblo Corintopo joomem juka tü nokta jíkkajaka ä súalek, éntokim emo batötebok. ⁹ Huanäi jü Pablo

tukáapo tenkumta bénasi éaka juka Señorta au nokamta jíkkajak ínel jíamta:

—Kátë majhuë. Jíbë ámeu nooka, ¹⁰ bueítuk juebénaka ímí puéblopo aane ín noki súalnakeme. Kátë jachin eiya. Ínapone émomak aane enchi suáyaka. Kaabe ára émot mámtenake juénak emou yáa báreka.

¹¹ Jü Pablo íkái jíkkajaka áma taahuak jum Coríntopo senu huásuktia áma busan metpo, juka tü nokta Jesucristota bétana huentá am majtíaka.

¹² Juka Galión ti téhuakamta jum Acaya buíaräpo yäuttuk, jume judíom huámechi taáhuarimmet jum Coríntopo nau éaka emo tóboktiak Pablota bėj-reka. Jum yäuraapom yéu ä tójaka ¹³ jü nésauhuentau, Galióntau, ínel jiaahua:

—Í yoreme juka genteta áa béu éetua täbuiasi juka Diosta am yöri sáhueka, juka ítom ley bej-reka.

¹⁴ Juka Pablota nok báareisu, jü Galión jume judíommeu ínel jiaahua:

—Íkái béttesi machíako, o yore súahuamta bétana ä huei, ínapo enchim nok jíkkaj íeyey, jume romáanom ley huë bénasi. ¹⁵ Të iri kia nokta bétana huéiye éntok jábeta téhuam bétana éntok enchim ley bétana. Eme ára ä tü yáuhua íkári, bueítuk ínapo kara enchim ä tü yáaria.

¹⁶ Huanäi jum yäurapo yéu am bétbok. ¹⁷ Huanäi síme jume griégom áma anéihuim juka Sostenesta, judíom sinagogapo nésauhuentá jaatíaka ä bépsuk huämi yäurata bíchäpo. Të jü Galión kaita júne áa náapo huë bénasi eiya.

Pablo júchi jum pueblo Antioquíau ä tekia chúpaka éntok júchi ä naatek béja bájínake

¹⁸ Jü Pablo jíba áma taahuak huämi puéblopo juebena táapo. Chúkula béja jume hermáanom tebótuaka Síriau bíchaa barcopo báau huétchek Priscila éntok Aquílätamaki. Jum pueblo Cencreápo aneka, kee barcopo báau huécheka, lóbala au síkatebok ä nokákäü chupa báreka. ¹⁹ Jum pueblo Efésö teáhuim yájaka, jü Pablo juka Priscílata éntok Aquílata tösiká jum sinagogau bíchaa siika. Huanäi jume judíom huämi nau yayájammeu noókak. ²⁰ Bempo éntok, au noókak júchi jaiki táapo áma ä tahuá sáhueka, të áapo kaa báarei. ²¹ Huanäi am tösíika ínel ámeu jíaka:

—Úttea juka pajkota jum buere joära Jerusalémpo huéenakemta ín bínnakéhui, tëne júchi enchimmeu nóttínake Diosta báareyo.

Huanäi jum Efésö puéblopo barcopo báau huécheka siika. ²² Jum Cesaréa puéblopo yepsaka jü Pablo buere joära Jerusaléniu bíchaa siika áman jume Jesucristota súaleme tebótua báreka. Huanäi pueblo Antioquíau bíchaa siika. ²³ Chúkula jaiki táapo áma aneka, júchi yeu siká jum Galacia buíaräpo éntok Frigia buiärapo símem bekatana naa siika jume Jesucristota súaleme óusi éetuaka.

Aapolos jum Efesopo géntemmeu nookay

²⁴ Huámechi taáhuarimmet senu judío jum pueblo Efesopo yépsak Aapolos, jum pueblo Alejandríapo jométaka. Áapo ujjorisi ára nookai, éntok juka Diosta noki jiojteri tüisi täyai. ²⁵ Señorta nésahue páman tüisi majtiatukai, éntok tüisi at jíapseka jume géntemmeu nonokai, machisi juka Jesússta bétana huentá am majtíaka. Të áapo juka Juan Bautístata yore batöaka ä nonókäü jíba täyai. ²⁶ Júnéli jü Aapolos kaa májhueka ámeu noktáitek jum sinagogapo. Të jü Priscila éntok Aquila, akím ä nok jíkkajaka, omot yéu ä nuk sájaka machisi ä téjhuak jachin chë tüisi ä

huèhui juka Diosta lütüría. ²⁷ Huanäi juka Apoolojta jum Acaya buiärau bíchaa huee báarei, jume hermáanom óusi ä éetuak, éntokim jume Jesucristota súaleme áman anemmeu jiojtek tüisi ä mabet nésauhueka. Huanäi jum Acayau yepsaka juebénam aníak jume Diosta éäpo juka tü nokta súalekame. ²⁸ Símem jíkkajäpo machisi jume judíom tejhuai bem jióblataka katèhui hua nooki lútula huémtaayi bempörim kara éssöhui, Diosta noki jiojteri ámeu nokaka juka Jesústa jü Crísto tíaka hua bem boobícháhui.

19

Pablo jum pueblo Efesopo aaney

¹ Juka Apolosta jum pueblo Coríntopo ä aaney, jü Pablo éntok jume buiäram jikat tahuammet naa siika, huanäi pueblo Efesou yépsak. Huämi huate Jesucristota súaleme téhuak tem Juan Bautístata yore majtiakäu jíba täyai. ² Huanäi ínel ámeu jiaahua:

—¿Jachu jü Espíritu Santo enchimmeu kom yuumak juka tü nokta Jesucristota bétana huenta enchim súaleko?

Huanärim ínel ä yommiak:

—Katchante júne ä jíkkaj-latukai juka Espíritu Santota ayúkähui.

³ Huanäi jü Pablo ínel am temájek:

—¿Jáchisem batöhuak?

Bempo ínel ä yommiak:

—Juanta yore batöa pámani.

⁴ Huanäi Pablo ínel júchi ámeu jiaahua:

—Juan juka genteta batöai señalpo bénasi bem jíapsi kúaktekä béchibo. Tè kécham tetejhuai huaka chúkula yebíjnakēmta am súal sáhueka, huaka Jesústa, juka Crístota Diosta yeu púari.

⁵ Íkäi nóktam jíkkajaka, juka Jesústa Diosta üúsitukäu súaleka batöhuak. ⁶ Huanäi juka Pablota choápo áme béppa mámtek, jü Espíritu Santo ámet kom siika. Huanärim täbui nokpo noktáitek, éntokim juka nokta Diosta bétana huenta nookai. ⁷ Jume yorémem batöhuakame jiba tua síme nau dócetukai.

⁸ Pablo jum baij metpo jum sinagogapo yéyepsai. Huämi ámeu nonokai kaa májhueka, jume géntem áabeu ée íaaka Diosta nésahuëpo bétana ámeu nokaka. ⁹ Tè huate bem jíapsi námakasi joaka kaa ä súal báarei, al-lam jájana jiaahuai juka Señorta lütüríatachi genteta jíkkajäpo. Huanäi Pablo am tösika, jume Jesucristota súaleme nuk siika jum escuela Tiránnou bícha. Huámi chikti táapo am majtíai. ¹⁰ Guoi huásuktiapo áma taahuak am majtíaka. Junéli síme jume Asia buíaräpo joomem juka tü nokta Señor Jesústa bétana nokhuamta jíkkajak, judíom éntok kaa judíom junne. ¹¹ Dios éntok, juka Pablota buéresi kaa jaibu johuamta jotúai. ¹² Júneli jume páayum éntok sanko júne jü Pablota takáhuat jálojtekame jume kökoremmeu tóijhuay, am tutütey, bem kökoa bétana, jume diáblom yorememmet aneme júne yeu sásakay.

¹³ Tè huate judíom kia naa kateme, jume diáblom géntemmet aneme yeu bébame, Señor Jesústa nésaupo yéu am beb báarei ínel jíaka:

—Jesústa nésaupote enchim yeu katchauhue, hua Pablota áa bétana nonókäu nésaupo.

¹⁴ Íkärim johuai jume Escevä téamta üusim guoy búsanika, hua tiöpopo tékiakammeu nésahuemta üusim. ¹⁵ Tè íkäi am yáak, jü diablo ínel ámeu jiaahua:

—Jukane Jesústa täya, éntokne jüneiya Pablota jábétukäihui, tëne enchim kaa täya enchim jábemtukähui.

¹⁶ Ínel jíaka, jü yoreme diáblota at anëu ámeu huánteka sanko síusiuti am huíkkek, éntok sussutti am chóchonaka am nahuítek. Huanärim jum jóapo yeu ténnek kaa sánkoka éntok tüisi kókoleka takáhuachi. ¹⁷ Síme jume Efesopo jóakame, judíom éntok kaa judíom junne, ikäi jüneriaka tüisi majhuëi, éntokim Señor Jesústa buéresi úttileka taahuak.

¹⁸ Juebénaka jume Jesucristota susualekame jum Pablota anëpo yajjai, bannaataka kaa tühua bem bojóriäu yeu buíseka. ¹⁹ Juebénaka móriata tekipánoaihuim bem librom áma yeu nüpak, huanärim símem bíchäpo táahuak. Jukam síme libro béjhuata jünéria báreka ä näikiak. Huanärim ä jünériaak cinkuenta mil tomi tósálita am béj-rëhui. ²⁰ Júnëli chë juebena génte juka Señorta noki súaleka taahuak éntokim jüneiyai útteata ä jípurëhui.

²¹ Chúkula Pablo jume hermáanom Macedonia buíaräpo éntok Acaya buíaräpo aneme bitbábarek, huämi boula siká éntok, buere joära Jerusaléniu bíchaa hueerokkai. Jum buere joära Jerusaléniu nóitisuka éntok, ket Romáu bíchaa hueerokkai. ²² Huanäi guoyim jume ä aniame Macedóniau jaásek, juka Timotéota éntok juka Erástota. Áapo éntok, júchi jaiki táapo jum Áasiapo taahuak.

Jum Efesopo buere naa muksi huéeme yeu siika

²³ Huámechi taáhuarimmet buere naa muksi huéeme jum pueblo Efesopo yeu siika tü nokta Jesucristota bétana huemta béj-reka, ²⁴ yoreme Demétriota nokim béchïbo, platapo jita júne jojoame. Ìri yoreme jü diosa Diana téamta tiöpo bénak jum plátapo jojoai. Huanäi jume ä tékilpo ä aniyame yuun tómita kokobatuay. ²⁵ Huanäi áapo ímëi yoremem nau rúktiaka, éntok huame álë bénasi tekipanuame kétchi, ínel ámeu jiaahua:

—Eme tüisi jüneiya ìri tékiliai tüisi itom ito aniähui. ²⁶ Të kéchem jüneiya, éntokem ä jíkkaja ika Pablota jume diósim yorémem joäu kaa diósim tíahui. Júnëli juka juebena genteta áa beu éetua, kaa imí Efesopo jíbba, kia síme Asia buíaräpo junne. ²⁷ Ìri ínëli huéeme tua kaa türi, bueítuk ì itom tékil kaitäpo tahuánakë, éntok kia hua diosa Diana yörisi machik tiöpota úttilhuame júne kaitatunakë. Júnëli kaitäpo bittáitina jü diósata buéria, jü síme Ásiapo joomem yörëhui, éntok síme ániat öbisi aneme yörëhui.

²⁸ Íkai jíkkajakam tüisi öómteka chaytáitek ínel jíaka:

—¡Buéresi yöríhua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

²⁹ Júnëli buéresi naa muksi siika jum pueblolo. Juka Gáyo ti téhuakamta buíssek éntok Aristárokota, guoi oóhuim Macedóniapo joomem Pablótamak rejtéihuim. Huanärim am huíksakaka am nuksájjak áman kari bem nau yayájäu bícha. ³⁰ Huanäi jü Pablo jume géntemem nok báreka áman kibák báarei, të jume Jesucristota súaleme kaa ä tójjak.

³¹ Huate yäuram junne jum Ásiapo nésauhueme, jume ä amígokame, nokta au bíttuak jíókot au jíaka kaa áman genteta násukun ä kibák sáhueka. ³² Jumu éntok, juebénaraata násuk sooti chayhua jachin júne jíaka, bueítuk hua chë bürura kaa jüneiyai jita béchïbo áma emo nau am tóij-latukähui. ³³ Të huate yorémem áma aneme jünéame juka Alejándrota, juka judíom bat kéchakäu, téjhuak jita áma huëhui. Jü Alejandro éntok, mámammea séñata ámeu yáuhuak, am chay yánti

iaaka, bempörim, jume judíom, nok-ria báreka genteta jikkajäpo. ³⁴ Tem jünéaka ä judíotukähui, sime ínel chaayey, guoi orapo jäni:

—¡Buéresi yörihua itom áiye Diana Efesopo káttekame! —tim chaayey.

³⁵ Huanäi hua yäurapo secretario juka genteta nok yáatituaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme Efesopo joome, nechem jikkaja. Sime ániat öbisi aneme jüneiya íkai pueblo Efésota juka diosa Diana buéresi yörihuamta tiöpo ä suáyähui, éntok juka tétata ä takahua bénnak téhueka bétana kom huéchilata.

³⁶ Kia jábe júne kara íkai esso. Júnukem kaa bat jále, éntokem kaa jita júne johua kaa bat tüisi ä jünériaka. ³⁷ Bueítuk ime oóhuim enchim im nüpakähui kaita juénak jum enchim tiöpopo johua, éntokim enchim diosa Diánata bétana kaita juénak nooka. ³⁸ Jü Demetrio éntok jume áamak tekípánoame am bėj-reka jita nokmáchiak, éläpom, bempo, am nätuanakë; júnen béchibo yäuram aane. Huámëi bíchäpom nánancha ára emo nok-ria. ³⁹ Táabuik jítasu enchim aahuai éntokte huam leyta huë páman nau rúkteka nau ä ettéjhuanakë. ⁴⁰ Bueítukte kaa tüisi aane. Itom júnem nätuanake yäurata bėj-reka itom ito toboktiabárë tíaka, íkai én im yeu siká béchibo. Bueítukte jachin júne kara lütüriata nenka jü im naa muksi yeu sikamta bétana.

⁴¹ Íkai noksuka, béja jume áma nau yáij-lame sákatuak.

20

Jü Pablo Macedonia buiärau bíchaa siika, éntok Grecia buiärau bícha

¹ Huaka naa muksi huentta luútek, jü Pablo huame Jesucristota súaleme nau núnuka ámeu noókak jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Huanäi am íbaktiaka am mam buiseka, Macedonia buiärau bíchaa siika. ² Huanäi sime huáachi ániat naa siika hermáanommeu noksísiméka, jíba bénasi óusi am ée sáhueka. Chúkula béja jum Grécia buiäu yépsak. ³ Huämi baij metpo aneka, béja jum barcopo síriau bíchaa yeu huee báreka, jünéak jume judíom ä bėj-reka tekípánoähui. Kíalíku notibábarek jü buíachi, júchi Macedonia buíara pamam huee báreka. ⁴ Sime ímëi áamak sájjak: jü pueblo Sópater Beréapo joome, éntok jume pueblo Tesalónicapo joome Aristarko éntok jü Segundo ti téhuakame, jü Gáayo ti téhuakame pueblo Dérbeapo joome, jü Timoteo, éntok jume ásia buiärapo joome kétchi Tíquico éntok Trófimo. ⁵ Ímëi hermáanom bat sájaka jum pueblo Tróaspo itom boobítchak, juka Pablota éntok néechi Lucasta. ⁶ Páanim kaa levadúrakame buabuähuäu pájkota chúpukte jum pueblo Filíospote yeu sájjak barcopo. Mamni taáhuarim hueite jum Tróaspo ámeu yájjak. Huámite guoibusan táapo aane.

Jü Pablo jum Troaspo jume hermaanommeu nookay

⁷ Semáanata naatëpo, lominko táapo, jume Jesucristota súaleme nau yájjak jume páanim näikimte báreka juka Señorta nésauhuekä bénasi au am huáatinakë béchibo. Jü Pablo éntok, am majtíai. Yokóriapo au simbárë tíaka tukáa násuk huëu tajti ámeu noókak. ⁸ Baij kárim nat béppa jokäpo jikáchim nau yáij-latukai, juebena lámparam béetëpo. ⁹ Senu yoreme jübua yótuka, Euticö téaka, jum ventanapo káteka nokta jikkajai. Huanäi juka Pablota binhua nokái, yetem au yuumak. Júnensu kóchoka yeutana bíchaa buíau kom huétchek. Huanäi mukílataka tóboktiahuak. ¹⁰ Jü Pablo éntok, kom siká, hua mukílata béppa au jímmaaka ä íbaktiak. Huanäi jume hermáanommeu ínel jiaahua:

—Katem guomguomte, bueituk béja júchi jíabitek.

¹¹ Huanäi jü Pablo júchi jikáu siká jume páanim näikimtek. Jume hermáanom am buäsuka éntok, júchi ámeu noktáitek matchüu tajti. Huanäi siika. ¹² Huä ili yoreme jübua yötume mukúkäu éntok, jíapsaka ä joau bíchaa nuksákahuak. Huanäi síme tüisi al-léaka taahuak.

Troaspom yeu sájaka Miletou bíchaa sájjak

¹³ Ítapo jum barcopo bat sájjak Asón puertou tajti, juka Pablota huämi nü báreka itom nau nokákäpo Bénasi, bueituk áapo buíat hueerokkai. ¹⁴ Jum Asonpo itom au yájak, barcopo itomak siika, huanäite Mitiléne puertou bíchaa sájjak. ¹⁵ Huämite yeu sájaka yokóriapo isla Quiöu béa yájjak. Júchi yokóriapote béja puerto Sámospo yájjak. Jum Trogílio pueblou jimyóreka yokóriapote béja puerto Miletou yájjak. ¹⁶ Júnélite aika bueituk jü Pablo jum Efésou pueblou kaa huee báarei, kaa jum Asia buíaräpo binhuatu báreka, bueituk läuti buere joära Jerusaléniu an báarei Pentecostés táapo, jume judíom pajko táapo, kaita jachin au macháiko.

Jü Pablo jume yoiyöturim Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo jomemmeu nookay

¹⁷ Béja jum Milétopo aneka jü Pablo jume yoiyöturi Jesucristota súalemmeu yäut jóarim Efesopo joómeme nau núnutebok. ¹⁸ Am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme jüneiya jachin ín ino nukähui bannaataka ímí Ásiapo aneka im ín yepsákäpo naateka. ¹⁹ Síme tiémpotane enchimmak aanek Señorta béchibo tekipánoaka kaa buere ino ériaka, ín ópuam buéresi huötiaka, éntok juebena jíokot máchirata bíchaka jume judíom nee béj-reka tekipánoakä béchibo. ²⁰ Tëne juka enchimmeu türi máchik kaa tójaka jíba enchimmeu ä noókak, símem bíchäpo enchim majtiaka éntok enchim jóapo junne. ²¹ Kia judíommeu entok kaa judíommeu júnene noókak Diostau am jíapsi kúakti sáhueka, éntok juka Diosta itom Señor Jesucristota bétana nokäu am sálal sáhueka. ²² Én éntokne Jerusaléniu bíchaa síme Espíritu Santota útteata nee joriä béchibo, kaa jünéaka huämi jita bénak inou huéenakëhui. ²³ Jü ín jünériäu iri jíba, juka Espíritu Santota nee tettéjhuähui jum síme puéblompo ín yepsäpo, juka ín peréesotenähui éntok jíokot máchirata inou huéenakëhui. ²⁴ Tëne símeta íkai kaachin eriä. In jíapsi júnene kaa beutire. Kia jíbane ín tékil chúpak jíba türinake, éntok al-léaka huaka tékiata Señor Jesúsita ín mampo tójakäu chúpako, juka tü nokta Diosta tühua bétana huemta ín ámeu noknákëhui.

²⁵ Én éntokne jüneiya énychim jábe júne jume Diosta nésauhuëu bétana ín ámeu nokákäu kaa júchi nee bínnakëhui. ²⁶ Kíalíkune én huitti enchim téjhua báare, kaitane entok enchim béchibo yómmia báare, ²⁷ bueitukne símeta enchimmeu nok-la juka Diosta éähui, kaita enchim éssoriaka. ²⁸ Júntukem emo suaya, éntokem síme jume Jesucristota súaleme suaya, bueituk jü Espíritu Santo enchim yeu púala tékiata béchibo, Jesucristota súaleme enchim suáyanakë béchibo, huame ä ojbo huötiaka ä kobákëhui. ²⁹ Ínapo jüneiya nee siik, huátem yáijnakëhui jume Jesucristota súaleme tábuiasi jatía báreka, kaitäpo am tahuária báreka jume robo tebai kókkoram kabáram tetéjalë Bénasi. ³⁰ Éntok enchim násuk aneme júne huate emo tóboktianake juka lütüriata tójaka aranókichiata yore majtía báreka, jume Jesucristota súaleme áme beu ée iaaka. ³¹ Júntukem kaa

koptel-la. Áahuem huáate jachim ínapo jum baj huásuktiapo, taáhuarit tukáarit naabúrujti, kaa yáateka enchimneu nookai ín ópuam guötiaka.

³² 'En éntok, ín hermaanom, Diosta mámpone enchim jóiyak, Diosta noki, ä tühua, bueituk huári tua enchim óusi éetuanake, éntokem ä nokä páman katétek huame Diosta bíchápo. ³³ Tómita éntok kia sánkota junne, kanne enchimmet beutire. ³⁴ Ál-lane tekipanauak ín huáatiäu jípu báreka, éntok huame ínomak anékame béchibo junne. Eme júne tüisi júneiya. ³⁵ Jíbane júkai enchim majtiak junéli enchim tekipanuanakéhui jume jíokot éame enchim aníanaké béchibo, hua Señor Jesústa noki ínel jíamtau huáateka: “Chë al-léaka tahuánake jü yore jita mikame hua jita mabétamta béppa.”

³⁶ Chúkula béja jü Pablo junéli jíausuka, tónommia kíkteka Diostau buaanak símemmaki. ³⁷ Huanäi síme buanaka juka Pablota íbaktiak, éntokim ä besítok bem ä boojoríaí bénasi. ³⁸ Bueitukim tüisi sirokai hua ámeu ä nokákäu béchibo, kaa júchi bem ä bínnahuéhui. Huanärim áamak sájjak barkóu ä jámú tajti.

21

Jü Pablo jum buere joära Jerusaléniu bíchaa siika

¹ Jume hermaanom tö sájakate barcopo jámuka sájjak. Huanäite lútula sájjak isla Cos teäu bícha, yokóriapo éntok, isla Ródasiu bícha, huämi éntok, puerto Pátarau bícha. ² Jum Pátarapote senu barcota Feniicia buiärau bíchaa huátaktemtaute yájjak. Huämite jámuka sájjak. ³ Bahuepo katékate juka isla Chípreta mékkäriat bitchak, huanäite míkóri bétana ä tösájaka Siria buiärau bíchaa sájjak. Jü barco itom áma katëu éntok, juka ä huériäu jum puerto Tíropo tösím báarei, kíalikute huämi kom chéptek. ⁴ Huämite jume Jesucristota súaleme téaka ámeu áma taahuak guoibusan táapo. Bempo éntok, jü Espíritu Santota bétana téjhuaataka jü Pablota jita huéenakehu, áahuim nookai kaa jum Jerusaléniu ä huee sáhueka. ⁵ Të guoibusan taáhuarim yúmak, jíbate sájjak. Síme jume Jesucristota súaleme bem jubímmak éntok bem usímmak itom boo tójjak jum pueblo mayoau tajti. Huämite see päku tónommia jápteka Diostau buaanak. ⁶ Huanäite ito íbaktiaka ito mam buíseka barcou jámuk. Bempo éntok, nóttek bem joau bícha.

⁷ Tiró puertopote yeu sájaka Tolemáida puertopote kom chéptek. Huämite ä chúppak juka bahuepo itom bojoaíhui. Éntokte huämi jume hermáanom tebótuaka senu táapo ámeu áma taahuak. ⁸ Yokóriapote áma yeu sájaka jum pueblo Cesaréa téäu yájjak. Huämite jü Felípeta joau yájjak, hua tü nokta Jesucristota bétana huemta géntemneu nonókamta jóahui hua guoibúsanimmak náikiatukaíhui, jume apóstolim ä aniaihuummaki. Huanäite áma au taahuak. ⁹ Jü Felipe náikim malakai kee kuname. Huámëi jaámuchim juka bat bíchaa ayúnakemta jünériaka nonokai. ¹⁰ Béjate jaiki táapo jáni áma aaney juka profeta Agabo ti téhuakamta Judea buiära bétana áma yepsako, ¹¹ itom bíchiseka. Huári juka Pablota huihuikosäu nüka, guokpo éntok mampo ái au súmaka, ínel jiaahua:

—Jü Espíritu Santo ínel jiaahua: “Juka yoremta íkai huikósata átteakamta jume judíom íneli ä súmaka jume kaa judíom mampo ä yéchanä tíiya jum Jerusalémpo.”

¹² Íkái jíkkajaka, itapo éntok jume Cesaréapo joómem jü Pablotau jíokot jiaahua kaa Jerusaléniu ä huee sáhueka. ¹³ Të jü Pablo ínëli itou jiaahua:

—¿Jatchiakem buaana, éntokem ín jíapsi kaa al-léetua? Ínapo kaachin ä eria jum Jerusalémpo ín sumanähui, éntok kia ín mënäu junne Señor Jesústa béchibo.

¹⁴ Katte ä yúyüuka, ä tójaka ínel jiaahua:

—Éläpo jü Señorta éäü yáatunake.

¹⁵ Chúkula béjate ito lijtaroaka, Jerusaléniu bíchaa sájjak. ¹⁶ Jume huate Jersucrístota súaleme Cesaréapo joome éntok, itomak sájjak. Áme násuk éntok, senu yoreme hueiyei Chíprepo joome Nason ti téhuaka, íäri jóapo yaij éaka áma tahuá báreka. Áapo béja bínhua Jesucristota súaley.

Jü Pablo juka Jacobota áman bitchai ä aneïhui

¹⁷ Jum Jerusaléniu itom yájak, jume hermáanom al-léaka itom mabétak.

¹⁸ Yokóriapote jü Pablótamak sájaka juka Jakóbota áman bitchak ä anëpo. Huämirim aaney jume yoiyötori Jesucristota súalemmeu yäut jóarim.

¹⁹ Jü Pablo am tebótuasuka jíba am ettéjhuariatáitek huaka tühuata Diosta yáakähui jume kaa judíommehui áapörík ámeu nokako ²⁰ íkärím jíkkajaka Diosta úttileka taahuak. Huanärim Pablotau ínel jiaahua:

—Jéehui, itom hermáano, empo jüneiya jaiki mil judíom anëhui Jesucristota súaleme. Síme huámëi útteä tíiya juka Moiséjta nésauhui jonähui. ²¹ Bempo éntok, ettéjoriahuak empo jänituk ínel am majtíä téehua síme jume judíom sékana buíaräpo jóakame juka Moiséjta nésauhui kaa am jo sáuheka, éntoktukë bem usim júne kaa am circuncidaroa sáuhuë téehua, éntok kia huaka bannaataka itom, jume judíom, boojóriäu júne kaa am jo sáuhuë téaka. ²² Ensu, ¿jáchisute ayúnake jáni? Bueítuk jü génte em yepsákä bétana jünëak nau yáijnake. ²³ Senu huémtë yáak türinake. Imi ito násuk naiki oóhuim aane Diostau bem nátuari chupa báreka. ²⁴ Akë am huériaka áman áme beu emo ubba Moiséjta nésauhuëpo bénasi, éntoke juka síme limójnata ámeu aïhuamta am béjturia. Chúkula bempo emo chon chúkiatebonake bem ä nätualä bénasi. Júnëli síme jünéenake huaka emo bétana nokhuamta kaa lütüriatukähui. Ál-lam huaka Moiséjta nésauhuë páman enchi huëtíanake. ²⁵ Huame kaa judíom Jesucristota súaleme bétana éntok, katäkute béja ámeu jíojtesula am téjhuaaka kaa útteatukähui jukaram jonákë bétana. Kia jíbate juka huakajta huame dios yorem yáarimmeu limójnata kaa am buä sáhue, kia ojбота junne, éntok bámsuaka mukílata huaakas. Éntokte kaa emo am jubek kaa emo am huátia sáhue.

Jü Pablo jum tiöpopo buíjhuaka peréesotehuak

²⁶ Huanäi jü Pablo jume naiki oóhuim nuksiika. Yokóriapo béja áme beu au úbbak Moiséjta nésauhuëpo bénasi ayuka. Huanäi jum tiöpou kibákek jume áma tékiakame téjhua báreka jita táapo ä yumánakeïhui huaka Moiséjta nesau huë páman bem emo buaníakäu bem chúpanakëhui, éntok jakhüéi juka límojnata bem áma tóijnakëhui.

²⁷ Të béja jume guoibusan taáhuarim yúmasei, huate judíom Ásiapo joome juka Pablota tiöpopo bíchaka, síme genteta emo tóboktituak. Huanärim ä buíseka, ²⁸ chayeka ínel jiaahua:

—¡Eme oóhuim Israelítam, itómem anía! Íri ájaria jü yoreme simat naa huéeka jume géntemmeu nokame itom nación béj-reka, Moiséjta nésauhuëu béj-reka, éntok íkái tiöpota béj-reka. Íäri béppa éntok, huate

griégom jum tiöpopo kimala. Júnëli aneka íkái tiöpota itom tua yöreu kaa tüisi tahuária.

²⁹ Júnëlim jiaahuay bueitukim bannaataka jum puéblopo jü Trófimotamak ä bil-latukay, hua Efesopo joometamaki. Huákärim jum tiöpopo ä kibáchalatukä bénasi éiyay.

³⁰ Huanäi jü génte au tóboktiaka, tenneka áman ámeu yájjak. Huanäi bempo ket jü Pablótat chätuka jum tiöpopo yeä nuksájjak buíapo ä huíksakaka. Huanärim sep jume puértam páttiak. ³¹ Béjam ä më báarei juka nokta comandantetau yepsayo síme juka pueblo Jerusalémta au tóboktiakä bétana. ³² Huanäi jü comandante jume sontarom éntok jume capitáanim bamsipo nau núnuka áman bíchaa am nuksiika. Huanärim tüisi teénneka áman genteta anëu yájjak. Bempo ä bébakasum ä tójjak. ³³ Huanäi jü comandante jü Pablota rukteka guoi cadenammea ä súmatabok. Chúkula béja nátemajek ä jábétukähui éntok jita ä yáakähui. ³⁴ Të jü génte juebénarata násuk huate chaayey kaa nanancha jíaka. Júnëli jü comandante kaa ámet jünéaka taahuak sooti am jíá béchïbo. Huanäi juka Pablota cuarteliu bíttuak, sontarom anëhui. ³⁵ Béja cuarteliu jikáu kathuäu yájaka jume sontarom juka Pablota püaktiaka jikau ä núk sájjak, juka genteta káachin ä yáa íaka. ³⁶ Bueituk síme amapo kateka inen chaisakai:

—¡Akem ä mëa!

Jü Pablo jü gémteta jikkajäpo áu nok-riay

³⁷ Jü Pablo béja jum cuarteliu kibácha báahuaka, comandantetau ínel jiaahua:

—¿Játchune ára ino nok-ria jáni?

Jü comandante éntok ínel áu jiaahuak:

—¿Játchë griego nokka? ³⁸ ¿Jatchu kaa empo hua Egíptopo joome jakhuey yáurate béj-reka emo tóboktiakähui, hua naiki mil yorémem yore sualéeraommak juyau huécheкаиhui?

³⁹ Huanäi jü Pablo ínel ä yómmiak:

—Èe, ínapo täbui. Ínapo judío, Társopo joome, hua pueblo buëuru Cilicia buíaräpo kátekame. Huámíne tua lütüriata jípure. Nechë lisenia gentetau ín noknákë béchïbo.

⁴⁰ Jü comandante éntok, ä liseniak. Huanäi jü Pablo jum jikau kathuäpo kíkteka, jü gentetau mámammea séñata yáaka am chay yáatituak. Béja kaábeta jíalei, hebreo nokpo ínel ámeu jiaahua:

22

¹ —Eme ínomak huéerim éntok ín áchayim ín ino nok-riaka ín nokäubechem suaka ä jíkaja —ti ámeu jiaahua.

² Jum tua bem nokpo ä nok jikkajakam chë kaa jíaleka taahuak. Huanäi Pablo ínel ámeu jiaahua:

³ —Ínapo judío. Társopone yeu tómtila jum Cilicia buíaräpo kátekäpo, tene ímí Jerusalémpo yötuk, éntokne hua Gamaliél téamtau, hua tü täyahuäutau, tüisi majtíari, jíba jume itom yóyöhuam nesau huépámani. Jíbane jü Diosta béchïbo tekípánoak chikti ín jíapsimaki, én enchim áa béchïbo tekípánoä bénasi. ⁴ Ínapo bannaataka huame tü nokta Jesucristota bétana huenta súaleme guokjásuk. Anam sússuateboi junne. Oohuim éntok jaámuchim júnene peréesoteboka am nuksisímei cárcelpo am jóa báreka. ⁵ Jü tiöpopo chë nésauhueme, éntok síme huame yoiyötori yäut jóari, áram ket íkái lütüriä tíiya ín nokähui, bueituk bempo

jiösiam nee mámakai huame judíom itomak huérim pueblo Damascopo aneme jünéetuaka jita béchibo ín áman huéhui. Júneline áman siika jume Jesucristota súaleme jariaka äbo ímï buere joära Jerusalémpo yéu am toij báreka, nokta ámet chúpanä béchibo.

Jü Pablo jáchin Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana nookay
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ 'Të áman bíchaa nee huei, béja Damascou nee yebísisei, jíba tua lul-la káteko, sej chukti jü machiria útteaka téhueka bétana inou kom yuumak. Huanäi nate chíkola nee machíriak. ⁷ Huanäine buíapo huécheka senuk inou nokamta jíkkajak ínel jíamta: "Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase?", tíamta. ⁸ Huanäine nátemajek: "¿Jábesä empo Señor?", tine jiaahua. Huanäi ínel inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús Nazaretpo joome, hua em guokjáséhui", tinou jiaahua. ⁹ Huame ínomak katëu éntok, juka machíriata bíchaka tüisi guómtek, tem huaka inou nokamta kaa jíkkajak. ¹⁰ Huanäi ínapo ínel au jiaahua: "Ensu Señor, ¿jítasune yanake?" Jü Señor éntok, ínel inou jiaahua: "Yejtékë huéiye jum Damascou bícha, huämírë ä téjhuaana jita em yáanakehui", tinou jiaahua. Huanäine kíktek. ¹¹ Tëne jü machiria úttiäray kaa bíchaka taahuak. Huanäi jume ínomak katéihuim mampo nee buj-lataka nee huíksakai Damascou tajti.

¹² 'Huämi puéblopo senu yoreme aaney Ananías téaka. Áapo tüisi Moiséjta nésauhuë páman huéiyey, éntok síme jume judíom Damascopo joome ä tü éttejhuay. ¹³ Huämi jü Ananías inou yépsak nee bíchiseka. Inou yepsaka ínel inou jiaahua: "Empo Saulo, ín hermáano, júchi bénasi em bínnakeu emou ayúnake", ti inou jíahuak. Huanäine seep bíchaka tahuaka at pújtek. ¹⁴ Áapo éntok, ínel inou jiaahua: "Huä itom yóiyöhuam Dios enchi yeu púuhuak bannaata kat-riampo naateka áapörík éäu em jünérianakë béchibo, éntok Jesucristota, juka tua lütüriata jípuremta, em bínnakë béchibo éntok tua áapörík em nok jíkkaijnakë béchibo. ¹⁵ Bueitukë áapörík bétana tühuata noknake síme yorémem jíkkajäpo, éntok huaka em bíchakäu éntok em jíkkajakäu am téjhuanake. ¹⁶ Én éntok, katë éntok jita boobíchaka, banseka emo batötebo Señor tat éaka huame em kaa tühua yáarim enchi ä tuchárianakë béchibo", tinou jíahuak jü Ananías.

Jü Pablo jume kaa judíommeu ä bíttuahuakä bétana nookay

¹⁷ 'Jerusaléniune nótteka jum tiöpou siika Diostau buan báreka. Huämi Diostau buanakane tenkumta bénasi éaka juka Señorta bitchak. ¹⁸ Anä nok jíkkajak, ínel inou jíamta: "Bamsekë im Jerusalémpo yeu huéiye, bueituk jume im joome ino bétana em nokäu kaa jíkkaj báanake", ti jiaahua jü Señor. ¹⁹ Ínapo éntok, ínel au jiaahua: "Señor, bempo jüneiya síme at bem nau yayajäpo ín huerámaka jume enchi súaleme cárceliu ín totójaihui, éntok ín am bébebaïhui. ²⁰ Éntokim jüneiya juka Estebanta, huaka emo bétana jume géntemmeu nokamta, mëhuai, áma ín anéihui áme beu éaka ä mëna bétana, éntok huame ä mëakame sanko júne ín suáyakaïhui", tinau jiaahua. ²¹ Të jü Señor ínel inou jiaahua: "Böochë kíkte, bueitukne mekka bíchaa enchi bíttua báare áman huame kaa judíommehui, enchi ámeu noknákë béchibo."

Jü Pablo jü comandanteta mámpo aaney

²² Júmunï tájti ä nok jíkkajaka, ínel jíaka cháý táitek:

—¡Akem ä mäa júká yoremta! ¡Kaa türinake jiápsaka tóijhuako!

²³ Jíba junéli am chayéi, éntok ómteka bem sanko éntok buíata jikáu am guótiayo, ²⁴ jü comandante juka Pablota cuarteliu kibáchatebok. Béja jum kuartelpo ä kátek, tüisi ä bemmucha nésauhue ä nok íaaka, jünée báreka jita béchïbo juka genteta junéli ä béj-reka chayèhui. ²⁵ Të jü Pablo bemmúcha báahuaka súmataka, jü capitán áma anemtau ínel jiaahua:

—Kaa lütüriatu jiöbe románota enchim bemmúchatebonakèhui kaa bat nokta béttesi machik at chúpalatuko. Bueituk ínapo ket romáano.

²⁶ Íkái jikkajaka jü capitán, áman siká jü comandántetau jünéehuamta nénkak ínel au jíaka:

—Kaa türi jü yoremtau em yáa bárèhui, bueituk áapo romaano.

²⁷ Huanäi jü comandante jü Pablota siká ínel au jiaahua:

—¿Jatchu lütüria em romaanotukähui?

—Jéehui —tau jiaahua jü Pablo.

²⁸ Jü comandante éntok, júchi ínel au jiaahua:

—Ínapo jum Romapo lütüriata jipu báreka yún tómita nénkak.

—Ínapo éntok —tau jiaahua jü Pablo—, íkái lütüriata jípure jum Romapo ín átchay bétana.

²⁹ Júnéli ä jíak, jume Pablota bemmúchabárëu seep ä tójjak. Jü comandante júne ä romaanotukäu jünéaka, at májhueka taahuak ä sumatébokä béchïbo.

Jü Pablo jume judíom buere yäura bíchäpo yeu tóijhuak

³⁰ Yokóriapo jü comandante juka lütüriata jünéria báreka, jita béchïbo jume judíom juka Pablota nátuakähui, jume cadenam ä úhuaaka jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme nau núnutebok éntok sime huaka judíommeu buere yäuraata. Huanäi juka Pablota yeu béebaka bem bíchäpo yéä tójjak.

23

¹ Jü Pablo juka yäurata bíchaka ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaítat jachin éaka jiápsa Diosta bíchäpo én tajti.

² Huanäi jü Ananías, jü tiöpopo chë né sauhueme, jume Pablota náapo jábuekame teníchä chóchon sauhue. ³ Huanäi jü Pablo ínel au jiaahua:

—¡Áapo jü Dios ket enchi bébnake, empo kaita lütüriata joame! Empo leyta huë páman nokta ínot chupä íaahuaka áma yéchataka, leyta béj-reka nee kökosi jotebo.

⁴ Huame áma anëu éntok, Pablota ínel jiaahua:

—¿Jatchu empo junéli béttesi au nooka jü tiöpopo buéresi nésauhuemtahui, jü Diosta béchïbo tekípánoamtahui?

⁵ Pablo éntok, júchi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo kaa jüneiyai tiöpo buéresi ä nésauhuèhui. Ínapo júneätek kaa ínel au jiaü eiyei, bueituk jum Diosta noki jïojteripo ínel jiaahua: “Kátë hua yäura em puéblopo nésauhuemta bétana béttek nooka.”

⁶ Huanäi jü Pablo jünëak jume áma nau yáij-lame huatem saducéomtukähui, huatem éntok, pariséromtukähui. Ímëi kaa nánancha jita súalei. Huanäi kusisi ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huéerim, ínapo pariseero, ín áтчay junne, éntok jume ínomak huéerim junne. Ёn éntok, jume kókkolam jíabitenakeu ín súalé béchĭbo noki ínot chúpari.

⁷ Júnĕli ä jíak, jume pariseerom éntok jume saducéom, bempo nau nok nássuatáitek. Huanärim kaa nánancha éaka emo näikimtek. ⁸ Bueítuk jume saducéom jume kókkolam jíabitenakeu kaa súalei, éntokim ángelesim káitä tíiyai, kia espíritum junne. Tĕ jume parisĕrom éntok, símeta íkái ayúkä bétana ä súale. ⁹ Huanäi buéresi chaihuame hueiyei. Huate judíom ley am mamájtĭame parisĕrom beu éame jápteka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita juĕnak yáala. Espírituta au nok-látuk, o Diosta ángel áu nok-latuk, türi. Katte Diosta béj-reka jájaptenake.

¹⁰ Huä nau nok nássuahuame buéresi hueiyei, kíalĭku jü comandante juka Pablota máuj-riai juka genteta näikim ä huikmáchileka. Junen béchĭbo sontarom áman nütebok áme násuk yéu ä huíkeka cuarteliu ä toij íaaka.

¹¹ Yokoríapo tukaapo, jü Señor jü Pablota yepsaka ínel au jiaahua:

—Óusĕ éiya, Pablo, bueítukĕ ímĭ Jerusalémpo em ino bétana nokakä bénasi áman Romapĕ két noknake.

Jü Pablota mĕnä béchĭbo tekipanuahui

¹² Yokoríapo huate judíom éhuil nokta nau yáuhuak juka Pablota mĕbáreka, ínel jíaka:

—Élāpo jü Dios nokta bĕttesi ítot chúpanake.

Juka Pablota kee mĕaka itom jĭbuäko éntok itom jita júne jĕko. ¹³ Jume íkái nokta yáakame cuarenta óhuim béppatukai. ¹⁴ Huámĕi jume tíöpopo tékiakammeu nésahuemmehui éntok huame judíom yoiyötori yäut jóarimmeu sájaka ínel ámeu jiaahua:

—Ítapo nokta nau lütüria yáala juka Diosta nokta bĕttesi ítot chúpanake tíaka juka Pablota kee mĕaka jĭbuäko. ¹⁵ Ёn éntok, eme éntok jume huate yäurapo tékiakame, jukem comandanteta téjhua, yoko äbo enchimmeu ä huérianake, juka ä huéetuä bétana chĕ tüisi at nátemaje béchĭbo tiaupo. Ítapote jum böt ä jójottuaka ä mĕnake ke äbo ä yepsayo.

¹⁶ Tĕ jü Pablota asohuaara ä jüneriak juka huemta. Huanäi áman cuarteliu ä téjhuak. ¹⁷ Huanäi jü Pablo senu capitanta núnuteboka ínel au jiaahua:

—Íkäre jübua yötumta áman comandantetau huéria, bueítuk áapo jita au ä nokmáchik au huéria.

¹⁸ Huanäi jü capitán áman comandantetau ä nuksiiká ínel au jiaahua:

—Jü Pablo áman perĕesopo jípuhuame nee núnuteboka íkái jübua yötumta nee äbo emou huéria sáuhue; áapo jita emou ä nokmáchik huériä téehua tau jiaahua.

¹⁹ Huanäi jü comandante juka jübua yötumta mampo buíseka omot yĕä nuksiká ä temajék:

—¿Jítasĕ inou nok báare?

²⁰ Huanäi hua jübua yötume ínel au jiaahua:

—Jume judíom nau nokta lütüria yáala emou nok báreka yoko juka Pablota jum yäurata bíchāpo enchi yéu ä toij sáu báreka, juka áa huéetuä bétana chĕ tüisi at nátemaje béchĭbo tiaupo. ²¹ Tĕ kátĕ am súale, bueítuk cuarenta óhuim béppataka böt éusulataka ä boobíchaihui, éntokim nokta yáala juka Diosta bĕttesi nokta ámet chúpanake tíaka, juka Pablota

kee mäaka jibuäko éntok jita júne jëko. Én éntokim emou nokaka em am yómmianakeu jiba boobíchaïhui.

²² Huanäi jü comandante juka jübua yötumta simtúak kaábeta ä tejhua sáhueka íkái au ä nokákä bétana.

Jü Pablo jü gobernador Félixtau bíttuahuak

²³ Huanäi jü comandante guoi capitánim núnuka am téjhuak guoi cien sontarom guok-léerom am nü sáhueka, éntok setenta sontaró kákabäekame, éntok guoi ciéntom lánzakame, jum pueblo Cesaréau am kannákë béchïbo bátanim jiai tukápo. ²⁴ Éntok ket huate kábäim yeu pua nésauhue Pablota ámet yejsimnakëhui, éntok am téjhuak tüisi ä suáyaka al-léamta áman gobernador Félixtau am nüpa sáhueka. ²⁵ Bempörimmak juka jiösiata áman au bíttuak ínel jáamta:

²⁶ “Empo gobernador Félix tua yörihuame, émoune tebote, ínapo jü Claudio Lisias. ²⁷ Éntokne enchi jünéetua jume judíom íkái yoremta pereesotelatukaïhui, éntok bem ä më báareïhui. Të ínapo jünéaka ä romáanotukähui, sontarómmakne ä jínëuk. ²⁸ Jum bem yäuraune yéä tójjak jünée báreka jita béchïbo ä nátuatukähui. ²⁹ Huanäine jünéak bempörim ley bétana huemta béchïbo ä nátuatukähui, të romáanom ley béj-reka kaita béttesi machik ä yáalatukähui ä mëtebonakemta, éntok kíal ä peréesotebonakemta junne. ³⁰ Tëne jünéaka judíom ä mëbáreka am tekipánoähui, sepne emou ä bíttuak, éntokne ket jume ä nátuame téjhuaala huaka bem at ínnëäu em jikkajäpo am nok sáhueka. Ìri jíbba”, tiahua jü jiösia.

³¹ Huanäi jume sontarom bem sáihuaka páman ayuka juka Pablota nuksájjak tukáapo pueblo Antípatris téäu bícha. ³² Yokóriapo jume sontaró guok-léero bem cuarteliu nóttek. Jume kákabäekame éntok, bóula sájjak Pablota huériaka. ³³ Cesaréau yájakam juka jiösiata gobernadora mákkak. Juka Pablota éntokim ä mampo yétchak. ³⁴ Huanäi jü gobernador juka jiösiata noksuka Pablota temájek jakun ä jométukähui. Jum Cilicia buíaräpo ä jométukäu jünéaka, ³⁵ ínel au jiaahua:

—Huame enchi nátuame äbo yájak jübuë emo nok-rianake, huanäine enchi nok jikkaijnake.

Huanäi huam rey Heródesta jóakaïpo ä páttiateboka ä suaya nésauhuek.

24

Jü Pablo jü gobernador Félixta bíchápo áu nok-riak

¹ Chúkula mamni taáhuarim huei, jü Ananías, jum tiöpopo chë nésauhueme, jum Cesaréapo yépsak huate judíom yoiyötori yäut jóarimmaki éntok senu am nonók-riamtamaki, Tértulö ti téhuakame. Ímëi jü gobernadora yájjak juka Pablota nátua báreka. ² Juka Pablota yeu tóijhuak, jü Tértulo noktáitek, jü Félixtau ínel jáaka:

—Empo Félix yörihuame, tüisite enchi at báisauhue yanti itom jíapsä béchïbo kaítat jachin éaka, bueítuk síme tüisi huéiye em koba súakä béchïbo. ³ Símetate íkái tühuata mabeta símekuchi, tüisi enchi baisáuhueka. ⁴ Të kaa enchi rójjiktítua béchïbo binhua emou nokaka, chúbala jibe itom nok jikkaja. ⁵ Ì yoreme imi yeu tóijhuakame jita juëna kókoata bënasi maachi, kaa tü yóreme. Síme ániat jume judíom násuk nau omtíhuamta huéetua, éntok jume nazarénom téammeu yäut. ⁶ Kia itom tiöpopo júne kaa tühuata hueetua báarei. Ítapo éntok, ä buíseka

itom ley nésahue páman nokta at chupa báarei. ⁷ Të jü comandante Lisias áma au kibáchaka útteapo itom ä úhuak, ⁸ éntok itom téjhuak jume ä nátuame äbo emou kannákë tíaka. Én éntok, empo áapörík, Pablota, temájekátek jünéenake huaka itom áa bétana nokäu lütüriatukähui.

⁹ Jume judíom áma anéihum ket jíba simeta íkái lütüriä tíiyai. ¹⁰ Huanäi jü gobernador séñata jü Pablota yáuhuak ä nok iaaka. Huanäi jü Pablo ínel jiaahua:

—Chikti ín al-léerimmakne ino nok-rianake em jikkajäpo, bueitukne jüneiya juebena huásuktiriampo ín nacionbeu em yäuttukähui. ¹¹ Empo ára at nátemaje, dóoce taáhuarim jübua hueiy ínapo jum buere joära Jerusalémpo yebíj-lataka áma Diosta yöreka au mujti báreka. ¹² Kaábetamakne nok nássuaka jikkaijhuak, éntokne kaabe genteta emo tóboktituaka bít-huak jum tiöpopo, éntok kia jak júne bem emo nau totójäpo, éntok kia jak sékana junne huämi puéblopo. ¹³ Ímëi yoremem kia jita bem áa béchibo nee nátuäu jünem karë lütüria yáuhua. ¹⁴ Tëne juka ín boojoriau yeu buíjnake. Ínapo huaka ín yóiyöhuam Dios béchibo tekipanua, simeta juka Diosta nésauhui libropo jiojteta súaleka éntok jume profétam jiojteri nokäu junne, jü bemela böta huépámani, bempörim kaa tühuätíähui. ¹⁵ Éntokne jíba Dióstat boobícháihui bempörim at boobíchähui, jume kókkolam jíabitenakähui, jume tü yöremem éntok kaa tü yöremem junne. ¹⁶ Juári béchibone jíba tühuata jóaka jíapsa, kaítat jachin éaka Diosta bíchäpo éntok yöremem bíchäpo junne.

¹⁷ 'Jaiki huásuktiapone sékana bíchaa naa simsuka ín buíarau nóttek limójnata huériaka póobem béchibo éntok tiöpota béchibo. ¹⁸ Íkaine johuai jume judíom Ásiapo joomem jum tiöpopo nee bíchako, béja nee ino úbasuko bem ley nésauhuëpo bënasi, të kaa bürummaki éntok kaa naa muksi jita huéetuaka. ¹⁹ Huámëi huämi nee bíchakame äbo sájak türinake, ímin yeu jápteka bem nee nátuanakë béchibo jita ino bétana nok máchiako. ²⁰ Ímëi im aneme ket ára nooka áman judíom buere yáura bíchäpo jita béttesi machik ín yáalatukäu ínot téihuaka bétana. ²¹ Jamak áme násuk aneka kusisi ínel ín jíakä béchibo nee nátuála: “Énem nokta ínot jímmaala jume kókkolam jíabitenakeu ín súalë béchibo”, ti ín jíakä béchibo —tiahua jü Pablo.

²² Íkái jikkajaka jü Félix, tüisi jünéaka Jesucristota súalnä béchibo tekipánoahuähui, íkái huemta bat tójjak ínel ámeu jíaka:

—Juka comandante Lísiasta äbo yepsak jübuane yúmalasi ä jikkaijnake huaka at enchim nokähui.

²³ Huanäi jü Félix juka capitanta téjhuak júchi juka Pablota pattia nésauhueka, të licénciata ä nenki sáhueka jume ä täyame ä bínnakë béchibo, éntok ä aníanä béchibo.

²⁴ Chúkula jaiki taáhuarim huei, júchi áma yépsak jü Félix ä jubímaki, Drusilä téamtamaki. Áapo judíotukay. Huanäi juka Pablota núnotebok Jesucristota súalhuä bétana áu ä nok iaaka. ²⁵ Të juka Pablota jum lütüriata huë páman emo nühuamta bétana au nokako, éntok jü emo yüihuamta bétana éntok taahuata yúmak, Diosta nokta yöret chúpanake bétana áu ä nookak, jü Félix guómtaka ínel au jiaahua:

—Simëe, ínapone kaa obisi anëtek, júchi enchi núnotebonake.

²⁶ Të jü Félix jü Pablótat boobícháihuii tómita ä makmáchileka yéä beb báreka; kíalíku élaka jíba ä núnotebonake áamak ettéjhua báreka.

²⁷ Guoi huásuktiriam siika junëli huéeka. Júnensu jü Félix gobernadorpo yeu siika, huanäi jü Porcio Fésto ti téhuakame áma tékiatek. Të jü Félix jume judíommak tüisi tahuá báreka jíba juka Pablota pereesopo tö siika.

25

Jü Pablo Féstota mámpo aneka judíom bétana áu nok-riay

¹ Huanäi jü Fésto áma yépsak gobernadorpo tékiata mabét báreka. Baij taáhuarim huei jum Cesaréapo Jerusaléniu bíchaa siika. ² Huämi jume tiöpopo tekípánoammeu nésauhueme, éntok jume judíom chë áma nok jikkaijhuame, Féstotau yájjak Pablota nätuaka. ³ Huanärim bem huáatiäu emo yáaria nésauhueka au noókak, juka Pablota Jerusaléniu ä bittua sáhueka. Të jü bem éäu täbuiakai, böochim ä mëtebo báreka eiyai. ⁴ Të jü Fésto juka Pablota jum Cesaréapo peréesö tíiyai, éntok läuti jëla áman au huée máchilë tíiyay.

⁵ —Júntuk —ti ámeu jiaahua— jume enchim násuk tékiakame ínomak sájak türinake jum Cesaréahui. Huákäi yoremta béttesi machik juënak yáalatuko árem ámanirem ä nätua.

⁶ Jü Fésto jum Jerusalémpo guojnaiki o guojmamni táapo jäni aneka Cesaréau nótek. Yokóriapo bëja jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka Pablota áman nütebok. ⁷ Juka Pablota áman kibákek, jume judíom Jerusalén bétana áma yájakaihuim au rúkteka nate chíkola au jáptek. Huanärim juebënak béttesi machik bétana ä nätuai, tem kaachin ä lütüria yáa máchiakai. ⁸ Jü Pablo éntok, au nok-riaka ínel jiaahua:

—Ínapo kaita béttesi machik yáala, kia judíom ley bëj-reka éntok kia tiöpota bëj-reka junne, éntok Césarta, Romapo yäutta, bëj-reka junne.

⁹ Të jü Fésto jume judíommak tüisi tahuá báreka, Pablatau ínel jiaahua: —¿Játchë kaa Jerusaléniu huee báare ámani juka nokta emo bétana huemta ín tü yáanakë béchïbo?

¹⁰ —Ímine Romapo yäurata bíchäpo aane —tau jiaahua jü Pablo—, éntok ímï ájaria lütula huëpo nokta ínot chüpanähui. Empo tüisi jüneiya judíom bëj-reka kaita juënak ín yáalatukähui. ¹¹ Jita juënak nee mëtebonakemta yáalatuk kaáchinne ä eria ín muknákëhui. Të kaita juka bem íno bétana nokäu lütüriatuk, kia jábe júne kaa lütüriata jípure judíom mampo nee ä tóijnakëhui. Kíalíkune juka Césarta, Romapo yäutta, áapörik nokta ínot chupäia.

¹² Huanäi jü Fésto jume huete yäurammak ettéjhuasuka ínel au jiaahua: —Béjasë juka Césarta, Romapo yäutta, nokta émot chupäia, huáahuïne enchi bíttuanake.

Jü Pablo rey Agrípata bíchäpo yeu tóijhuak

¹³ Chúkula jaiki taáhuarim huei, jü rey Agripa téame éntok Berenice ä jubíahua jum Cesaréau yájjak juka Féstota tebótua báreka. ¹⁴ Huämi binhua am anéi, jü Fésto juka reyta ettéjhuariak juka Pablota áma peréesotukä bétana ínel au jíaka:

—Senu yoreme imï jípuhua jü Félixta peréesopo tösikähui. ¹⁵ Jum Jerusalémpo nee anéi, jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme éntok jume yoiyötori judíommeu yäut jóarim apä bëj-reka inou noókak béttesi nokta nee at chupa sáhueka. ¹⁶ Ínapo éntok, ínel ámeu jiaahua, juka Romapo yäuraata kaa junëli ä boojóriä tíiya, jábeta ä mëtebonakëhui kaa bat jume ä nätuammak emo am pújba bíttuaka emo am nok-rianakë béchïbo, jita béchïbo bem nätuahuähui. ¹⁷ Kíalíkune bempörim äbo

yájak, kaa binhua boobíchaka yokóriapo jum yäuchim jojóyëpo yejteka juka yoremta áman nütebok. ¹⁸ Të huame ä nätua báreka yeu jáptekame kaitam huaka ín at érahuëu yeu buíssek. ¹⁹ Ál-la hua bem áa bétana nokäu kia hua bem Diosta tekípánäu bėj-reka ä huë tíiyai, éntok senu yoreme Jesús téame mukúkamta bétana, éntok juka Pablota huákäi yoremta jiapsä tíä bétana. ²⁰ Ínapo éntok, ílë bénasi huëpo kaachin anmáchika juka Pablota temájek jum Jerusaléniu áapörík hueebare jáni tíaka, ámani juka nokta at chúpanä béchïbo jü at nokhuamta béchïbo. ²¹ Të áapörík juka Romapo yäutta, Augusto rey Césarta, nokta at chupä iä béchïbo, jïbane peréesopo ä jïpu nésauhue áman Romáu ín ä bíttuäu tajti.

²² Huanäi jü rey Agripa Féstotau ínel jiaahua:

—Ínapo kéchá nok jíkkaij peiya íkai yoremta.

—Türi, yoko jübuë ä nok jíkkaijnake —tau jiaahua jü Fésto.

²³ Yokóriapo béja jü Agripa éntok Berenice áman yájaka, yörisi machisi emo yáalamtaka yäuchim jojóyëu kíimuk jume sontaróu yäuchimmak éntok jume oóhuim puéblopo chë yörihuammaki. Huanäi jü Fésto Pablota áman nütebok. ²⁴ Ama ä nüpahuak, jü Fésto ínel jiaahua:

—Empo rey Agripa, éntok eme oóhuim im itomak aneme, imi aane i yoreme. Juebena judíom ä bėj-reka inou nooka jum Jerusalémpo éntok ímï Cesaréapo junne, sootí jíaka kaa ä jíapsiria nésauhueka. ²⁵ Të ínapo kaita huaka béttesi machik ä mëtebonakemta at téuhuak, éntok áapörík juka rey Augusto Césarta, Romapo yäutta, nokta áachä chupä iä béchïbone áman au ä bíttua báreka tahuala. ²⁶ Tëne kaita juka tua lütüriata áa bétana hua nésahuemtau ín jïojtemachik jïpure. Kíalíkune enchim bíchäpo yéä tójja, të emou tühua, empo rey Agripa, enchi ä temaijnakë béchïbo jita ä yáalatukä bétana. Béttesi machik ä yáalatukäu enchi at téakne ín au jïojte machik jïpunake, hua nésahuemtahui. ²⁷ Bueitukne kaa ä lütüriale pereesota áman bíttuaka éntok, kaa jünee huamta nénkako jita bétana ä nätuatukähui.

26

Jü Pablo rey Agripata jíkkajäpo áu nok-riay

¹ Huanäi jü Agripa Pablota ínel jiaahua:

—Licénsiatë jïpure em emo nok-rianakë béchïbo.

Huanäi Pablo jïkau mámteka ínel áu nok-ria táytek:

² —Tüisine al-leiya em bíchäpo aneka, empo rey Agripa, ín ino nok-rianakë béchïbo, símeta huame judíom nee bėj-reka nokäu bétana.

³ Chë júnene al-leiya, huaka símeta jume judíom boojoriau em jüneria béchïbo, éntok jita bénakut itom nau nok nássuähui. Kíalíkune em jíapsi yánti yécharika enchi nee nok jíkkaij íaaka emou nooka.

Jü Pablo jáchin áu ä nükäu bétana nookay, kee jee Diostau bíchaa jíapsi kúakteka

⁴ 'Sime judíom jüneiya ílitchika naateka jachin ín ino nükähui, áme násuk aneka áman ín buíaräpo éntok buere joära Jerusalémpo junne.

⁵ Bempo ket jüneiya, éntokim ára yéu ä buisse ínel eáteko, jübua yótuka naateka jume parisérom béu ín éaíhui, hua grupo itom religionpo chë jüne Moiséjta nésahue páman au boojóriame. ⁶ Én éntokne imi yäurata bíchäpo yeu toij iäi ín boobíchä béchïbo, juka Diosta jume kókkolam jíabitetuanakëhui, jume itom yoiyöhuammeu ä nokákä bénasi. ⁷ Sime

jume Israelta dóoce üusimmet yeu kat-ríam huaka nokta yáata chúpëu boobíchaïhui, kíalikum juka Diosta yöre, éntokim at tekipánoa taáhuarít tukáarit naabúrujti. Én éntok, empo rey Agripa, ket jíba júkái ín boobíchä béchïbo, jume judíom nee nátuála. ⁸ ¿Jatchu eme kaa ä súale jáku juka Diosta jume kókkolam jíjiabitetuähui?

Jachin juka Pablota bannaataka jume Jesucristota súaleme ä guok jájjaseïhui

⁹ 'Ínapo bannaataka lútula huëpo tüisi ino ayúnake bénasi eiyai jume Jesús Nazaretpo jometa súaleme jíokot joaka. ¹⁰ Éntokne junëli am johuai jum Jerusalémpo. Jume tiöpopo tékiakammeu nésauhueme bétana útteata jípureka, ínapo juebénam Jesucristota súaleme cárceliu tójjak, éntok am súahuai júnene huame am súakame beu eiyai. ¹¹ Juebénasine jíokocham johuai bem súalëu am toij íaaka. Íkäine johuai símat jume judíom nau yayajäpo. Tüisine kaa huéeläpo ámeu omtei, kia jum puéblompo sékána buíaräpo jokäpo júnene am guokjájasei.

Jü Pablo Diostau bíchaa ä jíapsi kúaktekä bétana júchi nookay
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Júnëline éaka jum pueblo Damascou bíchaa hueiyei, útteata jípureka éntok tékiata máktaka jume tiöpopo sacerdote tékiakammeu nésauhueme bétana. ¹³ Të jum böchi, empo rey, tua lútula kátekne machíriata téhueka bétana kom sikamta bitchak täata machiria béppa chë útteakamta, ino chíkola nee machíriakamta, éntok jume ínomak kateme chíkola. ¹⁴ Huanäite síme buíapo huáttek. Ínapo éntok, senuk téhueka bétana inou nokamta jíkkajak tua ín nokpo, hebreo nokpo, ínel jámta: "Empo Saulo, ¿jatchíake nee guokjájase? Empöisë kókosi emo johua, juka buesta sísi'guok buahuita témmü bénasi." ¹⁵ Huanäine ínel jiaahua: "¿Jábeseä empo, Señor?" Jü Señor éntok, ínel júchi inou jiaahua: "Ínapone jü Jesús, jü em guokjájaseïhui. ¹⁶ Të kátë jachin éaka kikte, bueítukne ín nésauhui em jonákë béchïbo emou ino yeu machíriak, éntok juka én em bíchakäu bétana em noknákë béchïbo, éntok chúkula em nee bínnake bétana. ¹⁷ Énne huame kaa judíommeu enchi bittuanake. Huámëi mampo, éntok judíom mámpone enchi áma yorétuanake. ¹⁸ Ámeune enchi bíttuanak juka ín lütüria enchi am majtíanakë béchïbo, kaa jíba kaa ä täyaka bem jíapsinakë béchïbo. Huanärim kaa éntok Satanásta útteara bétuk emo jípunake, ál-lam Diosta éä páman kannake. Júnëlim nee súaleka hua bem juëna yáarikut jíókoritunake éntok jume Diosta bíchäpo tüisi tahualame násuk annake."

Jü Pablo juka Jesústa téhueka bétana au nokákäu au chúpaktíaka nookay

¹⁹ 'Kíalíkune juka Jesústa téhueka bétana inou nokákäu chúppak, empo rey Agripa. ²⁰ Jume Damascopo anémmeune báchá noókak juka tü nokta Jesucristota bétana huentma, Diostau bíchaa emo an jíapsi kúakti sáhueka tühuata joaka júnakiachinakë béchïbo bem jíapsi kúaktilatukä bétana. Chúkulané éntok, jume Jerusalémpo anemmeu ä noókak éntok síme Judea buíaräpo anémmehui, álë bénasi huame kaa judíommeu junne. ²¹ Juäri béchïbo jume judíom jum tiöpopo nee buíssek nee mëbáreka. ²² Të Diosta nee aniä béchïbo jíbane at tekipánoa óusi éaka én tajti, juka tü nokta símemmeu nokaka, rikommeu éntok kia polóobemmeu junne. Kaítane entok ámeu nooka huaka jume profétam éntok Moiséjta nokákäu jíbba,

jü ayúnakemta bétana. ²³ Bueituk bempo juka Crístota jíokot máchirata bínnake tíiyai, éntok mukuka jume kókkolam násuk báchá jíabitenake tíiyai, éntok juka Diosta lútüria judíommeu ä noknáké tíiyay, éntok kaa judíommeu junne.

Jü Pablo juka rey Agrípata Jesucristota súaltua báreka nookay

²⁴ Júneli juka Pablota au nok-riai, jü Fésto cháchayeka ínel jiaahua:

—¡Rokotuläe, Pablo! Huä buere jita em emo majtiä béchibë rokótulaë.

²⁵ —Kanne rokótula, empo Fésto tua yörihuame —tau jiaahua jü Pablo—, ál-la jü ín nokäu tua lútüria. ²⁶ Imi aane jü rey Agripa síme juka huentma tüisi jüneriame, kíalikune kaachin éaka áa jíkkajäpo nooka. Lütüriapone áapörík símeta íkái jünériä tíiya, bueituk jü ín áa bétana nokäu kaa jak éhuil yáari. ²⁷ ¿Játchë juka profétam nokákäu súale, empo rey Agripa? Ínapo jüneiya em ä súalëhui.

²⁸ Huanäi jü rey Agripa ínel au jiaahua:

—Jamake kaa jaiki nokiai juka Jesucristota nee sualmáchile.

²⁹ Pablo éntok, ínel au jiaahua:

—Tua Dios ínel éenake, ilikki nokiai éntok kia bürukuai junne, empo éntok jume huate én nee jíkkajame júne ino bënasi tahuánake, të kaa cadenammea súmataka, ál-la Jesucristota súaleka.

³⁰ Juka Pablota junéli jíak, jü rey kíktek, éntok jü gobernador, éntok Berenice, éntok síme huame áma jokáihum. ³¹ Huanärim sékana bíchaa sájaka, nau ettéjhuaka ínel jiaahua:

—Í yoreme kaita béttesi machik ä mëtebonakemta yáala, kia ä peréesotebonakemta junne.

³² Huanäi jü Agripa Féstotau júchi ínel jiaahua:

—Átä búttiä eiyei íkái yoremta kaa áapörík juka Romapo chë nésauhuentma nokta at chupa iaayo.

27

Pablo jum Romau bíttuahuak

¹ Jum Italia buíarau bíttua báahuaka jü Pablo éntok huate peréesom jü capitán Júliö téamta mampo jóahuak, hua Augústota batallónpo jometa mampo. Ínapo Lucas, Pablótamakne siika. ² Huanäite jum barco Adramítana teäu jomepo nuk sákahuak, Asia buiärau bíchaa huátaktëpo. Aristarko éntok, ket itomak hueiyei, jü Tesalónicapo joome, hua pueblo Macedonia buíaräpo káttekäpo. ³ Yokóriapote jum puerto Sidonpo yájjak. Huämi Julio tüisi ä al-lériaka ä bitchak juka Pablota, kia huame ä täyäu bëkatana júne náasä huéenakë béchibo ä licénciak ä aníanä béchibo. ⁴ Jum Sidonpo yeu sájakate juka isla Chíprë míkötana tösájjak, bueituk jü jeka itom béj-reka hueiyei. ⁵ Jum Cilicia buiärahui, éntok Panfilia buiära beute jü bahue naabúrujti yeu sájaka jum pueblo Mírá teäu yeu yájjak, Licia buíaräpo.

⁶ Huämi jü capitán senu barcota téuhuak Alejandriapo jometa Italia buíarau bíchaa huátaktemta ama itom jámu sauhue buoula itom huéria báreka. ⁷ Juebena táapote läuti jíba kateka, jíokot anpo jum puerto Gnídö beu yájjak. Ketune juka jekata itom béj-reka huë béchibote puerto Salmón beu áman sájjak isla Cretä téamta kontiaka. ⁸ Júneli juka jekata itom béj-reka huei júnete jíba boojohuai bahué mayóamak lópola. Júnensute Buenos Puertos téhuakäu yájjak, jü pueblo Laséäu kaa mekka káttekähui.

⁹ Júnelite bínhuatuk, éntok béja kaa türiakai bahuepo boojo béchibo, jume buere jékam béchibo éntok béja sebe kíbakei. Huäri béchibo jü Pablo ¹⁰ ínel ámeu jiaahua:

—Eme oóhuim, ika boojóohuamtane kaa tüisi bitcha. Júkate barcota tárúnake éntok huaka áma huériahuamta junne, éntok ítapo júnete jamak itom jíapsi tárúnake.

¹¹ Të jü capitán juka barcota huériamta chë nok súalei éntok juka ä átteakamta, jü Pablota béppa. ¹² Huákäi puertota kaa türiakäu jünériaka jum séberiaapo áma anbéchibo, sime jëla áma yeu sákahuak junne türíanake tíiyai, jamak júne Feniceu yáijnake ti éaka, hua puerto Cretapo kátekäpo, huämi juka séberiaata pasároa báreka. Huäri noresteu bíchaa pújbaka káttek éntok suresteu bícha.

Jum bahuepo buere jéjekakame

¹³ Huanärim sur bétana juka jekata kaa útteaka huë béchibo al-léaka emo boojóomáchilek. Yeute sájaka jü Creta bahué mayóat kattáitek.

¹⁴ Kia lauti jëla buere jeka Noréstë téame juka barcota útteaka béebaka,

¹⁵ ä huéria táytek. Atä béj-reka kaakun kat máchika kíal ä tójjak;

huanäi itom nuk siika. ¹⁶ Jü ili isla Claudä téamta huamte sájjak, jekata kaa útteaka huépámani.

Huanäite jíókot anpo juka ili canoata itom huíksakäu itou huíkeka barcopo jikáchä teekak. ¹⁷ Béja jikáchä téksukam

huite buerémmia juka barcota nate chíkola nau súmmak kaa näikim ä huénnakë béchibo.

Huanärim jum sëeu Sírtë téäu emo kimumáchileka májhueka,

jume velam búttiaka jekámak sájjak. ¹⁸ Yokóriapo jíba

bénasi juka jekata útteaka huei, juka barcopo bem huériäu bahuéu kom

huötiaáitek. ¹⁹ Baij taáhuata huei éntok, ítapo am aníaka juka barco

átteata áma huériihuamta báau kom huötiak. ²⁰ Yuun jaiki táapote

táata kaa bitchak, kia chokim junne, éntok juka buere jekata itom bébä

béchibote béja kaa yorem eiyai itom áma yorénake bétana.

²¹ Béja jaiki táapo kaa itom jíbuä tíaka jü Pablo áme násuk kíkteka ínel

jiaahua:

—Eme oóhuim, chë türi eiyei eme nee nok jíkkajako. Katte jum Cretapo

yeu sájakátek íkai jíókot máchiraata kaa bít eiyey, éntok huaka enchim

huériäu júnem kaa tárü eiyei. ²² Të katem kom eiya, bueítuk ito násuk

kaibu jábe muknake, tem juka barcota ál-la jíba tárúnake. ²³ Tukábiak

jü Diosta ángel inou yépsak, áapörík bétana inou jaatáka, hua Dios nee

sáuhuemta bétana éntok hua ín áa béchibo tekípánoähui. ²⁴ Huäri Diosta

ángel ínel inou jiaahua: “Kátë jachin eiya, Pablo, bueítukë Romapo chë

nésauhuemta bíchäpo yeu toijna, éntok emo béchibotuk jü Dios sime

jume barcopo émomak kateme bem kókko éäpo áma am yoretuanake.”

²⁵ Júnentuk, eme oóhuim, óusem eiya, bueítuk ínapo jü Dióstat eiya,

éntokne júneiya juka Diosta ángel nokakä páman ä lütüriatunakëhui.

²⁶ Të ál-late senu islau yeu biáktinake —ti ámeu jiaahua jü Pablo.

²⁷ Séjtul tukáapote, béja guoi semáanapo boojóolatata, jum bahué

Adriatico ti téhuaakapo jü jeká naa itom núnübuai, huanäi tukáa

násuk huei jume barcopo tekípánoame jünëak bahué mayoau itom yeu

yáijböhui. ²⁸ Huanärim juka báta jáimu mekka kömiakäu jünéria báreka

ä jünaktek. Huanäi treinta y seis métrotukai. Júchi huam jëla katékam

júchi ä jünaktek. Huämi éntok, veintisiete metrota jípurey. ²⁹ Huanärim

májhueka jü barcota jita tetau tajti máchileka, naiki anclam barco chobe

bétana huéeme kom huötiaka jáptek. Huanärim májhueka noita júne

machútua peiyai. ³⁰ Jume áma tekípánoame éntok, jum barcopo yeu kat

báreka eiyai. Kíalikum juka ili canoata báau kom jímma báarei, jume anclam barco kóbapo kateme kom huötia báaremcha aneka. ³¹ Të jü Pablo juka capitanta téjhuak éntok jume ä sontaróahuam, ínel ámeu jiaka:

—Ímëi yorémem kaa jum barcopo tahuak, eme kaibu áma yorénake.

³² Huanäi jume sontarom jume huitérim ili canoata ámei huítetuutukäu chúktiaka báau kómä tátabek.

³³ Marikaróapo béja jü Pablo símem téjhuak am jübuä sáhueka. Ínel jíaka:

—Béja guoi semána huéiye eme kaa al-léaka kócheka, éntok kaa enchim jíapsiläpo jübuäka. ³⁴ Nóitem jübuä. Útteatem nüye kaa kókko bárëteko. Óusem éiya. Jüneäem kaibu jábe ímí báapo muknake.

³⁵ Júnëli jiausuka jü Pablo huépul páanim nüka Diostau nokak ä baisáuhueka símem bíchápo, éntok am rébektiaka am buätáitek.

³⁶ Huanäi síme óusi äaka ket jübuätáitek. ³⁷ Síme ítapo jume barcopo nau katéihui guoi ciento setenta y séistukai. ³⁸ Chúkula bem jóboäpo núkisi jübuäka, jume tiríjkomim bahuéu kom huötiak barcota kaa béttesi huéenakë béchíbo.

Jü barco jum bahuepo kom kibakek

³⁹ Yeu matchuk jume barcopo tekípánoame juka buíata bitchak, kaa ä täyaka jachin ä téhuaakähui. Tem juka bahué komiata see päriata jípuremta bitchak. Huanärim áman bíchaa kat báreka taahuak, barcota ára áman emo rúktia máchileka. ⁴⁰ Jume huiterimim chúktiak jume anclam ámey chákaihuim, huanärim jume anclam báapo tö sájjak. Jume barco timónimim yarajtiak ámey ä kúakúaktiahuähui, éntok jume velam bat huéeme jikau huíkkek. Huanäi jü barco bahue komiata mayoau bíchaa huée táytek. ⁴¹ Të jum báata au nánkëu bíchaa siká, huämi jü barco kobba sëepo tútteka béja kara huéeka taáahuakk. Jume máarem éntok, juka barco chóbeta chíbela jámtiak. ⁴² Huanäi jume sontarom jume peréesom suabábarek kaa yéu am bajúm äaaka, am tennimáchileka. ⁴³ Të jü capitán juka Pablota ä jínëubárë béchíbo kaa licénciata nénkak, ál-la am téjhuak jume ára bajúmeme noita báau emo huötiaka mayoau emo am jínëutuanake tíaka, ⁴⁴ jume huátem éntok, tablámnet yeu bajúm sauhue éntok barco kuta kóttillammechi. Júnëlite síme yeu bajúmeka áma yoórek.

28

Jü Pablo jum isla Maltä teäpo yeu yepsaka áma aaney

¹ Béja síme áma yorésuka, jünëeak juka íslata Malta ti téhuaakähui. ² Huame áma joomem al-léaka itom mabétak. Sejchúktim bueürum itom náariak sébë tíaka éntok yúkë tíaka. Huanärim símem itom tájimmeu rukti sauhue itom sukäu äaaka. ³ Huanäi juka Pablota kuta huakíam nüka taijpo ä tóttöai, jü bakot tüisi jóguokame tatájaka áma yeu huánteka mampo ä këka at chäka taahuak. ⁴ Jume áma joome éntok, juka bakotta Pablótat mampo chákamta bíchaka ínel nau jiaahua:

—Í yoreme jíba tua yore súaleero. Bahuepo kaa muukuk, të jü Dios ä yáari béchíbo kaa ä jíapsi äa.

⁵ Të jü Pablo táijpo au tátakeka juka bakotta áma kom tátabek éntok kaachin aika. ⁶ Síme at suhuai ä mam baijmáchileka. Tem binhua at suaka, kaachin ä ayúi, täbuiasi eetáitek. Jukam Pablota dios tíiyai.

⁷ Huämi kaa mekka senu yoremta buíam tókai, Públiö téamta buíyam. Áapo huämi islapo nésauhuei. Huäri tua al-léaka itom mabétak, éntok tüisi itom aníak bajj táapo. ⁸ Júnaksu éntok, jü Públiota átchay taijhuécheka bökai éntok kökoa disentériä téamtai kökoreka. Huanäi jü Pablo áman ä bíchiseka siika. Ä bíchaka, Diostau buanaka choápo áa béppa ä mámtek türiak. ⁹ Íkai jüneriaka jume huate génte kökoreme islapo jóakame au yaij táitek; huanärim türiak. ¹⁰ Huanärim tüisi itom yöreka itom bitchai. Chúkula júchi itom saka báareyim simeta huaka böot béchibo itom huátianakeu itom miikak.

Jü Pablo jum buere joära Romau nüpahua

¹¹ Béja bajj metpo jum islapo anékate bäau huáttek senu barco áma séberiatá pasároakäpo. Áapo Alejandriapo jométukai, jume diósim Cástor éntok Póluxta titéhuaakame señáalim huériai. ¹² Jum puerto Siracúsä ti téhuakapote yeu yájjak. Huämite bajj táapo aane. ¹³ Huämi éntokte boula sájjak jíba jü bahué mayóamak lópola jum pueblo Reegiö ti téhuakäu tajti. Yokóriapote béja sur bétana jekríahuak, júchi machukte béja jü pueblo Puteóli ti téhuakapo yeu yájjak. ¹⁴ Huämite huate hermáanom téuhuak. Huámëi itom áma tahuá sauhuei senu semáanapo. Chúkula bėjate Romáu bíchaa sájjak. ¹⁵ Jume hermaanom Romapo aneme béja nokta mabet-latukay, itom áman katë bétana. Kíalikum itom nankíríka sájaka jum pueblo Foro Aapiö teäpo ito bea aaney, huate éntok, jum Bajj Tabérnam teäpo. Jü Pablo am téaka tüisi Diosta baisáuhueka taahuak éntok óusi äak. ¹⁶ Jum Romáu yáijhuak jü capitán jume peréesom jü sontaró yäutta mampo jóiyak. Të juka Pablota sékana tójjak áapolaik áma annákë béchibo, huépul sontarota ä suáyatuaka.

Jü Pablo jum Romapo judíommeu nookay

¹⁷ Bajj taáhuareka áma yebíj-lataka jü Pablo jume judíom Romapo chë yörihuame nau núnutebok. Nau am yájak, ínel ámeu jiaahua:

—Eme ínomak huérim, ínapo kaita jume judíom bėj-reka yáalataka, éntok kia bannaataka itom yöiyöhuam boojóriäu bėj-reka junne, jíbane jum Jerusalémpo peréesotehuaka romáanom mampo yéchahuak. ¹⁸ Huanäi jume romáanom ínot nátëmajeka nee búttia báarei, bueitukim kaita lütüriata ínot téuhuak nokta béttesi ínot bem chúpaka ín mëtunakëhui. ¹⁹ Të jume Israelitam katim báreka taahuak. Kíalíkune juka Romapo chë nésauhuemta nokta ínot chupa äaka nookak, kia kaita béchibo ín nación nátuamáchik junne. ²⁰ Júnel béchibone enchim núnutebok enchim bit báreka éntok enchimmeu nok báreka; bueituk itapo jume Israelítam boobíchäu béchibone imi cadenammea súmatata jípuhua.

²¹ Huanärim ínel au jiaahua:

—Ítapo kaita jiösiata Judea bétana huemta mabet-la emo bétana nokamta, éntok kaabe jume judíom itomak huérim huannäbo äbo yáij-lame kaita juénak emo bétana nooka. ²² Enchite nok jíkkaij peiya jachin em éäu jünéria báreka, bueitukte jüneiya símekut ï bemela yore majtíahuamta bėj-reka nokhuähui.

²³ Ä nok jíkkaij bárekam taáhuata ä yéchariak. Taáhuata yúmak, juebena génte áma nau yájjak jum Pablota anéipo. Huanäi kethuéi naateka kúptëu tajti ámeu noókak jachin juka Diosta im buíapo nésaunakëhui. Moiséjta ley bétana ámeu noókak, éntok jume profétam jiojtekäu bétana, Jesústa jü Crístotukähui, jü Diosta yeu púari, am súal

iaaka, éntok im buíapo ä nésaunake bétana. ²⁴ Huate juka Pablota nokákäumak al-léaka taahuak, huate éntok, kaa ä súalei. ²⁵ Júnëlim kaa nánancha bem éä béchïbo sáka táitek. Huanäi jü Pablo ínel ámeu jiaahua:

—Ammäli jiaahua jü Espíritu Santo juka profeta Isaíasta ínel jiáutuaka jume itom yóiyöhuammehui:

²⁶ Ámanë sika ï gentetau ínel jiaahua:

Jíbem ä jikkajnnake jiöbe eme, të kaa at jünéaka;
akém ä binnake jiöbe, tem kaa ä súalnake.

²⁷ Bueituk bempo kaa at jünee báreka eiya.

Emom naka páttiak kaita jíkkajj báreka,
éntokim kúpek kaita bit báreka,
kaa am jíapsi kúakteka ín am jínëunakë béchïbo,
tiahua jü Espíritu Santo.

²⁸ Júntukem jünéaka taáhua eme, én naateka pujbau bíchaa juka yore jínëihuamta Diosta bétana huemta jume kaa judíom béchïbotunakëhui. Huámëi ál-la al-léaka ä mabénnake.

²⁹ Juka Pablota ínel jíak, jume judíom sájjak juebénak nau noksákaka íari bétana.

³⁰ Jü Pablo jum kári ä reu jínulapo guoy huásuktiapo aane. Huämi síme jume ä bit báreka áu yayájame al-leaka mabetay. ³¹ Síme licenciata jípurey, juka Diosta ím buíapo nésaunake bétana kaabe ä táktiriay.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Romanommehui

Pablota ámeu teboterim

¹ Ínapo Pablo, Jesucristota nésahui joame, apóstoltu iaahuaka núnuri. Jü tü nooki Diosta evangelio ín noknakë béchibone yeu púari.

² Dios ínel ä yáa rókaka nok-latukay, jauhuey naateka jume ä profeetam huámi, juka huépülsi huëpo Diosta bétana ä jiojtekä pámani, ³ ä Üusihua bétana, itom Señor Jesucristo, rey Davidtat yeu simlame. ⁴ Huanäi Dios ä täyatebok; junëli tua Diosta ä Üusitukähui, úttiärata jípureka, Espíritupo huépülsi huëpo áu ä nükä béchibo, entok kókkolam násuk ä jíabitekä béchibo. ⁵ Jesucristota huámtä mabet-la juka kaa náksi tühuaata apóstolimtu sáyhuakä. Huanäite béja ikäi sime ániapo anemmeu noknake, ä nésahui súaleka am yáanakë béchibo, ä téhuam jíba yöreka.

⁶ Huámë násuku eme két áma náikiari, Jesucristota áttiämtu iaahuaka.

⁷ Sime eme jume buere joära Romapo aneme, Diosta nákehüim, Diosta nésahui huépulta bénasi jíba joaka núnurim, jíapsi béchibo yeu púarim: Diosta kaa náksi tühua entok yánti jíapsihuame enchim béchibotunake, Dios itom Áchay bétana huéeme entok jü Señor Jesucristota bétana.

Pablota Romau nóiti péähui

⁸ Kaita bát jee enchimmeu nokaka juka ín Diostane baisau báare, Jesucristota huám ámani enchim bétana nokhuamta. Béja simekut jíkkaij-ri, juka jáchin tüisi Diosta enchim súalëhui. ⁹ Dios Áapo jüneiya, chíkti ín jíapsimak áa béchibo ín tekipanoähui, jü noki ä Üusi bétana huémta chíbejtiaaka, entok Áapo két jüneiya, kaa chükteka enchim béchibo oraciompo Diostau ín nokähui, Áaporikúu bícha. ¹⁰ Áune ä nétane, áapo ínel éäteko nee ä máknake, ín áman huéenakë béchibo, entokne al-leaka áman yebijnake jum enchim anëhui. ¹¹ Bueitukne tüisi enchim bíti péiya, juka Diosta bétana ín mák-ri enchimmet ä chíbejtia báreka, juka enchim mabet-läu chë júne tútti enchim át jíapsinakë béchibo. ¹² Júnëlituk jü jáchin juka Diosta enchim súalëhui huépülsi náu tahuanake, enchim béchibo júne türinake entok ínapo júne al-leaka tahuanake, juka Diosta enchimmet yáakäu bíchaka.

¹³ Íkai éntokem két jüneriapo yúmala, hermaanom, búrusine áman enchimmeu huée báreka eiyay, enchim násuk tekipanua báreka enchim ä bíti iaaka, jáchin machisi juka Diosta ínomak anëhui, jume kaa judíom násuku júne két ánëli. Të én tájti obiachisi ínobia chätula, enchimmeu ín huéenakëhui. ¹⁴ Jume griegommehui entok kaa griegommehui, jume tüisi jita täyammehui entok jume kaa jíösia täyammehui, úttia ín ámeu noknakëhui, juka Diosta nooki. ¹⁵ Júnëlem jüneiya, ínapo ál-lane béja läuti jëla áman ä noknake, juka bemela nokta Diosta bétana huémta enchimmeu kétchi, Romapo joakammehui.

Jü evangeliota úttia

¹⁶ Bueituk íri noki bemela Diosta bétana huémtayi kanne áy tiihue, bueituk íri Diosta úttiära, simeta béppa. Jábetaka junne ä súaleme áy jínëutunake, jume judíom bátchu, chükula éntok jume griegom kétchi.

¹⁷ Īri noki Diosta bétana bemelasi huéeme itom ä téjhua, jáchin Diosta bíchäpo kaita kulpaka itom tatahuähui: tua bát huëpo ä súalhuä pámani, entok júchi ä súalhuäpo huämi, juka jiojterita jiäpo bénasi: “Të jü lütüriata joaka jiápsame Diosta nokibet ä ea béchibo jiápsita jipunake.”

Yoremta kaa tü jiápseskähui

¹⁸ Dios téhueka bétana ä ómtira bíttebo, jume síme Diosta bėj-reka jiápsammehui, bueituk jume yoremem kaa türík huéetuaka, jukam lütüriata kaa boojotua, juka kaa túramak náu ä kütiaka. ¹⁹ Bempom huitti jüneiya, juka Diosta lütüria ják áman huéhui. Dios machisi ámeu áu yeu buíj-la. ²⁰ Bueituk kálajkosi bíttu jiöbe, síme jita kara bíttume ími ayukame Diosta áttiari: jü jíba béchibo Diosta úttiära, entok jü Dios tua ájária jíba béchibo jiápsame. Kálajkosi maachi, jü Diosta jáchínakähui, ániata ä yáakäpo huämi. Huäri béchibo, “katte Diosta bitcha”, ti júnem kara jiaahua. ²¹ Júnëli Diosta tatäyalataka júnem, katim ä yöreka ä úttilek, ä Diostukä pámani, entokim kaa ä baisauhuek junne. Jü ili bem jita täyámakim emo buérialék; jü bem jíapsihua entok bem éäu jíba jo báarey. Huäri béchibo bem éeri kaa machiriata jípureka taahuak. ²² Tüisi emo jita täyaleka, junëli éakasum kaa susuaka taahuak, ²³ entokim juka Diosta lóoria kaa yuyujtumta kara bíttumta bem kóbapo yeu ä huíkeka ä yáuhuak, entokim ími buíapo jometa bénasä yáuhuak. Huanärim huikitta bénasä yáalataka ä Dios tíiya, náikim guókekamta entok bakotta bénasi junne kétchi.

²⁴ Huäri béchibo jü Dios chicha máchiriau bíchaa am sákatuak, tiusi máchiraata bem yáa bárëu bícha; bem takahuam júne kaa yöreka jájanam juénasi náu aayuk. ²⁵ Jü Diosta lütüria ára nókichiata béchibom ä nakuliak; júri ámeu chúppuk, ími buíapo yáaritau bem tochokteka ä yöreka entok ä úttileka, juka símeta yáalata júne yöri máchika; júri Dios béja jíba yúu huásu-huásuktiapo jiápsaka yörihua. Júnentunake.

²⁶ Huäri béchibo Dios tiusi machikuu am tójjak. Bem jáamuchim júne két täbuiasi emo nü táytek; jáamuchimtaka júnem jáamuchimmak emo náyotek. ²⁷ Jume yoremem júne két ánëli, bem jáamuchim tójaka, áme bénasi oohuimmakim totö táytek, tiusi máchiraata náu joaka. Huäri béchibo bem takahuapo júri ámeu yeu chúppuk, sékana böot bem kuaktekä béchibo.

²⁸ Bempo béja juka Diosta omot yéchaka, kaitam Diostamak jüneria báreka taahuak. Huanäi jü Dios béja am kóba rókotek, kaa huéchiasi jita am yáanakë béchibo am tójjak. ²⁹ Jü kaa lütüriay símekut tápunika, kaa emo jub-lataka kíal náu anhuameyi, kaa tiurayi, tómi péé mukiyai, kaa yore jiokolihuamtayi, áapolaytu báaremmiayi, yore súahuamtayi, náu nássuahuamtayi, ára nókichiayi entok áu íaahuamtayi. ³⁰ Jábetachim kaa tüisi nooka, yorem júnnaale; ilitchisi júnem kaa Diosta bétana nokhuamta jikkajjá báare; karam jotu; símeku bempo jíbatu báare; emom buérialék, kaa türík yáa báreka jíbam éiya; katim bem áchayim nok jikkaja; ³¹ bem éäpom jíba an báare; katim emo jünee johua; kaabetam nákke; námakakim jiapsek; kaabetam jiokolë. ³² Tüisim jüneiya, Diosta jauhueeka juka bétte nokta ámet chúpanakähui, juka kókkohuamta áme béchibo náikiatukähui, síme kaa türík joame béchibo; júneltaka júnem jíba ikärim símeta boojoria, entokim két ámemak al-leiya, íkai jita am joayo.

2

Diosta yäura lutüria yoremtat chúppe

¹ Huäri béchïbo empo kaitachë jíahuiteka emo yeu huíknake, empo yoreme jábetaka junne. Empo täbuik sútuay emo yuktituame, täbuikut nokta chúpaka, émpë két emo béj-reka ayunake; éntoke két áa bénasi aane. ² Íkáite jüneria: Dios áapo lütüriata jípureme bétte nokta ámet chúpanake, jume kaa ál-la machisi íkái simeta joammechi. ³ Én éntok empo, íkái jita joame entok nokta huatemet chúpame entok áme bénasi aneme, ¡kaibë ä guójanianake, juka Diosta yäurau enchi yeu kéchanakëhui! ⁴ ¿Jachë kia kaitapo emo ä bittua juka Diosta úttesi yore ä jiokolëhui? Tebe tiempota enchi mákka, enchi jíapsi kuakti iaaka, kaa bamsipo enchi huéria enchi jiokoleka. ¿Jukarë empo kaa jüneria? ⁵ Të juka námakak em jíapsekä béchïbo, karë emo jíapsi kuaktia junne; emochë náchá yétcha, juka Diosta ómtira; huäri béja emo béchïbo kaa türinake júnaköri, juka taahuarita yúmako, Diosta bétte nokta ímí ániata béppa chíbejtiahuako, entok ámani juka Diosta lutüria yeu machiako, júnakoy béja simem Diosta yäurau yeu am jábuaahuako. ⁶ Ámani béja sime hueuhuëpulaka núnuhuakä béjtuana, jita bénak bem yáakäu bétana. ⁷ Jíbapo béchïbo jíapsihuamtam mabetnake, huame jíba tühuata joaka jíápsakame. Huamëi béja juka lóoriata jaria, entok Diosta bétana yörühuamta entok yü tütti jíapsihuamta. ⁸ Të Diosta ómtira entok jü bétte noki ámeu ayunake, jume kaa báreka Diosta béj-reka jíápsammehui. Ímëri juka lütüriata kaa huáatiaka, kaa emo tóij báareme. ⁹ Jiokot anhuame entok kókosi éehuame áme béchïbotunake, sime jume yoremem kaa türik joammehui, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi jü griego kaa judíota béchïbo kétchi. ¹⁰ Të lóoria entok yörisi machika entok yánti jíapsihuame ayunake, jume tühuata joame béchïbo, jü judíota béchïbo bátchu, huanäi entok jü griego kaa judíota béchïbo kétchi.

¹¹ Bueituk jü Dios kaabeta chë áma nákke; simem nánancha éria. ¹² Bueituk sime juka Moiséjta ley kaa jípureka jiöbeka kaa tüisi ayukame, junëlim kaita leyta jípureka jiokot noki bétteka ámet chúpatunake; entok sime juka Moiséjta ley mámpo jípureka kaa ä jíá páman ayukame, jüri leyta béchïbom két jum Diosta yäurau yeu tóijna. Huanäi noki béttesi ámet chúpatunake. ¹³ Bueituk katim tü yóremem juka Moiséjta ley bem jíkkajakä béchïbo, ál-lam juka Moiséjta ley jíá páman bem anë béchïbo; jümëi jünen tü yóremem, Diosta bíchápo. ¹⁴ Maasu ëni jume kaa judíom, katim ä täya, juka Moiséjta ley. Júnentaka junne, bem jíápsipom ä jípуре, juka leyta bempom ä leyek. Íäri béchïbo, juka leyta kaa täyaka junne, bempo béchïbom ä jípуре, juka leyta. ¹⁵ Jüri ley béja machisi ámet aayuk, bem jíápsimmet jiojtetaka. Huäri ínel bem jíápsipo ámeu nooka, jáchin juka leyta jíá páman bem ayunakëhui; entok juka tühuata bem am jonakëhui am téjhua, ¹⁶ taahuata yúmako, juka Diosta ä yäurau am núnuko, Jesucristota huám áman juka yoremtat éhuil ayukamta yeu buíjhuayo. Íri bemela noki ín nokähui, Jesucristota bétana huéeme, áu chúpanake ín jíakä bénasi.

Jume judíom entok jü Moiséjta ley

¹⁷ Én éntoko empo em judíotukä pámani, jü leytat jibë chäka, kaitat obisi éaka, huanäi éntoke Diostat emo úttile. ¹⁸ Éntoke tüisi ä jüneria, juka Diosta jak áman ä huáatiähui; leypo ayukamta éntoke tüisi ä majtiari;

juka áma türik jíbe áma yeu púuhua. ¹⁹ Yantelake kaitat jáchin éaka jume liliptimmeu bát emo kécháalataka emo júne am huiksimë tíiya; jume kaa machiku anemehuë emo machiriä tíiya; ²⁰ emoë am majtiä tíiya, jume kaita täyame, jáchin emo am ujünakëhui, jume ili usimmehuë maejtro; simeta juka lütüriata leypo ayukantë emo ä täya tíiya, jáchin ä órekähui. ²¹ Huanäi empo júkai joame, tattäbuim majtiame, ¿jatchiakasë empo kaa emo majtia? Empo chë ínel jinabakka: kaabetë ékbua nésahue; ¿empo éntok ékbua! ²² Empo chë ínel jiaahua: jubekame ö kunakame kaabe täbuimak entok jíapsinake. ¿Empo éntok em jubi täbuimak bäitattähua! Empo chë jume huate Diosim kaa emo súalë tíiya, kaabeta éntoke juka itom Dios béppa yörisi machi tíiya; ¿jatchiakasë júntuk tiöpopo ayukamta ékbua? ²³ Empo leytat emo buérialame; ¿én éntoke juka leyta kóttiaka kaa ä jáä páman aneka, Diosta junneriatebo! ²⁴ Huäri béchïbo ínel jïojteri: “Jume kaa judíom Diosta béj-reka nonoka, enchim junëli anë béchïbo.”

²⁵ Türi judíotaka circuncisiónta jípureme, juka leyta nesahui joame; të juka leyta nesahui kaa joame; jü judíotaka circuncisión kaitapo Bénasi tahuanake. ²⁶ Jú mü huám huéiye, jü kaa áu circuncidaroolataka juka leyta nesahui joame, juka áu circuncidaroolamta Bénasi tahuanake. ²⁷ Të hua takaapo kaa áu circuncidaroolataka juka leyta nesahui joame, áapo enchi suntuay yuktianake, buéituk empo circuncidarooataka juka leyta éä páman kaa aane. ²⁸ Kaa tua judíopo näikiaripo yúmala, hua ä takaahuapo béppa jita át yáariari; jú nentaka junne, kaa circuncisión jü jita takat yáari. ²⁹ Huä tua lütüriapo judío hua ä jíapsipo ä huéria, juka judíotuhumta; entok jü circuncisión chë nésahueme jü jíapsipo aayuk, kaa kía leetrata jáä pámani, ál-la Espírituta ä yáakä pámani. Kaa jábe yoreme ími buíapo jometaka ä yosire, të áapo jü Dios ä üttilnake.

3

¹ ¿Jítasu júntuk áma téunake, seenu, ä judíotukä béchïbo? Jume circuncisiónta yáariarim, ¿jita tühuatasum áma bínnake? ² Tüisi juebenak tühuata; jáchin huéy junne yölatakam kaate, jume judíom. Maasu ëni tua lütüriapo, bempörim bétana huéiye, jü Diosta nooki. ³ Jü kaa bem Diosta súalekä béchïbo, ¿jachu kaitapo ä tahuarianake jáni, juka Diosta itomak türiakähui? ⁴ ¿Ëe! ¿Kaibu ínel huéenake! Ál-la Dios juka lütüriata huë páman jíba annake, jume yoremem ára nókïchika jíapsay junne. Huäri béchïbo ínel jïojteri:

Em nokähui jáchin huéy júne jíba lutüriataka yeu huéenake; jábeta enchi nātuay junne, jíbe yölataka tatahua.

⁵ Jü itom kaa tüisi anëu Diosta lütüria jikau chatchätek, ¿jáchisute júntuk jiaunake? ¿Jachu Dios kaa tüisi ane jáni, itom yäura bíttuaka? (Kíane yoremta Bénasi nooka.) ⁶ ¿Kaa júnentunake! Täbuiasä huéenakeyo, ¿jáchisu júntuk am yäura bíttebonake, jume ániat jíapsame?

⁷ Të jü ín ára nókïchiay Diosta lütüria símek béppa jikau ä huéenakey, ¿jatchiaka júntuk ín kaa tühua béchïbo bétte noki ínot chúppe? ⁸ Ä junëlitunakey, kaa tühuatate yáanake, tühuata itou yebijnakë béchïbo. Inëlim jiaahua, jume nee nātuaka nokame, inëlitukne täbuiasi huatem majtia. Ímëri nee nātuame bétte noki ámet chúpise.

Kaabe tü yöreme ími ániapo

⁹ Huanäisu, ¿ëni? Ítapo jume judíom, ¿jachute bempörim béppa chë júne tühuata jajamla? Ëe; kaa junëli huéiye. Béjate huitti ä nok-la, jume judíom entok jume kaa judíom simetakam ími buíapo juka kaa türik ayukamta úttiära bétuk huáttila. ¹⁰ Bueituk ínel jïojteri:

Kaabe, kía huépülaika junne, kaa lútula jiápsa;

¹¹ kaabe tua juka jüneehumta kaa jípure.

Kaabe kía ä éäpo juka Diosta jariu báare.

¹² Simetaka juka böota öbiala;

huépülaik bénasim kaita béchïbo tuttürïkam tahuala;

kaabe juka tühuata jo báare;

kía huépülaka júne kaabe ják aane.

¹³ Jü bem kutänauhua hua ánima mäari guójoria étaporita benna;

bem níniyim ára nókïchiata nooka.

Bem tempo huáijhua éntokim juka áyakam jóuhuota ërialataka ä jípure;

¹⁴ jü bem teni jü noki béttesi jiamtay tápuni entok chibusi machikoayi.

¹⁵ Jume bem guókim júne bamseka téttene, yoremta ójbo guötiaboka;

¹⁶ jü bem kökosi ayunakëhui entok bem siroksi tahuanakëhui, jum böot ámebia aayuk.

¹⁷ Jauhuey jünem kaa juka yánti jiápsihumta täyak, jum bem böochi.

¹⁸ Katim Diosta májhue, jauhuey junne.

¹⁹ Tëte tüisi jüneiya, sime jü leyta nokähui, jume leyta bétuk jiápsammeu nooka, simem nok páttia báreka. Huanäi sime ánia Diosta bétte noki bétuk kóm huáttinake. ²⁰ Júnëli kaabe áu tü yóreme tíanake, Diosta bíchäpo, kía juka leyta jíä páman aneka. Bueituk juka leyta béchïbote jüneiya, jita ínel kaa türiakähui, Diosta bíchäpo.

Diostatte eaka jïnëutunakete

²¹ Të ëni, Dios itou yeu ä buíj-la, juka Moiséjta ley kaa áma näikiaka, jáchin juka yoremta tü yóremtaka ä tahuanakëhui. Jü Moiséjta ley entok jume profetam júne ä nok-la, junëli ä huéenake tíaka: ²² jume Jesucristota súualekame tü yóremtakam tatahua, Diosta bíchäpo. Ínëli kaabe áma yeu púari. ²³ Kaa tühuata simem yáakä béchïbo, simetakam yeutana päkun tahuala, Diosta lóoriapo. ²⁴ Kaitate béjtuaka tü yórempo näikiahuak, Cristo Jesústa huámi, kaa tühuata yáalataka junne. ²⁵ Dios, Cristo Jesústa áma yeu púhuak, ä ójbo ä guötianakë béchïbo entok junëli itom jiokorek. Én éntokte Diosta súaleka juka yore jiokorihumtate jajamnake. Dios ínëli itom ä bittebo báarey juka tü yórempo itom näikiahuäu juka kaa türik bannaataka itom yáakäu át itom jiokori báreka. ²⁶ Ímëchi taahuarimmet itou yä machiria báare, juka tü yórempo itom näikiähuähui. Júnëli Áapo lútula entok lütüriata áttiak; ínëli jume Cristota súaleme tü yórempo am näikia.

²⁷ Én éntok jü yoreme, ¿jitaysu jüntuk áu buérialinake, Diostau bíchaa? ¿Kaitapo taahua! ¿Jíta béchïbo? Kaibu juka Moiséjta ley nesahui itom yáakä béchïbo, jauhuey junne, ál-la itom Diosta súualekä béchïbo. ²⁸ Ími chúppe: Jü yoreme Diostat éaka tü yórempo ä näikiahua, të kaa juka ley nésauta ä yáakä béchïbo.

²⁹ ¿Jachu Dios jume judíommeu jíba Dios? ¿Jachu kaa jume kaa judíom két ä Diosek? Lútulay, jume kaa judíom két ä Diosek. ³⁰ Bueituk Dios huépülay jíbba. Entok Áapo jume ä súaleme tü yórempo am näikia, jume circuncisiónta jípureme entok jume kaa ä jípureme. ³¹ ¿Huanäi

itom ä súalë béchibote juka leyta kaitapo johua? ¡Ëe! Al-la Cristota itom súsualekä béchibote juka leyta chë júnete yúmalisi ä chuppa.

4

Abrahamta ejemplo

¹ Huanäisu, ¿jítasu jájamek jáni, jü Abraham itom bannaataka kateme áchayhuari? ² ¿Jachu jü Abraham tü yóremetuk jáni, tühuata ä yáakä béchibo? Júnëlituko jítay áu buériali mátkhi, të kaa Diosta bíchápo. ³ Bueítuk ínel jiojteri: “Abrahamta, ä súalekä béchibo, Dios ä tutüreka ä bitchak.” ⁴ Én éntok jü tekipanauakame kaa mikpo nanäikiahua, të ál-la ä huikiriahuäpo sisime, jü tékkil. ⁵ Të juka kaa tekipanauakamta, kía ä súsualekamta türipo ä tatahuaria. Júnëli Áapo Dios tü yórempo ä näikia, juka yoremta kaa türik yáakamta junne. ⁶ Jü rey David két ä ettejoa, jáchin juka yoremta juka yúmalasi al-leehuamta jájamnakëhui. Júkai béja jü Dios lütüriata ä yáakä bénasi ä mabeta, kaita tékilta jita ä yáatuakari. ⁷ David ínel jiaahuak:

¡Yúmalasim al-leehuamta jípunake, huame bem kaa türi yáarim tuchari-ahuakame, entok bem kaa tühua yáarim lomti páttiriahauakame!

⁸ ¡Yúmalasi al-leehuamta jípure hua yoreme,

jume ä kaa türi yáarim jü Señor kaitasi am tatahuariako!

⁹ ¿Jachu iri junëli huéeme, jü yúmalasi al-leehuamta jípuhuame jume emo circuncisiónta mák-lame béchibo jíbba, ö jume kaa emo circuncisiónta yáarialame béchibo kétchi? Bueítuk ínel jiaula, juka Abrahamta ä súsualekähui, jü Dios tüisi ä tahuariak kía junëli ä ayukä béchibo. ¹⁰ Të, ¿jauhueysu junëli ä näikiriahuak? ¿Jachu circuncisiónpo anekari, ö ketune kee circuncisiónta mákhuakari? Kee ä mákhuaka jü Dios tü yórempo ä näikiriak. ¹¹ Chúkula béja Abraham circuncisiónta yáariahuak, señalta bénasi. Júkai séñakay, juka Diosta tü yórempo näikiatata ä mabetak, ä súsualekä béchibo, ketune kee circuncisiónta mákhuakari. Júnëli béja síme ä áchayeka tahuanake, jume Diosta súaleme. Ánëli Dios ímëi tü yóremempo am näikia, kaa circuncisiónta jípureka junne. ¹² Entok jume circuncisiónta jípureme ä áchayek, juka Abrahamta, circuncisiónta jípureka junne. Jíbam áapörík Diosta súalhuamta boojoria, hua jauhuey bát kateme kee circuncisiónta mabetakame bénasi.

Dios jíba ä yáanake, juka ä yáa rókähui

¹³ Bueítuk Dios Abrahamtamak ä yétchak, juka nokta, entok jume ä úusimmaki. Síme ániata am mák rókaka nookak. Të i noki kaa leypo chúppe, ál-la tü yóremtaka Diosta súalhuäpo huämi. ¹⁴ Jume leypo aneme ä jípureyo, juka ániata herenciapo, jü Diosta súalhuame kaitapo tatahua, entok jü Diosta yore mák rókähui junne, kaitapo tahuanake. ¹⁵ Bueítuk jü ley ómtirata huéria, juka kaa tüisi anemta béchibo; të juka kaita leyta ayukäpo, kaibu leyta béj-reka jíapsinake.

¹⁶ Huäri béchibo, Diosta sualhuä páman huéiye, mikpo itom ä mabetnakë béchibo. Júnëli jü Diosta yore mák rókakähui kutti óreka tahuanake, síme jume chúkula kateme béchibo. Jü Diosta itom mák rókaka nok-lähui kaa kía jum leypo aneme béchibo jíbba, bueítuk jume Diosta súaleka át boobíchaïhuime kétchi. Ímëi Diosta súsuale, Abrahamta bénasi; huäri béchibo Abraham ítou áchaytaka taahuak, ¹⁷ juka jiojterita jiäpo bénasi: “Juebena génte ániapo anemmeune áchayriapo enchi kéchala.” Íri ínel jü Dios Abrahamta súsualekähui; júri béja ínel jume kókkolam júne

jíabitetua, entok kaita jita ják órekamta júne áma ä ayuk tíanake, áma ä ayuka bénasi.

¹⁸ Kaita jíttoata ayukäpo ä súsualek, jü Abraham. Huanäi ä súsualekä páman áu yeu chúppuk; junéli ayuka béja juebena génte ániapo anemme-une áchayhuaritaka taahuak, Diosta áu nokakä pámani: “Júnelim ayuka béjam búrunake, jume em úusim.” ¹⁹ Abraham tókti kaa kóm éaka, jíba bénasi ä súsualek, abe cien huásukteka junne. Sara ä jubiahua junne béja kaa äasoay, bueítuk béja jámyölatukay. ²⁰ Abraham juka Diosta ä mák rókakäbet jíba huijjütek; kaa ä táruk, juka Diostat ä jíapsekähui. Diosta jíba úttileka áapörík jíba lóoriata mákkak, ²¹ entok tüisi júneyay, Diosta juka simeta ä yáa rókäü ára áma yúmanakeïhui. ²² Huäri béchïbo Dios tü yórempo ä bitchak.

²³ Én éntok kaa kía Abrahamta bétana nooka, i jïojteri; ²⁴ bueítuk ito béchïbo két ínel jïojteri. Itom két jíba mabeta, jü Dios, itom ä súsualekä béchïbo, juka Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakamta, juka itom Señor, ²⁵ Áapo Jesús yoremem jujuënam mámpo tóijhuak, itom kaa tühua yáarim béchïbo. Huanäi méhuakä jíabitek, itom tü yórempo tóij báreka.

5

Diostamak tülisi itom aneka jíapsähui entok tühuata itou ä nüpähui

¹ Júneli ítapo tü yórempo tahualataka, ito ä súalekä béchïbo, Diostamakte béja yánti jíapseka tahuala, itom Señor Jesucristota huami. ² Entokte két jíba áapörík béchïbo én ára áman kiimu, ä súsualekari jum Diosta yore jínëuläpo. Júmüte béja al-leaka kaitat jáchin éaka aane. Júnelite ä jájamla; entokte Diostat huitti eaka át boobíchaihui, juka Diostamak itom jíapsinakëhui ä lóoriapo. ³ Entok kaa ïri jíbba, bueítuk kaa türík ito bétana huéy itom kókosi éäpo kétchi. Júmü júnete két ito jábele, entokte al-leaka ä mabeta, juka ítou huémta. Júnëate jü kaa türi ítou huéeme kaa huánti anhuamta itou nüpa. ⁴ Jü kaa huánti anhuame éntok, júmüte ito täyanake, jáchin machisi Diostamak itom kutti anëhui. Ito kutti jabuek júneriasuk éntokte Diosta itom mák rókäü boobinnake. ⁵ Huanäite béja kaitat jáchin éaka, kaabeta tihuekari át boobinnake. Bueítuk jü Diosta yore nákëhui béja síme itom jíápsipo tapuni. Juka Espíritu Santota éntok két itom mák-la. Jüri béja juka Diosta itom nákëhui itot chíbejtiala.

⁶ Ítapo kara ito jinëuka tahuakay, tua tahuata yúmak Cristo ito béchïbo muukuk, jume kaa tüisi jíápsame jujuënam béchïbo. ⁷ Kaibu bamseka senu yoreme täbui yoremta béchïbo áu mëtebo báanake. Jü tü yóremta béchïbo jamak kaibu áu mëtebo báanake; të senu yoremta úttesi tühuata jita buéresi ä huikiriätek, jamak áa béchïbo áu mëtebo báanake. ⁸ Të Dios ál-la tepa machisi itom ä bíttua, juka itom ä nákë bétana, bueítuk ketune kaa tüisi itom yóremtuko, Cristo ito béchïbo muukuk. ⁹ Én éntok júchi Dios itom tü yóremtusuka, Cristota ojbo huami, chë júne itom jineúnake, áapörík béchïbo, jü Diosta ómtiraa huéenakemta bétana. ¹⁰ Bueítuk júnakoy ketune Diosta béj-reka itom aneyo, áute rúkteka áamak ito tütek, ä Úsuhua kúrusit mukukä béchïbo. Én éntokte béja áamak aneka kaitat jálojteka, áamakte jíapsinake, jíbapo béchïbo. ¹¹ Entok kaa kía ïri jíbba; Diostamakte két ito jábele, itom Señor Jesucristota béchïbo. Áapörík bétanate Diostamak ito türi tíaka al-leaka jíápsa.

Adán entok jü Cristo

¹² Júneli huéeyo, huépul yoremta huám ámani, jü kaa türira ími ániapo kibakek. Huanäi jü kaa tühua yáarita sáu kibakek, jü kókkohuame. Júneli ayuka béja jü kókkohuame síme yoremmet siika, símem kaa türik am yáakä béchibo. ¹³ Ketune kee jee leyta äbo yepsayo, jáybusu jü kaa tühua yáari ayukay, ími ániapo. Të jum kaita leyta ayukäpo, kaabe át áu guómtia, juka kaa türik johuamtachi. ¹⁴ Jü Adámpo naateka entok Moiséjta taahuarimmeu tájti, jü kókkohuame ál-la béja jáybusu huéiyey, jume géntem béppa; jume kaa tühuaata yáakammet junne. Jíba ánëli huéiyey, eläposum kaa Diosta nésahui béj-rek, Adánta yáakä bénasi. İri äbo yebijnakemta nátuay.

¹⁵ Të jü kaa tühua Adánta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta bénasi óorek; bueituk jü huépülaik kaa tüisi ayukamta béchibo juebénakam kókkok. Én éntok Dios tühuaata itom mik-la, kaita béjhuaata itou ä aahuakä, huépul yoremta huám ámani. Áapo Jesucristo chë júne buéresi ujuryi entok chë juebenammet tühuaata nüpak. ¹⁶ Jü kaa tühua huépul yoremta yáakähui kaa Diosta itom mikakäu béppa sikamta benna. Bueituk Adán huépülsi nésauta béj-reka, juebenammeu juka kaa tühuaata nüpak; të jü tühua Diosta yore mákame juebenam tü yórempo näikia, bem kaa tüisi aneipo junne. ¹⁷ Juka huépülaik juka Diosta nésahui kóttiakä béchibo jü kókkohuame itom pereesotaka jípurey. Ánëli chë úttiapom nésahueka bemelasi jíapsinake, huame kaita béjtuaka tü yórempo näikiahuakame, huépul yoremta huämi, áapörík Jesucristota.

¹⁸ Júneli juka Adánta Diosta nésahui kaa yáakä béchibo, Diosta bette nooki itot chüppuk, síme yorememmechi; ánëli kétchi, juka Jesucristota huepülaik tüisi huéchiasi ayukä béchibo, síme ä susualekame lútula jíapsihuápote näikiahuak, entokte jíbapo béchibo jíapsinake. ¹⁹ Bueituk juka huépul yoremta kaa Diosta nok jikkajakä béchibo, jume juebénaka kaa lútula jíapsihuäpo näikiaritaka taahuak. Ánëli kétchi, juka huépülaik Diosta nésahuekä páman ayukä béchibo, jume juebénaka tü yórempo ayulataka tahuariana.

²⁰ Të jü ley nésahui ími ániapo kibakek, juka yoremta kaa türi yáarim juebénasi búrusi am ayutua báreka. Të huanäi juka kaa tühuaata juebénasi ayuko, Dios chë úttesi yore nákeka taahuak. ²¹ Júneli jü kaa tühua yáari yoremmet uttëutuk, am kókkko iaaka. Ánëli kétchi, jü tühua Diosta itom mikähui itot uttëutuk, itom tü yóremtu iaaka, entok itom ä mikaka, juka jíbapo béchibo jíapsihuamta, Jesucristota huám ámani, jü itom Señor.

6

Béjate kókkola, jum kaa türikun bícha

¹ Én éntok, ¿jáchisute jiaunake? ¿Jachute kaa tüisi jíapsinake jáni, juka Diosta tühuaata áu yeu machirianakë béchibo? ² ¡Ee! ¡Kaibu junëli huéenake! Ítapo béja kókkola jum kaa türikun bícha; ¿jáchisute júchi ára áma jíapsinake, jum kaa türik násuku? ³ ¿Jachem kaa júneiya, eme Cristo Jesústamak ruktilataka tahuala, áman béja batöhuaka? Júnëlite áamak kókkolamtaka taahuak. ⁴ Batöhuakate kókkok; huanäite áapörimak mäataka taahuak. Én éntokte bemela jíapsihuamta jípureka ími naa rejte, juka Cristota kókkolam násuk jíabitekä bénasi, jü ä Átchay tüisi machisi úttiärammeyí.

⁵ Áamakte áu pitti ruktilataka kókkok, áapörík mukukäpo; alë bénasi jum kókkolam násuk ä jíabitekäpote áamak jotenake. ⁶ Íkäite két jüneria, jü bannaataka jáchin itom jíápsaihui, jü yorem óra tíame, áapo Cristotamak kúrusit poponhuakä muukuk, jü kaa tühua itot aneihui kóm jímmaataka tahuanakë béchibo. Júnëli béja jü kaa tühua kaibu júchi itot nésaunake. ⁷ Bueituk jü mukukame béja búttiakata tahuanake; jü kaa tühua kaibu júchi át nésaunake. ⁸ Ítapo Cristotamak kókkolamtuko, átte éiya, áamak jíba jíapsi béchibo. ⁹ Cristo béja kókkolam násuk jíabitesulataka, kaibu júchi muknake. Lútula huëpo, jü kókkohuame béja kaita áamak bíit máchi. ¹⁰ Bueituk Cristo mukuka, séjtul jíbba muukuk, jum kaa türíkun bícha; ä jíápsaü éntok, Diosta béchibo jíápsaka taahuak. ¹¹ Ánëli kétchi, eme kókkolam bénasem emo nüye, jum kaa türíkun bícha; Diosta béchibo éntokem jíápsam bénasem emo nüye, itom Señor Cristo Jesússta huämi.

¹² Én éntokem emo suaya. Jü kaa tühua kaa emót nésaunake, enchim takaahuachi. Kaa enchim áman huíknake, jum kaa türíu bícha. ¹³ Katem kaa türíkum bíchaa ä tójja, juka enchim takaahua, bueituk íkäi kaita juënak jo yúmala. Ál-lem Diostau bíchaa ä tójja, eme kókkolam násuk jíápsamta bénasi. Diosta mámpem ä tójja, enchim jita ára joähui, tua lütüriata joame. ¹⁴ Én éntok jü kaa tühua kaa enchimmet nésaunake; bueitukem kaa leyta bétuk jíápsa, ál-la Diosta yore náké bétuku.

Tühuata entok lutüriata jo báreka jíápsame

¹⁵ ¿Huanäisu ëni? ¿Arate kaa tühuata johua, kaa Moiséjta ley bétuk itom anë béchibo, kía juka Diosta yore nákhüäpo ito anë béchibo? ¡Ëe! ¡Kaibu türínake! ¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya? Jábe junne jábetau tékilpo áu nénkako ä nésau jo báreka, íri junëli káttek. Juka kaa türík joáteko kókkohuäu bíchaa huéenake. Juka tühua lutüriata jíba jo bárëtek éntok, jíbapo béchibo jíápsinake. ¹⁷ Të Diostem baisauhue, kaa tühua tékiliu nénkitaka junne, chíkti enchim jíápsimak ä mabetaka at jáptek, jü Diosta bétana enchim mabet-latukäbechi. ¹⁸ Én éntok béja búttiataka jum kaa türíku enchim aneipo, jü lutüria tühuatahuem én chätulataka tekípanua. ¹⁹ (Ímí buíapo jáchin jita huémata ettejhuamta bénasine enchimneu ä nooka, enchim ára át jünee machisi ámani.) Bannaatakem emo réutebok, kaa türíkum bícha, juka chicha machik jita johuamta entok juka kaa tíuraata béchibo. Én éntokem ánëli emo nénka, Diosta nésahui tühua jo báreka, enchim takaahua Diosta mámpo tójaka, juka lutüriata huë páman jíba am báreka.

²⁰ Eme kaa türíku bíchaa emo nénkilatuko, kíalem kaitapo ä bitchay, jükä Diosta lütüria. ²¹ Të, ¿jitasem áma téhuak? Eme ínëli aneka éntokem bannaataka enchim jojosukaütay, ënem béja áy tiihue. Bueituk síme jüri kókkohuäu bíchaa jíba enchim huériay. ²² Të ënem béja búttiataka aane, jum kaa türík jita enchim joaka jíápsaipo. Énem béja Diosta nésahui jíba johua. Én éntokem santomtaka jíápsinake, éntokem juka yü jíápsihuamta jípunake. ²³ Bueituk jü kaa türík joame muknake; ínëli béjtuataka tahuanake. Të jü tühua Diosta yore mikähui, jüri jíbapo béchibo jíápsihuame, Cristo Jesús itom Señorsta huämi.

7

Emo jubiahuakapo bénasi óorek, jü Diostamak anhuame

¹ ¿Jachem kaa jüneiya, eme hermaanom? Bueituk juka leyta täyammakne nooka. Jü ley juka yoremta jiápsaü núkisi át nésahue. ² Bueituk jü jámut kunakame jü leyta béchibo yoremtamak súmataka jiápsa, juka ä kunahua jiápsaü núkisi. Të juka ä kunahua mukuko, huanäi béja áapo búttiataka tahuanake, jü emo jubiahuamta ley bétana. ³ Júneli béja, ä kunahua jiápsayo täbui yoremtamak jíapsi táyteko, juka emo jubiahuamta ley öbialataka tatahua. Të juka ä kunahua mukuk, búttiataka tahuanake, júchi täbuik kunakätek junne, kaibu juka emo jubiahuamta ley öbialataka tahuanake.

⁴ Júneli kétchi eme, ín hermaanom, jü Cristotau rúkteka jum leyta bichem kókkola, täbuimak chätu béchibo, hua kókkolam násuk jíabitekamtamaki. Én éntok síme juka tühuata itom joähui, Diosta béchibote ä yáanake. ⁵ Bannaataka kaa tühuapo jiápsaka, jü ley juka kaa türik itot ayukamta itot ä bússak. Huanäite kókkohuamta áma téuhuak, juka kaa türik joaka. ⁶ Të énte leyta bétana búttiari. Jü leyta béchibote kókkola, bueituk iri áa bétuk itom jípurey. Énte béja búttiataka juka Diosta nésahui johua. Én éntokte juka bemela Espíritu ley nésauta jonake, te kaa juka ley örata letra jíá pámani.

Jü kaa tühua inot ayukame

⁷ ¿Jáchisute éntok én jiaunake? ¿Jachu jü ley kaa tühuata huéria? ¡Èe! Kaa junéli huéiye. Júneltuko junne, ínapo kaibu jünee éiyey, jita kaa türiakähui leyta béchibotakane béja jüneiak. Juka jita ukulhuamta kaa türiakaü jünene kaa jüneria éiyey, juka leyta kaa ínel jiayo: “Katë kaa em áttia ukulnake.” ⁸ Júmu béja áu jaatiak jü kaa tühua junéli ä jiäpo juka leyta nésahuekähui, símeta juka ukulhuamta inot ayukamta machisi yeu ä teekak. Bueituk juka leyta kaita ayukäpo, jü kaa tühua mukilataka taahua. ⁹ Ínapo kanne juka leyta jüneriaka ím aaney, entokne jiápsay. Të juka Diosta nésahui yepsako, jü kaa tühua inot ayukame jíabitek. Huanäi ínapo muukuk. ¹⁰ Íneline jünëak: hua nésahui jíapsita nee mák éaihui, juka ín áy muknakeü ínou nüpak. ¹¹ Bueituk jü kaa tühua, jü Diosta ley nésahuit jáhuiteka, nee báitähua. Huanäi júri ley nésahuiy nee mäak.

¹² Huitti nokhuäpo jü ley türi, entok jume Diosta nésahuim júne úttesi yörisi maachi, huéchiasim jiaahua, entokim lütüria. ¹³ Huanäisu, ¿jü türika juka kókkohuamta sep ínou nüpak? ¡Èe! ¡Kaa junéli! Të jü kaa türira áu býttebo báreka áu kaa türiakähui tua lutüriapo, juka kókkohuamta ínou nüpak, juka leytat mámaj türikut jáhuiteka. Huanäi junéli ayuka, jü Diosta nésau pámani, machisi býttuka taahuak, jáchin úttesi kaa ä türiakähui juka kaa tühuata.

¹⁴ Júnëate, juka leyta Diosta bétana huéhui. Ínapo éntok ímí buíapo kía yeu yoremtna, kaa türikuu nénkiritaka. ¹⁵ Bueituk jü ín joähui, kanne át jüneiya. Juka ín jo bárëune kaa johua. Juka ín kujteriäu, júkaisune johua. ¹⁶ Bueituk juka kaa ín jo bárëu joáteko, huanäiná jehuiteria, juka leyta türiakähui. ¹⁷ Inentaka huákäine ínapo kaa johua. Jü kaa türira inot ayukame, júri nee ä jotua. ¹⁸ Bueitukne jüneiya inochi, jü tühua ín huáatiäu kaa inot ayka. Bueitukne tühuata yáa báreka, kara áma yúmaka tatahua. ¹⁹ Bueituk juka türik ín yáa barëhui, kannä johua; juka kaa türik ín kaa yáa bárëhui, júkai ál-lane johua. ²⁰ Ínapo juka ín kaa yáa bárëu joáteko, kanne ínapo ä johua; jü kaa tühua inot aneme, júri ínel nee antua.

²¹ Të ínapo tühuata yáa báreka junne, íri ley ínobia cháchätu, jü kaa tühua ínot ayukame. ²² In jíápsipone ä musaüle, juka Diosta ley, ²³ tëne täbuik leyta két ínot ayukamta bitcha. Jüri béja juka leyta ín kóba súärapo jípurëhui, ä béj-reka huerama. Huanäi nee yúyüuka nee pereesoteka nee huéhueria, jum kaa türi leyta ín takaahuat ayukäu lúl-la.

²⁴ ¡Tepane jiokot aneka ímí jíápsa! ¿Jábesu áma nee yeu huíknake jáni, íkái ín takaahua mukiapo anemta? ²⁵ Diostane baisauhue, Jesucristo itom Señorta béchibotaka béjane át jünéaka taahuak. Kaita éntok boobíchaka Diosta nésahuine jopo yúmala, të ín yoremtukäpo ámani, juka kaa tühuata ley nee jo íaaka inomak nássua, jü ín takaahua.

8

Jü Espíritu Santopo jíapsihuame

¹ Én ál-la béja, kaybu jábe am yäurau bíttuanake, jita kaa türik am yáakä bétana am nátuakari, jume Cristo Jesústat aneme, jume kaa huakajpo jíba jíápsame, ál-la Espíritu Santopo jíbba. ² Bueítuk jü Espíritupo ley jíápsita yore mákame Cristo Jesústat nee jínëula, juka kaa türik leyta bétana entok juka kókkohuam leyta bétana. ³ Bueítuk Moiséjta ley tókti kara ä joaka tatahuay, yoremta kaa úttiakä béchibo. Të jü Dios ál-la ä yáuhuak; ä Üusihua äbo bíttuaka, yoremsi ä yáakari huakas sánkota ä mákkak. Ínëli áu huémnta násuku, jü kaa türikut bétte nokta chúppak. ⁴ Juka leyta lütüría itot chúp íaaka ínel yeu siika, kaa nápat huakajta jo barëu itom johuähui, ál-la juka Espírituta éäpo ámani.

⁵ Bueítuk jume huakajpo aneme ímí buíapo jita ayukamtat jíbam éaka jíápsa; jume Espíritu Santopo aneme éntok, Espíritu Santopo huémnta jíbba. ⁶ Bueítuk jum huakajpo jíba jíapsihuame át kókkohuamta huéria; të jü Espíritupo anhuame jíápsi jíbba, entok yánti jíapsihuame. ⁷ Jü huakajtat jíba éame Diosta béj-reka huéiye. Jüri síme, bueítuk kaibu jü Diosta ley bétuk äu núnake, entok jauhuey júne kaibu áma yúmanake; ⁸ entok jume huakajpo jíba aneka jíápsi báareme karam Diosta huáatiäu johua.

⁹ Të eme katem nápat huakajpo jíápsa; Diosta Espíritupem jíápsa. Jü Cristota Espíritu kaa at jípureme, Cristo kaa ä áttiak. ¹⁰ Jü enchim takahua mukila, jü kaa tühuata béchibo; të Cristo enchimmet jíápsätek, jü enchim espíritu jíápsa Diosta bétana tü éehuamta béchibo. ¹¹ Huä Diosta Espíritu Jesústa kókkolam násuk jíabitetuakame enchimmet anëteko, huári júchi két enchim takahuam tóboktianake, am kókkolamtuk junne, hua Diosta Espíritu enchimmet anemtayi.

¹² Junëli huéiye, hermaanom, íkäite én joaka jíápsipo yúmala; katte kía jájana jíápsinake, itom huakajta éäu jíba joaka. ¹³ Eme kía juka huakajta éä páman jíba jíápsäteko, kókkonakeem. Të Espíritut Santota éä páman jíápsäteko, juka huakajta éäu mëako, jíápsitem jípunake.

¹⁴ Bueítuk síme jü Diosta Espírituta éä páman kateme, ímëi béja jume Diosta üusim. ¹⁵ Katem tékilpo nénkirita bënasi emo ínnëa, májhueka náhuisi éakari. Tua üusipem näikiari, Diosta üusim bënasem emo nüye. Huári béchibote kaitat jáchin éaka áu chaynake, ínel jíaka: “Itom Páa, itom nákeme.” ¹⁶ Jüri Diosta Espíritu jü itom espíritummak chätuka kálajkosi itom ä máknake, juka jünee huamta itom Diosta üusimtukähui. ¹⁷ Ítapo Diosta üusimtuko, Diosta áttearite átteak; entok símeta ä jípurëumaki ítapote ä átteak. Ä Üusi Jesucristotamakte náu ä jípure.

Áapörík jìokot anekau bénasite ítapo két áamak jìokot anèteko, áman ä lóoriaute áamak annake.

¹⁸ Senu huémtane két áma bitcha: síme ímí én itom jìokot anèhui kia kaita juka itom jípunakèhui, karate áu ä cháiya, juka lóoriata Diosta itom máknakèhui. ¹⁹ Síme ímí buíapo yáataka ayukame béja ä boobícháihui, juka ímí huéénakemta, jume tua áma yeu púarim Diosta úusimtaka tahuanakèhui. ²⁰ Bueítuk yáataka ímí ayukame kaa túrik béchíbo nasontuk; ìri kaa áapörík éäpo junéli aayuk, ál-la hua Diosta éäpo, tè két túlisi ä yáatunakeu boobíchaka taahuak, ²¹ bueítuk símeta kaa ál-la machisi anhuamta ímí ániapo kaitasi yáatunake; junéli béja jü buía júne két ä jípunake, juka túhuata ímí huéénakemta, jume Diosta úusimmaki. ²² Júnéate jü ímí buíapo ayuka jíápsame jámutta asoa báreka huantè bénasi buaana; ²³ entok ítapo kétchi, juka Espíritu Santota teboterita bénasi ä jípureme, kètte ä boobícháihui, juka taahuarita yúmako juka lóoriata itom jípunakèhui, buanakate ulut éiya huáijhua itom jíápsipo, jum itom takaahuapo itom yeu huíkeka, tábui takaahuata jípu báreka. ²⁴ Júnéli huaka taahuarita boobíchakate jínèutaka tahuala. Tè jü jita boobit-huame kee jee bíttu. Tè senu jita bíтчäteko, ¿jita béchíbosute ä boobinnake? ²⁵ Tè juka kaa itom bícháhui, júkái ál-late yebij boobinnake; yánti anekate ä bobitcha, jum jita yebij boobít-huäpo.

²⁶ Júnéli kétchi jü Espíritu Santo itom úttia lütèpo itom ania; jáchin juka Diostau itom nétannakèhui, áapo jü itom espíritu juka itom nokäu áu buísse, jíápsipo buanaka entok teniai kara téhuatumta nokaka. ²⁷ Tè jü Dios itom jíápsipo ayukamta júneriame át júneiya jita juka Espíritu Santota huáatiähui, bueítuk tua juka Diosta ito béchíbo huáatiäu jíba áu noknake, jume santosi jíápsame béchíbo.

Yölataka áma yeu kathuame

²⁸ Júnéate jume Diosta nákeme, síme jü ámeu ayunakeme bem túhua béchíbo ámeu huéénake, huame áapörík éä páman núnurim. ²⁹ Jume tua bannaataka Áapörík täyakähui, ímèi két yuktiak, ä Üusi bénaaka am tahuanakè béchíbo, Áapörík chë yaura nesauta ä jípunakè béchíbo, síme ä súaleme násuku. Yörihuakä ä tahuaria báreka. ³⁰ Jume jauhuey naateka ä yuktiakähui, ímèi két núnnuk. Jume ä núnukaü éntok, Diosta bíchápo kaita kulpaka am tahuariak, entokim Diosta lóoriapo jíasinake.

³¹ Ía bétanasu, ¿jáchisute jiaunake jáni? Diosta itomaktuko, ¿jábesu itom béj-reka huée báanake? ³² Juka ä Üusihua júne kaa ito béchíbo beutirek, ál-la ito béchíbo ä tójjak ä ménä béchíbo. ¿Jatchiaku kaa áamak itom ä máknake jáni, juka símeta ä jípurèhui? ³³ ¿Jábesu két jume yeu ä púakähui nätua? Dios ä súaleme kaita kúlpakame tóttaja. ³⁴ ¿Jábesu bétte nokta ámet chúppa? Jesucristo jü mukukame, entok két jü kókkolam násuk jíabitekame, entok két jü Diosta bátam bétana kátekame, entok két jü ítto béchíbo Diostau nokame. ³⁵ ¿Jábesu itom ä úhuaanake, juka Cristota nákeka itom ä yörèhui? ¿Itom jìokot anèhui, ö Cristota béchíbo kaa tüisi itom bíthuähui, ö tébaa, ö kaa itom sánkokähui, ö jínhua machisi huéeme, ö kúchirim jáni? ³⁶ Ä jìojteripo bénasi: Yü túttite emo béchíbo kókkko; kabaram súa báahuäpo bénasite ímí jípuhua.

³⁷ Júnéli itou ä huéy junne, jíbate yölataka áma yeu kannake, hua itom nákeka ito béchíbo mukukamta huam ámani. ³⁸ Huäri béchíbo huitti jünéakane ínel enchimmeu nooka: Jü itom kókkonakeu junne, jü íneli jìokot aneka jíápsihuame junne, ángelesim junne, kaa machikuu jita

ayuka yore máujtuame junne, én ímí ayukame junne, jü itou yebijnakeme junne, ³⁹ jü met jikat ayukame junne, jü bétukun kóm ayukame junne, kaita ímí yáataka ayukame junne itom näikimtenake, juka Diosta nákeka itom ä huáatiähui, jü Cristo Jesús itom Señortachi.

9

Israelta yoremem yeu púahuakähui

¹ Ínapo Cristopo lutüriatane nooka, kanne áranokíchi, jü Espíritu Santo, kaa nee ä taktiria íkái ín ä noknakähui, ² úttesine jiápsipo kókosi siroka kaa chuktekane ín jiápsipo ä innëa juka huantiriata. ³ Kia nee bette nokta inot chupatuna béchibo júne ino toij eiyey, ö Cristotau mekka aneka, ínëli ayükatek jume ín huahuajim jinëukäteko, jume ínomak joomem huakajpo, áchayhuariapo. ⁴ Israelta géntempom joome; Diosta üusimpom näikiari; Diosta símek béppa ujoyória; entok ámemak nokta yéchala, juka Moiséjta ley yáakame; ä jiojteka ámeau ä teekak, áahuim tónnommea jápteka ä yörila, entok Áapo yún jita am mák rókaka nok-la. ⁵ Jume bat kateme Abrahampo naateka bem huahuajim; júmëi éntok, juka bem ójbotam huéria. Jü Cristo júmü áman ímí yepsak. Huanäi Áapo Diostaka símeta béppa nésahue, síme huásu-huásuktiata yörihuaka jípuhua. Júneltunake.

⁶ “Jü Diosta nokakäu kaa áma yuuma”, tite kara jiaahua; bueituk jume Israelta usiarim, katim síme Israelpo joome. ⁷ Entok jume Abrahamta ójbopo yeu sákalamtaka junne, katim símetaka tua Abrahamta üusim. Dios Abrahamtau ínel jiaahuak: “Isaacta huam ámanë am jípunake, jume em üusim.” ⁸ Íri ájária, kaa jume áchayhuariapo usiarim ínel jume tua Diosta üusim; áapo Dios Abrahamta usita huépülaik usipo mák rókaka nookak. Huári usiarita bétana yeu tómtilame, ímëi áma näikiari. ⁹ Íri ínel chúkula yáa báahuaka nokhuakame, Abrahamtahui: “Huámëi taahuarimmechi ínapo yebijnake; huanäi Sara ili outa asoanake.”

¹⁰ Entok kaa íri jíbba; jü Rebeca két itom árchay Isaacta bétana asoa báreka taahuak. ¹¹ Ketunem kee jee yeu tómtëy, türík entok juénak júnem kee yáuhuay, juka Diosta ä huáatiä pámani, jábeta áma yeu ä púa bárëu yeu ä púanakähui. Júnëli júkái huéénakë béchibo, ínel yeu chúppuk, kaa juka jita ä yáakä béchibo, ál-la áapörík ä yuktiakä béchibo. ¹² Ínel áu jáyhuak: “Jü kësami juka chúkula huémta nésahui jonake.” ¹³ Ä jiojteripo bënasi: “Juka Jacobtane nákkek Esáuta entok kaa huaatiak.”

¹⁴ ¿Jáchisute jiaunake jáni? ¿Jachu Dios kaa lütüriata johua? ¡Ee! Kaa junëli. ¹⁵ Bueituk Moiséjtau ínel jiaahuak: “Jábetau tühuata ín yáa bárëune tühuata yáanake; juka ín jiokoli bárëune jiokolinake.” ¹⁶ Júnëli béja kaa jü ínel éamtahui, jü búitemta béchibo júne ëe, hua tühua Diosta jábetau yáa barëhui, jóähui ä yáanake, juka tühuata. ¹⁷ Bueituk jiojteripo: “Jü Dios jü Egiptopo rey Faraóntau ínel jiaahua: Ínapone reysi enchi yáala síme Egiptopo, juka yáura uttiára ín jipureü emót bíttebo báreka, jume ín téhuam síme buíärat am täyatebö béchibo.” ¹⁸ Júnëli béja jü Dios jábeta ä jiokoli bárëu jiokolinake, entok senuk jiápsita námakasi ä yáaria bárëtek junne, námakasi ä yáarianake.

¹⁹ Të empo jámak ínel inou jiaahua: “¿Jatchiakasu júntuk juka yoremta nätua? Bueituk, ¿jábesu két ä táktirianake, juka Diosta yáa bárëhui?”

²⁰ Empo yóremtaka, ¿jábesäe, juka Diosta téjhua béchibo? ¿Jachu jü sötöri juka ä yáakamtau ínel jiaunake? “¿Jatchiakasë júneli nee

yáuhuak?” ²¹ Jachu jü babuta tekipanuame kaa úttiata jipure jäni, jü babuta béppa. Jü senu baabu kittiaripo huepul basota újyoriapo sayhuamta ay au úttil béchüibo ä yáanakëhui, täbuik entok jayti machika jita ama huattia béchüibo.

²² Jü Dios itou yeu ä buij báreka juka ä omtëhui entok juka ä úttiära, tebesi tiempota am mákkak, jume kaa huéchiasi aneme. Huäri béchüibom lütiana. ²³ Huanäi éntok juka simek béppa ujyorik ä bíttebo báreka, itom jiokoleka bannaataka itom yeu púuhuak, itom áamak annakë béchüibo.

²⁴ Én éntok itom núnula, juka Diosta yore jiokoriläu jájamlame, të kaa gente Israelta joome násuk jíbba, ál-la génte kaa judíom ániapo anemmeu násuk kétchi. ²⁵ Jum profeeta Oseasta jiojtekäpo két ínel jiaahua:

In pueblo tine ä téhuaanake,
juka jauhuey júne kaa ín pueblotahui,
entok juka pueblota kaa nákhuaamtane nákhua tíanake.

²⁶ Entok jum bem tejhuaripo:

“Emëe katem ín gentem”,
jümürim Dios jiápsamta üusim ti tehuaana.

²⁷ Isaías profeeta két chay nókaka ínel jiaahua: “Israelta gente bétana. Eläposum sëeta bënasi juebénaka aane, jü Israelta pueblo, ili ama yeu bilame jíba áma jínëutunake. ²⁸ Bueituk jü Señor ä nokakäu yáanake, sime ániata béppa, lútula huëpo, entok läutipo.” ²⁹ Bannaataka profeeta Isaíasta jiauläpo:

Jü Señor úttiata jípuremente kaabeta ímï ä tahuariako,
pueblo Sodooma entok Gomorrata pueblota bënasite tahua éiyey.

Jü lütüria ä súalhuäpo huám mabethuame

³⁰ Huanäi, ¿jáchisute jiaunake? Jume kaa judíom kaa Diosta sáu katemesu ä jájamek juka lütüriata. Huanärim kaa culpaka tahuariahuak, kia bem ä súsualekä béchüibo. ³¹ Jü Israel éntok jü leytat jíba jiápsakaihui, kaa ä jájamek. ³² ¿Jatchiakasum jumei kaa ä jájamek? Bueituk bempo juka jita bem jóäbet jíbam éiyay. Jü téta áme bia órekamtachim téitek.

³³ Ä jiojteri bënasi:

Béjem ä bitcha, ínapone jum pueblo Siónpo Israelta hueramä böochi,
juka tétatane áme bia yétcha;
entok téta bueru ay huattihuame;
jume ä súaleme; kaybum tiusi tahuanake.

10

¹ Hermaanom, jiápsipo ín huáatiähui oraciompo nokaka Diostaune ä áahua, juka gente Israelpo joome jínëutunake bétana. ² Ínapone júneiya, tüisi Diosta nesahui bemporim jo peähui huatem béppa; të kaa huitti ä täyahuä pámani. ³ Bueitukim juka lütüla Diosta bétana humentä kaa täya. Juka bem ä súalë bënasi jíbam ä yáa báreka éiya; juka Diosta lütüria huéchiasi órekamta éntokim omoute. ⁴ Sime jü ley Cristotau yeu chúchupe, juka ä súalemta tü yórempo tahua íaaka.

⁵ Tü yórempo tahua báreka Moiséjta ley páman órekame ínel jiojteri: “Jü yoreme ímï leypo órekamta yáakáteko, íkäi leyta béchüibo jíba jiápsinake.” ⁶ Të jü Diosta súsualeka huéchiasi ayuhuame, jüri éntok ínel jiaahua: “Katë em jiápsipo ínel jiaahua: ¿Jábesu áman téhuekau jikau huéenake jäni? Ìri béja Cristota äbo kóm huéria béchüibo, ti jiau báare; ⁷ ínel jíateko junne, ¿jábesu kókkolam anëu sika itom

ä ettejorianake jäni?” İri béja Cristota kókkolam násuk yéchaka ä temajemta bénasi jiaahua. ⁸ Të jü jïojteri, çjáchisu jiaahua? “Kaa jáimu emou óorek, jü nooki, em tempo entok em jiápsipo.” İri ínel jü nooki chayeka itom nokähui. ⁹ Bueituk Jesús jü Señor ti jíaka em teniay yeu ä buisëtek, entok em jiápsipo ä súalëtek, Diosta kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, jínëutunakee. ¹⁰ Bueituk jiápsipo ä súalhuäpo Diosta bíchäpo tü yóremtaka tatahua; jü teniay éntok yeu buibuijhua, jínëutaka tahua béchïbo.

¹¹ Bueituk jü jïojteri ínel jiaahua: “Sime hua ä súaleme, kaibu tiusi tahuanake.” ¹² Bueituk Diosta bíchäpo sime nanäláy; jume judíom entok jume kaa judíom; simemmeu Áapo Señor. Áapo yún jita jípureka am miika, jume áu nétaneme. ¹³ Bueituk, “Sime Señorta téhuampo nokame, jínëutunake.” ¹⁴ ¿Jáchisu júntukim ä téttehuaaka áu noknake, huaka ketune kee bem súalëhui? Entok, çjáchisum ä súalnake, huaka áa bétana nokhuamta kee jíkkajaka? Entok, çjáchisum ä jikkaijnake, kaabeta jee ámeu ä nokayo? ¹⁵ Entok, çjáchisum ámeu noknake, kaa áman bíttuatuko? Juka jïojterita jiauläpo: “¡Tepam musäla maachi, jume guókkim, yánti jíapsihumta nokame attiam, entok bemela tü nokta huériame!”

¹⁶ Të kaa sime al-leaka ä mabetak juka tü noki bemelata; bueituk jü Isaíasta jïojteri ínel jiaahua: “Señor, çjábese juka itom nokäu jíkkajaka ä súsualek?” ¹⁷ Júnëli béja jü Diostat ehuame jíkkaijhuäpo yeu huéiye; jü jíkkaijhuame, Diosta noki jíkkaijhuä bétana huéiye.

¹⁸ Të éne ínel jiaunake: ¿Jachum tua kaa ä jíkkaij-la jäni, juka Diosta nooki? Anáka; akim ä jüneria. Jü jïojteri ínel jiaahua: Sime buíarat jíkkaijtuk, sime ániat nokhuak.

¹⁹ Éne júchi ínel jiaunake: ¿Jü yoremraa Israelpo joome íkái kaa jüneria? Bannaataka sep Moisés ínel jiaahuak:

Ínapone naíbuk-riata enchim innëtuanake gente kaa Israelpo jommemaki. Entok gente kaa suamsi emo nüyemmake enchim öomtituä béchïbo.

Junëline béja enchim öomtituanake.

²⁰ Jü profeta Isaías huitti ínel ámeu jiaahua:

Jume kaa nee jariamesu nee téuhuak;

jume kaa nee nátemaymeune ino yeu machiriak.

²¹ Të jü Israelta bétana éntok ínel jiaahua: “Sime táapone ámeu mám rútktilataka jíba ámet boobíchaihui, jü gente kaa nee huáatiaka entok nee béj-reka anemtamak junne.”

11

Israelitam bëyeka tahualame

¹ Én éntokne ínapo ínel jiaahua, çjachu juka ä pueblohua omoutela, jü Dios? Ee, kaa junëli huéiye. Bueituk maasu én ínapo két Israelita, Abrahamta üusimpone yeu simla, Benjamínta familiapone joome. ² Kaa yeu ä tahuariala, jü Dios juka ä pueblohua. Áaposu jauhuey naateka ä täya. Ö, çjache kaa ä jíkkaijla, Elíasta bétana nokta, jïojteripo huémnta? Juka Israelta Diostau yeu buíssek, kaa tüisi ä tahualatukä bétana, ínel jíakari: ³ “Señor, ¡jume em profetamim súhuak; jume em altarim entokim chíbela tatabla; entokne ínapo jíba tahuala; neechim éntok jaria nee më báreka!” ⁴ Të jü Dios, çjáchisä yómmiak, téhueka bétana? “Guoy

búsan mil yorememne íno béchïbo ëeriala; jumeï béja kee jee Bãaltau tónommia jápte.”⁵ Én ímï tiempopo junne, ketunem áma yeu púataka aane, Diosta yore mikã pámani.⁶ Kaita yáaka Diosta tühua jájameko, jüri béja kaa tékil yáarita béchïbo huéiye. Kaa junëli ä huéeyo, jü yore mikhuame kaa yore mikpo näikiari. Tékkilta béchïbo huétek éntok, jü yore mikhuame kaitapo tatahua. Júnëli huéeyo jü tékkil kaa tékilpo näikiari.

⁷ Huanäisu, ¿ëni? Jü Israel juka ä jariaihui, kee jee ä jájame; të jume áy yuktiarim ál-la béja ä jájamla. Jume huate éntok juka jápsita námakasi tahuariak.⁸ Ä jïojteri bénasi: “Dios Áapo béja ínëli am tahuatuak, kaita am innënakë béchïbo. Jume pusim júne béja kara bínnake; jume nákam júne béja kaa jikkaijnake. Júnëlim tahuala, én tájti.”⁹ Entok David két ínel jiaahua:

Jum bem náu yájaka jïbuäpo huite cháaripo entok jítërimpom huáttinake.

Júmürim tëiteka áma jiokot ayunake.

Jüri ámeu huéenake.

¹⁰ Eläposu jume bem pusim kaa bíchaka tahuanake, kaa machiku; eläposum biampo kökosi huanteka ókola rejtinake bem kókkou núkisi.

Kaa judíom jínëuria

¹¹ Én éntokne ínapo nátëmaje: Jume Israelta gentem, tëiteka huattek; ¿én béja kaibu júchi áu tóboktianake? ¡Kaa jümü ámani! Të ál-la jü bem kaa tüisi ayuka béchïbo, jü jínëuria kaa judíommeu yepsak, jume judíom öomtítuä béchïbo.¹² Jü tëitekäu bem huáttëkähui, jü ániatau tühuaat nüpak; jü bem kaa tüisi anëu jume kaa judíommeu tühuaat yáuhuak. ¡Chë júne tühuaat yáanake, yúmalasi bem Diostau jápsi kúaktekateko!

¹³ Gentiilim kaa judíom enchimmeune nooka. Bueítuk jü Dios enchimmeu nee bíttuala. Tüisine át jápseka entok ä yöreka ä johua, juka ín tékkil.¹⁴ Jamak júnene jume huate ín ójbopo joomem öomtítuanake, enchimmak tekipanauakari. Huanäine Diosta am jínëünakeu bíchaa am huériunake.¹⁵ Jume bempörim päkun yeu taahuariakähui juka síme yoremraata Diostamak tüisi jápsinäkë béchïbo, junëli siika. ¿Jáchisu ámeu huéenake jáni? Ámani béja jume judíom símem jum tühuaat bíchaa kúaktiahuayo, ¡tepam jápsita jájamnake, kókkolam násuku!¹⁶ Jume páanim bát yáahuakame santotuko, jume chükula yáahuakame két jíba santotaka yeu huéenake, bueítuk jü bát huéri huépul tujpom náu jometunake. Entok jü júyata naahua santotuk junne, síme mesëkiriam két santotunake.

¹⁷ Jume huate mesëkiriam káitiahuakä, huanäi empo béja jü oliivo kía júyapo jometaka, jümü kéchahuake basihuek. Huanärë béja jü jápsi em jípürëhui jü oliivo bähua jápsitamake ä jípunake.¹⁸ Katë juka júya bat huémta mesëkiriam kaitapa bítt báare; bueítuk empo emo buérialëtek, jüneäe émposu kaa juka nahuata jápsita mákka, ál-la áapo jü nahua enchi jápsita mákka.

¹⁹ Empo jamak ínel jiaahua: “Jume mesëkiriam káitiahuak; ínapo jum káitiapo basiu iaahuak, jü oliivo óguotachi.”²⁰ Türi; chüktiahuakamme, huame mesëkiriam, kaa juka Diosta bem súalekä béchïbo. Të empo em ä súualekä béchïbo jápsake ímï aane. Katë emo buérialë; ál-lë Diosta májhueka jápsa.²¹ Bueítuk Dios kaa am jiokorek, jume mesëkiriam tua ä ogúopo joome, enchi júne kaibu jiokorinake.²² Áachë suuhua, éntokë ä bitcha, Diosta türi jápsekähui, entok kuttílasi huémta ä türëhui.

Kutti ámet mámma, jume huáttekammechi, entok két enchi jiokolë, jíba junëli enchi ä súaleka aneyo. Kaa ä junëlituk éntok, enchi két chúktianake. ²³ Inentaka bempo juka kaa ä súalhuamta tójaka anëteko, júchi bemelasi óguot am basiutuanake. Bueituk Dios úttiata jípure, júchi bemelasi óguot am kechanakë béchïbo. ²⁴ Áahuë huáate: Empo jü oliivo kía júyapo jometaka káitiahuaka, jü oliivo ethuaka suayahuamtat kéchahuakä basiutuahuak, jume mesëkiriam át jomesu chë kaa át kéchahuakä basiutuana, jü júya ámemak jometamaki!

Israel yoremraata jínëunähui

²⁵ Hermaanom, ikäine két enchim jüneriatua péiya: Dios ä éSORITA bënasi óretukay én imi tiempota huey yeu buíj báahuaka ériatukay. Katem emo jábelinake. Jáchisu áu siika, jü yoremraa Israeltahui, juebénakam juka bem jíapsi námakasi yáariahuak, juebena kaa judíom ä jajamnakeme aman Diostau jíapsi kuaktisuko, béja lütinake jume kaa judíom tiempo. ²⁶ Huanäi béja síme Israel jínëutunake, ä jiojteripo bënasi:

Jum pueblo Sión bétana huéenake,

jü itom jínëunakeme,

jukä Jacobta familia kaa türik yáari ä úhuáteko.

²⁷ Entok ikäi noktane ámemak súmanake,

júnakoy béja ínapo jume bem Dios bejrim am úhuaanake.

²⁸ Evangeliopo Diosta bej-reka kaate enchim béchïbotaka, të bem yeu puatukäpo; entokim uttesi nákhua, jume bem bát kat-riampo béchïbo.

²⁹ Bueituk jü Dios jita yore ä mák-ri, kaybu yore ä úhuaanake, jabeta yuktiaka ä nunuko kaybu ä koptianake. ³⁰ Eme junne kaa judíom bannaatakem juka Diosta nésahui kaa johuay. Én éntokem ä jajamla, juka Diosta yore jiokorëhui, jume judíom kaa Diosta nésahui yáakä béchïbo.

³¹ Júnëli két jume judíom éni katim Diosta nésahui yáuhuak, juka Diosta úttesi enchim jiokolinakë béchïbo. Bempo éntok két ä jajamnake, juka Diosta úttesi am jiokolinakëhui. ³² Jü Dios béja símem tójjak, jum kaa türi böot am kannakë béchïbo, chúkula béja símem ä bíttua báreka, juka yore ä jiokolëhui.

³³ ¡Tepa ínel kaa lülüteka böka, jü Diosta ára jita joähui, ä jüneriähui entok síme jü täyahuame! Tepa obiachisi kara huitti át jüneetu, jü Diosta huáatiäbechi; kaa läuti ára ámet jüneetu, jume ä böommechi. ³⁴ Bueituk, “¿jábese tua béja át jüneenake jáni, juka Señorta éäbechi? ¿jábese ä majtia jáni, ják ámani ö jita ä yáanakëhui? ³⁵ ¿jábese Áapörík bát ä mákak jáni, juka ä mák-ri ä nóttiriä béchïbo?” ³⁶ Bueituk Áapörík bétana, Áapörík béchïbotaka, éntok Áapörík béchïbo, símetaka imi ayukame, Áapo ä áttiak. Áapörík béchïbo jü lóoria, yúu huasu-huasuktiapo. Júnentunake.

12

Cristota súaleme jonakëhui

¹ Huári béchïbo, ín hermaanom, enchimmeune nooka, ujbuana, Diosta yore jiokolë pámani: Enchim takahuamem jíapsame kaa ámpolekem Diostau buísse. Íri ofrenda jíapsame Diosta ä musäulëpo tua ájária, entok tua huéchiasi huéiye. ² Katem imi ániapo én imi ayukamtat jíba emo joyhuaria; ál-lem hua enchim kóba éeri bemelasi yáanake.

Bueitukem jünëlem beja ä jüneríanake, jita Diosta huáatiähui, yoremak al-leehuamta ä jípurëhui, éntok kaita áu bëyeka yúmalasi ä türiakähui.

³ Jünëline jiaahua, huaka tühuata ára jita johuamta ín mák-ri béchibo, huame hueuhuëpulaka enchim násuk aneme, katim huatem béppa emo ériapo yúmala, ál-la áma ä huéeläpo jíbba, áa bétana huéchiasi éaka, huaka Diostat súalhuäpo beekik, Dios Áapo hueuhuëpulammet ä näikimtela. ⁴ Jáchin jum itom takaahuat yún náu huémta itom jípure bënasi, të kaa síme nánancha huépul tékilta jíba johua. ⁵ Jünëli két itapo juebénaka náuhui, huépul takaahua jíbba jum Cristopo, éntok símetaka náu aneme náu huéiye.

⁶ Katte síme nanälaysi huépülaik jíba ára johua; atä mák-ri Diosta bétana. Jábe juka Diosta bétana nokta mabetaka ä nokame, em Diosta súalë beekisi jíbe ä johua. ⁷ Ö chë jita tühuata jábetau johuäpo, áahuë ä johua; ö yore majtiahuäpo, jábetë majtia. ⁸ Jábe Diostau bíchaa am huériame éntok, eläposu Diostau am rúktianake; hua jita huiutíame, eläposu jábeta miknake; jü jábe kóba yöpo huéeka jume huatem ára huériame, eläposu júkai tékilta jonake; jábeta jiokolëka ä aníame éntok, eläposu al-leaka ä jonake.

Cristota sualhuäpo itom jo iähui

⁹ Jü jábeta nákeme chíkti ä jíapsimak yore náknake. Juka kaa türik omot yéchaka, türik jíba boojorianake. ¹⁰ Símetakem emo nákke, emo saylakamta bënasi: Emo ériakem emo bitcha, éntokem símeku emesu emo chë éria.

¹¹ Tüisi át jíapseka, kaa obeka, Señorta tékil johua chíkti enchim jíapsimaki.

¹² Al-leakem Señortat boobíchaïhui; yánti jíapseka juka kaa türik jita huémta innëhuäpo, yüu tüttem Diostau nooka.

¹³ Jume Cristota súaleme, akem am ania; jume lótteka kateme enchim jóapem am mabeta.

¹⁴ Jume enchim jájjaseme, tühuatem áme béchibo aahua, jü Señortahui; katem béttesi ámet nooka.

¹⁵ Jume al-leammakem al-leiya; jume buanammak éntok, ámemakem buaana.

¹⁶ Huépülay bénasem emo bíchaka náu aane; katem emo buériale; jume poloobemmakem emo huéria; katem eme jíba jita emo täya tíaka éiya.

¹⁷ Katem juka juénasi ayukamta jü kaa tühuay béjtua; juka türik jíbem jo báreka éiya, síme yoremem bíchäpo. ¹⁸ Ama yumátekem síme yorememmak jünem yánti jíapsihuumta jípureka aane. ¹⁹ Katem emesu juénak enchimmeu yáarita nóttiria báare. Eme hermaanom ín nákehüim, jü Diostahuem ä tójja. Huári júnakoy juka nokta béttesi ámet chúpanake, bueituk ínel jiojteri: “Ínapone ä áttia, juka yoreu yáahuamta nóttiriahuahui; símetane ínapo béjtuanake, ti jiaahua jü Señor.” ²⁰ Jünëli ket jiaahua: “Juka enchi bėj-reka huéekamta tébäureyo, Akë ä jibuätua; ä bäi mukeyo, Akë ä bää mikka. Empo íkai joáteko, óbam kóbat át huáttiamta bénasë ä táanake.” ²¹ Jü juénasi anhuame kaa enchi yúyüinake; ál-la empo juka kaa türikë jü tühuay kobanake.

13

¹ Síme yäura ími buíapo nésahuemta bétukem emo nüye; bueituk kaita éntok yäura, juka Diosta ími kóm jünakteri yäura jíba ími ániapo aayuk. ² Jünëli béja jábe junne juka yäura nesauta bėj-reka huée báareme,

Diosta ímí kóm jünakteri bėj-reka annake. Huanäi béja jume íkái bėj-reka ayukame, bempo emo ä joria, juka béttesi bem püaktianakēhui. ³ Jume jueezim ímí buíapo juka yäurata núk jokame juka tühuata joamtahuim kaa suuhua. Kaa am máujpo yúmala; jü juénasi aneme ál-la. ¿Jachē empo juka yäurata kaa májhueka ímí jíapsi péiya? Türikē johua; huanäi yäura áaposu enchi úttilnake. ⁴ Diosta nésahuim joaka ímí aane, enchi ania báreka. Tē juénasi anēteko, máujpē yúmala; kaa kíal am jípure, jume ejparam, jü tékiakame, bueituk Diosta nésahui yáatebo báreka, juka juénak bem joāhui ámechá nóttiria. ⁵ Huäri béchibote áabétuk ito nüpo yúmala, kaa juka kókosi itom ä yáanakēhui jíba májhueka, ál-la juka jíapsi ehuamta kaa chichä machik jipü béchibo. ⁶ Bueituk huäri béchibē kēt impuestom bėjtua, juka Diosta tékilta am joaka annakē béchibo. Yüu túttim tekipanua, júkái joakari.

⁷ Simetem juka enchim huikiriāhui bėjtua: Jum náu tómi jíkima, náuhuem tómi jíkima; jume impuestom bėjtuahuäpo, impuestomem bėjtua; juka yörisi maachik, akem ä yöre; juka nákhuaaka ériahuamta, akem ä nákeka ä ériaka ä bitcha. ⁸ Katem jábeta huikiriaka tatahua; nánanchem síme emo nákeka ál-la náu aane; bueituk juka alē bénasi yoremta nákeme, juka leyta jiäpo áman aane. ⁹ Jü Diosta nesauri ínel jiaahua: “Jubekē karē tābuik juube, jámut junne kunakame kaa tābui yoremta jípunake; katē yore suuhua; katē kía jábetat kaa lütüriata nooka; katē juka kaa em áttia ukule”; entok júchi jü huate Diosta nésahuim, ímirim síme chúppe, ínel ä jiäpo: “Juka emo bénasi yoremta emo bénasē ä ériaka ä náknake.” ¹⁰ Jü yore nákhuaeme kaabeta kókosi johua; junēli béja hua yore nákeme tua juka leyta jíä páman aane.

¹¹ Símeta íneli huēpo eme béja át suanake, jü ániachi. Béja yúmala, jü taahuari, kócheka búsaka itom jotenakēhui. Bueitukte én chē júne kaa mékka áu ansaka, jü Señorta itom huériunakēhui, júnakoy itom ä súsualeka taahuarit béppa. ¹² Béja mékka tukaari huéiye; jü machiria béja äbo jēla ansime. Én éntokte jum kaa machiku itom attiakāhui tóijnake. Taahuapo nássua huíkorimtem én núnake. ¹³ Taahuapo rejtemta bénasite ito núnake, suamsi; kaa jum jaiti machiku entok viño jíhuäpo, jum kaa huéeläpo sánko bėj-remta áttiahuäpo junne, kaa tiuraa pajkompo ják rejtihuamta junne, nássuahuäpo junne, emo ée bėj-reka jíapsihuäpo junne. ¹⁴ Señor Jesucristotate súpetenake, entokte kaa juka huakajta itom huériu bárēu bíchaa jíba kannake.

14

Diosta súalhuäpo kaa úttiakame

¹ Juka Diosta súalhuäpo kaa úttiakamta enchimmeu ä rúkti báareyo, akem ä mabeta; tē katem áamak nok nássua báare tābuiasi jita sualhuamta bétana. ² Bueituk maasu én senu símeta jita buabuāhuamta buänake; tē hua kaa huitti Diostat éame, jüta siarik jita jíba buänake. ³ Jü huakajta buäyeme, kara ä ée bėj-reka ä bitcha, juka kaa ä buäyemta. Jü kä buäyeme junne, kara jáchin éaka ä bitcha, juka ä buäyemta, bueituk jü Dios áapo kēt ä mabel-la. ⁴ ¿Jábesu empo, juka tābuik tekoka tekipanuamta sútuay emo ä yuptituanakēhui? Diosta nésahui johua, kíkteka ö huécheka junne. Jü Señor Áapo nésahue; ä úttiāray ä kéchanake.

⁵ Senu kaa síme taahuarim nanälāy tíiya. Huate éntok síme taahuarim nanälāy tíiya. Íneli jiahuäpo, jáchin ä súal bárēpo, senu ä súalnake,

chíktä jíapsimaki. ⁶ Jíta taahuarita empo yöreka Diosta át súaleka, Diosta béchibë tüisi aane. Jü jibuáme Diosta baisahueka ä johua. Áněli kětchi, jü kaa jibuáme Diosta baisahueka kaa jibuä. Tüisi aane, entok jíba Diosta baisauhue.

⁷ Bueituk ito násuk kaabe áu úttileka ä jíapsi bárëpo áman jíapsinake, entok kaabe júne kët ä muk bárëpo áman muknake. ⁸ Bueituk ítapo jíapsäteko, Señorta béchibote ímí jíápsa; entok ítapo kókkoteko, Señorta béchibote ímí kókkó. Júnëli béjja, jíapsätek junne, ö kókkotek junne, Diosta áttiamtakate ímí aane. ⁹ Huäri béchibo jü Cristo muukuk entok júchi jíabitek, entok huanäi júchi jíápsak, simemmeu yöpo kíkte báreka, kókkolammehui entok jíápsammehui.

¹⁰ Të empo, ¿jatchiakasë juka em hermaano sútuay ä yuktiá? Ö empo kětchi, ¿jatchiakasë juka em hermaano kaitapo bitcha? Bueituk simete áman yeu jáptenake, jum Cristota yäura bíchápo. ¹¹ Bueituk ínel jiojteri: Ínapo tua ájária, ti jiaahua jü Señor.

Sime inou tónommia jáptenake,

entok junëli béja simetaka bem teniay Diosta yöreka áu noknake.

¹² Júnëli béja simetaka hupülaka Diostau yeu jápteka simeta itom yáakähui áu yeu buíjnake, júnaköri.

Katë juka em hermano jioptua báare

¹³ Júnëlite béja ëni katte itom súttuay jábeta yuktiaka át noknake; ál-late am anianake, kaabe hermaano itot jáhuiteka jum kaa türikun bíchaa nóttinake. ¹⁴ Ínapo Señor Jesústat jíápsaka íkái júneria: Ímí ániapo ayukame kaita chicha maachi; të jábe ímí ayukamta kaa türi tíaka jíápsame, áapörík béchibo chicha maachi. ¹⁵ Të jü em buäyë béchibo jü em hermaano sásábuanäteko, júmü béja jaibusë kaa Diosta yore náké páman aane. Katë jaibu kókosi ä johua, em buäyebeyi, juka hermaanota. Huäri béchibo kët mukila, jü Cristo. ¹⁶ Juka tühuapo enchim jípurëhui, katem jájana kaa huéchiasi áa bétana noktebo. ¹⁷ Bueituk jü reytaka Diosta nésahuëhui kaa buáhuame, kaa jita jíhuame, të ál-la lútüriata täyahuame, yánti jíapsihuame entok Espiritu Santopo al-leehuame. ¹⁸ Huä íněli juka Cristota nésahui joame, Dios áamak al-leiya, entok sime yoremem ä yosireka ä bínnake.

¹⁹ Huäri béchibote béja yánti jíápsaka anhuamta bétana kaa chúkteka tekipanuanake, sime ito aniaka espíritupo yötu béchibo. ²⁰ Katë jü buáhuamta béchibo juka Diosta tékil chíbejtia. Sime buáhuame kaita chicha maachi; të ál-la kaa türi jü yoreme juka jita ä buäyë béchibo jábeta sásábuaniateko. ²¹ Huakajta buáhuäpo entok vino jíhuäpo em hermaano teítituanaketek, ö jita júne ä öomtítuanakepo, ö kömä éetuanakepo, katë ä johua. ²² ¿Empo Diosta súalhuamta jípure? Türi emo béchibë ä jípure, Diosta bíchápo. Yúmalasi al-leehuamta jípure jü kaa áu béj-reka jita jehuiteriame. ²³ Të jü kaa Diostat éaka jita buäyeme bétte noki át chúchupe, bueituk kaa Diostat éaka ä johua; bueituk jü sime kaa Diosta éehua bétana huéeme Diosta béj-reka huéiye.

15

Cristota ejemplotate hueriana

¹ Ítapo Diostat ehuäpo chë üutiakame jume chë kaa üúttiakame aniaka am huériunake; katte juka itom türëhui entok juka itom áy al-leähui jíba jonake. ² Sime ítapo juka itou jëla anemta béchibo türík jariunake,

juka áu tüisi huéchemta, jum Dios huáatihuäpo ä yötunakë béchïbo. ³ Bueïtuk Cristo junne kaa juka ä türëhui entok tüisi áu huéchemta jïba yáuhuak; të ál-la juka jïojterita jïäpo Bénasi áu yeu siika: “Jü juénasi emo bétana nokhuame, íno béppa huétchek.” ⁴ Bueïtuk jü bannaataka jauhuey jïojtehuakame, itom yún jita jüneetua báreka ínel jïojtehuak, juka ára boobit-huamta itom jípunakë béchïbo, entok óusi éehuamta, juka jïojtetat suakari. Júnélite al-leaka át boobinnake, juka äbo huémtat. ⁵ Të jü Dios juka kaa huanti jípsihuamta áttiakame entok juka buanhuamta yore úuhuaame enchim násuk kéchá ayutuanake, juka huépülsi náu éehuamta Cristo Jesússta ä huáatiäpo Bénasi. ⁶ Júnëli béja síme nánahuit éaka huepülak náu nokaka, Diosta itom Señor Jesucristota Áchay úttílnake.

Jü kaa judíommeu nokhuak jü evangelio

⁷ Huäri béchïbo, emoem mabeta, jáchisu Áapo Cristo két itom mabel-la, Diosta lóoria béchïbo. ⁸ Bueïtukne én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo Jesús jume judíom aniaseka äbo yepsak, jume áchayhuarimmeu nokta yári chúpaseka, entok juka lütüriata Diosta bétana huémta machisi bíttebo báreka. ⁹ Entok jume kaa judíom juka Diosta úttílna ääka úttesi yore ä jïokolë béchïbo, ä jïojteripo Bénasi:

Huäri béchïbo ínapo jume kaa judíom násuk enchi yeu buíjnake, entokne enchi buik-rianake.

¹⁰ Entok júchi ínel jiaahua:

Al-leäem, eme kaa judíom, jü Diosta pueblomaki.

¹¹ Huanäi júchi ínel jiaahua:

Señortem úttílna, síme jume kaa judíom, éntokem kaa chükteka áa bétana buiika.

¹² Isaías éntok júchi ínel jiaahua:

Jü Isaíta nahua áma tahualame basiunake, huanäi reytaka áu tóboktiaka jume kaa judíom sáunake; jume kaa judíom éntok tüisi át jíapseka át boobinnake.

¹³ Áapo Dios juka át boobit-huamta yore mákame jü al-leehuamtay enchim tápunianake, entok yánti jíapseka ä súalhuamtayi. Júnëlem al-leaka át boobinnake, Espíritu Santota úttiärayi.

Pablota ministerio tekil

¹⁴ Tüisine jüneiya, hermaanom, enchim jü tühuay tápuniakähui, entok béja yún jita enchim täyähui. Júnëlem béja ára emepola emo ania, jume huatem majtiakari. ¹⁵ Én éntokne én ímï enchimmeu jïojte, hermaanom, jamakne kaa huéeläpo júne aayuk, íkái kaa enchim koptia sáhueka enchim áu huáatituaka, Diosta tü eä bétanane íkái mabet-la: ¹⁶ Jesucristota tékil kaa judíommeu bíchaa Diosta evangeliopo tekipan-uaka. Ínëli jume kaa judíom Diosta bíchäpo tüisi bíttunake. Huanäi jü Espíritu Santo Diosta bíchäpo chichä machik itom úuhua.

¹⁷ Emo jábelhuamtane jípure, Cristota béchïbo, Diosta bétana täyahuamta. ¹⁸ Juka Cristota íno huam yári, jukai jíbane ára nooka, kaita entoko, jáchin jume kaa judíom ä nok chúpaka, jíä páman aane, bem nokä pámani entok tékilpo. ¹⁹ Diosta úttiärayne machisi am bíttuak, entok jauhuey kaa bíttuamta, Diosta Espíritu úttiäray. Júnëline béja jü buere joära Jerusalémpo naateka, entok áa huíkola Ilírico buiaräu tájti, símeta jukaïne jü tü noki Cristota bétana huémtay tápuniala. ²⁰ Ínëline tepa úttiata yáuhuak, juka Diosta evangelio am majtiaka, jum jauhuey júne

kaabeta Cristota bétana nokhuakapo, kaa täbuik tékilta yáariari béppa ä tahua iaaka. ²¹ Ál-la juka jiojterita jiäpo Bénasi:
Huame jauhuey júne kaabeta Diosta bétana ámeu nok-rim;
ënim bínnake, huame jauhuey júne kaa áa bétana nokta jíkkaij-lame;
áachim jünéaka tahuanake.

Pablo buere joära Romau huée báreka nooka

²² Íari béchibone kara enchimneu huéeka tatahuay, juebénasi áman huée báreka junne. ²³ Tëne én béja, juka ín tékil chúpasuk ími buiärapo, enchim anëu huée bárekane éiya, béja bínhua naateka. ²⁴ Españau sikätekte enchimneu két nóytinake; bueituk áma huam huéetekne enchim bíchaka áma huam huéenake. Ámane béja enchim-mak al-leesuka, jamak júnem nee böo tóijnake. ²⁵ Én éntokne Jerusaléniu bíchaa hueiye, jume Cristota súaleme tékilta huéchiasi yáa báreka. ²⁶ Bueituk jume hermaano griegom Macedonia entok Acaya buiaräpom joome, bem jíapsi türimakim tómita náu tojja jume hermaano chë polobem-meu ä bíttuak, Jerusalénihui jume Cristota sualemmehui. ²⁷ Bempo junëli ä yáa bábarek, katim juénasi ayuk, katäkum bempo két ínëli espíritu tékilpo am aniak, juka tü noki bemela Cristota bétana nokhuamta ámeu bíttuaka, jume kaa judíommehui; bempo két bem tómiyi am aníapo yúmala. ²⁸ Júnëli béja ínapo íkái yáasuko, íkái ín huériäu ámeu buísekäteko, enchim huámne huéenake, Españau lúl-la. ²⁹ Tüisine jüneiya, ínapo áman enchimneu sikäteko, juebenak yún tü huéchiapo Cristota evangelio jípureka, enchimneune yebijnake.

³⁰ Entokne senu huémata két enchimneu noknake, ín hermaanom, Señor Jesucristota téhuampo entok jü yore nákuame Espíritu Santo itom mák-ri, nechem ania, Diostau nokaka. ³¹ Áapo jü Dios nee anianake, entokne tüisi áma yeu huéenake, jume yoreme kaita súaleme Judea buiärapo joomem násuku, entok jü tómmi ín huériähui, jume hermaanom buere joära Jerusalémpo joome al-leaka ä mabetnake. ³² Entokne ínapo két al-leaka enchimneu yebijnake; áman sikäteko Dios Áapo itom anianake, entokne al-leenake, enchim bíchaka; junëline béja jimyoreka tahuanake. ³³ Entok jü Dios yánti jíapsihuamta áttiakame síme enchimmaktunake. Júnentunake.

16

Pablota ámeu teboterim

¹ Hermaana Febeta bétanane két enchimneu nooka, enchim áamak türi sáhueka, jume Cristota súaleme pueblo Cencreapo joome; diaconisapo tékiak. ² Akem ä mabeta jum Señorpo, huate santom Bénasi. Símepem ä bitcha, jita enchimneu ä huáatiähui; bueituk áapo ket huatem búrum aniala, entok nee junne.

³ Priscilata entok Aquilatem tebotua; Cristo Jesúsom ínomak tekipanuala. ⁴ Jínhua machikun yeu sájjak, nee jínëu bárekam batte bem jíapsihua tärük. Huári béchibone úttesi am baysauhue, entok kaa ínapo jíbba síme jume iglesiam kaa judíom két ánëli. ⁵ Jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame, akem ä tebotua. Epenetotem tebotua, ín nákéhui, jum Acayapo júri bat Cristota mabetakame. ⁶ Maríatem tebotua; áapo tüisi tekipanuala, enchim násuku. ⁷ Andrónicotem tebotua, entok Juniasta, ín huahuajim entok ínomak pereesotulame. Íméine tüisi ériahua jume apóstolim násuku, entokim két íno béppa bínhuatu Cristopo anakari.

⁸ Ampliastem tebotua, Señorpo ín nákéhui. ⁹ Urbanotem tebotua, Cristo Jesúsopo itom aniaka tekipanuame, entok Estaquista, ín nákéhui. ¹⁰ Apelestem tebotua. Símete béja ä jüneria, jáchin machisi Cristota ä súaléhui; Aristóbuloa jóapo joomemem tebotua. ¹¹ Herodióntem tebotua, ín huahuay. Narcisota jóapo jomemem tebotua; jümëi béja Señorpo aane. ¹² Trifena entok Trifosatem tebotua; jümëi béja Señorta tékilpo aane. Juka tüisi nákhuaamta Pérsidatem tebotua; jüri két tepa yún áma tekipanuala, jum Señorta tékilpo. ¹³ Rufotem tebotua, Señorta áma yeu púari, entok ä áyehua, ín áiye kétchi. ¹⁴ Asíncritotem tebotua, juka Flegonteta, Hermasta, Patrobasta, juka Hermesta, entok jume hermaanom ámemak aneme. ¹⁵ Filólogotem tebotua, juka Juliata, juka Nereota, entok ä huayihua, entok juka Olimpasta entok síme jume santom ámemak aneme. ¹⁶ Símetakem emo tebotua, Cristota sualuäpo emo nakeka. Síme jume Cristota súaleme ími joomem enchimmehuim tebote.

¹⁷ Senu huémtane két enchimneu aahua, hermaanom, tüisem ámet suuhua, huame hermaanom násuk yore náikimteme, entok ámet tēitihuamta böot óreme, juka enchim Diosta bétana majtiari bėj-reka huéiye. Síme ìri, katem ámemak emo jípu báare. ¹⁸ Julébena géntem katim Cristota nésahui johua; juka tüisi ámeu huéchemta jíbam jariu báreka eíya, entokim uyjolisi túlisi nokaka kannake, entokim tuata bénasim nokaka am baítaubáreka, jume kaita jünereame. ¹⁹ Bueítuk juka Diosta enchim súaleka boojoriähui, béja símekut jüneriahua. Júnéline béja ínapo júne al-leiya, ä jíkkajaka enchim bétana. Juka tühuata símetane túlisi enchim täya íaa; éläposem juka kaa türík jak ayukamta kaita jüneria. ²⁰ Jü Dios yánti jíapsihuaamta jípureme läuti jēla juka Satanásta kóm tátabnake, enchim guókim bétuku. Jü Señor Jesucristo Áapo jíba enchimmaktunake, tühuata enchim maksimeka.

²¹ Timoteo enchim tebotua, ínomak aneka tekipanuame, entok Lucio, Jasón entok Sosípater, ín huahuajim.

²² Ínapo Tercio, Pablota bétana íkái jiojterita johuame, ínapone két Señorpo, enchim tebotua.

²³ Gayo enchimneu tebote, nee ä jóapo mamabetame, entok símem jume Cristota sualuäpo nau anim. Erasto enchim tebotua, municipiopo tesorero, entok jü hermaano Cuarto.

²⁴ Jü Señor Jesucristo, Áapo jíba enchimmaktunake, tühuata enchim maksimeka. Júnentunake.

Diosta úttileka ä yosirë

²⁵ ¡Áapörík juka Diostate yosireka ä úttile! ¡Bueítuk ára yore huitti éetua, ín evangelio jíä pámani, entok Jesucristota bétana itom nokähui! Jü Dios jita benak yoremem bétana náikialäu yeu machiriakame, jü jauhuey naateka éotaka ayukay, ániata kee im yáahuay naateka. ²⁶ Tē én béja yeu bötela, entok jume profetam jiojterimak, Diosta jíbapo béchibo nésahuépo, síme yorememneu áu täyatebok, entok ä súaleka áma bem annakē béchibo.

²⁷ ¡Jü huépülaytaka Áapola Dios, entok símeta jüneriame, Áapörík béchibo jü uyjória Jesucristota huám ámani jíbapo béchibo! Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bat Huëpo Jiojtekähui Jume Corintiommehui

Tebotehuame

¹ Pablo, Jesucristotau apóstoltu iaahuaka núnuri, Diosta júnel ä huáatiäpo ámani, entok jü hermano Sójtenejtáamak náuhui, ² ikay cartatane jiojte buere joära Corintopo jomemmehui jume Cristota sualhuäpo nau anim béchïbo, jume Cristo Jesússta nésauri jo báreka bempoa emo jípurremmehui, jume ják júne anemmak nau yeu púataka täyahuame itom Señor Jesucristota tehuampo au nokame, jü itom Señor entok bempörimmehui. ³ Diosta tü eäu entok yánti jíapsihuame enchimmak-tunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota Áchay bétana.

Diosta baysaihuame

⁴ Ínapo jíba Diosta baysauhue enchim béchïbo, juka Diosta tü eäu enchim mikhuakä béchïbo jum Cristo Jesússto. ⁵ Bueitukem áapörikut yún jita tühuatem jípurek, nokpo entok yún jita jüneriahuäpo. ⁶ Jü noki Cristota bétana nokhuakame béja enchimmet au chupalataka tahuala. ⁷ Jü jita ára johuame Diosta enchimmet jünakteri síme enchimmet ayunake. Huanärem béja kaa jáchin éaka ä boobinnake, juka Señor Jesucristota äbo yebijnakëhui. ⁸ Áapo Dios ket kutti ehuamta enchim máknake, simeta chúpëu nükisi. Júnëli béja kaabe kaita juënak enchimmet téunake, jünaköri itom Señor Jesucristota yepsayo. ⁹ Dios ä bárëpo kaa amáu notte, áapörík huamem nunuri ä üusi Jesucristo itom Señoritamak enchim jíapsinakë béchïbo.

¿Jachu jü Cristo au näikimtela?

¹⁰ Senu huemtane, ket enchimneu aahua, hermaanom, itom Señor Jesucristota tehuampo, huepülak jibem nau nooka simetaka, natepua anhuame kaytatunake enchim násuku, al-lem tülisi nanabeu aneka huépülaik nau eiya entok huepulsí eaka. ¹¹ Bueitukne enchim bétana ettejoriahuak, ín hermanom, jume Cloétamak huerim bétana, jänitukem nau omteka nátepua emo jípure. ¹² Juka enchim násuk huemta bétanane enchim tejhuabáare ínel enchim jiapo: “Ínapone Pablotamak huéiye”; ö “Ínapo entok Apoolostamaki”; “Ínapo entok Perotamaki”; ö “Ínapo entok Cristotamaki.” ¹³ ¿Jachu Cristo au näikimtela? ¿Jachu jü Pablo enchim béchïbo kúrusit poponhuak? Ö ¿jachem Pablota tehuampo batöhuak? ¹⁴ Diostane baysauhue enchimne kaabeta batöla, juka Crispota entok Gayota jíbba, ¹⁵ bueituk Pablota tehuampone batöri ti kaa enchim jáunakë béchïbo. ¹⁶ Kenne Estéfanasta familiapo jomeme batöla; jume huatemmeune kaa huate jaamakne huatem ket batöla. ¹⁷ Bueituk Cristo kaa nee batö iaka nee yeu puaala, ál-la evangeliota nee nok sahueka nee núnula; kaa ímí ániapo jita buere täyahuamta nokta hueriaka, Cristota kúrusit múkukau kaa kom tahuaria béchïbo.

Cristota, úttiära entok Diosta bétana yún jita täyahuame

¹⁸ Bueituk íri noki Cristota kúrusit poponhuakähui emo tärulame béchïbo rokorapom ä jípure, të jume jineurim béchïbo, Diosta uttiära. ¹⁹ Bueituk júnel jiojteri:

Jume jita täyame, juka bem täyaune kaytasi yáanake, juka jünee huamta bem tayaune yeu tahuarianake.

²⁰ ¿Jakusu aane jü jita áu täyáa tíame? Entok jaksu aane jü escriba, entok jaksu aane jü buéresi jita nokame, ¿jachu kaa Dios jume ániat jiápsaka jita emo täaya tíame rokuapo tahuariala? ²¹ Bueítuk Diosta bétana jita täyahuamta, jume ániat jiápsame bem jita täyapom katim Diosta tatáyak, Dios ä tutürek ä súaleme jinëu béchibo juka Diosta noki nokhuäpo rokuapo jipuhumta huam am jínëu báreka.

²² Bueítuk jume judíom señalim aahua, jume griegom entok tuísi jita täyahuamta jíba jaria; ²³ të itapo Cristota kúrusit poponhuakamta jíba nooka, jume judíom béchibo at teitihuame, jume kaa judíom béchibo entok rókoora; ²⁴ të jume núnurim béchibo, judíom ö griegom, Cristo, Diosta uttiära, entok jita täyahuame Diosta bétana huéeme. ²⁵ Bueítuk jü Diosta bétana rokuapo tayahuame, yoremraata béppa chë jita täyahua, entok jü Diosta bétana kaa úttia, yoremraata béppa chë úttiak. ²⁶ Tüisem at suuhua, hermanom, Diosta betanem yeu púataka núnurim, eläposem kaa jaikika junëli jita täya yoremem eäpo ámani, entok jume yaüra uttiäta jípureme júne kaa jaiki, entok yörihuamta jipureme júne kaa jaiki. ²⁷ Ál-la, Dios jume kayta bejreme yeu púuhuak, jume jita täyame tiusi tahuaria báreka, entok jume kaa úttiakame yeu púuhuak jume üttiakame tiusi tahuaria báreka. ²⁸ Juka simekut jiokot maachika kaitäpo bit-huamta Dios yeu púuhuak entok juka kaitäpo jipuhumta, juka simeku naikiahumta kaitäpo tahuaria báreka, ²⁹ bueítuk junëli kaabe áu úttilnake Diosta bíchápo. ³⁰ Të áapörík béchibo emëe Cristo Jesús po aane, áapörík béchibo jita täyahuamta Dios itom makka, Diostau bíchaate lútula jíapsihuäpo naikiataka tahuala, entok santosi jíapsihuäpo, entok jinëuriata áa béchibo jípureka. ³¹ Juka jiojterita jiá bénasi: “Jü áu úttileme, jum Señorpo jíba au úttilnake.”

2

Cristota kúrusit poponhuakäü nokhuame

¹ Én éntoko, hermanom, júnakoy enchimmeu noíteka juka Diosta ára jita joaune enchimmeu nok báreka, kanne nokta ujjorik nokak entok jita taayahuamta. ² Bueítuk huitti nokhuäpo enchim násukne, kayta entok jünériabáarek ál-la Jesucristota jíbba, kúrusit poponhuakamta. ³ Entokne enchim násuk aane úttia lútilataka, entok tuísi maujrimey ino yöaka; ⁴ jü ín noki entok jü Diosta nooki enchimmeu ín nokakähui, kaa jita täyahua pámanne enchim át jünetuak, ál-la Diosta Espíritu úttiärayi, ⁵ bueítuk jü enchim Dios eaü kaa yoremem jita täyäpo nahuanake, ál-la Diosta úttiärapo.

Diosta Espírituta huam yeu machílame

⁶ Tëte nau ä ettejhua jiobe, jume yúmalasi emo jípureka jita täyammaki, të kaa imi ániat jita taayahua pámani, entok kaa jume ániat rey nesaupo nesaunakeme bénasi, bueítuk imëri kókkonakemme. ⁷ Tëte juka Diosta bétana jita täyahuamta nau ettejjo, juka huatem bétana kaa jünériahuamta, juka jita täyahuäpo esota, ikäri, ániata kee yahuary náateka Dios ito béchibo, ä naikiak, jum simek béppa ujjoriku itom looria béchibo. ⁸ Ikäri jume im ániat rey nesauta jípunakeme katim ä täyak, bueítukim ä täyakatek, kaibum kúrusit ä popon eiyey, juka looriapo Señorta. ⁹ Të ál-la ínel jiojterita jiá pámani:

Juka pusimmei kaa bit-huakähui, entok nakammey kaa jikkaijuakahui, entok yoremta jiápsipo kaita tahualata,

Dios ä erialatukay huame áapörík ä nakeme béchibo.

¹⁰ Të Dios, Espírituy ítou yeu ä mächiriala; bueituk jü Espiritu símekut suaka át jüneiya, bueituk mekka kom Diostat ayukamta junne.

¹¹ ¿Tëe jábe yoremesu, juka yoremstat ayukamta jüneria? ¿Jachu kaa jü yoremta espíritu at aneme? Ínëli kétchi juka Diostat ayukau kaabe ä jüneriak, jü Diosta Espiritu jíbba. ¹² Ítapo entokte kaa juka ániat espírituta mabet-la, ál-la juka Espiritu Diosta bétana huemta, bueituk juka Diosta itom makakau jüneria béchibo. ¹³ Íaribéchibote ä nooka të kaa juka nokta yoremem jita täyaka yore majtia pámani, ál-la juka Dios Espirituta yore majtia pámani, juka Espiritupo huemta Espiritupo ä tahuariaka.

¹⁴ Të jü yoreme kia ä jiápsapo kara at jünéaka tatahua jü Diosta espírituchi, bueituk áa béchibo rokopo bittu. Entok kara ámet jüneiya, bueituk at suaka Espirituta eäpam át jünetunake. ¹⁵ Të jü Espiritu Santota eäpáman jiápsame símekut jüneiya, të juka jünehuamta áapo huatem bétana kaa ä mabeta. ¹⁶ Bueituk: “¿Jábesu juka Señorta eäu jüneriak? ¿Jábesu ä majtianake?” Të ítapo juka Cristota eäute jípure.

3

Diostamak tekipanuame

¹ Íaribéchibo ínapo hermanom, karane Espiritu Santota eäpáman jiápsame bénasi enchimneu nooka, ál-la kaa Dios huateka enchim eä bénasi, entok Cristotat ehuäpo ili usim bénasi. ² Lechimne enchim jítuak, të kaa buáhuamta, bueitukem ketune kaa áma yúmay, éntokem én júne kaa áma yúma, ³ bueitukem ketune enchim eäu johua; emoem naíbuke, éntokem nau omteka nau nassua, ¿jachem kaa ínëli juena ehuamta jíba johua? Éntokem yorem ehuamta joaka jíba rejte. ⁴ Bueituk enchim násuk senu ínel jiaahua: “Ínapone lutüriapo Pablotamak huéiye”, jü senu entok: “Ínapone Apolostamak huéiye”, ¿jachem kaa ínëli yorem ehuamta jíba johua?

⁵ Huanäisu, ¿jabesa jü Pablo entok jü Apolos junne? Jachu kaa jume Señorta nesahui joame, imey nokakápamanem ä súsualek, imi huam natepola jü Señor huehuépulam enchim ä makak. ⁶ Ínapone eechak, Apolos entok ä báatuak; të Dios ä siútuaka ä yötutuak. ⁷ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame kaytam tua bejre, ál-la Dios ä yötutuakame. ⁸ Ínëli jü echákame entok ä báatuakame huepulsim nau hueeri, eläposum chúkula huepülaka bem kobakäu makna, jachin juka tékilta bem yáakä pámani. ⁹ Bueituk ítapote Diosta tekipanualerom, eme entok jü Diosta tékkil, jume karim yáataka Dios attiärimme. ¹⁰ Jum arayhuäpo Diosta nee ä mak-lä pámani, ínapone ingeniero ára kaatemta benna.

Juka teta nahuatane áma yetchak, iäri béppa entok täbuika ä béppa kaatenake, të natepola huepülaka tüisi at suanake, jachin nat béppa bem kaatehui. ¹¹ Bueituk kaabe täbui teta nahuata ára áma öre, juka áma oreta béppa, iri jü Señor Jesucristo. ¹² Bueituk iri tetta nahuata béppa, jabbe sahualik entok tosalik teta buaaniata kaateme, entok ujjoli tetammeyi, pino kutayi, juya sáayi, entok kia chukií junne, ¹³ jü tekkil huehuépulam yáakäu jüneriataka tahuanake; huäri taahuari: ä júneriatebonake, bueituk jü taji beeteme yeu ä machirianake; jü tekkil huehuépulam yáakäu

entok taijpáman yeu siika türika o kaa türika tahuanake. ¹⁴ Jü tékil jabeta nat béppa kaateka yakáu turika tahuakatek, ä kobakau mabetnake. ¹⁵ Jü tekil jábeta yáakáu tajakátek, áapo simeta tarunake, të áapo jineutaka tahuanake, taij bëtepo yeu buittekam ténasi.

¹⁶ ¿Jachem kaa jüneiya juka enchim takahua Diosta ä tiöpokähui, jü Diosta Espíritu entok enchimmet aane? ¹⁷ Jábe junne juka Diosta tiöpo kaitäpo tahuariakatek, Dios ket áapörík kaitäpo tahuarianake, bueituk jü Diosta tiöpo, enchim takahua, Diostau bíchaa santosi naïkiari.

¹⁸ Kaabe áu baytaünake; jábe junne enchim násuku ímí ániapo ayukamta au täya tíame, kayta täyamta bénasi áu jípunake, chë yúmalasi simeta täya béchibo. ¹⁹ Bueituk jü sime ímí buíapo jita täyahuame Diosta béchibo kia kaa suära; bueituk jiojtetaka órek: “Bem jita täyaka emo buérialëpo Dios am jioptuaka am tojja.” ²⁰ Júchi entok: “Jü Señor jüneiya kia ä bejatukähui jume jita täyaka eähui.” ²¹ Ínëli, kaabe yoremem bétana au úttilnake, bueituk simetem eme attiak: ²² eläposu Pablo, eläposu Apolos, eläposu Peero, eläposu jü ánia, eläposu jíapsihuame, eläposu kókkohuame, eläposu jü én hueri, eläposu jü chúkula hueenakeme, simetem attiak. ²³ Enchim entok Cristo attiak, Cristota entok Dios.

4

Jume apóstolim tekkil

¹ Ínëli, jume yoremem Cristotau tekipanualerompom itom jipunake, entok juka Diosta ehuil jípurëpo ministerio tékilta joame bénasi. ² Én entok ínëli türi, jum ministerio tékilta johuäpo úttia, huepülakam huitti eaka áma bittunake. ³ Ínapone enchim bétana kaa yun yäura bithuamta jípure, entok tribunal yäura bétana junne, bueituk ínapo júnene kara ino yuktia kaa tuísi ino aane tiaka. ⁴ Kaa türikne ín jíapsipo kaita jípure jioje, tëne kaa iari béchibo tü yórempo ino naïkia, të jü Señor, áapo yäura bithuamta nee makka. ⁵ Inentakem, kaabetat kia nooka tiempota kee yúmayo, Señor áapo yepsakátek, juka esota entok kaa machiku ayukamta bittebonake, entok juka jíapsi ehüäpo ayukamta jüneriatebonake; huanäi huehuëpülakam ä mabetnake Diosta am úttilnakëhui.

⁶ Të ikäri, hermanom, ejemplopone enchim ä tejhua, ino bétana entok Apolosta bétana, enchim ín nakë béchibo, bueituk itom bíchakem jünenake, kaa juka jiojteta béppa enchim enakëhui, jachinai jünem huepülak buérialinake täbuik entok kaitäpo bínnake. ⁷ Bueituk, ¿jábese huatem násuk, béppa enchi ketchak? Entok jü em jípurëhui, ¿jítasë kaa mabet-lataka ä jípure? Entok ä mabet-latukáteko, ¿jatchiake ái emo buérialë, kaa ä mabel-latukamta bénasi?

⁸ Enchimeu béja kayta bëye, bejem riikom, éntokem itot kaa huijjuteka reeyim, ¡türi eiyey eme reeyimtuko, itapo ket ínëli enchimmet reyimtaka nesau eiyey! ⁹ Bueituk ínen nee eiya, jume apóstolim simeta chupëpo, Dios ániau itom yeu jabuala, kókkohuamta itot chupabahuamta bénasi, ínëlite buérialihuaka ániat bithua, ángelesim entok yoremem bétana. ¹⁰ Cristota itom nakë béchibo, itapo katte susuaka bithua, eme entok Cristota sualhuäpo susuak; ítapote úttia lütila, eme entok úúttiak, ëme yörihuakem bithua, itapo entok kaa bibitpeehua. ¹¹ Én tajtite tebaüre, entokte bai kókkko, katte sankok, jópemette chonhua, entokte kaa jouhuak. ¹² Lottekate tekipanua itom mamammeiy; entok béttesi ítot nokhuai junne, ítapote Diosta tü eäu am netanria, jájanate jiojot johua, tëete yanti

eaka ä mabeta. ¹³ Jájana itot nokhuay junne, Diostaute am nok-ria, jume ániat jiápsame entok én tajtim chukta bénasi itom bitcha, juka sïmem kaa huatiahui.

¹⁴ Kanne enchim tiutua báreka íkái jïojte: ál-la enchim üusekam ténasi entok enchim nákekane kutti nooka. ¹⁵ Eläposum diez miltaka enchim majtiä Cristota bétana, kaibem yún áchayrim jipunake; bueituk Cristo Jesúsopo ínapone enchim usiak evangeliopo. ¹⁶ Én entokne enchimmeu ujbuanna, ín ino nüyë bénasem emo nüyë.

¹⁷ İari béchïbone Timoteota enchimmeu bittua, İri Jesucristota sualhuäpo ín üusi tüisi ín nakëhui, kaa amáu bíchaka Cristotamak hueme, áapo enchim au huatituanake jachin ín ä joähui juka Cristota tekkil, entok jachin sïme kätana ín am majtiähui jum Cristota sualhuäpo nau anim anëpo. ¹⁸ Të huate entok tüisi emo buériale, bueituk jauhuey júne kaa enchimmeu nee huee máchilem tenasi. ¹⁹ Tëne laüti enchimmeu hueenake, Señorta inel eäyo, entokne ä jünerianake, të kaa juka nokta jíbba, ál-la jume emo buérialeka úttiata mabet-lame. ²⁰ Bueituk jü Diosta rey nesauri, kaa nokpo jíba huéiye, ál-la uttiäramaki. ²¹ ¿Jitasem huatia? ¿Enchimmeune hueenake jibebiaka, ö yore nákhüäpo, entok espíritu yanti jiápsihuäpo?

5

Kaa türik bétana yaura bithuame

¹ Lütüriapo enchim násuk jikkaijtu jü kaa türi, İri kaa türi jume kaa judïom násuk júne kaa jikkaijtu; ínëli hueepulakätuk enchim násuk ä huaïmäiye jïpureka áamak jiápsa. ² ¿Emem emo jikau cha buériale, jachem kaa jïokot tiusi eepo yúmala? Bueituk juka íkái yakamtem enchim násuk pakun yeu huikke. ³ Lütüriapone, ín takahuäpo kaa enchimmak aane, të ín espíritu ál-la, ínëli enchimmak aneka juka íkái yakamta yäura böota nää mak-la. ⁴ Itom Señor Jesucristota tehuampo, ín espíritu makem emo nau tojja, entok itom Señor Jesucristota úttiäramaki. ⁵ Huanäi İri Satanásta mampo toijna, juka kaa türik at ayukamta lutinakë béchïbo, bueituk huäri tahuarit, juka Señorta yepsay ä espírituhua jinëutuna.

⁶ Jü enchim emo buérialeu kaa türi. ¿Jachem kaa jüneiya: “Jü levaduura ilikkika junne, sïme tujta huechia tabbe”? ⁷ Levaduura binhuatumta bétanem emo tüte, bemela tusitaka ä tahuanakë béchïbo, kaa levaduura, bueituk jü itom pascua Cristo, béja ito béchïbo kúrusit poponsuhuak. ⁸ Inëlite pajkonake, kaa levaduura binhuatuupo, entok kaa levaduura júena ehuäpo, ál-la panim kaa levaduura äpo entok lutüriapo tü jïapseka.

⁹ Enchimmeune jïojtesula, katem ámemak emo türe, jume kaa emo jubeka nau jiápsammaki. ¹⁰ Karem tokti emo omoute, jume imï ániat nau jiápsaka kaa emo jubekammaki, ö jume uttesi tomita ukulemmaki, ö ekbualerommaki, entok jume jita júne dios tiaka ä yöremmaki; bueituk ä ínëlitunakey úttiätü eiyey ániat enchim yeu sakanakëhui. ¹¹ Al-lane enchimmeu jïojte, kaa enchim ammemak emo türi sáhueka, jume emo hermanom tiaka, të kaa emo jubeka nau jiápsammaki, entok tomita úttiäsi ukulemmaki, entok jita júne dios tiaka ä yöremmaki, entok jü bette nokta nokamtamaki, entok jü vino jilerotamaki entok jita eekbualerotamaki; jü ínëli jiápsammaki, katchan jünem ámemak jibuäpo yúmala. ¹² Bueituk jume päkun aneme, ¿jita lutüriatasune jïpure, kutti lütula am jiápsi sáu

béchibo?, ¿jachem kaa jume huaijhua aneme, emée kutti lútula jíapsi sauhue? ¹³ Bueítuk jume pakun aneme, Diosta nok yäura ámet chupnake, juka júena eaka jíápsamta yeuhuem ä beeba enchim násuku.

6

Juez kaa Dios huatemta bíchápo nassuahuame

¹ ¿Bueítuk emée enchim násuk jabetamak kaa tüisi tahualataka jita nau tüte baahuay juezta bichäpem emo yeu totoja, jume Cristota sualhuäpo nau anim bíchápo emo yeu toijmachika junne? ² ¿Jachem kaa júneiya jume Cristota sualhuäpo nau anim ániat jíápsame yäura bittebonakèhui? Buïetuk ínëli jume ániat jíápsame enchim am yäura bittebonakei, ¿jachisuntukem íkái kaa tua buere machik kaa obiachik kara rutuktia? ³ ¿Jachem kaa júneiya jume ángelesim bette nokta itom amet chupanakèhui? ¿Të, chë junne, juka imi ániat ayukamta? ⁴ Bueítuk emée juka imi ániat ayukamta yäura bittebotek, ¿jatchiakem jume Cristota sualhuäpo nau anim kayta áma júneriamta yäura yetcha? ⁵ Enchim tiunakë béchibone ínel jiaahua, ¿jachu enchim násuk hupülaka júne kaabe, kooba suakari, ä hermanom násuk juka kaa tüisi huemta rutuktia béchibo? ⁶ ¿Të senu hermano tábui hermanotamak yaurapom emo yeu toijlataka nau nok nassua, të íkärím johua Diosta kaa súaleme bíchápo?

⁷ Ínëli béja lutüriapo, kaa türi jú enchim násuk nau nok nassuahuame, ¿jatchiakem kaa yanti eaka ä mabeta juka enchim bej-reka johuamta? ¿Entok enchim jita úuhuamta? ⁸ Të emée huatemem bej-reka jita am úuhua, jume hermanom junne.

⁹ ¿Jachem kaa júneiya jume lutüla huemta kaa joame, kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuèhui? Katem ä öbia; jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume tattábui diosim yöreme, jume kia jábe jámutta kaa jubeka áamak jíápsame, jume yorememtaka jáamuchim bénasi emo nüyeme, entok ä bénasi yoremmtamak au jipureme junne. ¹⁰ Jume ekbualerom, jume uttesi tomita ukuleme, jume vino jilerom, jume béttesi jabetat nokame, jume baitäupo jabeta jita úuhuame junne, imëri kaybum áman kimunake jum Diosta reytaka nesahuëpo. ¹¹ Emée huate ínëli jíápsay; të ënem béja baksiari, entok Diostau bíchaa naïkiataka santosi yáari, Señor Jesucristota tehuampo lútula hueme enchimet yáari, entok itom Diosta Espirituyi.

Jü takahua santosi yáari

¹² Síme ino béchibo türi jiobe, të kaa síme ára yáatu; síme ino béchibo türi jiobe, tëne kayta bétana ino yuyüitebonake. ¹³ Jü buähuame topata béchibo, jü topa entok buähuamta béchibo, të imey nahuichim Dios kaytasi am tahuarianake; të iri takahua kaa emo jubeka nau jíapsihumta kaa ay ä yáa béchibo, ál-la iri taka Señorta béchibo, jü Señor entok íkái takaata béchibo. ¹⁴ Dios entok, juka Señorta toboktiakame, itom ket toboktianake ä úttiärayi.

¹⁵ ¿Jachem kaa júneiya bueítuk itom takahuam, Cristota takaamak huépülsi nauhuam órekähui? ¿Jachune jume Cristota takahuammet hueri nuka, jámutta takahua yorememmak ehuil au türemtat am chaanake? Èe kia jita béchibo junne, kaybu. ¹⁶ ¿Ö jachem kaa júneiya jü ilebenak jámuttau rukteme, hupul takahuapo áamak ä tatahuähui? Bueítuk jü jiojteri ínel jiaahua: “Nahuichikam huépülak nau takahuanake.” ¹⁷ Të

jü Señorta eäpáman jíapsi báreka au rukteme, huepul espíritupo áamak tahuanake.

¹⁸ Juka kaa emo jubeka nau jíapsihuatem tojaka sakka, jü täbui kaa türi yoremta jojoau kaa ä takahuapo yeu huéiye, të jü jámutta kaa jubeka áamak böyeme, ä takahuabet kaa türik johua. ¹⁹ ¿Jachë kaa jüneiya juka enchim takahua Espiritu Santota ä tiöpokähui, iri enchimmet aane, éntokem Diosta bétana ä jípure, éntokem emée kaa emo attiak? ²⁰ Bueitukem bejhuapo jinnurï; enchin takahuápem Diosta úttile, entok enchim espíritupo, ímëri Dios attiärimme.

7

Jubiahuäpo emo consejhuame

¹ Juka huateg bétana enchim ínou jiojtekähui. Jü yoremta béchibo chë türi eiyeey kaa jámutta nüko. ² Të kaa emo jubeka nau jíapsihuatma ito násuk ayukä béchibo, elapo yoremem huëpulam jubnake, jume jáamuchim junne huëpulam kunanake. ³ Jü jubekame jámutta kaitäpo siroktuaka yúmalasi ámak jíapsinake, alë bënasi këtchi jü jammut ä kunáamaki. ⁴ Jü jammut ä takahua kaa yeeka, ál-la ä kunahua jíbba, entok këtchi jü yoreme ä takahua kaa yeeka ál-la ä jubiahua jíbba. ⁵ Katem emo koptia báreka éenake, al-lem nanabeu eaka chubala emo tojja, bueituk oraciompo Diostáamak am báreka, huanärem chúkula huepulsu júchi emo nau toijnake, Satanásta kaa enchim jioptuanakë béchibo. Jum emo ukulhuapo kaa enchim úttiakabéchibo.

⁶ Téne íkái consejota enchimmeu nooka, të kaa nesauta bënasi. ⁷ Síme yorememne inobénasi emo nütua peiya, të kaa simetaka Diosta bétana ä mabet-la juka kaa jubeka bem jíapsinakëhui, lutüriapo hueepulaka ínëli, jü senu entok täbuíasi.

⁸ Téne ínel ámeu jiaahua, jume kee jubemmehui entok jume jokoptu-lammehui, bueituk amebéchibo chë türi eiyeey inobénasi tahuakateko. ⁹ Të jume kaa jubeka ára jíapsihuatma, Diosta bétana ä mabet-latuko, jubëem, éntokem kuuna. Bueituk chë türinake. Jume kaa emo yüeka kaa tüisi ayunaketeko.

¹⁰ Jume emo jubeka nau jíápsame, nesautane am makka, të kaa ínapo, ál-la jü Señor: Jü jámmut ä kunahua kaa toijnake; ¹¹ ä tójakátek, kara kunaa, të ä kunabeu notteka ára au jiokore; entok jü jubekame ä jubi kaa toijnake.

¹² Ínapone jume huatemmeu ínel jiaahua, të kaa jü Señor: jábe hermano kaa Dios huatemta jubekame, të jü jámut ínëli áamak jíapsibarëteko. Kara ä tojja. ¹³ Senu jammut, kaa Dios huatemta kunakátek, të jü yoreme ínëli ámak jíapsibaretoko. Kara ä tojja. ¹⁴ Bueituk jü kunari kaa Dios huateme, juka jámutta Dios huateg béchibo, áapo Diosta tü eäu jípunake; jü jámut kaa Dios huateme entok ä kuna Dios huateg béchibo áapo Diosta tü eäu jípunake, bueituk täbuiasi enchim aaney entok, jume enchim úsim katim Dios huatega tahuanake, të enim Diosta tü eäu jípure. ¹⁵ Të jü kaa Dios huateme aü naikimtekateko, Akë ä tojja. Bueituk nahuichikam karam úttiapo nau aane. Ä inelituko jü hermano o jü hermana beja búttiätunake, bueituk yanti eäu Dios itom núnula. ¹⁶ Bueituk, ¿jáchise jüneiya, empo jámmut, jáamak jü em kuuna jinëutaka ä tahuanakëhui? ¿Ö jáchise jüneiya, empo kunahuari, jáamak jü em jubi jinëutaka ä tahuanakëhui?

¹⁷ Të jáchin hueepulaka Diosta ámet ä naikimtekapo ámani, entok jáchin Diosta am núnukäpo ámani ínëlem ä yauhua, íkäine síme jume

Cristota sualhuäpo nau animmet nesahuek. ¹⁸ ¿Bueituk jábe circunsicionta jípureka núnuhuak? Circuncionte jípureka taahua, ¿të jábe kaa circunsicionta jípureka núnuhuak? Kaa au circunsidaruanake. ¹⁹ Jü circunsicion kayta bejre, entok jü kaa circunsidaruahuame junne, ál-la jü Diosta nésahui ëriahuame. ²⁰ Huehuëpulaka jáchin Diosta bétana bem nunuhuakapo, junëlim tahuanake. ²¹ ¿Jachë nenkitake tekoka núnuhuak? Katë jáchin eiya; të empo jum em nenkihuakapo ára emo yeu huíkëtek, Akë ä jaria. ²² Bueituk jü nenkitaka tekoka, Señorta ä núnuko, búttiataka tahuanake, ínëli këtchi jü búttiataka núnuhuakame, Cristotamak sumataka tahuanake. ²³ Bejhuapëm jinnuri, katem júchi yorememeu emo nenkaka am teko bare. ²⁴ Ínëli, huehuëpulaka, hermanom, jachin jiápsaka núnuhuakatek, junëli au nüyeka jiápsinake Diosta béchïbo.

²⁵ Jume kee kuname béchïbo, kanne nesauta jípуре Señorta bétana, tëne ín eäü enchim tejhua, juka Señorta yore nak jiokolëpo ä jajam-latakane, Cristotat jíba eiya. ²⁶ Imi huamne tü ehuamta jípуре, juka itou ayukamta obiachi béchïbo, bueituk jü yoreme tüisi ayunake ä aane bénasi tahuakatëko. ²⁷ ¿Jatchë jámuttamak emo súmala? Katë emo búttia báare. ¿Katë jámuttamak emo súmala? Katë jub báreka eiya. ²⁸ Të empo jubekätek, katë kaa tüisi ayunake; entok jü jamut beme kunakätek kaybu kaa tüisi ayunake, të ímechïri jü jiokot emo bit-huame takahuapo ámet ayunake, të ínapo íkäine kaa enchim jipu ía.

²⁹ Tëne ikai nooka, ín hermanom: Jü tiempo kopela aane. Én entok bat bitcha, jume jubekame, kaa jubekamta bénasim emo nüpo yúmala; ³⁰ jume buaname éntok, kaa buanamta bénasi; jume al-leame éntok, kaa al-leamta bénasi; jume jita jinnume entok, kayta attiakamta bénasi. ³¹ Entok jume imi ániat ayukamta musauleka ä joame, katim ä joamta bénasi emo núnake, bueituk jü ániat ayuka ujuryori béname lülüte.

³² Kaa yúmaisine kaa enchim emo bit ía. Jü kaa jubekame jáchin jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba huatia, entok jachin juka Señorta ä al-letuanakëhui; ³³ të jü jubekame, ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä jubi al-letua báreka. ³⁴ Ínëli ámet júnakiachi jü kunakamtachi entok kaa kunakamtachi, jü kaa kunakame jum Señorta nesaupo ä annakeu jíba kaa yúma, entok jachin Señorta bíchäpo huepulsí au ä jipunakëhui, taakapo entok espíritupo; të jü kunakame juka ániat ayukamtat jíba kaa yúma, ä kunahua al-letua báreka.

³⁵ Ikäine nooka tüisi enchimeu huenakë béchïbo, të kaa obisi enchim emo bínnakë béchïbo, ál-la huéchiapo entok simeku türík joaka, entok ínëlem kaytat obisi eaka Señortau ruktinake.

³⁶ Të jábe ínel eäteko: Jü ín mala béja yöhue ä kunanakeu huasuktiriam at siime. Béja au kunatuapo yúmala, ä yáa bareu yanake, kaa Diosta bejre, eläpo kunanake. ³⁷ Të senu ä jiápsipo huitti ehuamta jípureka, kayta áu bëyeka, ínëli ä éäü áapo attiaka, ä malahua kaa kunakamta toij béchïbo, tüisi aane. ³⁸ Të ínëli jü ä kunatuame, tüisi aane. Të jü kaa ä kunatuame entok, chë tüisi aane.

³⁹ Jü jamut kunakame súmataka jiápsa, ä kunahua ketune jiápsayo; të ä kunahua mukuko búttiataka taahua, ára ä kunabareu kuna, të ál-la Señorta sualemta kunanake. ⁴⁰ Të ínel ín eäpo, chë júne Diosta tühua mabet eiyeey kaa júchi kunakäteko, bueituk ínapone ket Diosta Espiritu jípуре.

8

Jü buähuame ídolómmeu toijri

¹ Juka buähuamta ídolómmeu toijta bétana, entok bejate jüneiya simetaka jita ito täyähui, jum jita täyahuäpo emo jabelhuame áma ayuk, të jum yore nakhuäpo jita täyahuäpo yore yötutua. ² Bueituk jábe jita áu täyalame, ketune kayta jee täya, tua jita ä täya éäpo. ³ Të jábe Diosta naketek, ä bétana täyahua.

⁴ Juka buähuamta ídolómmeu toijta bétana, jüniate juka ídolota ániapo kayta bejrehui, bueituk kabe entok Dios, huépúlaka jíbba. ⁵ Elaposu huate emo diosim teaka täyahua, imí buíapo entok téhuekapo junne (inëlim juebenna jume diosim ti tettehuahuame, entok jume yörihuame), ⁶ simeta íkái násuk itobéchibo huépúl Dios jíbba, achayhuariataka, áapörík bétana simetaka huéiye, itapo entokte ä béchibo, entok huépúl Señor Jesucristo, áapörík béchibotaka síme ayuk, itapo entok áapörík huämi.

⁷ Të ä täyahuame kaa simemmet ayka; bueituk huate imí tajti, ídolómmeu joyhualataka, íméi ídolómmeu toijtam buabuäyey, inëlim juka bem jíapsi ehuamta kaa úttiaka béchibo, katim at jünéaka tatahua. ⁸ Huitti nokhuäpo juka itom buäyepo Dios ä bíchäpo kaa chë itom mabetnake; bueituk itom jibuä béchibo katte chë tutturi, entok kaa jibuätek jünete kaa chë tutturi Diosta bíchäpo. ⁹ Të áachem suhua juka huitti hueka enchim täyapo, jume kaa jíapsi úttiakame kaa jiopnakë béchibo. ¹⁰ Bueituk jábe enchi bichätek, jünéaka enchi ä täyähui, ídólom yörihuäpo enchi katek, jü ä eäpo kaa jíapsi úttiakame, ¿jachu kaa áma jibuä báanake jáni, jum ídólom yörihuäpo? ¹¹ Entok em jita täyapo; jü hermano kaa jíapsi úttiakame au tárúnake, të ïari béchibo Cristo ket múukuk. ¹² Bueituk imí huäm em Dios bejrim, jume hermanom bej-reka kaa tüisi aane, juka bem jíapsi ehuäpo kaa úttiakapem am sasabuania, inëlem Cristota bej-reka aane. ¹³ Ìari béchibo, jü buähuame ín hermanota ái ä huennaakey, jauhuey júnene kaa huakasta buänake. Bueituk juka ín hermano kaa jiopnake béchibo.

9

Jume apóstolta lutüriam

¹ ¿Jachune kaa apóstol? ¿Jachune ín eäu kara johua? ¿Jachune kaa juka itom Señor Jesústa kaa bit-la? ¿Jachem kaa emëe ajäria jume Diosta eäpo ín tekkil? ² Bueituk huatem béchibone kaa apojtoltukätek, lutüriapone enchim béchibo ál-la apojtol; bueituk emem ä lutüriatebo juka Señorta tekilpo ín apóstoltukähui.

³ Jume nee natuamene inenne ino nokriaka am yommia: ⁴ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jita itom buänake béchibo entok jita itom jinake béchibo? ⁵ ¿Jachute kaa lutüriata jípure jubiaripo senu hermata itomak nunüp béchibo, jume huate apojtolim bënasi, jume Señorta saylam, entok Peero? ⁶ ¿Ö Bernabé entok ínapo, katte lutüriata jípure kaa entok itom tekipanuanakë béchibo? ⁷ ¿Jábesu ä boosapo tomi bejteka sontaro huerama? ¿Jábesu jume parasim el-lataka jume takam kaa buäpo yúmala? ¿Jábesu jume animalim suayaka kara am lechí jëye? ⁸ ¿Íkáine nooka ín yoremtuka pámani? ¿Jachu jü ley ket kaa íkái nooka? ⁹ Bueituk jum Moiséjta leyipo ínel jïojteri: “Juka bues tirijkom jotamta katë ä bobosaltua.” ¿Bueituk Dios ket am suaya jume buéesim? ¹⁰ Ö, ¿tua kayta yeu beaka íto béchibo júnel jiaahua? Bueituk íto béchibo jïojteri; jü moiteme tuhuata

boobíchaka moíte, entok jü tirijkom jotame juka báchiata ä mabetnakëu boobíchaka. ¹¹ Të itapo juka espíritupo huentá enchimmet echákatek, ¿buere uyjori eiye juka chupemta toboktihuäpo enchim bétana? ¹² Të ínëli huaté enchimmak lutüriata jípure, ¿të itapo chë junne?

Të íkái lutüriata të kaa nüla, ál-late kaa huanti aneka simeta huéria, bueítuk Cristota evangelio kayta ä bia chatunakë béchibo. ¹³ ¿Jachem kaa jüneiya jume Diostau bíchaa naikiapo tekipanuame, juka tiöpopo ayukamtam buäye, entok jume altarpo jita joame juka altarpo ayukamtayim emo ania? ¹⁴ Ínëli ket nesahuek jü Señor, jume evangeliota bétana nokame, evangeliopo ayukamtayim jiapsínake. ¹⁵ Të ínapo kanne iachi jahuiteka, entokne kaa íkái jiojte ínëli ínomak ayuna béchibo, bueítuk ín muknakeu chë türi, kabeta kee jee nee ä ühuayo, juka huitti eaka Diosta noki enchimneu ín nokakähui.

¹⁶ Bueítuk ínapo juka evangeliota nokaka, karane ino buérialé; bueítuk úttia ín ä yáanakëhui, entok béttesi ino huenake kaa evangeliota nee nokayo. ¹⁷ Juntuksan tü eaka ä joátek, juka ín kobanakeüne makna, të kaa tü ehuäpo ä joátek, bueítuk ín ä yáanakë béchibo Diosta bétanane nesauta mak-ri. ¹⁸ ¿Jítasuntukne kobanake jáni? Juka Cristota evangelio huatemmeu nokakane kayta bejtuhuaka ä johua, juka evangeliopo ín anianäu lutüriata jípureka junne, kannä nüye.

¹⁹ Bueítuk kaabemmeu nee sumari, tëne én ín eäpo simemeu ino summa, bueítuk juebenam Cristota béchibo koba báreka. ²⁰ Jume judíom béchibo nee judíota bénasi ino nüye, Cristota béchibo am koba báreka, jume leyta bétuk aneme ket nee áme bénasi ino nüye (elaposune kaa leyta jíápáman huéiye), jume leyta bétuk emo nüyeme Cristota béchibo am koba báreka. ²¹ Jume kaa leyta jipureme béchibone, kaa leyta jipuremta bénasi ino nüye (Diosta leyta kaa jipurem tenasi, të Cristota ley ál-la), jume kaa leyta jipureme Cristota béchibo am koba báreka. ²² Jume kaa úttiakammakne kaa úttiakamta bénasi ino nüye, jume kaa úttiakame Cristota béchibo am yö báreka, simemmakne, simeku áme bénasi ino nüye, Cristota am jineunakë béchibo. ²³ Íkáine johua evangeliota béchibo, ín tekipanüäpo áamak ä jipu báreka.

²⁴ ¿Jachem kaa jüneiya simetaka jume estadiopo jínkölame, simetakam eaka tenne, të huépülaka jíba yönake? Inëlem tua eaka tenne ä yöbéchibo. ²⁵ Síme jume jínkölabareme, simeta kaa tüisi ámeu huechemtam toijnake, bempo lutüriapo juka corona momoyemta koba báreka, të itapo, juka kaa momoyemta. ²⁶ Íari béchibo ínapo, ínëline buyte, kaa jáamak junne ti eaka, ál-lane ínëli nássua, të kaa kia jekata chónamta bénasi. ²⁷ In takahuane kaa jiokoleka úttiapo ä tekipanuatua, jáchinaik júnene ínapo huatem majtiasulataka, inaposu päku tahuana.

10

Ídolom bétana kuttílasi nokhuame

¹ Bueítuk kanne enchim ä koptia ía hermanom, bueítuk simetaka jume itom áchayhuarim namuta bétukim aanek, entokim simetaka bahue síkiripo áman yeu sajjak. ² Entok simeta Moiséjta huam batöhuak, jum namupo entok bahuapo, ³ entok simetaka juka espíritu buähuaamta buäka, ⁴ entok simetaka jume espíritu báam jëka; bueítukim simetaka jum tetapo báa jëka, íri teta Espíritu entok ámemak huéesimey, íri tetta entok Cristotukay. ⁵ Bueítuk síme jeelaam kaa Diosta eä paman ayuk, Dios entok kam tüturek, íari béchibo mekka ánia pariapom kókkok.

⁶ Siime ìri yeu sika itom ä jünerianakë béchïbo, bueituk ä júneriaka kaa türük kaa itom ukulnakë béchïbo, bempörim ä ukulekä Bénasi. ⁷ Entokte ídolom kaa yörinake, jume huate áme násuk aneihui Bénasi, áme bétana ínel ä jïojteripo: “Jü gente joteka jibuak entok víno jeeka, huanärim japteka nau yeu taiytek.” ⁸ Kaa emo jubeka nau jíapsihuamta junne katte ä joopo yúmala, bempörim násuk huatem ayuka Bénasi, ìari béchïbo senu táapo veintitrés miltakam huatteká kókkok. ⁹ Entokte kaa Señorta bejnake, bueituk bempörim násuk huatem ä bej-rekä Bénasi, ìari béchïbom bakot kïrïmmey kókkok. ¹⁰ Entok katem Diosta bej-reka nokbare, bempörim násuk huatem Diosta bej-reka nokakä Bénasi, huanäi jü sússuahuamta tekiakame am sühuak.

¹¹ Ìrí síme ámeu yeu siika itom ä jünerianakë béchïbo, entokim jïojteri, kutti nokta itom táyanakë béchïbo, jume én ániata abe lütey jíápsame béchïbo. ¹² Ìaribéchïbo, jü huitti eäka huekame, tüisi au suayanake kaa huet béchïbo. ¹³ Yore jïöbïla báahuäpo áma pappehuä páman enchimieu huéiye, jume huatem ama jïöbilahuakä Bénasi maachi. Të Dios huitti ä éäpo kaibu itom jïöbilanake jum kara itom áma yumä pámani, ál-la itom jïöbilatek ket juka ára áma yeu kathuamta itom maknake, bueituk itom áma yúmanakë béchïbo.

¹⁴ Ìari béchïbo, emëe ín nakëhuim, ámem yeu kaate jum ídolom yörïhuäpo. ¹⁵ Jume suamsi emo nüyeme benammeune nooka, áachem suhua jü ín nokakaubechi. ¹⁶ Jü kopa Diosta tühua hueriamta, Diosta tühua itom at chupahui, ¿jachu kaa jü Cristota ojpopo huepulsï nau ehuae? Jume panim itom rebektiahui, ¿jachu kaa jü Cristota takaapo huepulsï nau ehuae? ¹⁷ Jume paanim huépülay, ítapo entok juebenna, tetë huépülak nau takahuak; bueitukte símetaka huamey huepul paanin nau buäye.

¹⁸ Takahuapem Israelitam bitchä; kabara huakasta altariu toijta bem nau buäkä béchïbo, Diosta bíchäpom huepulsï nau taahua. ¹⁹ ¿Jítasune jüntuk nooka? ¿Jachu jü ídolo yörïsi maachi, ö jü buähuame áu órehuae? Síme ìri Diosta bíchäpo kaa bejre. ²⁰ Èe, bueituk jume kaa judíom lemonio altarihuim ä totoja, inëlim lemoniom béchïbo ä johua, të kaa Diosta béchïbo, ìari béchïbo ínapo kanne lemoniommak íkäi enchim jo-ia. ²¹ Karem juka Señorta kopa jëye, entok juka lemoniom koopa, karem Señorta mesau jotë, entok lemoniom mesahui. ²² ¿Ö te Señorta júneli naïbuktuana? ¿Jachute áa béppa chë ütiak jäni?

Diosta ujyória bechïbem símeta johua

²³ Árane símeta johua, tëne kaa símeta jopo yúmala; síme türi jïobe, të kaa síme ára Diostau bíchaa yore yotütua. ²⁴ Kaabe juka tüisi au huechemta jíba jariubanake, ál-la, täbuik béchïbo tühuata.

²⁵ Huakajta nenkihuäpo, símeta áma nenkihuamtem ára buäye, kayta natemajeka, jíapsi ehuaamta béchïbo; ²⁶ bueituk Señor juka buíata attiak entok símeta at ayukamta.

²⁷ Jábe kaa Diosta sualemta enchim jibua néjunëk, eme entok áman sajakätek, símeta enchimieu orehuakamtem buäye, kayta natemajeka, enchim jíapsi eri béchïbo. ²⁸ Të jabeta ínel jiayo: “Ìri ídolommeu toijri”, katem ä buäye, huakay junël jiaka béchïbo, entok jíapsi ehuaamta béchïbo; bueituk Señor juka buíata attiak entok símeta at ayukamta. ²⁹ Jü jíapsi eri, të kaa emo bétana.

Ál-la huä senuk bétana: “¿Jatchiaka ínapo yuktiana, täbui jíapsi erita béchïbo? ³⁰ Bueituk ínapo Diosta báysahueka ámemak ä joäteko,

¿jatchiakam kaa nee türinake iäri béchibo, Diostane báysahueyo?” ³¹ Ínel entok eme jibuátek ö jita jëyetek ö huatek jita joátek, íkai simetem yáuhua Diosta looria béchibo. ³² Katem jume judíom kaa türiku jioptua báare, entok kaa judíom junne, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim junne. ³³ Bueituk ínapo kétchi símeku, simemmakne ino türe, kaa juka inou bíchaa türik jíba jariaka, ál-la juka símem béchibo türik, am jinëutunä béchibo.

11

¹ Inobenasem jíapsibare, Crístota bénasi ín jíápsäpo.

Jamuchim sanko

² Enchimne úttile, hermanom, bueituk símeku ínohuem huaate, éntokem juka enchim ín majtiakäu ketune jípure, enchim ín ám makakä bénasi. ³ Tëne enchin jünee-ía, síme yorememmeu Cristota kobatukähui, jü yoreme entok jámuttahui, Dios entok Crístotahui. ⁴ Síme yoreme orancionta joame entok Diosta noki nokame, kobat au pattialataka, juka au koba yöta kaa yöre. ⁵ Të síme jamut oraciónta joame entok Diosta noki nokame, kaa kobat áu pattialataka, juka au koba yohueta kaa yöre; nahuau pittí au chon chuktialata bénasi tatahua. ⁶ Bueituk jü jamut kaa áu koba jintuame, au chon chuktianake; të nahuau pittí áu chon chuktia béchibo tihuëtek, áu koba jintuanake. ⁷ Të jü yoreme kaa áu koba pattíapo yúmala, bueituk Diosta benna loriapo entok Diosta looria jünakteri; të jü jamut yoremta uyjóriapo huéiye. ⁸ Bueituk jü yoreme kaa jámutta bétana huéiye, ál-la jü jamut yoremta bétana, ⁹ entok jü yoreme kaa jámutta béchibo yáhuak, ál-la jü jamut yoremta béchibo. ¹⁰ Íaribéchibo jü jammut ä kobapo seña yaurata ä jípunakëu úttia, jume ángelesim béchibo. ¹¹ Crístota nau sualhuäpo, jü yoreme entok jü jammut karam natepola jíápsa. ¹² Bueituk jachin juka jámutta yoremata yáa simlä bénasi, ínëli kétchi jü yoreme jámuttat yeu yoremata; të síme Diosta bétana huéiye.

¹³ Tüisem at suuhua: ¿Jachu türi jáni, jü jámutta béchibo kaa au koba pattialataka oraciónta joáteko? ¹⁴ Jum itom ito ujuhuä pámanate at jüneiya, jü yoremata béchibo tiusi ä machiakähui tettébesi au ä chon yóturianakëpo. ¹⁵ Të jü jamut au ä chon yóturiapo, at utti, bueituk jume choním mak-ri, ámey ahuä koba pattianakë béchibo. ¹⁶ Të símeta ikai bétana, jábe at nok nassua bárëtek, itapo kaa íkai boojoria, entok jume huate Diosta iglesiam junne.

Jü Santa Ceenapo jájana johuame

¹⁷ Të ikai enchimmeu jiojtekane, kaa enchim úttile, bueitukem kaa juka chë türik béchibo emo nau totoja, ál-la juka chë kaa türik béchibo. ¹⁸ Bueituk tua batchu, emëe emo nau tojáteko Crístota sualhuäpo, juka emo naíkimatehuamtane jikkaja enchim násuku, entokne senu huépáman ä suale. ¹⁹ Bueituk úttia enchim násuk emo naíkimatehuamta ayunakëhui, bueituk huame enchim násuk tüisi kateme täyanä béchibo. ²⁰ Bueituk emëe emo nau tojakáteko, íri kaa jü Señorta Santa Ceena buáhuame. ²¹ Bueituk huepülaka bat jibuátek, bachim juka bem buábareú buabuáye, të jü senu tebaürinake, jü senu entok naamuknake. ²² Jachisuntuko, ¿jachem emëe kaa jóhuak áma jibua béchibo ö jita áma jibéchibo? ¿Ö sem juka Diosta iglesia kaitäpo bit báare, éntokem jume kayta jipureme

tüsi tahuaria báare? ¿Jachisune enchimneu jiaunake? ¿Jachune enchim úttılınake jäni? Imıne kara enchim úttile.

Señorta Santa Ceena nésauri
(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³ Bueıtuk ınapone ket Señorta bétana ä mabet-la, juka enchim ın majtıalähui: Jü Señor Jesús huäri tukarit huatem mampo yechahuaka, panim nüka, ²⁴ Diosta baisáusuka, am rebektiaka ınel jiaahuak: "Akemam nüka, ám buäye, ırı ın takahua enchim béchıbo kökosi yahuakame, inohuem huateka ikai johua." ²⁵ ıneli ketchi juka copata nüka, chükula jıbuásuka, ınel jiaahuak: "ıri kopa, jü bemela nokta nau tütehuame jü ın ojboyı, ikarem johua chikti enchim ä jeye belëki, inou huateka." ²⁶ ıneli ketchi, imey panim enchim buäye belëki, entok ikai copata enchim jeye belëki. Juka Señorta mukukähuem jüneriaatebo, ä yepsäu tajtı.

Santa Ceenata kaa buäeaka ä buäyeme

²⁷ Bueıtuk ıneli jábe imeı paanim buäyeme entok ikai copata jeyeme, Señortau bíchaa kaa tüsi jíapsaka, Señorta takaa entok ä ojbo béchıbo kulpaka tahananake. ²⁸ Huäri béchıbo, hueepulakam emo bınnake Señortau bíchaa tüsi jíapsihuäpo, huanai jume panim ára buäye entok copata ára jeye. ²⁹ Bueıtuk jábe junne kaa tüsi áu jípureka, imeı paanim buäyeme entok ikai copata jeyeme, kaa bat tüsi Señorta takauat au temajekatek, Diosta yäura bitthuatma buäye entok ä jeye. ³⁰ İari béchıbo enchim násuk juebénakam kökore, entokim kaa úúttiak, entokim juebénaka kókko la. ³¹ Të itapo hueepulaka itot ito bitjariakatek, katte Diosta yäura bittua eehuay. ³² Të ikai yäura bit huamtı jípureka, Señorta bétanate jıbebiata mabet-la, bueıtuk kaa jume ániat jíapsammak bétte nokta mabet béchıbo.

³³ İari béchıbo ın hermanom, bueıtuk emo nau tojaka jıbuätek, emoem boobibicha. ³⁴ Entok jábe tebaürëteko, ä joapo jıbuänake, bueıtuk Diosta bíchäpo yäura bithuatma kaa jípu béchıbo, juka huatekne huıttı órenake enchimneu yepsakäteko.

12

Don tí tehuak jü Diosta ára jıta joähui

¹ Hermanom, enchimne ä taaya ia, juka Espıritu Santopo Diosta eapo ára jıta johuatma huehuëpulam makähui.

² Jüneaem júnaköi ketune kaa Diosta enchim sauleyo, sekána bíchem huehueriahuay, jume ídolo muurommehui. ³ Huäri béchıbo enchimne jünetua, bueıtuk kaabe Diosta Espıritupo nokaka: "Jesústa kaa Dios tianake." Entok kaabe: "¡Jesústa ára Señor!", tüıya kaa Espıritu Santota ä noktuayo.

⁴ Të én entok juebénaka ayuk, Diosta eapo juebénaka ára jıta johuaka yore máamakhuame, të jü Espıritu huépülay jıbba. ⁵ Entok juebena ministerio tekkil ayuk, të jü Señor áapo jıbba. ⁶ Juebénaka tekil kaa nanálaika ayuk, të Dios juka simeta joame, entok simemmechi, áapo jıbba. ⁷ Të hueepülakam ä mak-ri, juka Espırituta simem béchıbo türık. At jíapseka ä jünerianä béchıbo. ⁸ Bueıtuk ırı Espırituta bétana ä mak-ri huechiapo suamsı yúmalası nokhuamtı, jü senu entok nokpo yún jıta taayahuamtı, juka áapörık Espırituta ä türe pámani. ⁹ Senu entok, Diostat ehuame jíba huäri Espırituyı, senu entok jume kökoreme tüte

béchībo jí̄ba huári Espírítuyi. ¹⁰ Senu entok, milagrota ára joame, senu entok Diosta noki ára nokame, senu entok huate espíritum ára täya, senu entok huatek täbuiasi nokhuamta ára täyame, senu entok täbui nokta ára kuaktiame. ¹¹ Të ikaï simeta huepul Espírítu jí̄ba ä johua, huehuëpulammet ä naïkimteka juka kaa nanalaysi ára jita johuamta, ä huatia pámani.

Simetakate huepul takaapo joome

¹² Jáchin juka tákaata huepülaitukä bénasi, të juebenam tónua mesëkiriak, të simetaka jume takahuat tónua mesëkiriak, juebénakam huepul takahua, Crísto ket anëli. ¹³ Bueituk huepul espíritupo jí̄bate simetaka batöhuak, huepul takahuapo, judíom entok griegom, tekoka emo sumalame entok kaa tekókame junne. Simetakate huepul Espírítu Santota nau jítuahuak.

¹⁴ Të jü takahua kaa huépülak jí̄ba tónoa mesëkiriak, ál-la juebennam. ¹⁵ Bueituk jume guokkim ínel jí̄ateko: “Kanne mamamtaka, kaa takaapo joome”, ¿jüari béchībo kaa takaapo joome? ¹⁶ Bueituk jume nakkam ínel jí̄ateko: “Kanne puusim, kanne takapo joome”, ¿jáchu juári béchībo kaa takapo joome? ¹⁷ Bueituk sime tákaa pusimtukátek, ¿jaksum óre eíyey jume nakkam? Bueituk sime nakamtukatek, ¿jítaysute jita jujup eíyey? ¹⁸ Të én entok Dios, áma am joala jume tóno mesëkiriak, hueepulam takahuapo, ä eä pámani. ¹⁹ Bueituk simeta huépül tóno mesëkiriak, ¿jaksu óre eiyey jü takahua? ²⁰ Të éni juebenamme jume tóno mesëkiriak, të jü takahua huépülay jí̄bba.

²¹ Jume pusim kara mamammeu júnel jiaahua: “Kaitäpone emót ée matchi”, entok jü koba junne jume guokimmeu: “Kaitäpone enchimmet ée matchi.” ²² Jume takapo tóno mesëkiriak, chë kaa ütteakame, chë júne üttia bem áma órenakë béchībo. ²³ Entok huámei takahuapo kaa tua huatia matchim, imeite chë júne túlisi sasankotua, entok huame ítot kaa tua túisi bitthuame, imeite chë túlisi bitcha. ²⁴ Të huame ítot chë túlisi bithuame, kayta ámeu bëye, të Dios tákaata yúmalasi huéchiapo yáahuak, bueituk huaka ámeu bëyemta chë yún yúmalasi am makkak. ²⁵ Bueituk juka tákaata kaa au naïkimtenakë béchībo, íneli jume tóno mesëkiriak, nanancham emo ania báareka eenake. ²⁶ Të senu tóno mesëkiriata kökosi ayuk, simetakam ámak ä innénake, të huepul tóno mesëkiriata tühuata mabetakátek, simetakam ámak al-lenake.

²⁷ Emem amëria, jü Cristota takahua, të natepolem tóno mesëkiriak. ²⁸ Entok Dios huatem Cristota sualhuäpo nau anim buere tekiapo joiyak, tua batchu jume apóstolim, chúkula jume profetam, bájikum huëpo jume maestrom, chúkula entok jume milagrom ára joame, chúkula entok jume kökoreme ára tutüteme, entok jume huatem ára aniame, jume tékilta johuäpo bat kateme, entok jume täbuiasi nokhuäpo Diosta bétana ára ä nokame. ²⁹ ¿Jachum simetaka apóstolim? ¿Jachum simetaka profetam? ¿Jachum simetakam maestrom? ¿Jachum simetaka milagrom ára johua? ³⁰ ¿Jachum simetaka jume kökoreme ára tüte? ¿Jachum simetaka juka täbuiasi nokhuamta ára nooka? ¿Jachum simetaka juka täbui nokta ára kuaktia? ³¹ Juka Diosta bétana donta enchim mak-ri, jukarem jária, të ínapone böota chë türik enchim yuktiria.

13

Jü yore nakhuame, bat huéiye

¹ Bueituk ínapo ániat nokhuamta entok ángelesim nokaü nokátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, sisigúokta entok musico puratotane ponhuá benanake. ² Entok Diosta betána nokta mabel-lataka ä nokátek, entok chúkula yeu huenakemat júneatek, entok símeku jita täyatek, entok síme Diostat ehuamta jípurétek, entok juya ániata ára sekána yechátek, entokne yore nakhuamta kaa jípurétek, kaytane bejre. ³ Bueituk símeta ín jípurëu naikimteka póobem jibuatuakaték; entok ín takahua tojakátek ä taaná béchibo, entok yore nakhuamta kaa jípurétek, íri kayta béchibo inou türi.

⁴ Jú yore nákeme jìokot aneka ára jíapsa, entok yore nak jíokolë; jum yore nakhuäpo kayta ehuil ukulhuame, jum yore nakhuäpo kabe au chëhuale, entok kaa au buérialë. ⁵ Entok huéchiapo huemta jíba johua, entok áapörík béchibo kayta jaria, omteték kabetat chachaye, entok kabeta yü tütti omtia. ⁶ Jum lutüriata kaa johuäpo kaa al-leiya, lutüriata johuäpo, ál-la al-lenake. ⁷ Entok símeku jìokot aane, entok símeta suaale, entok símeta ára boobítcha, entok yanti aaneka símeta innëa.

⁸ Të jú yore nákhuaame kaybu lütinake; jume profeciam ál-lam lütinake, entok jume täbuiasi nokhuame ket lütinake, entok ket lütinake jú yún jita täyahuame. ⁹ Bueituk huatekte täya, huatek entokte profeciapo nooka. ¹⁰ Të huaka yúmalasi huemta yepsako, huanäi hua ámak naikiari lütinake.

¹¹ Bueituk ínapo usitaka, ili usi ténasine nonokay, entokne ili usi tenasi eiyay, entokne usi ehüäpo símeta nüyey; të chúkula öu yótaka, juka ín usitukaüne tojjak. ¹² Én entokte ejpejopo torokosi ä bitcha, júnakoy entokte au bíchaa pujbaka ä pujbahua bínnake, én entokne huatek jíba täya, të júnakoy entokne yúmalasi ä täyanake áapöríkne täya bénasi. ¹³ Én entok jú Dios ehuaame, entok Diosta tühua boobit-huaame entok jú yore nakhuame, bájimme, të imei násuk jú yore nakhuame chë türi.

14

Täbui nokpo nokhuame

¹ Juka emo nakhuamtem boojoria; entok juka Espíritupo Diosta eäpo áma yúmahuamtem mabet báareka eíya, të chë junne símek béppa profecia noktem noóka. ² Bueituk jú täbui nokpo nokame kaa yorememmu nooka; ál-la Diostahui, bueituk kaabe at júneiya, bueituk Espiritu Santopo ä nokaü esotaka kara at júnetu. ³ Të jú profeciata nokame yorememmu nooka, Diosta eäpaman am yötunakë béchibo, entok kutti nokta am makaka, am jíapsi joiya. ⁴ Jú nokta kaa täyahuamta nokame, áapo jíba au aniaka yötu, të jú profecia nokta nokame, iglesiata yötutua.

⁵ Bueituk símemne juka täbui nokta enchim noktua peä jíöbe, të chë junne juka profecia nokta, bueituk chë bat huéiye jú profeciata nokame, jú täbui nokta nokamta béppa, ál-la chë türi eiyey juka täbui nokta at júnehuá paman ä kuaktiateko, jume iglesiapo nau anim Diosta eäpaman am yötunakë béchibo. ⁶ Én entok hermanom, ínapo enchimemmu yepsaka täbui nokta nokátek, ¿jita tühuatasem áma teunake, të ínapo juka Diosta yeu machiriakäu nokátek, entok juka huitti täyahuamta, profeciata, entok doctrinata?

⁷ Lútulay jú jita sonim ái popönhuame jahuita joame, jú baka kusia entok arpa, bueituk bem jahuipo kaa jünakiachisis jíátek, ¿jachisu ára at júneetunake arpata entok baka kusia jahuichi? ⁸ Entok jú trompeta kia jeka jahui tenasi jíáteko, ¿jábesu au ánanake jáni, nassuahüü huee béchibo? ⁹ Júnëli kétchi emëe, bueituk jú niniy kaa at júnehuamta

nokäteko, ¿jachisu at jüneetunake jü enchim nokäbechi? Bueitukem kia jekapo noknake. ¹⁰ Lutüriapo juebena jü täbuiasi nokhuame sime ániachi, entokim simetaka ä jípure jachin bem jiau barëhui. ¹¹ Të inapo jü nokit kaa jüniatek, sekäna joome bénasi nee binnake jü nokame, entok jü nokame ino béchibo ket sekäna joome ténanake. ¹² Junëli ketchí emëe; juka Espíritupo Diosta eapo ära jita johuamta mabet peatek, ími huämëm chë tekipanua, juka iglesiata yötunakë béchibo.

¹³ Huäri béchibo jü täbuiasi nokta nokame, áma yúmahuamta oraciompo aunake ä kuaktia béchibo. ¹⁴ Të inapo täbui nokta kaa täyahuäpo oraciónta joatek, ín espíritu oraciónta johua, të jü ín koba suahua kayta jüneriaka tatahua. ¹⁵ ¿Jachisuntuko? Espíritupone oraciónta jonake, tëne koba suahuay ket oraruanake, entokne espíritupo buiknake, tëne koba suahuapo ket buiknake. ¹⁶ Bueituk empo espíritupo jiba Diosta yöreteko, jü emo náapo aaneka ä jikkajame: ¿juka baisaurita em joau jachisu ä jehuitarianake? Bueituk kaa jüneiya jita em nokähui. ¹⁷ Të empo, lutüriapo Diosta baysauhue; të jü seenu kayta tühuata jajjame. ¹⁸ Diostane baysauhue bueitukne enchim béppa chë júne yún täbui nokta nooka; ¹⁹ tëne jume Cristota sualhuäpo nau anim, huitti ín at jünëapo mamni nokta noknake, huatem ket majtia béchibo, të diez mil nokta kaa täyahuamta ëe.

²⁰ Hermanom, katem ili usi éehuamta jípureka jíapsi báare, al-lem ili usi ehuamta jípure juëna ehuäpo, entok tü ehuäpo yúmalasi. ²¹ Leypo ínëli jiojteri: “Täbui nokpo entok täbui tempone noknake iri pueblotahui; jünentaka jünem kaa nee jikkaijnake, ti jiaahua jü Señor.” ²² Juäri béchibo jü täbuiasi nokhuame, jume Cristota súaleme béchibo kaa señal, ál-la jume kaa ä súaleme béchibo; të jü profecia, jume Cristota súaleme béchibo huéiye, të jume Cristota kaa súaleme béchibo ëe. ²³ Bueituk, sime jü iglesia nau rukteka simetakam täbuiasi nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka áman kibakekätek, ¿jachum kaa enchim rorokom tianake? ²⁴ Të simetaka profeciata nokätek, entok jábe kayta täyaka entok Cristota kaa sualeka aman kibakekätek, simem bétana at jünehuamta mabeta, entok kaa türük ä joäpo jünéaka tatahua. ²⁵ Ä jíápsipo ehuil ayukame yeu buijtunake; huanäi ínëli tonommey kikteka Diosta yörinake, entok tua lutüriapo ä jüneriatebonake Diosta enchim násuk anëhui.

Simetem huéchiapo entok suamsi yauhua

²⁶ ¿Jachisu jüntuko hermanom? Emëe emo nau tojakätek, salmomem buika éntokem doctrinata emo majtia, huate entok täbui nokta nooka, huate entok Diosta yeu machiriau jípure, huate entok juka täbuiasi nokhuamta kuaktia, simetem yauhua Diostau bíchaa jita täyahuäpo yotunä béchibo. ²⁷ Bueituk jábe täbui nokta kaa täyahuamta nokätek, guoyíka batchu ö bájika emo boobíchaka, senu entok nokhuamta kuaktianake. ²⁸ Të nokta kuaktiamta kabétuk, iglesiapo kaa jíaleka tahuanake, ápörük béchibo entok Diosta béchibo jiba noknake. ²⁹ Juneli ketchi jume profetam guoyíkam noknake ö bájika junne, jume huate entok am jikkaijnake: “¿Jachu junëli jáni?”, ti jiaka. ³⁰ Të jábe áma káteka juka Diosta yeu machiriau mabetakätek, jü bat hueme kaa jíaleka tahuanake. ³¹ Bueituk simetakam ära profeciata nooka, hueuhuëpulaka, bueituk simem araunakë béchibo entok simem kutti nokta mabetnake. ³² Jume profeta espíritum, profetam eäpanim emo nünake. ³³ Juka kaa nanabeu huemta Dios kaa ä attiak.

Yanti ehuamta ál-la bueituk sime iglesiapo huepulsu emo nüyeme aanëpo, ³⁴ enchim nau yayájäpo jume jáamuchim katim jialnake; bueituk jume jáamuchim katim nok-iahua, ál-la ä kuna bétuk au nünake, leyta jáa pámani. ³⁵ Bueituk bempo jita täyabaretek, bem joapom bem kuna natemajnake; bueituk kaa tuisi bittu jü jamut, jume emo nau toijlame násuk nokäteko.

³⁶ ¿Jachu enchim násuk yeu simbla jü Diosta noki, ö enchimneu jába yebijla? ³⁷ Bueituk jábe au profetalëtek, ö chë júne Espiritu Santopo áu jápsilëtek, juka enchimneu ín jiojtekau úttia ä türinakëhui Señorta ä nesahueka bétana. ³⁸ Të jü kaa ä jüneriabareme, kaa ä jüneríanake.

³⁹ Junëli hermanom, profecia noktem nok báreka eiya, éntokem juka täbui nokpo nokamtem kaa ä taktiria; ⁴⁰ të simetem huitti suamsi yauhua.

15

Cristota kókkolam násuk jiabitekähui

¹ Én entok këtchi hermanom enchim nä jüneriatua, juka evangeliota enchimneu ín nokakähui, ikärem ket mabet-la, éntokem ketune at boojouhua. ² Iari béchibo këtchi emëe juka nokta enchimneu ín nokakau jába jápurëtek, jineüriatem jápure, ä sualeka naateka huitti eaka ä mabetakäteko.

³ Enchimne ket ä majtiala, juka bat im mabetakähui: Bueituk Crísto itom Dios bejrim béchibo múkuk, juka jiojterita japámani. ⁴ Entok máhuaka, baij taahuata huey jábitek, jiojterita japámani. ⁵ Entok Perotau yeu machiak, chúkula entok jume doocemmehui. ⁶ Chúkula entok mamni cientom béppa hermanom nau anemneu yeu machiak, imeri juebénakam ketune jápsa, huate entok béja kókkola. ⁷ Chúkula Jacobotau yeu machiak; chúkula entok sime apóstolimmehui.

⁸ Të chúkula simemneu yeu machiasuka, inou ket au yeu machiriak, batte kaa tomtekämtau Bénasi. ⁹ Bueituk ínapone apojtolim násuk chë ilitchi, katchan júnene apojtolpo ino naikiapo yúmala, bueituk jume Cristota sualhuäpo nau animne gúok jajasuk. ¹⁰ Të Diosta tü eäpone apóstolpo naikiari, të iri tua áa bétana hueme kaa kia kaitäpo tahuala ino béchibo, ál-lane simem bempörim béppa chë júne yún tekipanuala, të kaa inapola, ál-la Diosta tühua inot ayukä béchibo. ¹¹ Bueituk ínapotaka ö bemporimtaka junne, ínëlite Diosta noki nooka, éntokem ínëli ä susualek.

Jume kókkolam jiabitekähui

¹² Të Cristota kókkolam násuk jiabiteka bétana nokhuame, ¿jachisu jüntuk huate enchim násuk aane, jume kókkolam kaa jiabitenake tíame? ¹³ Bueituk kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto júne ket kaa jiabitek. ¹⁴ Bueituk Crístota kaa jiabitek, jü itom áa bétana nokaü kayta bej-reka tatahua entok jü itom Diostat eäu junne. ¹⁵ Entokte Diosta täyaka júne katte ä täyamta Bénasi tatahua, bueitukte Diosta bétana ä jüneriatebola Cristota kókkolam násuk ä jiaibitetuakähui, të áapo, íkäi kókkolam násuk kaa ä jiaibitetuak, Jume kókkolam lutüriapo kaa am jiabitenakeyo. ¹⁶ Të jume kókkolam kaa jiabitenakey, Crísto ket kaa kókkolam násuk jiabitek. ¹⁷ Entok Crístota kaa kókkolam násuk jiabitek, jü enchim Diostat eäu kia bejja; ketunem enchim Dios bejrimpo aane, ¹⁸ entok këtchi jume Crístota sualeka kókkokame, kaitäpom taahua. ¹⁹ Bueituk imi itom jápsäpo, Crístotat jába jita boobichätek, sime yoremem bétanate jiojot bit-huaka taatahua.

20 Të ëni Cristo kókkolam násuk jiabitela; jume kësam kókkokame násuk, áapo bat hueri. 21 Të jachin jü kókkohuame huepul yoremta huam äbo kibakek, anëli këtchi jü kókkolam násuk jiabitehuame, huepul yoremta huami. 22 Bueituk jachin Adánta huam simem kókkö Bénasi, anëli këtchi simetakam Cristota huam jíapsinake. 23 Të hueepulammeu yúmasimnake jü bem jiabitenakëhui: Cristo bat huenake, chúkula entok jume Cristota súaleme, ä yepsäpo. 24 Júnakoy simeta lütepo; juka reytaka ä néshueu Dios áchayta mampo ä toijnake, entok jume nesahueme bétuk ayukamta kaitäpo tahuarianake, sime yäura úttiata, entok buéresi úttiaka jipuhumta. 25 Bueituk úttia áapörík reytaka ä nésaunakëhui, simem ä bej-reka kateme ä guókim bétuk ä oreü tajti. 26 Të jü chúkula yore bejreme, muerte tí tehuakame ket kaitäpo tahuariana. 27 Bueituk simeta Dios ä guókim bétuk órek, entok ínel ä jiäpo: simeta ä bétuk tahuariak, jünakiachisi áapo yeu taahua, bueituk áapo ä bétuk simeta tojjak. 28 Të ínëli simeta aabétuk tahuak, jü usiari áapo ket áabétuk au tahuarianake, hua simeta aabétuk tahuariakamtahui, bueituk ínëli Dios áapo jíbatunake, simemmechi.

29 Të täbuiasi ä bithuäpo, ¿jachisum annake jume kókkolam béchïbo emo batöame, jume kókkolam kaa jiabiteyo? ¿Jachiaka juntukim kókkolam béchïbo emo batoä?

30 ¿Jatchiakasute chikti táapo jinhua machiku aane? 31 Tüane enchim ä júnëtua hermanom, Señor Jesucristota bétana símek béppa ujoyorik enchim jipurë béchïbo, chikti taapone abe kókkko huäpo huerama. 32 Bueituk ín yoremtukä pamamne Efesopo jujuena yorememmak nassuak, ¿jítasune áma teunake, jume kókkolam kaa jiabitenakeyo? Ä inëlitunakey: “Jibuänakete entokte jita jïnake, bueitukte yoko kókkonake.”

33 Katem ä öbia; jü juenasi nau nokhuame: “Juka tüisi jíapsibahuamta nanasonte.” 34 Emóem suaya katem koptel-la, éntokem kaa türík kaa johua; bueituk huate enchim násuk Diosta kaa täyáa, enchim tiunakë béchïbone ínel jiaahua.

Jachisum jiabitenake jume kókkolam

35 Të jáamak jábe ínel jiaunake: “¿Jachísuim jiabitenake jáni jume kókkolame? ¿Jachínaksum takahuaka jiabitenake?” 36 Jachë kaa suhuak, jü em echakau kaybu jíapsinake, kaa bat mukukateko. 37 Entok juka báchiata em ennaképo katë juka juyata áma siunakemta túttianake, ál-la juka báchia besumata, tirijko báchiata ö täbuik. 38 Të Dios takahuata ä makka ä ëa pámani, entok jume huate báchiam huëpulam bem takahua. 39 Kaa síme huakas nanäláy, jü senu huakas yorem huakas, huate entok animal huakas, entok huate kuchu huakas, entok huíkit huakas. 40 Jume téhuekapo jíápsame entok jume buíapo jíápsame, katim nanalaím takahuak; bueituk jü téhuekapo jíápsame símek béppa musála maachi, anëli këtchi jü buíapo jíápsame. 41 Huepülay jü täata ujoyória, senu entok jü mechata ujoyória, jü chokim ujoyória entok ket täbui, bueituk hueuhuëpulaka jume chokkim ujoyória kaa nanalaí. 42 Jume kókkolam jiabitehui ket ilëbenna, nasontubarem tenaka etnaa, huanäi musála machik bemelak takahuaka jiabitenake. 43 Ä et-huäpo kaabe ä bibitpenake, të jiabitetek musála machisi ujoyorinake, kaa úttiata jípureka ethuatek, ä jiabitepo entok uttiärata jipunake. 44 Jü takahua buía ániat jünaktetaka etnaa, chúkula entok espírituta takahuaka jiabitenake, takahua buíapo jünaktetaka ayuk, entok takahua esprítual këtchi.

⁴⁵ Ínëli ket jïjterì: “Jü yoreme bat yáahuakame, Adán jíapsita makhuaka jíapsi taytek”; jü Adán chúkula hueme, espíritupo jíapsita yore makame. ⁴⁶ Jü espíritupo hueeri kaa bat huéiye, ál-la jü takahua, chúkula entok jü espíritu. ⁴⁷ Jü yoreme bat hueeri buíapo joome, jü goza huëpo yoreme, jüri jü Señor, téhuekapo joome. ⁴⁸ Jume buíapo joome, buíapom joomeme benamme; jume téhuekapo joome, tehuekapom joomeme benamme. ⁴⁹ Juka buíapo yáataka itom hueriapote buíapo yáarim benanake, entok anëli kétchi juka tehueka bétana itom jipurëu, tehuekapote joomem ténanake.

⁵⁰ Tëne ikaï enchimmeu nooka hermanom: Jü huaakas entok jü ojbo karam ä mabetnake juka Diosta rey nesauri, jü nanasomtume kara áamak naïkiatu jü kaa nanasomtem tamaki. ⁵¹ Juka éhuil jüneriahuamta bétanane imi enchimmeu nooka: katte simetaka kókkonake; të simetakete täbuik takahuaka tahuanake, ⁵² Senu chubalapo, entok senu repiktiapo, trompetata kukujsuak, bueituk jü trompeta kukujna, huanäi jume kókkolam jiabitenake, takahuapo kaa nasontulataka, itapo entokte täbuiasi yána itom takahuapo. ⁵³ Bueituk úttia ìri takahua ára nasontume, kara nosonteka tahuanake, entok ìri ára mukeme kara mukeka tahuanake. ⁵⁴ Ìri ára nasontume kara nasontemta supeka tahuanake, entok ìri ára mukeme kara mukemta supeka tahuanake, huanäi au chupanake jü nooki jïjterì: “Jum yöhuapo jü kókkohuamta tekkil lüte. ⁵⁵ ¿Jaksë ä jípure empo muerte, juka kókosi em yore ái joähui? ¿Entok jaksu órek jü ánimam mamahuäpo em yöohui?” ⁵⁶ Bejasu jü kaa türìk johuame ìri jü muerteta ay kókosi yore joähui, entok jü úttiärapo kaa türìk johuame, ìri jü ley. ⁵⁷ Tëte Diosta baysauhue, yöhuamta itom ä maka béchìbo, itom Señor Jesucristota huam ámani.

⁵⁸ Ínëli bejja, emo nakhuapo ín hermanom, kuttem jäbueka kaa kom eiya, éntokem kaa japteka Señorta tekilpo yötusaka, tüisi jüniaka jü Señorta tekkil johuame kaa kia bejja.

16

Jü ofrenda Cristota súaleme béchìbo

¹ Jü ofrenda Cristota súaleme béchìbo, emem ínëli ket ä yauhua, jachin Galasiapo jume Cristota sualhuäpo nau animmet ín ä nésahuekä pámani. ² Huä bat taahuari semanata naatëpo, emëe huepülaka nahuem ä tojja juka enchim nau ruktiakähui áma yúmahuä pámani, ä eriasimeka enchimmeu ín yepsäu tajti, bueituk huanäi kaa kolectam nau toijtaiti béchìbo. ³ Huanäi nee áman yépsako, jume enchim yeu puakähui cartata am makaka, imëyne buere joära Jerusaléniu bittuanake, juka amebéchìbo enchim nau tojakámaki. ⁴ Bueituk nee aman huenakëu türìhuay, ínomakim áman kannake.

Pablota jita yáa barëhui

⁵ Enchimmeune huenake, Macedonia buiära páman hueeteko, bueituk Macedonia páman ín huenakëu úttia. ⁶ Jáamakne ára enchimak tahuanake, seberia tiempopo junne, huanäi eme chúkula nee boo toijnake ín huenakëu bícha. ⁷ Enchim huam huëpatne kaa kia chubala enchim bit báare, bueitukne binhua enchimmak tahua báreka eiya, Señorta júnel eayo. ⁸ Tëne pueblo Efesopo ambáare Pentecostés tahuarita yúmäu tajti, ⁹ bueituk buéresi puerta ino bea étapori, Diosta noki tüisi mabethua, entokim ket juebenna jume Diosta bej-reka kateme.

¹⁰ Bueituk Timoteota äbo yépsako, tülisem ä bitcha al-leaka enchimmak ä annakë béchibo, bueituk áapo ket Señorta tekil johua ino bénasi. ¹¹ Juäri béchibo, kaabe kia kaitäpo ä binnake, al-lem yanti eaka ä boo tojja, inou ä yebijnakë béchibo, bueituk ínapone hermanommak ä boobíchaihui.

¹² Hermano Apolostaune juebénasi nookak, enchimneu ä noyti sahueka jume huate hermanommaki, të enriapo kaa báreka taahuak; të chúkula áma yumáteko enchimneu huenake.

Jiojterita chupëpo teboterim

¹³ Katem koptelaka huitti Dios eiya, emo oüleka, éntokem kaa kom eaka úttiata johua. ¹⁴ Símeta enchim juähui emo nakhuapem ä johua.

¹⁵ Hermanom, bejem jüneiya juka Estéfanasta familia, Acaya buiärapo bat Diosta noki mabetakähui, entokim bempo Cristota sualhuäpo nau anim ania báreka tekipanua. ¹⁶ Én entokne senu huemta enchimneu aahua, jume huate gentem ilëbenamehuem rukteka bem eäu johua, entok síme huame huatem aniaka tekipanuammehui. ¹⁷ Estefanasta äbo yepsaka béchibone al-lëeak, Fortunatota, entok Acaicota, bueituk ímeri enchim kara ínomak anëpo bempom ínomak aanek. ¹⁸ Bueituk bempom nee jíapsi yetchak, entok enchim kétchi, jume gentem ilëbenam akem am yöre.

¹⁹ Síme jume Ásiapo Cristota sualhuäpo nau anim enchimim tebotua. Aquila entok Priscila, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim bem joapo emo nau totojame, Señorpom tüisi enchim tebotua. ²⁰ Jume hermanom simetakam enchim tebotua. Emëe entok Cristota sualhuäpo emo besitohuapem teboteriata emo makka.

²¹ Ínapo, Pablo, ikaïne enchimneu jiojte teboteriata ín mamammeyi.

²² Jü Señor Jesucristota kaa nákeme, bette noki at chupatunake. Jü Señor äbo huéiye.

²³ Jü Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. ²⁴ Jü Cristo Jesússta sualhuäpo enchim ín nakëhui, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Corintiommehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Diosta eä pámani, Jesucristotau apóstol, áapo nee äbo bíttuak, jü hermano Timoteotamak, jume Cristota sualhuäpo nau anim buere joära Corintioempo jometaune jiojte, entok sime jume Cristota sualhuäpo nau anim buiära Acayapo jomemmaki. ² Yanti ehuame entok Diosta tü eähui enchimmaktunake, jü Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablota jiojot au inneähui

³ Jü Diospo tü eri Dios áchayta béchibo entok ä üusihua itom Señor Jesucristota béchibo, bueituk nak jiojolihuäpo Achayri entok jíapsi yejtehuäpo Dios. ⁴ Íri áapo jiojot anhuäpo itom jíapsi yechame, bueituk ínëli këtchi itapo huatemte ára jíapsi yechanake jachin jiojot bem anëpo junne jum itom jíapsi yechahuaka pámani, Diosta itom jíapsi yechakä bénasi. ⁵ Bueituk jachin jü Cristota béchibo jiojot anhuame yún itot ä ayuka bénasi, anëli këtchi jü Cristota itom jíapsi yechähui juebenna. ⁶ Të, itapo jiojot ito bichätek, jíapsi joahuakate jinëuna; entok itapo Áapörík bétana jíapsi joahuätek, jinëuriata entok jíapsi jotehuamta enchim jipunakë béchibo, íri jiojot anhuame imi yeu huéiye íri jíba ajäria jü jiojot anhuaka itou ket hueme. ⁷ Entok jü itom boobichäu enchim bétana huitti huéiye, bueituk jüniate itomak jiojot enchim anëhui, entok këtchi jum jíapsi jotehuäpo itomakem kaate.

⁸ Hermanom, enchimte ä jüneria-ia juka buiära Ásiapo jiojot itou sikamta; tüisi namuksi itou sika itom úttia béppa, íkai itou hue násukte kaa jíapsaka áma ito yeu katmachiley. ⁹ Bueitukte béja itom suabahuaite boobíchaihuiy, íri ínëli itou sika itom úttiärat kaa itom enakë béchibo, ál-la Diostachi, jü kókkolam ára jiabitetuame. ¹⁰ Áapo itom áma yeu sakatuak, entok jíba áma itom yeu kattua, jum buere jinhua machiku kókkko huäpo. Entokte at boobíchaihui itom ä úhuanakë béchibo juka kókkko huamta, ¹¹ inëlem ket emeë itom aniäteko oraciónim joakari ito béchibo. Bueituk imëri juebénakam ket ito béchibo Diostau buanäteko, juebénakam ket Diosta baisesunake juka Diosta tü eäu itom mabetakä béchibo.

Jachiakasu Pablo kaa pueblo Corintiou siika

¹² Bueituk íri ajäria jü uyjória itom bíchakähui, jü itom naa kujaktepo huatem täyähui itom jíapsipo tüisi huéiye, íri kaa emo buerialihuäpo ál-la huitti Dióstamak jíapsihuäpo. Kaa jume yoremem jita täyapo ál-la Diosta tü ehuäpo, inëlite ániat ito bojória, entok chë junne enchimmaki. ¹³ Bueitukte kaa huatek enchimmeu jiojte, juka huatek enchim nooka násuk at jünéaka juka huatek nokaka enchim at jünëapo. Tene ä boobíchaihui ä chupëpo enchim at jüneenakëhui, ¹⁴ bueituk huatek huämëm at jüneela, itom enchim uyjóriatukähui anëli këtchi itapote uyjóriapo enchim jipure, huäri taahuarit Señor Jesústa yepsäpo.

¹⁵ Íkai huitti ehuamta jípurekane, bat enchimmeu huebabarek, bueituk guosa huëpo Diosta tühua enchim jipunakë béchibo; ¹⁶ Macedonia buiärau

bíchaa huepatne enchimneu bat noitibare, chúkula entok, Macedonia bétana nottilataka, huetek júchine enchimneu yebijnake. Huanai chúkula emée nee böo toijnake Judea buiärau bícha. ¹⁷ ¿Jáamakne ikäi yáa báreka kaa tüisi ä yahuak kaa tüisi at suaka namuksi ino ä yáaka béchibo? ¿Entok ínëli jü in yáa bareka eähui jáamak yorem ehuäpo huéiye, bueituk ínëli jü guosa ehuame inot ayunake jü ínel jiahuame “jehui” entok “ëe”? ¹⁸ Të Dios huitti ehuamta attiak jü enchimneu itom nokaü entok, kaa “jehui” entok kaa “ëe”. ¹⁹ Bueituk jü Diosta Üusi, Jesucristo, enchim násuk ito bétana nokhuakame, ino bétana, Silvanota bétana, entok Timoteota bétana, kaa “ëe” entok “jehui” ti jiaubahuäpo nok-ri; ál-la jehui ti jiaupo taahua, áapöríkuchi; ²⁰ bueituk jü síme Diosta itom mak-rokau, áapöríkut chuppe. Huari béchibo, jü símek béppa uyjória Diostat bínna, entokte ínel jiaunake “Júmentunake” Cristo Jesússta huämi. ²¹ Áapo juka huitti ehuamta itom makka Cristotamaki, entok juka Diosta bétana tékilta yáa iahuaka yeu puahuamta. ²² Áapo itom seeyotuaka entok juka Espiritu Santota chúkula itom mabetnakëu ä lüturiatukähui jiápsipo itom ä makkak.

²³ Tene ketune kee jee Corintiou huéiye ínel bat in eäka bënasi, Diosta bíchäpone in jiápsipo huitti enchim tejhua; bueituk enchim in jiokolë béchibone; të kaa ä junëlituk, in jiápsine ára nenka. ²⁴ Katte úttiapo ito bétuk enchim an-ia Cristota sualuäpo, ál-late enchim aniabareka aane, bueituk Diostat ehuäpo kutti jäbueka; enchim al-lenakë béchibo.

2

¹ Äaribéchibo enchimneu in huépo kanne júchi enchim siroktua báare. ² Bueituk ínapo enchim siroktuakátek, huanäisu, ¿jábese nee al-leetuanake jáni? Al-la emée jíbba, jume in siroktuakähui. ³ Juäri béchibone enchimneu jiojtek, bueituk enchimeu yepsakátek kaa siroktuamta bit béchibo, huäme nee al-letua máchimmaki. Bueituk huittine enchimmet eiya juka in al-leäu, emem simetaka ínomak ä attiak. ⁴ Bueituk enchimneu jiojtekä, tüisi jiokot eiyay entok jiápsipo kaa pappeakane yún opoakay; të kaa enchim sirok iaka, ál-la enchim jünenakë béchibo jachin tüisi enchim in nakëhui.

Pablo kaa tüisi ayukamta jiokörek

⁵ Të jábe nee siroktuakame, kaa nee jíba siroktuala, ál-la símem enchim kétéchi, kaa yún nokbáahuäpo, júnelne jiaahua, “kaa yún nokbáahuäpo”, kaa kuttílasi nok báreka. ⁶ Äri jabetat kutti nokhuakame enchim bétana hueeka, türi beja yúmalasi taahua. ⁷ Én entok emée ä bej-reka kat eaka, chë júnaksanem ä jíapsi yechaka ä jioköriipo yúmala, bueituk kaa uttesi ä sirok múknakë béchibo. ⁸ Juäri béchibone eláka ínel enchimneu jiaahua áapöríkem júnetua enchim ä nake bétana. ⁹ Bueitukne ket äri béchibo enchimneu jiojtek, lutüriapo jípubareka símeku enchim sayhuakapo áman enchim anëhui. ¹⁰ Én entok, juka jábeta enchim jioköreu, ínapo kétéchi. Bueituk ínëli ket jita jiokörimachiku, ínapone ket juka jiokorihuamta jioköre, enchim béchibone ikäi johua, Cristota bíchäpo, ¹¹ juka Satanásta kaa itom kobanakë béchibo; bueitukte tüisi júneiya ára yore ä jioptuähui.

Pueblo Troaspo Pablota kaa yanti eähui

¹² Buere joära Troaspo nee yepsako Cristota evangelio nok báreka, puertam étaporim jípureka junne Señorta bétana. ¹³ In espíritupone

kaa yanti eiyay ín hermano Titota kaa ín teaka béchibo. Chúkula, sika huépatne simem tebotuasuka Macedonia buiärau bíchaane siika.

Cristopo yöhuame

¹⁴ Chëte Diosta baisáuhue, juka jíba yölataka itom hueriamta Cristo Jesúsopo entok itom huam ámani síme kátanate ä jüneriatebo, juka musála jubápo ä täyahuamta. ¹⁵ Bueituk Diosta béchibo entok Cristota ára jita joápo, emo jinëulammechi áa béchibo musála juuba, të jume emo tárume béchibo. ¹⁶ Lüturiapom kókko jubba, kokkóna béchibo; të huamey béchibo entok jü jíapsihuame jíapsi béchibo. Iäri béchibo entok, ¿jábese yúmala au jipure? ¹⁷ Bueitukte kaa jume juebenam benna jume tomi yöhuápo Diosta noki tekipanuame, katte huatem bénasi ä kujaktia, ál-late Diosta bétana jíapsipo kayta esolataka; Diosta bíchápote Cristota bétana nooka.

3

Bemela nokta nau tütehuápo ministrom

¹ ¿Jachute júchi itom naatëpo ito bétana jíba buéresi tüsi noknake? ¿Ö të ä jipüpo yúmala huatem bénasi, cartata túlisi ito bétana nokamta enchim béchibo, ö enchim tüsi ito bétana noknakëhui? ² Emem itom cartam, itom jíapsipo jiojteri, inélite täyahua carta letrapo, entokte síme yoremem ä nooka. ³ Cristota cartatakem täyahua, ito bétana jiojtetaka, kaa tintayi, ál-la Dios jíapsamta espirituyi; të kaa teta tablapo, ál-la takahua tabla jíapsipo.

⁴ Entokte huitti at ehuamta jipure Cristota huámi Diostau bíchaa. ⁵ Katte itom jita täya béchibo áma yúmahuamta jipure, bueituk huam jita täyahuápo itom ä attiakä bénasi ehuápo, ál-la jü itom áma yúmähui Diosta bétana huéiye. ⁶ Áapo ínëli itom yauhuak, ministerio tekil áma yúmahuápo, bemela nokta nau tütehuápo, kaa letrampo, ál-la espíritupo; bueituk jü leyta letra yore súuhua, të jü espíritu jíapsihuamta yore makka.

⁷ Entok jü ministerio kókkohuame letrammey tetapo jiojtehuak, ujoyóriata jipurey, ä inëlipo jume Israelita usiarim karam Moisésta pújbat bitchay, tósali machiriata ä jipurey béchibo, iri entok lütiseka hueiyey, ⁸ ¿jatchu kaa chë símek béppa ujoyóriata jipure jáni, jü Espíritu Santopo ministerio? ⁹ Bueituk jü ministerio bette nokpo chupeme, símek béppa ujoyóriata jipureyi, të jachu kaa chë júne símek béppa ujoyóriata jipunake jü ministerio lútula jíapsihuamta itom makame. ¹⁰ Bueituk huári símek béppa ujoyóriata hueriaihui, imi huam ä bithuápo kaa al-lëbenna, bueituk chë júne símek béppa ujoyori jü chúkula hueme. ¹¹ Bueituk jü lütinakeme ujoyóriata hueriay, jü jíbapo béchibotunakeme chë junne.

¹² Én entok juka böbithuamta jipureka, kaytatte jachin eäka huithuitti nooka. ¹³ Entok kaa Moisésta pújbat ahuä patpatiay bénasi, jume Israelita usiarim kaa ä bínnakë béchibo, juka huemta, kaitäpo tahuasemta. ¹⁴ Të jü bem koba suahua námakaka taahuak, bueituk én tahuariu tajti, juka Moiséjta ley nokta nokhuayo, jü puj pattiria bem jipurëu ámet óreka taahua, ikäi entok Cristo kaitäpo ä tahuariak. ¹⁵ Entok ketune éni iri tahuariu tajti, juka Moiséjta Ley nokhuayo, jü velo bem jíapsi béppa órek. ¹⁶ Të Señortau bíchaa emo jíapsi kuaktiakätek, jü bem puj pattiriatam ukhuatuna. ¹⁷ Bueituk áapo jü Señor Espíritu; entok jü Señorta Espíritu anëpo, síme guoytiari aayuk. ¹⁸ Itapo simetaka iari béchibo, ito pujba étapolataka ä bícha, espejopo bénasi júka Señorta símek béppa ujoyóriata,

simek béppa ujoyoriapote bemelasi johua, ä alëbenatuhuäpo, juka Señorta Espiritupo.

4

¹ İaribéchibo itapo ikäi ministeriota jıpureka, nak jiokolihuamta mabet-lataka katte kom eiya. ² Entok juka esotatë tiusi machik kaa jobare, kabete baıtattähuaka ito buéiale, entokte juka Diosta nooki kaa täbuiasi huatem majtia, ál-la juka lutüriapo täyahuamta jıbba, simem bétana ito jüneriateboka Diosta bíchäpo. ³ Jü itom evangelio éсотaka órek, entok jıba anëli órek jume emo tärulame béchibo. ⁴ İmechiri, jü diablo ániat au dios joame, jume Diosta kaa súaleme koba suahuäpo am puj pattiak, bueituk jü Cristota evangelio simek béppa ujoyorika kaa am machirianakë béchibo; äapo entok Diosta jiäpsäpo tua alëbenna. ⁵ Bueitukte kaa itapo ito nokriabareka nooka, ál-la Jesucristota Señorpo, itapote entok enchimneu tekipanuaareom bënasi, Jesústa itom nakë béchibo. ⁶ Bueituk Dios nesahuek, jum kaa machiku machiriata ayunakë béchibo, äapo itom jiäpsim machiriakame, bueituk İri machiria lutüriapo at jünehuamta täya béchibo, juka Diosta bétana simek béppa ujoyorik, Jesucristota pujbäpo.

Diostat ehuäpo jiäpsihuame

⁷ İkäi buere bejremtate jıpure babu báasompo imey báasom entokte itapo, bueituk jü huéchiapo yúmalasi uttiära Diosta bétana huéiye të kaa ito bétana. ⁸ Simekutte jiokot aane, tëte kaa kom eiya, námuksite ito bitcha, tëte kaa amay ito huiike. ⁹ Jájjahuaka junne tëte kaa itapola aane, huattılataka junne tëte ketune jiäpsa. ¹⁰ Jıbate sime kätana takahuat ä huéria juka Jesústa mukukähui, bueituk kétchi juka Jesústa jiäpsau itom takahuammet ä binná béchibo. ¹¹ Bueituk itapo jiäpsame, jıbate kókkobareka ito toijla Jesústa béchibo, bueituk kétchi jü Jesústa jiäpsäu itot bittunake itom takahua ára mukemtachi. ¹² İaribéchibo jü kókkohuame itot aane, enchimmet entok jü jiäpsihuame.

¹³ Të Diostat ehuäpo Espiritu Santopo áabenak jıpureka, ä: “Jiojteri bënasi anä sualek, huäri béchibone nooka”; itapote ket ä sualek, İaribéchibote ket nookak. ¹⁴ Jüneaka juka Señor Jesústa jiabitetuakame, itom ket Jesustamak jiabitetuanake, entok itom áamak yeu jäbuanake enchimmaki. ¹⁵ Bueitukte ikäi simeta joaka jiokot aane, enchim ito nakë béchibo, bueituk jü Diosta tühua juebënasi au bürurianake, entok İnëli jü Diosta tühua johuame juebenanake Diosta ay üttil béchibo.

¹⁶ Júnentaka jünete kaa kom eiya, elaposu İri itom béppa takahua lütiseka huéiye, të jü huaijhua itom takahua chikti táapo bemelasi tahuasime. ¹⁷ Bueituk İri chubala jiokot itom anëhui, itot ä johua juka jıbapo béchibo yúmalasi hueka béttesi simek béppa ujoyorik. ¹⁸ Juka bíthuäpo ayukamtate kaa bit bánake, të juka kaa bit-huamta ál-la; bueituk jü bíthuäka ayukame chubala jıbatunake, të jü kaa bithuäka ayukame jıbapo béchibotunake.

5

¹ Bueituk jüneate ikäi itom takahua imi buıapo kaa binnhuatunakemta juka karita én itom áma anëpo ä mójakteko, Diosta bétanate jóata jıpure, kaa mamammey yáata, téhuekapo jıbäpo béchibo. ² İmi joakate ujbuana jiokot eäka, tehuekau joata itom jıpureü yay péaka; ³ İnëlite supetuataka bittunake kaa jujünelaka. ⁴ Bueituk İnëli kétchi, jume imi takahuäpo

chubala imi jíapsame, jikot eákate ujbuanna; kaa jujünelaka taahua péaka, ál-la nat béppa supetuataka, bueituk iri takahua én itom jipurèhui jü bemelasi jíapsihuame kaitäpo ä nünake. ⁵ Entok Dios íari béchibo itom yáakame, juka Espiritu Santota itom makkak ä lütüriatunakë béchibo juka itom ä mak-rokähui.

⁶ Bueituk inélite jíba huitti eäka jíapsa, entok jünéaka imi takahuäpo itom aneu tajti, mekkate señortau aane, ⁷ bueituk at eákate imi naa kaate kaa pusimnea ä bíchaka. ⁸ Tëte át eiya, itom takahua tösaka péaka, Señortamak an béchibo ⁹ tëte inen ket ä jobáare, áamak aneka entok kaa áamak aneka junne, ä éä pamante aneka jíapsibare. ¹⁰ Bueituk úttia itapo simetaka Cristota yäura bíchápo itom yeu jáptenakèhui, huehuëpulaka ä mabetnake juka bem yáakähui, takahuäpo aneka juka türik ö juka kaa türik.

Tékil ministerio Diostamak au tütehuame

¹¹ Jüneaka juka Señorta yörihuähui, yorememte Diosta bem mabetnakëu majtia, të jü jáchin itom jíapsau Diostau maachi, entok íneline ket eiya. Enchimte ket itom täya machile. ¹² Juka türik ito bétana huentate kaa júchi enchimmak ettejoa, ál-late enchim ito bétana ä jipü-ia juka tü ehuamta, bueituk jume emo jabeleka kaa huitti eäka jíapsame emem ára am yommianake. ¹³ Bueituk itapo rokomtukäteko Diosta béchibote rokom, të enchim béchibo suamsi ito nüye katte rorokom. ¹⁴ Bueituk Cristota yore nákehui itom jíapsi yüe, íkai eäka itom jünériähui: huepuläka simem béchibo múkuk, të juári béchibo simetakam kókkok. ¹⁵ Cristo entok simem béchibo múkuk, bueituk jume jíapsame, bejam kaa bempo béchibo jíapsinake, ál-la hua mukuka jiabitekamta béchibo. ¹⁶ Inentaka én bat bíchaa itom takaapo kabetate täya, Tëte itom huakajpo Cristota täyakätek junne, ente ínëli huamte kaa ä täya. ¹⁷ Ínëli jabetaka junne Cristopo aneme, beméla úsiari, jü örataka jak ayukaïhui amáu tahuak én entok sime bemelasi yáari.

¹⁸ Én entok sime iri Diosta bétana hueíye, áamak ito tütehuamta itom makkak Cristota huämi, entok Diostamak au tütehua tekilta itom makkak. ¹⁹ Dios, Cristotat aaney jume ániat jíapsame áamak tütey, jume yoremem kaa türik bem yáalaü kaa ámet naikiak, entok juka nokta áamak tütehuamta itom tekil makkak. ²⁰ Inélite Cristota téhuampo nesauta joaka naa rejte, bueituk Dios jume huatemmeu ujbuaname bénasi ito huämi, enchimmeute ujbuanna Cristota téhuampo: Dióstamakem emo tüte. ²¹ Áapo kaa ä yahuak juka kaa türik, të ito béchibo kaa türiku naikiahuak, bueituk itapo jum lütula jíapsihuäpo naikiahuak, áporikuchi.

6

¹ Ínëli itapo, juka tékilta ámak joaka, kuttílasite enchimmeu nooka juka Diosta tühua kaa kia kaitäpo enchim mabetnakë béchibo. ² Bueituk ínel jiaahua:

Aniata yanti tahualatukne enchi jikkajak;
entok jü jinëuria taahuaritne enchi aniak.

Ëni ajäria jü ára amä jehuiteterianakèhui; ëni ajäria jü jinëuria taahuari.

³ Juka kaa türikte kaabeta itot bit ía ä jöopnakë béchibo, bueituk jü itom ministerio tekiltat kaa juënak at nok íaka. ⁴ Al-late türik juaka ito bittebo jum simeku Diosta ministerio tékilta joaka, juebénasi yanti ito nüyeka, jikot emo bit-huäpo, kayta jipuhuäpo, entok jikot eehuäpo. ⁵ Yore

bebiahuäpo, carcelimpo, juebena genteta chayë násuku, tekipanuahüäpo, yetem jípuhuäpo, entok ayunahuäpo. ⁶ Chicha machik kaa jipuhuäpo, yun jítat tüisi júnehuäpo, yore jiokolihuäpo, kaa bettek jíapsihuäpo, Espiritu Santopo, entok huitti emo nakhuäpo. ⁷ Lütüría nokpo, Diosta úttiärapo, lutülay ára ái nassuahüäpo, batatana entok mikkotana. ⁸ Úttilhuäka entok kaa tüisi ito bétana nokhuäpo emo úttilhuäpo, emo buérialihuäpo entok kaa emo buérialihuäpo; yore baítattähuame bénasi të lutüriapo joaka. ⁹ Kaa täyahuame bénaka, të tüisi täyahuaka; abe kókko me bénaka tëte ketune jíapsa, kókosi johuaka tëte kee kókko. ¹⁰ Sirokamta bénaka, të jiba al-leaka, pobem bénaka tëte juebenam rikotela, kayta jipuremta bénaka tëte simeta jípure.

¹¹ Cristota súaleme Corintiopo joome enchimieu bíchaa itom teni au étapola; entok itom jíapsi bueürusi ayula. ¹² Itapote chikti itom jíapsimakte kayta yeu bëaka enchim nakkë, të emëe enchim jíapsipo itou bíchaa emoem ámpöle ¹³ Bueituk nanancha ä innë béchibo, itom ito nakëhui, usiaritau nonokhuä bénasine enchimieu nooka, emem ket emo jíapsi étapo.

Itapote Dios jíapsamta teöpo

¹⁴ Katem ámemak puaktia báare jume Diosta kaa yöremmaki, ¿bueituk jü kaa türik joame jachisu au jaláinake jü lütüriata joamtamaki? ¿Entok jachisu jü kaa machiriatamak áu türinake jü machiria? ¹⁵ ¿Jachisu, Cristo diabolotamak au türinake? ¿Entok jü Cristota súaleme jü kaa ä sualentamaki? ¹⁶ ¿Jachisum nau türinake Jü Diosta teöpo, jume ídolommaki? Bueituk emëe Dios jíapsamta teöpöem, Diosta jiaka bénasi: Ámemakne aneka ámemak naa huenake, entokne amebéchibo Diostunake, bempo entok ín pueblotunake.

¹⁷ Íaribéchibo ket júneli jiaahua jü Señor: Ámenásukem yeu kaate, éntokem emo naïkimte; éntokem jü jaiti machikut kaa mamma. Huanaine ínapo enchim mabetnake

¹⁸ huanaine enchim béchibo achaytunake, huanai emëe ín üusimtunake, entok ín malamtunake, ti jiaahua jü Señor símeku úttiakame.

7

¹ Én entok emëe nakhuame, jukaí bobithuamta jípureka, takahuat entok espiritut chicha machik itot ayukamta bétanate ito tüterianake, juka Diosta béchibo jiba santosi jíapsihuamtate yúmalasi jípunake, Diosta majhuëka ä yörihuäpo.

Pablota tüisi al-lëahui corintiom jíapsi kuaktekä béchibo

² Tü ehuápem itom mabeta: bueitukte kaa türik kaabetau yáala, kaabetate juénaku au nasontetuak, entokte kaabeta baítaula. ³ Kanne bettek enchimieu nok báreka nooka; bueitukne bannataka béja enchim ä tejhuasula, ín jíapsipo enchim ín jípurehui itom jíapsäpo entok itom nau kókköpo. ⁴ Kanne tihueka enchimieu huitti nooka. Entokne enchim bétana tüisi buere al-leiya, jíapsi yejtehuamtane yúmalasi jípure, entokne yúmalasi ä jípure juka al-lehuamta, jiokot anhuäpo junne.

⁵ Bueituk Macedonia buiaräu yajaka naateka, itom takahua kaa jimyore-riata jípurek, ál-late símeku jiokot eetuasahuak, päkutana bétana nau

nassuahuäpo entok huaijhua bétana entok majhuëka jikot aaney. ⁶ Të Dios jume jikot eäka ä bétuk emo nüyeme jíapsi yechame, itom jíapsi yetchak Titota itou yepsako. ⁷ Entok kaa itou ä yepsaka béchïbo jïbba, ál-la kétchi jum jíapsi yejtehuäpo enchim bétana ä jíapsi yechahuakapo, entok ket itom ä tejhuak juka tüisi nee nákeka ino béchïbo enchim buanähui. Huanäine ïari béchïbo chë júne al-lëiak.

⁸ Elaposune huäri cartai enchim siroktuak, të én kanne jachin eiya, bueïtuk júnaköi jikot jiaka junne, huäri carta chubala jíba enchim siroktuak, ⁹ tëne én al-leíya, kaa enchim sirok tuahuaka béchïbo jïbba, ál-la, sirok huäpo enchim jíapsi kuakteka béchïbo; bueïtukem Diosta bétana siroktuahuäk, ínëli, imi huäm kayta enchim tarunakë béchïbo. ¹⁰ Bueïtuk jü Diosta bétana sirokuame, jíapsi kuaktihuamta yore makka, jinëuriata béchïbo, ïari bétanate kara täbuiasi eiya, të jü ániapo kia sirokuame, kókkko huamta huéria. ¹¹ Bueïtuk ínëli Diosta enchim siroktuakäpo, jita tü eerita enchimneu yahuak, jachisem emo aniak jum kachin anmáchiku, enchim majhuë násukem yore nakhuamtem nee makkak, entok juka enchim naïbukëhuem tüteka tüisi tahuariak, bueïtuk inëlem jum simeku chïcha machik kaa jípureka taahuak. ¹² Bueïtuk ïri enchimneu ín jïojtekähui, kaa juka kaa türik yakamta bétana hueiye, entok juka kókosi yahuakamta bétana junne, ál-la, Diosta bíchäpo, ä jünerianä béchïbo, juka tü eerita ito béchïbo enchim jípurëhui. ¹³ ïari béchïbote jíapsi joahuak jü enchim jíapsi yejteriayi.

Tëte chë júne al-leíya juka Titota al-lea béchïbo, bueïtuk ä espíritupo ouísi ehuamta enchim ä makaka béchïbo. ¹⁴ Enchim bétanane ino úttílsulataka kanne tüisi tahuala, bueïtuk sime ïaribétanate lütüriata nok-la, entok kétchi jü Titota bétana itom ito úttilekäu lütüriataka taahuak. ¹⁵ Áapo chë júne enchim nakkë, enchimneu huateka jachin simetaka enchim ä nok jikkajakä béchïbo, entok jachin Diosta yörihuäpo emo yoaka enchim ä mabetakä béchïbo. ¹⁶ Al-leane simeku enchimmet huitti ääka.

8

Cristota súaleme béchïbo tomi nau toijhuame

¹ Ínëli kétchi hermanom, enchimtä tejhua juka Diosta tu eäu Cristota سوالhuäpo nau anim makhuakahui jum Macedonia buiärapo. ² Bueïtuk jikot ámeu huë násuk junne, jü simek béppa bem al-leahui entok polobemntaka junne, rikosi jita jipuhüä bénasim kaa emo jikokrek. ³ Bueïtuknä jüneriatebo, juka tomita Diostau bíchaa naïkiata al-leaka úttiärata bem jípurëpo ámani, entok chë junne bem úttiära áma yumä béppa. ⁴ Bempom juebénasi itou ä aahuak juka al-lehuamta Diosta bíchäpo jipurokaka, jume Cristota سوالhuäpo aniabaahuäpo. ⁵ Entok kaa itomä boobichä pámani, ál-lam Señorta mampo bat emo tojaka ofrendapo, chúkula entok itom aniahuäpo Diosta äa pámani. ⁶ ïari béchïbote Titotau kuttílasi nookak, bueïtuk jachin bannataka ä naatekä pámani, ínëli kétchi enchim násuk ä chupa sahueka, juka Diosta tühua tékilta. ⁷ Ínëli kétchi, emëe simekuchem Diostat ehuamta yún jípure, nokta nokhuäpo, jita täyahuäpo, entok simekuchem kaa bettek jíapseka ára jita johua, entok enchim itom nakepo, íkái tomita Diostau bíchaa naïkiata entok Diosta tü eäu yünem ä jípure.

⁸ Kanne nesahuemta bénasi nooka, ál-la ä jïobila béchïbo, jume huatem ára jita joápámani, entok kétchi jü yore nakhuamta kayta esoka enchim

jípurèhui. ⁹ Emem béja ä täya, juka Diosta tühua itom Señor Jesucristota jípurèhui, bueítuk itom ä nakè béchïbo poobetaka taahuak, rikotaka junne, bueítuk emée ä pooberayi rikotukäem.

¹⁰ Entok iayirine consejota enchim makka, bueítuk iri enchimneu türi, jume bannataka naateka, kaa ä joaka jïbba, ál-la ket ä huatiaka, iebu huasuktiay naateka. ¹¹ Én entok kétchi akem ä yáa báreka eíya, bueítuk jachin lautí enchim ä huatiakä pámani, ínëlem ket ára ä chuppa ä yábahuä pámani enchim áma yumäpo. ¹² Të tua batchu jü ínel ehuäpo ayuka yabahuame, ára yáatu áma yúmahuä pámani, të kaa áma yúmahuäpo ëe.

¹³ Tëne kaa íkái nooka, huatem yún jita jipunakè béchïbo, enchim entok kaa kayta jípunakè béchïbo. ¹⁴ Ál-la imechï taahuarimmet jü naarekik jípubahuäpo, jü yún enchim jita jípurèpem bempörim ára ania, bueítuk chúkula enchimneu jita bëyei bempom yún jita jípurètek ára enchim ania, ínëli jü nanäla ehuame enchimmet ayunake. ¹⁵ Jïojterita jia Bénasi: “Jü yún jita toboktiakame, kaa yún ä jipurek, të jü chë ilikkik toboktiakame, kaa chë ilikkik jípurek.”

Tito entok jume ä jaläim

¹⁶ Të Diostate baïshue Titota ä jiápsipo enchimneu tü ehuamta ä jípurekä béchïbo ket jïba ino Bénasi. ¹⁷ Të lútüriapo nokta mabetak ä tutürek, bueítuk tuísi enchimneu bíchaa tü eäka, ínëli siika enchimneu bíchaa ínel ä eäpo.

¹⁸ Entokte senu hermanota áamak áman bíttuak, ïari bétana jü tuísi nokhuame síme Cristota sualhuäpo nau animmet jikkaijtu. ¹⁹ Të kaa iri jïbba, ál-la ket jume iglesiam bétana ä tekia makhuak itomak ä huenakè béchïbo enchimneu bíchaa itom katëpo, juka itom nau tojakäu enchimneu hueriu béchïbo; të iri ministerio tekil itom joäu Señorta jïba úttil béchïbota johua, entok enchim tü eäu jünerializebö béchïbo. ²⁰ Kaabetate kaa türík itot nok-ïa, juka juebenak nau toijhuakamtat itom tekípanuä bétana. ²¹ Juka lútula huentate jobareka eíya, kaa Señorta bíchäpo jïbba, ál-la ket jume yoremem bíchäpo.

²² Kette ámemak áman ä bíttuak juka itom hermano, juka tü ehuamta juebenak bétana ä jípureüte juebénasi ä bil-la, të én entok chë junne, jü tü ehuame at aika, enchimmet tuísi huitti ä eä béchïbo. ²³ Të Titota bétana, ínapone ä jalaëk entok nee aniaka tekípanua enchim béchïbo, entok itom hermanom bétana, cartata bem hueriäpom Cristota sualhuäpo nau anim bétanam aman bittuari Cristota looria béchïbo. ²⁴ Bempörimem jünetua, Cristota sualhuäpo nau anim bíchäpo, juka enchim am nakèhui entok juka huitti enchimmet itom ito úttilèhui.

9

Jü tomi nau toijhuame hermanom béchïbo

¹ Jume Cristota súaleme béchïbo nau toijhuamta tékil bétana, kanne éntok enchimneu jïojtenake türi bejja. ² Buéítuk juka enchim tü eäune täya, ínëline enchim bétana tü eäka entok al-leaka Macedonia buiärapo anemneu nooka, bueítuk jume Acaya buiärapo joomem iebo naateka huechiampom emo jípure; ínëli jume huate enchim jüneriakam ä innëak juka huatem aniabahuamta. ³ Tëne jume hermanom enchimneu bittuala, bueítuk jü enchim bétana tuísi huëpo itom jünereaü, kaa kia bejatunake; të ál-la ín jïä Bénasi, huechiapem emo jípunake. ⁴ Jachinaïk huate macedoniom ínomak äbo sajakätek, enchim kaa huéchiapo anemem

teunake, huanäite tiasi tahuanake, huitti ehuamta enchimmet ito jípurë béchibo, të jü tiasi máchira kaa ito béchibo ál-la enchim béchibotunake.

⁵ Ínëli, úttiatak kuttílasi hermanommeu ín noknakëhui, enchimmeu bat am kannakë béchibo, entok bannatka juka huatem aniahuamta bétana enchim nokakaü, huéchiapo bat enchim emo jípunakëhui, bueítuk kaa úttiapo námakak jiapseka enchim nahuä toijnakë béchibo juka huatem ái enchim anianakëhui.

⁶ Tëne ínen ket jiaahua: Jü kaa jaikik echákame, ket kaa jaikik toboktianake; të jü yún echákame, ket yún jichupata toboktianake.

⁷ Hueëpulkam jíápsipo bem nenki báreka eäu nenkinake; të kaa ä beutireka, entok kaa úttiapo bénasi, bueítuk Dios ä nakke juka al-leaka, Diostau tomita buisemta.

⁸ Entok Dios úttiata jipure, enchimmet ä bürurianakë béchibo juka Áapörík tühua, jum ínëli bithuäpo, jibem símeku yúmalasi jita jípunake entok kayta enchimmeu bínake jum tühuata johuäpo. ⁹ Ä jiojteri bénasi:

Ä naikimtek, póobem miikak,

jü lútula jita ä joáu, jíbapo béchibo órek.

¹⁰ Entok hua Dios báchiata et-baremta makame, entok juka jibuamta paanim, ínëli yore miknake entok ä bürurianake juka ethuakamta, entok juka chupuka takamta bürurianake, lútula enchim jita joapo.

¹¹ Bueítuk ínëlem símeku rikomtunake huanärem kaa emo ámpöleka yún huatem ára anianake, iri itot ä johua juka Diosta baisaihuähui. ¹² Bueítuk iri ministerio tékkil johuame, kaa juka Cristota sualemmeu bëyemta jíba johua, ál-la ket áma juebenna jü Diosta baisáhueka itom anëhui.

¹³ Bueítuk íkái ministerio tékilta bíchakam Diostam úttinake, juka Cristota evangelio nesahui enchim joä tiaka, entok kaa emo ámpöleka enchim am aníaka béchibo, bempörim entok símem.

¹⁴ Ínëli kétchi juka oraciónta bempörim joäpo enchim béchibo, enchimim nakke, juka Diosta tühua juebenak béppa enchimet ayukä béchibo. ¹⁵ ¡Diostate baisahue, símek béppa yörisi machik itom ä makaka béchibo!

10

Pablo nok naksua ä ministerio tekil béchibo

¹ Ínapo Pablo enchimmeune ujbuanna Cristota úttesi yore nake pámani, bueítuk enchimmak anëtekne kaa jikat eäka túlisi nonoka, të kaa enchimmak anëtek entokne kuttílasi enchimmeu nonoka. ² Huittine enchim tejhua, enchimmak anëtekne kaa kuttílasi enchimmeu nok báare, íkái kuttilla noktane huitti nok báreka eíya, jume kaa türík itom joä tiammehui.

³ Lütüriapote takahuäpo aneka jíápsa, tëte kaa juka takahuata huaatiaü johua. ⁴ Bueítuk jum nassuahuäpo ái itom ito aniähui katim imí ániapo joome, ál-la Diosta uttiärapo hueiye, bueítuk juka buéresi úttiaka órekamta kaitäpo tahuaria béchibo.

⁵ Juka nokta huëpo Diosta bej-reka jikau au cháalata kom tatap béchibo, huanäi juka síme éerita Cristota nesahui jobahuäpo ä hueriu béchibo. ⁶ Éntokte ínëli jü kaa tüisi anhuamtat kutti nokbare, juka Diosta nesahui yúmalsi enchim joayo.

⁷ Juka bithuamtem at suaka ä bitcha. Bueítuk jábe ä jiasipo Cristota au jípurë tíame, íkái ehuamta ket jípunake, jachin jábe Cristotat áu anë tíame, bueítuk ítapote ket anëli Cristotat aane. ⁸ Elaposune chë júne ino úttile, jum yäura úttiata ín jípurëpo, ikári jü Señor itom ä mak-la enchim ái itom yötutuanakë béchibo, të kaa kaitäpo ái enchim itom binnakë béchibo, iari béchibo kaibune ái tiunake. ⁹ Bueítuk kaa täbuiasi bittunake,

ín jiojterimmea enchim majtuam tenasi. ¹⁰ Bueituk lútüriapo huate ínel jiaahua, jume cartam úttia entok kuttílasim nooka, të áapo áma anëtek kaa kuttílasim nooka, ä nokaü entok kaa sualmatchi. ¹¹ Íkáine ä jüneria-ia juka nokakamta, jachin juka cartapo itom nokä bénasi, kaa áma aneka entok áma aneka junne, juka yáa baahuamtate yáanake.

¹² Bueituk katte huatem bénasi ito nübareka eíya, entokte kaa áme bénasi ito jikau chatcha báare; bueituk bempom bempolaka nau emo jujünakte, entokim nanancha emo bíchaka kaa sua eíya. ¹³ Të itapo katte kia jájana ito úttil báanake, ál-la juka jünakterita Diosta yechaläpo ámani, bueituk ínel enchimneu yaij béchibo. ¹⁴ Katte chë béppa ito eria, kaa enchimneu yaijlamta bénasi, bueituk ítapote bat echimneu yájjak juka Cristota evangelio hueriaka. ¹⁵ Katte täbuik tékilta johuäpo chë júne ito úttil báare, ál-la juka Diostat eäka enchim yöotu pámani, enchim násukte úttilhuaka binná, juka jünakterita itom jípuré pámani. ¹⁶ Éntokte síme kätana juka evangeliota huatemneu nooka, enchim anëpo chë huannabo, kaa täbuik tekipanüälapo kikkimuka, kaa täbuik tekilpo ito úttil báreka.

¹⁷ Të jü au úttileme, Señorpo au úttilnake. ¹⁸ Bueituk jü apola au jikau chatchame Dios kaybu ä úttilnake, të jü Diosta úttileü ál-la.

11

Pablo entok jume apóstolim ára nokichim

¹ Ili rokosi nee anëpem nee jiojterikätek türeíyey, ä ínelituk jehuitëem. ² Bueitukne näibukeka, Diosta béchibo enchim näibukke, bueitukne huépülak jíba enchim kunatua báare, bueitukne jamut bemeta bénasi Cristotau bíchaa enchim yeu jábua báare. ³ Të jachin jü bakot ä arahüé páman Evata báitáhuak, íneli jü enchim innëau ára au nayote, jum enchim jiápsipo huitti eäka Cristota sáu enchim katëpo. ⁴ Bueituk jábe itou yepsaka täbui Jesústa bétana itou nokáteko, jü enchim itom majtiakä béppa, entok kétéchi eme juka espírituta enchim mabetakä béppa täbui espírituta mabetátek, entok täbui evangeliota enchim mabet-lä béppa, ä turiakä bénasem eäka ä jehuiteria. ⁵ Bueituk kaitäpone ino chë ilitchile, huamei buere apóstolim náapo. ⁶ Eläposune ín nokäpo, kaa tua tüisi huéchiapo nooka, jum jita täyahuäpo kaa junéli; bueituk símeku jum jita itom joápote enchim ä jüneriatuala.

⁷ ¿Jachune kaa tüisi ayuk jáni símem bétuk ino tahuariaka, enchim éntok jikat tahuariaka, bueitukne Diosta evangelio enchimneu nookak kayta enchimneu aahuaka? ⁸ Huate iglesiam kaa tómeke tahuala nee ania báreka, ímëri nechim bejtuala enchim nee majtianakë béchibo. ⁹ Jiokot eäka enchim násuk nee aneyo, kaabetaune jita áahuak, bueituk juka inou bëyemta, jume hermanom Macedoniapo joomem nechim aniak, símekutne ino suayak, entokne símeku ino suayanake, kaabetau kayta jita au béchibo. ¹⁰ Cristota lutüria inot anë béchibo, kaabe nee ä úkhuanake juka yúmalasi ín al-leähui jum Acaya buiärapo. ¹¹ ¿Jatchiaka? ¿Jachune kaa enchim nake, jáni? Dios jüneiya enchim ín nakëhui.

¹² Juka ín joaüne jíba naburuji jobare, bueituk jume jítat júne jiahuiteka Diostat emo tekipanüä tíame, katim emo ito benä tianake. ¹³ Cristotahuim emo apóstolim tiaka, Diosta tekilpom tomi yö báreka, të ímëri katim Cristota apóstolim. ¹⁴ Entok kara at guomtisi maachi, bueituk Satanás apöisu tua ángel machiriata bénasi áu sasankotua. ¹⁵ Bueituk ínel ä huëpo kara át jünnera eetu bueituk jume au tekipanüame kechim täbuiasi emo

yáaka, lútüla emo tekipanüä tiabare; íkái tékilta bem joä pámani bette nooki ámet chupana.

Apóstol Pablota jìokot anèhui

¹⁶ Júchine ínel jiaahua: káabe rokota bénasi nee jípunake; të emëe jíba íneli ino bétana eätek, rokota bénasem nee mabeta, ili ino úttíl béchìbo. ¹⁷ Juka ín nokähui, kanne Señorta eäpáman ä nooka, bueituk roko ehuápáman hueíye. Jú ín ino úttílèhui. ¹⁸ Bueituk juebénakam huakajpo emo jábele, ínapone ket ino úttíl báare. ¹⁹ Bueituk eme susuakame jume rokosí emo nüyemmakem ára emo hueria, emëe suamsi emo nüyeme. ²⁰ Bueituk jábeta úttiapo enchim tekipanuatüayo katem jijiale, entok jábeta enchimmey tüisi tahuayo, entok jábeta jita enchim: úhuayo, entok jábeta au jikau chatchayo, entok jábeta jopemmet enchim chonayo, yantem eäka ä bitcha. ²¹ Inobéchìbo tiusi maachi jíöbe jú ín nokähui, tëte iäri bétana katte úttiata jípure.

Të jume huatem nokaka áma emo yumä teätek, ínapone ket áma yúma eläposu roko jeuhuey jú ín nokähui. ²² ¿Bempom hebreom? Ínapo kétchi, ¿israelitamme? Ínapo kétchi. ¿Abramta usiarimme? Ínapo kétchi. ²³ ¿Cristotahuim ministrom? Ínapo chë junne (rokota bénasi nee nooka); bueituk tékilta johuäpo, ínapo chë júne tekipanuala; yore bebiahuäpo juebénasine bemmuchari chë áme béppa; carcelpo yore joahuäpo chë burusi; jinhua machiku abe yore suahuäpo juebénasine áma naa simla. ²⁴ Judíom bétanane mamnisi ä mabet-la juka yore bebiahuamta, huépülak béchìbo kaa cuarentasi. ²⁵ Baysine jibebiammey betmuchari, sejtulne tetammea mamaasuri. Baysine barcota roptey áma hueiyey, senu tukaapo entok senu taapone bahue násuk ansula barcota roptëpo. ²⁶ Böommet boojohuäpo juebénasi; bathuempo jinhua machiku, lak-ronim násuku jinhua machiku, jum jinhua machiku jume judío naciompo ínomak joomem násuk, entok kaa judíom násuk jinhua machiku, buere joära násuk jinhua machiku, ánia see paria násuk jinhua machiku, bahue násuk jinhua machiku, jume emo hermanom tiaka kaa huitti jíápsame násuk jinhua machiku. ²⁷ Lotteka tekipanuhuäpo, juebénasi kaa kothuäpo, juebénasi tebaureka, entok baímukhuäpo, juebénasi ayunahuäpo, joásuhuäpo entok kaa sankohuäpo.

²⁸ Ikái sìmeta hue násuk, jú chikti táapo ínou yeu matchume, sime iglesiam bétanane obiseíya. ²⁹ ¿Bueituk jábeta koköri huechek, ínapone ket koköri huehueche? Bueituk jábeta jíoptuahuakne, kujti eäka kaa al-leaka tatahua. ³⁰ In ino úttílnakeu ä úttiatak, inone úttílnake, kaa ín úttiakäpo. ³¹ Jú itom Señor Jesucristota Dios Atchay, jú yü-tütti al-lerita attiakame, júneiya kaa ín kia nokähui. ³² Bueituk pueblo Damascopo nee aneyo, jú rey Aretastau gobernador jume damasenom buere joära suayay, nee buijtebo báreka. ³³ Të barda bentanapone buere kanajtapo huannäbo kom yéchahuak, huanäine ínel ä mampo ino yeu huikek.

12

Huantiria takat innèhuame

¹ Lutüriapo ino béchìbo kaa türi ín ino jikau chatchähui, tëne juka ín bíchakähui entok juka Señorta inou yeu machiriakaü nokbare. ² Senu yoremtane Cristota sualhuäpo täya, bueituk catorce huasukturiam hueíye tehuekapo Diosta jíápsäpo jikau nóitiriahuak. Kanne júneiya ä takahuäpo ö espíritupo; Dios jíba júneiya. ³ Entokne ä täya huakai yoremta,

ä takahuäpo ö kaa ä takahuäpo, kanne jüneiya, Dios ál-la ä jünería. ⁴ Tehueka paraisou ä nóitiriahua kahui, ímiri nokta jikkajak të ìri nooki entok kabemmu ára noktu. ⁵ Ìri yoremta bétanane ino úttile, të ino bétana entok kaitäpone ino úttil báare, ál-la jum kaa ín úttiakäpo. ⁶ Të ínapo ino úttil báarëtek kaa kia béja éyey jü ín nokähui, bueitukne lutüriapo nook éyey, tëne ä tojja bueituk kaabeta täbuiasi ino bétana eenakë béchïbo juka inot ä bichähui entok inot ä jikkajakähui.

⁷ Bueituk juka buéresi inou yeu machiriahua kamtay, kaa ino jabelnakë béchïbo, ín takahuat huantiria huicha sósoria tenaka inou bittuari, Satanásta nesahui joame jopemmet nee chonamta bénasi. ⁸ Ìari bétanane Señortau baysi ä aüsula nee ä úhua sahueka. ⁹ Të áapo ínel inou jiaahuak: “In tühua emobéchïbo yúmala; bueituk jü ín uttiära yúmalataka tatahua jum kaa úttiata ayukäpo.” Ìaribéchïbone tü eehuäpo ino úttilnake, jum ín kaa úttiakäpo Cristota uttiära inot tahananakë béchïbo. ¹⁰ Entok Cristota ín nakë béchïbo ál-leane jum ín kaa úttiakäpo, kaitäpo bit-huaka junne, simeta inou bëye násuku, kaa tüisi bit-huaka, entok Cristota béchïbo jiokot anhuäpo. Bueituk jum ín kaa úttiakäpone, chë úttiaka tatahua.

Pablo obisi eiyay Cristota sualhuäpo nau anim Corintiopo joomem béchïbo

¹¹ Ino úttilekane kaa suakamta bénasi tatahua, të emëe úttiapem nee junëli ayutuak. Bueituk ínapone enchim bétana úttil eehuay; bueituk huámei buere apóstolim náapo kaitäpone yeu tatahua, eläposune kayta bejre. ¹² Síme juka apóstol señaltane enchim násuk yahuak yanti ino nüyeka, juka Diosta ára jita joähui entok jume milagrom, tua jüneriahuaak ín apóstoltukähui. ¹³ Bueituk emëe jitäposem yeu tahuala jume huatem Cristota sualhuäpo nau anim násuku, bueituk ínapone kayta enchimneu áula enchim nee anianakë béchïbo, jíkai ín kaa ammáli ayuri, nechem at jiokore!

Pablo am tejhua bajikun huëpo ámeu yebijrokaka

¹⁴ Bajikun huëpone enchimneu huebáreka huechiapo aane, bueitukne kaitäpo enchim muksi eetuanake enchimneu jita aahuaka. Juka enchim jípurëune kaa jaria, të enchim ál-la, jume usiarim katim áchayhuarim béchïbo tomita nau toijnake, ál-la jume áchayhuarim bem úusim béchïbo. ¹⁵ Ínapone tüisi al-leaka juka ín jípurëu toijnake jita ái jinnü béchïbo, entok eläposune ínapo áma ino lütia yore nakhuamta enchim jíapsim béchïbo huatiaka, eläposune ínëli enchim nákeka, ínapo chë júne kaa nakna.

¹⁶ Të jü enchim kaa ín obisi eetuähui, jü kayta enchimneu ín ahuau huitti jüneriahuaaka jípuhuä, të huate nee buere machi tüiya jänitukne ín arahuëpo am báitahuaka jita am úkhuak. ¹⁷ ¿Jachune enchim báitaula jum jabeta enchimneu ín bíttuakäpo? ¹⁸ Juebénasine Titotau ínel jiaahuak, áman enchimneu ä hue sahueka entokne ámak senu hermanota áman bíttuak. ¿Jachu Tito enchim báitahuak jáni? ¿Jachute kaa huepul espíritu nau eiya, entok huepul huaraktiriapo?

¹⁹ Jámakem enchimneu itom ito jiokorë teiyey. Të kaa junëli; Diosta bíchäpo entok Cristota tehuampote nooka. Ìri síme emo nakhuäpo hueíye, enchim áma yötunakë béchïbo. ²⁰ Jámakne kaa enchim ín teubarë bénasi eäka sum eíya, entok jámak eme ket nee teunake të kaa enchim eä pámani. Bueituk jámak enchim násuk ayuk jü enchim nau nok nassuähui, huatek attia jípupeehuame, juëna omtira, emo näikimtehuame, huatemet bettek

nokhuame, juénaku au jabelhuame entok jájana emo nühuame. ²¹ Entok enchimneu nee notteko, tiusi machikne Diosta bíchápo innénake, entokne jáamak ket buannake, jume juebenak kaa türik joaka kaa emo jápsi kuaktiamë béchïbo entok jume chïcha machiku jápsaka, jámutta kaa jubeka ámak jápsame, entok kaa turik johuäpo jápsaka junne.

13

Huitti am tejhuakahui entok teboteri ä luutëpo

¹ Ëni bajikun hueíye jü enchimneu ín noitinakëhui. Juka enchim násuk kaa tüisi huëpo, guoyim o bajim bíchápo simeta huitti tahuar-iatunake. ² Bannatakane ä noksula, én entokne júchi ínel jiaahua enchimmak anemta bénasi, én entokne kaa enchimmak aneka ámeu jïojte jume bannataka Diosta bejrim yáakammehui, entok sime jume huatem-mehui, bueítuk júchi enchimneu yepsakátek kaabetane säbuilanake. ³ Bueítukem ä jüneria báareka ä jaria, nee nokay Cristota inot anëhui, áapo entok enchim násuk kaabeta säbuila, ál-la enchimmet uttiata jípure. ⁴ Eläposu kaa úttiakamta bénasi kúrusit poponhuak, Diosta utteara béchïbo jápsa. Alëbénasi ítapote ket kaa úutiak, tète ámak jápsa Diosta utteara itot anë béchïbo.

⁵ Enchimechem nat suhua, jachem Diostat ehuäpo aane jáni; emoem jüneria enchim áma yumähui. ¿Ö katem emo täya, Jesucristota enchimmet anëhui, ö jamakem kaa áma yúmaka tatahua? ⁶ Tète jüneiya enchim jünenakëhui, elapo jüneriatunake itom ál-la ama yumähui. ⁷ Entokte jiba Diostau enchim nok-ria, kaa türik kaa enchim yanake béchïbo; tē íkái enchim joay katte itapo ito úttil-ia. Ál-la enchim juka türik jonákë béchïbo, eläposute itapo kaa áma yumamta benna. ⁸ Karate jita johua lútüriata bej-reka huemta, tē lútüriata béchïbo ál-la. ⁹ Al-lehuamtate jípure kaa itom uttiaka béchïbo, tète enchim úttiata jipu-ia, entokte ketune Diostau enchim nok-ria yúmalasi Diostamak enchim jápsi-ia. ¹⁰ İari béchïbone enchimneu jïojte kaa enchimmak aneka, bueítuk enchimmak anëtek kaa kuttilak nok béchïbo, juka yaura uttiata Señorta nee mak-la pámani, íkaine mak-ri ái yötu béchïbo, tē kaabeta kaitäpo ái tahuaria béchïbo.

¹¹ Jum simeku hermanon, ál-leaëm, kayta áma bëyepem yúmalasi emo jípure, emoem jápsi joiya, nanabeuchem eíya, éntokem yanti eäka jápsa; huanäi jü Dios yanti ehuamta entok yore nakhuamta jípureme, enchimmak annake. ¹² Emóem tebotua Cristota sualhuäpo emo nakeka.

¹³ Sime jume santosi jápsame enchimim tebotua.

¹⁴ Señor Jesucristota tü eäu, jü Diosta yore nakëhui, entok Espíritu Santota jápsipo jipuhuame, enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Galatammehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, jü apóstol, yeu púari të kaa yorem bétana éntok kaa yoremem júnel eäpo, ál-la Jesucristota ínel eä béchibo, éntok juka Dios Achayta, ä jíabitetuakamta kókkolam násuku. ² Ínapo éntok síme huame hermaanom ínomak aneme, Cristota súaleme Galaacia buiärapo jomemmeute tebote. ³ Jü Diosta tü eäu éntok yánti anhuame enchimmaktunake, Dios Átchay, éntok itom Señor Jesucristota bétana huéeme. ⁴ Áapo ito béchibo kia áu tójjak itom Dios bejrim béchibo, huaka kaa türík én ániat ayukamta bétana itom búttia báreka, itom Dios Áchayta ehüä pámani. ⁵ ¡Áapörík béchibotunake jü lóoria éntok nat tómti cien huásuktiriampo éntok jíba junéli! Júnentunake.

Huépü evangelio jíba aayuk

⁶ Karane ä sualeka tahuala läuti enchim ä omoutekähui juka enchim núnukamta, tü eaka Cristota huämi, täbui evangeliota guojaa báreka. ⁷ Kaa täbui evangelio ayuk jíobe. Ál-la huate enchim jijioptuame aane, éntokim Cristota evangelio nasonte báareme aane. ⁸ Të ítapo junne, o huépü ángel téhueka bétana huéeme, enchimneu ä nokayo senu evangeliota täbuiasi huémta kaa itom enchimneu nokakähui, bette noki át chupátunake. ⁹ Bát itom jíakä bénasi, éne júchi ínel jiaahua: Senuk täbui evangeliota enchimneu nokayo kaa enchim mabetakäu bénasi huémta, júnaasi noki bette át chupátunake.

¹⁰ Bueítuk, ¿jachu ínapo én jume yoremem nee al-leetuanakeu jaria ö Diosta nee al-leetuanakéhui? ¿Jachune jume yoremem al-leetua báreka éiya? Bueítuk ínapo jume yoremem al-leetua báreka éätek, kanne Cristota nésauleerotu éiyey.

Pablota tékia

¹¹ Tëne ikäi enchim júneetua, hermaanom, jü evangeliota ín enchim téjhuähui, kaa yoremem nésaupo bétana huéiye; ¹² bueítuk ínapo kanne jábe yoremta bétana ä mabetak, éntokne kaa jábe yoremta bétana ä täyak ál-la Jesucristota inou yeä machiriakä béchibo.

¹³ Bueítukem béja ino bétana ä jíkkaij-la, jáchin ín ino nükähui huamei taahuarimmechí judíom ä sualë páman aneka. Kaa huéeläsi éaka jume Cristota sualhuäpo nau animne guojajaseka, ám lútia báreka eiyay. ¹⁴ Moiséjta leypo anekane juebenam inobeu kateme ámpatne chë huéiyey, jü ín naciompo juka ín yoiyoturim religióntane kaa huéeläpo nákeka. ¹⁵ Të Dios ínel nee yeu púhuak ín áiye tómpo naateka, éntok hua ä tü éeri béchibo nee núnukame. Huanäi, áapörík ínel ä huatia béchibo, ¹⁶ ä Üusi inot yeu bíttebo báreka, nee áa bétana nok íaaka huame kaa judíom násuku. Íäri bétanane, kanne yoremtau nátemajek, ¹⁷ éntokne kaa pueblo Jerusaléniu jikau siika, jume bannaataka ínopat apóstolimtukaihui. Ál-lane Araabia buiärau bíchaa siika, éntokne júchi nóttek pueblo Damascohui.

¹⁸ Chúkula, báij huásuktiriam simsukne pueblo Jerusaléniu jikau siika, Perota bít báreka. Huanäine quince taahuarimpo áamak áma anek.

19 Tëne kaabeta huame huate apóstolim bitchak, Jacobota jíbba, juka Señorta saila. 20 Ímī ín enchimneu jiojtëpo, Diosta bíchápone aane: Kanne ára nókichi.

21 Chúkula, Siiria buiärau nee bíchaa siika éntok Ciliiciahui. 22 Huame Cristota sualhuäpo nau anim Judea buiärapo joomem, katim nee bít täyay. 23 Kíalim ínel jáyhuamta jikkaijlatukay: “Huä bannaataka itom guojajaseïhui, én huaka Cristota súalhuamta bétana nooka, bannaataka ä tejal báreka eaïhui.” 24 Huanärim tepam Diosta úttileka taahuak ino béchïbo.

2

Jume apóstolim juka Pablota mabeta

1 Chúkula béja catorce huásuktiriam simsuk, júchine Jerusaléniu jikau siika Bernabétamaki, juka Titota két inomak huériaka. 2 Tëne áman jikau siika Diosta nee ä jüneetuakä béchïbo. Huame chë yörihuamene jíba téjhuak éhuili bempölaím, juka evangeliota, kaa judíom násuk ín nokähui, kaa kía kaitäpo juka ín tékilta tahuanakë béchïbo. 3 Të Titota, inomak huémnta, ä griegotukä násuk junne, katim útteapo circuncisiónta ä yáaria bábarek. 4 Bueituk, jume emo hermaanom tíame éhuil ito násuk kimulame, itom búttiarita Cristota bétana itom jípuru itom úhua báarey, júchi bënasi sumataka itom tahuaria báarei. 5 Huámëhuíte kía chúbala júne kaa ito tójjak, huaka evangeliota lütüriata itom téjhuamta jíba enchimmet ayunakë béchïbo.

6 Të ímëi kaitam bemelasi itou ettejhuak huame chë áma yörihuame bannaataka kía jita am tékiak júne; ínapo kaita áma jüneria, bueituk Dios nánancha itom bitcha. 7 Ál-lam al-leaka taahuak, juka evangeliota kaa judíom kaa circuncidaruarimme béchïbo ín mákhuakau bétana, Perota két jume judíom circuncidaruarime béchïbo ä mákhuaka bënasi. 8 Bueituk Dios Perota apóstolpo yeu púakame circuncidarualamme béchïbo, két nee yeu púuhuak kaa judíom béchïbo kaa circuncionta jípuremmehui.

9 Huanäi, Jacobo, Peero, éntok Juan, jume áme násuk tua kóba yoiyoturimpo ériahuame, juka Diosta tü eäu ín mákhuakamtam ä bej yauhuak junëli bem ä türeka tahuaka bétana báta mámammeyim itom mám buíssek neechi éntok Bernabéta. Itom náu rejtínake ti jiaka, itapo jume kaa judíommehui, bempo éntok jume judíommehui. 10 Kía jíbam huame poloobemneu itom huáati sáhueka nookak. Jukarine entok ínapo kaa ä koptiaka ä johua.

Antioquíapo Pablo Perotau kuttílasi nookak

11 Të juka Perota pueblo Antioquíau yepsak, anä béj-reka nookak ä pújbapo, bueituk ä joähui tepa kuttílasi áu nokpo machisi aaney. 12 Bueituk kee jume Jacobotamak kateme áu yájjay, kaa judíommak jjíbuäy, të huamei áu yájak éntok kaa judíommeu áu yeu huíkeka Jacobotamak katemneu bíchaa ä huériu táytek, jume judíom ä májhuë béchïbo. 13 Huanäi jume huate judíom két alë bënasi aneyo. Júnëli két Bernabéta jünem aman huíkkek, jum kaa lütüriata bem joaïpo. 14 Tëne kaa tüisi bem katëu jünë eriaka, huam lütüria evangeliota itom ä téjhua pámani, Perotaune ínel jiaahua simem jikkajäpo: “Empo judíotaka junne, kaa judíom bënasi jiápsa, kaa judío ténasi. ¿Jatchiaka júntukë útteata am joria, jume kaa judíom, judíom bënasi emo am nü iaaka?”

Jume judíom, símem bénasim, Diostat ehuäpom jinëuri

¹⁵ Ítapo judíomtaka tómtila, kaa juënasi anhuäpo aneka yóremtaka kaa judíom násuku. ¹⁶ Júnëli jünéaka, juka yoremta kaa juka Moiséjta ley ä joä béchïbo Diosta bíchäpo kaita kúlpaka tüisi ä tahuähui, ál-la hua Jesucristota súalëubeyi. Juäri béchïbo itapo két Jesucristota súaleka kaita kúlpakate taahua, áapörík súalhuamta itom jípurë béchïbo, kaa hua leyta nésahueu itom joä béchïbo, bueituk hua leyta nésahueu johuamtay kaabe kaita kúlpaka tatahua.

¹⁷ Të én, itapo juka kaita kúlpahuamta Cristotat jariaka, juëna yórememtaka téurituk junne, ¿jachu huäri béchïbo Cristo kaa türiu tékiak? ¡Huitti nokhuäpo, ëe! ¹⁸ Bueituk jita júne ín mójaktiakäu júchi bénasine ä joätek, huanäi ál-lane kulpaka tatahua. ¹⁹ Jü ley nee mëak, én éntokne mukila áa béchïbo, Diosta béchïbo ín jíapsinakë béchïbo. ²⁰ Cristotamakne kúrusit poponri. Énne kaa ínapo jíäpsa, të ál-la Cristo ínot jíäpsa. Huanäi én jum huakajpo ín jíapsähui. Diosta üusibetne eaka imí jíäpsa, hua nee nákeme, éntok ä mukëpo tájti áu tójakame, ino béchïbo. ²¹ Bueituk, kanne, Diosta tü eäu omoute; bueituk Moiséjta ley kaita kúlpaka yore ä tahuariayo, bueituk ä junëlituko, kaita béchïbo muukuk, jü Cristo.

3

Jü Espíritu Santo Dios ehuäpo mamabethua

¹ Eme Galasiapo yoremem kaa susuäram, ¿jábesu enchim náyotek, juka lütüriata huë paman kaa enchim át kannakë béchïbo? ¡Síme ïri machisi enchimneu nokhuak, juka Jesucristota kúrusit poponhuaka bétana! ² Íkai, jíbane enchim bétana, jüneria báare: ¿Jáchisem juka Dios Espírituta mabetak jachu juka leyta nésau joaka jáni, ö ä sualeka ä jikkajakari? ³ ¿Tepem tokti kaa susuak? ¿Espíritu Santopo naatelataka én éntokem enchim úttiäray ä chúpa báare? ⁴ ¿Jachu juebenak jikot machika enchimneu simlame? ¡Tua lütüriapo kaitäpo enchimneu sika! ⁵ Dios Espírituta enchim mákakame, éntok kaa jaibu johuamta joame enchim násuku, ¿jatchiakasu ä johua? Kaa juka leyta nésahue paman enchim katë béchïbo, të ál-la enchimneu nokhuakamta súalekä enchim ä jikkajakä béchïbo.

Jü Diosta nooki Abrahamtamak náu lütüria yáari

⁶ Júnëli Abraham Diosta ä súalekä béchïbo, Diosta bétana lütüla jíapsihuamta mabet-la. ⁷ Juäri béchïbo, emë ä jüneria jume Diostat eäme, ímëi ínel jume tua Abrahamta üusim. ⁸ Juka chükula bát bíchaa hueenake bétana jü jïojteri ínel nooka, huame kaa judíom ä tü tátabnakëhui bem ä súalekä béchïbo, juka Abrahamta téjhuak, juka chükula huenakemta bétana ínel jíaka: “Emo béchïbom tühuata jájamnake huame síme ániat jíäpsame.” ⁹ Júnëli huame ä súaleme béja tühuata jájamla, Abrahamta ä súaleka ä jájamekä bénasi.

¹⁰ Bueituk síme huame Moiséjta ley nésahueu joaka tühuata emo jájam máchileme, nokta béttesi machik bétukim jíäpsa, bueituk ínel jïojteri: “Juënasi noki át chúpatunake, síme huame kaa jíba hua libro leyta nésahue paman ä joaka jíäpsame.” ¹¹ Éntok tua jünakiachi, huam, kía jábe júne Diosta bíchäpo kaa lütüla jíapsihuamta jájamnake leyta nésau ä joä béchïbo; bueituk ínel jiaahua jü jïojteri: “Huä lütüla jíapsihuamta jájamlame ä súalë béchïbo jíapsinake.” ¹² Huä ley éntok kaa át ehuamta

bétana huéiye, ál-la ínel jiaahua: “Huä ikäi yáakame, juka ä yáakä béchïbo jíapsinake.”

¹³ Cristo itom jínëuk jü noki béttesi leyta itot chúparituk junne. Jü juëna nokta itot chúp éäuta, áapo itom ä úhuak; bueituk ínel jïojteri: “Júnnaasi noki ámet chúpila, síme huame kútat jikat cháahuaka mëhuakame.” ¹⁴ Ìri ínel yeu siika, jü tühua Abrahamta mabetakähui jume kaa judíom ket ä mabetnakë béchïbo, Jesucristota huämi; éntok juka Espírituta Diosta itom téjhuaari itom ä súaleka itom ä mabetnakë béchïbo.

Jü ley entok jü itom ä makrokakä nokakähui

¹⁵ In hermaanom, enchimmeune nok báare yorem éeripo: Noki náu lütüria yáari, yorem yáataka junne, të firmata át yéchahuako, kaabe ára kaitäpo ä tahuaria, éntok kaabe kara huate nokta áu rúktia. ¹⁶ Én, türi, Dios Abrahamtau nookak éntok huaka át yeu simnakemtau kétchi jáchin juka chúkula áu ä yáanakëhui. Të jü jïojteri kaa ínel jiaahua: “huame emót yeu sakanakemmehui”, juebenam bétana nokamta bënasi; ál-la inel jiaahua: “emót yeu simnakemta”; iri entok inel jiaubáare huépül yoreme jïbba, iri jü Cristo. ¹⁷ Ínëline enchimmeu jiau báare: Dios nokta yétchak, Abrahamtamaki, entok ä lütüriatek. Kíaliku Moiséjta ley, naiki cien áma treinta huásuktiriam huéy yepsak, iri ley yáahuakame kara kaitäpo ä tahuaria juka nokta kësam huëpo Diosta lütüria yáakähui. ¹⁸ Bueituk juka Diosta itom máknakeu Moiséjta ley bétana ä huéy, kaa Diosta itom ä mik rókakäu bétana huéiye. Të Dios Abrahamta ä mák báreka taahuak, ä nokakäu chupa báreka.

¹⁹ Huanäisu, ¿jita béchïbosu türi jü Moiséjta ley? Chúkula äu rúktiahuak, kaa tühuata ayukä béchïbo, huaka át yeu simlata äbo yepsäu tájti, huaka mikbahua téjhuarita; éntok Diosta ángelesim ä yáatuahuak. Jü Moisés éntok mediadorpo násuk kíktek. ²⁰ Të juka senuk huépülatuk jïbba, kaabe ára áme násuk kíkte; bueituk Dios huépülai jïbba.

Leyta, ä jita béchïbotukähui

²¹ ¿Jachu jü Moiséjta ley Diosta itom makrokau ä bej-reka nooka? Huitti nokhuäpo, ëe. Bueituk juka leyta ára jíapsihumta yore míkai, kaitate kúlpaka tahua éiyey, juka ley nésauta joaka. ²² Të símem Diosta bejrimpo páttiaritaka taahuak, hua Diosta jïojteripo huämi. Júnëlite ä mabetnake, huaka Diosta itom ä mik bárëhui, Jesucristotat ehuäpo huämi.

²³ Të kee huaka Diostat eaka yeu machiayo, leyta bétukte perreesotaka aaney, huaka tua Diostat ehuamta yeu machinakeu núkisi. ²⁴ Júnëli jü ley hua itom suayaïhui, Cristotau itom huéria báreka, Diosta bíchäpo kaita kúlpaka itom tahuaria báreka, Jesucristota súalhuäpo huämi. ²⁵ Të juka tua súalhuamta yeu machiak, bėjate kaa hua itom suayamta bétuk jíapsa.

²⁶ Bueituk síme eme Diosta üusiem, Cristo Jesústat enchim eä béchïbo; ²⁷ bueituk síme eme Cristopo batörim; éntok Cristo nat béppa lómti enchim sankotuala. ²⁸ Íari béchïbo, béja kaabe judío éntok griego junne; kaabe búttiari, kaabe súmari; kaabe öou éntok jámmut junne; bueituk simetakem huépülay Cristo Jesúspo. ²⁹ Eme Cristota átteamtuk, lütüriapo Abrahamtatem yeu sákala; éntokem áamak ä átteak, juka Diosta áamak nokta yéchakähui, Áapörík ínel jíakä béchïbo.

4

¹ Tëne két ínel jiaahua: Huä herenciatamak tahuasemta ketune ílitchiako, hua tekipanualeero chäka jípuhumta bënna, elaposu síme

herenciata attiak. ² Ál-la hua ä majtiamta éntok ä suayamta bétuk áu jípure, huaka ä áchayhuata taahuarita ä yéchakäpo tájti. ³ Alë bénasi, ítapo kétchi, usi kaa yöhueta bénasi, hua kësampo ím ániapo itom majtiahuamta bétuk ito jípurey. ⁴ Të huaka taahuata yúmák, Dios ä üusihua äbo kóm bíttuak, jámuttat yeu tómtilatáka, éntok leyta nésahueu bétuk jíápsaka, ⁵ huame simem leyta bétuk tua kateme am búttia báreka, ä üusimpo itom mabet báreka.

⁶ Dios júka ä Üusihua Espíritu itom jíápsiu kom bíttuak, itom júneenakë béchibo itom Diosta üusimtukähui; júri béja ínel jiaahua: “¡Abba, im Pa!” ⁷ Júnëli enë kaa hua jóapo sáyhuame, ál-lë usiari; enë ä üusitaka, Diosta bétané huaka nokta náu chúpari attiapo mabetnake, Cristota huämi.

Pablo jume Cristota súalemmet kaa yuumay

⁸ Lútüriapem, bannaataka júka tua Diosta kaa täyaka, jume kaa tua diosim nésautem johuay. ⁹ Të ëni júka tua Diosta täyaka, ö chë tüisi nokhuäpo, Diosta áapörík enchim ä täya béchibo, ¿jatchiakasem júntuk júchi bemelasi áu nótti báare, hua ím ániat kaa útteakamtahui éntok kaita béj-remtahui, áa bétuk jíápsi báreka? ¹⁰ ¡Bueítukem taahuarim éntok meechem pajkoria, tiempom, éntok huásuktiriam! ¹¹ Í éeritne kaa yuuma: Jamakne kía kaitäpo enchimmet tekipanuak.

¹² Enchimmeune nooka, ín hermaanom, ino bénasi enchim emo nünakë béchibo, judíotaka júnene kaa judío ténasi ino nüka enchim násuku. Kaitem juënak inou yáala. ¹³ Eme júneiya, ín kökoata takahuapo ín jípurekã béchibo, júka evangeliotane enchimmeu nookak, kësam huëpo. ¹⁴ Katem kaitäpo nee bítchak, éntokem kaachin nee ériaka taahuak. Jú ín kökoa kaa tábuiasi enchim éetuak; ál-lem tüisi nee mabetak, nee Diosta ángeltukäu bénasi; o nee Jesucristotukäu bénasi. ¹⁵ ¿Jáksu júntuk ayka, hua al-leeri jíápsipo enchim ínnëakähui? Bueítukne ínel enchimmeu jiaahua, eme áma yúmákátek enchim pusim júnem yeu guótiä éiyey, nee am mik béchibo. ¹⁶ Én chëhua, ¿jachune huaka enchim inou omtëu áma yöok, kía lútüriata enchimmeu ín nokã béchibo?

¹⁷ Ímëi yoremem tüisim enchim básule, tem kaa tü éerita enchimmeu bíchaa jípure. Ál-lam itom náikimte báare, bempörim jíba enchim am éria iaaka. ¹⁸ Ket jiauläpo, türi emo básulhuäpo, të tü éeripo jábetau tühuata yáa béchibo; të kaa chúkteka, kaa nee ími aney jíbba. ¹⁹ In usiálam, júchi bénasine huantiriata ínnëa, jámutta abe asoamta bénasi; íkai huantiriata jíbane ä ínnënake, Cristota enchim jíápsipo yótüu tájti. ²⁰ ¡Tepane enchimmak an péiya, én seepi, tábuiasi ée béchibo, bueítukne enchim bétana búruk éiya, éntokne guómtilata bénasi ino ínnëa!

Sarata éntok Agarta ejemplo

²¹ Nechem téjhua, eme jume leyta bétuk an báareme: ¿Jachem júka leyta kaa jíkkaij-la? ²² Bueítuk ínel jiojteri, Abrahamta guoy üusim bétana: huépülak jú jámut jóapo sáyhuamta bétana, senuk éntok ä jóapo jometukay. ²³ Huä, jámut sáyhuamta bétana huéeme, yoremraata éerit bétana huéiyey; të hua, jámut jóapo jometa bétana huéeme, Diosta ínel jíakã béchibo yeu tómték. ²⁴ Íri ejemplo tüisi béttesi machik itom téjhua; ímëi guoy jáamuchim guoy náu nok-rita yore majtia. Jú seenu jum Sinaí káupo náu nok-rita bétana nooka; huäri jume usim jóapo sáu béchibo jípure; iri jú Agar. ²⁵ Bueítuk jú Agar júka Sinaí káu Araabia buiärapo kátekamta ejemplo, éntok jú Jerusalén én huémata bétana nooka, bueítuk

iri ä üusimmak náu sáyhua. ²⁶ Të jü Jerusalén jikattana huéeme, hua simem itom áyekähui, kaa sáyhua. ²⁷ Bueituk ínel jïojteri áa bétana: Al-leäe, empo kaa asoame, kaa usim jïjipureme; al-lerimmeyë kusisë cháchaye, empo jámmut asoamta huántiriam kaa innëlame; bueitukim chë büru jume jámut jímmarita asoam, kunakamta asoam béppa.

²⁸ Júnëli, ín hermaanom, itapo Isaacta bénasi, Diosta ínel jiaulä béchibote ä üusim. ²⁹ Të két júnakoy bénasi hua yorem éehuamta bétana yeu tómtilame ä guo jájjasey, juka Espíritu Santota éäpo yeu tómtilata; én két ánëli. ³⁰ Të, ¿jáchisu jiaahua jü jïojteri? Ínel jiaahua: “Jukë jámut jóapo sáyhuamtë yeu béeba, éntok ä asoahua, bueituk juka jámutta jóapo jometa asoammak nokta yéchata bétana kaita jípure.” ³¹ In hermaanom, júnentukte kaa hua jámut jóapo sáyhuamta asoam, ál-la hua kaa sáyhuamta asoamte.

5

Búttiataka jíbem jiápsa

¹ Cristota enchim búttiakäpem óusi jäbue. Katem éntok áman nonnotte, jum tekoka sáyhuaka jíapsihuähui; ál-lem jíba búttiataka jíápsa.

² Én éntok ínapo, Pablo, enchimne téjhua, enchim emo circuncidaroay Cristo kaitäpo tahuanake enchim béchibo. ³ Júchi éntokne ä nooka, síme yoremem emo circuncidaroammehui, úttea síme leyta nokä páman bem kannakëhui. ⁴ Cristotem omoutela, eme jume leyta nokä páman kateka emo tüisi tahuä tíame; Diosta yore náképem kóm huáttila. ⁵ Bueituk itapo Cristota súaleka kaita kúlpaka tahuanake, Diosta bíchápo, Espíritu Santota huämi. ⁶ Bueituk jü Cristo Jesúsopo kía hua circuncisión kaíta béj-re, éntok kía hua kaa circuncisión junne, ál-la hua yore nákuhame súalhuamtat bétana huéeme.

⁷ Eme tüisi kaatey. ¿Jábesu enchim jioptuak, kaa jum lütüriata hué páman enchim kannä béchibo? ⁸ İri enchim kuaktiahuakahui kaa hua enchim núnukamta bétana huéiye. ⁹ “Ilikki levaduura síme juka tujta bika mamana.” ¹⁰ Të kialíku ínapo enchimmet jíápsék, Señorta huämi, kaa täbuiasi enchim éenakë béchibo. Të hua enchim jioptuamtat jü nooki béttesi áa béppatunake, kía ä jábétuk junne.

¹¹ Entok ínapo, ín hermaanom, ketune huaka circuncisiónta bétana nokätek, ¿jatchiakasu jume judíom ketune nee guo jajjasë? Júnëlitukätek hua kúrus át tëitihuame kaitatü éiye. ¹² Türi éiyey, ¡huame enchim jïjioptuame emo kápontebokätek!

¹³ Bueituk eme, ín hermaanom, kaabeta bétukem emo jípü iaahuaka núnuri. Kía jíbem huaka búttiarita enchimmeu yáari kaa hua juënaraata enchim jonákë béchibo ä jípure; ál-lem nánancha emo nésauta joria emo nákeka. ¹⁴ Bueituk síme jü ley iri huépul nokpo chúpanake: “Emou jëla anemtë nákke, em emo náké bénasi.” ¹⁵ Të eme nánancha emo kekkëtek éntokem emo buäyëtek, jitachem suuhua; kolopti jünem nánancha emo lütianake.

Takahua éerim éntok Espírituta éerim

¹⁶ Inelne jiaahua: Diosta Espíritu Santopem naa kuakte, katem juka enchim kaa tü éeri ukulëuta johua. ¹⁷ Bueituk jü huakajta ukulëu jü Espíritu Santota béj-reka huéiye; jü Espíritu Santota ukulëu éntok, jü huakajta béj-reka huéiye. Ímëi éntok náu emo béj-re, Bueituk enchim

huáatiäu kaa enchim yáa iäka. ¹⁸ Të jü Espíritu Santota enchim huériay, katem Moiséjta ley bétuk emo jípуре.

¹⁹ Jünakiachi, huame huakajta yore jotuähui; imëi ájaria: hua jubiarita nat ukulhuame, kaa jubeka ä jípуреme, jaiti máchirat jíápsame, kaa tíura, ²⁰ diosim tíame yörihuame, mória, náu omtihuame, náu nássua-huame, näi búkhuame, kujteehuame, náu nok nássuahuame, kaa nánancha éehuame, Diosta nok-läu täbuiasi ä majtihuame, ²¹ senukut átteata innëhuame, yore súahuame, vino jihuame, kaa tíurata huétua béchïbo pajkohuame, éntok huate jítasu ayka ilë bënaka; iári bétanane enchim téjhua, bannaataka ín enchim téjhuaka bënasi, jume ikäi joame kaibum áma näikiatuna, jum Diosta reytaka nésahuapo.

²² Të hua Espíritu Santota hueriähui, iri ájaria: jü yore nákhuame, jü al-lee-huame, yánti jíápsihuame, kaa naa múksi éehuame, náu türi jíápsihuame, náu tü éehuame, chíkti ä jíápsimak jita súalhuame, ²³ kaa béttek jíápsihuame, emo yüihuame; kaita ley imëi béj-reka nooka. ²⁴ Të jume Cristota átteam bem kaa tü éerimim kúrusit poponla, jita bem ukulëumak náuhui. ²⁵ Espíritu Santota úttiäray jíápsáteko, Espíritu Santota itom huéria pámanate ket rejtinake.

²⁶ Katte ito buere érianake, náu ito múksireka, senuk täbuik átteata nat innëaka.

6

Simetakem emo aania

¹ In hermaanom, jábe jak kaa tühuata joaka téihuak, eme chë Diostau jëla emo anleme jíápsita tutti yéchalataka, áhuem nooka kaa béttesi, júchi ä jíápsi kuaktinakë béchïbo. Të áachë suaka, emo temaje; katë áma huénake, jum em rúuktia bárëhui. ² Náhuem emo aniaka ä huéria juka huatem hueriähui, huaka béttesi maachik; jünëlem Cristota nésauri yáanake.

³ Bueituk jü kaita béj-reka júne áu jábeleme, kía áu bäitattähua. ⁴ Eme enchim tékil yáaribechem suuhua, huanäi ä türiako are ái emo úttile, kaa täbui tékil yáaribechi. ⁵ Bueitukte hueuhuëpulaka ä huérianake juka ä tékilhua.

⁶ Huä tü nokta majtihuakame, síme türi máchikui ä anianake, huaka ä majtiakamta.

⁷ Katem emo bäitattähua; Dios kara junneriatu. Síme hua yoremta echakäu, huákäi toboktianake. ⁸ Júnëli béchïbo, jábe junne ä huakas takahua béchïbo jíba echäteko, ä huakajtabét aneka kókkohuamta áma chupanake; të jábe júne Espíritu Santota béchïbo echäteko, Espírituta bétana jíba béchïbo jíápsihuamta áma chupanake. ⁹ Kíalíkute kaa lottinake, tühuata joaka; bueitukte taahuarita yúmak jíchupanake, kaa kóm ëeako. ¹⁰ Júnëli arä yátek, áma yumäteko símemmeute tühuata yáanake, të chë júne huame Cristota súalhuäpo itomak huérim.

San Pablo Cristota kúrujbei áu úttile

¹¹ Áachem suuhua, jáchisune buere leetrammea enchimmeu jïojte, ín mámammea. ¹² Jume úttiapo enchim emo circuncidaroä iäame, kíalim yoremтамak huakajpo tüisi tahua báreka, enchim ä yáa ia, kía hua Cristota kúrus béchïbo kaa bem guo jájjanä béchïbo. ¹³ Bueituk kía huame emo circuncidaroame katim leyta jíä páman kaate; tem enchim emo circuncidaroä iäa, enchim huakasiy emo úttil báreka. ¹⁴ Të mékka inou ayunake, jü ín ino úttilnakëhui; të jü Señor Jesucristota kúrus

mukukäubéy jíbba. Bueituk Cristota kúrus huämi, hua kaa tühua ím ániat ayukame ino béchibo kúrusit poponri; ínapo éntok huákäi béchibo két kúrusit poponri. ¹⁵ Kíaliku jü circuncisión kaita béj-re, hua kaa áu circuncisiónta yáarialame junne, ál-la chë béj-re hua bemelasi yeu tómtihuähui. ¹⁶ Yánti jíapsihuame éntok yore jiokorihuame áme béchibotunake, síme huame ínëli emo nüyemmehui, éntok Diosta gente Israelihui.

¹⁷ Én bát bíchaa kaabe nee múksi éetuanake, bueituk ínapo ín takahuapo ä huéria, juka señata Señor Jesústa béchibo kókosi ín yáahuakapo.

Tü nooki ámet chúpahuame

¹⁸ In hermaanom, jü itom Señor Jesucristota tü éeri enchim espíritutamaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Efesiommehui

Teboteri

¹ Inapone Pablo, Jesucristota apóstol Diosta ínel éä pámani, jume tuísi Dios huáateka entok Cristopo santosi emo jípuremmehui, pueblo Efesopo jóakammehui. ² Diosta tühua entok yánti jíapsihuame enchimmaktunake, itom Dios Áchay bétana, entok Señor Jesucristota bétana.

Espíritupo tühua Cristota yore mákähui

³ ¡Tepa úttlisi maachi jü Dios, itom Señor Jesucristota Átchay! Síme jü tühuy itom tápuniak téhuekau ayukamtayi. Áman áamak itom ané bénasi itom ä mákkak, juka tühuaata, Cristota huämi. ⁴ Entok tü éehuäpo Dios itom yeu púhuak, kee íkái ániata yáahuayo, ínëli itom santomtunake tíaka entok báksiataka ímí itom annakë béchïbo, Áapörík béchïbo. ⁵ Yore nákhuaipo itom yeu púhuak, ä úsimpo itom nuka, Jesucristota huämi, Áapörík tü éäpo entok ínel ä huáatiäpo, ⁶ ä úttilhuäpo juka símek béppa uyyori Áa béchïbo tü éehuäpo. Huámakiri Áapo itom mabetak, ä Üusi úttesi nákhuaamtamak náuhui. ⁷ Ä ójbo béchïbote béja jínëutaka aane, jume itom Dios bejrim béja tuchari, yúmalasi ä tü éábeyi. ⁸ Ito béchïbo ä büruriak, juka át jünee huaka jita täyahuamta. ⁹ Itom ä täyatuak, ä éäpo éotaka bénasi maachik, ä huáatiä pámani. Áapo béja júkái yáa báreka éiyay, ä türë pámani. ¹⁰ Íri jita yáanäu béja ínel huéiye, tiempota yúmayo, Cristota símeta náu tóijhuäpo nésaunakë béchïbo, juka ínëli téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo.

¹¹ Dios Áapo ínel ä jünaktelatukay, Cristota huam ámani, juka Diosta áttiari itom ä áttianakë béchïbo. Dios Áapo jíba jümü huam ä yáa báreka éiyay, bínhua naateka. ¹² Inëlite Áa béchïbo, itapo jume bát Cristotat boobíchaïhuime, hua símek béppa uyyória Áa béchïbotunake, ä úttilhuäpo. ¹³ Huanäi eme éntok Áapörík bétana juka lutüria nokta jíkkajaka, juka evangeliota Dios bejrimmet enchim jínëumta bétana huémta, éntokem ínëli Áapörík súsualeka, Espiritu Santopem Diosta áttiapo tatahua juka Áapörík itom mák rókaka nokakábeyi. ¹⁴ Espiritu Santotate bát mák-ri, teboterita bénasi, júnaköri áman símeta itom mákhuaü núkisi. Huanäi béja jü Diosta úttilhuame Áapörík béchïbotunake jíbba.

Jü Espíritupo jita täyahuame entok machisi yore ä bíttuahuame

¹⁵ Huäri béchïbo inapo, juka Señor Jesucristota enchim súalë bétana nokta jíkkajaka, entok síme jume Señorta súaleme enchim náké bétana, ¹⁶ jíbane Diosta baysahue enchim béchïbo, enchimneu huáateka Diostau buanaka. ¹⁷ Jü itom Señor Jesucristota Dios, jü símek béppa uyyóriapo Áchayhuari, espírituta át jünee huamta entok yeu machiriata enchim máknake, Áapörík bétana jita täyahuäpo. ¹⁸ Áapo enchim jíapsipo machiriata ayutuanake, enchim ä jünerianakë béchïbo, juka Diosta bétana boobit-huamta jítatukähui, entok jatchiaka itom ä boobichähui, juka téhuekau ayukamta jume santom áttianakëhui, ¹⁹ entok jáchin juka

Diosta úttiära kaa lü-lüteka juebenaakähui. Ìri úttiäray itom ania itom ä súale pámani; huäri béchïbo úttiärata jípуре ä buere úttiärayi. ²⁰ Entok huäri úttiäray két Cristota kókkolam násuk jíabitetuak; huanäi ä bátam bétana ä yétchak, áman lóoria téhuekat jikachi. ²¹ Sime úttiära entok yäura jábe nésahueka aneme ják ayukamta béppa ä yétchak, entok sime téhuam téttehuaahuame béppa, entok kaa ímï ániat béppa jíbba, të hua ánia äbo huémtat béppa junne. ²² Entok sime ayukamta ä guókim bétuk ä tójjak, entok igleesiatau kóba yöpo ä kétchak. ²³ Jume Cristota sualhuäpo nau anim béjam Cristota takahua; huäri béchïbo jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristotay tápuni. Sime ímï ayukame éntok Áapörík béchïbotaka ímï aayuk; Áapo éntok simekuu huéiye.

2

Ä súalhuaka béchïbo yore jínëihuame

¹ Huanäi Áapo jíapsita enchim mákkak, jum kaa türiku enchim kókkolatuko. ² Inëlem rejtey, simeta juka kaa türík ímï ániapo johuamta joaka, huaka ímï jeka ániapo nésahuemta éäpo jíba jíapsaka. Huäri espíritu én ámet naa huéiye, jume Diosta nésahui kaa jo báaremmechi. ³ Júnëlite két áme násuk jíapsay, kaa tüisi aneka, itom huakajta huáatiäu jíba jo báreka. Ä huáatiäu jíbate johuay, entok itom éähui. Kaa tühuapote usiarimtaka jíapsay, jume huatem bénasi. ⁴ Të Dios yore jìokolihamta yúmalasi jípуреme, tüisi buéresi yore nákhuaamtayi Áapo itom nákkek. ⁵ Júnëli jum kaa tühuapo itom kókkolamtuk junne, jíapsita itom mákkak, Cristotamak náuhui. Áapörík tühua béchïbote jínëuri. ⁶ Dios Cristotamak itom jíabitetuak, entok két lóoriapo Áamak itom jóiyak, Cristo Jesústamaki, ⁷ tiempo äbo huémtat machisi ä bíttebo báreka, juka Diosta tü eäu yúmalasi ä jìpurëhui, juka itomak Diosta ára joähui Cristo Jesúspo. ⁸ Bueítuk Diosta tü eäu beyem jínëuri, enchim ä súalekä béchïbo. Ìri jínëuria éntok kaa enchimmet yeu simla, ál-la yúmalasi Diosta tü éäpo, ⁹ kaa tékilta ára itom joä béchïbo. Ínëli kaabe joäyi áu jábelnake. ¹⁰ Áapo Dios ínëli itom yáuhuak, tühuata ára itom jonákë béchïbo, Cristo Jesúspo. Dios íkai yáalatukay, jauhuey naateka, itom áma rejtinakë béchïbo.

Cristo kúrusit mukuka Diostau itom rúktiak

¹¹ Huäri béchïbo, áahuem huáate eme kétchi, jume kaa judíom, juka circuncisiónta mámammea yáata kaa jípуреme, júnëlem téttehuaahuay. * Të jüri circuncisión takahuat jíbapo jojohuay. ¹² Huámëi taahuarimmet katem Cristota jípуреy; Israelta gentemmehuem mékka aaney. Entok jita Israelta mák báahuaka nokhuakapo, kaitem áma áttiakay. Jíta boobít-huäpëm kaita jípуреy. Ímï ániat éntok, Dios kaa enchimmak aaney. ¹³ Të èni Cristo Jesúspo, eme bannaataka mékka anëihum béja Diostahuem rúktiari, Cristota ójbo béchïbo. ¹⁴ Bueítuk Áapo ito béchïbo yánti jíapsihuame. Jume guoy pueblom nátepua anëihui huépülsi jíba am yáuhuak. Juka sami kóräita násuk órekäuta ä tátabek; bueítuk ìri kara náu am antuay. ¹⁵ Cristo kúrusit mukuka kaitasi ä yáuhuak, huame pueblom kara náu anëihui. Juka Moiséjta ley yári kutti nésahuëpo jíba tahualatukay. Bueítuk jume guoyim násuk juka yoremta bemelasi yáuhuak, yánti jíapsihuamta áme násuk yáaka. ¹⁶ Bueítuk

* **2:11** 2:11 Ìri circuncisión entok jü ili usi ou bícho bea púnata chúktirihuame.

kúrusit mukuka Diostamak al-leehuamta am mákkak, náhuichim, huépul takaahuasi am yáakari, juka náu ómtiraata kara emo bít-huamta meäka.

¹⁷ Cristo äbo yepsaka enchimneu ä nookak, juka tühua bemela noki yánti éehuamta, jume kaa judíom mékka anemmehui, entok huame judíom kaa mékka anemmehui. ¹⁸ Cristota béchibotaka náhuichikam aram Dios Áchaytau kiimu, huépul Espíritu Santota böot jíba kateka. ¹⁹ Júnéli béja emëe katem nápat sékana buiärau joome, entok emëe katem entok kía naa rejtinake, kaa jóakari. Ënem béja Diosta pueblopo joome, éntokem Áapörík familiapo jometaka áma näikiari. ²⁰ Emëe kári johuamta bénaem. Ìri kári tétam naahuak, apóstolim entok profetam Dios huáatë bénasi. Jesucristo ínëli tua ájaria, jü tétta ejkinapo órekame. ²¹ Ínëli jü káari tüisi náu cháataka yötusime, tiöpotu báreka, Diosta huépülsi éäpo, Cristota béchibo. ²² Júnéli kétchi, eme áamakem yötusaka, Diosta Espíritu enchimmet ä annakë béchibo.

3

Jü Pablota tékil jume kaa judíommehui

¹ Huäri béchibo ínapo Pablo ímine pereeso Cristota béchibo, eme kaa judíom juka tühuata enchimneu ín huériu bárë béchibo. ² Jíbatua eme béja ä jíkkaijsula, jáchin juka Diosta áma nee yeu púalatukähui, enchim béchibo ín mák-ri. ³ Jü yore yeu machiriahuamta nee téjhuak, juka éhuil täyahuamta, bannaataka ilikkisi nee enchimneu ä jiojtekä bénasi. ⁴ Eme juka jiojteta bíchaka ä nokätekem chë át jüneenake, jáchin machisi nee ä täyähui, juka Cristota bétana éhuil ín mák-ri. ⁵ Ìri éhuil huéeme bannaataka kat-riam yorem usiarim kaa täyatuahuakame. Të én ámeu yeu machiriahuak, jume santo apóstolimmehui entok profetammehui, ä Espíritu Santota huämi. ⁶ Jü éhuil täyahuame ínel huéiye: bueituk jume kaa judíom judíommak ä áttiak, entokim ä takaapo huépülsi náu joome, entokim náu ä áttia, juka yore máknähui, Cristo Jesústa bétana, evangeliota huämi.

⁷ Ínapone huatemneu Diosta bétana nok iaahuaka yuktiari. Áapörík jita ára joäpo kanne ä mabetpo yúmala jioöbe; të ä úttiara páman nee ä mákkak. ⁸ Ínapo síme jume Diosta súaleme násuk chë kaa jaichi. Kaa nee áma mabetpo yúmalatuk junne, nee ä mákkak, jume kaa judíommeu juka evangeliota ín noknakëhui, entok juebenaara rícora kara näikiahuamta Cristotat ayukamta. ⁹ Entok machisi nee am téjhuaanakëhui, ják áman ä huëhui. Dios símeta yáalame íkái bannaataka naateka éhuil ä jípurey, ésota bénasi; én éntok yä machiriak. ¹⁰ Ínel yeu simla, simetaka jume úttiakame jum téhuekat jikat aneme ä jünerianakë béchibo, juka yún jita täyahuamta juebenak ayukähui. Júkái béja jume Cristota sualhuäpo nau anim huam ámeu yúmatuanake, síme yäurammehui Diosta anëpo. ¹¹ Dios jíba jauhuey naateka ä yáa báreka éiyay, Cristo Jesús itom Señorpo huämi. ¹² Én éntokte kaa jáchin éaka áu rúktinake, jü Diostahui, Cristo Jesústa sualhuäpo. ¹³ Huäri béchibone én íkái enchimneu aahua: katem kóm éiya, enchim béchibo ín guojajjahuä bétana. Ínëli eme tühuata jajamnake.

Jü yore nákhume chë bat huéiye jita tayahuamta béppa

¹⁴ Huäri béchibo ínapo áu tónommia kíkte, jü itom Señor Jesucristota Áchaybehui. ¹⁵ Ímírim áapöríkúu am nüye, jume bem téhuam síme jume

náu aanim, áman téhuekapo entok ímí buíapo aneme. ¹⁶ Áaporikúu ná nétane, jíapsipo huáijhua enchim ä máknä béchibo, símek béppa uyyorik ä jípurèhui, juka úttiäraata ä Espíritu Santoy. ¹⁷ Áapo Cristo enchim jíapsimpo annake, enchim ä súalë pámani. Júnëlem Áapörikut kutti jotenake, mékka kóm nahuatulataka jum yore nákhüäpo jíba aneka. ¹⁸ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, huatem ä súalemmaki, juka buékaata, tébiaata, mékka kómik, entok jákun tájti jikat órekähui. ¹⁹ Éntokem juka Cristota yore nákeü täyanake, bueituk júri béja síme jita täyahuamta béppa chë bat huéiye. Huanäirem béja yúmalasi áy tápunitunake, Diostayi.

²⁰ Áapo, úttiata jípureme símeta chë ára johua itom ä huáatiau béppa, entok itom eäu júneriäu béppa. Áapo itot ä johua, ä úttiärayi. ²¹ ¡Áapörik béchibotunake jü chë ujoyória jum igleesiapo entok Cristo Jesúsapo jíba yúu huasuhuasuktiapo! Júnentunake.

4

Espíritu Santopo náu anhuame

¹ Ínapone pereeso, Señorta tékil ín joä béchibo. Én éntokne enchimneu nooka: Diosta núnurim bénasem rejte, juka yörisi machik jípureka núnuhuakamta bénasi. ² Katem emo chëhuale; al-leakem emo bitcha; emoem nák jiokolë, yánti éaka. ³ Juka enchim túlisi náu anëhuem jíba boojoria, juka yánti náu jíapsihumta jípureka. Jü Espíritu Santo Áapo enchim anianake. ⁴ Huépul takaahua jíbba, entok huépul Espíritu. Dios símem náu itom ä boobittua, juka itom ä mákrókaihui. ⁵ Huépul Señor jíbba, Diosta súalhuäpo júne huépülay, entok séjtul jíba yore batöhua. ⁶ Huépul Dios jíba aane íkáite síme áchayek. Íri béja símem béppa káttek, símem béchibo, símekuchi entok símekuu.

⁷ Të ítapo huépulayka ä mabet-la, juka jáchin itom ára jonakèhui; Cristota itom ä mák bárë pámantä mabetak. ⁸ Huäri béchibo jü jiojteri ínel jiaahua:

Téhuekau jikau am núk siika, jume pereesom;
juka kaa jíöbeka ára jita johuamta yoremem am mákkak.

⁹ ¿Jü áman “jikau sika” ti jíame, jáchisu júntuk jiau báare? Bueituk jum mékka kóm buíau bat kóm siika ti jiau báare. ¹⁰ Huä kóm sikame éntok, íri két jikau siika, síme téhuekam béppa, símeta tápunia báreka. ¹¹ Entok Áapo két apóstolim jóiyak; huate éntok, profetam; huate éntok, evangelistam; huate éntok, pastoorim, entok jume yore majtíame, ¹² jume Cristota súaleme yúmalasi bem yötunakë béchibo. Kaita ámeu bëyekam Diosta tékil jonake, juka Cristota takaahua jikau yöturia béchibo, ¹³ símem itom áman yumäu tájti, jum huépülsi Diostat éehuäpo, entok jü Diosta Üusi täyahuäpo, jáchin juka yoremta yúmalasi áu jípurèhui, Cristota yúmalasi yötulataka áa beu áu jípureka. ¹⁴ Katte nápat ili usim bénasi itom huériu báahuäu bíchaa náa kannake, jeka doctriinayi, jume yoremem yore bätäuta jípureka, lütüriata síme bem úttiabeyim ä huéria, jum yore náyotehuaka yore bätäuta jípureka. ¹⁵ Tëte juka lütüriata jíba boojorianake, yore nákhumtamak ä huériaka. Símekuute yötunake, huäri kóbatau chäkari; íri Áapo Cristo. ¹⁶ Jü síme takaa náu cháaka, ótam tottëpo, nánancham emo ania, jáchin ótam náu cháka tekipanua bárë pámani, yötuhumta mabetaka, emo nákhüäpo yötuka.

Jü Cristotat bemela jíapsi

¹⁷ Íkáine kët enchimneu nooka, entokne Cristota téhuampo enchimneu ä aahua: Katem éntok jume kaa judíom bénasi rejti báare. Ímëri béja bem éäpo jíba kat báare. ¹⁸ Bem kóba súahuäpom kaa machiriak. Diosta täyahuamtahum mékka aane, kaita bem täya béchïbo, entok námakak bem jíapsekä béchïbo. ¹⁹ Ímëi béjja, juka bem jíapsi námakasi joaka naateka, jum kaa türikuuhum emo tójjak, síme juka chïcha machik jo báreka, kaa emo yüeka. ²⁰ Të Cristotat katem junëli ä täyak, ²¹ eme lütüriapo ä jíkkaj-latuko, juka Áapörík bétana yore majtياهوamta, juka lütüriata Jesústat ayukähui. ²² Juka bannaataka enchim jíapsäu éntok, emoem ä úhua, bueituk huári ínëli jíapsihuame yorem öraata kaa tü éä bënna. Íri éntok kaa türikuu joyhualataka áu bäitaulataka jíapsa. ²³ Juka enchim éäu espíritupem bemelasi yáuhua. ²⁴ Dios éehuäpem bemelak emo sánkotua, Diosta lütula éä pámani, Dios éehuäpo huépülsi emo nüyeka, lütüriata huë pámani.

²⁵ Huári béchïbo, juka aranókichiatem tójaka, lütüriata jíbem nooka, enchim bénasi yorememmaki, bueituk simetakate huépul takaahuapo náu joome.

²⁶ Öomtekätek junne, katem kaa türik yáa báare. Katem täata áman huéchëu tájti omti báare. ²⁷ Katem diablota enchim jíapsipo kíkkibaktua.

²⁸ Huä ékbuaihui kaa éntok ékbuanake, ál-la tekipanuanake, tühuata mámammea joaka, jita jípureka juka jìokot éamta aniä béchïbo.

²⁹ Kaita noki chïcha machika enchim tempo yeu huéenake, hua türika jíbba, entok huaka tüisi huéchemtem jíba téhuaanake. Bueituk jábetau bëyemta tühuay yötunake, entok ä jíkkajame Diosta tühua mabetnake. ³⁰ Katem juka Diosta Espiritu Santota siroktua, íayirem sellota bénasi ä mák-ri, enchim jínëuri taahuari béchïbo.

³¹ Juka enchim jíapsipem chibu éehuamta emo úhua, ómtiraata, kujti éehuamta, chayhuamta entok jábetat béttesi nokhuamta, entok síme kaa tü éehuamta. ³² Ál-lem emo nákeka náu aane, emo nák jìokoleka. Jíta nat innëatek junne, emoem jìokore, Diosta enchim jìokorekä bénasi, Cristotat éehuäpo.

5

Machiriapo usiarim bénasem rejte

¹ Eme nákhuaame Diosta usiarim, enchim Dios Áchayta bénasem emo nüye. ² Emo nákhuaäpo jíbem rejte, Cristota itom nákekä bénasi. Áapo itom nákeka áu tójjak, ito béchïbo. Juka Diostau bíchaa näikiari áu óorek, entok jìokot aneka mëhuaka musäla jubasi Diostau jikau yuumak.

³ Të jume kaa emo jubeka náu anhuame entok síme jita chïcha machira ö üttesi tomit kopteme, kaa enchim násuk téhuaapo yúmala, ál-la Diosta súaleme emo nüyë bénasi jíbba. ⁴ Juka nokta kaa náu bátasi huémta katem ä nooka, juka kaa suamsi emo nühuamta junne. Juënasi nokhuamta, katem ä nokpo yúmala; ál-lem Diosta baysahueka aane. ⁵ Bueitukem béja íkai jüneria, jü kaa emo jubeka náu jíapsame, ö chïcha machik jíapsekame, ö üttesi tómit kopteme tattábui diosim súalhuäpo bënna. Kaita áman áttianake, jum Cristota entok Diosta reytaka am nésahuëpo. ⁶ Kaabe enchim bäitäunake, kia jájana nokaka, bueituk íari béchïbo jü Diosta omtëhui áme béppa kóm sisime, huame usiarim Diosta nésahui kaa jo báareme béppa. ⁷ Katem bem joäu ámemak jo báare.

⁸ Bueitukem bannaataka kaa machiku rejtey; én éntokem Señorpo machiriam; machiria usiarim bénasem rejte. ⁹ Bueituk jü Espiritu machiriapo ímëi taakak: juka tü jíapsihuamta, juka lútula huémta, entok lutüriata. ¹⁰ Juka Señorta türëhuem yúmalasi át jünéaka ä johua. ¹¹ Entok juka kaa machiku bem joähui, katem ámemak ä johua; al-lem kuttílasi ámeu nokaka yeu am buísse. ¹² Bueituk jü éhuil tiusi machika bem joäu katchan át nokpo yúmala. ¹³ Të síme yeu buíjhuakatek, jü machiriata béchibotaka yeu boböte, síme jita yeu buíjtaka ják ayukame. Bueituk jü machiria símeta yeu buíbuise. ¹⁴ Huäri béchibo ínel jiaahua:

Búsäe empo kócheme,

éntoke kókkolam násuk yejte.

Huanäi Cristo enchi machirianake.

¹⁵ Át suakem ä bitcha, jáchin enchim rejtëhui, kaa huame kaa susuakame bénasi, ál-la suaka jüneame bénasi. ¹⁶ Juka tiempota ímë ayukamta katem kíal ä simtua, bueituk jume taahuarim itom ámet jíapsáhuim katim türi. ¹⁷ Katem kia rokosi emo nüye; ál-lem át suuhua, juka jita Señorta huáatiähui. ¹⁸ Katem vinota jëye, áy naako báreka, bueituk jájana anhuäu bíchaa enchim huériunake; ál-lem Diosta Espirituy tápun báreka éiya. ¹⁹ Buikim jíapsipo yeu huéeme, himnom entok salmomem náu ejtejhua. Inëlem buiika, Señorta úttileka enchim jíapsimpo. ²⁰ Jíbem símeku ä baysauhue juka Dios Áchayta, itom Señor Jesucristota téhuampo.

Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure

²¹ Nánabeu éehuäpem nánancha bétuk emo jípure, Diosta yörihuäpo.

²² Jume kunakame bem kunam bétukim jíapsinake, Señorta bétuk bem jíapsä bénasi. ²³ Bueituk jü kunahuari ä jubiabeu kóba yöhue, Cristota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu kóba yöhuetukä bénasi. Jume Cristota sualhuäpo nau anim éntok Cristota takaahua; áapo éntok ä jínëula. ²⁴ Jáchin jume Cristota sualhuäpo nau anim Cristota bétuk emo nüyë bénasi, ánëli këtchi jume kunakame bem kuna bétukim emo nünake, símeku.

²⁵ Kunahuarim enchim jubimem nákke, Cristota ä Cristota sualhuäpo nau anim igleesia nákkë bénasi. Entok ä jíapsihua áa béchibo tójjak, ²⁶ huépulta bénasi ä tahuaria báreka, yúmalasi ä basuaka, ä nokiy báampo ä báksiaka. ²⁷ Áapo áa béchibo ä bíttebo báare, juka iglesiata, símek béppa ujyorik, kaa chücha maachik entok kaa choorik, huépülsi áu jípurementa, kaa chücha maachik. ²⁸ Júnëli këtchi jume kunahuarim bem jubiamim nákpö yúmala, bem takaahuam bem ériä bénasi. Ä jubiahua nákkeme áapo két áu nákke. ²⁹ Jauhuey júne kaabe ä takaahua muksi eriaka jíapsa, ál-la ä jibuätuanake entok ä suayanake, Cristota ä iglesiahua ä suayaka símeta ä mákkä bénasi. ³⁰ Bueituk ä takaahuapote áamak aane, ä óta huakajmaki. ³¹ “Íari béchibo jü yoreme ä áchayhua entok ä áyehua tö simnake. Huanäi béja ä jubiabeu ruktinake. Inëlim huépülak náu takaanake, jume guoyika.” ³² Buéresi maachi, íri éсотaka bénasi täyahuame, të ínapo én enchimmeu ínel jiaahua, Cristo entok iglesiata bétana nokaka. ³³ Huäri béchibo, hueepulayka ä jubi náknake, enchim emo ériä bénasi; jü jámut éntok ä kuna yörinake.

6

¹ Eme usiarim, Señorta nésaupo enchim áchayem nok jíkkaja, bueituk iri tua lútüria. ² Em áchay entok em áiye, Akë am yöre: “Íri kësam nésahui túhuata itou nüpame, ³ tüisi emou ä huéenakë béchibo, éntoke büru huásuktiriam jípunake, ímï buíapo.”

⁴ Eme áchayhuarim, katem enchim üusim omtitua, ál-lem tülisi am yöturia, kuttílasi ámeu nokaka, Señorta nésaupo.

⁵ Eme sáyhuaka tekipanuame ímï buíapo enchim tekemem yöreka am nok jíkkaja, chíkti enchim jíapsimmaki, Cristota nésau johuäpo bénasi.

⁶ Katem bem bíchápo jíba emo bamijtuaka tekipanua, yoremem bíchápo tüisi tahua báareme bénasi; të ál-la Cristota nésau joame bénasi, chíkti enchim jíapsimak Diosta huáatiäu joaka. ⁷ Al-leakem tekipanua, Señortau tekipanumta bénasi, kaa yorememmehui. ⁸ Júnëaem, jü túhuata yáakame Señorta bétana béjtuatunake, jábetaka junne cháka ö búttiataka tekipanuame.

⁹ Eme éntok, tekohuarim, ánëli bénasi ámemak emo huériunake, katem am guomguomtiaka am máujtuanake. Júnëaem jü Señor téhuekau káttek, bem Señor entok enchim Señor. Áapo kaabem yeu púuhua; simem nánancha nákke.

Espíritupo nássuahuame

¹⁰ Eme éntok, ín hermaanon, Señortamakem kutti emo buísse, ä úttiärat éaka. ¹¹ Akem ä sánkote, síme juka áy nássua béchibo juka Diosta yore mákähui. Huanärem kutti jáptenake, juka diablota jita bénak enchimieu huéetuay junne. ¹² Bueituk katte huakajta entok ójbota béj-reka nássua; ál-la jume diablota ángelesim ímï ániapo kaa türik jita sáhueme, úttiära jekapo rejteme, kaa machiriapo nésahueme, kaa türik joame, ángelesim juebénakari entok jikat aneme. ¹³ Huäri béchibem ä nüye, juka áy nássua béchibo, Diosta yore mákähui. Huanärem béja yölatata áma yeu kannake, simeta tüisi yáasulataka kutti jábueka. ¹⁴ Óusem jábue, jöot lútüriata súmalataka, sisiguokta jípureme yómpaka, lútula jíapsihuamta sánkoka, ¹⁵ éntokem juka bemela tü nokta bochaka kannake; jüri béja yánti jíapsihuamta huériame. ¹⁶ Juka escuudota éntokem nüye, jüri jü Diosta súalhuame; huáyïrem ä tuchanake, juka táijta diablota enchimieu jímmaanakëhui. ¹⁷ Éntokem juka sisiguok möbeta kóbat enchimmet yétcha; jüri béja Diosta itom jínëuläu nätua. Entok jume Espiritu Santota ejparam; jümëi béja jü Diosta nooki. ¹⁸ Kaa chüktekem Diostau nooka. Símekem áu buaana, éntokem Espiritupo áu ä nétane. Katem kópteka emo suaya. Síme jume santom béchibem Diostau nooka. ¹⁹ Ino béchibo kétchi; eläposune juka tenta ín étapo bélëkisi nokta jípunake. Juka tü nokta bemelasi huémata éhuil kaa täyahuamta am jüneetuanake, óusi éaka. ²⁰ Júkai jo béchibone ímï aane; téhueka bétana nokta máktaka ä jípureka ä huiutia, kareenampo pereesotaka. Diostahuem nee buania. Eläposune óusi éaka Cristota bétana noknake, huéchiapo áman jíbba.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Bueituk ino bétana simeta enchim jünerianakë béchibo, ín joähui, júkai enchim jüneetuanake jü Tíquico, hermano tüisi nákuame entok chíkti ä jíapsimak Señorta tékilpo aneme. ²² Huäri béchibone enchimieu ä bíttuak, jáchin itom anëu enchim jünerianakë béchibo, entok al-leaka enchim jíapsi jóotenakë béchibo.

²³ Yánti jíapsihuame jume hermanom béchibotunake, entok jü yore nákuame, entok jü Diosta súalhuame, Dios Áchayta bétana entok Señor Jesucristota bétana. ²⁴ Jü Diosta tü eäu síme jume Señor Jesucristota nákemaktunake, jü yore nákuame kaa lülüteme. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui jume Filipensemehui

Teboteri

¹ Pablo entok Timoteo Jesucristota nésahui joame, jume sime Jesucristota súalhuäpo nánabeu eaka jiápsame pueblo Filipopo anemmeute íkái jiojteta bíttua, jume tékil ministeriöta joammehui entok diáconom.

² Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Átchay entok itom Señor Jesucristota bétana.

Pablo jume tü nokta súaleme Diostau buania

³ Diostane baysauhue, jíba enchimneu huáateka, ⁴ Diostau ín oraciompo nooka belëki joaka enchim béchibo al-leaka, ⁵ nánancha éehuamta evangeliopo enchim jipunakëhui, bát taahuaripo naateka én tájti. ⁶ Íari bétana huitti jünéaka, hua itot juka tü tékilta naatekame kaita yeu bëaka yúmalasi ä yáanake, Jesucristota yepsäu tájti. ⁷ Lútülane enchim bétana éiya, bueitukne tüisi ín jiápsipo enchim nákke, cárcelpo káteka junne, entok yáurata bíchäpo evangeliota nok-riaka ä lütüria böotukähui. Eme simetakem ínobeu éiya, Diosta tü ehuäpo. ⁸ Bueituk Dios jüneiya, jáchin tüisi enchim simem ín náckehui, Jesucristota tülisi enchim náckë bénasi. ⁹ Diostaune oraciompo ä nétane, chë yore nákuhamta enchimmet ayunakë béchibo, entok tüisi suamsi anhuamta, entok tüisi jita simekut jüneehuamta, ¹⁰ tüisi ára jita enchim yeu púanakë béchibo, jiápsipo huitti éehuamta jipureka. Ínëli kaa tühuata bétana kaabe enchim yuktianake, Jesucristota yepsayo. ¹¹ Lútüla tühuata johuäpo kaita enchimneu binake, Jesucristota huämi, Diosta áy yöri béchibo entok jum simek béppa ujjorikuu Diosta áy úttil béchibo.

Cristo jü ino béchibo jíapsihuame

¹² Enchimne jünee íaa, hermaanom: jü huate inou sikame yún lütüriapo nee aniak, juka evangeliota juebénasi bát bíchaa huéenakë béchibo. ¹³ Júnëli jü cárcelpo ín kátekäu, Cristota béchibo simem bíchäpo jüneriahua, jum palaciopo, entok sime huatem bíchäpo. ¹⁴ Íari béchibo juebena hermaanom Señorta bétana óusi éiya, cárcelpo ín káteka béchibo. Inëlim chë úttiata joaka Diosta noki nooka, kaa májhueka.

¹⁵ Tua lütüriapo huate Cristota bétana nooka, jítat kopteka entok nok nássua báreka, të huate tü éaka. ¹⁶ Huate Cristota bétana nooka, át nok nássua báreka entok bem jiápsipo kaa huitti ä innëaka, entok bem éehuäpo kaa al-leehuamta nee jipunakë béchibo ímí cárcelpo, ¹⁷ të jume huate yore nákuäpo ä innëaka, bueitukim jüneiya, ín pereesotukäpo juka evangeliota béchibo nok íaahuaka ín näikiaritukähui. ¹⁸ Të, ¿jítasu áma táruhua? Kía jáchinpo junne, tü éaka entok kaa tü éaka junne, jíba Cristota bétana nokhua.

Entokne chë júne al-leenake,

Íari béchibone al-leiya. ¹⁹ Bueitukne jüneiya, íari huämi súmataka jünene búttiataka tahuanake, enchim Diostau nee buaniä béchibo entok Jesucristota espíritu nee aniä béchibo. ²⁰ Jü ín huáatiäu entok ín boobichäu kaitapone át tiunake, ál-lane huitti éenake, jíba bénasi.

Entok kětchi, Cristo úttihuaka binná ín takaahuachi, jíapsihuäpo entok kókkohuäpo junne. ²¹ Bueituk ino béchibo jíapsihuame jü Cristo; ín mukëpo éntokne yölataka tahuanake. ²² Të ì takaahuapo jíapsaka entok Señorta tékil béchibo ára tekipanoätek, íkai náhuichik násukne kaita yeu púa mátkhi. ²³ Bueituk obiachisi chäka, ímï guoy huéeripo jita ín yeu púanakëhui: Senu huëpone muk péiya, áman Cristotamak an báreka, bueituk ìri ino béchibo chë türi éiyey. ²⁴ Të enchim béchibo chë türi ín jíapsinakëhui ímï takaahuapo. ²⁵ Íari béchibone huitti éaka jüneiya, ketune enchimmak ín tahuanakëhui, enchim ania béchibo. Bat béchibo kat béchibo entok chë al-lerita jípü béchibo at eäka. ²⁶ Júchi enchimmeu nee notteko enchim bit-béchibo, bejem Cristo Jesústachem arem al-lehuamta jípunake, ino béchibo.

²⁷ Juka Cristota evangelio jíä páman jíbem jíapsi báreka éiya. Júneline kía enchim áman bíchak junne, entok kía mékka enchimmeu aneka junne, nokta mabetak júnene enchim jüneria báare, enchim óusi éähui, entok nanabeu enchim éähui, síme nánancha éaka hua Dios éehuäpo, noki yore jínëuhuamta bétana enchim tekipanuähui. ²⁸ Huame enchim béj-remem kaa májhue. Ìri seña machisi nooka bempörim emo tárulatukähui; të ket nooka enchim jínëütunake bétana. Ìri Diosta bétana huéiye. ²⁹ Bueituk eme Cristota béchibo áy yuktiari, kaa kía enchim ä súalnakë béchibo jíbba, ál-la két jiokot máchiraata áa béchibo enchim bínnakë béchibo. ³⁰ Bueitukte nánancha úttiata johua, emëe entok ínapo. Íkarem inot bil-la, éntokem ä jíkkaja éni.

2

Jikattana entok bétuku Cristota jípuhuame

¹ Júnentaka Cristota enchim jíapsi yéchayo, entok yore nákuhäpo jíapsi jotehuamta ayuako, entok Espíritu Santopo nanabeu éehuamta, entok musäla jíapsipo náu éehuamta, entok emo nák jiolihuaamta, ² nechem al-leetua, síme al-leaka náu jíapsaka entok emo nákeka. Nanabeu ä innëaka huépulsem éiya. ³ Katem emo jítaleka entok nok nássua báreka jita jo báare; ál-lem bétuk emo jípureka huame huatem chëhuarile, enchim béppa. ⁴ Kaabe huaka áapörík ä türëu jíba jariunake, ál-la huame huatem két türëhui.

⁵ Cristota eä benasem eebáare. ⁶ Áapo ä takahuapo Diostaka junne, kaa Diosta bénasi áu náikiak, entok kaa úttiata yáuhuak, Diostabeu áu jípunä béchibo. ⁷ Ál-la símeta áu úhuaaka, kía jume nésauta joame bénasi áu tahuariak, yoremem bénasi yeu tómtéka. ⁸ Júnëli yoremte bénasi áu jípureka, chë bétukun áu tahuariak, nésauta joaka ä mukëu tájti, éläposu jiokot tiusi machisi kúrusit muknakeka junne. ⁹ Júnen béchibo Dios símem béppa ä yörinäu ä mákkak, entok téhuam ä mákkak, símem béppa yörisi maachim. ¹⁰ Íari béchibo Jesústa téhuampo símetakam tónommia jáptinake, jume téhuekapo aneme entok buíapo aneme entok buíata bétuk aneme kětchi. ¹¹ Entok síme nokpo nokame ä jüneeriotebonake, Jesucristota yö yáataka ä Señortukähui, juka símek béppa ujyorik Dios Áchayta béchibotukähui.

Ániapo machiriame

¹² Eme ín nákehüim, áhuem huáate: júnakoy enchimmak nee aney, juka enchimmet ín nésahuekähuem tüisi johuay. Én éntok kaa nee enchimmak

aney, jíbem juka nésauta jo báare. Juka jínëuriata enchim jípürëpem jíba aane, Diosta máuj-rimmey emo yoaka. ¹³ Bueituk Dios juka tühuata enchim áttia péetua huam ínel éehuäpo entok ä yáa báahuäpo, ä tü éä pámani.

¹⁴ Símetem johua, kaa jíaleka entok kaa náu nássuaka. ¹⁵ Kaa tühuay kaabe enchim yukyuktianake; ál-lem kía Diosta üusimtaka täyana, kaa chicha machik jípureka, genteta juëna násuk junne. Ímëi násukem machiria, jume chókim ánia chukuriku machiriä bénasi. ¹⁶ Juka tü nokta áy jíapsihuattem tüisi jípure. Júnëli Crístota yepsak tüisine al-leenake, enchim béchïbo, jünéaka kaa kía böot ín búitekähui, entok kaa kía kaita béchïbo ín tekipanuahui. ¹⁷ In jíapsi nee tärunakey junne, juka ofrendata yúmaria béchïbo Diosta al-leetuahuäpo, enchim Diostat éä pámani, al-leane, entokne buéresi al-leiya, enchimaki. ¹⁸ Ánëli kétchi, eme al-leakem chë júne buéresi ínomak al-leiya.

Timoteo entok Epafrodito

¹⁹ Señor Jesústa junëli ä huáatiay, Timoteotane läuti enchimmeu ino bíttua máchile enchim ä bínnakë béchïbo, al-lee báreka enchim bétana jünee huamta mabetako. ²⁰ Bueitukne kaabeta éntok jípure ino bénasi éamta éntok tua lütüriapo enchim béchïbo ä jíápsipo tü éamta; ²¹ bueituk síme bempörim béchïbo jíba tekipanua, të Cristo Jesústa béchïbo ée. ²² Të eme béja jüneyia tekipanuahüäpo Timoteota árahuëhui, bueituk jáchin juka áchayhuariapo usiarita ä áchaymak tékipanuä bénasi, evangeliopo, tekipanuahamta ínomak josula. ²³ Júnëline íkái áman enchimmeu ino bíttua máchile, jáchin inou huéénakemta jüneriasuko. ²⁴ Entokne két Señortat éiya, läuti áman enchimmeu ino huée máchileka.

²⁵ Ä türihuäpo úttia, Epafroditota enchimmeu ín bíttuanakëhui, juka tékilpo ín jál-läi, entok ín hermaano, entok ínomak Crístotau sontaro hueramamta; bueituk áapo inou ä núnüpa, juka enchim nooki, entok juka jita inou bëyemta. ²⁶ Bueituk áapo símem tüisi enchim bít péiyay, entok tüisi sirokaka kaa enchimmet yuumay, bueituk enchim ä jüneriak tíaka ä kökorë bétana. ²⁷ Lütüriapo kökoreka batte muukuk; të Dios ä nák jiokolek, entok kaa áapörík jíbba, të nee kétchi, kaa chë júne nee siroknakë béchïbo ín sirokäu béppa. ²⁸ Huäri béchïbone läuti áman enchimmeu ä bíttuak, bueituk júchi ä bíchaka enchim al-leenakë béchïbo; entokne ínëli ínapo kaa tua siroknake. ²⁹ Buére al-lerimmakem ä mabeta, sailapo bénasi Señorta bétana, éntokem jíba am éria, huame áapörík bénasi emo nüyeme. ³⁰ Bueituk batte muukuk, Crístota tékil ä joaí béchïbo, ä jíapsihua jinhua machisi bat öoreka, nésauta nee joria báreka enchim kara nee yáariaihui.

3

Tékilta chúpa báreka éehuame

¹ Jü huatek béchïbo, ín hermaanom, Señortachem emo al-leetua. Ino béchïbo kaa obisi maachi, huaka enchimmeu ín jiojtesukäu júchi ín jiojtenakëhui, bueituk ïri enchim béchïbo türi. ² Jume chüum bénasi emo nüyeme bétanem emo suaya. Ímëi ájãria, jume juënak joaka tekipanua, entok jume úttiapo bícho bea punta chuktiatëbome. ³ Bueituk jü jíápsipo circuncisión Crístota yáakäu, ítapote ájãria, jume espíritupo Diosta nésahui joame; entokte Cristo Jesústa itom átteak tíaka ito úttile, entokte kaa takahua bétana huémtat éiya. ⁴ Ínapo

júnene két takaahuata bétana huémtat éehuamta jípure. Kaabe éntok chë ino béppa át éehuamta jípunake, juka takaahuata bétana huémta. ⁵ Yeu tómtékane guojnaiki taahuata huey circuncidaroahuak. Bueitukne israeliita yoremempo joome, jü Benjamíntat yeu simlame. Hebreone, áma ín yeu tómtékä béchïbo, entok hebreom ín áchayeka béchïbo. Leyta bétana éntok, ínapo pariserotukay. ⁶ Inëline ín religiön jíba ájariä tíaka, Cristota súaleme guok jájjasey. Juka leyta lútula huériahua páman éntok, kaabe nee ára béj-reka nookay. ⁷ Síme ïri ímï jíápsaka ín kobalatukäu, éne ikäi simeta kaita béj-remta tárulataka jípure, Cristota ín náké béchïbo. ⁸ Én éntok tua lütüriapone simeta tárupo jípure, juka Cristo Jesústa bétana buéresi túlisi täyahuamta béchïbo. Jü ín Señor áapörik ín náké béchïbone simeta tárula, entokne kía chúkta bénasä jípure, Cristotamak ín yö bárë béchïbo, ⁹ entok áamak jíápsaka an báreka, kaa huam leyta hué páman ín jíapsä béchïbo, ál-la hua lútula jíapsihuame Cristota súaleka áamak nee aane béchïbo. Ìri éntok jü lútula Diosta éä páman jíapsihuame, Dios éehuäpo. ¹⁰ Juka Cristota íntäyanakeune huáatia, entok ä úttiära ä jíabitetuakamta ín jípunakëhui, entok ínapo ket ä innë peiya juka Cristota kokosi aú sikäpo kaa jíaleka at yeu sika bénasi, entok ä mukukäpone áa bénatu péiya. ¹¹ Júnëline jamak júne két áman yebijnake, jum kókkolam násuk jíabitehuähui.

Úttiatane johua yölatata yayajammeu yébijbáreka

¹² Kanne ikäi simeta béja ino jájamlä tía báare, entokne kee jee yúmalasi ino jípure. Ál-lane bát bíchaa huéiye; jamak júnenä jájamnake jáni, huaka íari béchïbo Cristota nee jájamekähui. ¹³ In hermaanom, ínapone kee jee ino ä jájamë tíiya; tene huaka amáu tactualata kóptialataka huéiye, entokne úttiata johua, huaka bát bíchaa huémta jájam báreka. ¹⁴ Yöome yayajäune yebij báare, entok jume yölatata núnurimmakne Diostau yebij báare, Cristo Jesústamaki.

¹⁵ Én éntok, ítapo simetaka yúmalasi ito jípureme ikäite jíba innënake. Të jita täbuik innëatek junne, ikäi két Dios enchimmeu yeu buijnake. ¹⁶ Të ikäite éepo yúmala, entokte huam itom ä jájamlä páman jíápsipo yúmala.

¹⁷ Hermaanom, ino bénasem jíapsi báare, éntokem am bitcha, huame inëli emo nüyeme, huaka tüisi jíapsihuamta itot enchim bíchähui. ¹⁸ Bueituk juebénakam júmü ják rejte; ímëi bétanane juebénasi enchimmeu noksula. Én éntokne júchi ä nooka, ópuammaki: ímëri Cristota kúrus béj-reka jíápsa. ¹⁹ Simeta chúpëpo ímëi kaitäpo tahuariana. Juka bem buänakeu jíbam Diojrak, entokim emo buériale, hua áy bem tiu éäibehui. Entokim hua ím buíapo ayukamtat jíba éiya. ²⁰ Të ítapo téhuekapote naciónpo näikiari, entokte téhueka bétana ä yebijnakeu boobíchähui, juka itom jínëulata, Señor Jesucristota. ²¹ Áapo itom takaahua jiokot machik täbuiasi tahuarianake, entok áapörik takaa bénanake, símek béppa uyyorik yúmalasi jípureka. Entok áapo áu bíchaa simeta jípureka ikäi yáanake, jü úttiärayi símek béppa ä jípurébeyi.

4

Jíbem emo al-leetua Señortachi

¹ Íari béchïbo, hermaanom ín nákéhui, tüisi ín bít péähui, jeme ájaria jume nee al-leetuame, entok yöhuäpo nee enchim jípuréhui! Én éntokem huitti át kaate, jü Señortachi, kaa kóm éaka, eme ín nákéhui.

² Evodiataune jìokot jiaahua, entok Síntiquetahui, nánancha emo ée sáhueka, Señorta bétana. ³ Ínëli kétchi, emoune két jìokot jiaahua, ín jál-lay kaa kóm éame. Ímëi jámuchimem két ania, inomak evangeliopo tüisi tekìpanuakame, Clementetamaki, entok jume huate inomak tékìlta yáakammaki. Ímëi téhuam éntok jum libro jíápsame téhuam jokäpom jìojteri.

⁴ Jíbem emo al-leetua Señortachi. Júchi éntokne ínel enchimneu jiaahua: ¡Emóem al-leetua! ⁵ Eläpo síme yoremem enchimmet jüneenake jábeta enchim nákéhui. Jú Señor abe itou yepsa.

⁶ Kaitachem jáchin éiya; ál-lem jíba símeta Diostau nooka, oraciompo. Áhuem nétane, éntokem ä baisauhue kétchi. ⁷ Huanäi Dios juka yánti éehuamta enchim miknake. Íri chë yörisi maachi, jume yoremem täyäu béppa. Huanäi íri enchim jíapsi suayanake, entok juka enchim éeri, Cristo Jesúsopo.

Íachirem jíba éiya

⁸ Hermaanom, íkai huëpo násuk éntok, íachirem éiya: síme jü tua lütüriatachi, síme jü tü batötachi, síme jü lütula kathuamtachi, síme jü chíchachik kaa jípuremtachi, síme jü tülisi huatem yöremtachi, entok síme jü türikut ára téhuaatumtachi. Të ketune huatek Diostau bíchaa yörisi machik ayuak, entok huatek ára úttìluamta ayuak, íachirem éiya.

⁹ Huaka enchim tátäyakäu, entok enchim mabetakäu, entok enchim jíkkajakäu, entok enchim bíchakäu, íkai símeta enchim ín majtiakäu, akem ä johua. Huanäi hua Dios yánti jíapsihuamta áttiakame enchimmak annake.

Filipensem Pablota aniakähui

¹⁰ Tüisine al-leiya Señortachi, enchim júchi inou huáatë béchìbo, nee ania báreka. Íari bétanem kaa nee koptia, të íri enchim nee anianakeu kara yáataka tahualatukay. ¹¹ Jìokot éehuamtane kaa jípure, entokne kaa íari béchìbo ínel jiaahua, bueítukne joyhuala, hua ín jípurëmak ín al-leenakëhui. ¹² Póobepo jíapsihuamtane täya, entok juebenak jípuhuamtane täya. Jíttau bíchaa ín kíktenakeu júnene täya. Yúmalasi jíbuáhuamta entok tébäurìhuamtane täya, entok yún jita jípuhuamta entok kaita jípuhuamta junne. ¹³ Símekune áma yuuma, Cristota úttiärayi. ¹⁴ Të jíbem tüisi ayka, inomak ä ínnëaka huaka jìokot anhuamta entok nechem aniak.

¹⁵ Eme pueblo Filipopo joomen kéchem jüneiya, juka evangeliota enchimneu nokhuakapo naateka, buiarä Macedoniapo nee yeu siiko, jume Cristota súalhuäpo náu aanim kaabe nee aniak, jita yore mákhuäpo entok jita mabet-huäpo, ál-la eme jíbba. ¹⁶ Bueítukem pueblo Tesalónicau júne inou ä bíttuak, senu huëpo entok guosa huëpo, juka inou bëyemta. ¹⁷ Tëne kaa jita ín miknäu jaria; ál-lane túhuata johuäpo tüisi enchim tahuanakë béchìbo Diosta bíchäpo. ¹⁸ Bueítuk símetane mabet-la, entok chë ín mabet éäu béppa yúmalasi. Epafroditotamak enchim inou bíttuakäune jípure, huaka inou bëyëu béppa, juka enchim inou bíttuakäu musäla juubak bénasi, entok juka altarpö Diostau bíchaa näikiata; íkäri Dios musäla machisi ä türe. ¹⁹ Én éntok ín Dios símeta enchimneu bëyemta enchim máknake, huaka yúmalasi yún jita ä jípure pámani, símek béppa ujjoriku, Cristo Jesússta huämi. ²⁰ ¡Dios itom Átchay, jü símek béppa ujjoori áa béchìbotunake, jíbapo béchìbo! Júnentunake.

Ä chúpëpo teboteri

²¹ Nechem am tebotuä tíiya, síme jume Cristo Jesústa súalhuäpo náu aanim. Jume hermaanom ínomak aneme éntok enchim tebotua. ²² Síme jume Jesústa bem súalë béchïbo santom enchim tebotua, entok chë junne, jume rey César emperadorta jóapo joomem.

²³ Itom Señor Jesucristota tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojtekähui Jume Colosensemehui

Teboterim

¹ Inapo, Pablo, Diosta éäpo, Jesucristota apóstol. Entok jü hermaano Timoteo, ² jume santosi jiápsame, Jesucristota súalhuäpo náu aanim Dios éehuamta huitti huériame ímëi pueblo Colosaspö jomemmehui. Diosta tü eähui entok yánti éehuame enchimmaktunake Dios itom Átchay entok Señor Jesucristota bétana.

Pablo oraciompo Diosta baysauhue

³ Jíbate oraciompo Diostau nooka enchim béchibo, entokte Diosta baysauhue, juka itom Señor Jesucristota Átchay. ⁴ Enchim bétanate ä jikkaj-la juka Jesucristotat enchim éähui, entok sîmem Cristota súaleme enchim nákehui, ⁵ íäri béchibo, jü boobit-huame enchim béchibo téhuekapo éeriari. Íkarem béja jikkaj-la, juka tua lütüría nokta, evangeliopo huémta. ⁶ Bueituk ínëli enchimemeu yepsak, jume sîmem ániat jiápsammeu bénasi, entok enchimmet yótuka taaka huäri taahuarit enchim ä jikkajaka ä täyak naateka entok íri Diosta tühua tua ä lütüriatukähui. ⁷ Íkäi enchim majtiak, jü Epafra tüisi nákuame. Áapo ito bénasi Jesucristota bétuk áu nüye, tua Jesucristota béchibo tekipanua, entok enchim béchibo ím aane, itom aniaka. ⁸ Áapo enchim bétana itom ä téjhuak, huaka yore nákuamta Espiritu Santopo enchim jîpurëhui.

⁹ Kíaliku ítapo kétchi, huäri taahuarit ä jikkajaka naateka, katte yáateka enchim béchibo oraciompo Diostau nooka, entokte áapörík éäü jüneriahuamta aahua, sîmek täyahuäpo entok kóba suahuäpo espíritu. ¹⁰ Huanärem Señorta éäpo emo núnake, sîmekuu ä al-leetuaka, tékilta türík joaka; entok Diosta täyahuäpëm yótusakanake. ¹¹ Diosta úttiäräpëm jîmyorenake, jum Diosta buére úttiäräpo sîmek béppa ujyorikuu, sîmekuu yánti éaka bínhua jiápsihuäpo. ¹² Al-leakem Dios Áchayta baysauhue, huéchiapo itom ä yáakä béchibo, juka herenciata ámemak itom jîpurëpo, jume Cristota súaleme machiriapo anemmaki. ¹³ Áapo juka kaa machiku nésahuemta anëpo itom yeu huíkkek, entok ä Üsühua yore nákuäpo reytaka nésahueu itom tójjak. ¹⁴ Áapo ä jíapsi nénkaka ä ójboy itom jínëuk, entok ínëli Dios bejriapo itom jìokorek.

Diostamakte al-leehuamta jîpure, Cristota mukukä béchibo

¹⁵ Dios kara bít-huame áu bít íaaka, ä Üsibet itou áu yeu machiriak. Áapo ä Üsühua sîme jü én ayukamta béppa bat huéiye. ¹⁶ Jesucristota huam Dios sîmeta yáuhuak, téhuekapo ayukamta entok ímí buíapo ayukamta, bít-huamta entok kaa bít-huamta, rey nésauta jípuhuäpo, entok ániata sayhuäpo, entok yäura úttiata jîpureme espíritu. Sîme íri yáahuak, áapörík béchibo entok áa béchibo. ¹⁷ Kaita kee ayuak, áapo béja aaney, entok áapörík béchibo sîme tüisi huéiye. ¹⁸ Áapo jü takaahuata kóbba; íri éntok jume Cristota sualhuäpo nau animme. Áapo jü naatëpo huéeme, jü kókkolam násuk bat jíabitekame, bueituk sîmekuu juka bat huéerita ä jípunakë béchibo. ¹⁹ Bueituk jü Áchayhuari ínëli ä türek, sîme úttiäraata áapöríkut ayunakë béchibo. ²⁰ Áapörík huämi,

símeta jak ayukamta áamak áahuä tüte äak, huaka téhuekapo ayukamta entok huaka ím ániapo ayukamta junne. Júnëli yánti jíapsihuamta yáuhuak, ä ójbohua kúrusit ä guötiakä béchïbo.

²¹ Eme kétchi bannaataka Diostahuem mekka aaney éntokem ä béj-reka kaatey enchim éerimpo, kaa tühuata joaka. Én éntok Cristo enchim áamak tütele, ²² ä takaahuapo ä mukukä béchïbo, santosi Diostau bíchaa enchim jípu báreka, entok chicha machikuu kaa näikiahuaka áapörík anëpo, ²³ lütüriapo eme Dios éehuäpo át nahuaka jíba anëteko, juka evangeeliopo itom boobichäu jíkkajaka kaa emo rabiktiaka, huaka tühuata enchim béchïbo näikiata enchim boobichäu kaa tójaka. Ìri éntok síme ániat téhuekata bétuk nokhuak. Ínapo Pablo íkái ministerio tékilta béchïbone yári.

Pablo kaa judíommeu bíttuari

²⁴ Énne al-leiya, jìokot máchiraata bíchaka enchim béchïbo, bueítukne ínëline Cristotamak ä innëa juka jìokot anhuamta, ä takaahua béchïbo. Ìri takaahua éntok jume Cristota sualhuäpo nau anim. ²⁵ Íari béchïbone ministerio tékilta mák-ri, Diosta ä huátiä pámani. Íkäine mákhuak enchim béchïbo, kaita yeu bëaka, juka Diosta noki ín noknakë béchïbo, ²⁶ jü éсотaka yún huásu-huásuktiapo kaabetau yeu machiriatukaihui. Të éni jume Cristota súalhuäpo náu animmeu yeu machiriahuak. ²⁷ Bempörim Dios am júneria äak, huaka ríkoapo símek béppa uyyoorik, síme jü kaa judíom béchïbo éсотukahui. Ìri éntok jü Cristo jíapsipo enchimmak aneme, jü símek béppa uyyorika boobit-huame.

²⁸ Ítapo Cristota bétana nooka. Símemte téjhua, kuttílasi ámeu nokaka, entokte am majtia, símek tüisi jita täyahuäpo, jume síme yoremem yúmalasi emo jípureme täya äaaka, Cristo Jesústa huämi. ²⁹ Juári béchïbone két tekipanua, ä úttiärapo úttiata joaka. Ìri úttiära éntok inot aneka tekipanua.

2

¹ Bueítukne enchim júnee äaa, juka obiachisi ín tekipanoäpo enchim béchïbo, entok jume pueblo Laodiceapo joomem entok síme huame kaa nee pújba täyame béchïbo. ² Júnëline aane, enchim jíapsim jíapsi jóotenakë béchïbo, náu lópola emo nákhuäpo, juka ríkoapo yúmalasi át júneehuamta jájamhuäu tájti, juka éсota Dios Áchayta entok Cristota bétana huémта täyahuäpo. ³ Áapöríkut éсотaka ayka, síme jü ríkorasi jita täyahuame entok jítat júneehuame. ⁴ Íkäine enchimmeu nooka, kaa jábeta enchim bätäunake béchïbo, jü noki súal máchisi nokhuamtayi. ⁵ Kanne takaahuapo enchimmak ane jíöbe, të ín espíritu enchimmak aane, entokne al-leaka ä bitcha, huaka түlisi náu enchim tekipanoähui, entok Cristotat huitti enchim éähui.

⁶ Jáchin juka Señor Jesucristota enchim mabetakä bénasi, alë bénasem jíba áamak rejtipo yúmala, ⁷ enchim jíapsi áapöríkut kom mékka át nahuatualataka, entok nát béppa át yötuhuäpo, entok át éehuamta huitti jípureka, junëli enchim majtiahuakapo bénasi, juebénasi ä baysayhuäpo.

Cristotat yúmalasi jíapsihuame

⁸ Áachem suaka ä bitcha; kaabe enchim bätäunake, huaka ímí ániat täyahuamta kaita béj-rëpo huämi, jume yoremem ä boojoria pámani, entok jume ániat jíapsame ä joä pámani, të kaa Cristota huämi.

⁹ Bueituk Áapörikut ä takaahuapo aane, jü yúmalasi ä Diostukähui.
¹⁰ Eme éntok Áapörikut yúmalasi emo jípure. Áapo éntok jume buere yäura nésauta jípureme béppa kobanaro. ¹¹ Eme éntok Áapörík enchimmet anë béchïbo circuncisióntem mabetak. Ìri circuncisión kaa mámammey yáaritaka juka kaa türík takahuapo enchim úhuak. Ì circuncisión éntok Cristota bétana huéiye. ¹² Enchim batöhuakapem Cristotamak máhuak, éntokem ínëli ket áamak jíabitek, Dios éehuamta útteärä béchïbo, kókkolam násuk ä jíabitetuak. ¹³ Jum kaa türíkuu entok circuncisiónta kaa jípureka enchim kókkolatuk junne, áamak enchim jíapsituak, juka síme kaa türík enchim yáari jìokoreka. ¹⁴ Entok juka ley nésau jìojteta itom béj-reka huémta kaitäpo tahuariak. Ìri jìojteri éntok itom béj-reka jìojtetaka bökay. Të ínëli jum násuk ä órekaïpo ä úhuateboka kúrusit ä popontebok. ¹⁵ Bueituk Áapo símem buere yäurata jípureme ám úuhuaka, símem bíchäpo yeu am tójaka am bíttebok. Huanäi kúrusit áme béppa yöok.

Téhuekapo ayukamta jaria

¹⁶ Enchim jìbuähuäpo, kaabe bettesi enchimmet noknake, jita jìhuäpo, pajko taahuarim bétana, mecha bemela pajkom bétana, entok jimyore taahuarim pajkoriahua bétana. ¹⁷ Síme ìri yebijnakeme jékkaata bënna; të jü tua lutúria Cristotat aayuk. ¹⁸ Kaabe enchim ä úhuaanake, juka enchim kobari, bueituk huate aane, Diosta bétuk emo jíapsä tíame, entok ángelesim yöreme. Tenkupom jita emo bíchak tíaka emo buérialihuäpo emo jikau cháalataka bem éäpom kaa türík jíba jo báare. ¹⁹ Katim nésahuemta kóba éäpáman kaate, ìri entok Cristo. Ìri juka síme takahuata úttiatsuame, tónoampo entok táttempo náhuä cháasime. Huanäi ínëli yötu, Diosta éäpámani.

²⁰ Eme béja Cristotamak kókkolatukätek, jume ániat jíapsammak kaa kateka, çjatchiaka júntukem jume ániat jíapsame bénasi juka huatem nésahueu joaka aane, ²¹ jum ínëli huëpo: “Katë jita johua, jükärë kaa buäye, éntoke kaitat mámma”? ²² Jü ínëli huéeme kia yore majtياهوame, entok yorem nésauri páman huéiye; ìri síme éntok, ä johuäpo lülüte. ²³ Jü ínëli huéeme lutúriapo tüisi huém téna, jita täyahuäpo emo náu tóijhuaka ä yörihuäpo, Diosta bétuk emo jípureka entok bem takaata úttiapo jita jotuaka. Të ìri síme kaita béchïbo türi, juka takaata kaa türík jo bárëu béppa.

3

¹ Eme Cristotamak jíabitelatukätek, juka jikat ayukamtem jaria, Cristota kátekäpo, Diosta báta bétana. ² Juka téhuekapo ayukamtem bíb báreka éiya, të kaa juka buíapo ayukamta. ³ Bueitukem kókkolatataka, jü enchim jíapsi Cristotamak ésoni, Diostachi. ⁴ Cristo áapo jü enchim jíapsi. Júnakoy äbo ä yepsäpo, eme két áamak katekem bínna, jum símek béppa uiyoriku.

Bannaataka entok jü én bemela jíapsihuame

⁵ Juka kaa türík ímï buíapo enchimmet ayukamtem muktua: kaa emo jubeka náu jíapsihuamta, chicha maachik, kaa náksi kaa türík ukulhuamta, kaa türík huáatihuamta, entok juka kaa huéeläpo jita áttia péehuamta; ìri kaa diostaka junne Diosta bénasi yörihua. ⁶ Íari béchïbo jü Diosta omtëu bëttesi ámet chúpiseka huéiye, jume kaa ä nésahui jo báareme usiarimmechi. ⁷ Emem ket íkai joaka rejtey, bannaataka ínëli

jiápsaka. ⁸ Të ëni eme kětchi, íkái simetem tójja: juka jüenaraata entok náu omtihuamta, entok kaa türík jíba éehuamta, juka béttek nokhuamta, juka juëna nokta enchim tempo yeu huémta. ⁹ Katem emo baitattähua; bueitukem juka bannaataka jáchin enchim jiapsäuhuem béja tóij-la. ¹⁰ Én éntokem bemelasi enchim jíapsi yáuhua. Íri ä yáakamta béna báreka, bemelasi áu josime, yúmalasi ä täyahuamta ä jajamëu tájti. ¹¹ Ímíri kaabe griego entok judío junne, circuncisiónta yáariarim entok kaa yáariarime, jü sékana joome entok ímí joome, nénkitaka tekipanuame entok kaa nénkiri; të Cristo áapo jü síme, entok símekuchi.

¹² Diosta enchim yeu púalä pámanem emo nüye, Cristotamak huépülsi jiápsaka emo nákhuaäpo, túlisi enchim jíapsipo emo nákeka, kaa emo ámpoleka emo ériaka, kaa emo chëhualihuäpo, suamsi emo nühuäpo entok yánti jíapsihuäpo. ¹³ Yántem náu éaka jíapsa, emo jiokoreka; të senu jábetat jita innëateko, ä jiokorinake. Jáchin juka Cristota enchim jiokorekä bénasi, emem két ínëli ä yáuhua. ¹⁴ Entok íkái símek béppa, juka emo nákhuaemtem náu jípure; bueituk íri yúmalasi yore náu antua. ¹⁵ Jü Diosta bétana yánti éehuame enchim jíapsipo nésaunake, bueitukem íari béchïbo ínëli huépul takahuapo jíba náu núnuri. Éntokem ä baisahue.

¹⁶ Jü Cristota nooki juebénaka enchimmet annake, enchim majtiaka, entok jita täyahuäpo kutti náu nokaka. Túhuäpem enchim jíapsipo buiika, Señorta béchïbo: salmom, entok himnom, entok espíritu buiikim. ¹⁷ Bueituk símeta enchim joähui, nokaka entok ä joaka junne, simetem Señor Jesústa téhuampo ä johua, Dios Áchayta baisahueka, Áapörík huämi.

Jáchin bemelasi jíapsihuame

¹⁸ Eme kunakame, enchim kunam bétukem emo nüye, Cristota súalhuä pámani. ¹⁹ Eme jubekame, enchim jubimem nákke, kaa béttesi juënak ámeu joaka. ²⁰ Eme usiarim, enchim áchayimem símeku nésaunta joria, bueituk íkári jü Señor ä türe. ²¹ Eme áchayhuarim, katem enchim úusim omtitua, kaa kom am éenakë béchïbo. ²² Eme sáyhuame, ímí buíapo enchim tekemem símeku nésaunta joria, të kaa yoremta al-leetua béchïbo enchim am bitchay jíbba, ál-la chíkti enchim jíapsimaki, Diosta yöreka. ²³ Bueituk símeta enchim joähuem, át jíápseka ä johua, Señorta béchïbo ä joam ténasi, të kaa yoremem béchïbo, ²⁴ jünéaka Señorta bétana herenciata enchim mabetnakëhui; bueituk eme Cristota tékiltem johua. ²⁵ Bueituk jábe juka lútula huémta kaa yáakätek, huári bétana bétte noki át chúpnake; bueituk Diosta béchïbo kaabe täbuik béppa chë ériahua.

4

¹ Emëe tekörim, juka lútula entok yúmalasi huémtem yáuhua, jume enchim nésaunta joriammehui, jünéaka ket téhuekapo enchim ä jípurëhui, juka enchim sáhuemta.

² Jíbem oraciónta johua, kaa jápteka, éntokem kaa koptel-lataka, áma Diosta baisahueka. ³ Éntokem jíba ito béchïbo oraciónta johua, bueituk jü Señor puertam itom étaporianake, ä noki itom noknakë béchïbo. Huanäine ä jüneriatebonake, juka Cristota bétana ésota. Íari béchïbone pereesotaka ⁴ ä jüneriatebonake, jum jáchin huitti ín nokäpo.

⁵ Katem tiempota kia simtuaka, jume Cristota kaa súaleme bíchäpo tüisem suamsi emo nüye. ⁶ Jü enchim nokäu huéchiapo huéenake,

kiasi onakamta b́enasi, bueitukem ínēli jüneenake, jume huatem jáchin enchim yómmianakēhui.

Jü chúpēpo teboteri

⁷ Juka simek ino b́etana huémta Tíquico enchim ä téjhuaanake. İri hermaano itom nákéhui Señorta tékilpo ná jálaek, entok huitti ministerio tékilta johua. ⁸ İári béchibone áapörík enchimmeu bíttuak, bueituk juka jáchin itou huémta enchim jüneriatuaka, yánti jíapsihuamta enchim máknake. ⁹ Jü Onésimo két áamak huéiye, jü huitti Cristota súaleka tüisi itom nákéhui, jü enchimmak huéeri. Juka ímī sımeta jáchin huémta bempom enchim ä ettejhuarianake.

¹⁰ Jü Aristarco, jü ínomak pereeso, enchimmeu tebote, entok Marcos Bernabéta asohuara. Marcosta b́etanem nokta mabet-la, bueituk enchimmeu ä yepsakem tüisi ä mabeta. ¹¹ Entok Jesús Jústo ti téhuakame ket enchimmeu tebote. İméi jı́bamme jume judı́om Cristota súaleme. İméri Dios rey nésau tékilta huépom nee ania, entokim jíapsi jóotehuamta nee mákka. ¹² Epafras enchimmeu tebote, jü enchimmak huéeri. Áapo Cristota teekok, entok jíba kaa ch́ukteka oraciónta enchim béchı́bo johua, bueituk kutti enchim jápnaké béchı́bo yúmalasi entok kaita enchimmeu b́eyeka Diosta huáatiäu enchim jípunaké béchı́bo. ¹³ Bueituk ínapone ä jüneria jáchin enchim béchı́bo jíba tüisi tü éerita ä jípurēhui, entok jume pueblo Laodiceapo jóakame béchı́bo, entok pueblo Hierápolispo joomem béchı́bo. ¹⁴ Jü Lucas mériko nákhuame enchimmeu tebote, entok Demas.

¹⁵ Jume Laodiceapo jóakammeute tebote, Nínfasta, entok jume Cristota sualhuäpo nau anim ä jóapo náu yayajame. ¹⁶ Bueituk íkái cartata enchimmeu noksuak, jume Cristota súaleme Laodiceapo jomemmehuem ket ä noktebo. Juka cartata bempörimmeu bíttuata, emem ket ä nooka. ¹⁷ Jü Arquipotahuem ínel jiaahua: “Juka ministerio tékilta Señorta b́etana em mabetakäu, Aké ä yáaka ä ch́uppa.”

¹⁸ İnapo Pablo; İri teboteri ín mámammey jı́ojtetaka huéiye. In pereeso-tukáhuem huáate. Jü Diosta tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojtekähui Tesalonicensemehui

Tebóteri

¹ Inapo, Pablo, Silvano, éntok Timoteo, huame hermanom Tesalónica pueblopo jomemmeute tebote Cristota sualhuäpo nau animmehui huame yüu tütti Dios Áchaytat anhuäpo éntok Señor Jesucristotamak. Tühuata éntok yanti jíapsihuame Dios Áchayta bétana éntok itom Señor Jesucristota bétana enchim béchibotunake.

Tesalónicapo joome ejemplom

² Jíbate Diostau enchim buania, ä baisahueka, chíkti itom Diostau buaná beléki enchimieu huáateka, ³ jíba áu huáateka Dios itom Áchay bíchäpo hua enchim ä súaleka enchim joäubehui, éntok hua yore nákuhaka enchim joäubehui, éntok két jíba bénasi juka itom Señor Jesucristota enchim boobíchá bétana. ⁴ Bueítukte jüneiya, hermaanom, Diosta nákéhuim, éntok enchim yeu púatukähui, ⁵ bueítuk jü tü nooki Diosta bétana huéme itom nok-ri kaa kía nokpo jíba enchimieu yuumak, két útteata jípureka, éntok Espíritu Santota éäpo, éntok tua lütüriapo, bueítuk eme tüisi jüneiya jáchisute ito ujüuk enchim násuku, itom enchim náké béchibo.

⁶ Eme éntok két itom ito nükä bénasi emo ujüuk, éntok Áapo Señorta bénasi, huaka tü nokta buéresi jiokot máchiraata násuk mabetaka, jü Espíritu Santota bétana al-leehuamta jípureka. ⁷ Júnëli eme két ejemplomtaka taahuak, sime huame Macedoniapo éntok Acaya buiärapo joomem béchibo, két ä súalekame. ⁸ Bueítuk enchimmet yeu simlataka chíbejtíla jü Señorta nooki, kaa Macedoniapo éntok Acayapo jíbba, éntok két kía ják júne chíbejtíla, hua Diosta enchim súalëhui. Júnëli kaa tua úttea huäri bétana itom noknakë béchibo, ⁹ bueítuk bempo júne ä nooka, jáchin enchim itom mabetakähui, éntok jáchin huaka yorem mámammey yáata ä yöreka enchim ä tójaka Diostau bíchaa enchim jíapsi kúaktekähui, huaka tua lütüriapo Dios jíápsamta yöri báreka, ¹⁰ éntok kétchi, téhueka bétana ä Üsuhua boobit báreka, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakähui, hua Jesús, itom jínëume, hua bétte nokta itot chúpata äbo huémta bétana.

2

Tesalónicapo Pablota tékkil

¹ Bueítuk eme jüneiya, hermaanom, hua itom enchimieu äbo nóitekähui kaa kía kaitapo siika. ² Bannaatakate jiokot ansuk, éntok pueblo Filiipopom két itom naa huíksuk. Eme júne jüneiya, të Dios óusi éehuamta itom mákkak, juka tü nokta Diosta bétana huémta enchimieu itom noknakë béchibo, juebenam kaa ä türeme násuk junne. ³ Bueítuk hua itom enchimieu kutti nokakäu kaa jíop-riapo yeu simla; kaa juëna éehuamta huéria, éntokte kaabeta áy bätattähua. ⁴ Bueítuk Dios jünéaka itom yeu púuhuak, íkäi tü nokta Diosta bétana huémta itom mámpo ä tóijnakë béchibo; éntok junëlite ä nooka, kaa kía yoremem jíba al-leetua báreka, ál-la huitti Diosta itom jíapsi jüneriamta. ⁵ Bueítukte jauhuey júne kaa yoremem al-leetua béchibo nooka; eme júne jüneiya. Éntok katte

yún tómita jípu péaka jíapsa; Dios Áapo júneiya. ⁶ Entokte kaa huaka yoremem itom úttılınakeu jaria, enchim bétana junne, éntok kía huatem bétana junne; enchim bétana ál-late jita mabetpo yúmala jíöbe, Crístota itom äbo bíttualä béchıbo. ⁷ Ál-late kaa béttek jíapsita enchimmeu bíchaa jípurek; jáchin hua áyehuari ä asoammeu bíchaa kaa béttek jíapsita jípunake, alë bénasi két itapo. ⁸ Tüsıte enchim éria; katte juka tü nokta Diosta bétana huémıta jíba enchim mámpo yécha péıya. Kíate itom jíapsi júne nénki éıyey, enchim béchıbo, bueıtukte úttesı enchim nákke. ⁹ Eme béja ä júneria, hermaanom, itom tékkıl entok itom lottéhıı, jáchin machısıte tekıpanuak, taahuarıt entok tukaarıt naa búrujıti, kaa kía enchim béchıbo tékılıtu báreka. Jıbate juka tü nokta Diosta bétana huémıta enchimmeu nookak.

¹⁰ Eme júneiya, entok Dios junne, jáchin machısı túlısı entok lútürıata huë pámanı entok kaa juénası machısıte ito nüka enchımıakı, Jesucrıstota súalemmakı. ¹¹ Éntokem kéchá júneria, jáchısı hua áchahuarı ä usımmeu noknake tüsı am jíapsınakë béchıbo, alë bénası itapo ket enchımmeu nooka, hueuhuëpılammehui, ¹² entokte enchım nok téjhuay, Diosta usıälam bénası enchım emo ujúnake tíaka. Huä enchım núnuakame ä anëpo enchım an íaa, huaka lóorıata enchım jípu íaaka.

¹³ Íarı béchıbote jíba Diosta bısauhue, huaka Diosta noki itot jíkkajaka enchım ä mabetakä béchıbo, kaa kía yoremem noki bénası ä érıaka, ál-la lútürıapo Diosta noki bénası. Huä noki éntok enchımıet jíapsa, sıme ä súalemmechı. ¹⁴ Eme hermaanom, Crısto Jesúsıta súaleme, Crıstıpo Diosta yoremraa huame Judea buıärapo aneme bénasem tahuala; bueıtuk eme két huame enchımıak joomem bétana jıokot máchıraata bıchak, bempörım két huame judıom bétana ámeu sıkä bénası. ¹⁵ Huame itom Señor Jesúsıta mäakame éntok huame bem profeeıam junne, itom éntokım áma yeu béebak. Entokım Diosta kaa al-leetua, entokım sıme yäuraata béj-reka kaate, ¹⁶ jume gentılımmeu itom noknakeu itom táktırıaka kaa am jınëutınakë béchıbo. Júnëlı bempo jíba hua bem juëna yári jıkau yúmala. Júnëlı béchıbo Diosta ómtıra tüsı ámeu kóm yuumak.

Jü Pablo hermanommeu mékka aane

¹⁷ Të itapo, hermaanom, chúbala kaa jaıkı taahuarımpote enchımmeu mékka aneka itom pusımmea kaa enchım bıchıa, të ál-la itom jíapsı enchımıak ane jíöbe, jíbate chë júne enchım pújba bıt péıya. ¹⁸ Kíalıkute áman enchımmeu kat báarey jíöbe, ínapo Pablo, kía ínapola junne, kaa séjtılı entok kaa guoosa, ál-la juebénası; të jü Satanás itom ä táktırıak. ¹⁹ Bueıtuk, ¿jábeta béchıbosute ä boobıchahıı, huaka tühuata, huaka al-leehuamıta, entok huaka itom béjtuanähıı, Jesucrıstota yepsayo, ä bıchäpo itom aneyo? ¿Jachu kaa emëe? ²⁰ Eme ámëria jume tüsı itom al-leetıanakeme.

3

¹ Júnen béchıbote kaa al-leaka náu ettejoak. Huanäıte ítapola pueblo Atenaspo taahuak. ² Timoteo itom hermaanote enchımmeu bıttıuak. Áapo két Diosta tékıl johua, entok tü nokta Crıstota bétana huémıta itomak tekıpanua. Áapo enchımmeu nokaka útteata enchım máknake, jíba huıttı enchım ä súalınakë béchıbo, ³ kaabeta kóm éınakë béchıbo juka jıokot máchıraata ámeu huéy junne. Bueıtuk eme júne júneiya íarı béchıbo itom ím anëhui. ⁴ Bueıtuk ket enchımıak anekate enchım téjhuak, jıokot máchıraata itom bınnakëhui, entok enchım ä júnerıapo bénası. ⁵ Huári

béchibone kaa át al-leaka senuk enchimieu jaasek, jünee báreka jíba enchim ä súalë bétana, koloipti júne jü diablo enchim báitáunake. Huanäi éntok jü itom tékkil kaitápo tahuanake.

⁶ Të jü Timoteo enchimieu nóiteka júchi itou nóttek. Huanäi tü nokta itou nüpak enchim ä súalë bétana, entok emo nákhüäpo bétana, entok jíba enchim itou huáatëhui itom bít péaka, itom enchim bít péä bénasi. ⁷ Júnén béchíbo, hermaanóm, itom jiokot éäpo, entok jiokot máchiraata itou huëpo junne, itomem jíapsi yétchak, hua enchim ketune ä súalë béchíbo. ⁸ Bueítuk én ál-la jíapsi itot aayuk, jíba Señoríat enchim éä béchíbo. ⁹ Íäri béchíbo, jáchisute kaa Diosta baisaupo yúmala enchim béchíbo, símeta huaka al-leehuaamta itom mabetakä béchíbo Diosta bíchäpo? ¹⁰ Juebénasite Diostau buaana, tukaarit entok taahuarit naa búrujti enchim pújba bit báreka, entok enchim ä súalë násuku, juka enchimieu bëyemta yúmaria báreka.

¹¹ Të Áapo jü itom Dios Átchay, entok itom Señor Jesucristo, enchimieu itom huérianake. ¹² Entok jü Señor chë júne enchim emo náktuanake, símem náuhui itom enchim nákë bénasi. ¹³ Jume enchim jíapsim huitti tútti yéchatunake; kaita juénak jita áme bétana nok máchik jípunake, Diosta béchíbo yeu púarimtaka, Dios Áchayta bíchäpo, itom Señor Jesucristota yepsayo síme jume Diosta yeu púarimmaki.

4

Diosta bíchäpo jáchin jíapsihuame

¹ Júnén béchíbo, hermaanóm, enchimieute jiokot jiaahua, entokte enchimieu nooka, itom Señor Jesúsíta téhuampo, jáchin itou enchim ä tátäyakä bénasi, jáchin enchim emo núnakëhui, Diosta al-léetuä béchíbo, nat taahuaríat chëhuasu.

² Bueítukem béja ä täyala, jáchisute enchim majtiak, itom Señor Jesúsíta téhuampo; ³ bueítuk jü Diosta éähui íri ájária enchim tü yöremtü íaa, tattábui jáamuchim kaa enchim jípu íaa, ⁴ huëpulaim enchim jub íaa, tü jíapsita nau jípureka éntok emo yöreka, ⁵ kaa kía kaa huéeläpo nát joyhuakari, huame kaa judíom kaa Diosta täyame bénasi. ⁶ Kaabe jü ä hermaanobeu juénak yáanake, ä báitáhuaka, ínël huëpo, bueítuk jü Señor símeta íkäi jujut-rianake, bannaataka enchimieu itom ä nokakä bénasi. ⁷ Bueítuk Dios kaa hua kaa türík béchíbo itom núnula, ál-la hua tü jíapsita náu jípu béchíbo. ⁸ Júnentuk jábe junne íkäi jíkkajaka ä omoutekame kaa yoremíta nésahui omoute, ál-la Diosta nésahui. Dios éntok itom ä mák-la, juka Espíritu Santota.

⁹ Të hua náu animtaka emo nákhuaamta bétana kaa tua úttea enchimieu ín jiojtenakëhui, bueítuk eme béja Diosta bétana ä täyasula, enchim emo náknakëhui. ¹⁰ Éntokem béja am nákeka am bitcha, síme jume Macedoonia buiärapo aneme. Tëte jíba enchimieu nooka, hermaanóm, nát taahuarímet chëhuasu enchim emo náknakë béchíbo. ¹¹ Yánti jíápsekem aane, jíba enchim tékilpo aneka, enchim mámammea tekípanuaka, itom enchim sáhuekäpo bénasi, ¹² tüisi enchim kannakë béchíbo, huame kee jee enchim beu éame násuku, entok enchim huáatiäu enchim jípunakë béchíbo.

Señorta júchi yebijnakëhui

¹³ Hermaanóm, jume kókkolam bétanate két enchim ä jünéria íaa, kaa enchim siroknakë béchíbo, huame kaita Diosta bétana boobíchaihuime

bénasi. ¹⁴ Bueitukte juka Jesucristota mukuka entok júchá jíabitekäu súalëteko, kette júneiya jume Jesucristota mabel-lataka kókkokame juka Diosta am jíabitetuaka Jesústamak am nüpanakëhui.

¹⁵ Júnen béchibote enchimmeu ä nooka, íkãri Señorta nooki: Ítapo ketune jíápsame Señorta yebijnakeu tájti jíápsinakeme, katte ámepat kannake, huame bát kókkokammepachi. ¹⁶ Bueituk Áapo jü Señor ä jáhuiayi nésahueka, entok hua Diosta arcángel nésahuemta jáhuimaki, entok hua Diosta trompeeta jáhuimak kóm huéenake, téhueka bétana. Huanäi huame Crístota mabel-lataka kókkokame bát jíabitenake. ¹⁷ Huanäi ítapo jume jíápsame, kee kókkoka áu yúmakame, tóboktiatunake, bempörimmak náuhui jume namupo, juka Señorta mabet béchibo, jikat jekapo. Júnélite béja jíba áamak annake Señortamaki. ¹⁸ Íari nokiyem emo óusi éetua, síme náuhui.

5

¹ Të jume taahuarim bétana íkãi ámet ayunakëhui, kaa tua úttea enchimmeu ín ä jiojtenakëhui, hermaanom. ² Bueituk eme tüisi júneiya, juka taahuarita Señorta át yebijnakëhui, lak-ronta tukaapo éhuil ják yepsä bénasi. ³ “Yánti éehuaka, kaita máijhuame”, ti jíayhua násuk, sejchúkti buíata áu yoyoä bénasi chíbela huátteme ámeu yúmanake, jume huantiriam hua jámut asoa báaremtau yumä bénasi; júlëbénasim kaibu ára emo jínëuka tahuanake. ⁴ Të eme, hermaanom, katem kaa machikuu aane, huákãi taahuata éhuil enchim jaatianakë béchibo, lak-ronta bénasi. ⁵ Bueituk síme eme machiria entok taahuari usiarim. Tukaapo entok kaa machikuu, katte áma joome. ⁶ Huãri béchibo, katte kía kónnake, jume huatem bénasi, ál-late kaa koptelnake entokte suamsi ito núnake. ⁷ Jume kókocheme tukaapom kókoche; jume nanaakome éntok tukaapom nanaako. ⁸ Të ítapo taahuapo joomem suamsi ito núnake, Dios éehuamta entok yore nákhuaamta itot ayutuanake, áy ito jínëu béchibo, hua jínëuria boobíchaihuimta bénasi, hua át éehuamta jípureka, huaka yelmö téamta jípuremta bénasi. ⁹ Bueituk Dios kaa ómtiraata béchibo ím itom jünaktela, të ál-la itom Señor Jesucristota huám itom jínëutunä béchibo. ¹⁰ Áapo ito béchibo muukuk, áamak itom jíápsinakë béchibo, jíápsaka entok kía kókkolamtaka junne. ¹¹ Júntukem nánancha emo óusi éetua entok nánancha emo majtia, ä täyahuäpo yötu béchibo, jíba enchim ä joä bénasi.

Pablo jume hermanommeu kutti nooka

¹² Enchimmeute ä aahua, hermaanom, jume enchim násuk tekipanuanem yöre, tüisi kathuäpo enchim aniname, Señorta tékilpo tékiakame. ¹³ Éntokem tüisi am nákke, Señorta tékilpo am anë béchibo. Yánti jíápsekem náu aane.

¹⁴ Kette enchimmeu nooka, hermaanom: jume kaa tekipanua báaremmehuem kuttílasi nooka; huame kóm éame éntok, ousem am éetua; huame kaa útteakame éntok, útteatem am mákka; éntokem yánti jíápsi sáyhua, símemmaki.

¹⁵ Kaabe huaka juënak au yáahuaka béchibo juënakuy ä béjtua báanake; ál-lem jíba huaka tühuata náu johua, entok símemmehui.

¹⁶ Jíba bénasem al-leaka jíápsa. ¹⁷ Jíbem Diostau buaana, kaa chúkteka. ¹⁸ Diostem baisahue símekuu; ïri ájária jü Diosta huáatiähui enchim bétana, Cristo Jesústa enchim súalë béchibo.

¹⁹ Katem huaka Espíritu Santota úttiäraa tuucha. ²⁰ Katem huame Diosta bétana nokame nooki kaitäpo bitcha. ²¹ Simekuchem suuhua; áma türík jíbem nüye. ²² Sime huaka juëna machikem omoute.

²³ Áapo Dios yánti jíapsihuamta yore mikame, huépülsi ä bíchäpo jíapsihuamta yúmalasi enchimet ayutuanake; entok báij huéria enchimet ayukame: enchim espíritu, entok enchim jíapsi, entok enchim takaahua Diosta bíchäpo suayahuaka tüisi ëeriatunake, itom Señor Jesucristota yepsäu tájti. ²⁴ Huitti éehuamta áttiakame enchim núnume; Áapo juka ä noki chúpánake.

Ä chúpëpo teboteri entok Diosta tü éähui

²⁵ Hermaanom, Diostahuem itom nok-ria.

²⁶ Sime hermaanomem jópe besiitoka tebotua.

²⁷ Katem ä kóptia: Diosta bíchäpone enchim téjhua, íkái jiojteta nooka, sime jume hermaano Diosta yeu púarimmehui.

²⁸ Itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojtekähui Jume Tesalonisensemehui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Silvano, entok Timoteo, Jesucristota súalhuäpo náu aanim pueblo Tesalónicapo jomemmeute tebote, huame yü tütti itom Dios Átchai anhuäpo entok itom Señor Jesucristotamaki: ² Tühua entok yánti jíapsihuame Dios itom Áchay entok itom Señor Jesucristota bétana enchimmeu ayunake.

Dios jume kaa tühuaata yáalammet bétte nokta ámet chúpanake, Cristota yepsako

³ Jíbate Diosta baisaupo yúmala, enchim béchibo, hermaanom, Diosta éä pámani, juka Diosta enchim súalë béchibo enchimmet ä yötu tíaka, entok jü yore nákhuaame huatem béchibo enchimmet juebénasime. ⁴ Júnélite itapo enchim bétana két ito jábele, jume huate Jesucristota súalhuäpo náu anim násuku, Diostat ára boobit-huamta enchim jípurëhui, entok Dios éehuamta enchimmet ayukä béchibo. Bueitukem jiokot aneka, entok guok jájjahuaka junne, kaa huanti jíapsekem yánti aane. ⁵ Ímí jünakiachi jü Diosta bétte noki lútula huëpo. Bueituk ínëlem Áamak ä áttiaka tahuanake, juka téhuekapo Diosta reytaka nésahuëpo, hua enchim Áa béchibo jiokot máchiraata bíchakähui.

⁶ Bueituk türi Diosta bíchäpo huame jiokot máchiraata enchim bíttuakame, bempom két jiokot máchiraata bítpo yúmala. ⁷ Eme éntok jiokot máchiraata bíchakame, ito bénasi jimyorehuamta enchim miknake, huám itom Señor Jesússta téhuekapo áu yeu machiriako, huame Diosta ángelesim útteata jípuremmak náuhui, ⁸ jum táijta béetëpo Diosta kaa súalekame kaa tühuaata mabet béchibo, entok huame kaa ä súalekame, huaka tü nokta itom Señor Jesucristota bétana huémta. ⁹ Huámëi éntok jíba béchibo emo tárúnake, Señorta anëpo yeu béeptaka, ä úttiära entok ä ujoyória ayukäpo, ¹⁰ huäri taahuarit Áapörík äbo kóm yepsayo ä yörinä béchibo huame yeu púarim násuku, entok ä úttilnä béchibo huame síme ä súalekame násuku; bueituk emëe huaka itom Áa bétana nokakähuem súalek.

¹¹ Huäri béchibote két Diostau nooka enchim béchibo, Diosta tü éäu enchim ä núnukäpo yúmalasi bínnakë béchibo. Ä súalhuame éntok enchimmet ayunake, ä úttiärayi. ¹² Ínëli itom Señor Jesucristota téhuam enchimmet yörina, eme éntok Áapöríkuchi, itom Dios entok Señor Jesucristota tü éeri enchimmeu bíchaa jípurë béchibo.

2

Juëna yóremta yeu machinakëhui

¹ Én éntok, hermaanom, enchimmeute nooka, itom Señor Jesucristota yebijnakëhui entok itom áu náu yáijnake bétana: ² Jum enchim éeripem kaa läulauti tábuiasi éiya kaa náa múksi sékana bícha, éntokem tábui espírituta bétana kaa emo náyotebo junne, nokhuäpo entok jiojteripo junne, ito bétana ä huë tía bénasi, juka itom Señor át yebijnakeu taahuata kaa mékka bëyeu bétana nokamta. ³ Kaabe kía enchim bätäunake;

bueituk kaibu bát yebijnake, ál-la bátchu, jü Diosta béj-reka anhuame; entok áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, jü emo táruhuäpo usiari. ⁴ Huäri síme jü Diosta bétana huémta béj-reka áu tóboktia, entok áy ä yörihuäu béj-re. Diosta tiöpopo júne két yejteka, áu Dios tíanake.

⁵ ¿Jachem kaa áu huáate, enchimmak aneka íä bétana ín enchimneu nokaibehui? ⁶ Én éntokem béja júneiya, jita béchïbo kaa áu yeu ä machiriähui, bueituk áu ä täyatebonakeu taahuari yúmanake. ⁷ Bueituk béja éhuil tekipanua, hua juënakuu Diosta béj-reka huéeme; entok jíba junëli tekipanuanake, huaka áabia kíktelamta yeu huíkhuaü tájti. ⁸ Huanäi ál-la áu yeu machirianake, hua juëna yóreme, të jü Señor ä tempo úttiära yeu huémtay ä mënake, entok äbo ä yepsäpo ä machiriay úttiata ä úhuaaka kaitapä tahuarianake. ⁹ İri juëna yóreme Satanásta éäpo yebijnake, buéresi útteaka, señaalim yore bäitattáhuame, entok kaa jaibu johuame jonake, ¹⁰ huame emo tárúnakeme bäitäu béchïbo; huanäi ínëli huame lútüriata kaa huátíame katim jínëutunake. ¹¹ Huäri béchïbo Dios juka úttea am bäitáunakemta ámeu bíttua, huaka kaa lútüriata bem súalnakë béchïbo, ¹² juka nokta jïokot machisi ámet chúpatunakë béchïbo, síme huame lútüriata kaa súalekame, entok juënakuu aneka jíba áma al-leame.

Jínëu béchïbo yeu púarim

¹³ Të ítapo jíba Diosta baisaupo yúmala enchim béchïbo, hermaano Señorta nákehüim. Diosta ániata naatekápo naateka enchim yeu púuhuak, enchim jínëutunakë béchïbo, hua Espíritu Santoy tü yáataka, jum lútüriapo Diosta enchim súalekä béchïbo. ¹⁴ İäri béchïbo enchim núnnuk, İri tü nooki itom evangeliohui, itom Señor Jesucristota lóoria enchim jájammakë béchïbo.

¹⁵ Júnëlituko, hermaanom, enchim jíapsi tutti yéchalatakem aane, éntokem juka doctriinata enchim majtiahuakau jíapsipo ëria, kía nokpo enchim jíkkajakäu entok itom jïojteripo enchim täyakähui. ¹⁶ Huanäi Áapo itom Señor Jesucristo, entok itom Dios Átchay, hua itom nákekame, entok ä tühuay jíba béchïbo jíapsi al-lehuamta entok Diosta boobit-huamta itom mikakame, ¹⁷ enchim jíapsi kutti éetuanake, entok huitti éehuamta enchim máknake, enchim nokäpo entok tü tékilta enchim joäpo.

3

Jü Diosta noki úttılna

¹ Én éntok, hermaanom, Diostahuem oraciompo itom nok-ria, juka Señorta noki huitti huéenakë béchïbo, entok ä yörinä béchïbo, enchim násuk ä sikä bénasi, ² entok juëna yóremem násuk itom áma yeu huíknakë béchïbo; bueituk Dios éehuamta kaa síme ä jípure. ³ Të jü Señor ä noki chúpanake. Útteata enchim jíputuanake entok enchim suayanake, kaa tühuaata bétana. ⁴ Entok Señortatte huitti éiya, huaka enchim joäu jíba enchim yáanake bétana, itom enchim át sáhuekä pámani. ⁵ Jü Señor áman enchim rúktianake, jum Diosta yore nákehüi, entok Cristota bétana yánti éehuamta enchim máknake.

Jü tékilta yáanäu úttea

⁶ Én éntok, itom Señor Jesucristota téhuampote nésauta enchim mákka, hermaanom, huame jájana emo nüyemmak kaa enchim cháchätu

sáhueka, itom enchim majtiakä Bénasi kaa emo nüyemmaki. ⁷ Bueituk eme jüneiya jáchin enchim násuk itom ito nukähui; ínëlem jíba emo nüye. Bueituk ítapo kaa kía jájana ito nüka enchim násuku. ⁸ Katte jábeta kía jibuäriak, ál-late tüisi tekipanua, lótteka taahuapo entok tukaarit náa búrujti, kaa béttesi enchim béchïbo obiachitu báreka. ⁹ Lútüriatate jípure jïobe, të ejemplotate enchim mák báare, enchim ito Bénasi emo nünakë béchïbo. ¹⁰ Bueituk két enchimmak aneka íkái nésautate enchim mákkak: Jábe kaa tekipanua báareme, éläpo két kaa jibuänake. ¹¹ Bueitukte enchim násuk ä jíkkaja, huatem jájana emo nüyëhui, ál-lam kaita bem jüneriäpo emo kíkkima. ¹² Ímechïte huitti nésahueka kutti nokta mákka, itom Señor Jesucristota téhuampo: kaitat jáchin éakam tekipanuaaka bem buänakeu kobanake.

¹³ Eme éntok, hermaanom, katem lótte tühuata joaka. ¹⁴ Huä jábe ä sáyhuaka páman kaa huéé bárëtek, ímï enchimëu jïojtekä pámani, áachem suuhua, éntokem kaa áamak emo chátcha; éläpo tiunake. ¹⁵ Katem omtihuäpo áu omtenta Bénasä bitcha, ál-lem súamsi áu nooka, kuttílasi Cristota súalhuäpo tüisi ä huéenakë béchïbo.

Diosta tü éeri yoret chúpahuame

¹⁶ Áapo Señor yánti jíapsihuaamta yore mikame jíba enchim ä jíputuanake, juka yánti jíapsihuaamta jita enchimëu huéy junne. Jü Señor símemmak enchimmaktunake.

¹⁷ Ínapo Pablo íkái tebotetane ín mámammea yáala. Ìri jü seña síme ín jïojteripo, ínëline jïjïojte. ¹⁸ Huä tühua itom Señor Jesucristota bétana huéeme símemmak enchimmaktunake. Tua júnentunake.

Jü Carta San Pablota Bát Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Pablo Timoteotau jiojte

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol, Dios itom jínëumta nésahuekä pámani, entok jü Señor Jesucristotat ayukamta itom boobichähui: ² Timoteo emoune tebote, Diostat ehuäpo tua ín üusi: tülisi huéeme, yore jiokolihuame, entok jü yánti éehuame, Dios itom Áchay bétana entok Jesucristo itom Yöturi bétana huéiye, emo béchibo.

Jume kaa lütüriata yore majtíame bétana téjhuari

³ Macedonia buiärau bíchane sim báreka emoune jiokot jiaahuak, Efeso pueblopo enchi tahua iaaka, huatem nésauta enchi máknaké béchibo, bueituk juka Diosta nooki kaa tábuiasi am majtianaké béchibo.

⁴ Íkai nésauté kécham mákka: Katim ä jíkkaij báanake, juka nokta kía nokhuamta fábulata ti tettehuaahuamta, entok noki kía böka kaa lülütemta. İri náu nássuahuamta johua, të kaa Diostat éaka, tülisi áamak kathuamta.

⁵ İkäine enchimneu nooka, sime enchim jíapsimak yore nákhuaamta enchim jípunaké béchibo. İ yore nákhuaame éntok ímëi bétana yeu huéiye: jü jíapsi huépülsi áu jípuremta bétana, entok jü tü éehuamta bétana, entok jü chíkti jíapsimak Diosta súalhuamta bétana. ⁶ Jume huate rábiktekame sékana bícham sájjak, kía jájaana nokaka. ⁷ Bueitukim huitti leyta emo täya tíiya, kaa át jünéaka, entok bem nokäbet júne kaa jünéaka.

⁸ Tëte béja leyta jüneria, ä türiakähui, të Diosta ä huáatiä páman ä huériateko. ⁹ Bueitukte jüneiya, jükä leyta tü yóremta béchibo kaa yáaritukähui, të ál-la ímëi béchibo: jume bem íä páman jíba am báareme, jume kaa nésauta jo báareme, jume jujuëna kaa tühuata jo báareme, jume Diosta kaa yöreme entok Diosta bétana ayukamta kaa yöreme, jume bem áchayhuarim entok áyehuarim sússuame, jume yore sússuame, ¹⁰ kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu totöyeme, oohuimtaka emo jujubeme, jábeta úttiapo buíseka tómita áa béchibo aahuame, jume ára nókichim, entok Diosta béj-reka nonokame; bueituk sime ímëri Diosta noki béj-reka kateme. ¹¹ İkai júne yore majtia, jü símek béppa musála machi evangelio, Dios al-lehuamta yore mákamta bétana. Bueituk ínapo ä mák-ri, ä majtiä iaahuaka.

Tékkil Pablota mák-ri

¹² Anä baisauhue, juka úttiata nee mákakamta, itom Yöturi Cristo Jesússta, bueituk huitti nee áamak huéé béchibo; İri tékiliyi nee yuktiak.

¹³ Ínapo bannaataka Diosta béj-reka jíapsay. Anam guók jájjasey, jume ä súaleme, entokne tüisi juénasi jijiay. Tëne jiokolihuaka mabethuak, bueitukne kaa jünéaka ä johuay, kaa ä súaleka. ¹⁴ Nee ínëlituk junne, jü itom Yöturi tühuay nee tápuniak, entok jü át éehuamtayi, entok jü yore nákhuaayi; Cristo Jesússta itom ä máká béchibote ä jípure.

¹⁵ Türi İ nooki huitti huéeme, entok símetaka ä mabetpo yúmala: Cristo Jesús ániat jíapsamta jínëu báreka äbo yepsak, jume kaa tühuata joame béchibo; huámëri násuku ínapone chë bát huéiye. ¹⁶ İäri béchibo Dios nee jiokorek: bueituk Jesucristo inot yeä machiriak, juka ára itot ä

boobichähui. Ínëli jum kaa tühuapo nee bát huéy junne, jume huatem nee bíchaka, akim ä súalnake, yúu jíapsita am jípunakë béchïbo. ¹⁷ Huäri béchïbote yörihuamta entok lóoriata ä máknake, juka Rey jíbapo béchïbo jíápsamta entok kaa bíttumta. ¡Kaabe éntok Áa bénasi Dios, jü jita täyahumta jípureme, entok jíbapo béchïbotunakeme! ¡Jünentunake!

¹⁸ Timoteo, Diostat ehuäpo tua ín üusi, íkái nésautane enchi mákka, bueítuk íkái nok profeetata emo bétana nokhuaamta jíakä pámani. Júmüré én tekipanuanake, tühuata jájam báahuaka nássuahuäpo, ¹⁹ em jíapsimak Diostat éaka entok jíapsitat kutti jípureka. Jume huate éntok, täbui böota nükame, kaa türikum kóm kiímuk. ²⁰ Ímëri jü Himeneo entok Alejandro, Satanásta mámpone am tójjak, am jüneenakë béchïbo, kaa júchi Diosta béj-reka bem noknakë béchïbo.

2

Jáchin Diostau oraciompo nokhuame

¹ Símek béppa huéchiapone íkái enchim yáa ía: jita huáatiahuamtem aahua, Diostahuem buaana, huatem béchïbem Diostau nooka, entok akem Diosta baisauhue. Símetem íkái yáanake, jü yöremraata béchïbo, ² jume reyim béchïbo entok síme huame yaura tékiaka jokame béchïbo; ínëlite yánti jíapsinake, kaa huanti aneka, Dios huáateka entok lútula kateka. ³ Bueítuk ìri türi entok Dios yore jínëume két ä türe, ⁴ entok Áapo síme yoremem jínëu íaa, entok lütüriata am täya íaa. ⁵ Bueítuk huépul Dios jíba aane, entok huépülay jíbba, jü násuk huéeka yoremta Diostau huériame, Jesucristo yoreme. ⁶ Áapo símem béchïbo áu tójjak, am jínëu báreka. Ínëli íkái bíttbok, tiempota yúmako. ⁷ Íäri béchïbone huatemmeu nok íaahuaka yuktiari, entok apóstoltu íaahuaka, kaa judíomne majtia, Diostat éehuäpo entok lütüriapo. Kanne kía nooka, Cristota bétanane lütüriata nooka.

⁸ Én éntokne yoremem Diostau oraciompo nok íaa, síme kätana, mámam santosi yáarim jikau tóboktialataka, kaa omteka entok kaa náu nok nássuaka. ⁹ Ínëli kétchi, jume jáamuchim huéchiasim emo sánkotuanake, emo yörihuä pámani; entok emo chíkëtek, katim kaa náksi emo chon tottianake, orota entok téta ujjorik entok súpe kaa huéeläpo béj-rem junne. ¹⁰ Ál-lam tühuata jonake, jáchin jume jáamuchim Dios huáateme bénasi. ¹¹ Jü jámmut jita áu majtianake, kaa jíaleka ä kuna bétuk áu jípureka. ¹² Bueítuk jámuttane kaa huatem majtia íaa, entok kaa yoremte béppatu báanake; ál-la kaa jíaleka áma annake. ¹³ Bueítuk Dios Adánta bát yáuhuak, chúkula éntok Evata. ¹⁴ Entok Adán kaa báitaihuak, ál-la jü jámmut báitautaka Diosta nésahui béppa siika. ¹⁵ Jíba két jínëutunake, asoaka am suayasimeka, Diostat éaka jíapsáteko, emo nákhumta jípurëteko, entok santosi lútula jíapsáteko.

3

Jume pastorim tüisi katnakëhui

¹ Í noki lútulay: Bueítuk jábe pastortu péäteko, türik tékilta huáatia. ² Të úttia, kaita juénak át nok máchik jípunake, jü pastortachi. Huépülak jíba jupnake, yúmalasi áu núnake, kaa jájaana. Ä jóapo huatem ára mabetnake, entok ára yore majtianake. ³ Kaa vino jijiriotunake; náu nássuahuamta kaa türinake; ékbua tómita kaa ukunake; kaa béttek

jiápseka sïmemmak türinake; kaa áapolaytu báanake, jita ä huáatiäpo. ⁴ Ä jóapo huitti nésaunake; ä üusihuan éntok kuttílasi jípunake, lútula kathuäpo. ⁵ Bueituk ä jóapo kara huitti néshuetek, çjáchisu ára am suayanake, jume Jesucristota súalhuäpo náu aanim? ⁶ Kaa én jübua naatemtunake, bueituk jamak áu jábele táytek, bétte nokta diablotat chúpukä bénasi át chúpnake. ⁷ Entok két úttia, jume Diosta kaa súaleme ä bíchakam ä yörinake. Júnelim béja kaitäpo ä bít báreka junne, katim áma yúmanake, entok diablo júne kara juénakuy ä yuktianake.

Jume diáconom jáchin kannakëhui

⁸ Jume diáconom kétchi, lútulam emo núnake, lütüriata nokaka; katim vino jiriomtunake, katim ékbua tómita ukulnake. ⁹ Akim ä jonake, juka Diosta lütüria yeu buíjtaka itom boojoriähui, jü tü éehuamta éntok kaita chïcha machik jípureka. ¹⁰ Jiöbilahuakam bát bínna; huanärim tékil diáconota mákna, yuktiahuaka kaa jita ámet téyhuako. ¹¹ Jume jáamuchim kétchi, lútulam emo núnake, kaa jabetat jajaana nokaka, yúmalasi suamsi simekuu. ¹² Jume diáconom huépülak jíbam jupnake, entokim bem üusimmet huitti nésaunake, entok bem jóhuam. ¹³ Bueituk jume diáconom tékilta tüisi joame, huatem bétanam yörihuaka bít-hua, entok ámet utteehua Jesucristotat éehuä bétana, ámeu nokna béchibïbo.

Dios huátihuame yeu buíj-ri

¹⁴ Íkäine emou jïojte, tëne läuti áman emou sika enchi bít báreka éä jíöbe. ¹⁵ Të kaa läuti nee emou yepsako, júneäe jáchin emo ä huériunakëhui, juka tékilta Diosta jóapo. Íri jóuhua éntok Dios jíápsamta Cristota sualhuäpo nau animmehui. Íachi éntok jü lütüria át huíjjüte. ¹⁶ Kaita éntok ájária kaa ínel éehuay junne, simek béppa huéiye, jü lütüria Dios huátihuame:
Dios yóremtaka áu bíttebok,
Espíritu Santopo tua lütüriapo tahuala,
ángelesim ä bítchak.
Kaa judíommeu áa bétana nokhuak,
ániat jíápsame ä súsualek,
entok jikat téhueka lóoriapo mabethuak.

4

Diostat éehuamta tójaka täbuik joame

¹ Të jü Espíritu Santo machisi ínel jiaahua: juka tiempota lütisimeyo, juebénaka tua Dios huátihuamta tójaka täbuiasim jita súalnake, jume espíritum am bätättähuame jíkkajaka, entok lemooniom yore majtiähui. ² Huámëi jume ára nókichim nok jíkkajinake; ímëi éntok Dios éehuamta kaa innëa. ³ Katim emo jub íaanake, entokim huate buähuamta kaa buä íaanake, Diosta ä yáalatuk junne. Bueituk jume Diosta súaleme entok lütüriata täyame, Diostam baisahueka ä buänake. ⁴ Bueituk sime Diosta yári türi; kaita ára guötiatu, Diosta baysahueka mabethuäteko, ⁵ bueituk Diosta noki entok Diostau oraciompo nokhuame ä tü johua.

Senu Diosta tékil joame árahueme

⁶ Empo íkäi am majtiäteko jume hermaanom, Cristota tékil türik johuäpë näikiatunakëe. Diostat éehuamtë yúmalasi jípunake, entok türi doctriïnata em huéria béchïbo. ⁷ Katë ä jíkkaj báanake, juka nokta kía nokhuamta fábula ti tettehuaahuamta, entok jájaana jíayhuamta;

ál-lë Dios huáatihuäpo úttiata nü báreka éiya. ⁸ Ä takahuapo úttiata nü báareme, ä takahuapo úttiata jonake; të یری ilikkipo jíba yore ania. Të jü Dios huáatihuäpo úttiata nühuame símeku yore ania, ímí ániapo Diosta nésahui jo béchibo, entok hua ánia äbo huémtat kétchi. ⁹ Türi i nooki huitti huéeme, entok símetaka ä mabetpo yúmala. ¹⁰ Íari béchibote tekipanua, kökosi juëna nokiy omtiahuaka junne, bueitukte Dios jíápsamtat éiya. Jüri ínel síme yoremem jínëu, entok chë junne, jume ä súaleme.

¹¹ Íkäre nésahue éntoke ä majtia. ¹² Kaabe kaitäpo enchi bínnake, kía enchi jübua yötu tíaka. Émpë ámeu ejemplotunake, jume Cristota suálemmehui, nokpo, em jíapsä pámani, yore nákhuaäpo, espíritupo, Diosta súalhuäpo, entok tü éeripo. ¹³ In áman yepsäu tájti, jöjttetë nooka, entok kuttilasë ámeu nokaka am majtia. ¹⁴ Katë kaitäpo ä tóttöja, juka Diosta bétana em mabet-ri. Jume yoiyöturim Diosta bétana nokaka, emochim mámtaka enchi ä mákkak.

¹⁵ Íkäi jíbe jo báreka éiya, kaa ä tójaka. Bueituk íneli ä täyaka em yötusimëhui, símetakam ä jünerianake. ¹⁶ Emoë suaya, jáchin em emo nüyëpo, entok jü em yore majtiäpo. Íkäi tülisi joäteko, émpë emo jínëunake, entok jume enchi jíkkajame.

5

Jáchin huatemma itom ito nünakëhui

¹ Katë ölatau omti nok báare, ál-lë áu nooka, ä áchayekamta bénasi. Jume jübua yoyötummeu, am saylakamta bénasi. ² Jume jám yoyölam am áyekamta bénasi, jume bebemem éntok, huayihuarim bénasi, am yöreka.

³ Jume tua jókoptulataka kaa aniahuame ania. ⁴ Të huate jókoptulame usim entok ápalam jípurëtek, ímëi éntok tua bátchu bem familiia am anianake, jita ámeu bëyëpo; bem áchayhuarim junëli yörinake. Íri türi, entok müsäla maachi, Diosta bíchápo. ⁵ Të jü tua jókoptula, áapola tahualame, huäri béja Diostat jíba boobíchaihui, entok Diostau jita aahua, oraciompo áu nokaka, taahuari entok tukaarit naa búrujti. ⁶ Te jü kaa tühuata joame jíápsaka mukila. ⁷ Íkäre két nésahue, bueituk kaabeta kaitäpo am jípunakë béchibo. ⁸ Bueituk jábe júne jume áamak anim kaa aniame, entok jume ä jóapo joomem junne, chë júne Diosta bėj-re, jume tókti kaita súaleme béppa.

⁹ Bueituk lístapo näikiatuna, jü jókoptulataka sesenta huásuktiriam béppa huériame, entok huépülak jíba kunalame. ¹⁰ Tühuata ä joäpo täyana, entok usim ä ujüläpo, entok ä jóapo huatem mabet-latunake, Cristota súaleme guók báksialatuko, entok jume jíápsipo kökosi éame anialatuko, entok síme tühuata joaka át tekipanualatuko.

¹¹ Të jume kaa yötaka jókoptulame, katë áma am näikia; bueitukim júchi kuna péaka Cristota tékilta johuamtam tójaka júchi kuna báanake. ¹² Júnëlim juka bat bem yáabareü tojakam juka Cristotau bíchaa bem jehuteriakähui kaitäpo tatahuaria. ¹³ Entokim jójjoyhua, kaita joaka; jóammet rejtekam jájaana, huatemma nokaka. Kaita bem tärükäpom emo kikkibacha, kaa türikuu. ¹⁴ Jume jáamuchim chë kaa yoiyötaka jókoptulame éntok, aram kuuna. Usim jípurekam bem jóam tüisi suayanake. Bueituk íneli jü diablo kaitat jáhuiteka am nätua máchinake. ¹⁵ Bueituk huate béja emo näikimteka Satanásta sáu sájjak.

¹⁶ Jábe Diosta súaleme ä jóapo jókoptulame jípurretek, am anianake. Huanäi ínëli kaa béttesi ámeu huéenake, Cristota sualhuäpo nau animmehui, ínëli entok chë juebenanake, jume tua jókoptulataka kaita jípurreme ái ania béchïbo.

¹⁷ Jume yö yáataka nésauta tüisi tekipanuame, júmëri senu huëpo entok júchi huepom chë júne yörina entok úttilhuakam bínna; tē chë junne, jume Diosta noki nokame, entok am majtíame. ¹⁸ Bueituk jü jïojteri ínel jiaahua: “Katē juka buej tirijkom jótamta bosaltuanake.” Entok: “Jü tekipanuame tómita kobapo yúmala.”

¹⁹ Jábeta yöturita nátuayo, katē empola ä jikkaj báare, ál-la, guoyim o bájim testigom anëpo. ²⁰ Jume jíba Diosta bejri jo báareme, ámehuë nooka, sïmem bíchäpo, jume huatem két máujnakē béchïbo. ²¹ Huittine ínel emou jiaahua, Diosta bíchäpo, itom Señor Jesucristota bíchäpo, entok ángeles yeu púarim bíchäpo: Ímëi nésaurimē yáuhua, kaabeta chë áma yeu púaka; sïmemē nánancha éria. ²² Katē kía jábeta láutipo yeu púaka áa béppa mámte. Jum Dios bejrimpo johuäpē kaa emo kikkibacha; ál-la kaita juënaka emót ayunake.

²³ Katē báam jíba jëye; ál-lē ilikkik vinota jëye, tómpo élaka em kökorē béchïbo.

²⁴ Jü Dios bejri huate yoremem joäu béja ámet jünakiachi, Dios yäura bít-huamta kee jee yepsayo; tē huatemet éntok chúkula. ²⁵ Júnëli két jünakiachi, jü tühua johuame. Jume yáataka kaa täyahuame éntok, karam éсотaka taahua; jíbam yeu buíjtunake.

6

¹ Jume ä teko bétuk úttiapo tékipanuahuame, bem tekem yöreka tüisi am bítpo yúmala, bueituk jume Diosta téhuam entok ä nokihua kaa juënasi ámet noknä béchïbo. ² Entok jume úttiapo tekipanuame Cristota súaleme tekokame, katem kaitäpam bít báare; ál-lem chë júne tülisi am tekipanuaría, Diosta am súalē béchïbo, entok Diosta am náké béchïbo; tühuatam enchim bétana mabeta. Ìri kutti nokhuaka yore majtياهوame.

Huatemmeu bíchaa kaa béttek jiäpseka al-leehuame

³ Inentaka jábe täbuiasi jita majtiätek, entok itom Señor Jesucristota noki tülisi huémta kaa ä jíä páman ä huériateko, Diosta yore majtiähui entok Dios huátihuä páman júne kaa aneme, ⁴ áu jábeleka kaita täya. Entok kaa huitti jüneiya. Náu nok nássuahuamta jíba musäule; ímï yeu tómtē jü jita kaa nat türihuame, náu nássuahuame, juëna nooki entok jita yoret innëhuame, ⁵ jume yoremem bem kóba súahuapo kaa tühuata kaa huéeläpo jípurreka, náu nok nássuame. Jü lütüría kaa ámet aayuk, Dios huátihuábey tómi yö báreka. Katē ámemak hueram báare. ⁶ Tē chë yún béjhuaa áma ayka, jum Dios huátihuäpo, entok buéresi al-leehuame áamak huéiye, jü itom jípurremak al-leäteko. ⁷ Bueituk kaitate ániau äbo kóm nüpala, entok huitti nokhuäpo kaitate ím yeu huériunake. ⁸ Júnentaka itom buänakeu entok itom sánkonakeu jípurreka, íkáite jípurreka al-leenake. ⁹ Bueituk jü tüisi jita jípu péehuame kómam tábbe; huanärim áma emo kurialataka tatahua, entok jü yún buéresi jita áttea péehuame juënasi chäka. Ìri jume yoremem emo tárutuaka am tetejale. ¹⁰ Bueituk jü tómita tüisi musäulihuäpo, sime kaa tühua áma yeu huéiye. Inëlim huate ä áttia péakam Diostat bem eähuim tárük, entok kökosi éehuame ámet tápunak.

Jü tü Dios éehuamtat nássuahuame

¹¹ Të empo yoreme, Diosta yöreme, íkái simete tö búite. Lútula éehuamta jíbe huéria, Dios huáateka, at eäka, yore nákeka, yánti jíapseka jita boobíchaka, entok kaa béttek jíapseka. ¹² Jü tü Diostat éehuamtachê nássua; em mámpe ä buísse juka yü jíapsihuamta; bueítuk íári béchïbo Dios enchi núnnuk, éntoke juebenam bíchäpo Cristotat éehuamta emo ä mabetak tíaka ä täyatebok. ¹³ Én entok, Diosta bíchäpone nésauta enchi mákka. Áapo síme ayukamta jíapsitua, entok Jesucristota bíchäpone két enchä mákka, Áapo Diosta bétana tüisi nookak, Poncio Pilaatota bíchäpo. ¹⁴ Ikái nésautë tüisi ëeria, kaitamak ä kükütiaka, entok kaa emót nokteboka, itom Señor Jesucristota yeu máchiaü tájti. ¹⁵ Íkäri tiempota yúmak ä bíttebonake, jü huitti al-leerita jípureme. Áaposu ä eä páman nésahueme; reyesimieu Rey entok yoiyöturimieu Yöhue. ¹⁶ Áapola jü huépülaka jíba kaa mumukeme, entok machiriapo aane; kaabe ára áman kiimu. Áapörík kaabe yoreme ä bil-la, entok kaabe ára ä bitcha. ¡Áapörík béchïbo jíbatunake ä yörihuähui entok símekut ä nésahuëhui, jíbapo béchïbo! Júnentunake.

¹⁷ Jume ímï ániapo riikom, ámechê nésahue, katim emo buérialinake, jü bem ríkorache kaa am ée sáuhue, bueítuk kara síme tühua át boobittu; ál-la Dios jíapsamtachem am ée sáuhue. Áapo kaita ámpoleka símeta itom mámaka, itom áy al-leenakë béchïbo. ¹⁸ Të tühuata johuäpom rikomtu sáyhua, entokim kaita ámpöleka jábeta mik sáyhua. ¹⁹ Inëlim kutti éehuamta símek béppa béj-rek jípunake, taahuata äbo yebijnakemta béchïbo, entokim yü jíapsihuamta jaatianake.

Ä chúpëpo Pablota nésauri

²⁰ Jee, Timoteo, huaka em emou nokhuamte ëria. Én éntok, kate ä nok jíkkaja, juka nokta kía jájaana nokamta entok türík nanasontemta junne, entok jü kía jájaana nooki, “buére jita yún täyahua” ti téttehuahuamta.

²¹ Bueítuk huate íkái súaleka, Diostat éehuamtam tójjak.

Jü Diosta tü éehuame emomaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Guosa Huëpo Jiojteri Timoteotahui

Teboteri

¹ Ínapo, Pablo, Jesucristota apóstol Diosta éäpo, jü jíapsita itom mák rókakä pámani, Cristo Jesústa huämi. ² In usiahuari nakhuame Timoteotahui. Diosta tü ehuamta, entok yore nák jiokolëhui, entok yánti jíapsihuame emo béchibotunake, itom Áchay Diosta bétana, entok itom Señor Jesucristota bétana.

Cristota bétana nokhuame

³ Diostane baysauhue, Áapörükúu ín tekipanoä béchibo, kaachin éaka, jume ín yoyöhuaripo naateka. Emoune huáate, Diostau enchi buanriaka taahuarit entok tukaarit naa búrujti. ⁴ Jíbane emou huáate, entok em ópuammehui, entokne enchi bít péiya, al-leerimmeyi ino tápunia báreka. ⁵ Bueitukne áu huáate, juka huitti Diostat éehuäu em jípurëhui. Bát ä jípurey, jü em ma yohue Loida, entok em áiye Eunice. Én éntokne tüisi jüneya, enchi két ä jípurëhui.

⁶ Kíalíkune ínel emou jiaahua: Áuhuë ä jáyaktitua, juka Diosta bétana em mabet-ri, júnaköri nee emo béppa mamteko. ⁷ Bueituk Dios kaa espíriutu nahui éehuamta itom mik-la, ál-la juka espíritu úttiakamta, entok yore nákhuaamta entok huitti éaka áu yüihuamta. ⁸ Íari béchibë kaa tihueka nooka, itom Señorta bétana; entok katë ínoy tiihue, bueitukne Áa béchibo pereesotaka aane. Ál-lë jiokot machisi ansimeka júne át huéiye jü evangeliochi, Diosta úttiärammeyi. ⁹ Dios huépul éehuamta itom jípu iaaka itom jínëuk entok santosi itom núnnuk, kaa itom ára jita joä béchibo, ál-la ínel ä yuktialä béchibo, bueituk yore jiokolihuaamta itom mákkak, Cristo Jesústa huämi, bannaataka kee jee ániata ayukäpo naateka. ¹⁰ Ä tü éehuäpo Jesucristo itom jínëumta yeu machiriala. Áapo juka kókkohuaamta kaitapo tahuariaka itom úhuhuaaka, machikun juka jíapsihuamta yeu tójjak, entok evangeliota huám jíbapo béchibo kaa kókkohuaamta.

¹¹ Dios nee áma yuktiala, apóstolpo entok maestropo nee nok iaaka, jume kaa judíommehui. ¹² Íari béchibo yún jiokot machika inou simla. Tëne kaa áy tiihue, bueituk ínapo jüneya jábeta ín súalekähui; entokne tüisi jüneya: Áapo símek béppa úttiaka ín jíapsi ërianake, huäri taahuarit äbo huémtachi.

¹³ Katë ä tójjä, huaka nokta tülisi huémta, ino bétana em jikkajakähui, juka Diostat éehuamta entok yore nákhuaamta Jesucristota bétana ayukamta. ¹⁴ Juka símek béppa türük itom mák-rite ëria, Espíritu Santota ítot anë béchibo.

¹⁵ Béjë jüneya, síme jume Asia buiärapo joome nechim tö sájjak; ámemak näikiari, jü Figeelo entok Hermoogenes. ¹⁶ Diosta yore jiokolëu ámeu ayunake, jü Onesíforota familiabehui, bueituk áapo juebénasi jíapsi yéjtehuamta ínou nüpak, entok kaa ínoy tiihuek, nee pereesotuk junne. ¹⁷ Ál-la buere joära Romau yepsaka kaa jimyoreka nee jariu táytek, nee ä téäu núkisi. ¹⁸ Diosta yore jiokolëu áa béchibotunake, Señorta éä pámani,

huäri taahuarichi. Émpë tüisi jüneiya, jáchin itom ä aniakähui jum pueblo Efesopo.

2

Jesucristota tü sontaaro

¹ Én éntok empo, Diosta sualhuäpo ín üusi, úttiätë áma nüye, jum Diosta nésaupo ára jita johuäpo, Jesucristota bétana. ² Juka juebenam bíchäpo nokaka ino bétana em jíkkajakäu, íkäre ámeu noknake, jume oohuimmehui, kaa emo náyoteka huitti katemmehui; íméchiri jume huatem ára majtياهوü yúmalasi ámet ayunake.

³ Empo jiokot kókosi éake jíäpsa, Jesucristotau türi sontarotaka bénasi. ⁴ Jábe sontaro júne ä tékil tójaka kara täbui tékilpo áu sütia, bueituk huaka sontaro tékilpo ä núnukamta al-leetua báreka. ⁵ Entok kětchi jum yeyhuäpo yö báreka úttiata joame, kaibu yölatata tahuanake, juka reglata jíäpo áman kaa yeehuekäteko. ⁶ Jú buíata éechame bát tekipanuanake, juka etta chúpey ä nü béchibo. ⁷ Áachë suuhua, jú ín nokäbechi; bueituk Áapo jú Señor símekut enchi át jüneetuanake.

⁸ Jesucristotahuë huáate, rey Davidta animmak huéeri, entok kókkolam násuk jíabitekame, ín evangelio jáauläpo. ⁹ Íkái nokta béchibone kókosi jiokot johua. Juëna yóremta bénasine pereesoteri; të jú Diosta nooki kaa pereeso. ¹⁰ Inëline kaa huanti símeta mabeta, jume Diosta bétana yeu púarim nákeka, bempörim két jínëuriata am jájammakë béchibo, Jesucristotau huämi, símek béppa ujyori kaa lülütemtamaki.

¹¹ İri nooki tua lütüria:
Bueituk áamak kókkokätek,
kétte Áamak jíäpsinake;

¹² Jiokot aneka jíäpsakätek, áamakte nésaunake.

Ítapo kaa ito ä täya tíäteko,
áapo két kaa itom áu täya tíanake.

¹³ Ítapo kaa lútula katëtek, Áapo jíbapo béchibo lútulay.
Bueituk Áapo, “kanne ájária”, ti kara jiaahua.

Jü ä tekipanoäpo tüisi huéeme

¹⁴ Íkäre ámeu huáati sáuhue, Señorita bíchäpo, huitti ámeu nokaka: “Katem náu nok nássua.” İri kaitäpo tatahua; ál-la juka emo táruhuamta ámeu johua, jume ä jíkkajammehui. ¹⁵ Símete tülisi yáaka, Diostau emo yeu ketcha, tekipanualero ténasi, kaita tihueka, Diosta noki lútula ä huëpo áman ä nooka. ¹⁶ Katë kía kaa türük kia kuttílasi yun nooka, bueituk jú junëli bem kia nokähui chë júne juënakun bíchaa am huéria, ¹⁷ entok bem nokäu sähua kaa yoyoremta bénasi yoret kikkimu. Júnëlim ayula, jú Himeneo entok Fileto. ¹⁸ Lütüriatam sékänä bíchaa tö sájaka, täbuiasi jiaahua: “Jänituk jume kókkolam béja jíabitesula.” Inëlim jíaka, huatem Diosta súaleme huitti Diostat éhuamta kóm táb-ria. ¹⁹ Të Diosta noki kutti kättek, jiojterita jípureka: “Am täya jú Señor, jume ä áttiirim”; entok: “Símetaka huame kusisi Cristota téhuampo áu nokame, juëna böotam tóijnake.”

²⁰ Të buére jóapo yún jita yáataka áma ayka, oropo entok platapo yáataka, entok huate kútapo yári, huate éntok babupo; ímëri huate jita musäla machik áy jo béchibo, huate éntok kía jita chicha machik áy jo béchibo. ²¹ Të ínëli jú jábe chicha machik áu úhuaakame huéchiapo

tahuanake, Diosta úttilhuäpo. Ä nésaupo huépulta bénasi áu nüyeka, Señorta béchibo, simeta ára jonake; entok kaa áu ámpolnake, türi tékilta béchibo.

²² Huaka jübua yötuahuäpo kaa huéeläpo jita musäulihuamtë tójaka lútula jíapsa, Diostat éaka, yore nákhuaamta jípureka, entok yánti jíapsihuamta, jume kaa chicha machik jíapseka kusisi Señortau nokamaki. ²³ Akë ä tójja, juka kia nok nássuahuamta, bueituk jünéaka, náu nássuahuamta ä huériähui. ²⁴ Jü Señorta tekoka tekipanuame náu nássuahuäpo kaa áu türinake; ál-la simemmak tülisi áu hueriunake; yúmalasi ára yore majtianake, entok jikot anhuamta ára jípunake. ²⁵ Kaa béttek jíapseka ámeu noknake, jume ä béj-reka nok nássuame; jamak júne Dios emo am jíapsi kuaktituanake, lütüriata bem täyanakë béchibo. ²⁶ Éntokem áma emo yeu huíknake, jum diablota am sumaläpo, pereesotaka am jípurëpo, ä nésau am jotua báreka.

3

Ániata lütiseyo jume yoremem jachin emo nünakëhui

¹ Íkäre két jüneriapo yúmala: Jume taahuarim lütiseka huéeyo, jü tiempo süm éehuame yebijnake. ² Bueituk yoremem annake, bempo jíbatu báreka, simeta bempola huáatíame, junneria júhuia emo úttileme, bem ómtirat éame, Diosta béj-reme, bem áchayim kaa nésauta joriame, kaita baysahueme, entok kaa türik jíapsekame; ³ huatemmeu tülisi éehuamta kaa jípureme, kabeta säbuilame, jábetat kia nokame, kaa áu jíapsi yüeme, juka kaa pappeamta kaa jikoleme, jume tühuata omtíame, ⁴ jume ama bétana jábeta bébame, jume kaa huantiachisi emo nüyeme, jume tüisi emo jítaleme, entokim juka bem áy al-leenakeu jíba huáatíame, Diosta béppa. ⁵ Ímëri Diostat éehuamtam jípuremta bénanake, tem juka tua Dios éehuamta kaa jípunake.

Katë ámemak emo türe. ⁶ Bueituk ímëi ínel jóahuammet kimuka, am núk sásaka, jume ili jáamuchim, pereesom bénasi, kaa türik ámet áusülik. Jü kaa tühua kaa huéeläpo ámet ayuka am huíksime. ⁷ Ímëi jíba jita emo majtia, tem kara ä jájame, juka lütüriata, ä täya béchibo. ⁸ Jáchin jü Janes entok Jambres Moiséjtam béj-reka jáptek, ínëli këtchi, ímëri lütüriatam béj-reka kaate; bueituk jita täyahuäpo emo náyotehuame ámet tápuni, entokim Dios huáatihuäpo kaa jehuiteriari. ⁹ Tem béja kaa bát bíchaa kannake; bueituk jü kaa tüisi bem anëu simem bétana täyana, huámëi bénasi.

Pablo nokta ä chupëpo Timoteota tejhuak jachin jita ä yáanakëhui

¹⁰ Të empo ä huéria, juka enchi ín majtiähui, jáchin ín jíapsähui huatem bíchäpo, huaka huitti éaka ín huáatiähui, entok jáchin ín Dios huátëhui, entok jáchin yánti ín jíapsähui, entok yore nákhuaamta jípureka, entok kaa huánti jíapseka simeta ára ín joähui, ¹¹ Diosta kaa súaleme bétanane guók jájjasuri, entok juka kókosi machik ín ínnësuri. Íri inou yeu sika imey pueblompo Antioquíapo, Iconiopo, entok Listrapo; tüisi ín guók jájjahuakapo béttesi inou siika. Të íkái simeta bétana jü Señor nee áma yeu huíkkëk. ¹² Entok simetaka Dios huáatihuäpo Cristotamak santosi jíapsi báareme bem guók jájjanäu ámeu ayunake. ¹³ Të jume kaa tü yóremem entok jume yore bäi táttähuame, jum kaa tühuata bem joä pátäkum, chë jünem kaa tühuata jonake, huatem bäi táttähuaka, entok báitaütaka.

¹⁴ Të empo, kate ä tójaka jíba ä johua, juka em täyakähui, entok tüisi jünéaka jábeta bétana em ä täyalähui. ¹⁵ Bueitukë ili usitaka naateka ä tatäyak, juka Diosta noki jiojteri. Ímëri aram enchi kóba súatua, jínëuriata béchïbo, Jesucristota súalhuä pámani. ¹⁶ Jü sime noki jiojteri Diostat yeu simla, entok huéchiapo huéiye, yore majtia béchïbo; entok juka kaa tü ayurita yuktiaka ä innëtebo; entok juka kaa tülisi yáata ára rútuaktia; entok juka lútula jo báahuamta ára yore majtia. ¹⁷ Bueituk jü yoreme Diosta nésahui joamta lútula jíapsinakë béchïbo, simëku jita ä araunakë béchïbo, jum tühuaata ára ä jonakëpo.

4

¹ Nésautane em mámpo yétcha, Diosta bíchäpo entok Señor Jesucristota bíchäpo. Áapo jume kókkolammet entok jíapsammet yäura nokta chúpanake, júnakoy táapo reytaka ä yepsäpo. ² Diosta nokië nooka, juebénasi júchi bénasi ínel éehuayo, entok kaa ínel éehuayo. Juka kaa tü ayurita yuktiaka, lütüriate ä innëtua, Diosta noki kuttílasi huéhui. Íkäre am téjhua, yánti éaka, Diosta noki jíba ájäriatukähui. ³ Bueituk tiempo äbo yebijnake; huanärim juka Diosta noki tua yúmalasi entok kuttílasi huemta kara mabetnake. Ál-lam senuk jíkkaij báreka, elësikisim ä innëaka, huanärim juebena yore mamajtiame náu tóijnake. Huanärim am majtianake, bem ä türepo entok ä huáatiä pámani jíbba. ⁴ Entokim lütüriata kaa jíkkaij báreka ä omoutenake, cuentom kia ettejoariata ayukäu bícham kannake. ⁵ Të empo simekuchë yúmalasi emo jípure; juka jikot anhuamtë yánti éaka mabeta; evangelista tékiltë johua; simete yáuhua, juka Dios nésauta em mabetakähui.

⁶ Bueituk ínapo béja muk báare, Diosta béchïbo; jü taahuari ín sinnakeu béja yúmase. ⁷ Tühuaapo nássuahuamtane yáasula; entokne át simsula jü böochi; Dios huáatihuamtane ín jíapsipo ëriala. ⁸ Én éntok, jü coroona lütüriata huë páman täyahuame nee boobíchaihui. Íkai nee máknake, jü Señor lútula Juez, huäri taahuarichi. Entok kaa nee jíbba, të simem huame ä nákeka ä boobíchaihuime.

Jita jachin am yáanakëhui áapo am tejhuak

⁹ Bamsekë läuti nee äbo bitcha. ¹⁰ Bueituk jü Demas nee tö simla; kaa tühuaata ániat ayukamta tutüreka, jum pueblo Tesalónicau bíchaa siika. Crescente Galacia buiärau siika; Tito éntok Dalmacia buiärähui. ¹¹ Lucas jíba ínomak aane. Marcoste núnuka inou ä huéria, bueituk ára tüisi nee ania, ímí tékilpo. ¹² Tíquicotane buere joära Efesou bíttuak. ¹³ Äbo sikátekë jume kapotemë inou nüpa; pueblo Troaspone am tö siika, Carpota jóapo. Jume librom entok jume pergaminom, ímërë chë júne kaa koptia.

¹⁴ Alejandro jü sisiguokta tekipanuame, Diosta tühua nee tóij íaaka, juebénasi kaa tüisi anhuamta inou yáala. Áapo Señor ä béjtuanake, juka jita ä joä béchïbo. ¹⁵ Émpë áa bétana két emo suaya, bueituk ítobia kíktek, tüisi itom nokäu bėj-reka.

¹⁶ Tua bát nee ino nok-riäpo kaabe ínomak taahuak; simetakam nee tö sájjak. Íäri bétana Áapo Dios jukai kaa ama am naikirianake, am jikokorinake. ¹⁷ Të jü Señor ínomak anek, úttiata nee mákaka, bueituk ínëli inou huémta násuk jü Diosta bétana nokhuame ára yáatuk, sime Diosta kaa súaleme ä jíkkaijnakë béchïbo. Ínëli jü leónta teni kaa nee buäka. ¹⁸ Jü Señor nee áma yeu huíknake, sime kaa türík ayukäpo, entok

téhuekapo reytaka ä nésahuepo nee jípu báreka nee suayanake. Símek béppa ujyoori áa béchibotunake jíbapo béchibo. Júnentunake.

Teboteri entok Diosta tü eäu ä chuppepo

¹⁹ Priscata entok Aquilatë tebotua, entok Onesíforota jóapo jomeme.
²⁰ Erasto pueblo Corintopo taahuak. Trófimotane éntok pueblo Miletopo tö siika, kökoremta. ²¹ Séberia tiempota kee yúmaye äbo huéiye. Eubulo, Pudente, Lino entok Claudia enchim tebotua, entok síme jume hermaanom.

²² Áapo Señor Jesucristo em espíritumak annake. Jü Diosta tü éehuame enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Títotau Ä Jiojtekähui

Teboteri

¹ Pablo Diosta saulero éntok Jesucristota apóstol, jume áapörík yeu púari Diostat ehuápámani, entok jü lúturiata täyahuäpo jum emo jiokölihuä pámani. ² Jum jita jíba boobít-huäpo yü jíapsihuäpo. Jum Diosta kaa yore baytähuäpo, yore ä mak-rokkak, kee jee ániata yeu machiay náateka. ³ Éntok taahuata yúmak ä täyatebok juka ä nooki, jume huatemmeu ä nokhuä pámani, íri ín mampo toijri Diosta itom jínëukamta nésaupo. ⁴ Titotahui, Cristota súalhuäpo tua ín üusi, Diosta tü eäu, yore nak jiokölihuame, éntok yánti jíapsihuame, Dios Áchayta entok Señor Jesucristota itom jinëukamta bétana.

Jume pastorim entok obispom jachin ministerio tékilta bem yánakëhui

⁵ Iäri béchibone isla Cretapo enchi tö siika, hua kaa tüisi huentá enchi rútuaktianakë béchibo, éntok síme buere joarammet pastorim enchi joa íaaka, nesauta enchi ín makakä pámani. ⁶ Íri, jü kaa turik bétana kaita át nok mátxhina, huépulak jíba jubnake, entok Diosta súaleme úusinake, kaa turik bem joa bétanam kaa natuatunake entok bem éäpo jíba jíapsihuäpo. ⁷ Bueítuk úttea, jü obispo kaa türik bétana kaita at nok machiná Diosta tékil ä joapo kaa au buerialinake, kaa juénaratunake, kaa vino jílérótunake, kaa nássuäratunake, tómita kaa türik bétana huentá kaa úkulnake. ⁸ Al-la ä joapo ára huatem mabetnake, tühuata naknake, éntok suámsi au núnake, lútula jíapsinake, santosi jíapsinake, ä jíápsäpo áapo au yüeka au yekanake, ⁹ ára áamak ä tahuarianake juka nok lutúriata, ä majtíahuaka pámani, entok ket ára ámeu noknákë, yore majtihuäpo kayta tábuiasi jípureka, éntok jume ä nok bójreka nokame ahuä temajtuaka ä tü etuana, jünehuamta am maknake.

¹⁰ Bueítuk ketunem juebénaka aane, jume lútúriata nok bój-reme, jume kia jájana jítat nokame, entok yore baytähuame, entok chë junne jume circuncisiónta hueriame. ¹¹ Úttea huamei tem páttiabéchibo; bueítuk síme joamim jíapsi násonte kaa tühuata am majtíaka, íkái joakam tómita yún koba báare.

¹² Senu áme násuk profeeta ínel jiaahua: “Jume cretapo joomem jíbam ára nókichi, animal kaa susuáram bénasim maachi, jíbuáram, obëram.” ¹³ Íri ä nokäu lútúria. Juari béchibo, kuttilasë ámeu nooka, juka Diostat ehuamta türik am jípunakë béchibo, ¹⁴ kaa jume judíom cuentommet suánake, éntok huame yorémem nesauriachi, bueítukim lútúriata omoute.

¹⁵ Síme chicha machirata kaa jípуре, jume chicha machirata kaa jípureme béchibo, té huame jíapsi nasontulataka kaita súaleme béchibo, síme chicha maachi; bueítuk jü bem éeri éntok jíapsi suára nasóntula. ¹⁶ Diostam emo täya tíiya, té hua bem jita jóäubeyim ä omoute. Kujti machirata jípureka, Diosta bej-rekam jíápsa, jita türik júne kara joaka.

2

Jü lútúriata yore majtíahuame

¹ Të empo Akë ä nooka juka kaa täbuiasi huentä yore majti-ahuamta. ² Jume yoiyöturim yúmalasim suamsi emo núnake, kaa yún nokaka, suamsi, emo yörihuäpo tülisi, Diostat ehuäpo kaa täbuiasi, emo nakhuäpo, entok ára jita böbithuäpo. Jiapsina, áma yeu huéé béchibo, jum kaa tühuapo. ³ Ínëli jume jamyóyölam, bem jíápsäpom yörisi machisi emo núnake, kaabetat kia nokaka, vino jihuame kaa am yuínake, tühuatam ára majtianake; ⁴ jume jáamuchim chë kaa yoiyöhuemim majtianake, bem kunam am náknakë béchibo, éntok bem asoam, ⁵ entokim suamsi emo nüyeka, kayta kaa türik joaka, bem joam am suayanakë béchibo, tü jíápsitam jípunake, bem kunam bëtukim emo am núnakë béchibo, bueituk Diosta nokibet bette nokta kaa ä bétana noknä béchibo.

⁶ Alë bénasi kétchi, jume jübua yoiyötume kuttilasë ámeu nooka: suamsi emo am nü sáhueka; ⁷ símepë bat emo ketcha ejemplopo, tekilpo türik joaka, yore majtihuäpo, yúmalasë emo bittebo, entok suamsi, ⁸ nokta türipo entok kara omouteta, bueituk jü ä béj-reka huéme ä tiunakë béchibo, entok kaita juénak enchim bétana nok machik jípureka.

⁹ Éntok jume saulerommehuë kuttílasi nooka, bem tékom bëtukim emo nüunake, símeku am türeu jonake, katim elaka am nok bejnake; ¹⁰ kabeta baytahuaka jita ä ühuanake, ál-la símeku ä bitteboka lútula au núnake, bueituk símeku jü Diosta bétana yore majtihuame itom jinëume üjyörisi bittunake.

¹¹ Bueituk jü Diosta tü eäu áu bittebo, síme yoremem jínëuriata makbareka, ¹² itom majtiaka, juka Diosta kaa yörihuau tojaka, éntok juka ániapo kaa türik úkulhuamta, juéna éerita tójaka, ímite jíápsinake suamsi, lútula entok Dios huáateka, ¹³ juka tüisi al-lehuäpo mabet-báahuamta boobíchaka, entok ujyörisi au yeu machirianakeme jü buere Dios, éntok Jesucristo itom jínëukamta, ¹⁴ jü ito béchibo au tojakame, síme kaa türiku itom jínëu báreka, éntok tossaala itom báksiaka ä pueblo attiapo itom jípu báreka, éntok tü tékilta johuäpo naybuk-riata jípureka.

¹⁵ Íkäre ámeu nooka, kuttílasi éntoke yäura úttiata jípureka kaa türi bem yáari am toij sauhue. Kaabe kaa kia kaitäpo enchi jípunake.

3

Lútula jíápsi jípuhuame Diosta tü eäpo

¹ Amëhue am huatisauhue, jume gobierno tékilta jípureme entok yäuram nesahueme áme bëtuk emo am jípunakë béchibo, nesautam jonake entokim at jíapseka tékilta jonake. ² Kaabetachim juénak noknake, katim nássuäleromtunake, ál-lam huatemmakim tülisi emo jípunake, simë yanti ehuamta bittteboka síme yoremem bíchäpo.

³ Bueituk ítapo ket bannaataka kaa susuakay, katte Diosta nésaupo rejtey, chikturataka, síme juéna éerita bëtuk ito jípureka. Kaa tühuapote jíápsay, éntok jita ito nat úkuleka, kaa bibit péehuaka, éntok huatem kaa bibit péaka. ⁴ Të juka Dios itom jínëukamta tü ehuamta itou yeu machiako, éntok síme yoremem ä nákéhui, ⁵ itom jínëuk, kaa lútula huëpo tuhuata itom yáakä béchibo, ál-la itom ä nak jikolëpo, bajsiahuaka bemélasí tomtihuäpo, entok Espíritu Santopo bemélasí ä yahuakapo. ⁶ Jü, buéresi yüni itot ä chíbejtiakähui, Jesucristo itom jínëukamta bétana, ⁷ bueituk lútula jíápsihuamta ä tü eäpo jípureka, amakte herenciata jípureka tahua, yü jíápsihuamta itom boobichä pámani.

⁸ Īri nooki huitti lútüría, Íachĩri katē kom eaka, kutti am téjhua, bueituk jume Diosta súaleme tü tekilpom jíba emo jipunake. Ímēri türimme, éntok yoremem ania. ⁹ Tē juka nokta kaa nau bataka huemta katē ä jikkaijbáare, entok juka nat tomti kat-huamta bétana kia nokhuamta, entok juka leyta bétana nau nok nássuahuamta, bueituk kia bejja entok kaitapo yore ania.

¹⁰ Jü yoreme emo näikimtehuamta joamta, séjtuli entok guosa kuttílasi áu noksuka, pakunē yā tahuaria. ¹¹ Juneate hua ínēli áu nasontekame, Diosta bejre, entok bette noki at chuppe, juka bette nokta at chupe béchĩbo.

Jíta ä yánakeu bétana au nokak

¹² Artemasta ö Tíquicota émou nee bíttuako. Emo bamijtuaka pueblo Nicópolispo inou yepsa, bueituk júmüne, síme séberia tiempopo tahua báreka eiya. ¹³ Jü Zénas leyta yúmalasi täyame éntok Apoolojta, al-leake am boo tojja, kayta ámeu bĩnakē béchĩbo. ¹⁴ Jume itomak aanim am áraunakē béchĩbo, jum tü tékilta johuäpo. Bueituk jume jita ámeu bëyemmehui am anianakē béchĩbo; bueitukim ínēli huatem tuhuata joorianake.

Teboteri éntok ä chupēpo Diosta tü eähui

¹⁵ Síme jume ínomak aneme enchim tebotua. Jume Diostat ehuäpo itom nakemē tebotua, Diosta tü eäu enchimmaktunake. Júnentunake.

Jü Carta San Pablota Jiojteri Filemóntahui

Teboteri

¹ Pablo Jesucristota béchïbo pereeso, entok jü hermaano Timoteo, jü nákhuaame Filemóntate tebotua, itomak tekipanuumta, ² entok kétchi hermaana Apia nákhuaamta, entok Arquipotota, Diosta tékilpo itom jáläekamta, entok huame Jesucristota súalhuäpo náu aanim, em jóapo nau yayajame. ³ Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaktunake, Dios itom Áchayta bétana entok itom Señor Jesucristota bétana.

Filemón Diostat éiya entok huatem nákke

⁴ In Diostane baisahueka emou huáate, oraciónim ín joä beleki, ⁵ bueitukne ä jikkaja, Señor Jesucristota súaleka em ä nákéhui, entok simem huame Diosta bíchäpo huélpülsi emo nüyeka jíapsame. ⁶ Huä Diostat éehuame huatemmeu em nokäu, huitti át jünee huamta enchi máknake; ínëli sime jü tühua enchimmet ayunake, Cristo Jesússta huämi. ⁷ Bueituk tüisite al-leiya, entokte jíapsi yéjtehuamta jípure, em huatem náké béchïbo; bueituk empo, ín saila, jume Diostau bíchaa huélpülsi jíapsame bem jíapsihuaam óusi éiya.

Pablo Onésimota béchïbo jïokot jiaahuak

⁸ Huäri béchïbo, Cristota bétanane lütüriata jípure jïöbe, emót ín nésaunaké béchïbo, hua jita chë türik bétana, ⁹ tëne emou jïokot jiaahua, yore nákhuaamta téhuampo: ínapo Pablo béja öla, entokne pereeso Jesucristota béchïbo. ¹⁰ Én éntokne ín üusi Onésimota béchïbo emou nooka, nee pereesotuk Cristota bétana yeu yoremtukame.

¹¹ Huä bannaataka kaa emou türiakaihui, të ëni emohui entok inou júne türi. ¹² Én éntokne júchi emou ä bíttua. Akë ä mabeta, em nee mabetäpo bénasi. ¹³ Bueituk ínapo ínomak ä tahuatua péa jíöbe, enchi kara ínomak anëpo, nésautea nee ä joria íaaka, ímï cárcelpo evangeliota béchïbo pereesotaka ín anëpo. ¹⁴ Tëne kaita yáa báare kaa em ínel éäpo, bueituk ínëli jü em tü éeri kaa útteata ä yáriä béchïbo, ál-la em júnen éäpo. ¹⁵ Bueituk jamak íäri béchïbo au näikimtek emo bétana, jaiki huásuktiapo jáni, én éntok bát bíchaa sime huásuktiapo enchi ä mabetnaké béchïbo, ¹⁶ të ëni kaa súmatataka enchi tekokam ténasi, të ál-la chë junne, súmatataka béppa, ä sailaka tüisi ä huátia ténasi. Ínapone tüisi ä nákke, të jíbatua empo chë junne. Ä yoremtukä pámani, em ä nákéu türi jíöbe, të chë júne musála maachi, jü em ä náknakëhui, Cristota súalhuäpo.

¹⁷ Én éntok ä junëlitunakey, Cristota súalhuäpo empo ínomak huëtek, Akë ä mabeta, em nee mabetä bénasi. ¹⁸ Entok jítäpo júne kaa tüisi émomak tahuaka enchi huikiriätek, juka enchä huikiriähui, ínohuë ä tójja. ¹⁹ Ínapo Pablo ín mámammeyne ä jïojte: ínapone ä béjtuanake. Kaa täbuiasi emou jiau béchïbo, émpë chë nee huikiriya. ²⁰ In saila Señorta súalhuäpo, arë nee ania jáni; nechë jíapsi yétcha, jimyore béchïbo, Señorta súalhuäpo.

²¹ Emoune jïojte, juka nésau éehuamtat ára em joäbet éaka, jünéaka chë júne ín nokäu béppa em ä yáanakëhui. ²² In áma emou yebijnakehuë huéchiapo jípure; bueituk Diostau enchim buaná béchïbo júnentunake, jü áman enchim ín bínnakëhui.

Teboteri entok Diosta tühua

²³ Epafraſ enchi tebottua; áapo ínomak pereeso Cristo Jesústa béchĭbo.
²⁴ Entok huate két enchi tebottua: Marcos, Aristarco, Demas, entok Lucas, ínomak tekipanuame Diosta tékilpo.

²⁵ Itom Señor Jesucristota tühua enchim jíapsimaktunake. Júnentunake.

Jü Carta Hebreommeu Jiojteri

Dios ä Üusihua bétana nok-la

¹ Dios juebénasi noksulatukay yún kaa nanäla machisi júnak táapo täbui taahuarimmechi, jume áchayhuarimmehui, profetam huämi. ² Én ímëi taahuarim chúkula huëpo ä üusihua huämi, itou nok-la. Íkái éntok ä yô yáaka símeta ä mámpo tójjak; ániata éntok áapörík béchïbo yáuhuak. ³ Áapo ájãria jü bélojkosi símek béppa Diosta ujoyória, éntok tua alëbenna símeku, síme ániat ayukamta jíapsítua, símeta tútti jípure ä nok úttiãrayi. Éntok Áapo mukuka símek béppa túlisi itom báksiak, kaa tü yáarim itom úhúuaaka. Huanäi ámani jíkat jü tua yörisi machik bátam bétana yejte.

Jü Usiari ángelesim béppa chë yörisi maachi

⁴ Íãri béchïbo ángelesim béppa chë yörisi machisi tahuariahuak, éntok bempörim béppa chë yörisi machi téhuam mákhuak, tua Diosta ä üusi béchïbo. ⁵ Bueítuk, ¿jauhueysu Dios jabe ángeltau ínel jiaahuak:

Émpë ín Üusi;

ínapone én em Áchaytaka taahua?

Éntok këtchi:

Ínapone én áa béchïbo áchayhuari;

áapo éntok ín üussitunake.

⁶ Éntok këtchi, juka kësam huéríta ániau kóm bíttuaka jume ángelesimmeu ínel jiaahua:

Tónommeyem áu jápteka ä yöre.

⁷ Jume ángelesim bétana éntok kët ínel jiaahua:

Ä ángelesim jekata bénasi johua;

jume nésauta ä joriame éntok táij bétemta bénomme.

⁸ Éntok ä Üusi bétana ínel jiaahua:

Dios yörisi machi bankopo káteka, jíbapo béchïbo nésahue,

éntok jü kuta em réytaka áy nésahueu huitti lútula huéeka bíttu.

⁹ Juka lútula jíapsihumtë nákke;

të juka kaa türík éntoke kujti eäke kaa huátia.

Íãri béchïbo Dios enchi áma yeu púuhuak.

Jü em Dios éntok musäla machisi al-leehuamta enchi mákka,

em jáläim béppa.

¹⁰ Éntok íkái kët nooka:

Empo, Señor, símeta naatëpo buiatë yáuhuak;

jü téhueka junne em mámammey yáari.

¹¹ Íri lütinake, të empo jíbapo béchïbo tahuanake;

jü huate éntok súpem bénasi moynake.

¹² Éntok huépul súpem bénasë nat am tóttianake,

éntoke chúkula täbui bemela súpem béchïbo am nakulianake.

Të empo katë täbuiasi tahuanake, éntok em huásuktiriam katim lütinake.

¹³ Bueítuk jauhuey taaposu Dios, jábe ángeltau ínel jiaahuak:

¿Ímire ín bata bétana yejte,

jume enchi bej-reka kateme em guókim bétuk nee am órëu tájti?

¹⁴ ¿Jachum kaa espíritu áusüli, jume Diosta tékilpo aneme? Ímëri juka jínëurita mabetnakeme bem anianakë béchibom äbo bíttuari.

2

Jü buere jínëuria

¹ Huäri béchibo, úttia tüisi át suaka itom ä binnakëhui, juka Diosta noki itom jikkajakähui, juka itom súalëu kaa koptiä béchibo. ² Bueituk jü noki ángelesim nokakäu huitti taahuak; entok jume Diosta béj-reka ä nésauro kaa bem yáakäu, lútula éehuäpo júne két bette noki ámet chúppuk. ³ ¿Jáchisute áma yeu sákanake jáni? ¿Juka jínëuriata tüisi yörisi machik kía kaítäpo bichäteko? Jü Señor iäri bétana bát ä nookak, kësam huëpo; jume ä jikkajakame éntok itom ä téjhuak. ⁴ Ínëli Dios ä lütüriatey ámemaki. Jume señaalim entok buéresi huëpo kaa täyahuamta entok obiachik kara johuamtam johuay. Espíritu Santo éntok ámet ä näikimtey, ä éä pámani.

Jü yore jínëihuamta yáakame

⁵ Bueituk Dios kaa jume ángelesim mámpo ä tójjak, juka ánia äbo huémta; iäri bétanate náu ettejo. ⁶ Të séjtul huëpo senu nookak, Diosta noki jiojteripo ínel jíaka:

¿Jábesa jü yoreme em áu huáatinakë béchibo,
entok jü yoremata üusi em áu yéebijnakë béchibo?

⁷ Íkäre yáaka ángelesim beu chë ili bétuk ä tahuariak.

Ä yörinäu éntok símek béppa uiyorike ä coronatuak.

Éntoke juka em yáakäu símete ä mámpo tójjak.

⁸ Símete ä guókim bétuk tahuariak.

Bueituk ínëli símeta áa bétuk tójaka, kaita yeu bëaka, símeta áa bétuk tahuariak. Tëte ketune kee jee ä bitcha, juka símeta áa bétuk tahuanakemta. ⁹ Tëte huákäi bitcha, juka ángelesim násuk ili bétuk tahuariahuakamta. Jesús ä yörihuäpo entok símek béppa uyorik coronatuahuak. Jiokot áu ä sikäpo muukuk, bueituk Diosta símem náké béchibo kókkohuamta nüka.

¹⁰ Ínëli türiakay símeta áttiakamta béchibo, bueituk áapörík béchibo síme aayuk. Ä üusim símek béppa uyorikum am huéria báreka, jum jiokot anhuäpo yúmalasi ahuä nütuak, juka jínëuriata áme béchibo yáakamta. ¹¹ Bueituk Dios santosi jíapsihuamta yore makame, entok jü santosi jíapsihuamta mabetame. Símetakam huepulaik jíba áchayek. Huäri béchibo jü Diosta Üusi kaa ámey tihueka am saila rókka, ¹² ínel jíaka:

Em téhuamne ín sailammeu noknake,

entokne yún emo náu tóijlame násuk himnomne emo béchibo buiknake.

¹³ Entok júchi ínel jiaahua:

Ínapone át éenake.

Júchi éntok bemelasi ínel jiaahua:

Éni ínapo, entok jume usim Diosta nee mákakähui.

¹⁴ Jachin jume usiarim náu áchayek takaapo entok ójbopo am nanälaitukä bénasi, áapo két takaapo entok ójbopo ánëli áu jípurek. Bueituk ímí huämi ä mukukäbey, juka kókkokhuamta núk kátekamta kaítäpo tahuariak. Íri béja jü diablo. ¹⁵ Huanäi kaítäpo am yáaka, áma yeu am huíkkek, jume símem kókkohuamta májhueka áa bétuk

emo jípureïhuim, bem kókkou tájti. ¹⁶ Bueïtuk tua lútüriapo kaa jume ángelesim aniak, ál-la jume Abrahamtat yeu kat-riam. ¹⁷ Íäri béchïbo úttiatakay, símeku ä sailam bénatunakëhui. Ínëli yore nák jiokolihuamta jípureka huitti tiöpopo chë néshue, Diosta néshui joaka, entok juka pueblopo kaa türik bem yáari am úuhua. ¹⁸ Bueïtuk áapo két jiokot ansuk, kaa tühuapo jíöbilahuaka. Íäri béchïbo áapo úttiata jípure, jume kaa tühuapo jíöbilahuame ania béchïbo.

3

Jesús Moiséjta béppa chë yörisi maachi

¹ Júntuksan Cristopo itom hermaanom yeu púarim, téhueka bétana núnutaka jíápsame, áachem suuhua, jü apóstol entok tiöpopo buere yäutat itom át éäpo, Cristo Jesústachi. ² Áapo kaakun bíchaa áu náyoteka ä yuktiahuaka páman jíba áu nüka, entok Moisés këtchi ánëli, símekuu jum Diosta jóapo. ³ Bueïtuk ïri, Moiséjta béppa buéresi yörihuaka bít-hua, jachin jü kárita yáakame chë yörihuaka bít-hua, jü kárita béppa. ⁴ Bueïtuk jábe ä yáala, juka kári yáataka kátekamta; tē juka síme ayukamta, Dios ä yáuhuak. ⁵ Lútüriapo Moisés símeku kaa áu náyoteka tekpanuak, jum Diosta jóapo, ä sáyhuaka pámani. Íri lútüriataka taahuak, áa bétana tüisi nokaka. ⁶ Tē Cristo usiaritaka ájária, entok kárita béppa lútüriata jípure. Íri kári éntok ítapote ájáriam, bueïtuk ítapo itom mabetakäu kaa ito náyoteka ä ériakátek itom jíapsäu tájti át éaka, entok juka jita boobít-huäpo ito jábeleka.

Diosta pueblo jimyoreria

⁷ Huäri béchïbo, jü Espíritu Santo ínel jiaahua:
Bueïtuk empo ä nokäu én jíkkajáteko,
⁸ katem enchim jíapsim námakasi johua,
júnak-riapo jume Diosta béj-reka ánia bueka päriapo jíöbilahuaka ayukame bénasi.

⁹ Ímirim nee jíöbilak, jume enchim áchayim.
Nechim jíöbilak nee áma yumäu júneria báreka.
Huanärim juka ín yáakäu bitchak, cuarenta huásuktiriampo.

¹⁰ Íäri béchïbone ámeu öomtek, huamei nát tómti katemmehui, ínel jíaka:
“Jíbem náa kannake, enchim jíápsipo kaa yánti éaka,
éntokem ín böom kaa täya báare.”

¹¹ Huäri béchïbo ín öomtëu bát kéchakane ínel jiaahuak:
Kaibum áman kimunake jum inot jimyorehuäpo.

¹² ¡Áachem suuhua! Hermaanom, enchim násuk kaabe kaa türik jíapseka kaa ä súaleka áu náyotenake, jum Dios jíápsamta súalhuäpo.

¹³ Ál-lem chikti táapo kuttílasi náu nooka, ketune tiempota jípureka, bueïtuk ínëli kaabe enchim násuk námakak jíapseka annake, kaa türikuu baítaütaka. ¹⁴ Bueïtukte Cristotamak ä áttiak, juka áa bétana itom jípunakëhui kaa ito nayoteka itom jíapsäu tájti, juka át éehuamta itom naatekäpo bénasi.

¹⁵ Én éntok íkái nokhua násuk:
Eme ä nokaü én jíkkajakáteko,
katem enchim jíapsim námakasi johua,
jume júnaköri nee öomtituakame bénasi.

¹⁶ ¿Jábesamme, jume ä jikkaijsuka, ä öomtituakame? ¿Jachum kaa sime jume Egiptopo Moiséjtamak yeu sájakame? ¹⁷ ¿Jábemmaksu cuarenta huásuktiapo omtey? ¿Jachu kaa jume Dios bejrim yáakammaki? Ímëi bem takahuam éntok ánia see päriapom huátteka kókkok. ¹⁸ Entok, ¿jábemmeusu ä noki bát kéchaka am téjhuak, kaa áman am kimunake tíaka, jum áamak jimyorehuäpo? ¿Jachu kaa jume ä nésahui kaa yáakammehui? ¹⁹ Entokte am bitchak, kara áman kimuka am tahuakahui, kaita bem súalëra béchïbo.

4

¹ ¡Átte suaka Diosta máujnake! Bueïtuk jachinai junne jü jimyorehuäpo kimu báahuaka boobit-huame, huate enchim násuk aneme kara ä jájameka tahuanake. ² Bueïtuk itou két jíba ánëli nok-ri, jü bemela noki bempörimmeu bénasi. Të jü noki bem jikkajakähui, kaitapo taahuak, juka Dios éehuamta kaa am jípurekä béchïbo, jume ä jikkajakame. ³ Të ítapo ä súaleme áamakte áman kimula, jum jimyorehuähui, ä jíakä pámani: In omtëune bát kéchaka am téjhuak,

kaa áman am kimunake tíaka jum jimyorehuähui.

Éläposu juka tékilta béja chúpasulatukay jiöbe, juka ániata naatekäpo naateka. ⁴ Bueïtuk séjtul huëpo jimyore taahuata bétana ínel jiaahuak:

Dios jimyorek sime tékilta yáasuka,

jum guoy búsan taahuata huëpo.

⁵ Entok ímï júchi bénasi:

Katim áman kimunake, jum ín jimyorehuähui.

⁶ Huäri béchïbo, ketune huate bëye áman bem kimunakëhui, entok kétchi huame bát bemela noki ámeu nokhuakammehui, katim áman kiímuk, nésauta kaa bem yáakä béchïbo. ⁷ Én éntok júchi taahuata yétchak ëni, ínel jíaka: Chúkula tiempota simsuko, Davidta huam, ínel jíayhuäpo:

Eme ä nokäu én jikkajakätek,

katem enchim jíapsim námakasi johua.

⁸ Bueïtuk Josué juka jimyore taahuata am mákakäteko, kaibu júchi täbui taahuarita bétana nok éiyey. ⁹ Huäri béchïbo ketune jimyore taahuari áma tahuala, jü Diosta pueblo béchïbo. ¹⁰ Bueïtuk jü Diostamak jimyorehuäpo kibak-lame, két tékilta yáasulataka jimyore. Dios két alë bénasi jimyore, ä tékil yáasulataka. ¹¹ Ámante kimu báreka éenake, jum jimyorehuäpo; bueïtuk kaabe áma áu náyotenake, huámëi bénasi, jum nésauta kaa johuäpo, kaa türiku.

¹² Bueïtuk jü Diosta noki jíapsa, entok simeku áma yuuma, entok sime kúchirim náu bíchaa buahuiakame bénasi chë mékka tájti ára jita chúktia. Jíapsichi entok espíritut junne ára kibake, óta tónoapo entok tuétanompo junne; entok juka yorem éeri jíapsipo ayukamta júneria. ¹³ Jü yáataka ayukame ä bíchäpo kara éсотu, entok sime súpe joaritaka étapori ä bíchäpo. Huáahui lúl-late jápteka yeu ä buíjnake, itom yáalähui.

Jesús jü buere sumo sacerdote

¹⁴ Én éntokte ä jípure, juka sumo sacerdoteta, téhuekata béppa jikau sikamta, Jesús jü Diosta Üusi. Áapörík súalhuäpote jíba annake.

¹⁵ Bueïtuk ïri sumo sacerdote ára itom jiokoleka ára itom ania. Jüneyia ítapola kara itom áma yumähui. Áaposu két ito bénasi kara áma yúmam ténaka jiöbilahuak, të áapörikut jü Dios bejri kaita át aykay.

¹⁶ Áute rúktinake, tüisi át jíapseka, Diosta yörisi kátekäpo, juka nák

jiokolihuamta jajam báreka, entok Diosta tühuapo kaita bëaka jikot anhuäpo yore aniamtahui.

5

¹ Bueituk sime sumo sacerdote yoremem násuk yeu púari, áme béchïbo obisi an iaahuaka Diosta bétana núnuri, juka Diostau bíchaa näikiata entok animaalim ójbo, jume Dios bejrim béchïbo ä yáa iaahuaka. ² Bueituk yánti áu nüyeka ára am boobinnake, jume kaita täyaka kaa tühuapo emo náyotelame entok kaa suasi emo nüyeme, jünéaka áapo két áme bénasi kaa úttiaka jíapsihuäpo áu innéaka. ³ Júneli juka Dios bejri áapörikut éntok yoremraatat ä ayuka béchïbo, úttia ili kabarata mëaka Diostau bíchaa ä näikianakëhui, yoremraata béchïbo entok áapo béchïbo.

⁴ Bueituk kaabe kia ínel ä éä béchïbo tékilpo áu úttiltebo báanake, ál-la hua núnuritaka Diosta bétana yuktiari, Arónta núnuhuaka bénasi. ⁵ Júneli kétchi Cristo jum simek béppa ujyoriku kaa áu úttilek, juka sumo sacerdote tékilta áu mákaka, ál-la hua ínel áu jákame:

Émpë ín Üusi;

ínapone i taahuarit enchi usiak.

⁶ Bueituk kétchi sékana ínel jiaahua:

Émpë tékil sacerdoteta yúu tútti jonake,

Melquisedecta yoremempo jometaka yö yáatukä pámani.

⁷ Të Cristo ímí buíapo jíápsaka, jikot éaka nookak, ópuam guötiaka hua úttiata jípurementahui, ä muknakepo ára ä jínëumtahui. Íneli éntok iári béchïbo jíkkaijtuk, yörisi májhueka. ⁸ Usiaritaka junne, jikot ä anë násuk, nésauta ára joaka taahuak. ⁹ Entok yúmalasi chúpemta mákhuaka, juka jíbapo béchïbo jínëuriata yáuhuak, sime ä nésahui jo báareme béchïbo. ¹⁰ Huanäi Dios ä jünerializebok, sumo sacerdote tékilta ä mákaka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

Jínhua maachi, jü Diosta súaleka ä tóijhuame

¹¹ Iári bétanate yún ára jita nooka, të obiachi jünakiachisi ä nok báahuäpo, enchim kaa huitti jíkkajä béchïbo. ¹² Bueituk eme béjem huatem ára majtia éiyey, bueitukem béja yún tiempota huéria. Të ketune bëye jü enchim majtianähui, juka chë kaa obiachik Diosta nokpo bát huémta. Éntokem íneli kaa áma yúmaka tahaala, ili usita lechim jëyë bénasi; bueituk karem buáhuamta buäye. ¹³ Sime jume ketune lechi jëyeme ketim jee árahue, jum lútula huémtat jüneeahuäpo; bueituk ketunem ili uusim. ¹⁴ Të jü bette buáhuame jume yötulame béchïbo. Ímëri jum élaka jita johuäpo emo majtialataka, akim ä jünëria, juka jüneeahuamta, tühuata entok kaa tühuata bétana.

6

¹ Huäri béchïbo, juka bát itom majtiahauakau huamte sákasuka, Cristota bétana huémta yúmalasite bát bíchaa át jíapsi báreka éenake. Katte júchi ito ä majtianake, juka téta nahuata júchi yecham ténasi entok juka tekil mukiapo hueme kókkko huaú yore hueriame. Të jü Diostat éehuame iiri jü jíapsi kúaktihuame, ² jü batöhuamta bétana yore majtiahuame, jü jábetat béppa mámtëka Diostau ä nok-riahuame, jü kókkolam jíabitëhui, entok jü bette noki jíbapo béchïbo chúpánakeme. Béjate simeta íkái täyasula. ³ Entokte íkái yáanake, lütüriapo Diosta júnel éayo.

⁴ Bueituk karam jájamtuka tatahua, jume séjtl machiriata mabetakame, jü jikattana Diosta tü éeri bem jihuekäu entok Espíritu Santota huam bem mabetakähui, ⁵ Diosta tü noki entok juka úttiäraata ánia äbo huémtat jihuekame. ⁶ Ímëi amáu nóttekame karam júchi bemelasi jíapsi kúakte, juka Diosta Üusi bempörim béchïbo júchi bemelasi kúrusit poponteboka, júchi simem ä junnerianakë béchïbo. ⁷ Jü buía juka yúkuta juebénasi kóm huáttemta jëyeme, entok júya síarita yoyötutuame, türi takaka jume buíata tekipanuame béchïbo, ïri buíya Diosta tühuam mabeta. ⁸ Të jü buía huíchata entok táchïnota sisiuriamë kaa türina; chükula bette noki át chúpahuaka táana.

Jü bobithuame huitti ehuäpo itom jipurëhui

⁹ Én éntok, emë nákhuame, huittite jüneyia juka jita chë türiaka bétana, jínëuriata jípureka, éläposute ínëli nooka. ¹⁰ Bueituk Dios tü éehuäpo lütüria páman jíba aane; äapo kaibu ä koptianake, juka tékilta äapörík nákeka enchim yáakähui, jume Diosta bíchäpo santosi emo nüyeme béchïbo; éntokem ínëli ketune jita am joria. ¹¹ Tëte enchim hueuhuëpulammet ä bít péiya, juka jíba enchim joähui kaita yeu bëaka enchim jíapsau tájti, juka huitti éaka boobit-huamta. ¹² Bueituk jü óbera kaa enchimmet ayunake, ál-lem huame Diostat éaka tekipanuame entok ínëli jume yánti éaka juka Diosta nokakäu mabet báareme. Ímëi bénasem emo nü báreka éiya.

¹³ Bueituk júnakoy Dios juka Abrahamta mabetnakëu ä mák rókaka nookak. Të kaabeta äa bëppa chë yörisi machik téuhuak, nokta yéchá béchïbo. Huanäi äapo áu bát kéchaka nokta yétchak, ¹⁴ ínëli jíaka: “Ínapone tua lütüriapo juebena tühuata enchi máknake, entokne jume emót yeu katnakeme buéresi am bürurianake.” ¹⁵ Ínëli yánti éaka ä boobícháihui. Huanäi ä jájamek, juka nokta yéchapo áu nokhuakamta. ¹⁶ Bueituk jume yoremem tua lütula huëpo jábeta chë yörisi machik bát kéchakam nokta yéecha. Huanäi jü noki bát kéchahuakame lütüriataka chúchupe. ¹⁷ Íari béchïbo, juebénasi Dios kálakosi ä bittebo báreka, jume ä mabetnakeme béchïbo juka yörisi machik bát kéchaka nokta máktaka bem boobícháihui, ínëli yúu tútti ä lütüriatebok, juka yörisi machik bát kéchaka ä nokakähui. ¹⁸ Bueituk ímëi guoy huëpo kara täbuiasi yáatüpo, Dios kara ára nókichi. Ímëte úttesi jíapsi jóotehuamta jípure, áu rúkteka äapörikut boobícháihuime. ¹⁹ Íkäite nülataka itomak ä jípure itom jíapsi béchïbo, barco ancla tenasi. Ìri éntok áman téhueka tiöpopo velota bia tájti yúmala. ²⁰ Ímëri Jesús bát áman kibakek ito béchïbo, jíba béchïbo sumo sacerdote yáataka, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani.

7

Melquisedecta sacerdocio

¹ Ìri Melquisedec Salempo rey, yörisi jikat Diostau sacerdotetukay. Abrahamta nankirika yeu siika, nássuahuäpo reyesim kobalataka ä yebisiseyo. Huanäi juka Diosta tü eäu ä mákkak. ² Huanäi Abraham nássuaka jum simeta ä kobakäu äapörík diezmota mákkak. Jume Melquisedecta téhuam éntok ínëlim jiau báare “tua bát lütula huëpo rey”; entok Salempo rey, ïri éntok yánti jíapsihuäpo “rey ti jiau báare”. ³ Kaa áchayek, kaa áiyek, entok áapat kat-riam júne kaa jípure; jita táapo ä naatekäpo júne kaa

taahuarim jípure, entok jákun tájti ä jiápsakäu junne. Të ä jiápsäpo Diosta Üusi benna, entok yúu tútti sacerdocio tékilta jípure.

⁴ Tüisem át suaka ä bitcha, juka buéresi yörisi maachi. Íkari jü Abraham áchayripo huéri, jum nássuahuäpo ä kobakäu diezmota ä mákkak. ⁵ Tua lütüriapo jume Levíita usiarim tékil sacerdociota mabetak, entokim nésauta jípure, pueblopo diezmom bem nünakë béchïbo, leyta jíä bënasi. Ímëi bem saylahuam, éläposum bempo két Abrahamtat yeu sákala. ⁶ Të Melquisedec jume áapat kat-riammak kaa huéritaka junne, entok kaa Levitammak näikiatukay. Të jünentaka junne, Abrahamta bétana jume diezmom mabetak. Huanäi huaka Diosta bétana mabet báahuamta jípuremta, Melquisedec Diosta tü eäu ä mákkak. ⁷ Kaa yún nokhuäpo síme jüneiya: jü chë ilitchi jü chë yöta bétana Diosta tü eäu mabeta. ⁸ Të tua lütüriapo ímï buíapo jume yoremem kokókkome diezmom mamabeta; të huämi éntok senuk bétana nooka, ketune ä jiápsähui. ⁹ Entok ínëli jiahuäpo, Levíi Abrahamtamak diezmom béjtuak, entok áapo két diezmom mabeta. ¹⁰ Bueítuk Levíi ketune kee jee yorei Abrahamta, juka Melquisedecta ä nankiseka yeu ä siiko.

¹¹ Bueítuk juka levíita sacerdocio tékil yúmalasi áhuä jípureyo, çjatchiakasu jita áma bëye bënasi täbui sacerdote áu tóboktia, bueítuk íkai bétuk jü yoremraa leyta mabetak, Melquisedecta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? Entok, çjatchiaka kaa núnuhuak, Arónta gentepo jometaka yö yáatukä pámani? ¹² Bueítuk jü tékil sacerdocio kúaktiahuakatek, két úttia juka leyta kúaktianähui ä yáa béchïbo. ¹³ Jü íari bétana nokhuakame täbui tribupo joome; të ímëi náu huérim juka tiöpopo altar tékilta, kaabe ä yáuhuak. ¹⁴ Bueítuk jünakiachisi täyahua, jü itom Señor Judáta familiapo huéritaka. Íari bétana éntok Moisés kaita nookak, tékil sacerdociota ä jojoai bétana.

¹⁵ Íri éntok chë júne jünakiachisi täyahua, të jábe Melquisedecta bénaaka áu tóboktiakátek, juka tékil sacerdociota täbuiasi joaka. ¹⁶ Kaa yorem ley chúpata huë páman yáataka bem familiapo huéritaka áma yeu sákalame, ál-la kaa ä muknakepo úttiata jípurëhui. ¹⁷ Bueítuk áa bétana nokhuaka täyahua:

Émpë jíbapo béchïbo sacerdote,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.

¹⁸ Íari béchïbo jü nésauri bannaataka huéri kaitäpo taahuak, kaa úttiata entok kara jita ä joai béchïbo. ¹⁹ Ínëli jü ley kaita yúmalasi yáuhuak. Ínëli naate jü chë türi boobit-huame; íari béchïbote Diostau rukte.

²⁰ Íri kaa kía yáahuak, ál-la jü noki yörisi machika bát kéchahuaka yáahuak. ²¹ Bueítuk jume huate sacerdotem kaita noki yörisi machik bát kéchahuakam áma yeu púahuak. Të íri, juka yörisi machik bát kéchakame ínel áu jiaahuak:

Jü Señor yörisi machik bát kéchaka,

kaibu amáu bíchaa kúaktinake:

“Émpë sacerdote jíbapo béchïbo,

Melquisedecta yoremraapo jometaka yö yáatukä pámani.”

²² Íari béchïbo Jesús juka nokta náu tütehuäpo chë türik, ä lütüriatunakë béchïbo, áu bát kétchak. ²³ Jume huate sacerdotem éntok emom büruriak, bueítuk bem kókkö béchïbom kara naa búrujti át kaatey. ²⁴ Të íri, jíbapo béchïbo jiápsaka, sacerdocio tékilta jípure, kaa lülütemta. ²⁵ Huäri

béchibo két jíbapo béchibo ára am jínëu, jume áapörík éä páman Diostau rúkte me, huanäi jiápsaka kaa chúkteka áme béchibo Diostau am nok-ria.

²⁶ Bueituk ìri sumo sacerdote ito béchibo türiakay: huépülsi áu nüyeka, kaa juënak éaka, jita chicha machi kaa át cháchätu. Juka kaa türik johuä násuk sékana áu jípure, entok téhuekata béppa chë mejikat tóboktiari.

²⁷ Juka jìokot éehuamta kaa chíkti táapo jípurey, jume huate sumo sacerdotem bénasi. Ímëri bát juka Diostau bíchaa näikiatam jojoa, bem kaa tü yáarim béchibo, chúkula éntok jume pueblota yáarim béchibo. Íkari Jesús séjtu jíba ä yáhuak jíbapo béchibo, Diostau bíchaa näikiapo áu tójaka. ²⁸ Bueituk jü ley nokta chúchupa, sumo sacerdotem áma joaka, yoremem kaa úttiakame; tē jü noki yörisi machika bát kéchari, leypat chúkula huéeka, jü usiari kaita áu bëyeka yúmalasi yáari jíbapo béchibo.

8

Jesús násuk huéeka bemela nokta tüteme

¹ Én éntok türi jìöbe, jü tua bát huéeme itom náu ettejhuasakäpo, jü sumo sacerdote itom jìpurëu, téhuekapo buéresi reytaka jojuhápo bátatana yejtek. ² Diosta káripo tékilta johua. Huári kári tua lütüriapo tabernáculo. Íkari jü Señor ä tóboktiak, kaa jü yoreme. ³ Bueituk síme sumo sacerdote juka leyta jíä páman áma yéchari, juka Diostau bíchaa näikiata entok jume kaa tü yáarim béchibo kabaram súahuamta ä yáanakë béchibo. Íari béchibo úttia áapörík két jita huériaka Diostau bíchaa ä kíktenakëhui. ⁴ Ä inëlituk ímì buíapo anëtek, katchan júne sacerdotetu éiyey, jume sacerdotem ketune ímì anë béchibo. Ímëi juka Diostau bíchaa näikiatam jojoa, leyta jíä pámani. ⁵ Tē ímëi ä johua, juka téhuekapo johuamta bénnak. Íri éntok mamatuahuaka jékkaataka bíttu, juka Moiséjta ä téjhuaahuaka pámani. Tabernáculota ä yáa sáuhuek, ínel áu jíaka: “Tüise át suaka ä bitcha; huanäre ánëli ä yáanake, tua alé bénnak, júya káupo em ä bíttuahuaka bénasi.” ⁶ Tē èni chë türi tékiata máktaka ä johua, bueituk Áapo yoremta entok Diosta násuk huéiyek, juka chë yörisi machik nokta náu tütehuamta yáa báreka. Íri éntok yáataka óorek, juka chë türik nokhuaka boobít-hua pámani.

⁷ Tē huári bát huéeme türika yeu sikátek, tua lütüriapo kaibu jariu éehuay, jum guosa huëpo ä yáanähui. ⁸ Bueituk kutti ámeu nonokak, ínel jíaka:

Én éntok béja taahuarim äbo huéiye, jü Señorta jíä bénasi.
Nokakane nokta bemelak náu tütehuamta yéchanake,
Israel entok Judáta gentemmaki.

⁹ Kaa juka nokta náu tütehuamta bem áchayimmak ín yáakä bénasi,
ál-la jü júnak taahuarimmet mámpo am buíseka Egipto buiärapo nee yeu
am huíkekäpo bénasi,
bueituk bempom juka ín noki náu tütehuakapo, ámanim kaa aayuk,
jü Señor ínel jiaahua:

Ínapone bempörim kía tójjak.

¹⁰ Huári béchibone juka nokta náu tütehuakamta yáanake,
jume Israelta gentemmaki.

Entok két ínel jiaahua jü Señor:

Chúkula huámechì taahuarimmet,
jume ín leyimne bem kóba súahuapo órenake,

entokne bem jíapsimpo am jjojtenake.

Entokne áme béchibo Diostunake;
bempo éntok ín pueblotunake.

¹¹ Entok kaabe tábuik majtianake,
áamak aani junne, ínel áu jíaka:
Señortë täya.

Bueituk simetakam nee täyanake,
bempörim násuk jü chë ilitchi éntok jü chë yötau tájti.

¹² Jum bem kaa tü yáarimpone am jiokorinake;
entok jume bem kaa tü ayulammehui,

kanne éntok ámeu huáatinake.

¹³ Bemela noki náu tüterita jiäpo, juka bát huémta öra tía báare. Huanäi
ínëli jü örataka tahuame momoye, entok sep jëla kaitatunake.

9

Jü buíapo entok tehuekapo santuario

¹ Én éntok, jü bát huéeka noki náu tütehuame, Diosta yöri béchibo
nésauta jípurey, entok jü kári ímí buíapo Diosta áma yörihuäu yáatukay.

² Jü tabernáculo éntok ínëli órekay: násuk áman näikimtetaka, jum bát
huëpo, véelota bía huam bíchaa santosi täyahuay. Ímirim órekay, jü
candelabro, jü mesa entok jume páanim Diostau bíchaa näikiari. ³ Të
guosa huëpo velota bía huam bíchaa jü tabernáculota senu huéri áma
órekay. Ìri símek béppa santosi täyahuay. ⁴ Ímí órekay jü incensario oro
ásülitaka, entok két áma órekay jü nokta náu tütehuäpo arca, símekut
oro át téktaka. Ímí huáijhua éntok jü urna ti täyahuame oro áusülitaka.
Ímí huáijhua éntok maná áma órekay, éntok jü Arónta kuta basihuekame,
entok jume guoj mamni nésahuim tétapo jjojteri. ⁵ Íari béppa éntok
jume querubim símek béppa uyorika jäbuekay, bem másammey juka
jü nokta náu tütehuäpo arcata páttialataka. Ímíri ojbo öorehuay jume
Dios bejrim tucha béchibo. Íari bétanate én kara yún jita nooka.

⁶ Ínëli béja huéchiasi áma óresuka, jum tabernáculo huépul kätana ä
näikimteripo, jume sacerdotem élaka áma kíkkimu, juka altarpo tékilta
yáa báreka. ⁷ Të jum senu kätana ä näikimteripo, jü sumo sacerdote
áapo jíbba huásuktiapo séjtul ójbota huériaka áman kíkkibake, bueituk
ójbota kaa huériaka kara áman kibake. Íkai yörisi machik Diostau
bíchaa näikiata huéria, áa béchibo, entok jume kaa jünéaka pueblopo
Dios bejrim yáalame béchibo. ⁸ Jü Espíritu Santo am jüneetua, juka
símek béppa santosi täyahuamta, juka böota áman bíchaa bökamta kee
étopohuaihui, jum tabernáculo huépul kätana ä näikimteripo, juka oficio
tékilta ketune áma johuayo. ⁹ Ìri ímëchi taahuarim béchibo ejemplo,
juka ímí nokta huë pámani jü Diostau bíchaa näikiari entok jü kabaram
súahuame. Júnentaka junne ìri kara jíapsi éerita yúmala johua, jü
Diosta ínëli yörihuame. ¹⁰ Ìri béja jibuáhuame entok jita jihuame jíbba,
jü jaikisi emo báksiaka Diosta yörihuame, nésauri yáataka takaahuata
béchibo órekame. Ìri ínëlitunake, juka tiempota yúmako simeta bemelasi
yáahuäu tájti.

¹¹ Të Cristo yepsaka béja ímí aane. Ìri áu sumo sacerdote jü tühua äbo
huémthui. Jü tabernáculo ä tékiakäpo chë türika yúmala, entok kaa
mámammey yári, ál-la ínel jíayhuäpo kaa ímí buíapo joome. ¹² Entok

kaa jume chiböram entok beserom ójbo huériaka, ál-la tua ä ójbohua huériaka, séjtlul jíbapo béchïbo áman kibakek, jum símek béppa santosi täyahuähui. Huanäi ínëli ä yáasuka ä mabetak, juka jíbapo béchïbo jínëuriata. ¹³ Bueïtuk jume torom entok jume chiböram ójbo, entok jü beseerota náposa jume chïcha machimmet áa béppa huáttiahuakatek, báksiahuaka juka chïcha machik takaahuat úuhuataka tatahua. ¹⁴ ;Të chë júne úttiak, jü Cristota ójbo! Áapo kaa chïcha machik jípureka Diosta bíchäpo áu tójjak, jü jíbapo béchïbo Dios Espírituta huämi. Huanäi áapo ä ójboy kókkohuäpo jita johuäpo itom ä úuhuaanake. Huanäi ínëlite Dios jiápsamta nésahui jonake.

¹⁵ Íari béchïbo, Áapo násuk huéeka taahuak, juka bemela nokta náu tütehuäpo. Ínëli ä muknakeu úttiatakay, jume nokta bát náu tütehuaka bétuk jume Dios bejrim jiokoriná béchïbo, ley nésauta kaa johuäpo. Huanäi jume núnurim juka boobit-huamta mabetnake, juka herenciata jíbapo béchïbo näikiata áme béchïbo. ¹⁶ Bueïtuk jábetau senu jita tö sim bárëteko, jiösiata yáatebonake. Huanäi úttia, juka jiösiata yáatebokamta muknakëhui. ¹⁷ Bueïtuk juka jiösiata yáakamta mukuk, lütüriataka tatahua; të kee jee ä mukeyo kaita béj-re, jü jiösia yáahuakame. ¹⁸ Íari bétana këtchi, jü noki bát náu tütehuakame junne ójbo guötipo chúppuk. ¹⁹ Bueïtuk Moisés síme ley nésauta gentetau noksuka, beseero entok chiböra ójbota nuka báammaki. Entok kabara bóa síkirik, júya hisoopota huanäi am kómoniak. Huanäi libro nésautat ä sítia, entok síme gentetachi, ²⁰ ínel jiakari: “Íri jü nokta náu tütehuakapo ójbo, Diosta enchimmet nésahueka pámani.” ²¹ Entok këtchi, ójbota át sítia, jü tabernáculotachi, entok jume Diosta yörihuäpo jita ámey jojohuammechi. ²² Entok ójboyi batte síme báksiataka tahuanake, leyta jiá pámani; të ójbota kaa guötek, Dios bejrim kara jiokorina.

Cristota kúrusit mukukäu Dios bejrim yore úuhua

²³ Úttiataka tatahuay, juka téhuekapo ayukamta bännak ínëli ä báksiaturähui; të jü téhueka bétana huéeme huatek béppa chë türik Diostau bíchaa näikiata huáatia. ²⁴ Bueïtuk jü tua símek béppa santosi täyahuame Cristota kibakekäpo jü bát yáahuakamta bënna, të kaa mámammey yári, ál-la téhuekapo Diosta anëpo óorek. Huanäi Áapo áman kibakek, ito béchïbo. ²⁵ Entok kaa juebénasi áu tójaka áman kibakek, jáchin juka sumo sacerdoteta áman kikkibake bénasi, jum símek béppa santosi täyahuähui, chíkti huásuktiapo, të täbuik ójbo huériaka. ²⁶ Të täbuiasi ä huéenakeyo, úttiatu éiyey juebénasi jiokot ahuä bínnakëhui, juka ániata kësampo naateka. Të ëni jume cien huásuktiriam nat sáu kateme lütëpo, jíbapo béchïbo séjtlul jíba ä yáuhuak, juka jiokot áu sikamta, juka kaa türik áme násuk ayukamta kaitapo tahuaria báreka. ²⁷ Bueïtuk ínëli chúpari jume yoremem, séjtlul jíba am kókkonakëhui; chükula entok jü bette noki ámet chúpanake. ²⁸ Ínëli këtchi jü Cristo séjtlul jíba jiokot ansuk, jume juebena Dios bejri yáarim jípureu huéria báreka, entok guosa huëpo, yepsaka Dios bejrim johuäpo kaita áma jípunake, jume ä boobíchaïhuime jínëu báreka.

10

¹ Bueïtuk jü ley juka tühua äbo huémata jékka jípurey, të kaa tua ájariatukay jü yebijnakeïhui. Jume chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuaka Diostau bíchaa am näikiahuame, íri kaibu yúmalasi emo

am jíputuanake, jume áman rúkteme. ² Ä junëlituk kaa éntok yáa éehuay, bueítuk jume íkái Diosta yörihuäu joame senu huëpom kaa chücha machika tahua éiyey, entokim bem jíápsipo kaa ä jípureka tahua éiyey, juka Dios bejrita. ³ Të ìri chíkti huásuktiapo animaalim sússuahuame, ámeu huauhuaatihua, jume Dios bejrihuammehui. ⁴ Bueítuk jume torom entok jume chivam ójbo karam jábeta ä úuhua, jume Dios bejrim.

⁵ Huäri béchïbo ániau kibakeka, ínel jiaahuak:

Juka animaalim súahuaka emou bíchaa näikiahuamtë kaa huáatiak, ál-lë takaahuata nee mákkak.

⁶ Jü ójbo altarpo sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchïbo, katim enchi al-leetuak.

⁷ Huanäine ínel jiaahuak:

“Dios, ímine emou huéiye,

em nésahui yáa báreka,

jáchin jum libro royopo ino bétana ä jïojteri pámani.”

⁸ Ínel bát jíaka: “Jü animaalim súahuame, jü Diostau bíchaa näikiahuame, jü altarpo ójbo sítiahuame entok jü huakas táijpo táahuame Dios bejrim béchïbo, katë am huáatiak entok katim enchi al-leetuak; ìri síme leyta jíä páman johohua jïöbe.” ⁹ Entok sep ínel jiaahua: “Ímine emou huéiye, Dios, em nésahui yáa báreka. Juka bát huémta mékke ä óóre, juka chükula huémta áma tahuanaké béchïbo.” ¹⁰ Jum íneli éehuápote Diostamak huitti jíapsihuäpo yári, juka Jesucristota takaahua Diostau bíchaa ä näikiahuaka pámani, séjtuli entok jíbapo béchïbo yáahuakamta.

¹¹ Entok tua lütüriapo síme sacerdote chíkti táapo ä jojóa, juka oficio tékilta, jume animaalim juebénasi sússuahuamta; të ímëri jume Dios bejrim kaabeta úuhua. ¹² Të Cristo, áu tójaka séjtul jíba ä yáuhuak, jíbapo béchïbo, juka jïokot áu sikamta, jume Dios bejrim yáarim béchïbo. Huanäi Diosta bátam bétana yejtek. ¹³ Huämi bát bíchaa ä boobíchaïhui, jume ä béj-reka kateme ä guókim bétuk am tóijnäu tájti. ¹⁴ Bueítuk juka Diostau bíchaa näikiata séjtul jíba yáaka, jíbapo béchïbo yúmalasi am tahuariak, jume Diostau bíchaa huitti näikiarim. ¹⁵ Jü Espíritu Santo két itou ä lütüriate, chükula ínel jiausuka:

¹⁶ Jü Señor ínel jiaahuak:

Ïri ájaria jü noki ámemak ín tütenakëhui,

chükula huamei taahuarimmechi.

Jume ín leyimne bem jíápsipo órenake,

entokne bem kóba súahuapo am jïojtenake.

¹⁷ Noksuka júchi huatek nooka, ínel jíaka:

Kaibu éntokne ámeu huáatinake,

jume bem Dios bejrimmehui entok jü Diosta nésahui kaa bem yáakähui.

¹⁸ Bueítuk jume Dios bejri yáarim jïokorisuhuakapo, kaitatunake, jü Diostau bíchaa näikiari jume Dios bejri yáarim béchïbo.

Diostaute ruktipo yúmala

¹⁹ Én éntok hermaanom, kaitatte obisi éaka arate áman kiimu, jum símek béppa santosi täyahuähui, Jesucristota ójbo béchïbo. ²⁰ Bemela böo jíápsamta Áapo itom étaporiak, cortinata órekaï pámani. Ïri éntok ä takaahua. ²¹ Diosta káripo tékiakamtate jípure, juka buére tékil sacerdoociota joamta. ²² Íahuite rúktinake, kaita jíápsipo ésolataka, huitti itom ä súalëpo tuísi jünéaka. Kaa türík bétanate itom jíapsi báksianake; jume takahuam éntok báam kaa chücha machimneyi.

²³ Lútulate kutti ito jípunake, Dios éehuamta johuäpo, kaa kom éaka itom ä boobíhåpo, bueituk jü itom ä mák-rókame, ä nokåu chúpanake. ²⁴ Jábeta kaa yumåpote ä ania báreka éenake, entok tühuata joaka yore nákhüåpo, náu al-lee béchibo. ²⁵ Jíbate ito náu totoiynake; katte jume kaa náu yayajaka joyhualame bénasi am báanake; entokte kuttílasi náu noknake, huaka taahuata åbo huémta jüneriaka.

Téjhuaataka junne Dios bejrim yáhuak

²⁶ Ítapo itom éåpo Dios bejrik yáakåtek, jü lütüriatat jünee huamta mabetchulataka, Cristota áu tójakåu béja kaitatunake, jume Dios bejrim itom yáakå béchibo. ²⁷ Ál-la jü bette noki Diosta chúpåu máusi machika, táji pójteka am buånake, jume Diosta béj-reme. ²⁸ Jü Moiséjta ley béppa sikame guoyim ö bájim bíhåpo, kaita éntok át nátemaijhuaka mëna. ²⁹ Enchim éåpo, ¿jaikisisu nat béppa ára ä mabeta jäni, juka bette nok chúpemta, jü Diosta Üusitat chepteme, entok juka nokta náu tütehuakapo ójbo guótekame, chicha machiku ä näkiamtachi? Ímëri santosi yáahuaka junne. ¡Ä béj-rekam, Diosta tühua Espíritu kaitåpo bitcha! ³⁰ Bueitukte ä täya, juka ínel jákamta: “Ínapone ä áttiak, juka nássuahuaka yoret nóttiriahuamta, entok ínapone ä béjtuanake”, ti jiaahua jü Señor. Entok júchi: “Jü Señor ä pueblobeu bette nokta chúpanake.” ³¹ ¡Tepa jaanti maachi, jü Dios jíåpsamta mámpo huáttihuame!

³² Të huámëi taahuarimmehuem huáate, júnakoy juka Dios machiriata mabetchuka. Entok jiokot aneka jünem áma yuumak, Diosta úttiårayi jum naamuksi anhuåpo. ³³ Të huate enchimmehui, tua lütüriapo guojajjahuakem jiokot enchimmeu siika, simem bíhåpo, éntokem júchi täbuiasi am jáläeka taahuak, huame enchim bénasi ámeu huémta jípureme. ³⁴ Bueituk jume pereesom jünem két jiokoleka tüisi am bitchak, éntokem juka jita enchim úhuahuåpo jünem al-leaka át yeu sájjak, jünéaka chë türi herenciata enchim jípurëhui, téhuekapo kaa lülütemta. ³⁵ Bueituk katem ä täru báare, juka enchim át éåhui; bueituk ímï yöökåteko jita buéresi mabethuamtem jípunake. ³⁶ Türi, jü yánti jíåpseka Diostat boobit-huame, bueituk ínëli juka Diosta nésahui yáalataka, juka Áapörík yore mák bárëhuem mabetnake. ³⁷ Bueituk jü jiojteri ínel jiaahua:

Júchi chúbala jíbba,
jü yebijnakeme yebijnake,
entok kaa bínhuatunake.

³⁸ Të jü lütula Diostamak huéeme Diostat éaka jíåpsinake;

të jü amáu nóttekame kaibu ín jíåpsi al-leetuanake.

³⁹ Të ítapote kaa amáu notte, jum emo tåruhuåpo, ál-late át éehuamta jípure, itom jíåpsi jíåpsinakë béchibo.

11

Diostat éehuame

¹ Jü huitti jita boobit-huame, Dios éehuä páman huéiye, entok kaa ä bíhåka kutti jíåpsihuame. ² Bueituk jume itom bát kat-riam íari béchibom juka tühuata áme bétana nokhuamta jájamek.

³ Diostat éehuåpámante át jüneiya ániata yáahuakahui, Diosta nokibeyi, bueituk ínëli jü itom bíhåu, kaa bít-huamtay yáahuak.

⁴ Diostat éehuäpo Abel animaalim súaka Diostau bíchaa näikiahuamta chë türik Diostau tójjak, Caínta béppa. Íari béchïbo Diosta tüisi áa bétana nokäu jájamek, lútula jíapseka jume Diostau bíchaa näikiarim ä yáakä béchïbo. Éntok ínëli ä muksulatuk junne, Abelta yáakäu jíba áa bétana nooka.

⁵ Enoc Diostat ä éä béchïbo núk sákahuak, kókkohuamta kaa bíchaka. Entok kaabe ä téuhuak, bueítuk Dios ä nuk siika. Të kee jee núk sákahuaka, Diosta bíchäpo tüisi jíapsaka täyahuak. ⁶ Dios éehuamta kaa jípureme Diosta kaibu al-leetuanake, bueítuk Diostau rúktihuäpo úttia, jü jünee huame Áapörík anëhui, entok huame ä jariame bem kobakäu am mámaka.

⁷ Noéta Diostat éä béchïbo, Áapo ä téjhuak, juka huéenakemta ketune kee jee bíttuyo. Diosta mauj yöreka ä jotáytek, juka arcata, ä familiahua áma emo jínëunakë béchïbo. Íkäi Dios éehuamta jípureka ániat jíapsame bette nokta ámet chúpatebok, entok lútula jíapsihuamta herenciapo mabetak. Íri éntok Dios éehuamta bétana huéiye.

⁸ Diostat éehuäpo Abraham núnuhuak. Huanäi yeu siika, jum ä yebijnakeu herenciapo mabet báreka. Të yeu sika kaa jüneyay jákun áu yebijnakëhui. ⁹ Diostat éehuä béchïbo áma jóakay, kaa áma jomemta bënasi jum buíata ä máknaïpo, kaa ä áttiakamta bënasi, Isaactamak entok Jacobtamak lona kárimpo. Íméi éntok juka ä máknäu herenciapo áamak áttiakay. ¹⁰ Bueítuk buére jóäraata boobíchaihuiy, óusi nahuakamta. Íkäi éntok Dios ä jünaktek, entok ä yáuhuak.

¹¹ Diostat éehuä béchïbo jü Sara kaa äasoaka, úttiäraata mabetak ára ä asoanake béchïbo. Huanäi asoak jamyölataka junne, bueítuk ä súsualek, juka nokta asoanakee, ti áu jíayhuakamta. ¹² Íari béchïbo këtchi, huépülak abe mukemtabechi juebénakam át yeu sájjak, téekapo chókim bënasi, entok juka sëeta bahue mayoat óreka kara näikiahuamta bënasi.

¹³ Dios huáatihuä pámani, íméi símetakam kókkok, juka bem mabetnakëu kee jee mabetaka. Të kíalim mékkariat am bíchaka am súsualeka am tebotuak. Entokim nokaka ínel jiaahua: “Katte ímï joome, entokte kia buía ániat kaate.” ¹⁴ Bueítuk jume ínëli jíame, huittim yore jünee tua, täbui naciónta emo jariähui. ¹⁵ Bueítuk bempo hua buíarat bem yeu sájakäbet éátek, lütüriapom tiempota jípurey áman bem nótti béchïbo. ¹⁶ Të bempo chë türik jípu péiyay, téhuekapo. Íari béchïbo Dios kaa ámey tihueka ámeu áu Dios tíiya, bueítuk buere jóäraata am yáariak.

¹⁷ Dios éehuä béchïbo, Abraham jíöbilahuak Isaacta më iaahuaka Diostau bíchaa ä näikiahuäpo. Ínëli jü ä máknäu mabetnakeme huépülak jíba üuseka Diostau bíchaa ä näikiaka áahuä tójjak. ¹⁸ Ínëli téjhuaritukay: “Isaacta betanë nat tómti kat-riam jípunake.” ¹⁹ Jüneyay Diosta úttiata jípurëhui, jume kókkolam násuk jábeta ä tóbnoktianakë béchïbo. Ä ínëliipo, ä üusihua áapo júchi mabetak.

²⁰ Dios éehuä béchïbo, Isaac Diosta tühua aahuak, chúkula símeku ámeu ayunakemta, Jacobta entok Esáuta béchïbo. ²¹ Dios éehuä béchïbo Jacob, muk báreka, Joséta üusim hueuhuëpulam béchïbo Diosta tühua aahuak. Huanäi Diostau rúkteka ä yörek, ä boroonia puntat huíjjüteka. ²² José muk báreka am téjhuak, jume israelita usiarim yeu sákanakëhui, entok nésahuek ä takaa ótam bétana.

²³ Ä áchayim Dios éehuä béchïbo báij metpo Moisétam éssok, bueituk musäla machisim ä bitchay, entokim reyta kutti noki kaa májhuek. ²⁴ Dios éehuä béchïbo Moisés, béja yötaka kaa entok reyta mala asoapo áu näikia ïak. ²⁵ Áapo íkái yeu púhuak, jü Diosta gentemak jiokot ä binnähui, bueituk jum kaa türiku chúbala al-leaka náasä huéenakeu, siimeta tójjak. ²⁶ Jü Cristotamak jiokot anhuame símek béppa ríkoapo ä jípurek, jum Egiptopo tómi tesorota béppa, bueituk juka ä yönakeu bitchay. ²⁷ Diostat éehuä béchïbo Egiptota tö siika, juka reyta ómtira kaa májhueka. Ínëli áu jípurek, juka kara bít-huamta bíchamta Bénasi.

²⁸ Dios éehuä béchïbo pájkuata yáuhuak, entok juka ójbo sítiahuamta, jü késam usiarim súame bempörim kaa am táktianakë béchïbo. ²⁹ Dios éehuä béchïbo Bahue Síkiri pámanim yeu sájjak, buía huakiapo Bénasi. Jume egipcíom két ánëli ayu báreka, báapom kókkok.

³⁰ Dios éehuä béchïbo jume Jericó pueblopo sami kóräim huáttek, guoy búsan táapo kontiriáhuaka. ³¹ Dios éehuä béchïbo Rahab júyapo yorememmak boböyeme kaa ámemak muukuk, jume Diosta nésaure kaa yáakammaki, jume áman bíttuarim yánti ä mabetakä béchïbo.

³² Entok, ¿jítasune két noknake jáni? Bueituk jü tiempo inou binake, Gedeónta bétana ettejjoa béchïbo, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, entok profetam bétana. ³³ Ímëri Dios éehuä béchïbo reyesim buiáramim úttiapo nüuka, entokim lútula huémta yáuhuak, Diosta am mák rókakáhuim jájamek, entokim yóokom tem páttiak. ³⁴ Táij béete rúpaktentam tuuchak; ejpara buahuim ayukápom yeu sájjak; úttiáraata kaa ayukápom úttiáraata yeu huíkkek; nássuahuápom úttiata nüuka; entokim kaa áma joome batallón sontarom tennituak. ³⁵ Jume jáamuchim bem kókkolam jíabitekame mabetak.

Huate éntok kókosi jiokot johuaka junne, búttia báahuakam kaa báarek, juka chë türi kókkoka jíabitehuamta mabet báreka. ³⁶ Huate kaa huáatiahuaka tiusi jiokot yáahuak, entokim benmuchahuak, entokim pereesotehuaka cárcelpo jóahuak. ³⁷ Tétammeyim mamaasuhuak; bem takaa éntok nasukaman chúktiahuak serruchommeyi; bem jiopnakë béchïbom jiöbilahuak; ejpara buahuimmeyim súahuak. Yünim naa sájjak, kabara entok chiva béhuam sánkoka, poloobemtaka, kókosi sirok éaka, jájana kaa tüisi bít-huaka. ³⁸ Katim ímï ániapo jíapsi íaahuaka bít-huay. Mékka ánia see páriapom naa kaatey, júya ániachi. Káu guójöku entok buía guójökum jójjoasuk. ³⁹ Ímëi simetaka, akim ä jájamek jiöbe, juka tüisi bem jíapsähui. Të Dios éehuäpo katim ä mabetak, juka bem mák báahuaka nok-ri. ⁴⁰ Bueituk Dios huaka chë türük ito béchïbo yáuhuak, kaa bempolaim jíba yúmalasi emo jípu íaaka, ál-la ítapote két ámemak näikiahuak.

12

Jesústate jíba bínnake

¹ Ánëli kétchi, ítapo ito chíkola juebénaka Diostat jíápsekame itom bíchame jípureka, juka kaa türük entok béttesi machik itom kom tábemtate tóijnake; entokte yánti éaka tenninake, juka böot tennihuamta ítopat jípureka, ² Jesústa jíba bíchaka. Bueituk Áapo Dios éehuamta yáala, entok yúmalasi ä tahuariala. Entok Áapo al-leehuamta ápat jípureka, kúrusit jiokot aayuk, tiusi jájana bít-huaka junne. Huanäi én rey bankot kattek Diosta báta bétana.

³ Bueituk áachem emo temaje, jü Áaporikúu sikamtahui, jáchin jume kaa türik joame ä béj-reka jáptek, bueitukem jum enchim át éäpo kaa huátti báanake, lótteka. ⁴ Bueituk emée katem jee kókko, juka kaa türik béj-reka enchim nássuäpo. ⁵ ¿Jachem ä kóptiasula béjja, juka kutti nokta? Bueituk enchim üusekam ténasi enchimmeu nooka, ínel jíaka:

In üusi, katë kia kaitäpo ä bit báare,
juka Señorta kuttílasi enchi majtiayo,
éntoke kaa kóm ée báare, kutti nokta emou ä nokayo.

⁶ Bueituk jü Señor ä nákëu kuttílasi majtia,
entok ä bébeba, juka usiapo ä mabetakähui.

⁷ Emée juka kutti yore majtiahuamta ára mabetätek, Dios enchim üusekam ténasi enchim bitcha. Bueituk, ¿jábesa jü usiari ä áchay bétana kutti yore majtiahuamta kaa mákhuame? ⁸ Të emée kaa kutti majtiahuakatek, katem ára usiaripo näikiahua, bueituk simetakam kutti yore majtiahuamta mámak-hua. ⁹ Täbuiasi ä bit-huäpo, ímí buíapote itom áchayim jípurey, kuttílasi itom mamajtiame, entokte am yörey. ¿Jachute kaa chë júne ä jopo yúmala, juka téhuekapo itom áchay nésauri, itom jíapsinakë béchibo? ¹⁰ Lütüriapo huámëri kaa jaiki táapo kuttílasim itom mamajtiay, bempörim ä türeí pámani; të iri simeta itou türinakë béchibo, bueituk áamak huépülsi itom jíapsi iaaka. ¹¹ Lütüriapo jü kutti yore majtiahuame yorehuä johuay, juka kaa al-leehuamta entok sirokhuamta; të ál-la chúkula yánti lútula éehuamta huéria, huame kuttílasi áma huam sákalame béchibo.

Jinhua maachi Jü Diosta nok jahui kaa jobahuame

¹² Huäri béchibo, jume mámam kón huéchilamem tóboktia, entok jume tónom karaktilame. ¹³ Éntokem ili böom rúktia, enchim guókim béchibo, bueituk jü guók rábiktilame kaa böot yeu huéenake, ál-la türilataka tahuanake.

¹⁴ Yánti éehuamtem jípure, entok huépülsi jíapsihuamta. Júnëlem simemmak kaate, bueituk íkái kaa jípureme kaibu Diosta bínnake. ¹⁵ Tüisem át suuhua, kolopti jábe kaa ä jájamnake, juka Diosta tühua. Diosta nésahui kaa ä yáakä béchibo, ä jíapsipo chibu éehuame át ayu táytinake. Huanäi iri böota ä páttiria báanake. Íari béchibo éntok, juebénakam juénakuu emo nasontenake. ¹⁶ Kaabe jak enchim násuk annake, jámutta kaa jubeka áamak jíapsaka, ö juka Diosta bétana yörisi machik kaa yöreka, Esáuta ayuka bénasi. Bueituk huépul puraato buähuamta béchibo, juka ä kësam usiari áttiarita nénkak. ¹⁷ Béjem ä jüneria, chúkula Diosta tühua mabet péaka, kaa jehüteriahuak. Huanäi íneli kaa ä jájamek, juka jíapsi kuaktihuamta, buanaka ä jariaka junne.

¹⁸ Bueituk katem jü kähui ára át mámtéhuamtau rúktia. Íri éntok táijpo béetey, tüisi kaa machika kut huathuattëpo entok buére jekäpo.

¹⁹ Huanäi trompeeta jáhui jíkkajtuk, entok jáhui nokame. Jume ä jíkkajakame éntok jiokot jiaahuay, kaa éntok ámeu nok iaaka. ²⁰ Juka nésauta bem jíkkajähuiim kara yánti éaka mabetay: “Bueituk jita animal júyat jálojtekätek tétammey ö kúta buahuimmeyi mamaasunay.”

²¹ Buéresi jínhua machiakay jü bit-huame; íari béchibo jü Moisés ínel jiaahuak: “Guómtilatakane ino yoohua.”

²² Eme éntokem áu rúktia, jü kähui Sióntahui, jü Dios jíapsamta buére jóarähui, téhuekapo jóära Jerusaléntahui, entok jume ángelesim juebena míliltaka emo jáläekammehui, ²³ huame kësam usiarim emo náu totoijhuäpo náu animmehui, bem téhuam éntok téhuekapo jiojteri,

entok Dios simemmeu Jueztahui, entok lútula huëpo espíritummehui, jume yúmalasi yáarimmehui, ²⁴ entok Jesústahui, juka bemela nokta náu tütehuakapo násuk huéekamtahui, entok jü ójbo sítitahui; یری entok chë tüisi nooka, jü Abelta ójbo béppa.

²⁵ Tüisem át suuhua, kaa ä omoute béchïbo, juka nokamta. Huámëi júnakoy buíapo bétte nokta ámeu nokhuakamta, katim ä mabetak; karam ä guójaniaka taahuak. Ítapo kétchi, kaa ä mabetakäteko, juka kutti nokta téhueka bétana huémta. ²⁶ Júnakoy huäri nok jíahui kétchi buíata áu yoyootuak, të ëni nokta chúpa rókaka nok-la, ínel jíaka: “Ketunene séjtul huëpo, áu ä yoyootuanake, të kaa buíata jíbba, ál-la juka téhuekata kétchi.” ²⁷ İri nooki, “ketune séjtul huëpo huéeme”, ínel jiau báare: jü yáataka ára sékána órehuame mékka órena, bueítuk juka kara sékána órehuamta áma tahuanaké béchïbo. ²⁸ Inélite juka rey nésauta johuäpo kara sékána órehuamta mabet-lataka, atä baysaunake, entokte íkai itom jípurë násuk, ä nésahui joaka Diostate al-leetuanake, ä yörihuäpo suamsi ito nüyeka. ²⁹ Bueítuk itom Dios tájji jü jita lülütíame.

13

Cristota éä páman jíapsihuame

¹ Emóem nákeka jíba náu aane, náu huérim bénasi. ² Katem áabia kópte, jü enchim jóapo jábeta mabet-huäpo, bueítuk huate kaa jünéaka bem jóapom ángelesim mabetak.

³ Jume pereesommehuem huáate, ámemak pereesomtuka bénasi, entok jume jiokot bít-huame, eme két enchim takaapo ámemak ä innëam ténasi.

⁴ Simemmet huéchiapo bíttunake, jü emo jubiahuame; íkai éntokem türi páman jíba ä huéria báare; të kaa emo jubeka entok kaa emo kunaka náu jíapsihuame, Diosta bíchápo yäura bít-huamtam jípunake.

⁵ Jum jita jípu péehuäpo katem kaa náksi jita jípu péiya; juka én enchim jípurëmakem al-leiya, bueítuk Áapo ínel jiaahuak: “Kaibune enchi tö simnake, entokne kaa enchi tóijnake.” ⁶ Inélite huitti éaka ára ínel jiaahua:

Jü Señor ára nee ania; kaibune máujnake, juka yoremta jita inou yáanakey junne.

⁷ Enchim pajtorimmehuem huáate, juka Diosta noki enchimmeu nokakammehui. Ámechem suuhua, jáchin bem tahuanakëhui, jum naa kújakteka jáchin bem jíápsäpo. Huanärem jum bem Dios éä páman jíápsa.

⁸ Jesucristo jíba ájária, tuuka, ëni, entok jíbapo béchïbo. ⁹ Katem tábuiasi jájaana emo majtiahüü bíchaa emo huériutebo báare, kaita huitti täyahuä pámani. Bueítuk türi, juka jíapsita Diosta tühuapo kutti yéchahuäpo, të kaa juka buähuamta bétana yore majtiahüüpo; bueítuk ímïri kaabetau tüisi siika, jume íkai yáakammehui.

¹⁰ Huépul altartate jípure; ímïri karam itomak ára áma jïbüä, jume tabernáculopo oficio tékilta joame. ¹¹ Bueítuk jü sumo sacerdote ani-maalim ójbo huériaaka jume Dios bejrim yáarim béchïbo, áman kikkibake jum símek béppa santosi täyahuähui. Huanäi ímëi animaalim takaahuam, päkunim yeu tóijhuaka táttaahua. ¹² Ínëli kétchi Jesús, ä ójboy juka pueblota santosi tahuaria báreka, puertapo päkun kökosi jiokot ansuk.

¹³ Campamentopote päkun áu yeu kannake, jiokot ä bít-huäu huériaaka.

¹⁴ Bueítuk ímïte yü tutti buére jóarata kaa jípure; ál-late huaka chükula

boobit-huamta jaria. ¹⁵ Inélite Diosta béchibo jíba ä jo báanake, Áapörik huämi. Áa béchibo näikiatate buiknake, itom tempo yeu huémta, entokte ä téhuam huatem jüneriatuanake. ¹⁶ Tühua johuame entok jü kaa chükteka emo aniahuame, katem ä kóptia; bueituk juka kaa emo ámpoleka jíapsihuamta, Dios ä türe.

¹⁷ Jume enchim pajtorim nésauritem johua, éntokem áme hétuk emo nüye; bueituk bempom jáchin enchim jiapsäu suaya, entokim Diosta bíchäpo yeu jábuana, enchim béchibo. Inélim al-leaka ä jonake, kaitat jáchin éaka. Bueituk kaa ä ínëlituk éntok, enchim béchibo júne kaa türinake.

¹⁸ Ito bechibem Diostau nooka; bueitukte huitti éiya, Diosta bíchäpo tüisi ito jiapsähui. Itom naa kújaktëpote simeta tüisi jo báare. ¹⁹ Entokne júchi enchimmeu ä aahua, ínëli enchim ä yáa sáhueka, bueituk juka enchimmeu ín nóttinakeu läuti ä yáatunakë béchibo.

Ä chúpëpo Diosta tühua, entok teboterim

²⁰ Jü yanti éehuäpo Dios kókkolam násuk ä jíabitetuak, juka itom Señor Jesucristota. İri jü kabarammeu buére pastor, entok ä ójboyi jü noki náu tütehuak, jíbapo béchibo. ²¹ Én éntok Dios áma enchim yúmatuanake, síme tühuata entok ä nésahui johuäpo. Jesucristota nésahuekápáman türihuamta enchimmet yáanake. Jü símek béppa uyjori éntok áa béchibotunake, síme huasu-huasuktiriammechi. Júnentunake.

²² Enchimmeune ujbuanna, ín hermaanom, juka kutti nokta kaa enchim kom éetuanakë béchibo; bueituk íkäine kaa jaikik enchimmeu jiojte.

²³ Enchimne júnee íaa, jü itom hermaano Timoteo béja kaa cárcelpo káttek. Áapörik läuti yepsak, áamakne áman enchim binnake.

²⁴ Jume enchim pajtorimem símem tebotua, entok símem jume santosi jíápsame. Jume Italiapo joome enchim tebotua.

²⁵ Jü Diosta tü eäu enchim béchibotunake. Júnentunake.

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Sime Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

¹ Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriame éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chíbejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

² In hermaanom, tüisem emo al-leetua jita obiachisi jikot máchiraata enchimneu hué násuk junne. ³ Béjem jüneiya: Eme Diosta súalétek obiachisi huémta násuk jünem yánti jíapsinake. ⁴ Júnëlem yánti jíapsinake, enchim tü jíapsi yúmalatunakë béchïbo, kaita éntok jita enchimneu bïnakë béchïbo.

⁵ Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueituk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka. ⁶ Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: “Jamak kaita nee miknake.” Bueituk hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huiikë bënasi maachi. ⁷ Júnëli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana. ⁸ Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joäpo.

⁹ Huä hermaano kaa béttek jíapsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiakä béchïbo. ¹⁰ Të hua rikoapo jíapsame áu al-leetuanake kaita áu béj-riakähui; bueituk huäri jü ili júya sehua ténasi huakiataka tahuanake. ¹¹ Bueituk juka täata kaa huéeläpo táttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä musäla machiakäu luutinake. Júnëli két tahuanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jíta béttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹² Tüisi al-leaka tahuanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueituk íneli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coronata mabetnake. Íkäi Dios jume ä nákemneu am mik rókaka nok-la. ¹³ Senu juénakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juénakun yüak”; bueituk Dios kara juénakuú bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juénakuú bíchaa yuyüa. ¹⁴ Ál-la senu ára jioptuatu, juka juëna éerita at ayukä béchïbo. Íri juëna éeri éntok ä huíike, ä náyote báreka. ¹⁵ Íkäi juëna éerita ayukäpo yeu tomtomte, jü Dios bejri. Íri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka bürusi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶ In hermaanom ín nákehui, katem jiöbe. ¹⁷ Sime hua tühua mikpo huéeme éntok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne. ¹⁸ Áapo ä éäpo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lütüriayi, simem béppa bát itom yoremunakë béchïbo.

Nokta hué páman ä joame

¹⁹ Íäri béchïbo, hermaanom ín nákehui, sime yoremem tüisi jíkkaij báreka éenake, kaa läuti nok yómmia báreka éenake, éntok kaa läutipo öomtinake. ²⁰ Bueituk hua yoremta ómtira kaa Diosta lütüria johua. ²¹ Huäri béchïbo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa

huéeläpo juénaraata kétéchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jiápsekem ä mabetnake. İri ára jíapsita enchim jínëuria.

²² Të huaka nokta huë pámanem ä jonake. Katem kía ä jíkkaj-leromtu báanake, emesu emo bäitattähuaka. ²³ Bueituk senu juka nokta kía ä jijikkajätek, të kaa huam nokta huë páman huëtek, İri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta bénasi maachi. ²⁴ Bueituk áapo áma áu bíchaka sikätek, läuti áa bea kóptinake áu jáchinakähui. ²⁵ Të hua tua leytit suaka ä bíchame, huam súmataka itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jijikkajame, ál-la ä jo sáyhuäu joame, İri juebena tühuata bínnake, nokta huë páman ä huë béchïbo.

²⁶ Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huáatë tíame, të kaa áu nín yüeme, kía áu bäitattähua, éntok hua ä Dios huáatëu kía kaita béj-re.

²⁷ Huä tua kálakosi Dios huáateme, Dios Áchayta bíchäpo, İri ájaria: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jïokot éäpo anianake, éntok İm ániapo juénaraa ayukamta bétana áu suayanake.

2

Katë enchi ára anianakemtat jíba pupujte

¹ In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë béchïbo, katem nat béppa chë emo éria. ² Bueituk senu yoremta oro aniokamta éntok béj-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa türik sánkokamta kétéchi, ³ huanärem huaka béj-remta sánkokamta al-leaka bichätek éntok ínel áu jáakätek: “Émpë ímï tüluku yeesa”; hua póobetau éntok: “Empo éntok júmü kékka”, ö “Ímire ín guókpo yeesa”; ⁴ ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, ínëli aneka, éntokem juëna éehuamta emo jípurë bétana emo yeu buisse?

⁵ In hermaanom ín nákehui, akem ä jíkkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem ímï ániapo aneme yeu púala, bem rikomtunakë béchïbo Diosta súalhuäpo?, éntok, ¿téhuekapo Diosta reytaka néshueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnakë béchïbo? ⁶ Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka tékilta kaa yúmalasi enchim béjtuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yäurau enchim yeu totojame? ⁷ ¿Jachu kaa bempo am junneria béj-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktïarim?

⁸ Eme lütüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jíä bénasi: “Emobeu jëla anemtë em emo ériä bénasi ä náknake”; huanärem tüisi ä johua. ⁹ Të eme kaa nánancha emo ériätek, katem tühuata johua, bueituk jü ley enchim nätua kaa tühuata enchim joä bétana. ¹⁰ Bueituk jábe júne síme leyta yáakätek, të jáksu huëpo ilikkít júne jíöbekätek, síme leytit jïob-la. ¹¹ Bueituk Dios ínel jiaahua: “Jubekätekë kara täbuik juube.” Éntok két ínel jiaahua: “Katë jábeta mënake.” Éläposë em jubi pátaku kaa täbuik juube, tërë jábeta mëako, síme leyta béppë simla. ¹² Inëlem nooka, éntok ínëlem aane, íkái jüneriaka: hua ley itom búttiakamta jíäpo ámani itot chúpánake. ¹³ Bueituk jume kaabeta nakjiokolekame ánëli két ámeu huéenake, kaabeta bem nakjiokolekä béchïbo; të hua yore nakjiokolihuame jíba yölataka huéenake, hua noki bëttesi yöret chúpahuamta béppa.

Diostat ehuame éntok jü tékkil

¹⁴ In hermaanom, ¿jita béchïbosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joäteko? ¿Jachu hua Dios ehuame ä jípurëu ä jínëunake jáni? ¹⁵ Maasen

senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo, ¹⁶ enchim násuk senu ínel ámeu jíátek: “Katem jáchin éaka kaate, emo em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa”, të kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikátek, ¿jita béchibosu türi? ¹⁷ Júnëli kétéchi, jü Dios ehuame kaa ä joátek, jü ä Dios ehuame kaita béj-reka mukilata bénasi tatahua.

¹⁸ Të senu jamak ínel jiaunake: “Empo Dios eehuamta jipure, ínapo éntok tékilta johua.” Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita tékilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bittuanake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy. ¹⁹ Empo ínel ä súale: Dios huépüilai jíbba. Türi junëli; két jume lemooniom ä súale, éntokim máuj-rimmea emo yoyoa. ²⁰ ¿Jachë ä jüneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémta kaita béj-rëhui, éntok ä mukilatukähui? ²¹ ¿Jachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom áchay Abraham, júnak huaka ä üusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuaí bénasi ä mëbáreka? ²² ¿Jachë kaa jüneiya? Jü Dios ehuame tékilmak náu huéiye, entok hua Dios ehuame tékilmak yúmalasi chúppe. ²³ Éntok ímí chúppuk, jü jiojteri ínel jíame: “Jü Abraham Dios ehuamta jipurek, éntok ä Dios ehuamta béchibo tühuapo náikiahuaak”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

²⁴ Béjem jüneiya, juka yoremta jü tékiliy Diosta tü yórempo ä náikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jíbba. ²⁵ Júnëli kétéchi, huámechi taahuarim-mechi jü jámut Rahab büru yorememmak boböyeihui, ¿jachu kaa hua ä tékiliy tühuata jájamek? Bueítuk huame sáyhuakame mabetaka, chë türi böota am nütuak. ²⁶ Jáchin hua takaahua kaa espírituta jípureka mukilatunake, ánëli két hua Dios ehuame kaa tékilmak náu huétek, ket mukila.

3

Jü nínni

¹ In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka íkái tékiakátek chë bétte nokta itot chúpnakehui. ² Bueítukte síme juebénasi jábem jíápsipo kókosi jojua. Senu ä nokiy kaabeta omtitüátek, iri tua jü tü yórem chúpila, éntok ä takaahua ä yüinakë béchibo áma yuuma. ³ Ítapo jume kábäim pepereenatua itom éä páman am kannakë béchibo. Júnëlite síme bem takaahua ára naa kúaktia. ⁴ Ámechem suuhua kétéchi, jume barcommechi: jáchin bueereka júne éntok jeka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, ä sáhuemta ä huë ía páman ä huéenakë béchibo. ⁵ Júnëli kétéchi jü nínni ilitchika junne, të buériata johua. Jü tájji ilitchika junne, ¿jáchin machisi juka júya ániata tátta! ⁶ Jü nínni éntok hua táijta bénasi maachi, juënaray ím ániapo ayukamtay tápuni. Huä nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok síme itom takaahua chücha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chíkola juëna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infernoy béetiari. ⁷ Bueítuk síme animal ím buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuapo joome junne, aram yekatu, éntok jü yoreme ä útteara bétuk am jípure; ⁸ të kía jábe yoreme junne ä nínni kaa yüe; íkái juënaraata senu kara ä kétécha; hua jóguo áy kókókko huamtay tápuni. ⁹ Jü níniyte Dios Áchayta bétana tühuata nooka, éntokte áy juënak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi. ¹⁰ Huépul tempo yeu sisime jü tü nooki, éntok hua juëna

nooki. In hermaanom, ïri kaa ínëli huépo yúmala. ¹¹ ¿Jachu huépü bäam yeu pótäpo huame bäa chökom éntok bäa kákkam áma yeu huéenake jäni? ¹² In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume oliivo takam jípunake jäni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake? ¡Èe; kaibu! Júnëli këtchi, baubäa chökom yeu huépo bäa kákkam kaa áma yeu huéenake.

Huä tua jita täyahuame jikat bétana huéiye

¹³ ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tíiya? Yeu ä buíjnake, tüisi áu nüyeka kaa buéresi áu ériaka. ¹⁴ Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péátek, éntok emo ée bėj-rihuamta enchim jíápsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueítukem lútüriata bėj-reka nooka. ¹⁵ Bueítuk ïri ilë bénaaka täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la ím buíapo joome; yoremta kóba súahuäpo yeu simlataka, diablo ä áttiak. ¹⁶ Bueítuk kaa emo bíbit péehuäpo náu omtihuäpo, éntok emo ée bėj-huäpo, huämi ayka jü naa múksi huéeme éntok síme hua kaa tühua. ¹⁷ Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huépo tühua áusüli; chúkula yánti jíapsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jíokolihuamtay tápuni; éntok tü anhuamta chúppa. Tua lútüriata itom téjhua, éntok kaa yore bätattähua. ¹⁸ Jume yánti jíapsita jariame yánti jíapsitam eecha, juka lútüriata jíchupaa béchïbo.

4

Ímï ániapo ayukamta türihuame

¹ ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juëna éerim enchim jíápsipo ayukamta bétana huéiye, hua enchim jíapsi náyoteme? ² Jítem jípu péiya, të kaitëm jípure; yorem súuhua, éntokem kaa huéeläpo jábetat jita innëa, éntokem kara ä yuuma. Nássuäem éntokem át tekipanua, tem kaa ä jípure jita enchim áttea péähui, bueítukem kaa Diostau ä aahua. ³ Jítem aahua, tem kaa ä mabeta, bueítuk kaa tühuaata béchïbem ä aahua, enchim áy emo al-leetuahuäpo ä kima báreka. ⁴ ¡Eme Diostamak kaa lútula jíápsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa jüneiyya, juka kaa tü éerita ím ániapo ayukamta guojaahuame Diosta bėj-reka kathuähui? Kíalïku jábe junne huaka kaa tü éerita ím ániapo ayukamtat huée báareme, Diosta bėj-reka tatahua. ⁵ Eme jamak juka jïojteta kía ínel ä jíä bénasi éiya: “Jü Espíritu, Diosta itot órekähui; ïri éntok jíba itom áttea péiya.” ⁶ Të Áapo chë yún tühuaata yore miika. Íäri béchïbo ínel jiaahua: “Dios huame emo buere ériame bėj-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tühuaata johua.” ⁷ Diosta éä pámanem ä mámpo emo tójaka, diablota bėj-reka óusi jápte; huanäi enchim tö búitinake. ⁸ Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emëe juëna yóremem emoem mám báksia; eme éntok guoyik éame, enchim jíapsipem huépülsi jíba emo jípure. ⁹ Sirokäem; katem emo al-leetua; buanáem. Enchim achimem buanimpo kúaktia, éntok enchim al-leäu sirokhuäpo këtchi. ¹⁰ Señorta bétukem emo jípure; Áapo éntok enchim tóboktianake, tühuaata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

¹¹ Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huä hermanotat jájana nokame entok ä hermaano nánätuame, leyta bėj-reka nooka, entok leyta nánätua.

Të empo leyta nánātuátek, katë leyta huë páman huéiye, ál-lë yáurapo emo yéyecha. ¹² Huépülay jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, entok ára yore tárutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, täbuik em nätuanakë béchïbo?

Katem yoko taahuarit emo jíapsi máchile

¹³ Nechem jíkkaja, eme huame ínel jíame: “Èni entok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita nénkinake entok jita kobanake”, ¹⁴ kaa jünéaka yokoríapo jita bénak ayunakëhui. Bueituk, ¿jítasä hua itom jíapsähui? Lútüriapo kía báij huéchiriata bënna, jáchin huári chúbala jíba yeu mamachia. Huanäi läutiposu kaitatunake. ¹⁵ Júnëlem jíátek chë türi: “Juka Señorta ínel éay, jíapsinakete, éntokte íkái yáanake, o jita täbuik junne.” ¹⁶ Të èni emoem úttile, emo buere ériaka. Sime hua ílë bënaka emo úttilhuame kaa türi. ¹⁷ Huä tühuata täyaka, entok kaa ä joame, kaa tühuapo aane.

5

Jume riikom yore jìokot joame béj-rihuame

¹ ¿Nechem jíkkaja, eme riikom! Buanäem, éntokem buan chaaye, jü jìokot éehuame enchimieu yúmanekemta béchïbo. ² Huä enchim rìkoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buála. ³ Huä enchim ooro entok enchim tómi tósali poposíhuila; hua ä poposíuraa éntok enchim yeu buísse. Ínëli huaka simeta enchim jípurëu táijpo béeteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béja yúmase. ⁴ Èn éntok chaaye, hua tékil béjhua, huame tekipanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am bätattähuaka kaa enchim am béjtuakähui; éntok hua jìokot ujbuahuame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë simem béppa nésahuemta nákapo huéchila. ⁵ Kíalem jájana jíapsaka, emo al-leetua ímí buíapo, entok enchim éä páman jíapsak. Jíapsipem emo áhuiriak, huakasim áhuiriahua bénasi. Èn éntok béja yuuma, huakasim súanähui. ⁶ Huä tü yóremtachim nokta béttesi chúppak, éntokem ä mëak; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jíapsa, Diostau oraciompo nokaka

⁷ Huári béchïbo, hermaanom, yántem jíapsa, Señorta yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jíapseka huaka yúkuta bathuemta éntok chúkula huéchëu tájti. ⁸ Enchimet két ayunake, hua yánti jíapsihuame, éntokem huaka enchim jíapsi chë tutti yétcha; bueituk hua Señorta yebijnakeu kaita nápat bëye. ⁹ Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimet chúpatunakë béchïbo; ínëli jü Juez puertapo huéiyek. ¹⁰ In hermaanom, profeetammechem suuhua, bueitukim jìokot éehuamta éntok yánti jíapsihuamta jipurey, huame Señorta téhuampo nokakame. ¹¹ Èn éntok, të am úttile, tühuata am mabetak tíaka, huame óusi éaka jìokot máchiraata bíchakame. Béjem ä jíkkaj-la, jáchin juka Jobta yánti jíapsekähui, éntok jáchin juka Señorta áa bétana éähui; bueituk Áapo tüisi yore jìokolë, éntok yore beu jita ínnëa.

¹² Të simeta béppa, ín hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita täbuik téhuampo junne. Ál-la huépulsem

lütüriata nooka: jü em “jehuiteria”, jehuituake; jü em “ëe”, ëetunake, kaa bëttesi nokta enchimmet chüpatunakë béchïbo.

¹³ Senu enchim násuk jiokot éätek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leätek, buiknake, Diosta úttileka. ¹⁴ Senu enchim násuk kökorëtek, jume igleesiapo yoiyöturim náu núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceiteta át tekaka, Señorta téhuampo. ¹⁵ Huä huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremta. Jü Señor éntok ä yéchanake, éntok huaka juënaraata ä yáalatuk júne át jiokoritunake. ¹⁶ Huame kaa tühuam enchim yáarim, náhuem yeu am buijnake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinakë béchïbo. Huä tü yöreme tü jiápsekame Diostau buanátek, ïri Diostau buanhuame útteata jípure. ¹⁷ Jü profeta Elías ito bënasi yöremtaka, éeripo ito bénaakay. Të Diostau buaanak, chíkti ä jíapsimaki, kaa yúknakë béchïbo. Huanäi ím buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo. ¹⁸ Júchi éntok Diostau buaanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bíttuak. Huanäi buíapo jita chüppuk.

¹⁹ Hermaanom, senu enchim násuk huaka lütüriata öbialataka huëtek, senu éntok ä kúaktiakätek, ²⁰ jüneenake: hua kaa tüisi huémta kúaktiaka böo türikun yeu ä tójame, huépul jíapsita kókkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa tühua yáarimmet jiokorituna.

Jü Carta San Perota Bat Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Inapo jü Peero Jesucristota apóstol huame bem buiärapo bittuarimeune tebote, jume Pontopo, Galaciapo, Capadociapo, Ásiapo, éntok Bitiniapo chíbejtilammehui. ² Eme jume bannaataka Dios Áchayta täyäu yeu púari, Espíritu Santoy tü tátabri, juka Dios nésauta enchim yáanakë béchïbo, alë bénasi Jesucristota ojboy enchim jíapsi tütetunakë béchïbo. Tühua éntok yánti jíapsihuame buéresi enchimieu ayunake.

Tua lütüria boobit-huame

³ Tua yörisi maachi itom Señor Jesucristota Dios Átchay, áapo itom bemela yoremsi yáuhuak, buéresi itom ä jiokolekä béchïbo, yü jíapsihuamta tua itom boobitnakë béchïbo, Jesucristota kókkolam násuk jíabitekä béchïbo, ⁴ átteata itom mabetnakë béchïbo, kaa momoyemta, kaa nanasontemta, éntok kaa mumukemta áman téhuekapo ëriata enchim béchïbo, ⁵ Diostat enchim át eä béchïbo, Áapo ä úttiäray enchim suaya, enchim ä jájamnakë béchïbo juka yore jínëhuamta hua taahuari äbo huémstat yeu machinakemta.

⁶ Íari béchïbo eme al-leiya, éläposu én kaa jaiki táapo Diosta ínel éai kaa al-leehuamtem jípunake, enchim at eäu jüneria béchïbo, ⁷ hua orota béppa chë béj-reme. Jáchin huäri ooro luuluuteka júne tájjai jüneriatunake, alë bénasi jü enchim ä súalëu jüneriasuka tua úttilna, ujjóriata jípunake éntok yörina hua taahuarit Jesucristota yeu machiayo.

⁸ Huä enchim nákehui kaa ä bil-lataka junne; hua enchim ä súaleka kía én kaa ä bíchaka junne, enchim át al-lee kókköhui, ⁹ juka enchim at eä béchïbo enchim jípunakëu mabet-lataka, juka jíapsita enchim jínëuriahuamta.

¹⁰ Jume profetam hua Diosta tü eäu enchim bétana näikiarita bétana nokakame, ä jüneriaka tüisim át suaka nátemajek i yore jínëhuamta bétana, ¹¹ tüisi át nátemajeka jábeta bétana ä nokähui, éntok jita táaposu Cristota Espíritu ámet aneme ä ayunake tíiya, hua kaita jee hueisu huaka Cristota jiokot yáaná bétana nokakame, éntok chúkula huäri sáu juka ujjóriata yebijnake tíame. ¹² Ímëhui yeu machiak kaa bempörim béchïbo, ál-la ito béchïbom íkái bem nokakähui én enchimieu nokhuame huame Espíritu Santota téhueka bétana jípureme bétana; juka Diosta ángelesim bíp péähui.

Tülisi itom ito nünake bétana nokhuame

¹³ Kíalikem huéchiapo emo nüye, kaa búruk éaka suamsi eaka, éntokem át boobíchaihui hua Diosta tü eäu enchimieu nüpanakemta Jesucristota yeu machianakeyo. ¹⁴ Jume usiari ára sáyhuame bénasi katem huaka juënaraata bannaataka kaita täyaka enchim jo péäu jo báare, ¹⁵ ál-la jáchin hua enchim núnukame santosi áu nüye, eme két alë bénasi símepo santosi emo nünake; ¹⁶ bueituk ínel jiojteri: “Katem chichä machisi jíapsa, bueituk inapo Santo.”

¹⁷ Bueituk Áchaypo eme ä jípurëteko, huaka kaabeta yeu púaka nokta ámet chúpamta hueepulammet bem yáari béchïbo, jíbem Diosta májhue ä yöreka emo boojoria síme jume taahuarim ím ániat enchim

anëpo tájti. ¹⁸ Jüneaka huam kaitapo kía jájana enchim jíápsakäpo enchim jínëutukähui, juka enchim áchayim bétana enchim mabetakähui, kaa hua jita momoyemtayi, ooro, ö tómi tósali, ¹⁹ ál-la Cristota ójbo musäla machikuyi, hua ili kabarata yúmalataka éntok kaita jita kaa türik jípuremta ójbo bënakuyi, ²⁰ béja yeu púataka kee jee ániata jünaktehuay naateka, të ímëi taahuari chúkula huéemmet yeu machiak enchim nákhua béchibo; ²¹ éntok áapörík huämëm Diosta súale, huaka kókkolam násuk ä jíabitetuakamta éntok ujoyóriata ä mik-lata, Diosta enchim súalnakë béchibo éntok áapörík bétana jita enchim boobinnakë béchibo.

²² Jukem Diosta lütüria joaka enchim jíapsi tü tátab-la, jü Espíritu Santota éäpo kaa kía bálit enchim emo náknakë béchibo, jünentukem emo nákke chíkti enchim jíapsimaki, enchim jíapsi tútti yécharika. ²³ Eme júchi bemelasi yeu tómtila, kaa huame áchayriam kókkokkame éäpo, ál-la hua kaa nanasontumta éäpo, jü Diosta noki jíápsamtayi, jü jíba béchibo ayunakeme. ²⁴ Bueítuk:

Síme huaakas kía júya sáríta bënasi maachi,
éntok síme hua yoremta ujoyória júya sehua ténasi maachi.

Huä júya huahuake, jü sehua éntok huehueche,

²⁵ të hua Señorta nooki jíba béchibo ayunake.

Íri éntok ájária, jü nooki evangeliopo huam enchimëu nokhuakame.

2

¹ Jünentukem síme juëna éerita tójaka, éntok yore bāitattāihuamta, ára nókichiatá, jábetat jita ínnëhuamta, éntok jájana jáihuamta, ² ili usita jübua tómtilatá chípeä bënasi eme két huame kauhua espiritualim kaa tábui jítamak kuutilam huáatianake, íri jü Diosta noki, ámei enchim yótunakë béchibo Diosta súalhuäpo jínëuhuamta tua enchim jájamnakë béchibo; ³ të béja eme juka Señorta tühuabet jünëelatuko.

Jü tétta jíápsame

⁴ Señor Jesucristotahuem rúkte, jü tétta jíápsamtahui, hua lütula huëpo huame yoremem omoutekähui, të Diosta yeu púari éntok áapörík béchibo béj-reme. ⁵ Eme két jume tétta jíápsame bënasi emo ériaka emo réutebonake, enchimëa huaka ä kárhua ä yáanakë béchibo, bueítukem Diosta tékil boojoria béchibo näikiari, juka jíápsita bétana huémta áapörík Diosta türëu áu enchim huérianakë béchibo Jesucristota huämi. ⁶ Bueítuk júnen két jïojteri:

Juyú, buere joära Sión,

juka tétata tua nésahuemta ejkinampo huémta yétcha,

huaka yeu púata éntok chë musäla machik,

éntok hua ä súaleme kaa tiusi tahuarianake.

⁷ Enchim béchibo, eme ä súaleme, áapo musäla maachi, të huame kaa ä súaleme béchibo éntok:

Huä tétta jume káarim jojoame kaa huáatiakäu,

íri tua jü tétta nésahueme ejkinapo tahuakame.

⁸ Éntok:

Huä tétta át tēitēitihuame,

éntok hua tétta yore tábeme.

Bueítukim át tēitēite jü nokichi, bem kaa áma huam jíapsi bárë béchibo; huári béchibom két yeu púahuak.

Jü Diosta yorembra

⁹ Të eme tua hua génte yeu púari, Diosta yäura tékkil boojoriame, nación tühuata joame, tua lütüriapo Diosta yorembra, huaka kaa machiku enchim aney huam machiria át guómtisi machikun bíchaa enchim núnukamta tühua bétana enchim noknakë béchibo. ¹⁰ Eme huame bannaataka kaa pueblotukaihuim, të enem Diosta yorembra; bannaataka kaa yore nak jiokolihuamta jájamlatukaihui, të én ál-lem ä jájamlá, juka yore nak jiokolihuamta.

Diosta nésauta joame bénasem emo nüye

¹¹ Eme nákhuame, enchimmeune nooka sékana enchim jomemtukä bénasi, éntok enchim boojoä bénasi, huaka juëna éerita enchim tóijnakë béchibo, huaka tü jíapsita béj-reka huémta, ¹² jíba bénasi tülisi emo nüyeka jume kaa Jesucristota súaleme násuku; huam enchim bétana nokhuäpo enchim juëna yórememtukä bénasi Diosta am úttilnakë béchibo hua Diosta am jikorë taahuarichi, hua tühua enchim yáaribet suaka.

¹³ Señorta béchibo hua jábe nésahuemta bétukem emo jípure, ä reytuk junne, chë ä nésahuë béchibo, ¹⁴ kía ä gobernadortuk junne, áapo äbo am bíttuala, yorememet nokta am chúpánakë béchibo, éntok huame tü yóremem bétana tühuata am noknakë béchibo. ¹⁵ Bueituk ìri jü Diosta huáatiähui: juka tühuata joaka jume yoremem kaa susuakame enchim bétana jájana jíame enchim nok páttianakëhui.

¹⁶ Kaabeta mámpo emo jípuremta bénasem emo nüye, të kaa huame íat jáhuiteka juka juënaraata joame bénasi, ál-la huame Diosta nésahui joame bénasi. ¹⁷ Símemem yöre. Hermanomem nákke. Diojtem májhue. Reytem yöre.

Jü Cristota ejemplo ä jìokot aneepo

¹⁸ Eme jóapo sáyhuame, enchim tekem bétukem emo jípure, tua am yöreka; kaa huame tü yorememmeu jíbba, ál-la két huame béttek jíapsekammeu junne. ¹⁹ Bueituk ínëli anhuame türi Diosta bíchäpo senu én Diosta ä yöre béchibo kaa al-leetuahuäteko, kaa ä innë éäu júne innëateko. ²⁰ Bueituk jita tühuasa júri kaa tühuata joaka enchim chónhuähui éntokem, ¿jíba áamak al-leiya? Të eme tühuata joaka jìokot máchiraata bichätek éntokem jíba áamak al-leätek, lútula huëpo ìri türi Diosta bíchäpo. ²¹ Bueituk íari béchibem núnuhuak; bueituk Cristo két ito béchibo jìokot máchiraata bitchak, ejemplota itom mákaka, enchim alë bénasi emo boojorianakë béchibo. ²² Áapo kaita juënaraata yáuhuak; kaita hua ára nókìchia jíkkaijhuak ä tempo. ²³ Áapo juënasi áa bétana nokhuay júne kaa juënasi am yómmiak; jìokot johuaka júne kaa am bé-reka nookak, ál-la huaka áu johuamta hua tua lütüriata joamta mámpo ä tójjak. ²⁴ Áapo hua itom juëna yáarim ä takahuapo núk siika jum kúrusichi, itom hua juënaraata bétana kókkoka tühuapo itom jíapsinakë béchibo; bueitukem jìokochä yáahuaka béchibo áma yorela. ²⁵ Bueituk emëe huame kabaram emo náikimtelatukä bénasi aaney, të enem hua enchim jíapsi suayamtau rúktìla.

3

Jume kukunakame éntok jujubekame jáchin emo núnakëhui

¹ Júnëli kétchi eme jáamuchim kukunakame, enchim kunam bétukem emo jípure, huame tü nokta kaa súaleme kobatunakë béchibo kaa nokiayi, të tülisi bem jubim emo nüyëubeyi, ² tülisi éntok yörisi machisi

enchim emo nüyëubet suaka. ³ Huä ujoyória enchimmet ayunakeme kaa hua yeutana takahuapo enchim átteanakëhui, hua buéresi ujoyória emo chíkhuame, óoro átteahuame, sánko buéresi ujoyorisi yáataka átteahuame, ⁴ ál-la hua huáijhua jíapsita bétana huéeme, hua kaa momoyeme, ïri jü kaa béttek jíapsihuame éntok yánti jíapsihuame; ïari tua chë béj-re Diosta bíchápo. ⁵ Bueitukim junëli két tülisi emo nüyey bannaataka huame jáamuchim tü jíapsekame, Diostat éame, bem kukunam bétuk emo jípureka; ⁶ juka Sarata Abrahamta “yöreka Señor ti áu ä jijiä bénasi”. Huári bétana asoarimtakem taahuak, tühuata jóateko, kaitat ée májhueka.

⁷ Eme jujubekame, két áma huamsu, ámemakem aane suamsi emo nüyeka, jünéaka juka jámutta chë kaa útteakamta jíapsekähui, éntok enchim beu juka tühuata ay jíapsihuamta am átteakähi, Diostau bíchaa enchim buanáu jíkkaijtunakë béchïbo.

Tü éeri tüisi itom ay tahuanakëhui

⁸ Én éntokem simetaka huépülsi jíba éiya, huatem béu jita ínnëaka, emo nákeka emo sailakamta bénasi, emo jiokoleka, éntok kaa emo buérialeka. ⁹ Juénasi áu ayuhuak kaa juénasi ámeu ayunake, juénasi aïhuátek jünne kaa juénasi ä yómmianake, ál-la tühuata jo báanake, jünéaka tühuata átteä ïaahuaka enchim núnutukähui. ¹⁰ Bueituk:

Huä al-leaka jíapsi báareme,

éntok taahuarim türi bít báareme,

ä nínni yüinake kaa juénak ä noknakë béchïbo,

éntok ä teni júne kaa ára nókichiata ä noknakë béchïbo;

¹¹ juénarata tójaka tühuata jonake;

yánti náu jíapsihuamta jariunake éntok ä boojorianake.

¹² Bueituk huame Señorita pusim juka lütüriata joame türeka bitcha,

éntok juka bempörim áu buanáu jíkkaja;

tee jü Señor huame kaa tühuata joame kaa türeka am béj-reka bitcha.

¹³ ¿Jábesu két kaa tühuata enchimmeu yáanake jáni tühuata enchim joayo? ¹⁴ Të eme jita jiokot máchiraata bichátek tühuata joaka, úttesem al-leiya. Huä béchïbem kaa emo máujtua bempörim bétana, éntokem kaa naa múksi emo éetua, ¹⁵ ál-lem juka Dios Señorita úttile enchim jíapsipo, éntokem jíba huechiapem emo jípureka aane enchim emo nok-ríanakë béchïbo, síme huame tühua enchim boobichäu bétana enchim temájeme yómmia béchïbo kaa buere jíaka éntok yörisi machisi nokaka. ¹⁶ Tülisem emo nüye huame jájana enchimmet nokame, enchim juëna yorememtukä bénasi, tiusi tahuanaké béchïbo, Cristota bétana tülisi enchim emo nüyëu jájana jíame. ¹⁷ Bueituk chë türi emé jiokot máchiraata bicháteko tühuata joaka, Diosta ínel ä huáatiayo, kaa tühuata enchim joäpo béppa.

¹⁸ Bueituk jü Cristo két jiokot máchiraata bitchak séjtul jíbba, itom Dios bejrim béchïbo, hua tü yöreme jume juëna yöremem béchïbo, Diostau itom huéria báreka, lütüriapo jü ä takahua mëhuak, të espíritupo jíba jíapsaka taahuak. ¹⁹ Huämi espíritupo két áapo huame bannaataka kókkokame anëu siika. Huanäi ámeu nookak, ²⁰ huame bannaataka ámeu nokta kaa jíkkaij báaremmehui, Diosta bínhua ámet boobichaihuiy junne, huame taahuarim Noéta jíapsayo, juka arcata johuayo, huam kaa jaiki géntem, guoj náikim jíba áma jíneihuak, buere baniapo. ²¹ Jü yore batöhuame hua júnako báata am jínëukä bénasi, én két yore jínëu Jesucristota jábitekä béchïbo, kaa huaka takahuapo béppa chïcha máchiraata itot ayukamta itom úhuaaka; ál-la Diostau bíchaa tülisi itom

ito nü báreka éenakë béchïbo. ²² Huä téhuekau jikau sikame Diosta báta bétana kátekame; éntokim áapörík bétuk emo jípure jume Diosta ángelesim, jume yáuram, éntok jume útteata jípureme.

4

Diosta éä paman emo nüyeme

¹ Juka Cristota ito béchïbo jikot máchiraata ä takahuapo mabetakä béchïbo, enchimmet két huäri éeri ayunake; bueituk hua takahuapo jikot máchiraata innésukame kaa éntok júchi juénaku annake, ² huame taahuarim itou bëyeme kaa huaka ím ániapo yoremem kaa huéeläpo ukulëu huáatiaka jíapsi béchïbo, ál-la Diosta éäpo áman itom jíapsinakë béchïbo. ³ Büru táapem béja jume tua Diosta kaa súaleme al-leetua béchïbo jita yáasuk, kaa tíurata joaka, kaa huéeläpo juka huakajta bétana huémta ukuleka, nanaakoka, kaa tíura pájkota huëpo rejteka, yü tütti naakoramtaka, huame diosim kaa yöri mátkim yöreka. ⁴ Ímëi béchïbo át guómtisi maachi hua áme bénasi kaa huéeläpo juénarata kaa enchim joähui, kíalikum jájana enchimneu jiaahua. ⁵ Të bempo lütüriata nénkinake hua jíapsammet éntok kókkolammet nokta chúpanakemta bíchäpo. ⁶ Bueituk íari béchïbo két jü tü nooki Diosta bétana huéeme nokhuak jume kókkolammehui, nokta ámet chúpatunakë béchïbo takahuapo aneka bem yári béchïbo, të jíba espíritupo am jíapsinakë béchïbo Diosta jíapsä bénasi.

⁷ Të síme ayukamta lütinakeu abe yuuma; íä béchïbem suamsi emo nüye, éntokem Diostau buanaka jíapsa. ⁸ Símeta béppa nánanchem tüisi emo nákke, bueituk jü emo nákuame juebena Dios bejri yáarim tuchanake. ⁹ Nánanchem emo mamabeta kaa jájana jíaka. ¹⁰ Huëpulaka bem huéeläpo bem miiki senukuu ä buíjnake, Diosta buéresi tühua al-leaka näikim buísemta bénasi éaka. ¹¹ Seenu nokátek tua juka Diosta noki huëpo áman noknake; senu tékiata máktukátek Diosta úttiärata ä mikäpo áman ä boojorianake, juka Diosta tua yörinä béchïbo Jesucristota béchïbo, hua lóoriata átteakame éntok juka nésayhuamta jíbapo béchïbo éntok jíbapo béchïbo. Júneltunake.

Cristota béchïbo jikot máchira innëhuame

¹² Eme nákuame, katem át guómte hua jikot máchira enchim ay jíöbilahuamtachi enchimneu ayukame, huaka kaa jaibu enchim emo innë máchilëu enchimneu huétiaka; ¹³ ál-lem al-leepo yúmala Cristota béu jikot máchiraata enchim bíchä béchïbo, bueituk ä ujoyóriahuata yörisi machik yeu machiak két enchim buéresi al-leenakë béchïbo. ¹⁴ Cristota téhuam béchïbo jájana enchimmet nokhuátek, tüisi tühua enchimmet ayka, bueituk hua Diosta Espiritu ujoyória áusüli enchimmet ayka. Lútula huëpo bempo ä béj-reka nooka, të enchim béchïbo áapo jíba yörihua. ¹⁵ Eme jábe junne jikot máchiraata bichátek, éläpo kaa jábeta ä mëlátukä béchïbo, o ä éekbuä béchïbo, o ä juëna yöremtukä béchïbo, o kaita ä jünériäpo áu ä kikkibachä béchïbo. ¹⁶ Të seenu Cristota ä súalë béchïbo jikot máchiraata bichátek kaa áu tíutuanake, ál-la Diosta úttílnake huäri béchïbo.

¹⁷ Bueituk jü taahuari béja yúmala huaka nokta chúpanakeu Jesucristota súalemmet naateka. Itot báchä naatek, ¿jáchisu ámeu chúpanake jáni huame Diosta tü noki kaa súalekammehui? ¹⁸ Bueituk jü tü yöreme jikotampo jínëihua, ¿jáchisu áu huéenake jáni jü juëna yöremtahui,

Diostamak kaita huáatiamtahui? ¹⁹ Ä junëlituk huame Diosta éäpo jikot máchiraata bíchame, jita jo árahuekamta, ä noki chúchupamta mámpo bem jíapsi yéchanake, éntokim tühuata jonake.

5

Diosta súaleme suayahuhui

¹ Huame yoiyöturi enchim násuk yeu púarimmeune jikot jiaahua, ínapo két yöturitaka áme béuchi, éntok Cristotau jikot máchiraata sikamta bíchakame, éntok jü két ujoyória yeu ä machinakepo annakeme, enchimmeune ínel jiaahua: ² Jume Diosta súaleka enchim násuk anemem suaya, am suaya kaa útteapo, enchim tü jíapsekä béchibo ál-la; kaa huaka béjtuahuamta huáatiaka, ál-lem kaitat boobíchaka chíkti enchim jíapsimák ä yáanake. ³ Katem huame enchim suayäu úttiapo sau báare, ál-lem ejemplotam mákka jume Jesucristota súaleme. ⁴ Huanäi huaka am suayame béppa nésahuemta yeu machiakem huaka coronata ujoyorik kaa momoyemta mabetnake.

⁵ Alë bénasi, eme jübua yoyötume, jume yoiyöturim mámpo emo jípure. Éntok síme nánancha emo nok jíkkajaka kaa béttek jíapsitem náu jípunake; bueítuk:
Dios am béj-reka huéiye,
jume emo buérialeme,
éntok kaa emo buérialemmeu tühuata johua.

⁶ Júnentukem Dios útteakamta mámam hétuk emo jípure, áapörík enchim tóbnoktianakë béchibo taahuata yúmako. ⁷ Símeta huaka enchim kóm éähuem ä mámpo tójja, bueítuk áapo enchim suaya.

⁸ Suamsem emo nüye, éntokem kaa kótche; bueítuk hua enchim béj-ri, jü diablo, leonta omtë bénasi, chíkola huerama, jábeta ä buänakeu jariaka. ⁹ Huákärem béj-reka óusi jápte, jíba bénasi Diosta súaleka, jünéaka jukai junëli huémta huame huate enchim hermanom síme ániat anemmeu ayukähui. ¹⁰ Të jü Dios síme tü eäu tápuni, hua ä yü ujoyória itom mik báreka itom núnokame Jesucristota béchibo, chúkula kaa jaiki táapo enchim imí ániapo jikot ansukäpo, áapo enchim tü tátabnake, enchim óusi éetuanake, enchim útteata máknake, éntok kaitat jáchin éaka enchim jíapsituanake. ¹¹ Áapörík béchibotunake jü yörihuame, éntok jü nésayhuame jíbapo béchibo. Júneltunake.

Teboteri chúpëpo huéeme

¹² Silvánotamak, hua tua yúmalasi hermanopo ín jípurëumakne kaa jaiki nokta enchimmeu jiojtek, enchimmeu nokaka jáchin enchim emo núnake hétana éntok hua én enchim boojoriau tua jü Diosta lütüriatukä hétana nokaka.

¹³ Jume Jesucristota súaleme Babiloniapo aneme enchimmák náu yeu púari, éntok Marcos ín üusi, enchim tebotua. ¹⁴ Emóem tebotua enchim emo nákë béchibo.

Yánti jíapsihuame símem enchimmaktunake, síme eme jume Jesucristota mabet-lame. Júneltunake.

Jü Carta San Perota Guosa Huëpo Jiojtekähui

Teboteri

¹ Ínapo Simon Peero, Jesucristota sáuhuëhui éntok ápostol áapörík bétana yeu púari, enchimmeune jiojte, eme jume ito beu itom Dios itom jínëukame Jesucristota lútüria béchïbo huaka Diostat ehuamta tua musäla machik jájamlame. ² Huä Diosta tü eäu éntok yánti jíapsihuame chëhuasu enchimmet ayunake Diosta éntok itom Señor Jesústa enchim täyakä béchïbo.

Jume Diosta jíapsi jïpureme

³ Sïme hua jíapsihuamta bétana huéeme, éntok Diostau huáatihuä bétana huéeme itom miiki áapörík Diosta úttearammea hua ä uyjóriay éntok yörisi machiku ay itom núnukamta itom täyakä béchïbo, ⁴ huámëi huämi buéresi musäla machik itou nätua, huäri huam Diosta bënasi enchim jíapsinakë béchïbo, huaka ím ániapo yore jíapsi nasontemta takahuata jita ukulëu béchïbo ayukamta tóij-lataka. ⁵ Íäri béchïbo eme két át jíapseka tekipanuanake, enchim ä sülëhuem tü éerita rúktia, jü tü éeritau éntok jítat jünee huamta, ⁶ jítat jünee huamtau éntok emo yüihuamta, emo yüihuamtau éntok yánti jíapsihuamta, yánti jíapsihuamtau éntok Dios huáatihuamta, ⁷ Dios huáatihuamtau éntok sailapo emo huatihuame, emo huatihuamtau entok yore nákhuamta.

⁸ Bueituk íkäi enchimmet ayuak éntok jíba enchimmet ä yötui, kaibem kía jíapsina, kaita joaka, jíbem tekipanuanake itom Señor Jesucristota chëhuasu enchim täyanakë béchïbo. ⁹ Të hua sïme íkäi kaa jïpureme hua kaa mékka bíchamta bënasi maachi; líptita bënasi maachi, bueituk huaka bannaataka kaa ä tühua yáarim bétana ä tü huéhilatukäu kóptiala. ¹⁰ Huäri béchïbo, hermanom, tuem át jíapseka tekipanua Diosta enchim núnutukä bétana éntok enchim yeu púatuakä bétana enchim ä lútüria yáanakë béchïbo; bueituk ínel anëtekem jauhuey jünem kaa huáttinake. ¹¹ Bueituk junëli jíbem buéresi al-leriahuaka mabetna, áman huaka itom jínëukamta itom Señor Jesucristota yü nésahuëpo.

¹² Íäri béchïbo, ínapo jíba enchim áu huáatitua, enchim ä jüneriay junne, éntok huaka lütüriata én enchim jïpurëubet útteata enchim nülatuk junne. ¹³ Ino béchïbo türi, én takahuapo aneka enchim ín búsanakëhui enchimmeu nokaka; ¹⁴ jünéaka lautí íkä takahuata ín tö simnakëhui, itom Señor Jesucristota nee jüneetuäpo ámani. ¹⁵ Ínapo két át jíapseka tekipanuanake, chükula nee muksuko íahuï enchim huáatinakë béchïbo.

Jume Cristota uyjória bíchakame

¹⁶ Bueitukte itom Señor Jesucristota útteara bétana enchimmeu nookak éntok júchi ä yebijnakeu bétana, të kaa kía nokta árai huäpo áman yáata nokaka, ál-la huaka ä yörisi máchiraata itom pusímmea itom bíl-latukäpo ámani. ¹⁷ Bueituk áapörík jü Dios Áchayta bétana yörihuamta éntok uyjóriata mabetak áman buere uyjóriata bétana jáhui áu kóm bíttuahuak ínel jíaka: “Íri ájaria jü ín Üusi ín nákëhui; áapo jü tua nee

al-leetuakame.”¹⁸ Itapo éntok íkái jíahuíta jikkajak téhueka bétana kóm bíttuahuakamta, áman káuhui santo ti téhuaahuakapo áamak aneka.

¹⁹ Atä jípure kétchi jume profetam nooki, të én chë lútüriapo tahualata. Türi enchim béchibo enchim át suähui hua nokichi hua machiria kaa machiku béetemat enchim suä bénasi, machiriata yeu kiktëu tájti éntok Jesucristota enchim jíapsita machiriäu tájti, hua buere chóki matchuu bíchaa yeu hueramame ti téttehuaahuame. ²⁰ Tem bát íkái jüneria, kía jita noki júne profetam bétana huémta jiojteripo ayukamta kaa yoremta éäpo áachä jüneenakëhui, ²¹ bueituk kía jauhuey júne profetam noki kaa yoremem éäpo nokhuak, ál-la jume yoremem Diosta yeu púarim Espíritu Santota éäpo áman nookak.

2

Profetam ára nókichim éntok maestrom ára nókichim (Jud. 4-13)

¹ Të két bannaataka jume profetam ára nókichiram aaney Israelta yoremraata násuku, maestrom ára nókichiram enchim násuk annákë bénasi, huame kaa jünakiachisi tábuik enchim majtianakeme, hua tua lútüriata bétana huémta tatabbáreka. Señorta am jínëukamta jünem kaabë tíanake, junëlim läutipo huaka kaitäpo bem tahuanake emo jariuria. ² Éntok juebénaka huaka kaa tühuata bem majtiahauakau jonake. Jümëi béchibo jü tü nooki Jesucristota bétana huéeme jájana át noknake.

³ Éntok tómita buéresi bem huáatiä béchibom ára nókichiaata enchim majtiaka enchim ä úhuaanake. Huámechiri béja jauhuey naateka béttesi nokta ámet chúpatunakeu kaa bínhuatunake, juka jiokot máchiraata bem bínnakëhui, bem kaitäpo tahuanakeu jíba yúmanake.

⁴ Bueituk Dios huame ángelesim Dios bejrita yáakame kaa am jiokorek, ál-la béetekum kómam guötiak huam kaa machiku pereesopo am tójjak, hua taahuari ámet nokta chúpanakeu tájti. ⁵ Éntok juka yoremraata bannaataka huémta júne kaa jiokorek, Noéta jíbba, huaka lútüriata bétana nokäuta éntok guoy búsaním áamaki; huame juëna yórememmeu buere bániata, diluvio téamta, bíttuak áma am kókko íaaka. ⁶ Alë bénasi huame pueblom Sodoma éntok Gomorra nokta ámet chúppak am luutinakë béchibo, náposasi am tahuariaka, éntok ejemplopo am yétchak, huame kaa tühuata jo báareme béchibo. ⁷ Të juka tü yórem Lotta áma yeu huíkkek, huaka juëna yóremem kaa huéeläpo juénasi bem anëubei kaa al-leamta. ⁸ Bueituk i tü yóreme áme násuk jóakay chíkti táapo ä jíapsi kaa al-leetuay huaka kaa tühuata jume yoremem joäu bíchaka éntok huaka nokta kaa türík jikkajaka. ⁹ Jü Señor jita juënarata bétana júne huame tü yóremem ára jínëu, jume juëna yóremem éntok am ërianake jiokot máchiraata am bínnakë béchibo áman taahuata nokta ámet chúpanakeu yúmayo.

¹⁰ Chë júne siroksi machisi ámeu huéenake huame takahuata bétana huémta guojaasemmehui, huame takahuata jita ukulëpo áman kateme, jaiti máchiraata boojoriame, éntok huame Señorta yäura kaitäpo bíchame. Ímëi kaabeta jáchin ériaka yäurata béj-reka aane, kaabetam májhueka huame yórisi machisi nésahuemmet jájana jiaahua. ¹¹ Huame Diosta ángelesim chë útteaka éntok chë nésahueka junne kaa béttesi nokta ámet jjímma, Señorta bíchäpo.

¹² Të ímëi yoremem hua kaa bem át jüneäubet júne juénasi nokame, huame animal kaa jüneame súa béchibo yeu tómtilamtaka mámpo

jípuhuame bénasim jum bem kaa tühua yáarimmak kókkonake, ¹³ hua kaa tühua bem yáari béchibo bėjhuata mabetak, béjasum chíkti táapo huaka kaa tühuaata bem jonakeu musäule. Ímëi ínel jume jaiti mamachim, éntok máncam, enchimmak jibuäka júnen jíba kaa tühuaata boojoria, éntokim jíba emo al-leetua.

¹⁴ Bempo kía jíba jume jáamuchimmet pupujte, katim íchakte juénarata joaka, huame géntem kaa bem jíapsi tútti jípureme náyote. Bem jíapsi jita chíkti huáatiaubet jóyhuala, éntokim kaa tühuaata násuk usiarim.

¹⁵ Huakam böota lútula huémta tójaka tábuikut kaate, jü profeta Balaam jü Beorta üusi böochi, huäri huaka juénaraata bėjhua chë nákkek. ¹⁶ Të béttesi nokta jíkkajak kaa tühuaata ä yáakä béchibo; bueituk jü animal kara nokame ä püaateme yorem ténasi áu nokaka hua profetata kaa súara ä yáa bárëu táktiak.

¹⁷ Ímëi kía jume pozom kaa bääkame bénasi mamachi, namuta buere jékata huéria bénasi mamachi; áme béchibo hua tua kaa máchira náikiari jíba béchibo. ¹⁸ Bueitukim buéresi kaita bėj-remta nokaka takahuata ukulëubei ámeu bíchaa am huiike, huame jioh-lataka kateme tua tójj-lame én jübua jíapsi kúaktilame. ¹⁹ Búttiataka bem jíapsinake tíakam ámeu nooka, të bempöisu jü kaa tühuaata bétuk emo jípure. Bueituk kía jábe júne úttearäpo kobahuak hua ä kobakamta bétuk áu jípunake.

²⁰ Tua lütüriapo bempo hua juénaraata ím ániapo ayukamta bétana áma yeu sákalataka, juka Señor Jesucristota, juka yore jínëumta, bem täyaka béchibo, éntokim júchi áma emo kuuriakätek emo nénkílamtaka tahananake. Huanäi hua ámeu huéenakeme chë júne jiohot machinake bannaataka kee bem ä tátäyäpo béppa. ²¹ Bueituk chë türi éiyey áme béchibo juka Jesucristota tü noki kaa täyako, ä täyasulataka éntok júchi bem amáu nóttëpo béppa, juka Diosta nésahui bem téjhuahuakau tójaka. ²² Të hua noki tua lütüriata jiäpo ámanim aane, hua ínel jíame: “Huä chüu júchi ä bísachi buäye, kohui éntok úbataka júchi techoapo áu bíaktia.”

3

Jü taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake

¹ In nákehui, iri jü jíösia guosa huëpo ín enchimmeu jiojtëhui, éntokne náhuichimpo enchimmeu nokaka enchim bússa enchim jítäu huáatinakë béchibo, ² huame santo profeetam jauhuey nok-läu enchimmeu huáatinakë béchibo, éntok hua Señor itom jínëukamta nésahui apóstolim itom téjhuakaubehui.

³ Íkai bát jüneriaka, bueituk jume taahuarim äbo huéenakemmet yore junnerianakeme yáijnakëhui, bem takahua jita ukulëpo áman jíba kateka, ⁴ ínel jíaka: “¿Jáchisu yeu siika jü júchi ä yebijnake bétana ä nokakähui? Bueituk huame itom áchayim kókkoka taahuarit naateka sime jíba bénasi huéiye, ániata jünaktehuakapo naateka én tájti.” ⁵ Ímëi ínel jünaktekam kaa ä jüneria báare, juka téhuekata Diosta ínel jíakä béchibo yáatukähui, éntok juka buíata bäätukai bétana éntok báy ä jiapsähui. ⁶ Huä béchibo, jü ánia bannaataka huéeme buéria baniay lütek. ⁷ Të jü téhueka éntok jü buíya én ayukame Diosta éäpo bëri hua taahuari nokta ámet chüpanakepo tájti, tájiay ä luutinakë béchibo, chíkti juëna yórememmak náuhui.

⁸ Të eme nákhuame, íkarem jüneria: jü Señorta béchibo jü senu taahuari senu mil huásuktiriata bénasi maachi, éntok senu mil huásuktiria júne senu taahuata bénasi maachi áa béchibo. ⁹ Jü Señor

kaibu ä surujtianake, huaka taahuata ä noki chúpa béchïbo huatem éä bénasi, ál-la sïmem boobíchaihui, taahuarim itom réuhasimeka, kaabeta áu tárü iaaka ál-la sïmem emo jíapsi kúakti iaaka.

¹⁰ Të hua taahuari Señorta át yebijnakeu yúmanake huaka lak-ronta ják tukaapo yepsakäpo bénasi; huaachi taahuarit jü téhueka luutinake mausi buére kusisi jíaka, sime hua jikat ayukame béetisuka kaitäpo tahuana, jü buía entok sime hua át ayukame két táatunake.

¹¹ Íkai sime ayukamta kaitäpo tahuanakey, jáchisu enim kaa Diostau huáateka tülisi emo nüyeka jíapsinake, ¹² boobíchaka éntok emo bamij-tuaka huaka taahuata Diosta yéchari yúmanakeu béchïbo, hua taahuarit juka téhuekata béeteka kaitäpo tahuanakeyo, éntok hua áman jikkat ayukamta tájaka ä kájoktinakeyo. ¹³ Të itapo ä boobíchaihui áapörík júnen jákä béchïbo bemela téhuekata, bemela buíata, huam tühuata jonäpo.

¹⁴ Huári béchïbo, eme nákhuame, íkai boobíchaka tuem chíkti enchim jíapsimak át tekipanua kaita juënarata enchimmet téunä béchïbo, éntok áapörík bétana kaita nokta béttesi machik enchimmet ä jikkaijnakë béchïbo, yánti jíapsaka. ¹⁵ Éntokem kaa ä koptia, Señorta sïmem jínëu báreka lautu itom ä huériähui; jü hermano Pablo itom nákehui itou jïojtekä bénasi, súahuata ä mikhuakapo ámani, ¹⁶ sime ä jïojteri jëlaimpo íari bétana nokaka; huame násuk obiachi ámet júnee béchïbo, huámëisan huame kaita tua täyame éntok náhui éame am nánayote, két huame huate jïojterim junne, bempöisu kaa tüisi bem emo tahuanaké béchïbo.

¹⁷ Júnëlituk eme, ín nákehui, bát íkai júneriaka, emoem suaya, jáchinai júne jume juëna yóremem enchim báitähuaak hua enchim óusi eäu kóm huéenake. ¹⁸ Al-lem yötu jum tühuapo éntok itom Señor Jesucristota, itom jínëukamta, täyahuäpo. Áapörík béchïbo sime ujoyória nákiatunake, ëni éntok jíba béchïbo. Júnentunake.

Jü Carta Bat Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Jü noki ái jíapsihuame

¹ Jü kesam huëpo ayukäihui, jü itom jikkajakähui, jü pusimmey itom bichakähui, jü sime nau itom bíchakähui, entok jü mamammey itom at mámtékähui, Noki jíapsihuamta yore mikamta bétanate enchimmeu jiojte. İri jü nooki jíápsame. ² Áapo, jü jíapsihuame machisi au bittebok. Ítapo éntokte ä bitchak, éntokte jíba áa bétana jume géntemmeu nookak; én éntokte enchim ä téjhua İri ájária, jü jíba béchibo jíapsihuamta yore mikame, jü bannaataka Dios Áchaytamak aneme, jü én itou áu yeu machiriakame. ³ Jü itom bíchakäu bétanate enchimmeu nooka, éntok jü itom nok jikkajakäuta bétana, enchim kéchá jüneriaka itomak huépülsi enchim emo jípunaké béchibo. Jü huépülsi náu itom ito jípurëu lútula huépote jü Dios Áchaytamak ä jípure, éntok ä Üsuhua Jesucristotamaki. ⁴ Huári bétanate enchimmeu jiojte tua yúmalasi enchim al-leenaké béchibo.

Dios jü machiria

⁵ İri ájária, jü nooki Jesucristota itom majtiakähui, jü itom én nokähui: Dios jü machiria. Jáchin jum machiriapo kaita kaa máchira ayka, alë bénasi két áapörikut kaita juénara at ayuk. ⁶ Ítapo huépülsi Diostamak náu ito jípurë tíáteko, éntok kaa machiku rejtetek, ára nókíchimte, entokte kaa luturiata johua. ⁷ Të ítapo machiku rejtetek, Áapörík, machiku aane bénasi, jíbate huépülsi náu ito jípunake, huanäi ä Üsuhua Jesucristota ójbo itom báksianake, sime itom Dios bejrimmechi.

⁸ Të ítapo kaa Dios bejrita kaa itot ayuk tíátek, itote bäi táttähua. Entok jü lütüria kaa itot ayka. ⁹ Të ítapo jume itom Dios bejrim kaa Diostau yeu buísekátek, Áapo huittti entok lútula huëpo itom Dios bejrimmet itom jiokorinake, entok sime kaa tühuapo itom báksianake. ¹⁰ Të ítapo Dios bejrita kaa ito yáalä tíátek, Diostate ára nókichi johua. Ä nokihua entok kaa itot ayúk.

2

Cristo itom nok-riame

¹ Emëe ín usiálam, íkáine enchimmeu jiojte Dios bejrita kaa enchim jonáké béchibo. Të jábe júne jü ito násuk aneme Dios bejrita yáakátek, Dios Áchaytau bíchaa itom nok-rianakemtate jípure, Jesucristota, jü tua lütüriata joamta. ² Áapo ínel jü itom Dios bejrim béchibo Diosta omtëu tü yáakame ä jíapsi nénkaka, éntok kaa itom Dios bejrim béchibo jíbba, ál-la két sime ániat aneme Dios bejrim béchibo.

³ Ínelite jünëiya itom ä täyähui, ä ley nésauhui joáteko. ⁴ Huä ínel jiame: Ínapone ä täya, të ä ley nésauhui kaa joátek, jü junëli jiame kia ára nókichi, entok jü lütüria kaa at ayuk. ⁵ Jü ä noki ëriame íachiri Diosta yore nákehui tua lütüriapo yúmalasi at ayka. İari béchibote jünëiya Áamak itom anëhui. ⁶ Jü jíba Diostamak áu anetíame, Jesucristota áu ä nükäpo bénasi áu nüpo yúmala.

Jü bemela nésauri

⁷ In hermaanom, kanne bemela nésauta enchimieu jiojte, ál-la juka bannaataka nesauta, jü kesampo naateka enchim jipurëu. İri antiguo nésauri jü nooki bat huëpo naateka enchim jikkajakähui. ⁸ Kaa bemelatu jioje İri nésahui të ä bemelatukä bėnasine enchimieu jiojte. Cristo, áapo ä chuppak ikäi nesauta. Eme entok, én kécha johua. Buetuk jü kaa machiria beja simsu, entok jü tua machiria beja machi.

⁹ Jü machiriapo au anětíame entok ä hermaano kaa bibitpeame, ketune kaa machiku aane. ¹⁰ Jü ä hermaano nákeme machiriapo jíba anè, áapo entok kaa teitinake jum Dios bejripo. ¹¹ Të jü ä hermaano kaa bibitpeame, kaa machiku aane entok kaa machiku huerama entok kaa jüneiya jákun bíchaa ä huėhui, bueituk jü kaa máchiriai liptitaka kaa bitcha.

¹² Eme ín usiálam, enchimmeune jiojte, bueituk béjem jiokorisuak enchim kaa tü yáarimmechi, Jesucristota béchibo. ¹³ Eme áchayhuarim, enchimmeune jiojte, bueitukem juka kėsampo huemta täya. Eme jübua yoyötume, enchimmeune jiojte, bueitukem béja jü diablota kobalataka kaate.

Enchimmeune jiojte, eme ín usiálam, bueitukem juka Áchayhuarita täya. ¹⁴ Enchimmeune jiojte, eme áchayhuarim, bueitukem kėsampo huemta täya. Enchimmeune jiojte, eme jübua yoyötume, bueitukem ütuteak jum Diosat ehuápo, entok jü Diosta noki jíba enchimmet aane enchim jíapsipo, éntokem diablota kobalataka kaate.

¹⁵ Katem juka ániat kaa türik johuamta nakbare entok juka ániat ayukamta, bueituk jábe juka ániat ayukamta naketek jü Dios Achayta yore nakeu kaa at ayuk. ¹⁶ Bueituk sime jü ániat ayukame, juka takahuata ukulehui, jume pusim ukulehui, entok jü au jítaleka jíapsihuame, kaa Dios Áchayta bétana huéiye, ál-la, ímí ániata bétana. ¹⁷ Jü ánia luutinake éntok at ayukame ukulhuame. Të juka Diosta nésahui joame jíba béchibo jíapsinake.

Jü anticristo

¹⁸ In usiálam, jume taahuarim béja lútisėka huéiye. Eme béja ä jikkaijsula, juka áu Cristo tíamta yebijnake bétana. Én béja juebėnaka emo Cristo tíame yeu machila. Kíalíkute jüneiya béja jume taahuarim yumasėhui. ¹⁹ Ito násukim yeu sákala, të ímėi kaa ito beu éiyay, bueituk ito beu éátekim jíba itomak an éiyey. Të simem kaa ito beu am eäu jünakiachinakė béchibo, yeuhuim sájjak.

²⁰ Të eme juka Jesucristota Espíritu Santota jípure, éntokem simeta jüneria. ²¹ Lútüriata kaa enchim täya bėnasine enchimieu jiojte. Të ál-la enchim ä täya béchibo: bueituk jü ára nókíchiria juka lútüriata kaa attiak.

²² ¿Jábesu jü ára nókichi? ¿Jachu kaa hua Jesúsuta kaa Cristo tíame? İri jü anticristo, bueituk áapo juka Dios Áchayta entok ä üusihua kaa ä aane tíiya. ²³ Sime hua Diosta üusi kaa aane tíame, Dios Áchayta kaa jipure, jü Diosta üusi au täya tiaka ä jüneriatebome Dios Áchayta ket jipure.

²⁴ Kėsam huëpo enchim jikkajakäu, jíbem enchim jíapsipo ä ěria. Bueituk juka kėsam huëpo enchim jikkajakäu enchim jíapsipo jípurėtek, Diosta Üusi entok ä Áchaytamak jíbem annake, ²⁵ Jesucristo éntok ikäi nooka, jíba béchibo jíapsihuamta itom mak rókka.

²⁶ Júkaine enchimieu jiojte jume enchim bäi táttahuame bétana nokaka. ²⁷ Të juka Espíritu Santota Jesucristota bétana enchim mabetakau jíba enchimmet anėtek, jü jabeta enchim majtianakeu kaa enchimieu

bëye; jachin juka Espíritu Santota jíba simeta enchim majtia, entok tua lútüría entok kaa ára nokíchi. Jachin Áapörík enchim ä majtiakä bénasi, áachem aane.

²⁸ Én éntok, ín usiälam, jíbem Cristotachem chäye, Áapörík júchi yepsayo áapöríkutte jíba eenake, äbo ä yepsakte kaa sekána bíchaa kannake ä tíhueka. ²⁹ Béjem jüneiya Áapörík lútula ä jiapsähui, kéchem jüneepo yúmala simem jume lútula jiápsame Diostachim yeu yoremtula.

3

Jume Diosta üusim

¹ Áachem suuhua, jáchin juka Áchayhuarita itom nákehui, Diosta üusim ti itom téhuaanakë béchibo, entokte ajäria. Juari béchibo jume ániat jiápsame katim itom täya, áapörík kaa bem täya béchibo. ² Eme ín nákehui, énte Diosta usiälam. Të ketune ke jee jüneriatu jü jáchin itom taahuanakëhui, jüniate Áapörík yepsak ä bénasi itom bittunakëhui, bueitukte áapörík bínnake tua ä jáchinakëhui. ³ Sime hua boobit-huamta Áapöríkut jípureme, áapo simek béppa tülisi au báksia, Ínëli Jesucristota simek béppa kalakosi kaa chicha machiakä bénasi.

⁴ Sime jü Dios bejrita joame, Diosta nésaui béj-reka hueíye, bueituk hua Dios bejri yáari Diosta nésaui béj-rita johua. ⁵ Jüneäem Jesucristota itom Dios bejri yáarim tucha báreka yepsakähui, éntok áapöríkut kaita Dios bejrim at ayuk. ⁶ Sime hua jíba áamak áaneme, juka Dios bejrita kaa johua. Sime juka Dios bejrita joame, kaa ä bil-la, éntok kaa ä täya. ⁷ In usiälam, kaabe enchim bätäunake. Huä lútula jiápsame, lútula jíapsihuäpo aane, Áapörík lútula jiápsa bénasi. ⁸ Të hua Dios bejrita joame diablo ä áttiak, bueituk jü diablo kësam huëpo naateka jíba Dios bejrita johua. Të jü Diosta Üusi iari béchibo äbo yepsak, juka diablota, tékil kaitäpo tahuaria báreka.

⁹ Sime jü Diosta éäpo bemelasi yoremtulame juka Dios bejritam kaa johua, bueituk Diosta jíapsi at áyuk. Entok karam Dios bejrita johua, bueituk Diosta éäpo bemelasi yoremtula. ¹⁰ Ímirim jünakiachi jume Diosta üusim éntok huame diablota üusim: Jü kaa lútula jiápsame éntok ä hermaano kaa nákeme, kaa Dios áttiari.

Itote nánanacha náknake

¹¹ Íri ajäria jü nooki kësam huëpo enchim jikkajakähui: Itom ito nak saihuähui. ¹² Katte hua Caínta bénasi ito bínnake, jü diablota áttia, ä saila mäakame. ¿Jatchiaka ä mäak? Bueituk Caínta, joäu kaa türiakay, ä sailahua joäu éntok, türiakay.

¹³ Eme ín hermaanom, katem jáchin ä éria, jume ániat jiápsame enchim omtiayo. ¹⁴ Ítapote jüneiya kókkohuäpo yeu sakalataka jíapsihuäpo itom aanëhui. Bueitukte itom hermaanom nákke, ä hermaano kaa nákeme, kókkohuäpo aane. ¹⁵ Sime jü ä hermaano kaa ä bibit peame, yore suáhuamta johua. Éntokem jüneiya, jü jábeta mäelame käibu jíba béchibo yü jíapsihuamta jipunake. ¹⁶ Inëlite át jüneiya jü tua yore nákuamtachi, Áapörík ä jíapsi ito béchibo nénkakäpo. Kíalíku ítapo két jume itom hermaanom béchibo itom jíapsi nénkipo yúmala. ¹⁷ Jü imí ániat jita jípureme huaka ä hermaano jiokot éamta jüneriaka júne ä jíapsihua áu bíchaa námakasi joätek, ¿jáchisu júntuk Diosta áu náké

tíanake? ¹⁸ Eme ín usiälam, katte kía teniy itom ito náké tíanake, ál-la chikti itom jíapsimaki éntok itom joäubeyi.

Diostatte eenake

¹⁹ Júnelite jüenake lütüriapo ito anëhui, éntok itom jíapsimte ä bíchäpo huitti jípunake. ²⁰ Juka itom jíapsi kaa itou kutti nokayo, Dios itom jíapsi béppa chë jüneya. Entok Áapo simeta jüneria. ²¹ Eme ín nákéhuim, juka itom jíapsi kaa kutti itot nokayo, Diostatte eiya. ²² Kía jita júne itom áu aahuayo itom ä maknake, éntokte ä bétana ä mabetnake, bueítuk ä nésahuite johua, entok juka ä türëuhui. ²³ Íri ájária jü ä nésauri: ä Üusi Jesucristota itom súalnakëhui, éntok nánancha itom ito náknakëhui, itom ä téjhuakapo bénasi. ²⁴ Ä nésahue páman huéeme, Diostamak huéiye, Dios éntok, áamaki. Inëlite jüneya áapörík jíba itomak anëhui, juka ä Espiritu Santo itom ä mak-lapo.

4

Diosta Espiritu éntok anticristota espiritu

¹ Eme nákhuaame, katem síme huame espíritum súale. Báchem am bitchaka at jüenenake, Diosta bétana am katëhui, bueítuk juebena profetam ára nókíchiram ániat yeu sákala. ² Ímirem át jüenenake Diosta Espiritu jípuremtachi: Jábe júne Jesucristota, Diosta, yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame, huári Diosta bétana huéiye. ³ Të síme espiritu Jesucristota, kaa yorem takahuapo äbo ä yebij-la tíame kaa Diosta Espiritu bétana huéiye, íri jü anti Cristo. Eme béja ä jíkkaijlatukay, äbo ä hué bétana. Én éntok, béja ím ániapo aane.

⁴ Eme ín usiälam, eme Diosta átteam. Béjem yölataka káate, bueítuk jü enchimmet aneme chë úttiak jü ániat ánemta béppa. ⁵ Bempo ím ániapo joome; kíalikum ím ániapo ayukamta bétana jíba nooka; huári béchíbo jume ániat aneme entok am jíkkaja. ⁶ Ítapote Diosta átteam. Huä Diosta täyame itom jíkkaja. Të hua Diosta kaa täyame éntok, kaa itom jíkkaja. Inëlite ä täya juka espiritu lütüriata, éntok juka espiritu kaa lütüriata.

Dios jü tua yore nákeme

⁷ Eme nákhuaame, nánanchate ito náknake, bueítuk huaka emo nákhuaanta Dios ä átteak. Síme hua jábeta nákeme Diosta eäpo yeu tomtila, éntok Diosta täya. ⁸ Jü kaa yore nákeme, kaa Diosta täya, bueítuk Dios, tua jü yore nákeme. ⁹ Jü Diosta itom nákéu ímí jünakiachi, huépülak jíba Üuseka äbo ä bíttuakäpo, bueítuk ä béchibotaka itom jíapsi iäka. ¹⁰ Ímí huam örek jü yore nákhuaame: kaa itom Diosta nakekä béchíbo, ál-la Ápörík itom nákekä béchíbo, huanäi ä Üusihua äbo bíttuak, itom Dios bejrita ä béjtua iäaka.

¹¹ Eme nákhuaame, Diosta junëli itom nákey, ítapote ket nanancha ito nakpo yúmala. ¹² Jauhuey júne kaabe Diosta bíl-la. Të nánancha itom ito nákeyo, Dios jíba itot aane, éntok yore ä nákéu yumälasi itot chúpila. ¹³ Íári béchibote jüneya jíba áamak ito anëhui, éntok áapörík jíba itochi itomak anëhui, ä Espiritu Santo itom ä mak-lä béchíbo. ¹⁴ Ítapo éntok, ä bíl-la, éntokte ä jüneriatebo, Diosta ä Üusihua äbo bíttuakähui, jü ániat jíapsame jínëume. ¹⁵ Jábe junne Jesússta Diosta ä Üusekä bétana ä súaleme, Dios jíba áamak aane, áapo éntok, Dióstamaki.

¹⁶ Ítapo ä jüneria, éntokte ä súale, jáchin machisi Diosta itom nákehui. Dios, tua jü yore nákhuaame. Jü yore nákeme jíba Diostamak aane, Dios éntok, áamaki. ¹⁷ Júnëli itot au yúmariala jü yore nákhuaame, bueituk huári taahuari bette nokta chupey kaitatte jachin eaka huitti eenake, Áapörik ahuä nüye bénasi, itapote ket ímí ániapo álë bénasi ito núnake. ¹⁸ Jum emo nákhuaäpo kaita máijhuame aika, ál-la jü yúmalasi yore nákhuaame juka máuj-rata yeu bebba. Bueituk jü maijhuame kökosi yore johua. Kíalíku jü májhuemat jü yore nákhuaame kaa yúmalasi at aika.

¹⁹ Ítapote Áapörik nákke, áapörik bat itom nákekä béchibo. ²⁰ Jábe júne Diosta au náké tíáteko, éntok ä hermaano kaa bibitpéaka, kía ára nókichi. Bueituk jü ä hermaano ä bíchau kaa ä nákeme, ¿jáchisu júntuk Diosta náknake, kaa ä bíchaka? ²¹ Ítapote Áapörik bétana íkái nésauta jípure. Jü Diosta nákeme, ä hermaano két náknake.

5

Jü Dios ehuäpo ániat yöome

¹ Síme jü Jesústa Cristo tíame, Diosta bétana yeu yoremtulá. Éntok síme hua üusekamta nákeme, huaka ä bétana úsarihuata két nákke. ² Ímíte at júneiya jume Diosta üusim itom nákehui, Diosta naketeko éntok ä nésauri joáteko. ³ Íri ínel jü Diosta nákhuaame, ä nésahui johuäpo. Ä nésauri éntok, kaa béttesi maachi, ⁴ bueituk jábe júne Diosta bétana bemelasi yeu yoremtulame juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéiye. Ítapo két juka ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka kaate, juka Jesucristota itom súalekä béchibo. ⁵ ¿Jábésa júntuk jü ím ániapo kaa türík johuamta béppa yölataka huéeme? ¿Jachu kaa jü Jesústa Diosta Üusitukäu súaleme jáku?

Jü Espírituta testimonio

⁶ Íri ájária jü Jesucristo, báapo éntok ójbopo äbo yepsakame, éntok kaa báapo jíbba, ál-la báapo éntok ójbopo. Jü Espíritu ä jüneriatebo; bueituk jü Espíritu áapo jü lútúria. ⁷ Bájimme jume téhuekapo ä jüneriatebome: Jü Áchayhuari, jü Vervo, éntok jü Espíritu Santo. Éntok ímëi bájika náhuim huépulai. ⁸ Ímí buíapo bájimme jume áa jüneriatebome: Jü Espíritu Santo, jü báa, éntok jü ójbo. Ímëi bájika nanabeu tekipanua. ⁹ Juka yoremem joaka jüneriahuamtate mabeta, të Diosta joaka jüneriahuame chë yörisi maachi. Bueituk íri ájária jü Diosta jüneriateböhui ä üusi bétana. ¹⁰ Jü Diosta Üusi súaleme, Diosta jüneriahuäu áa jíapsipo jípure; jü Diosta kaa suáleme, ä ára nókichi johua, bueituk kaa ä sual-la juka Diosta, ä Üusi bétana nokähui. ¹¹ Íri ájária jü Diosta jüneriahuähui: yü jíapsihuamta Diosta, itom makähui. Íri jíapsihuame, ä Üusibet áyuk. ¹² Jü Diosta Üusi jípureme, jíapsihuamta jípure; jü Diosta Üusi kaa jípureme, kaa jíapsita jípure.

Jü jíbapo béchibo jíapsihuamta júneehuame

¹³ Íkáine enchimmeu jíojte, eme jume Diosta Üusi súalemmehui, yúmalasi enchim júneenakë béchibo juka jíba béchibo jíapsihuamta enchim jípurëhui, éntok jíba juka Diosta Üusi enchim súalnakë béchibo.

¹⁴ Ítapo jüneiya áapörík, Diosta, éä páman jita itom au nokay, itom ä nok jíkkaijnakēhui. ¹⁵ Jüneaka áapörík itom jíkkajä bétana, kette jüneiya itom áu aahuakau jíba itom ä miknakēhui.

¹⁶ Senu juka ä hermaano Dios bejrita kaa ay ä muk mátkhik joamta jüneriätek, Diostau ä buanianake ä jìokori nésauhueka. Huanäi jü Dios ä jìokorinake. Bueituk Dios bejri aika ay kókkohuame, huäri béchibone kaa enchim am buania sáuhue. ¹⁷ Síme juénara kaa türi jìöbe, të kaa tühua két aika kaa ay kókkohuame.

¹⁸ Jüneate jábeta júne Diosta bétana bemela yoremtulata kaa juénaraata boojoriähui, bueituk jü Diosta Üusi ä suaya. Kíaliku jü diablo kaachin ä johua.

¹⁹ Jüneate Diosta itom átteakähui, éntok huame huate géntem ím ániapo aneme diablota bétuk emo jípurēhui.

²⁰ Jüneate ketchi juka Diosta Üusi äbo yepsakähui, éntok súahuata itom ä mikakähui juka tua lütüriapo Diosta itom jünerianakē béchibo. Ítapo éntok, jü tua lütüriapo Dióstamak aane, bueitukte jü Diosta Üusi Jesucristotamak aane. Áapo éntok, jü tua lütüriapo Dios, éntok jü jíba béchibo jíapsihumta yore mikame. ²¹ In usiälam, emoem suaya; katem ámeu mujmujte, jume yorem yáarimmehui. Júnentunake.

Jü Carta Guosa Huëpo San Juanta Jiojtekahui

Jü lütüria éntok jü yore nákuame

¹ Ínapo Juan, jü yöturi, émoune tebote, empo jámmut yeu púari, éntok jume em asoammehui. Tua lütüriapone enchim nákke, éntok kaa ínapo jíbba, síme huame lütüriata täyame kétchi. ² Ínapone enchim nákke, Diosta lütüria itom täyakä béchibo. İri Diosta lütüria jíba béchibo itot aika. ³ Tua tühua éntok yore ä jiokoliuame éntok yanti jíapsihuame enchimmaktunake, jü Dios Áchayta bétana, éntok itom Señor Jesucristota huämi, jü Dios Áchayta Üusi, ä lütüria pámani, éntok enchim ä náké pámani.

⁴ Tüisine al-leaka taahuak, huate em asoam bíchaka éntok am jüneriaka jum Diosta lütüria páman am katèhui, huam Dios Áchayta itom sáhuë pámani. ⁵ Én éntokne chikti ín jíapsimak emou nooka, empo jámmut, nánancha itom ito náknake tíaka. İ nésahui ín emou jiojtèu kaa bemela, hua kèsam huëpo naateka itom át sáihuäu jíbba. ⁶ İri ájaria jü enchim át sáihuähui: Enchim emo náknakèhui, kèsam huëpo naateka enchim ä jikkajäpo Bénasi. Kíaliku jü yore nákeme Diosta nésau johua, juka ito nák sáihuähui.

Jume yore bätättähuame

⁷ Juebénaka yore bäi táttähuame ániat yeu sákala, juka Jesucristota, Diosta Üusi, kaa yorem takahuaka ím buíapo ä yebij-la tíame. Júkai nokame, jüri ájaria jü yore bätättähuame, jü anticristo. ⁸ Emóem suaya, kaabe enchim bätäunake. Huaka enchim tékil bėjhuä; katem ä tärü báare. Yumälasem juka enchim kobari mabetnáke.

⁹ Kía jábe júne sékana bíchaa au näyotekame, entok kaa Cristota doctrinapo jíba anètek, kaa Diosta jípüre, të jü Cristota doctrinapo jíba aneme, İri Dios Áchayta jípüre éntok ä Üusihua. ¹⁰ Jábe íkai doctrinata kaa huériaka enchimmeu yepsako, katem enchim jóapo ä mamabeta, éntok katem ínel au jiaahua: “Al-leake yepsa.” ¹¹ Bueituk hua junèli áu jíakame, juka ä juëna tékil áamak átteaka tatahua.

Enchimmeune hue báreka éiya

¹² Juebenakne enchimmeu jiojtebáare jioëbe, të kaa tintayi entok jiösiapo ä jiojte báare, bueitukne enchimmeu nóiti báare. Pújbapo enchim bíchaka nok béchibo, bueituk jü Diosta bétana itom al-leäu au chupanake.

¹³ Jü iglesia, enchim iglesiammak hueri joomem, enchim Bénasi yeu púarim, enchimmehuim tebote. Júnentunake.

Jü Carta Báij Huëpo San Juanta Jiojtekähui

Teboteri

¹ Empo Gáayo, tua lútüriapo ín nákehui, émoune tebote, ínapo Juan, jü yöturi.

² Empo nákuame, ínapone símeku tüisi emou huée ña éntoke takahuapo al-lehuamta enchi jípunakähui, jachin juka em jíapsi al-lehuäpo yötu bénasi. ³ Tüisine al-leaka taahuak, jume huate hermaanom äbo yájaka emo bétana türik am nokak tíaka, jáchin huam lütüria páman em huéhui. ⁴ Kaita éntok chë nee al-leetua, jume ín majtiakähui lütüria páman am katë bétana ín jíkkajähui.

⁵ Empo nákuame, huitti emo nühuäpo türi jum em joähui, jume hermaanommeu tühuata joäka, të chë junne jume ito násuk kaa täyahuame. ⁶ Bempom iglesiata bíchäpo ä jüneriatebo juka yore nakhuamta em jípurähui, éntok türi eiyey empo am böo tójakäteko, éntok Diosta nesahui johuäpo itot näikiata jípu béchïbo bempörim bat bíchaa böota bem hueriunakepo. ⁷ Bueituk bempo yeu sákala Jesucristota téhuam bem nakë béchïbo, jume Diosta kaa súaleme bétana kaita mabetaka. ⁸ Kíalïku ítapo jume junëli rejteme aníapo yúmala, jum lütüriata yore majtياهوäpo náu tekipanoä béchïbo.

Diótrefesta am bej-reka anëhui

⁹ Ínapone jume Jesucristota súalhuäpo nau animmeu jiojtek, të jü Diótrefes, ñri huaka simempat bát au kechahuamta türeme, kayta itomak jípubareka tahuala. ¹⁰ Ñari béchïbo, ínapo áman sikátek, huaka kaa tühuata ä joäune yeu buíjnake, juka kaa huéeläpo juénasi itot ä nokähui. Kía huárimak kaa al-leaka, jume hermaanom kaa mamabeta, éntok huame am mabet báareme júne kaa am mabet ñaa. Éntok iglesiapo yeu am bebbä.

¹¹ Empo nákuame, katë huaka juénasi anemta mamato, ál-la juka tühuata joamta. Tühuata joamta Dios ä áttiak. Të jü kaa tühuata joame, Diosta kaa bil-la.

Demetriota bétana tühua nokhuame

¹² Síme Demetriota bétana türik nooka, éntok hua lütüria ä joäu júne yeu ä buísse, ä tü yöremtukähui. Ítapo júne két türik áa bétana nooka, éntok eme ket júneiya juka itom nokäu lütüriatukähui.

Teboteri ä chúpëpo

¹³ Ínapo juebenak emou jiojte báare jíöbe, tene kaa tintay éntok plumay ä jiojte báare, ¹⁴ bueitukne läuti enchi ino bít máchile. Huanäite ito pujba bíchaka náu ettejonake.

¹⁵ Jü yanti jíapsihuame émomaktunake. Jume em amigom ím aneme enchi tebotua. Émpë síme itom ín amigom hueepulam tebotuä.

Jü Carta San Judas Jiojtekähui

Teboteri

¹ Judas, Jesucristota saulero, entok Jacobota saila, huame Dios Atchaipo santopo núnurimmehui entok Jesucristopo ëriarim, ² Nak jiokolihuame, yánti éehuame, entok yore nákuhame, ïri juebénasi enchimneu bu-runake.

Jume ára nókíchiriata majtíame (2 P. 2:1-17)

³ Eme nákuhame, tüisine enchimneu jiojte péiyay, juka jínëuriata nau itom jípurë bétana; én éntok úttea enchimneu ín jiojtenakëhui, kuttílasi enchimneu nokaka, óusi eeaka enchim nok nássuanakë béchïbo, Diostat ehuäpo. Bueítuk jü séjtu huëpo santom mak-ri. ⁴ Bueítuk huate yoremem éhuil áma kimula, huame bannaataka naateka noki béttesi ámet chúpatukaï béchïbo náikiari. Juëna yóremem; huaka Diosta tü eäu náyotekam yëuriapo bënasi bem jo bárëu johua; entokim Diosta kaa anë tíiya, huaka kaabeta chë áa béppa nésahuemta, entok juka itom Señor Jesucristota.

⁵ Enchimne áu huáati ïa, bueítuk sejtulem béja ä jüneriai, bueítuk jü Señor juka pueblota jínëuk, Egiptopo yeu am núk sikari, chúkula éntok huame kaa ä súalekame am súuhuak. ⁶ Entok jume bem ángelesimtukä páman kaa emo ëriakame, ál-la bem áma anëu tö sájakame, kaa machiku am ëriala, yü tutti bem pereesomtunakepo, buere taahuarit nokta ámet chúpëpo tájti. ⁷ Ket jü Sodooma entok Gomoora pueblom bënna, entok jume buere joaram áme chíkola jokame, jume áme bënasi kaa emo jubeka náu jíapsihuäpo entok tábuiasi emo jujubeka at joyhualataka kara ä tojaka; ímëri ejemplomtuari, tájta kaa jaibu tutukëpo jiokot aneka.

⁸ Júnëlituk junne, alëbénasi jume tettenkume bem takaahuamim násonte, Diosta yäuratam kaa yöre, entokim jume Diosta ángelisim buere úttiata jípureme bette nokpo bejre. ⁹ Të jü arcángel Miguel diablotamak nássuäka Moiséjta takaahua béchïbo, bétte juenasi nokhuamta huëpo kaa bat nookak, ál-la ínel jiaahuak: “Jü Señor kutti nokta emót chupanake.” ¹⁰ Të ímëri juenasi bette noktam nooka, simeta kaa bem täyähui bétana; entok juka bem täyaka jíapsabet entokim emo násonte, jume animalim kaa susuakame bënasi.

¹¹ ¡Jiokochi áme béchïbotunake! Jume Caínta böo nukame; entokim tómpo emo nénkak, Balaamta böt jiobekäpo; entokim kókkok, Coréta huatem bej-reka áu tóboktiakäpo. ¹² Ímëi áma chïcha machisim bittu, enchim náu jíhuäpo emo nakhuäpo nau anëpo. Kabetam tihueka bempom jíba enchim násuk emo ania báreka eiya. Namuta kaa báaka bénomme; jekata am hueriabareü bícham kaate, júyam kaa tatakame bénomme. Guosa huëpom kókkola, entokim nahuamak békti póponri. ¹³ Bahue máarem úttiaka bem kaa tihuëpom sómöchia, huame chókim naa tenneme bénasim mamachi; huámei béchïbo jü kaa máchiraa áme bétana náikiari jíba béchïbo.

¹⁴ Ímëi bétana ket nookak, jü Enoc, hua Adántat yeu sákariam guoybusanim huëpo huéeme, ínel jíaka: “Én ímë yepsak, jü Señor, jume santo juebena mílimmaki, ¹⁵ simemmet bétte nokta chúpa báreka, éntok huame kaa tühuata joame jüneetua báreka, sime kaa tüisi bem ayuka

bétana, entok síme jume Diosta bej-reka béttesi áacham nokakä béchïbo.”

¹⁶ Ímëi éhuil jábemmet nonokame, huatemmechi juenak nooka, bem türë eä páman kateka, bem teniay buéresi jita èettejhua, entok jábemmakim tü áanne, jita ámet yeu huik báreka.

Jü kutti nooki

¹⁷ Të eme, ín nákehui, áahuem huáate, hua noki bannaataka jume Señor Jesucristota apóstolim nokakäbehui, ¹⁸ huame ínel enchimneu jíakammehui: “Júnakoy taahuata yumäpo yore junnerianakeme yeu machinake, huam bem juëna éeri páman rejtinakeme.” ¹⁹ Imëri emo náikimtehuamta johua, huaka bem takaahua ukulëu boojoriaka; entokim Espíritu Santota kaa jípure.

²⁰ Të emëe, ín nákehui, enchim Dios éehuame tuysi santosi täyahuamtachi, huachirem emo yöturia, Espíritu Santopo oraciónta joaka. ²¹ Diosta yore nakepem jíba aane, ä boobíchaka juka Señor Jesucristota yore nak jiokolëhui, yü jíapsihuumta béchïbo.

²² Huame huatem kara huitti ä súalemmehuem nooka, am jíapsi yúyüi béchïbo. ²³ Huatemem jínëu, huam táijpo yeu am huíikeka; huatem éntokem nak jiokolë, sum éaka, katem ä jipu peiya, juka takahuat bem sánko chïcha machiku nasontulata,

Diosta úttihuame

²⁴ Huä tua útteakame kaa enchim huáttinakë béchïbo enchim suayanake, entok kaita chïcha machik enchimmet ayuk, áman enchim nüpanake, símek béppa ujjorik ayukäpo, buére al-lerimaki. ²⁵ Jü huépul Dios jíbba, símeta täyame, itom jínëulero, jü símek béppa ujjooria entok síme Rey nésauroi áa béchïbo, jü rey nesauri entok utteara, ä yörihuame, ëni éntok jíba yü huasuhuasuktiapo. Júnentunake.

Jesucristota San Juantau Yeu Machiriakähui

Jesucristo áu yeu machiriak

¹ Jü Jesucristota áu yeu machiriakähui, ä nésahui joame am jüneeuanakë béchïbo, Diosta ä mákakä pámani, juka läuti yeu huéenakemta. Huanäi ä jüneriatebok, ángeltamak Juantau ä bíttuak.

² Juan Diosta noki nooka, entok Jesucristota bétana huemta nooki, entok síme juka ä bíchakähui.

³ Diosta tü éeri jípуре, jü Diosta noki nokame, entok jume ikäi Diosta profecía jikkajame, jiojterita ëriame entok ä jiäpo áman jiäpsame. Bueituk jü taahuari béja yúmaseka huéiye.

Juan jume Ásiapo guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim tebotua

⁴ Ínapo, Juan jume guóy búsan Jesucristota sualhuäpo nau anim joomemmehui. Diosta tühua entok yánti éehuame enchimmaki, jü ëni, entok chë bannaataka jiäpsaihui, entok äbo yebijnakeme, entok jume guóy búsan espíritum banko rey nésaupo kátekamta bíchäpo aneme, ⁵ entok Jesucristo, síme huitti ä bíchakäu lütüriateme. Áapo jü kësam-riapo kókkolam násuk jíabitekame, entok jume reyim béppa yäura úttiata jípурeme ä iä pámani, jü itom nákekame entok jume itom Dios bejrim ä ójboy báksiakame. ⁶ Huanäi reyim entok sacerdotempo itom yáuhuak, ä Dios Áchay béchïbo. Ä útti huame áa béchïbotunake, entok jü buere úttiära ániapo ayukame, jíba huásu-huásuktiampo. Júnentunake.

⁷ ¡Én beja, namupo äbo huéiye! Entok síme pusim ä binnake, entok jume ä takahua kúrusit kókosi ä yáakame junne. Entok síme jume pueblom ániat aneme jiokot jíakam ä buanrianake. Jeehui, Júnentunake.

⁸ “Ínapone jü Alfa entok jü Omega, jü bat huéeme, entok jü ä chupëpo huéeme”, ínel jiaahua jü Señor, jü én aneme entok bannaataka aneihui, entok jü yebijnakeme, jü síme úttiärata jípурeme.

Jü Yoremta Üusi bit-huakahui

⁹ Ínapo Juan enchim hermaano entok jiokot anhuäpo enchim jáläekame, Diosta reytaka nésahuepo entok Jesucristotat yanti boobít-huäpo. Isla Patmos tí téhuaakapone aaney, Diosta noki béchïbo, entok Jesucristota huatemmeu ín nokä béchïbo. ¹⁰ Ínapone Espiritu Santota úttiära bétuk aaney Señorta taahuaripo. Huanäine nok jáhuita ín ama bétana jikkajak, trompeetata jáhui bënaka, tüisi kusisi, ¹¹ ínel jíaka:

—Ínapone jü Alfa éntok jü Omega, jü kësampo entok jü ä chupëpo huéeme. Libropë ä jiojte, juka em bíchähui. Huanärë guóy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu ä bíttua, Ásiapo jommemmehui: Efeso puebluhui, Esmirna puebluhui, Pérgamo puebluhui, Tiatira puebluhui, Sardis puebluhui, Filadelfia puebluhui, entok Laodicea puebluhui.

¹² Kúaktekane, ä bit bábareka, juka inou nokamta. Huanäine guóy búsan kanteelam áma jájäbua huame oropo yáarim bitchak. ¹³ Jume guóy búsan candelerom násuk éntok, huépülak Yoremta Üusi bënakne bitchak, guókimmeu núkisi sánkokamta. Jenotahuit áman éntok cinto orota jípурey. ¹⁴ Ä kóbba entok ä choonim, tósalitukaimme, kabara bóata bënasi, entok sá pam bënasi. Ä pusim éntok, táijta béetë benaakay.

¹⁵ Ä guókim éntok, bronceta bélojkosi horno táijpo buásata bénaakay; ä jáhui éntok, yún báam tüisi kusisi kón huéchëpo benak nok jáhuiakay.

¹⁶ Ä bátatana mámpo guóy búsan chókim jípurey. Ä tempo éntok, senu ejparam yeu huéiyey, náu bíchaa buahuiakay. Ä pujba éntok, täata bénaakay, tüisi síme ä úttiäray ä machiriapo.

¹⁷ Ä bíchakane éntok mukukamta bénasine huétchek, ä guókpo. Áapo éntok ä báta mámam ino béppa óreka, ínel inou jiaahua:

—Katë májhue. Ínapone jü kësampo huéeme entok jü ä chúpëpo huéeme, ¹⁸ jü jiápsame entok jü mukilatukaihui. Bueítuk én éntok, jíba huásu-huásuktiapone jiápsa. Júnentunake. Entokne am jípure, jume kókkohua llaavem, entok jume infierno llaavem. ¹⁹ Akë ä jiojte, juka jita em bíchakähui, entok juka én ayukamta, entok juka chúkula ikäi chäka ayunakemta. ²⁰ Jü kaa át jüneeüapo ín bátatana mámpo guoy búsan chókkim em bíchakähui, entok jume guóy búsan candelerom oropo yáarim: Jume guóy búsan chókkim, guoy búsan iglesiammehuim ángelesim; jume guoy búsan candelerom oropo yáarim éntok, jume em bíchakähui, guoy búsan iglesiamme.

2

Jü Diosta nooki Áasiau bíttuari guoy búsan Cristota sualhuäpo nau animmeu: Diosta nooki pueblo Efesou bíttuari

¹ 'Efeesopo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Ä bátatana mámpo jü guoy búsan chókim jípureme, jü guoy búsan oro candelerom násuk naa hueramame, ikäi nooka: ² Ínapone ä täya, juka em juähui, entok juka bétte tékilta joaka yánti em emo nüyëhui. Jume kaa türik joame katë am bibit péiya. Éntoke am täya, jume apóstolpo emo naíkiamme kaa apóstolimtaka, bueítuk ára nókíchipë ä téula. ³ Jiokot ansulatake yánti jiápsa, éntoke át boobitchula, éntoke bétte tékilta joaka tekipanuala, ín téhuam em emo náké béchíbo, éntoke kaa kóm éiya. ⁴ Tëne senu huémta em jípurëu kaa emót türe, bueítuk juka tua bat em nákeihuë tóij-la. ⁵ Áhuë huáate, jáksë jiöbeka kón huétchek. Éntoke emo jíapsi kuaktiaka, juka bat em jojuaihuë yáuhua. Bueítuk kaa ä junëlituko, läutine emou yepsaka juka em candelerotane enchi ühuaka sékana órenake, bueítuk kaa enchi emo jíapsi kuaktiako. ⁶ Bueítuk íkäre jípure: juka kaa türik nicolaítam joáhuë kaa bibit péiya, ín kaa türëu kétchi. ⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Juka yöokamtane, júya taka jíapsihuatma hueriamta ä buätuanake. Íri júya éntok Diosta paraíso násuk huéiyek.”

Diosta nooki pueblo Esmirnaü bíttuari

⁸ 'Esmirna iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü bát huéeme éntok ä chúpëpo huéeme, jü mukukame entok jíabeitekame, ikäi nooka: ⁹ Ínapone em yári täya, entok jiokot em bíthuähui, entok em poobëra. Të empo rikoë. Entokne am täya, jume bettek emo bétana nokaka emo judíom tíame. Të kaa junëli, ál-lam Satanásta sinagoogam. ¹⁰ Katë májhue, juka jita emou huéenakepo. Ímíri jü diablo cárcelpo huatem jóatebonake, enchim jiöbila béchíbo. Huanärem guoj mamni táapo jiokot annake. Em mukëpo tájtë huitti éaka jiápsa. Huanäine ínapo enchi ä máknake, juka coronata jíba béchíbo jíapsihuatma. ¹¹ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu

Santota Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui. Jü yookamtahui, guosa huëpo kókkohuame kaa áu huéenake.”

Jü nooki pueblo Pérgamou bíttuari

¹² 'Pérgamo iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü ejparam náu bíchaa buahuim entok buahui síbulay jípureme, íkái nooka: ¹³ Ínapone símeta em joäu täya, entok ják em anëhui diablota bankot kátekäpo, të jíbe ín téhuam émomak jípure. Éntoke inot éehuamta kaa omoutela, huámëchi taahuarimmet jü Antipas kaa au náyoteka ín testigo enchim násuk ä mëhuak junne, jum Satanásta jóakäpo. ¹⁴ Huatekne enchi béj-reka huémta jípure: bueitukim émomak áma aane, jume Balaamta majtiari kee tójame. Huäri Balacta majtiay, jáchin jume israelita usiarim am jioptuanakë béchïbo, juka ídolommeu bíchaa näikiata am buänakëhui, entok kaa emo jubeka náu totöhuamta. ¹⁵ Éntoke két áma am jípure, jume nicolaítam majtiarita kee tójame, juka kaa ín türëhui. ¹⁶ Huäri béchïbo, emoë jíapsi kuaktia; bueituk kaa ä junëlituko, läutëlane emou yebijnake. Huanäine ámemak náassuanake, ejparam ín tempo yeu huémmeyi. ¹⁷ Jü nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume igleesiammeu ä nokähui. Juka yölataka áma yeu sikamtane, juka maná éSORITA am buätuanake, éntokne ket ili téta tósalik ä máknake. Jü ili tétat éntok, huépul téhuam bemela át jiojteri; jümëi kaabe täyanake, hua tétata mabetakame jíbba.”

Diosta nooki pueblo Tiatirau bíttuari

¹⁸ 'Tiatira iglesiapo ángeltahuë jiojte: “Jü Diosta Üusi, jü táji béetemta Bénasi pusekame, éntok bronco bélojkosi táijpo buásata Bénam guókekame, íkái nooka: ¹⁹ Ínapone ä täya, juka em tékkil, entok jáchin em yore nákéhui, entok Diostat em éähui, entok kaa emo ámpoleka huatem jita joriähui, entok yánti éaka em jíapsahui, entok jü chükula em yáakäu chë juebenakëhui jü bat em yáakäu béppa. ²⁰ Tëne enchi béj-remta huatek jípure: Jüri jámut Jezabel aú profetä tíame ä éäpo áman am majtia, të ä majtiabeyi am bäi táttähua, jume ín nésauta joame, am náyote kaa emo jubeka nau am tö íaaka, entok juka ídolommeu bíchaa näikiata am buātuaka. ²¹ Tëne béja taahuarim ä máksula, Diostau bíchaa ä jíapsi kuaktianakë béchïbo. Të kaa áu jíapsi kuaktia báare; kaa emo jubeka náu totöhuamta jíba boojoria báare. ²² Huäri béchïbo ínapone kókoay ä böyëpo ä tahuatua, entok jume kaa ä jubeka áamak töyeme. Jíokot anhuäpone emo am bíttuanake, kaa türik áamak johuamta bétana kaa emo am jíapsi kuaktiako. ²³ Ä asoamne kókosi yáanake, bem kókkonakë béchïbo. Huanäi síme jume igleesiam ä jüneriaka tahananake, nee ájáriatukähui, kóbapo éerim éntok jíapsipo ínnëhuamta nee jüneriähui. Éntokne huéu-huépulam ä máknake, juka enchim tekipanuaka kobakäu béekik. ²⁴ Të eme éntok, jume huatem Tiatirapo aneme, jume íkái doctrinata kaa jípureme, entok jume kaa ä täyame, juka Satanásta bétana obiachisi huémta, bempörim ä téttehuä Bénasi, ínapone ínel enchimmeu jiaahua: Kaitane béttek éntok enchimmet yéchanake. ²⁵ Të juka enchim jípurëhui, kuttem ä buísse, ín yepsäu tájti. ²⁶ Huaka yöokamta éntok ín tékil ériakamta símeta lüteu tájti, ínapone yäura úttiata ä máknake, naciónim, béppa. ²⁷ Huanäi tepa kutkutti ámet nésaunake, sisiguok jíbebiayi, éntokim ili sötöri babupo yáari Bénasim jámtiana, ín Áchay bétana ín ä mabetakä Bénasi. ²⁸ Éntokne buere chókita kethuey yeu

sisimemta ä máknake. ²⁹ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

3

Jü nooki pueblo Sardisiu bíttuari

¹ 'Sardispo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Jü guoy búsan Diosta espíritum jípureme, entok jume guoy búsan chókkim, íkái nooka: Ínapone em tékil täya. Téhuame jípureka jiápsa, tërë mukila. ² ¡Katë koptelaka simekuchë suuhua! Juka huatek emou tahualatë kutti nüye, kee jee ä lüteyo. Bueitukne ä bil-la, juka em joähui kaa ä yúmalähui, Diosta bíchäpo. ³ Áuhuë huáate, juka em mabet-läbehui, entok em jikkaij-läbehui; éntoke ä ëeriaka emo jíapsi kuaktia. Bueituk kocheka enchi aneyo, lak-ronta bénasine emou yebijnake. Éntoke kaa jüneenake ják horapo emou ín yebijnakëhui. ⁴ Të yorememe kaa tua jaikim Sardispo jípure, bem súpem kee chicha yáame. Ímëri inomakim rejtinake, totösalik sánkoka. Bueituk inomakim rejtipo yúmala. ⁵ Jü yöokame tósalik sánkotuana entokne ä téhuam kaa tuchanake, jum libro jíapsihuäpo; entokne ín Áchayta bíchäpo ä téhuam yeu buíjnake, entok ä ángelesim bíchäpo. ⁶ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espíritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Filadelfiau bíttuari

⁷ 'Filadelfiapo Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Íkái nooka jü santo, jü tua lütüriapo ájaria, jü Davidta llavem jípureme. Jü ä eetapokäpo, kaabe ára ä pát-páttia; entok ä páttiakäu, kaabe ára ä étapo: ⁸ Ínapone juka em tékil täya. Íäri béchibone em bíchäpo puerta étaporita tóij-la. Íkäri kaabe ára ä páttia. Bueitukë kaa tua úttiak jiöbe, tërë ín noki ëeriala, éntoke ín téhuam kaa omoutela. ⁹ Ímíne Satanásta sinagogapo anemene emou rúktia, jume kaa lütüriapo emo judíom tíame, tem kaa judíom, ál-lam ára nókichi. Ínapone emou am rúktituanake, entokne em guókpo emou tónnommea am jáptetuanake, am jüneenakë béchibo, enchi ín nákëhui. ¹⁰ Bueituk juka noki kaa huanti jiapseka ä bobitchaka em ériakä béchibo, ínapo ket enchi érianake, hua taahuarit síme ániat jiokot anhuäpo, jume ániat buíapo jiápsame jiöbila béchibo. ¹¹ Èni ímí, ínapo läuti yebijnake. Em jípurehuë kutti buísse, bueituk juka em coorona, kaabeta enchi ä úhuaanakë béchibo. ¹² Juka yöokamta, ín Diosta tiöpopone ä pilar kechanake, entok huämi kaibu éntok yeu sinnake. Entokne ín Diosta téhuam át jiojtenake, entok ín Diosta buére jóära téhuam, jü Jerusalén bemela. Íri ín Diosta áttia, téhueka bétana kóm huéiye. Entokne ket ín bemela téhuam át jiojtenake. ¹³ Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espírituta jume iglesiammeu ä nokähui.”

Jü nooki pueblo Laodiceau bíttuari

¹⁴ 'Laodicea Cristota sualhuäpo nau animmeu ángeltahuë jiojte: “Jü jünentume, jü huitti ä bíchakäu lütüriateme, jü kësam huëpo síme Diosta yáakähui, ínel jiaahua: ¹⁵ Ínapone em tékil täya. Katë sébbe, éntoke kaa táтта. ¡Bueituk chë türi éiyey, empo sébiako, o táttaytuko! ¹⁶ Të ili enchi súkkatukä béchibo entok kaa sébeka kaa em táттаakä béchibo, ín tempone enchi yeu bísatnake. ¹⁷ Bueituk empo ínel jiaahua: Ínapone riiko, entokne chë rikotula, entok kaita inou bëye. Të katë jüneiya,

kaita al-leehuamta emót ayuakähui, éntoke jiokot maachi. Poobëe, líptie, éntoke kaa sánkok. ¹⁸ Huäri béchibo ínapone consejota enchi mákka: orota táijpo buásatane inou enchi jinnü íaa, em rikotunakë béchibo. Éntoke súpé tósalim jinnuka am sánkote, kaa tiusi bichitaka em hueramnakë béchibo. Éntoke koliiriota em pújpo huáttia, em bínnakë béchibo. ¹⁹ Ínapone kutti nokaka kökosi am bébba, jume simem ín nákëhui. Íari béchibo emuë ériaka, emo suaya éntoke emo jíapsi kuaktia. ²⁰ Ínapone én ímí puertata poona. Bueítuk jábe ín nokäu jikkajaka, juka puertata étapokátek, áune kibaknake, entokne kúptey áamak jibuánake áapo entok ínomaki. ²¹ Juka yöokamta, íno náaponä yejtetuanake, ín banko rey nésaupo, jachin ín yöoka entok banko rey nésaupo ín Áchaymak nee yejtekä bénasi. ²² Huä nákakame ä jikkaijnake, juka Espiritu Santota jume Cristota sualhuäpo nau animmeu ä nokähui.”

4

Jü téhuekapo Diosta yörihuähui

¹ Chúkula ikäi simsuko anä bitcha, téhuekapo puerta étaporita; Jü jáhuhí bát huéeme ín jikkajakähui, trompeeta jáhuita bénasi inou nookak, ínel jáka:

—¡Ábe jámu! Huanäine enchi am bíttuanake, juka chúkula yeu huéenakemta, ikäi simsuko.

² Huanäine sej chukti Espiritu Santopo taahuak. Ínëline banko rey nésaupo téhuekapo yéchata bitchak, jum banko rey nésaupo éntok, seenuk áma kátekamta. ³ Jü áma kátekame éntok, téta jaspe entok cornalina ténaakay. Jum banko rey nésaupo chíkola éntok senu kurues ama órekay, esmeralda bénaaka. ⁴ Jum banko rey nésaupo chíkola, veinticuatro banko rey nésauroim jokay. Veinticuatro yoiyöturim áma jokamene bitchak, totósalik sánkokame, coroonam oropo yáarim kóbat jípureka. ⁵ Jum banko rey nésaurota bétuk éntok, yúku bérokti entok yúku omtira jáhuimak áma yeu huéiyey. Jü banko rey nésaurota pújbapo éntok, guoy búsan lámparam tájiy béetey. Ímëri beja jume guoy búsan Diosta espíritum. ⁶ Jü banko rey nésaurota pújbapo éntok, bahue bík-riota bénaka áma bökay, cristalta bénaka.

Jü banko rey nésaurota chíkola éntok, jume naiki jíapsame áma jábuekay, pújbapo entok amatana yún puseka. ⁷ Jü bát huéeka jíapsame leonta bénaakay. Jü guósa huépo huéeme éntok, beceerota bénaakay. Jü bájikun huépo huéeme éntok, yorem pújbata bénak pújbakay. Jü naikiku huéeme éntok, águila nílata bénaakay. ⁸ Jume naikika jíapsame éntok, huéuhuëpulkam búsan másam jípurey. Áme chíkola entok bétuku pusimmeyim tápuniakay. Taahuapo entok tukaarit naa búrujti katim yáateka ínel jáahuay:

Santo, santo, santo,

jü Señor Dios,

ä úttiäray simeta ára joame,

hua jíapsaíhui, entok jíapsame,

entok hua äbo yebijnakeme.

⁹ Entok jíbba huame jíapsaka ä baysahueme lóoriata entok yörisi maachik banko rey nésaurota kátekamta am máká bélëki, juka síme huásu-huásuktiapo jíapsamta, ¹⁰ jume veinticuatro yoiyöturim áahuim tónommia jájapte, jü banko rey nésaurota kátekamta pújbapo, entokim ä

yöre, juka huásu-huásuktiapo jiápsamta; entokim bem coroonam banko rey nésaupo kátekamta pújbapo öore, ínel jíaka:

¹¹ Señor, empo ä mabetpo yúmala, juka lóoriata, entok em yörihuamta, entok juka úttiärata; bueítuk empo sîmeta yáala, entok em ínel éäpom ayka, entokim yáataka ímî aayuk.

5

Jü Kabara entok jiösia bëtiari

¹ Huanäine jü banko rey nésaupo kátekamta bátatana mámpo, senu librom órekame bitchak. Huáijhuatana entok yeutana át jïojterim, guoy búsan sellokari. ² Huanäine senu ángelta úttia yaurata jípurementa bitchak, tüisi kusisi chayeka nátemajemta:

—¿Jábesu chë yörisi machi jäni, librom ä étaponakë béchïbo?, entok, ¿jume sellom ä bëttianakë béchïbo?

³ Kaabe aaney, téhuekapo, buíapo, entok buíata bétuk junne, jü jábe ára liibrom étaponakeme, entok kía am bít béchïbo junne. ⁴ Huanäine tüisi buan táytek, yúmalasi au jípurementa kaa téyhuaka béchïbo, bueítuk kaabe ára librom étapoy, entok kaabe ára am bitchay. ⁵ Huanäi senu yöturi ínel inou jiaahua:

—Katë buaana, bueítuk jü León Judáta yoremempo yeu simlame, Davidta bétana yoiyöturimmet yeu tómtilame, yölataka áma yeu simla. Jüri ára am étapo, jume liibrom, entok jume guoy búsan seellom ára bëttia.

⁶ Huanäine jü banko rey nésaupa násuk entok naiki jiápsaka áma aneme násuk, entok yoiyöturim násuku, Kabaratane áma huéekamta bitchak. Mukiapo tóij-ritaka kökosi yáarita bénaakay. Guoy búsanim ahuakay, entok guoy búsanim pusekay. Huámëi ínel jume guoy búsan Diosta espíritum sîme ániat bíttuarim. ⁷ Huanäi banko rey nésaupo kátekamtau rúkteka, librom ä bátatana mámpo ä jípurëu nüka. ⁸ Huanäi jume librom ä nüko, jume naiki jiápsaka áma aneme entok jume veinticuatro yoiyöturim jü Kabaratahuim tónommia jáptek. Simetakam arpam jípurey, entokim copam oropo yáarim jípurey, inciensoy tatapunim. Ímëi jume santom oraciónim. ⁹ Entokim bemela buikim buiikay, ínel jíame:

Émpë am nüpo yúmala, jume liibrom, entok sellom em étaponakë béchïbo; bueítuk empo jiokot yáahuaka mëhuak, éntoke em ójboy Diosta béchïbo itom jínuk, sîme yóremraata, entok yún täbuiasi nokame, entok pueblom, entok naciónim.

¹⁰ Éntoke Diosta béchïbo réyesim entok sacerdotemsi itom yáala. Huanäite ímî buíapo nésaunake.

¹¹ Huanäine banko rey nésaupa entok jume jiápsaka áma aneme entok jume veinte áma naiki yoiyöturim chíkola, ángelesim jáhuiatane jíkkajak, entokne am bitchak. Ímëi juebena millonimtukay. ¹² Tüisim kusisi ínel jiaahuay:

Jü Kabara jiokot yáataka mëhuakame, jüri am mabetpo yúmala, juka úttiärata,

juka rikorata, jita täyahuamta, juka tüisi úttiata,
juka ä yörihuaka entok simek béppa uyjóriata,
entok juka ä úttihuähui.

¹³ Entok sime jü téhuekapo yáari, entok buíata béppa, entok buíata
bétuku, bahuepo ayukame, simetaka náu lópola ínëlim jiaahuay:

Jü banko rey nésaupo kátekamtahui,
entok Kabaratahui, bempörim béchibotunake,
jü úttihuame, jü yörihuähui, jü simek béppa uyjória,
entok jü yäura úttiära, jíba huásu-huásuktiapo.

¹⁴ Jume naikika jiápsaka áma aneme ínëlim jiaahuay:

—¡Júnentunake!

Huanäi jume veinticuatro yoiyöturim bem pújbammeyim múmula
chätuka ä yörek, juka jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsamta.

6

Jume seellom

¹ Huanäine Kabarata bitchak, sellota huépülak ä étapoko. Jume naikika
jiápsaka áma aneme násukne huépülak jíkkajak, yúku otempta bënasi
jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

² Huanäine ä bitchak, kábay tósálita. Huä át jikat kátekame éntok,
kúta huíköta jípurey; entok huépü coronata mákhuak. Huanäi yöoka
áma yeu siika, entok jíba yösimey.

³ Juka guosa huëpo sellota Kabarata ä étapoko, juka guosa huëpo
jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁴ Huanäi júchi senu kábay áma yeu siika, kutkosi síkirika. Huä át
kátekame éntok, úttiärata mákhuak, juka yánti jíapsihuamta buíapo
ayukamta ä tejalnakë béchibo, entok emo am súanakë béchibo. Huanäi
bueürum ejparam mákhuak.

⁵ Juka sellota bájikum huémnta ä étapoko, juka bájikum huëpo jiápsaka
áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

Huanäine senu kábay chukurik bitchak. Jü át kátekame éntok, ä
mámpo bajkulata jípurey. ⁶ Huanäine senu jáhuita jíkkajak, jume naikika
jiápsaka áma aneme násuku, ínel jíamta:

—¡Senu kilo tirijkom, senu taahuari tékiltam béj-re! Éntok, ¡báij kilo
cebaadam, senu taahuari tékiltam béj-re! Të juka aceiteta entok vinota,
¡katë áu suuhua!

⁷ Juka sellota naikikum huémnta ä étapoko, juka naikikum huëpo
jiápsaka áma anemtane jíkkajak, ínel jíamta:

—¡Binë huéeka ä bitcha!

⁸ Ámanne remteka kábay sahuarik bitchak. Jü át kátekame éntok,
muerte ti téhuaakay. Jü infierno éntok, áa sáu huéiyey. Huanärim úttiata
mákhuak, buíata naikisi näikimterita huéeläpo, ejparammea am súanakë
béchibo, tébaayi, kökoayi, entok animal yoyolika buíapo anemmeyi.

⁹ Juka sellota mamniku huémnta ä étapok, altarta bétukne am bitchak,
jume Diosta bétana bem nokakä béchibo kókkolame, entok huitti Diostat
éaka bem jiápsakä béchibo. ¹⁰ Entokim úttesi kusisi chaayey, ínel jíakari:

—¿Jauhuey tájti, Señor, santo entok tua ájãriame, Akë am bíttuanake, juka em úttia yãura, éntoke itom ójbo am béjtutuanake, jume ímĩ buíapo jiápsame?

¹¹ Huanãrim súpe totösálim mákhuak, entokim téjhuaahuak, júchi chúbala jimyore sáyhuaka, jume Cristota súalhuäpo ámemak anim yumäu tájti, entok bempörim bénasi két am kókkonakë béchĩbo.

¹² Juka sellota búsaniku huémta ä étapokne ä bitchak. Huanäi jü buía tüisi áu yoyöak. Jü tãa éntok, chukurisi taahuak, lutu sánkom bénasi. Mecha éntok tókti síme ójbota bénasi taahuak. ¹³ Jume chókim éntok, téhueka bétana buíau kón huáttek, juka chuna óguota takam kón huáttia bénasi, jekata tüisi úttiaka am yoyoako. ¹⁴ Huanäi jü téhueka kaitatuk, jiösiata buekak náu bitiahuaka bénasi. Entok síme káhuim, entok bahuapo káhuim yeu jokame, sékãnam jotek. ¹⁵ Jume buíapo reyim, entok jume buéresi ériahuame, jume riikom, jume capitanim, jume yãurata jípureme, entok síme sáyhuaka, entok kaa sáyhuaka aneme, káu guójökum éusuk, entok júyapo téta buérem násuku. ¹⁶ Huanãrim juya káhuimmeu entok téta buéremmeu ínel jiaahua:

—Ítochem kón huátte, éntokem itom éso, hua yörisi machi banko yãurapo kátekamta bétana, entok Kabarata ómtira ito béppa anë bétana! ¹⁷ Bueítuk jü buére taahuari bem ómtira béja yuumak. ¿Jábesu ára óusi huéeka taahuanake jãni?

7

Jume ciento cuarenta y cuatro mil sellotuarim

¹ Íkãi simsuk éntokne naiki ángelesim jäbuekame bitchak, ánia buíapo naiki kätana bëkatana. Júmëi béja jekata kétchalatukay, jákun bíchaa junne, kaa jek iaaka, buíata béppa, bahueta béppa, entok kía jita júyata béppa junne. ² Täbui ángeltane ket bitchak, täata yeu huë bétana, jikau huémta, entok Dios jiápsamta sellota jípuremta. Huanäi tüisi kusisi ámet cháchayek, jume naiki ángelesimmechi, jume úttiãrata mákhuakammechi, buíatau entok bahuetau kaa tühuata bem ámeu yãanakë béchĩbo, ínel ámeu jíaka:

³ —Kátem bát áu suuhua, jü buíatahui entok bahuetahui entok júyammeu junne, Diosta nésauta joame kóba méjëku sellota itom am óresuk jübua.

⁴ Huanãine am jíkkajak, am jaikitukãhui, jume sellotuarim: ciento cuarenta y cuatro miltukaimme, síme jume Israelta üusimmet yeu sákalame. ⁵ Judátat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Rubéntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Gadtat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁶ Asertat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Neftalítat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Manaséstat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁷ Simeóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Levíitat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Isacartat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; ⁸ Zabulóntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Josétat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim; Benjamíntat yeu sákalame, dóoce mil sellotuarim.

Juebénaka totösálik sánkokame

⁹ Íkãi simsuk éntok, juebena yóremraata síme naciónimpo jomemne bitchak, entok yóremraata kaa náu anim entok pueblom kaa nánãlaik nokame, banko reypo kátekamta bíchãpo jäbuekame, entok Kabarata

bíchäpo, totösalik sánkokame, bem mámpo éntok tako sáhuata jípureme. Ímëi éntok kara näikiatuy. ¹⁰ Entokim tüisi úttia chaayey, ínel jíakari: ¡Jü jínëuria Dios banko reypo kátekamta bétana huéiye, entok Kabarata bétana!

¹¹ Entok síme ángelesim banko reyta, entok jume yoiyöturim, entok jume naiki jíápsaka áma aneme, chíkolam jábuekay. Huanärim banko reyta bíchäpo tónommia jáptek, kóm chätuka. Diostam yöreka ä úttilek, ¹² ínëli jíaka:

¡Júneltunake! ¡Jü Diosta tühua, entok jü looria, entok jita täyahuame, entok jü Diosta baysahueka jíapsihuame, símem béppa yörihuame, jü úttiära, entok jü úttia kaa lüteme, itom Diosta béchibotunake, jíba yü huásu-huásuktiapo! ¡Júnentunake!

¹³ Huanäi senu yöturi inou nookak, ínel jíaka:

—Ímëi totösalik sánkokame, ¿jábesamme? Entok, ¿jákun bétanasum äbo yáij-la?

¹⁴ Ínapo éntok ínel áu jiaahua:

—Señor, émpë jüneyia.

Huanäi áapo ínel inou jiaahua:

—Ímëi ínel jume úttesi jìokot anhuäpo entok kökosi machikuu yeu sákalame, entokim bem sánkota báksiala, entokim Kabarata ójbopo totösalisi am básuala. ¹⁵ Íäri béchibom Diosta banko rey kátekamta bíchäpom aane. Entokim taahuarit entok tukaarit naa búrujti ä tiöpöpo ä nésahui johua. Jü banko reypo kátekame éntok ä jöota áme béppa cháanake. ¹⁶ Katim napat tébaurinake, entokim kaa júchi bäi kókkonake. Jü taa kaa áme béppatunake, entok jita táttaria júne kaa ámeu ayunake. ¹⁷ Bueituk jü Kabara banko rey násuk aneme am suayanake, entok baa jíápsame yeu huëu bíchaa ámepat huéesimnake. Dios éntok jume bem pusim ópua tútenake.

8

Jü guoy búsan seello

¹ Juka guoy búsan sellota ä étapoko, jum téhuekapo yánti taahuak media horata huéeläpo. ² Huanäine guoy búsan ángelesim Diosta bíchäpo jábuekame bitchak. Huanärim guoy búsan trompeetam mákhuak. ³ Chúkula täbui ángel áma yepsak. Huanäi altariu kíktek, inciensota áma táttahuäpo oro áusülik jípureka. Huanäi yún inciensota mákhuak, jume Diosta súaleka oraciónta joammak nahuä kütianakë béchibo, oro altarta béppa banko reyta pújapö. ⁴ Huanäi juäri ángelta mámpo yeu siika, Diostau bíchaa, jü inciensota buiichia, jume Diosta súaleme oraciónmak náuhui. ⁵ Jü ángel éntok, incensariota nüka. Huanäi óbammea ä tápuniak, altarpo ayukammeyi. Huanäi buíau kóm ä guötiak. Huanäi yúku omtiriam ayu táytek, éntok jíahuim, éntok yúku béroktiriam; buía éntok két áu yoyoak.

Jume trompeetam

⁶ Huanäi jume guoy búsan ángelesim guoy búsan trompeetam jípureme, akim am kujtaytek.

⁷ Jü ángel bát huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téjam entok táji ójbomak náu kütiahuak. Ímëri buíata béppa kóm guötiahuak. Huanäi jü júya bueere báisi näikimteri huéeläpo béekika tájjak, entok síme jü báso síali tájjak.

⁸ Jü ángel guoyiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi júya káhui buëuruta bénaaka, táijpo béeteka, bahuéu kóm jímmaahuak. Huanäi jü bahue báisi näikimteri huéeläpo béekika ójbosi áu yáuhuak. ⁹ Huanäi bahuepo jiápsame kókkok, jü báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok jume barcom két tejalhuak, báisi näikimteri huéeläpo béekika.

¹⁰ Jü ángel bájiku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi téhueka bétana huépul chóki buëuruka kachimbata bënasi béeteka kón huétchek. Huanäi jume bathuem entok báam yeu huëpo báisi näikimteri huéeläpo béekimmet kón huétchek. ¹¹ Jü chóki éntok, “Chíburá” ti téhuaakay. Huanäi jume báam báisi näikimteri huéeläpo béekika chibusim aayuk. Huanäi yún yóremraa kókkok, jume báam chibusi ayukä béchíbo.

¹² Jü ángel naikipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi jü tää báisi näikimteri huéeläpo béekika kaa türika taahuak; anëli ket jü meeça, entok jume chókkim. Júnëlim kaa machisi taahuak, juka báisi näikimteta ámet ayukamta, kaita machiriata ayunakë béchíbo, taahuata báisi näikimteri huéeläpo béekika, entok tukaapo junne.

¹³ Sepne ä bitchak, entokne ä jíkkajak, senu ángel téhueka násuk nekamta, ínëli kusisi jíamta:

—¡Ay, ay, ay, jume buíapo jiápsammehui! ¡Bueítukim abe trompeetam kuuse, jume huate báij ángelesim!

9

¹ Jü ángel mamniku huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine téhueka bétana senu chókita buíau kón huéchemta bitchak. Entok tüisi mékka kóm guójöriata llavem mákhuak. ² Huanäi juka guójöriata tüisi mékkak kómik étapok. Huanäi jü buiichia áma jikau siika, orno buëürupo buichiata yeu huë bënasi. Huanäi jü tää entok jü jeeka kaa machisim taahuak, jü buichiria guójöriapo yeu huémata béchíbo. ³ Jum buichiapo éntok, guöchim yeu sájjak, entokim buíau kón huáttek. Huanärim útteata mákhuak, machilim buíapo aneme bënasi. ⁴ Huanärim júya síarita buíapo ayukamta kaa nasonte sáyhuaka téjhuaahuak, entok jita síarik junne, entok jita buére júyata junne, ál-la yoremem kaa Diosta seello kóba méjëriat jípureme. ⁵ Të katim am súa íaahuaka téjhuaahuak; kíalim kókosi kaa pappehuamta ámeu joö íaahuay, mamni metpo. Jü bem jóguo éntok, machil jujariata bënasi kókosi kaa papperisi ínnëtuy. ⁶ Huámechí taahuarimmet éntok, jume yoremem kókkohuamta jariunake, të kaibum ä téunake. Entokim kókkopéunake, të jü kókkohuame am tö búitinake.

⁷ Jume guöchim éntok, kábäim náu nássuahuäu bíchaa kateme bënasi jita jípurey. Kóbat éntokim coronam oro áusülisi náu yári benam jípurey. Jü bem pújba éntok, yoremata pújba bénaakay. ⁸ Jume chonim éntok, jámutta chomin bénaakay. Támim éntok, leonim támim bénaakay. ⁹ Bem takahuam éntok sisiguok súpem bënakim jípurey, sontarom bënasi. Bem másam jáhui éntok yún kábäim carrom náu nássuahuäu bíchaa tennë bënasi jíkkaijtuy. ¹⁰ Machilim bënasim buásiakay, entokim bem buásiapo jíikiam bënasi ä jípurey. Bem buásiampo éntokim jóguota jípurey, mamni metpo jume yoremem bem kókosi jonákë béchíbo. ¹¹ Entok jü ángel guójöriapo mékka kóm yeu

simlame áma reytaka nésahuey, bempörim béppa. Ìri éntok hebreo nokpo Abadón ti téhuak; griego nokpo éntok, Apolión.

¹² Jü jìokot jìayhuame bát huéeme simsuk, të ketune guoyika bëye.

¹³ Jü ángel búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäine senu jíahuita jíkkajak, naiki ahuám násuku oro altar Diosta bíchäpo órekaïpo.

¹⁴ Jü ángel búsanipo huémtahui, juka trompeetata jípuremtahui, ínel jíahuak:

—Jume naiki ángelesimë búttia, buére bathue Eufretesta náapo súmarim.

¹⁵ Huanärim búttiahuak, jume naiki ángelesim, juka yóremraata báisi náikimteripo huéeläpo bekik bem súanakë béchïbo, bueítukim huäri horata, taahuata, metta, entok huásuktiriata béchïbo yeu púaritukay.

¹⁶ Jume sontarom kákabäeka náikiahuakamene jíkkajak. Guoy cien milloonimtukayme.

¹⁷ Júnelne am bitchak, jume kábäim, tenkupo bénasi, entok jume ámet josakame: Bem táhuichim sisiguokiy emo páttialatukay, síkilika táijta bénaaka, kútkosi tehuelika jacinto ténasi, entokim sahuaritukay, azufre ténasi. Jume kábäim éntok, leónta bénak kókobakay. Bem tempo éntok, tájji, buichiria, entok azufre yeu huéiyey. ¹⁸ Ìri báij huëpo chibuk jekakä béchïbo, jü yóremraa báisi náikimteri huéeläpo kókkok, jü táijta, buichiriata entok azufreta béchïbo; bem tempo yeu huémtayim ínel aayuk. ¹⁹ Jume kábäim úttiära bem tempo entok bem buásiat ayukay, bueítuk jume bem buásiam bakochim bébenaakay. Bem kóbay éntokim jábeta kókosi johuay.

²⁰ Jü huate yóremraa, ìri chibu jeka yeu sikamtay kaa kókkokame, íkärìim bíchaka júne kaa emo jíapsi kuaktiak, kaa türìk bem joäu bétana. Jume lemooniom bem yörëu júnem kaa tójjak, oropo yáarim, tómi tósalipo, broncepo, tétapo entok kútapo yáarim junne. Ímëi ídolom; katim bitcha, katim jíkkaja, entokim kara naa kaate. ²¹ Entokim kaa emo jíapsi kuaktiak, jábeta bem mèlatukä bétana, móriata bem boojoria bétana junne, kaa emo jubeka náu jíapsihuamta bétana junne, entok bem jita ékbuä bétana junne.

10

Jü ángel ili librommaki

¹ Senu ángelta úttiakamtane bitchak, téhueka bétana kómhuémta namupo bëtiataka ä kóba béppa éntok, kuruejta jípurey. Ä pújbahua éntok täata bénaakay. Ä guókim éntok táij béeteka jikau rúpaktemta bénaakay. ² Ä mámpo ili libro étaפורim jípurey. Huanäi bátatana guókimmea bahueta béppa cheptek. Jume míkötana guókimmea éntok, buíata béppa. ³ Huanäi tüisi kusisi cháchayek, leónta omteka ä jíä bénasi. Ä cháchaysuk éntok, guoy búsan yúku omtiriam jíahuim jíkkaijtuatëbok. ⁴ Jume guoy búsan yúku omtiriam jáusuk, ínapone am jìojte báarey. Të téhueka bétana senu jíahuitane jíkkajak, ínel ínou jáamta:

—¡Akë am sellotua! ¡Katë yeu am buíbuise, jume guoy búsan yúku omtiriam nokakähui, éntoke kaa am jíjìojte!

⁵ Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéeka im bíchakähui téhuekau jikau mámtek. ⁶ Juka jíba yü huásu-huásuktiapo jíápsamtau, ä noki perentak juka téhuekata yáalamta entok juka áma ayukamta,

buíata entok juka áma ayukamta, bahueta entok juka áma ayukamta, bát kéchaka, ínel jiaahuak:

—Síme ánia búiteme béja chúppuk. ⁷ Ál-la jü guoy búsan ángelta jíahui taahuarim yúmako, juka trompeetata béja ä kuj táyteko, juka Diosta éhuil éсотaka jípurèhui ál-la síme chúpilataka tahuanake, áapörík jume ä néсauta joame éntok profetam ä téjhuaakäpo ámani.

⁸ Jü jíahui téhueka bétana ín jíkkajakähui júchi ínou nookak. Huanäi ínel jiaahua:

—Jü ángel bahueta béppa entok buíata béppa huéekamtahuë huéiye. Huanärë jume ili libro étaפורim ä mámpo ä jípurèhuë nüye.

⁹ Huanäine jü ángeltau siika, jume ili librom nee ä mák sáhueka. Áapo éntok ínel ínou jiaahua:

—Jínya, Akë am buäye. Huanäi em tópapë chibusi ámey éenake. Em tempo éntokim kákkanake, mumu sítörim bénasi.

¹⁰ Huanäine jume ili librom ángelta mámpo nüka, entokne am buäka. Huanärim ín tempo mumu sítörim bénasi kákkaka taahuak. Të nee am buäsuk éntok ín tópapone chibusi ámey éiyak. ¹¹ Huanäi áapo ínel ínou jiaahuak:

—Úttia júchi bénasi én em noknakèhui, juka nokta Diosta bétana emou kóm yúmamta, búru pueblom bétana, naciónim bétana, tattäbui nókta nokam bétana, entok reyim bétana.

11

Jume guoyi Diosta testigom

¹ Huanäine ili bakata mákhuak, áy jujünaktehuä bennak. Huanäi ínel ínou jíayhuak:

—¡Kiktëe! Huanäi éntoke juka Diosta típo jünakte, entok juka altarta, éntoke am näikia, jume áma ä úttileka ä yöreme. ² Të juka tebatta típo päku yeutana órekamta, yehuë ä bëa. Katë ä jújünakte, bueítuk kaa judíom mámpo tóij-ri. Bempo éntok át chécheptisunake, cuarenta áma guoy metpo, jü Diosta buére pueblo santopo täyahuamtachi. ³ Huanäine jume guoy testiigom íno bétana noknakeme, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo, ámanne am bíttuanake, chukurik lutuka sánkokame.

⁴ Ímëi íno bétana nokame, jume guoy oliivom entok jume guoy kantee-lam áma jájäbohuähui, béja buíapo anemta Diosta bíchäpo jábuekame. ⁵ Jábeta kökosi am yáa báareyo, táji bem tempo yeu sisime, jume am béj-reka kateme táa báreka. Jábe junne kökosi am yáa báreka éäteko, alë bénasi mukpo yúmala. ⁶ Ímëi úttiärata jípure, téhuekata bem páttianakèhui, kaa yúknakë béchíbo, Diosta noki bem nokäu tájti. Entokim úttiärata jípure, báam ójbosi bem am yáanakë béchíbo, entok buíata béppa chibu jekata ayunakë béchíbo, jaikisi bem ínel éäpo.

⁷ Jume testiigom Diosta bétana noksuko, jü animal máusi maachi guójöria mékka kóm bétana jikau huéeme, ámemak náassuanake, entok yölatata áma yeu huéenake, entok am súanake. ⁸ Jume bem takahuam éntok, buére jóära itom Señorta kúrusit poponhuakapo yeu töritaka tahuanake, bueítuk täbuiasi téhuaahuäpo Sodooma entok Egipto ti téttehuaahua.

⁹ Entok jume síme pueblompo joomem, familiam, entok kaa nanälaisi nokame, entok síme naciónim,, bem takahuam kókkolame áma bínnake, báij taahuari áma meeliapo, entokim jíba kaa am mäatebonake. ¹⁰ Jume ími buíapo béppa jíápsame úttesim al-leenake, am kókkokä béchíbo.

Huanärim tepa al-leaka nátepua náu jita emo miknake. Bueituk ímëi guoyika Diosta bétana nokame, kókosi machik jita ámeu yáalatukay, jume ím buíapo jíápsammehui. ¹¹ Të báij taahuari áma meeliam huéeyo, jü espíritu jíápsame Diosta bétana ámeu bíttuari ámet kibakek. Huanärim jíabetaka jáptek. Síme jume am bíchakame éntok guómtek; huanäi tüisi maujra amet huetchek. ¹² Huanäri jume guoy testiigom jáhuita tüisi úttiakamta téhueka bétana nokta jíkkajak, ínel ámeu jáamta:

—¡Äbem jikau kaate!

Huanärim namupo téhuekau bíchaa jikau jámuk. Huame am bėj-reka am sáyokame éntok am bitchak. ¹³ Huämi horapo buía tüisi áu yoyoak. Íari béchïbo, guoj mamnita náikimteri huéeläpo huétchek jü buére jóära, buíata áu yoyoakä béchïbo, éntok guoy búsan mil yoremem kókkok. Jume huate éntok, tüisim májhueka taahuak. Huanärim Diosta téhuekapo kátekamta úttilek.

¹⁴ Jü jikot jíayhuame guoy huëpo béja simsuk. Én éntok, jikot jíayhuame bájipo huéeme läuti äbo huéiye.

Jü trompeeta guoy búsanipo huéeme

¹⁵ Jü ángel guoy búsanipo huéeme trompeetata kúkusek. Huanäi buére jáhuim téhuekapo jíkkajtuk, ínel jáakari:

Jume reyimtaka néshueme ániat ayukame,
itom Dios éntok ä Cristo am áttiaka tahuanake.

Áapo éntok nésaunake jíba yü huásu-huásuktiapo.

¹⁶ Jume veinte áma naiki yoiyöturim, Diosta bíchápo bem banko yäurapo jokame, tónommeyim jáptek kóm chätuka, huanärim Diosta yosireka ä úttilek, ¹⁷ ínel jáaka:

Enchite baisauhue, Señor Dios,
símeta ára joame,
empo jíba aneme,

éntok jíba aneïhui, éntok äbo yebijnakeme.

Bueituk juka tüisi yäura úttiärata, bėjë ä nüla.

Éntok em nésaunakëhui, bėjë ä naatela.

¹⁸ Jume naciónim, éntok öomtek;

jü em kaa al-lea ómtira éntok yuumak.

Jume kókkolammet bette noki em chúpanakëhui éntok két yuumak.

Éntok kétchi, jume em nésaunta joame, jume profetam,

jume enchi súaleme, jume em téhuam yöreme,

kaa buéresi emo ériame éntok buéresi emo ériame yörihuame junne,

Aké am béjtuanake, juka síme tühuata bem kobaka jájamlähui.

Éntoke am tejalnake, jume buíat ayukamta tejalame.

¹⁹ Huanäi jü Diosta tíöpo étapohuak téhuekapo. Jü altar kajón huáijhua órekame éntok ára bíttuka taahuak. Huanäi yúku béroktiriam ruruti omteka jáahuak, éntok buía áu yoyoak, éntok buéresi téjam huáttek.

12

Jü jámmut éntok jü dragón

¹ Senu señal buéresi téhuekapo yeu machiak: senu jámmut, täata súpekari. Ä guókpo éntok mecha órekay. Ä kóba béppa éntok, coronata guoj mamni áma guoyim chókekamta. ² Asoa báreka éntok, huantiriammea tēiney, bueituk jü asoa huantiriam béja áu yúmalatukay.

³ Huanäi jútchi, senu señal téhuekapo yeu machiak: senu dragón

kútko síkiri tüisi buëuruka, guoy búsaním kóbakay, entok guoj mamnim ahuakay. Jume kóbam éntok hueuhuëpulaka guoy búsan ili coronam jípurey. ⁴ Ä buásia éntok, jume chókim téhuekapo ayukame báisi náikimteri huéeläpo béekim am huíksimey. Huanäi buíata béppa chíbela am guótiak. Jü dragón éntok kíktek, jámut asoa báaremtau yúmakari, ä asoa yeu tómték sep ä buä báreka. ⁵ Huanäi jü jámut ili outa asoak. Íri béja áma yeu púatukay, kuttílasí ámet nésau íaahuaka, síme jume naciónimmechi. Huanäi jü jámut usi outa asoaka sep ä úhuahuak, Diosta reytaka ä anëpo ä annakë béchíbo. ⁶ Jü jámut éntok mékka ánia see päriau bíchaa búitek; Dios júkái áa béchíbo náikialatukay, jum ä annakeípo. Áma aneka, símeta ä huáatiäu jípunake, mil guoy ciento áma sesenta taahuarimpo.

⁷ Chúkula éntok, téhuekapo buere nássuahuak: Jü arcángel Míkkel éntok ä ángelesim dragóntamakim nássuay. Jü dragón két jume ä ángelesim huériaka, jü Míkeltamak nássuak, ⁸ tërim kaa yöok. Huäri béchíbo téhuekapo kaitam áma jípureka taahuak, jü dragón entok jume ä ángelesim. ⁹ Huanäi päkun yeu béebiahuak, jü buere dragón, jü baakot binhua jauhuey naateka aneme, jü diablo entok Satanás ti két téttehuaahuame. Íri síme ániata bäi táttähua. Síme ä ángelesimmak békti buíau kóm béebiahuak.

¹⁰ Huanäine jíahuíta kusisi jáamta jíkkajak téhueka bétana, ínel jáamta: —Äbo yebij-la béjja jü jínëuria, entok jü úttiära, entok itom Diosta reytaka nésahuëhui, entok juka Cristota nésahuëhui. Bueítuk béja yeu béebiahuak, jü kaa tühuata am joä tíaka jíba am nátuame, jume itom sailam. Jüri béja tukaarit entok taahuapo naa búrujti itom Diosta bíchápo am nátuay. ¹¹ Itom sailam éntok Kabarata ójbo guótiakamtayi entok Diosta nésaupo jíápsaka bem nokähui, huáyirim yölataka yeu sájjak; entokim bem jíápsim júnem kaa beutirek, bem kókkou núkisi. ¹² ¡Íäri béchíbem al-leiya, síme jü téhueka, entok eme áma jíápsame! ¡Jume huatemmeu ál-la tepa jiókot machisi ámeu huéenake, jume buíapo entok bahuepo jíápsammehui, bueítuk jü diablo, tüisi kujtiaka entok omteka, enchimmeu kóm simla; jüneyia kaa jaiki taahuarim áu bëyëhui!

¹³ Jü dragón, buíau áu kóm béebiahuakau jüneriaka, juka jámutta ili outa asoakamta guók jájja táytek. ¹⁴ Të jü jámmut guoy águila mása buerem mákhuak, ámey ä nínakë béchíbo, mékka ánia see päriau bícha, ä annakepo, bakottau mékka, jum báij huásuktiria áma méeliapo símeta ä buänakeu jípunakë béchíbo. ¹⁵ Jü bakot éntok, ä tempo huämi, jámutta sáú báam bathueta bënasi guótiak, bathueta ä núk sim íaaka. ¹⁶ Të jü buía jámutta aniak, bueítuk jü buía áu étapok. Huanäi juka bathueta yún báata huériamta huiúktiak, juka báata dragónta tempo bétana yeu sikamta. ¹⁷ Huanäi jü dragón tüisi jámuttau kujteaka oomtek. Huanäi am béj-reka siika, jume huate gentem jámuttat yeu sákalammechi, ámemak nássuaseka, jume Diosta nésau joame, entok jíba Cristota lútüriata jípureka ä nokame.

13

Jume guoy animaalim máusi mamachi

¹ See bahue mayoatne kíktek. Huanäine senu animal máusi machik guoy búsaním kóbakamta éntok guoj mamnim ahuakamta bitchak, bahuepo jikau huémta. Bem ahuammet éntok, guoj mamni diadeenam;

bem kóbammet éntok, téhuam jiojterim Diosta bėj-reka juénasi jíame. ² Jü animal máusi maachi ín bíchakäu éntok, yóokota bénaakay. Ä guókim éntok, osota guókim bénaakay. Ä teni éntok, leónta teni bénaakay. Jü dragón éntok ä úttiärahua ä mákkak, éntok jü banko yäurata kutkutti ä nésaunakëhui. ³ Huépul ä kóbahua muk máchisi kökosi yáata bénakne bitchak, të jü muk máchisi kökosi ä yáaripo éntok, türiaka yorelata. Huanäi síme jü yóremra át guómtek. Huanärim jü animal máusi machita sáú kat táytek. ⁴ Huanärim ä úttilek, juka dragónta, juka animal máusi machik yäurata ä mákakäu béchïbo; éntokim ä yosireka taahuak, juka animal máusi maachik, ínel jíakari:

—¿Jábesu íri animal máusi machita bénasi áu óuleme? Éntok, ¿jábesu áamak nássua báreka éenake jáni?

⁵ Két tenta mákhuak, buéresi jita ä noknakë béchïbo, Diosta bėj-reka jájana ä jiaunakë béchïbo. Éntok yäurata mákhuak, cuarenta áma guoy metpo, jita ä yáanakë béchïbo. ⁶ Ä tenta étapoka éntok, jájana jiau táytek, Diosta bėj-reka. Éntok ä téhuam bétana, ä tiöpo bétana, éntok huame téhuekapo aneme bétana két jájana jiaahuak. ⁷ Huanäi santom bej-reka nássuatuahuak, éntok am kobatuahuak. Éntok ket yäurata mákhuak, síme yóremra kaa náu anim béppa, éntok pueblommechi, éntok huame juebena täbui nokta nokammechi, éntok naciónimmechi. ⁸ Huanäirim síme ä yöreka áu mújtek, jume imi buíapo jíápsame, jume bem téhuam jum Kabara, mukukamta libro yü jíápsinake me jiojtepo, kaa áma jiojteri jípureme, jauhuey ániata naatekápo naateka.

⁹ Jábe nákakame ä jikkaijnake: ¹⁰ Bueítuk jábe peresota hueriateko, peresotaka núk sákana; jábe ejparammea më báahuame, ejparammea muknake. Tuttem jíápseka Cristotat éiya, eme Diosta pueblo, imi ayuk jü kutti jíapseka at boobit-huame.

¹¹ Chúkula éntokne ket täbui animal máusi machik bitchak, buíapo yeu jikau huémta. Guoyim ahuakay, kabarata ahuaam bénomam, të dragónta bénasi nookay. ¹² Éntok síme yäurata huaka animal máusi machik bat huémta jípurey, áapörík bíchäpo. Huanäi síme ániat jóakammeu nookak, juka animal máusi machik bat huémta am úttíl sáhueka, juka kökosi yáahuakamta, türiaka yorekamta. ¹³ Éntok két buére señaalim johuay. Bueítuk táijta junne téhueka bétana buíau kom huéetuay, yöremraata bíchäpo. ¹⁴ Éntok am bäi táttähuay, jume buíapo jóakame, jume señaalim ä jotuaïhuayi, animal máusi machita bíchäpo. Am sáhuek, jume buíapo jóakame, animal máusi machita bénak am yáa iaka, hua ejparammey kökosi yáahuakame, éntok júchi jíápsakame. ¹⁵ Huanäi jü animal máusi maachi chúkula huéeme úttiärata mákhuak, juka animal máusi machik bat huémta bénak yári, ä jíabitetuanakë béchïbo, bueítuk juka alë bénak yáarita noknakë béchïbo, éntok am súatebonakë béchïbo, símem jume kaa ä úttilekame. ¹⁶ Huanäi símem jume il-lichimmet éntok yoiyöhuemmet, rikommet éntok poloobemmet, búttiataka tekipanuummet éntok súmataka tekipanuummet, markata ámet yéchatebok, mam bátatana ö chë kóba méjëku. ¹⁷ Huanäi kaabe ára jita jinnuy, éntok kara jita nenkay, ál-la hua markata jípureme jibba, ö jü animal máusi machik téhuam, ö jume ä téhuuaa número. ¹⁸ Ími koba suahuari aika; jü át júniame ä näikianake, juka animal máusi machita número, bueítuk yörem número. Jü ä número éntok, búsan ciento áma sesenta y seis.

14

Jume ciento cuarenta áma naiki mil buikame

¹ Kabaratane bitchak, káhui Siónta béppa huéekamta, áapörimak éntok, ciento cuarenta áma naiki miilimtaka. Ä téhuam entok ä Áchayhua téhuam, bem kóba méjeriammet jiojteritam jípurey. ² Huanäine senu jáhuita téhueka bétana jikkajak, yún báam kusisi jáa bénasi, éntok yúkuta buéresi omté bénasi jáamta. Jü jáhui ín jikkajaihui éntok, arpariom bem arpam ponä bénasi jikkajituy. ³ Huanärim senu buiiki bemelam buiikay, buére yörisi machi banko yäurata bíchápo, entok jume naikika jápsaka áma aneme entok jume yoiyoturim bíchápo. Huanäi kaabe ára am tátáyay, jume buiikim, ál-la jume ciento cuarenta áma naiki miilim, ími buíapo jápsame násuk jínëurime jíbba. ⁴ Ímëi béja jume jáamuchimmak kaa emo náyotekame, bueitukim jahuey júnem kaa jubek. Ímëi ámëria, jume Kabarata guojaaseme ják júne ä hueramápo. Ímëi yöremraata násuk jínëurime, kësam ofrendata Diostau buíjhuápo bénasi, entok Kabaratau bícha. ⁵ Bem tempo éntok, kaita ára nókíchiria téihuak, bueituk katim chicha maachim, Dios buére yörisi machi banko yäurata bíchápo.

Jü báij ángelesim nooki

⁶ Täbui ángeltane bitchak, téhueka násuk nëkamta, tü nokta jíbapo béchibo jápsamta jípuremta, ä nok báreka jume buíapo jóakammehui, síme naciónimmehui, familiammehui, tattábui nókta nokammehui, éntok pueblommehui. ⁷ Tüisi úttia ínel jiaahuay:

—¡Diostem májhueka jikau ä chátchaaka ä yöre! Bueituk yuumak jü hora, ä yäura ä bíttebonakëhui. Éntokem ä úttile, juka téhuekata, entok buíata, juka bahueta, entok jume báam yeu pótame yáalamta.

⁸ Täbui ángel áa sáu siika, ínel jáka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére jóära Babilonia, bueituk jü vino kaa emo jubeka náu totóhuame, síme jume naciónim ä jítualä béchibo!

⁹ Jü ángel bájiku huéeme éntok áme sáu siika, tüisi kusisi jáka:

—Jábe júne juka animal máusi maachik, entok juka alë bénak yáari, úttilekame entok ä markata ä kóba méjëku, ö ä mámpo mabetakame, ¹⁰ áapo ket ä jinake, juka Diosta ómtirá vino tüisi máusi machisi jiokot anhuamta. Íri Diosta copa ómtiriapo yeu töri, kaitamak kütiataka. Huanäi jiokot machisi yána, tájiyi entok azufreyi, santo ángelesim entok Kabarata bíchápo. ¹¹ Jü jiokot bem anëu buiichia éntok, jíba yü huásu-huásuktiapo jikau huéiye. Entokim kaa jimyoore, taahuapo entok tukaapo junne, jume animal máusi machita entok juka alë bénak yáarita úttileme, entok jábe junne juka ä téhuam marka mabetakame. ¹² ¡Ími bíttunake, jü Diosta pueblo yánti bem jápsinakëhui, huame Diosta nésauri joame, entok Jesústa kaa koptíame!

¹³ Senu jáhuitane jikkajak, téhueka bétana inou ínel jáamta:

—Jiojtëe: “Úttesim al-leenake, ími naateka, jume kókkolam, Señortat éaka kókkokame.” Jeehui, ti jiaahua jü Espíritu Santo, bem tékil bétanam jimyorenake, bueituk jü bem yáakäu áme bétana nokaka taahua.

Jü buíapo jíchupahuame

¹⁴ Ámanne bitchak, huanäine senu namu tósalita bitchak. Namuta béppa éntok, senuk kátekamta, Yoremta Üusi bënnak. Ä kóbat éntok

senu coroono oropo yáarik jípurey ä mámpo éntok osa buahuim.
¹⁵ Huanäi tiöpo bétana täbui ángel áma yeu siika, tüisi kusisi chayeka, hua namuta béppa kátekamtahui:

—¡Osamë áman etpo kibacha! ¡Huanärë jíchupata toboktia, bueituk jü hora béja yuumak, jíchupä béchibo! Bueituk jü eechi béja chúpila.

¹⁶ Huanäi jü namuta béppa kátekame ä osam echíu kibachak. Huanäi juka buíapo etta tóboktiak.

¹⁷ Senu ángel tiöpo téhuekapo kátekamta bétana yeu siika, ket senu osa buahuim jípureka. ¹⁸ Huanäi altarpo täbui ángel yeu siika, tájta béppa úttiärata jípureka. Huanäi tüisi kusisi át cháchayek, hua osa buahuim jípurementachi, ínel jíaka:

—¡Em osa buahuimë áman kibacha! ¡Huanärë paraj takam náu lópola buíapo chákame chúktia, bueituk jume paraj takam béja buássi!

¹⁹ Jü ángel éntok ä osam buíata béppa búitiriak. Huanäi am chúktiak, jume páraj taakam, jume páraj eechim buíapo ayukame. Huanäi jume páraj takam canoa bueürupo am töaka am chirijtiak, jum Diosta omtirapo.

²⁰ Jume páraj takam éntok, buére jóära pákun chirijtiahuak. Huanäi am töhuakapo éntok, ójbo yeu siika. Baniata bénasi báij cien kilómetropo chíbejte, bueituk kábäi pereenammeu tájti yuumak.

15

Guoy búsan kökoam simeta chúpëpo huéenakeme

¹ Téhuekapone täbui señalta bitchak, buëuruk entok at guomtisi maachik: Guoy búsan ángelesim guoy búsan kökoam simeta chúpëpo äbo huéenakeme jípurehui. Bueituk ímëyi chúppey, jü Diosta omtëhui.

² Kétne ä bitchak, bahue vik-riota bennak, tájimak náu kütiarita, entok jume yölataka yeu sákalame, bahue vik-riota béppa jábuekame, Diosta arpam jípureka. Ímëi áma yölataka yeu sájjak, juka animal máusi machita béppa, entok alë bénak yáarita béppa, entok ä tepojtim béppa, entok ä téhua número béppa. ³ Huanäi Moisés Diosta bétuk jiápsame buikimim buiikay, entok Kabarata bétana buiikim, ínel jíaka:

Buéresi entok ujyoori síme jita em yáalähui, Señor Dios,

síme Útteata jípureme.

Lútulaimme, tepam huéchiasi maachi,

entokim lütüria, jume em böom,

empo síme ániat Rey.

⁴ ¿Jábesu kaa enchi máujnake, Señor,

entok em téhuam úttlnake?

Bueituk empo jíba santo;

huari béchibo, síme naciónim, emou yáijnake,

entokim enchi úttlnake,

bueituk jü lütüria em yáaläu béja bít-huak.

⁵ Chúkula íkai simsukne ä bitchak, téhuekapo tiöpo tua Diosta tabernaculo etapohuakamta. ⁶ Tiöpo bétana éntok, guoy búsan ángelesim áma yeu sájjak, jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípureka, lino totösalim bebelojkom súpeka, entok táupo huásala cíntom oropo yáarim jípureka. ⁷ Huanäi huépülaka jume naiki jiápsaka áma aneme jume guoy búsan ángelesim guoy búsan copam oropo yáarim am mákkak, Diosta ómtiriay tátapunim, hua jíba yü huásu-huásuktiapo jiápsame. ⁸ Jü tiöpo éntok buiichiay tápunak, Diosta lóoria entok ä úttiära áma ayukä

béchibo. Huanäi kaabe ára áman kibakey, jum tiöpopo, jume guoy búsan ángelesim jume guoy búsan kökoam bem mámpo jípurëu am lütiau tájti.

16

Jume copam Diosta omtëu jípureme

¹ Senu jáhuiata tüisi kusikne jikkajak, tiöpo bétana jume guoy búsan ángelesimneu ínel jáamta:

—Ámanem sájaka buíata béppa am töa, jume guoy búsan coopam Diosta ómtiriay tatápunim.

² Jü ángel bat huéeme áman siika. Huanäi ä copapo ayukamta buíata béppa töak. Huanäi animal máusi machi markata jípuremmet entok juka alë bénak yáarita úttilemmet sähua juénaka entok úttesi chicha jubaka ámet yeu siika, jume yorememmechi.

³ Jü ángel guoyiku huéeme ä copapo ayukamta bahueta béppa töak. Jü bahue bää éntok yorem mukilata ójbo bénasi áu yáuhuak. Huanäi síme bahuepo jíápsaka aneme kókkok.

⁴ Jü ángel bájiku huéeme bathuemmet entok ják báam yeu pótäpo juka ä copapo ayukamta áme béppa töak. Huanärim ójbosi emo yáuhuak, jume báam. ⁵ Huanäine juka ángelta báammeu bíttuata jikkajak, ínel jáamta:

—Empo huépülsi lütüriata jíba ára joame, Señor, Empo jíápsame éntok jíápsaihui, jü Santo, bueitukë íneli bétte nokta ámet chúppak. ⁶ Bueituk bempo em gentepom joome entok profetam ójbo guötiak; én éntok empo ójbota am jítuak. Akím ä mabetpo yúmala.

⁷ Kétne senuk jikkajak altarta kátekä bétana, ínel jáamta:

—Lütüriapo Señor Dios, símeta ára joame, empo lütüriapo entok kuttílasi em noki ámet chúppak.

⁸ Jü ángel naikiku huéeme ä copapo ayukamta täata béppa töak. Täa éntok úttiäaraata mákhuak, ä tájij yóremraata am táanakë béchibo.

⁹ Huanäi símem úttesi jìokot machisi tájaka taahuak. Tërim kaa Diostau emo jíápsi kuaktiak, entokim kaa ä úttilek, ál-lam jájjana áa bétana nookak, áapo úttiärata jípureme, íkai chibuk jekamta béchibo.

¹⁰ Jü ángel mamniku huéeme ä copapo ayukamta jü animal máusi machita ä yeyesä banko béppa ä töak. Huanäi nésahueka reytaka ä kátekäpo kaa machika taahuak. Huanärim kókosi ä innëaka emo nín kékkey. ¹¹ Huanärim Dios téhuekapo jíápsamta bétana jájana nookak, juka kókosi bem innëau béchibo entok bem sähua béchibo. Júnentaka júnem kaa emo jíápsi kuaktiak Diosta bėj-reka bem jíápsä násuk junne.

¹² Jü ángel búsaniku huéeme ä copapo ayukamta buére bathue Éufratesta béppa töak. Jü ä bää éntok huaakek, böota ayunakë béchibo, reyim täata yeu huë bétana kateme áma huám am kannakë béchibo.

¹³ Huanäine jü dragónta tem bétana entok jü animal máusi machita tem bétana entok jü profeta ára nókichi tem bétana baij espíritu chicha machim bátächim benamne yeu kateme bitchak. ¹⁴ Bueituk lemooniom espíritumme. Señalimim johua, entokim reyim síme ániat anemmehuim kaate, áma náu am tój bäreka jum nássuahuäpo hua Diosta símeta ára joä buére táapo. ¹⁵ “¡Áchem suuhua! Ínapone lak-ronta bénasi äbo huéiye. Tüisi yúmalasi al-lehuamta jipunake jü kaa kócheka jíápsame entok ä sánkohua suayame. Bueituk ä sánkohua kaa suayame éntok, tüisi kaa sánkoka hueramnake.” ¹⁶ Huanäi áma náu am tójjak, jume reyim, hebreo nokpo Armagedón ti téhuaakapo.

¹⁷ Jü ángel guoy búsaniku huéeme ä copapo ayukamta jekapo ä guötiak. Huanäi senu buére jáhui áma yeu siika, áman tiöpo téhuekapo kátekä bétana, jum buére banko yäurata bétana, ínel jáaka:

—¡Béja chúpila!

¹⁸ Huanäi béroktiriam ayu táytek, entok jáhuim entok yúku omtiriam; entok buía tüisi áu yoyoak. Yoremta ímí buíata béppa jiápsay naateka, jauhuey junne kaa ínëli úttia áu yoyoolatukay, jü buíya. ¹⁹ Huanäi jü buére jóära báisi náikim huétchek, entok jume huate buére jóära ániat ayukame huáttek. Huanäi Dios buére jóära Babiloniatau huáhuaatek, ómtira vinota ä jítua báreka, bueítuk áapo áu ä bíttuak ä omtëpo. ²⁰ Huanäi síme jume buía káhuim bahue násuk jokame, entok jume júya káhuim, ámam kaitatuk. ²¹ Huanäi téhueka bétana yóremrata béppa téjam tüisi buereka kóm huáttek, cuarenta kilota béppa bétteka. Huanäi jü yóremra Diosta bétana jájana nookak, íri kaa tühua téjam bétana ámeu sikamta béchïbo, bueítukim úttesi jiokot yáahuak.

17

Jü jámut yún yorememmak jiápsame jiokot noki át chúpahuame

¹ Huanäi yepsak huépülaka, jum guoy búsan ángelesimpo huéeme, jume guoy búsan copam jípureihui. Huanäi ínomak nookak, ínel inou jáaka:

—Äbe huéiye; huanäine enchi ä bíttuanake jáchin jiokot machisi áu ä huéenakëhui, jü jámut yún yorememmak jiápsilamtahui, yun báam béppa kátekame. ² Huärimakim totösula, jume reyim ímí ániat jiápsame; jume ímí buíapo jóakame éntok, jü ä kaa tíura vinoyim naakosula.

³ Huanäi Espíritupo ánia see päriau bíchaa nee núk siika. Huanäine huépul jámutta bitchak, animal kútko síkirikut béppa kátekamta, yún téhuam Diosta béj-reka juénasi jíame át jïojtetaka, guoy búsaním kóbakamta entok guoj mamnim ahuakamta. ⁴ Jü jámut éntok kútkosi síkirim entok síkili azuulik sánkokay, entok oroyi entok téta ujjorimmeyi entok perlammeyi túlisi áu yáalatukay. Ä mámpo éntok oro copata jípurey; jita kaa bibit máchik entok jábetamak júne ä boböyëu jaiti máchiray tápuniakay. ⁵ Ä kóba méjëriat éntok, senu téhuam kara ámet jüneetume jïojtetukay: “Jü buére Babilonia, jü jáamuchim kaa titihuëram áiye, entok síme juka ímí buíapo jaiti machik johuamta kétchi.” ⁶ Huanäine jünëiak juka jámutta naa múkilatukaihui santom ójbuayi entok jume Jesústa téhuam súaleka kókkokame ójbuayi. Ä bíchakane guómték, entokne úttesi át guómtilatata taahuak. ⁷ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—¿Jatchiakasë át guómtila? Ínapo enchi téjhuaanake, juka jámutta bétana esotaka kaa jüneriahuamta, entok jü animal máusi machik ä huéria bétana, jü guoy búsaním kóbakame entok guoj mamnim ahuakame. ⁸ Jü animal máusi machi em bíchakähui bannaataka jiápsay; én éntok kaa jiápsa. Të én éntok, mékka kóm guójöria bétana jikau jámu báare. Jikau jámusuk, jíbapo béchïbo áu tárúnau bíchaa huéenake. Jume buíapo jiápsame ániata naatekápo bem téhuam kaa jum libro yü jiápsihuäpo jïojterime guómtinakemme, animal máusi machita bíchaka, hua bannaataka jiápsaihui; én éntok kaa jiápsa, entok júchi jiápsinake.

⁹ Íri jü kóba suahuata jípuremta béchïbo: Jume guoy búsan kóbam guoy búsan káhuimme; huámechï béppa káttek, jü jámmut. ¹⁰ Entokim

guoy búsan reyim. Mamnikam béja huáttila; huépülaka én nésahue; senu éntok ketune kee yepa; të yepsak éntok kaa bínhua ímì annake. ¹¹ Jü animal máusi machi bannaataka jiápsaihui, én éntok béja kaa jiápsa. İri jü rey guoj naikiku huéeme, entok kətchi jü guoy búsanım násuk näikiari; entok áu ä tärunakeu bíchaa huéiye.

¹² 'Jume guoj mamni ahuam em bíchakähui, guoj mamni reyimme. Ketunem kee ä mabeta, reytaka bem nésaunakepo. Të senu horapom yäurata mabetnake, reyim bénasi, jü animal máusi machitamaki. ¹³ İmëi nanancha éiya, entokım bem úttiärata entok bem yäura juka animal máusi machita ä máknake. ¹⁴ Kabaratamakım náassuanake; jü Kabara éntok am kobanake, bueituk Áapo sime reyim béppa Rey, entok sime nésahueme béppa nésahue. Jume Áamak aneme éntok, Diosta bétana núnurım entok yeu púarım entok jume át jiápseka kaa ä koptiame.

¹⁵ Jü ángel kət ínel inou jiaahua:

—Jume bää bürum jámut yún yorememmak jiápsilamta kátekäpo em bíchakähui, pueblomme; juebena gentemme, täbui nókta nokame, entok naciönimme. ¹⁶ Jü animal máusi maachi entok jume guoj mamni ahuam animal máusi machitat em bíchakäu, ímëi juka jámut kaa tihuëraata kaa bíbit péenake, entokım áapola sipasola kaa súpekamta tóijnake, entokım ä takahua huakaj buänake, entokım táijpo ä táanake. ¹⁷ Bueituk Dios bem jiápsipo ä yétchak, ä éäu am yáanakë béchibo: nánancha éaka bem yäura animal máusi machitam ä máknake, Diosta noki chúpëu tájti. ¹⁸ Jü jámut em bíchakäu éntok, jü buére jóära ímì ániat reyim béppa nésahueme.

18

Jü Babilonia huéhekame

¹ İkäi simsuk éntokne senu ángelta téhueka bétana kóm huémta bitchak, yäura úttiäraata jípurementa. Jü buía éntok ä machiriahuak ä looriayi. ² Huanäi úttia kusisi cháchayek, ínel jíaka:

—¡Béja huétchek! ¡Béja huétchek, jü buére Babilonia! Lemooniom éntok áma jóatela, entok sime espíritu jaiti mamachika áma éusula, entok sime huikit jaiti mamachim entok kaa bíbit máchikam áma tosatela. ³ Bueituk sime naciönim ái naakok, jü úttesi kaa ä tiura vinoyi. Jume reyim ániat jiápsame éntok áamak totösuk. Jume ímì ániat jita nenenkame éntok áma rikutuk, jü jita yún ujyorik áma ayukamtayi.

⁴ Huanäine senu jáhuita jíkkajak, téhueka bétana ínel jiamta:

—Ámem yeu kaate, eme ín pueblo, juka kaa tühuata bem joähui kaa enchim ámemak ä jonákë béchibo, entok juka chibu jékata ámeu ayunakemta kaa enchimet huéenakë béchibo. ⁵ Bueituk jü kaa tühua bem joäu téhuekau tájti yúmala; Dios éntok sime bem kaa tühuabeu huahuaatek. ⁶ Akem ä mákka, áapörík enchim ä mákakä bénasi, entok guosa nat béppem ä béjtua, jum copapo. Juka jijihuamta huatem béchibo ä yáakähuem ä yáaria, guosa áa béppa chë úttiakamta. ⁷ Ahuä buérialekä béchibo, entok tüisi al-leesuka ä jiápsakä béchibo, chë júnem kókosi ä éetua éntokem ä buantua; bueituk ä jiápsipo ínel jiaahua: “İnapone reinata bénasi káttek, entokne kaa jókoptula, entokne kaibu buanhuamta bínnake.” ⁸ Huarí béchibo senu táapo sime chibuka át jeknake: kókkohuame, buanhuame, entok tébaa. Entok tájiy táana, bueituk buére úttiak jü Dios, jü Señor juka nokta béttek át chúpame.

⁹ Jume reyim ániat aneme áamak totösulame entok al-leaka áamak jíapsilame buannakemme; entokim jíapsipo kökosi ä sirok-rianake, juka buichiata bíchaka ä táahuayo. ¹⁰ Mékka jábueka jiokot ä johuay májhuekam ínel jiaunake:

—¡Ay, ay! ¡Empo buére jóära Babilonia, jü buére jóära tüisi úttiakame!
¡Bueituk senu horapo Diosta noki béttesi emót chúppuk!

¹¹ Jume ániat jita nénkilerom éntok buaana, entokim jíapsi kökosi ä sirok-ria, bueituk béja kaabe juka bem nénenkäu jínnu: ¹² oro áusülipo, platapo, téta ujuryi, perlampo yáata, sánko lino finopo yáata, síkirika, sedapo yáata, kútkoka, síme jita kúta tülisi jubata, jita marfilpo yáata, jita kúta yeu púaripo yáata, jita cobre yáata, sisiguok yáata, entok mármolpo yáata, ¹³ entok canelata entok buáhuamta kíasi jubak jojoame, inciensota, mirrata, olibanota, vinota, aceiteta, harina chë türita, tirijkom, animaalim jita pupüateme, kabaram, kábäim, carrom, entok súmataka tekipanuame, bueituk ímëi yóremraata jíapsim. ¹⁴ Huanärim jü buére jóäratau ínel jiaunake:

—¡Béjë kaa am jípure jume taka kiuhuam, tepa em türëhui! ¡Jíba béchibë ä tärük, juka ujuryisi em jípusukähui, entok em rikoata!

¹⁵ Jume íkai tekipanuame, entokim rikotuk jü buére jóärata huämi, mékkam jábueka tahuanake, májhueka jiokot ä johuayo. Buanakam ä sirok-rianake, ¹⁶ ínel jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchibo! ¡Aapo lino finota entok kútkok entok síkirim súpekay, oroyi, téta ujuryimmey entok pérlammeyi! ¹⁷ ¡Bueituk senu horapo tejalhuak, jü yún jita rikora ä jípureihui!

Jume barcopo huéhueriame nésahueme entok síme jume barcompo kakateme, entok síme jume marinerom bahuero tekipanuaka emo aniane mékkam jábueka taahuak. ¹⁸ Ä béetëu buichiata bíchakam cháchayek, ínel jíaka:

—¿Jíta buére jóärasu i buére jóärata bénaakay?

¹⁹ Huanärim bem kóbam béppam emo buíatuak, chayeka, buanaka entok jiokot jíaka:

—¡Ay, ay jü buére jóärata béchibo! Yún jita ä jípureibeyim rikotuk, síme jume bahuero barcom jípureme. ¡Bueituk senu chúbalaposu tejalhuak!

²⁰ ¡Empo téhueka al-leäe, jü buére jóärata bétana! ¡Éntokem al-leiya, eme Diosta yoremraapo joome, entok apóstolim entok profeetam! ¡Bueituk Dios jiokot nokta át chúpaka ä yäura bíttuak, enchim béchibo!

²¹ Huanäi senu ángel úttiakame huépul tétata nüka, buére téta morinota bénnak. Huanäi bahuéu kóm ä jímak, ínel jíaka:

—¡Téta úttiaka kóm jímmaahuaka bénasi kóm tatabna, jü Babilonia, jü buére jóära! Huanäi jauhuey junne kaa téuna. ²² Jauhuey junne em böommet béja kaa jíkkaijtunake, arpa ponhuame, entok baka kúsia, entok trompeeta. Entok jita tékil mámpo johuame junne kaa emót téuna; morino jáhui junne kaa emót jíkkaijtunake. ²³ Jauhuey junne béja kaa emót machirianake, jü lámparata machiria, entok emo jubhuame pajko jáhui kaa emót jíkkaijtuna. Bueituk jume em jita nenkilerom ími ániat úttiitam jípurey, éntoke em móriay síme naciónim, bätattäusuk. ²⁴ Bueituk jümü buére jóärapo ójbo áma téihuak, profeetam entok Diosta yoremraapo joomem entok síme jume ími ániat súahuakame ójbo.

19

Jü téhuekapo Diosta útti huame

¹ Íkai simsuko senu jáhuitane jikkajak, tüisi kuusik téhueka bétana, juebenam yun náu anë bénasi, ínel jámta:

¡Aleluya! Jínëuria, entok yörihuame,
entok lóoria, entok úttiära,
itom Señor Dios am áttiak.

² Bueituk áapo lútulaisi entok lütüriapo áman ä yäura bíttebok.

Áapo jü jámut buére kaa tihuemtat nokta béttek át chúppak,
bueituk ä kaa tiuray ániata nasontek.

Entok jume Diosta nésau joame áma súahuakame ä bejtutuak apörikuchi.

³ Juchim ínel jiaahua:

—¡Aleluya! Ä buichia éntok jíba huásu-huásuktiapo jikau huéiye.

⁴ Jume veinte áma naiki yoiyoturim entok jume naiki jiápsaka áma aneme tónommia jápteka buíau kóm chätuk. Huanärim Diosta úttilek, juka yörisi machi buére banko yäurapo kátekamta. Huanärim ínel jiaahuay:

—¡Júnentunake! ¡Aleluya!

⁵ Huanäi jü buére yörisi machi banko yäurapo senu jáhui yeu siika, ínel jíaka:

Itom Diostem úttile, síme eme ä nésauri joame,
entok ä yöreme, junëli jume chë kaa ériahuame
entok jume ériahuame junne.

Jü Kabarata jubë pajkopo kuptey jübuähuame

⁶ Huanäine jáhuita jikkajak, juebenam náu anë bénasi, bää bürum jáhui bénasi éntok buére yúku omtiriam jáhui bénasi, ínel jámta:

¡Aleluya! Bueituk jü Señor itom Dios simeta ára joame reytaka nésahue.

⁷ Ujyorisite éenake, entokte al-leenake,

entokte lóoriata ä máknake,
bueituk Kabarata jubëu pajko béja yuumak.

Ä kunaseme éntok tülisi áu yáaka sánkotela.

⁸ Áapo éntok lino finoyi tülisi machiyi entok belojkoy súpetuahuak.

Bueituk jü lino fino, Diosta pueblopo joomem Diosta bíchápo tülisi huéchiasi anhuame.

⁹ Jü ángel éntok ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte: “Al-leehuame áme béchibotunake, jume Kabarata jubë pajkopo jübuä iaahuaka núnurim.”

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Ímëi Diosta nokim lütüriamme.

¹⁰ Huanäine ángelta guókpo áu tónommia kíktek, ä yöri báreka. Áapo éntok ínel inou jiaahua:

—Èe, ¡katë júkai johua! Bueituk ínapo Diosta nésauri johua, emo bénasi, entok Cristota huám émomak aanim, entok Jesústa bétana nok lütüria kaa koptiame bénasi. Diostë yöre.

Bueituk jü Jesústa nok lütüria profeciata espíritu.

Jü kábäi tósaliit jikat yessimeme

¹¹ Huanäine téhuekata étaporikne bitchak; kábäi tósali éntok áma yeu machiak. Jü át yessimeme éntok, jü huitti Diostat jiápsaka tua lütüriapo ájária ti téhuak, bueituk lütüriapo huám nésahue, entok nássua. ¹² Ä pusim éntok tájita béetë bénaakay. Ä kóbat éntok yún diademam

huériay. Entok senu téhuam át jiojterim jípurey, kaabeta éntok täyähui, áapo jíbba. ¹³ Ä súpem éntok símekut ójbokay; ä téhuam éntok, “Diosta Nookim”, tim téhuaakay. ¹⁴ Jume téhuekapo sontarom éntok, lino fino totösalik entok túlisi machik sánkoka áa sáukim kaatey, kábäi totösalmimechi. ¹⁵ Ä tem bétana éntok ejpara buahui síbulaika yeu huéiye, jume naciónim, ay kökosi yáa báreka. Áapo éntok kutkutti jíbebia sisiguokiya ámet nésaunake. Huanäi Dios símeta ára joame tüisi omteka ámet cheptinake, jum vinota jojohuäpo. ¹⁶ Ä sánkot entok ä máchammet ímëi téhuam át jiojteri: “Símem reyimmeu Rey síme néshueme áapo sauhue.”

¹⁷ Huanäine senu ángelta táat huékamta bitchak. Huanäi tüisi kusisi cháchayek, síme huikichim téhueka násuk nenëyemmhui, ínel jíaka:

—¡Äbem kaate, éntokem Diosta buére kuptey jíbuähuäpo náu rúkte, ¹⁸ bueítuk reyim entok jume sontaro yö yáarim huaakas enchim buänakë béchïbo, entok yoreme üttiakame huaakas, kábäim entok ámet josakame huaakas, entok símem súmataka entok kaa súmataka aneme huaakas, jume chë kaa ériahuame entok jume ériahuame huaakas!

¹⁹ Huanäine animal máusi machita bitchak, entok reyim ániat aneme entok bem sontarom, emo náu tóij-lame jü kábäit yessimemtamak nássua báreka, entok ä sontarommaki. ²⁰ Huanäi jü animal máusi machi pereesotehuak, áapörimak éntok jü profeta ára nókichi ä bíchäpo señaalim yáakame. Jümëi am bätäulatukay, jume animal máusi machita marka mabetakame entok alë bënasi yáata úttilekame. Ímëi guoyika jíápsakam táji baubäata bénaku azuufrey béetëpom kóm guötiahuak. ²¹ Jume huate éntok súahuak, jume ejparam kábäit yessimemta tempo yeu huémtayi. Huanäi síme jume huikichim huakajta ára buäyeme am buäka jóbuak.

20

Jume mil huásuktiriam

¹ Senu ángeltane bitchak, téhueka bétana kóm huémta, mékka kóm guójöria llavem huériaka, cadeena bueürum éntok mámpo jípureka. ² Huanäi juka dragóna buíssek, jü bakot binhua jakhuey huéeme, jüri beja jü diablo entok Satanás. Huanäi mil huásuktiapo ä súmmak. ³ Huanäi mékka kóm guójöku kömä jímmak. Huanäi ä páttiak, entok ä sello áa béppa yétchak, jume naciónim béja kaa ä bätatäunakë béchïbo, mil huásuktiriam yumäu tájti. Íkäi simsuk éntok júchi chúbala búttiana.

⁴ Huanäine banko yäuram bitchak. Huanärim éntok ámet jotek, jume yäurata mabet-lame Diosta noki jábetat chúpanakeme. Huanäine két am bitchak, jume kóba chúktiahuakame Jesústa lütüria bem nokakä béchïbo entok Diosta noki béchïbo. Ímëi animal máusi machita entok jume alë bénak yáarik kaa úttilekame, entok juka markata bem kóba méjëriat entok bem mámpo júne kaa mabetak. Huanärim jíabiteka jíápsak, entokim Cristotamak mil huásuktiapo néshuek. ⁵ Të jume huate kókkolame katim júchi jíabitek, mil huásuktiriam yúmak jübua. İri jü kësampo jíabitehuame. ⁶ ¡Tüisim al-leenake, jume kësampo jíabitehuäpo jíabitekame! Jü mukia guoyikun huéeme kaita ámeu yáanake, ál-lam sacerdotemtunake, Diosta entok Cristota béchïbo, entokim áamak nésaunake mil huásuktiapo.

⁷ Mil huásuktiriam yúmako, Satanás búttiana, ä páttiatukäpo. ⁸ Huanäi yeu sika naiki kätana naciónim, sime ániat ayukame bätäunake, Gogta entok Magogta, náu am tóij báreka am nássuanakë béchibo. Ímëi éntok bahue sëeta bénasi búrunake. ⁹ Huanärim sime ániat bétana ámam jikau náu yájjak. Diosta yoremem nau anëpo entok buére jóära Diosta nákéhuim kóntiak. Të Dios téhueka bétana táijta kóm simtuak. Huanäi simem táiyak. ¹⁰ Huanäi jü diablo am bätähuakame baubäa azuufrey táji béetëpo kóm jímmaahuak, jum animal janti machita entok profeeta ára nókíchita anëpo. Huanäi jü tüisi kókosi buanhuame kaa chúkteka ámeu ayutuana, taahuarit entok tukaarit naa búrujti jíba yü huásu-huásuktiapo.

Buére rey banko tósali yäura bít-huame

¹¹ Huanäine buére rey banko tósalik bitchak, entok juka áma kátekamta. Ä bíchäpo jü buíya entok jü téhueka yehuim ténnek. Huanäi jü bem annakepo ják júne kaa téihuak. ¹² Huanäine jume kókkolam bitchak, jume chë yörisi maachim entok kaa yörisi maachim, Diosta bíchäpo jábuekame. Huanäi jume librom étapohuak, entok tábui librom kétchi; ímëi éntok jíapsihuame librom. Huanäi jume kókkolam yäura bíttuahuak, bueítuk juka jita bem yáakäu jum librompo jiojterita jiäpo ámani. ¹³ Huanäi jü bahue kókkolam ä jípurëu yeu am sákatuak. Jü muerte entok jü Hades kókkolam aneïpo jume kókkolamim yeu sákatuak. Huanäi huehuëpulaka yäura bíttuahuak, sime jita bem yáakäpo ámani. ¹⁴ Huanäi jü muerte entok jü Hades baubäa tájihuum kóm guötiahuak; ìri kókkohuame jü guoyikun huéeme. ¹⁵ Sime jume bem téhuam kaa áma jiojteri jípureme jum jíapsihuame libropo, baubäa tájihuum kóm guötiahuak.

21

Téhueka bemela entok buía bemela

¹ Senu téhueka bemelatane bitchak, entok senu buía bemelata; bueítuk jü téhueka bat huéeme entok buía bat huéeme lütekamme. Bahue júne béja kaitatuk. ² Entok ínapo Juan juka buére jóära Diosta yeu púari, Jerusalén bemelatane bitchak, Diosta téhueka bétana kóm huémta, kuna báaremta túlisi áu yáalata bénasi, ä jub báaremta béchibo. ³ Huanäine téhueka bétana senu jáhuita tüisi kusisi jáamta jíkkajak:

—¡Dios én sime gentetamak jóuhuak! Ámemak jíapsinake; bempo éntok ä pueblotunake. Dios éntok ámemaktunake, bem Diostaka. ⁴ Dios bem pusim sime ópua tútenake; entok kókkohuame kaitatunake, entok buanhuame junne. Kókosi éehuame junne, entok huántiriam junne, bueítuk jü jita bát ayukaihui béja lütek.

⁵ Jü rey bankopo kátekame éntok ínel jiaahua:

—Ínapone simeta én bemelasi johua.

Huanäi ínel inou jiaahua:

—Akë ä jiojte, bueítuk ì nokhuame tua lütüría entok lütula huëpo huéiye.

⁶ Huanäi ínel inou jiaahua:

—Béja yáasuhuak. Ínapone jü Alfa entok Omega, jü bát huéeme entok chúpëpo huéeme. Huaka báimukemta, ínapone ä baa miknake, kaita béjtuahuaka, jume báam yeu chépteme jíapsihuamta yore mákame.

⁷ Huä yöokame simeta íkái mabetnake. Ínapo éntok áu Diostunake; áapo éntok ín üussitunake. ⁸ Të jume nanahuam, jume Diosta kaa súalëram,

jume jaiti máchiraaku jiápsame, jume jábeta súalame, jume kaa emo jubeka náu jiápsame, jume móriata boojoriame, jume dios yorem yáarim yöreme, entok síme jume ára nókichim, jum baubäa táijta béetëpo entok azuufrekäpom annake. İri jü guoyikun huëpo kókkohuame.

Jü Jerusalén bemela

⁹ Huanäi senu ángel jume guoy búsanimmak näikiari, guoy búsan copam guoy búsan kaa tühua kókoammey chúkula hueenakemtay tápunim jípureme, inou siika. Huanäi ínomak nookak, ínel jáka:

—Binë huéiye. Ínapone juka kunasemta enchi bíttuanake, jü Kabarata juubi.

¹⁰ Huanäi Espíritupo senu buére káhuui entok mejikachikun nee núk siika. Huanäi buére jóära Diosta yeu púari Jerusalénta nee bíttuak, téhueka Diosta tehueka bétana kóm huémta. ¹¹ Diosta lóoria jípurey; ä machiria éntok téta tüisi ujjorita bénaakay, téta jaspeta bénasi; cristalta bénasi naa machiakay. ¹² Buére jóära Jerusalén chíkola éntok téta kóräita buëuruk mejikachik jípurey, doocem puertakamta. Puertampo éntok huëpul ángelesim jábuekay, entok téhuam puertammet jiojteritukay; ímëi jume dooce familiam Israelta üusim téhuam. ¹³ Täata yeu hué bétana, báij puertam; norte bétana, báij puertam; sur bétana, báij puertam; täata áman huéchë bétana, báij puertam. ¹⁴ Jü buére jóära téta kóräi éntok dooce tétam nahuakay. Ámet éntok áma jiojteritukay, jume dooce Kabarata apóstolim téhuam.

¹⁵ Jü ínomak nokame éntok ili bakata áy jujünaktehuamta oropo yáata jípurey, buére jóärata entok ä puertam entok ä téta kóräi jünakte báreka. ¹⁶ Jü buére jóära naa reekisi náikim tébiakay; ä tébia entok ä buékaa ket nánälaitukay. Jü ángel éntok ä ili bakay ä jünaktek, juka buére jóärata: guoy mil áma guoy cien kilómetrotukay, ä tébia. Entok jikau bíchaa entok ä buekaa ket nánälaitukay. ¹⁷ Huanäi sep téta kóräita jünaktek. Sesenta y cinco méetrom jípurey; jü ángel yoremta áy jujünaktemtay ä jünaktek.

¹⁸ Jü kóräi éntok téta jaspepo yáaritukay; jü buére jóära éntok oro áusülitukay; vik-rio kálakosi bénasi bélojkoakay. ¹⁹ Jume buére jóärata kóräi nahuam éntok, síme ujjori tétammeyim túlisi yáaritukay. Jü nahua bát huéeme jaspetukay; jü guoyiku huéeme zafirotukay; jü bájiku huéeme ágatatukay; jü naikiku huéeme esmerál-latukay; ²⁰ jü mamniku huéeme ónicetukay; jü búsaniku huéeme cornaliinatukay; jü guoy búsuniku huéeme crisólitotukay; jü guoj naikiku huéeme beriilotukay; jü bätaniku huéeme topaaciotukay; jü guoj mamniku huéeme crisopra satukay; jü oncepo huéeme jaciintotukay; jü doocepo huéeme amatistatukay. ²¹ Jume dooce puertam éntok dooce pérlamtukay; huépü puerta huépül pérlay yáatukay. Jü buére jóära böo éntok oro áusülitukay; bik-riota bénasi naa machiakay.

²² Kanne tiöpota áma bitchak, buëituk jü Señor Dios síme úttiäraata jípureme, áapo áma tiöpo, entok jü Kabara këtchi. ²³ Täata entok mechata ä machirianakëhui kaa áu bëye, buére jóäratahui, buëituk Diosta lóoria béchibo bíttu. Jü Kabara éntok ä machiria. ²⁴ Jume naciónim jínëutunakeme ä machiriapom naa kannake. Jume reyim ániat aneme éntok bem yún jita jípurëu áu tóijnake, ä yöreka. ²⁵ Ä puertam taahuapo jauhuey júne kaa páttiatunake, buëituk jümü kaita tukaaritunake. ²⁶ Huanäi jume naciónim lóoria entok bem yörihuäu áu huérianana. ²⁷ Kaita jita chicha machi áma kibaknake, o jaiti machik

jojoame, entok ára nókichiata boojoriame junne; ál-la jume bem téhuam libro jíapsihuamta Kabarata áttiampo jiojterim.

22

¹ Chúkula bathueta kaa chicha machik nee bíttuak, bää ámey jíapsihuame, vik-riota bénasi bélojkom. Ímëi Diosta entok Kabarata banko rey bétuk bétanam yeu huéiyey, ² jü buére jóärata böo násuku. Ímëi náapo éntok, júya áma yötu, jíapsihuamta yore mákame, bathueta íatana entok huáyтана. Huásuktiapo doocesi tatakay. Chíkti metpo tatakay. Jume buére júya sáhuam éntok, naciónim ámey jítto béchibotukay. ³ Huanäi hua juénasi éehuame áma kaitatunake. Diosta entok Kabarata banko rey áma annake; ä néshui joame éntok ä yörinake. ⁴ Entokim ä pújba bínnake. Ä téhuam éntokim bem kóba méjëriammet jípunake. ⁵ Jümü kaita tukaaritunake. Huanäi éntok lámpara machiria entok tää machiria kaa ámeu bínnake, bueítuk Dios Señor ä machiria am máknake. Entokim rey nésaupo yü huásu-huásuktiapo nésaunake.

Cristota yebijnakeu abe yuuma

⁶ Huanäi jü ángel ínel inou jiaahua:

—Í nokhuame tua lütüria entok lütula huëpo huéiye. Jü Señor Dios, profeeta espíritum áttiakame, ä ángel äbo bíttuak, ä nésaui joame juka läuti yeu huéenakemta am jüneria íaaka.

⁷ —Empo, ¡läutine yebijnake!

¡Diosta tü éäu áamaktunake, jü ä ëriame íkái profeciata nooki, ímí librompo!

⁸ Ínapo Juan íkäine jíkkajak, entokne ä bitchak. Chúkula éntokne ä jíkkaijsuka entok ä bítkhuka, guókpone áu tónommia kíktek ä yöri báreka, jü ángel íkái nee bíttuakamtahui. ⁹ Të áapo ínel inou jiaahua:

—Ëe, ¡júkärë kaa johua! Bueítuk ínapone Diosta nésaui johua, emo bénasi, entok Cristotahuam émomak aanim, jume profeetam, entok síme jume ímí libro jiojteta nok jíkkajaka ä joame. ¡Díostë yöre!

¹⁰ Két ínel inou jiaahua:

—Katë ä éeso, íkái nokta libro profeciápo huémta, bueítuk taahuari yúmaseka huéiye. ¹¹ Jü kaa lütula jíápsame éläpo kaa lütula jíápsinake; jü jaiti machik joame éläposu jíba jaiti machik jonake; jü lütula jíápsame éläpo jíba lütula jíápsinake; entok Diosta béchibo huépülsi jíápsame jíba junëli jíápsinake.

¹² —Jeehui, ¡ínapone läuti yebijnake, juka enchim kobari ínomak huériaka! Ímëine hueepulam nátepolá am máknake, juka bem kobakähui. ¹³ Ínapone Alfa entok Omega, jü ä naatëpo huéeme entok ä chúpëpo huéeme, jü bát huéeme entok ä lütëpo huéeme.

¹⁴ Yúmalasi al-lehuamta jípunake, jume bem sánkom báksíame. Lütüriatam jípunake, jü júya jíapsihuamtahui entok buére jóära puer-tampo huám ámam kimu béchibo. ¹⁵ Të jume chüum päkum tahuanake; alë bénasi jume móriäram, jume kaa emo jubeka nau jíápsame, jume yore súame, jume ídólom yöreme, entok síme juka ára nókichiata türeme entok ä joame.

¹⁶ —Ínapo Jesús ín ángeltane enchimmeu bíttuak, íkái iglesiampo enchimmeu ä nok íaaka. Ínapone jü naahua entok jü Davidtat yeu simlame, jü chóki mékka machisi machiriame kethuey yeu sisímeme.

¹⁷ Huanäi jü Espiritu Santo entok jü jubíari ínelim jiaahua:

—¡Binë huéiye!

Jü íkái nok jíkkajakame két ínel jiaunake:

—¡Binë huéiye!

Jü bäi mukeme äbo huéenake. Jábe júne ínel éame éntok, bää jíapsihuaamta yore mákame jínake, kaita béjtuaka.

¹⁸ Ínapo én íkái ámeu nooka, síme huame ímí libropo jíojteta jíkkajammehui: Bueituk jábetaka junne ímí áa béppa áu ä rúktiakätek, Dios jume béttesi kökoam ímí libropo jíojteta áu bíttuanake. ¹⁹ Entok jábe junne nokta ímí libropo jíojtëpo huémta ä úhuaako, Dios ä áttia ä úhuanake, jum libro jíapsihuaamta huëpo, entok buére jóära santo näikiarita, entok jita ímí libropo jíofterita.

²⁰ Jü íkái nokame ínel jiaahua:

—Tua lütüria chúbalaposune äbo yebijinake.

Júnentunake. ¡Jeehui! ¡Äbe huéiye, Señor Jesús!

²¹ Jü itom Señor Jesucristota tühua enchimmaktunake. Júnentunake.